

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Lunds Stifts
Herdamiume,

efter mestadels otryckta fällor utarbetadt

af
S. Savallin.

Fjerde delen.

Lund,
tryckt på Bokhandlaren E. W. K. Gleerups förlag,
uti Berlingska Boktryckeriet,
1857.

Förord.

Utgifwaren kan ej underlåta, att låta denna del, i likhet med förra delarna af närwarande arbete, åtföljas af ett tackamt erkännande af den förbindelse, hwari han för många erhållna bidrag står till presterkapet i de härader, hwilka denna del omfattar; och särskildt bör han förklara sin tackfägelse för de upplysningar, hwilka meddelats af häradspr. Fald i Gladfag, kyrkoh. Lundh i Hammenhög, häradspr. Berling i Höja, häradspr. Jönsson i Förslöf, häradspr. Wahlqwist i Wissetofta och kyrkoh. Sylwan i Dusby.

Följande rättelser må anmärkas. Sid. 19 r. 21 ft. 1722, l. 1716; f. 81 r. 6 nedifr. ft. bland ett af, l. af ett bland; f. 173 r. 16 nedifr. ft. $\frac{10}{14}$, l. $\frac{10}{12}$; f. 202 r. 1 nedifr. ft. 1682, l. 1683; f. 222 r. 18 ft. eller barnens, l. eller de tre barnens; f. 223 r. 8 nedifr. ft. bibehålla, l. behålla; f. 225 r. 2 ft. Ödöbliga, l. Ödöbliga; f. 260 r. 9 ft. punkter, l. punkten; f. 263 r. 18 ft. men, l. man.

Åfwen anmärkes wid sid. 92 att prosten **P. N. Anglin** aflidit $\frac{22}{3}$ 1857, och wid sid. 249 att till pastor i Ösfjö och Tosfjö blifwit utnämnd 15. **Johan Palæmon Brock**, son af landtmätaren **C. J. Brock** och **C. B. Back**, föddes i Skepparslöf $\frac{22}{3}$ 1811, blef student 1827, prestwigd $\frac{22}{7}$ 1835, innehafware af klofarelågenhet i Gimbris 1846, vice past. i S. Dlof 1853, pastor här $\frac{20}{3}$ 1857. — Gift 1838 m. **Anna Dorothea Anglin**, dotter af kyrkoh. **Truls A. i S. Lyngby**.

Innehåll.

Näbo och Terrestads härader.

Proffar		fb.	1.
Kyrkoherdar i Kåstunda		"	2.
" i Andrarum		"	12.
" i Mellby		"	16.
" i S. Olof		"	23.
" i Wennerlöf		"	28.
" i Gimbrishamn		"	39.
" i Gimbris		"	46.
" i Gladfar		"	51.
" i Wallby		"	62.
" i Stiby		"	66.
" i Borreby		"	70.

Ingelstads härad.

Proffar		"	76.
Kyrkoherdar i Löderup		"	77.
" i Fosby		"	89.
" i Ingelstorp		"	92.
" i Glemminge		"	99.
" i St. Köpinge		"	108.
" i Nedraby		"	113.
" i Öfraby		"	114.
" i Hammenhög		"	122.
" i Överrehab		"	127.
" i Östra Terrestad		"	133.
" i Tryde		"	139.
" i Ullstorp		"	142.

Östra Näbo härad.

Proffar		"	148.
Kyrkoherdar i N. Bram		"	149.
" i Björnefulla		"	157.
" i Audeås		"	162.
" i Öwidvinge		"	176.
" i Höja		"	181.

Norra Åbo härad.

Prostar		fb. 192.
Kyrkoherdar	i D. Lyngby	" 193.
"	i Gråmanstorp	" 201.
"	i Riseberga	" 209.
"	i Oberljunga	" 218.
"	i Örskulljunga	" 226.
"	i Össjö	" 237.

Njåra härad.

Prostar		" 250.
Kyrkoherdar	i B. Karup	" 251.
"	i Förelöf	" 258.
"	i Barkåkra	" 274.
"	i Engelholm	" 281.
"	i Hjernarp	" 285.
"	i Båstad	" 291.

Vestra Göinge härad.

Prostar		" 301.
Kyrkoherdar	i Önestad	" 302.
"	i Winslöf	" 312.
"	i Mällby	" 321.
"	i Brönnestad	" 335.
"	i Finja	" 342.
"	i Röke	" 348.
"	i Bankisva	" 356.
"	i Åfarp	" 359.
"	i Wisfeltöfta	" 363.
"	i Stoby	" 370.
"	i Sörby	" 386.

Östra Göinge härad.

Prostar		" 393.
Kyrkoherdar	i Håstveda	" 394.
"	i Broby	" 399.
"	i Ölimåkra	" 405.
"	i Dusby	" 413.
"	i Hjersås	" 426.
"	i Duiinge	" 433.
"	i Färlöf	" 441.
"	i Araslöf	" 446.

Albo och Terrestads härader.

Prostar.

- Laurentius Andree i Andrarum 1430 (i Albo härad).
Petrus Nicolai i Borreby 1430 (i Terrestads härad).
Laurencius i Stiby 1457 d:o.
Mathis Brun i Stiby 1496, d:o.
Carl Kempe i Borreby 1506, d:o.
Tören Lauridsen 1584 (hvar han war pastor, är ej fändt).
Han war prost i båda häraderna, lifasom alla de följande.
Niels Andersen i Gimbrishamn 1600—1615.
Jens Giödesön i Rastlunda 1615—1648.
Peder Thygesön i Mellby 1648—1655.
Bertil Ottesen i Gimbrishamn 1655—1657.
Hans From i Wemmerlöf 1657—1671.
Andreas Clauson i Gladsax 1671—1677.
Jonas Mericius i Rastlunda 1677—1678 och 1682—1694.
Peder Rasmussen i Mellby tjenstförr. 1678—1681.
Daniel Floræus i Rastlunda 1696—1710.
Dlaus Nordström i Mellby 1710—1722.
Lars Engstedt i Borreby 1723—1733.
Nils Nyman i Gladsax 1733—1735.
Petrus Rubenius i Andrarum 1736—1743.
Petrus Georg Unge i Mellby 1743—1770.
Andreas Thomæus i Rastlunda 1770—1777.
Carl Christian Eberstein i Gladsax 1777—1782.
Lars Rubenius i Andrarum 1783—1795.
Thuro Liebman i Mellby 1795—1814.
Magnus Peter Dahlberg i Gladsax 1814—1834.
Petrus Samuel Falck i Rastlunda 1835—1849.
Joseph Rudolph Falck i Gladsax 1849.

Kyrkoherdar i Raflunda och Brösarp.

1. **Laurentius Nicolai** nämnes som "plebanus ecclesiae Raflunda" 1430.
2. **Knud Nielsøn**, sognepræst i Raufllunde, nämnes i ett tingswittne, afgifwet på 11,000 jungfrurs dag år 1483.
3. **Niels Pedersøn** förekommer med årtalet 1526.
4. **Hans Jenssen** uppgifwes hafwa varit pastor här 1572—1591 och war wid hyllningen 1584 deputerad från Albo härad.
5. **Jakob Hansen**, som kallas magister, war pastor här 1592—1602.
6. **Jens Gideessøn** (Joannes Gideonis) war född $29/10$ 1573 i Widistköffe, der fadren Gedeon Lauritzen war pastor, sattes 1582 i Wå och sedan i Odense skola, blef student i Köpenhamn 1594, sedan i Rostock, rektor wid skolan i Åhus 1597 och pastor härstädes 1602. Wid biskopsvisitation i Mellby $4/10$ 1615 predikade herr Jens "cum laude et fructu," och två dagar derefter blef han efter pastorernas enhälliga kallelse prost i Albo och Terrestads härader. Wid visitationen 1618, 1627 och 1635 befanns ungdomen wäl underwisad och "allt *κατα ταξιν* Paulinam så wäl i Guds som i pastors hus." J. W. B. är od antecknad, att wid visitation 1627 höll pastor en "lård" predikan öfwer Col. 3: 16., samt att han allmänt berömdes för fromhet, anspråkslöshet och gästfrihet. Han torde hafwa lefwat till 1648, men några år förut upphört att bestrida pastors- och proste-åmbetet. — Gift $9/5$ 1602 med Gyre Torstensdotter, som war född på Island 1567. Deras söner Henrik och Erik blefwo pastorer, den förre i Raflunda, den sednare i Stiby.
7. **Henrich Jenssøn** kallade sig stundom Raflund, war son af företrädaren och torde hafwa 1643 begynt att förestå detta pastorat. 1648 och 1655 nämnes han som ordinarie pastor; troligen war han det till 1662.
8. **Jonas Petri Mericius** eller Solbergius war född i Solberga i Nerike år 1629. Han erhöll $16/4$ 1662 fungligt promotorial till befordran i Lunds stift. Det heter deri, att han en tid bortåt varit i predikoåmbetet och att han

fått "af vår för detta Abgesandter i Engeland Friesendorf, den han ther hafwer biwistat, ett wackert testimonium om sitt förhållande så i lefwerne som lärdom". S. å. 23/6 anmälde han af biskop Winstrup till att erhålla fullmägt på Raslunda pastorat. Han hade blifwit kallad af patronus till Brösarys socken, hwilken biskopen uppgaf wara hufwudssocken, men bönderna i Raslunda woro missnöjda med kallelsen och sade att de icke kunde förstå Mericii tal. De kallade "Bäckenes Scholemester" (informatorn för herr Jockum Beck's söner), men då denne icke hade fått biskopens attestatum, så lämnades kallelsen utan afseende, och Mericius befullmäktigades till pastor. 1677 blef han kontraktsprost. I anseende till lidna förluster och plundringar under frigsoroligheterna begärde han och erhöll ^{22/4} 1678 konungens tillåtelse att resa uppåt landet och der qwarstadna till säkrare tider. Under tiden skulle pastor i Mellby bestrida prostetjensten, pastor i S. Olof predika i Raslunda och pastor i Andrarum predika i Brösary. 1679 erhöi Mericius transport till Ramdala pastorat i Blekinge, der han sjelf installerade sig, en driftighet, som troligen ådragit en allvarsam näpft åt en person, hwilken icke varit så wäl anskrifwen på högre ort som Mericius war. Om han under stänsta friget blifwit personligen känd af Carl XI och wunnit hans ynnest, eller hans hustru, som war från Stockholm, egt relationer wid hofwet, är icke kändt. Sedan han tagit sitt nya pastorat i besittning, begärde han hos konungen "att Raslunda måtte få stötas genom substitut, till des någon af des barn, söner eller döttrar, med bemälte pastorat kunde benäpas." Med anledning häraf befallte R. M. att konsistorium skulle "så widt möjligt bemälde Proust uthi des underdånige ansöfning soulagera och hugna." På baksidan af den i domkapitlets archiv befintliga affristen af denna kungliga skrifwelse är med ofänd til skrifwet: "egl. recommendation för H:r Jon i Ramdala, om sig skulle låta göra hålla Ottesång i Raslunda och Höjpräken i Ramdala." Sedan allt åter blifwit lugnt i Skåne, begärde Mericius att få återtaga Raslunda pastorat, som ännu icke blifwit tillfatt. R. M. bewiljade detta 14/6 1680, och en annan sattes till pastor i Ramdala, men R. kom snart på andra tankar och begärde att få behålla sistnämnda pastorat,

hvilket R. M. $\frac{3}{1}$ 1681 biföll. Det heter här om i konungens bref: "det anligget Ds med så trågne och bewefelige böder Pastoris Jonas Petri Mericiensis hustru i Ramdahl at Wij nådigst tåcktes bibehålla dem, som så stor skada under förflutne frigg lifbit, wid bemelte pastorat, at Wij åndteligen derhån resolwerat hafwe." Den nye pastorn i Ramdala skulle nu förses med ett annat jemngodt pastorat. Detta ändrades åter $\frac{14}{2}$ s. å., och Mericius återwände till Raslunda. I kontraktet funnos tre andra pretendenter till prostetjensten, neml. herr Bedet i Mellby, som af konungen blifwit förordnad till vice prost, herr Sten i Gimbris, som påstod sig hafwa fått prosteförordnande af biff. Winstруп, och herr Anders i Andrarum, som af biff. Sahn haft uppdrag att hålla visitationer. Den förstnämnde dog 1681, den tredje flyttade bort 1682 och herr Stens anspråk wunno intet erkännande. Mericius förordnades alltså ånyo till prost i Albo och Terrestads härader $\frac{21}{6}$ 1682. Han synes icke haft synnerlig duglighet för denna tjenst, ty prosten Achtschelding i Löderup hade stundom uppdrag att besörja prostegörömdal inom Mericii prepositur. R. hugnades med förlåning af kronoqwarnen Kongsmöllan för hans egen, hustruns och barnens lifstid. Hans barn woro i besittning af denna qwarn till 1720, då den anslogs åt öfwerflöjtnanten Gröninger. I förlitande på sin konungagunst wille R. taga sig obehörig myndighet inom sitt pastorat. 1690 hade till konsistorii kunskap kommit, att klockaren i Raslunda Wärten Jönsson uppfört sig ostidligt och förargligt, och upplysningar derom infördrades från R., med tillägg att, "om han wille för en eller annan orsak öfwerse med klockaren i hans obyggd, gjorde han sig delaktig i förbrutelserna." På Mericii intercession fick klockaren blifwa wid sin lägenhet, men två år derefter affatte Mericius honom på eget bewåg. R. wille då hafwa sin swärson Erik Herlin (sedan pastor i Rågeröd) till medhjelpare och önskade tillika, att denne skulle få åtnjuta klockarelönen. Biskop Pape låt R. weta, att han angående klockarens affättning bort förut korrespondera med domkapitlet, och tillsporde honom, hwarför han två år förut så högligen intercederat för klockaren; då emedlertid affättningen war wälsförtjent, så fick det derwid förblifwa, men (tillägger biskopen)" att taga klocka-

reräntan ifrån det bruk den af ålder är destinerad till och lägga den till någon annan står intet i min magt att consentera, mindre i Ed. Wördighets frihet att göra, utan måste förblifwa wid det som af ålder hafwer brukligt varit, så framt ej R. M. i nåder behagar annorlunda förordna, och kan E. W. af Ryrkolagen Cap. 24 § 29 sjelf se, att der det ej tillåtes en Pastori att inrymma sin Comministro del i gället, mycket mindre lærer det vara tillåteligt taga en annans lön och tillägga Comministro, utan hwem som pro persona will hålla någon Comministrum, måste också vara sjelf betänkt den att löna." Då Mericii plan sålunda mislyckats, wände sig hans gunst åter till den affatte klockaren. Ghuru biskopen förordnat en annan wid namn Johan Larsson till att bestrida klockaretjensten, lät R. likwål Märten Jönsson stå i klockarestolen och upptaga offer, men anwisade Johan Larsson en annan plats. Biskopen stref derom till Mericius: "Alltså will jag nu till öfwerflöd låta E. W. det weta, att der denna klockaren, som jag dit skickat hafwer, intet blifwer på Ghristeligt wis handterad, utan E. W. så wäl directe som indirecte och genom andra söker att trycka honom, eller tillåter den förre affatte oftare stå upp wid klockarestolen, måste E. W. vara försäkrad, att han det här in Consistorio skall wederbörligen aufwara." Annu engång måste biskopen ^{9/11} 1692 strängeligen befalla R. att låta den tillförordnade klockaren stå i klockarestolen och icke wisa honom in i en annan. R. anmålde der efter att Johan Larsson, "deels af ofunnighet (i thy att han lijtet kan läsa, mindre ungdomen uthi strifwande informera), deels för sijdowyrdnings skull emot pastor, icke längre kunde vara hans klockare;" samtidigt härmed tillade R. sin son klockareinkomsterna. Johan Larssons "sijdowyrdning" bestod hufwudsakligen deri, att han "sträckt af thobach när han stod uppe wid altaret;" han medgaf att sådant stett engång, då han för opafslighet röfat en pipa tobak. Han blef ^{19/11} 1692 examinerad så wäl i sjjungande, hwari han befanns försvarlig, som i strifwande, "som" war något slätt, men dock läsligt," och blef bibehållen wid tjensten tillswidare; R. ålades att "låta klockareräntan vara." Han försökte ån ytterligare att vexera Johan Larsson genom den affatte klockaren, till des biskopen

Slutligen ålade honom att sådant oväsen afstyra och förklarade att, dereft minsta klagomål afhöordes, skulle generalguvernörens åtgärd begäras, för att få den förre orolige och förarglige klockaren håttad och förd till Malmö. Ännu sednare striftsweglades om denna sak, och N. ålades 1694 förklara sig angående några prejudicerlige expressioner, som han i en skrifwelse begagnat. Han dog $23\frac{1}{12}$ 1694. — Gift 1662 med handlanden i Stockholm A. Jörgenssons dotter, Katrina Alexandersdotter, f. 1636, d. 1707. Kyrkoh. Nordström i Mellby klagade 1697 att hon ej wille godtgöra honom derför att han wid prestmöte 1695 i hennes ställe betalt till præses, prof. Poppelman 2 dal. och till konsistoriinotarien 1 dal. 8 öre samt till klockaren i Lund en Carolin. Mericius hade tre söner och sju döttrar. Ena sonen war major och dog ogift; den andre, wid namn Lennart, begärde 1721 att blifwa intagen på hospital; den tredje, Johan benämnd, omnämnes såsom för dråp dömd att undergå kyrkoplitt, hwilket han önskade måtte få ste i Lund, men konsistorium fann det böra ste i Raslunda eller Brösarp, der hans synd war bäst känd, hwarjente han borde disponeras till att wisa sin bofsärdighet med någon almofasgift. Ingen af dem war gift. Döttern Helena Maria war gift med den öswannämnde E. Herlin, Christina med fadrens efterträdare och en tredje dotter skulle 1698 giftas med magister Warnmark, som sökte befordran i Skåne. Döttrar af Mericius lefde ännu 1747, då de förgäfwes sökte att efter öfwerflöjtnant Gröningers död återfå förlåningen af Kongsmöllan.

9. Daniel Petri Floræus, smålänning, blef student i Lund 1682, der han 1687 disputerade och war decanus primus mensæ på kommunitetet, blef magister i Wittenberg 1688 och kort derefter prepositus wid kommunitetet och philosophie adjunkt i Lund. I denna egenkap utgaf han flera afhandlingar af philosophiskt innehåll. På sin blifwande swär mors ansöfning erhöil han kungligt promotorial till Raslunda pastorat $18\frac{1}{3}$ 1695 och blef s. å. pastor härstädes, med wilkor att genom giftermål konservera förra presthuset, samt prestwigdes $22\frac{1}{9}$ s. å. I kyrkoboken har han skrifwit latinska verser wid årsstiften. 1696 $16\frac{1}{4}$ blef han häradsprost och presidetade wid

prestmöte 1706. Under hans prostetid synes hafwa gått ordentligt och fredligt till i härabet. Död $12\frac{1}{4}$ 1710. — Gift 1. i Aug. 1692 med Christina Herlin, d. 1694, dotter af prosten i Svellanda af Werjö stift Anders H. och Christina Krook, biskopsdotter från Werjö. Barn: Anders, pastor i Slågarp. — Märta, g. m. fadrens efterträdare. 2. $11\frac{3}{8}$ 1696 m. Christina Mericia, dotter af företrädaren härstädes, d. 1755. Barn: Jonas, past. i W. Karleby. — Christina, g. m. Anders Osander, past. i Linnerud af Werjö stift och bror till biskop Osander i Werjö.

10. **Lars Wilfman** war son af audittören och borgmästaren i Sköfde Esbern W. och Margreta Aurelia, prest-dotter från Skärstad af Werjö stift. Han föddes i Sköfde 1677 och war pastor wid Westgötha kavalleri, innan han 1711 blef pastor härstädes. Vid prestmöte 1725 war han respondens. Han omtalas som en verkksam pastor. Död $3\frac{1}{4}$ 1726. — Gift 1. $30\frac{1}{2}$ 1712 med företrädarens dotter Märta Floræus, f. 1693, d. $26\frac{1}{8}$ 1717. De hade fem söner af hvilka Daniel, f. 1712, dog som theol. studiosus och är begrafwen i Slågarp, Gabriel Magnus war pastor i Önestad, Esbern blef 1741 klockare i Arrie och Johan Anders, f. 1717, blef tullinspektör i Söderhamn; den femte sonen dog i spääd ålder. 2. 1719 med sändrif Fahstems på Krageholm enka Christina Sfwerman, som efter W:s död blef gift m. hans ofwännämnde swäger Jonas Floræus. Med henne hade W. blott en son, som dog i spääd ålder.

11. **Frans Rödemeister** war son af Nils Nilsson K., som war född i Halmstad 1657, prestwigdes 1686 och dog som kapellan i Glimåkra; modren hette Margreta Leche. Frans K. gick i Helsingborgs skola och blef student 1711. Då han 1718 sökte ordination, befanns han mycket swag i kunskaper, men admitterades litwål, sedan "H:r Professor Segardt gått för honom i caution, det han i sine studier skulle sig förbättra, hwarpå H:r Rödemeister sjelf lofwade gifwa sin revers." Han prestwigdes $21\frac{1}{6}$ f. å. till bemålde professors komminister i Stångby. 1727 blef han pastor härstädes och dog i slutet af år 1736. — Gift med Anna Kolleroth, som war dotter af kyrkoh. Erasmus K. i Hör. Enl. prosten

Sommars i Lyby bref till konsistorium $\frac{8}{8}$ 1714 blef hon "obestänkt" gift med R., som blott war student. Efter R:s död anmålde hon hos konsistorium sin önskan att genom giftermål blifwa bibehållen wid pastoratet; död 1744. Barn: Anna Margreta, g. m. 1. J. Kolén, 2. D. Hjerfovius, pastorer i Huaröd. — Erasmus Franciscus, d. 1736 wid 20 års ålder. — Nils, f. 1727. — Liboria Christina, f. 1730.

12. **Nils Torrén** war född 1701 på Torön i Östergötland och prestwigdes $\frac{19}{6}$ 1729 till komminister i Stoby af Göinge härads, der han wistades såsom informator hos Fru Cederfelt på Hefleholm. Af henne erhöll han flera gånger försäkran om successjon till Stoby pastorat och blef afwen dertill af henne kallad 1729 och 1730. Som patronrättigheten war twiswel underkastad, kunde ej fullmakt för Torrén genast utfärdas, och då bekräftelse å denna rättighet blifwit wunnen, hade Fru Cederfelt ändrat sina tankar och kallade rektorn i Christianstad P. Lyckå, som också efter mycket gräl och lång skriftwexling (se P. Lyckås biographi) förblef wid pastoratet och war T:s outtröttlige förföljare så länge denne war qwar i Stoby. Han anklagades 1733 af Lyckå för otidigt fånglag med sin hustru samt derföre att han dröjt med sitt barns dop utöfwer den i lag bestämde tiden och, då barnet sedan aflidit, sjelf begrafwit det utan att tillsäga Lyckå. T. blef pastor härstädes 1737, tilltr. 1738. Han war 1743 utsedd till respondens wid prestmöte, men begärde befrielse derifrån i anseende till sin swaghet och sjuklighet. Död $\frac{18}{1}$ 1746. — Gift 1732 med Juliana Beata Unæus, dotter af prosten Unæus i Stoby. Hon öfwerlefde honom. Följande deras barn äro födde i Raslunda: Magdalena, f. 1737; d. 1744. — Katrina, f. 1739. — Maria, f. 1744.

13. **Andreas Thomæus**, son af prosten Petrus Th. i Dusby och född der $\frac{18}{4}$ 1704, blef efter enffild undervisning student 1719, filosof. kand. 1728 och derefter 1729 informator hos riksrådet Gyllenborg, Lunds universitets kansler, som, efter det Th. 1730 blifwit magister, 1732 utnämnde honom till filosof. adjunkt. Han blef f. å. rektor wid Christianstads skola och prestwigdes 1741. Under sin femtonåriga werksamhet wid nämnde lärwerk wann han anseende såsom

en nitiff och duglig lärare. 1747 $2\frac{3}{4}$ blef han pastor härstädes. Han egde anseende för lärdom och humanitet, — ett loford som äfwen Linné i sin skänsta resa gifwer honom. Wid prestmöten hade han partes såsom opponent och orator. 1755 föreflogs han till Christianstads pastorat, blef s. å. honorarieprost, 1768 theol. doktor och 1770 häradsprost. 1772 begärde han, att kyrkorna måtte med 30 daler bidraga till skolmästares aflöning. Utom disputationer har han utgifvitt en lifpredikan och ett minnestal. Detta sistnämnda, hwilket är hållet öfwer en ung fru, som dött i barnsäng, har till text 1 Mos. 25: 22. Talaren framhåller allwarligt äfta makars pligt att med hwarandra sammanleswa i kyskhet och ärbarhet. Döb $\frac{1}{4}$ 1777. — Gift med Maria Sophia Duncfler, f. 1713, d. 1778, dotter af rådmannen Jöran D. i Christianstad. Deras son Thomas blef past. i Fjellkinge; en annan son Johan Christian, f. 1737, blef lagman i Bohuslän och adlad med namnet Adelsköld.

14. **Lars Petersson Holbeck**, glasmästareson från Östaf, föddes 1736 och blef student 1754. Såsom medellös kunde han icke länge uppehålla sig wid akademien, utan måste förtjena sitt uppehälle medelst konditionerande. Flera år tillbragte han som informator i lagman Hallenborgs hus på Nyfågård. 1762 $\frac{3}{4}$ blef han prest och war i tio år i biskop Engeströms hus såsom komminister wid hans prebendes församlingar. 1777 blef han pastor härstädes, tilltr. 1779. En gammal anteckning, meddelad af prosten P. S. Falck, innehåller följande om Holbeck: "Han war en ganska wacker man i lära, lesverne och utseende. Han pryddes af kunskaper, lifwades af nit och leddes af dygd; men han war af mycket swag helsa, hwilken genom tillfötdande händelser i sednare åren än mer förswagades, till des han stilla insomnade $1\frac{1}{2}$ 1802." H. war aldrig gift.

15. **Nils Sinius**, son af prosten Samuel S. i Åsum och född der 1764, blef student 1775, magister 1784, ordin. bibliotheksamanuens, docens i lärdomshistorien och notarie i theologiska fakulteten 1785, prestwigd $\frac{6}{7}$ 1789, theol. docens 1791. S. å. sökte han notarietjensten wid domkapitlet, men förbigicks för en yngre medsökande (vice notarien, sedermera

biskopen W. Faxe), dock med löfte, att konsistorium "wille bidraga till Sinis fortkomst, helst till församlingens tjänst, der hans naturgåfswor och förwärfwade insigter pröfwades kunna bli mera nyttiga." Dessa insigter ådagalade S. f. å. i pastoralexamen, då han erhöll witsord om "wacker theologisk lärdom." Följande året sökte han rektoratet wid Lunds skola och blef dertill af konsistorium utnämnd mot biskop Gelski önskan. Biskopen förklarade honom offkielig till skolrektor. Besvär öfwer utnämningen anfördes af G. R. Ahlman (sedan rektor i Malmö), men blefwo af K. M. afslagna *). S. blef pastor härstädes 1803 ²⁹/₃, tilltr. f. å. Han blef 1811 hugnad med profetitel, 1812 med professortitel och 1830 med theol. doktorswärdighet. Som han icke wunnit anseende för owanliga kunskaper eller ämbetsnit, så hade han förmodligen endast sin fordne medtäflares om konsistoriinotariatet wälwilla att tacka för dessa utmärkelser. En af honom utgifwen prosprebikan, hållen i Carlshamn 6 sönd. e. Trin. 1819, handlar om "den föregifna och werkliga orsaken till Religionens förfall och afstagande." Det heter bland annat: "Religion och Gudsfruktan! Hwad lärare i Himmelen och hwad saligare på jorden! Religion! Det är du, himmelska Gudinna, som upplyst och upplyfter vår själ från jordens grus till himmelens ewiga allt, till den älskade brudgummen — — — Det är du, wälsignade Gudinna! som gifwit werlden stora Konungar, lydige underfätare, sediga och wälgörande medborgare. — — Ja, det är dig, wälsignade Gudinna! som wi isynnerhet hafwe att tacka för den säkerhet, som wi hafwe för våra lif, vår ära och vår egendom." Död ⁵/₇ 1831. — Gift 1798 med Sigrid Katrina Areskog, dotter af en handlande i Ystad. Barn: Anna Maria, f. 1803. — Margreta Christina, f. 1804. — Sigrid Emerentia, f. 1805. En af döttrarna war gift med kyrkoh. A. Luthman i Wemmerlöf. Sonen Samuel, f. 1800, dog 1817 som student.

16. **Jöns Erik Böös** war född ²⁷/₆ 1776 i Håstad, der fadren war qwarnegare, blef student 1791, prestwigd ²⁴/₆ 1802, pastor härstädes ¹²/₆ 1832, tilltr. 1834. Död ¹⁵/₁ 1840. —

*) Se I. 203.

Gift 1818 m. Sophia Christina Bergelin, dotter af kyrkoh. Abraham B. i Hör. Barn: Måns Abraham f. 1818 $\frac{1}{6}$, prest och innehafware af klockarelågheten i Balkåkra; g. m. M. C. A. Berlin. Nils Gerhard, f. 1820, student. Charlotta Wilhelmina, f. 1822. Jonas Ludwig, f. 1828. Carl August. Beata Sophia, g. m. kyrkoh. på Sven J. F. Gemzell. Erika Albertina.

17. **Petrus Samuel Falck** föddes $\frac{2}{5}$ 1788 i Riseberga, der fadren, sedan past. i Barkåkra, då war nådårsprest, blef student 1803, magister 1808, prestwigd 1812 $\frac{20}{3}$, lärare wid pedagogien i Engelholm $\frac{2}{11}$ f. å., pastor i Mellby och Hvitaby $\frac{14}{11}$ 1827, tilltr. 1830, vice häradsprost 1832, ordinarie 1835, kyrkoherde härstädes $\frac{14}{12}$ 1840, tilltr. 1842. Han war en mycket redbar och rättssakens man. Med kärlek och outtröttlig flit stötte han sitt fall såsom sina församlingars lärare och styresman. Prosterexpeditionen förde han med utmärkt ordentlighet. Genom wänlighet och fridsamhet wann han mycken tillgifwenhet inom de kretsar, der han verkade. Såsom bewis derpå må anföras att, då Mellby pastorat efter hans befordran till Rastlunda skulle tillsättas, begärdes han å frågodagen till fjerde prosfpredikant. Här må tilläggas att, då utgifwaren af detta arbete begärt presterkapets medverkan för att samla materialier dertill, war profsten Falck den förste bland alla stiftets prester, från hwilken några bidrag infommo. Han dog $\frac{29}{10}$ 1849. — Gift 1828 med kyrkoh. i Mellby S. D. Hjorths enka Eva Katrina Karström, som öfwerlefde åfwen den sednare mannen. Barn: Magnus Erland, f. 1832. — Carl Wilhelm, f. 1833. — Gustaf Rudolph, f. 1835. — Hedda Elisabeth, f. 1829. — Johanna Lovisa, f. 1831.

18. **Alexander Bogislaus Holst**, född $\frac{1}{6}$ 1793 i Lygelsjö, der fadren war prost, blef student 1814, prestwigd $\frac{19}{6}$ 1816, kyrkoherde wid Bössjölofters församling 1832, tilltr. 1833, honorarieprost 1843, kyrkoherde härstädes $\frac{20}{6}$ 1850, tilltr. 1852.

Gift $\frac{1}{6}$ 1831 med Hedda Wilhelmina Schröder, dotter af grosshandl. Wilhelm S. i Sölvesborg. Barn: Nils Wilhelm, f. 1833, d. som student. — Åke Alexander Theo-

phil, f. $\frac{2}{2}$ 1835; landtbrukare. — Axel Gottlieb, f. $\frac{27}{3}$ 1842. — Justus Walfrid, f. $\frac{28}{2}$ 1844. — Oscar Philimon, f. $\frac{10}{2}$ 1846. — Asfar Gottfried, f. $\frac{10}{6}$ 1850. — Carl Arwid f. $\frac{24}{10}$ 1851. — Hedda Mariana Helena, f. $\frac{6}{10}$ 1836. — Hilda Sophia Selma, f. $\frac{26}{7}$ 1838. — Emma Mathilda Josephina, f. $\frac{17}{5}$ 1840.

Kyrkoherdar i Andrarum och Eljaröd.

1. **Laurentius Andreæ** var 1430 "decanus in Albo hæret et plebanus ecclesiæ Anderom."

2. **Mattis Dilsen** nämnes som "foghnare i Andherom" uti ett tingswittne dat. S. Egibii dag 1472.

3. **Peder Nielsfen** nämnes i ett dylikt dokument af år 1483.

4. **Bengt**. En så benämnd pastor, som nämnes i stiftsmatrikeln af år 1842, bör troligen intaga denna plats i serien.

5. **Nicolaus Johannis** prestwigdes 1565 "postridie Pauli" till "pastor ecclesiarum Andrarum et Eljarödt."

6. **Berthil** var pastor härstädes 1584.

7. **Jens Mattsenn** har som pastor härstädes under tecknat en hyllningsfullmakt af år 1610.

8. **Jörgen** var pastor här 1627. Vid den biskopsvisitation, som hölls detta år, befanns ungdomens undervisning högst wårdslösad, och så wäl pastor som flockaren erindrades att bättre beslita sig om sina skyldigheters uppfyllande, den sednare wid straff af remotion. Pastor var beryktad för dryckenstap, och då detta rykte bekräftades af hans utseende och andra omständigheter, wille biskopen icke inträda i hans hus.

9. **Jaagen Bentsön Ahus** förefommer som pastor i en kapitelödom af år 1631 och lefde ännu i början af år 1652. Vid biskopsvisitation 1635 ådagalade ungdomen ringa kunskap.

10. **ebbe Nielsfen** prestwigdes till pastor här $\frac{3}{6}$ 1653, och en kapitelödom wisar, att han var pastor här 1654. Han uppgifwes hafwa lefwat till 1676. Hans söner woro

Ennert Ebbesön, pastor i Brunnby, och Nils Ebbesön, som var född 1657 och dog 1684 såsom rektor wid Helsingborgs skola.

11. **Andreas Scharlow** blef pastor här 1677 och hade 1681 uppdrag att förrätta vifitationer i kontraktet. För sitt nit om uniformitetens införande i stiftet hugnades han med befordran till Helsingborgs pastorat, som tillträdde 1682. Se III. 341 ff.

12. **Lars Mosenius** blef pastor härstädes 1682. Herr Jochum Beck anhöll i bref till biskopen $\frac{3}{4}$ f. å., att Mosenius, hwilken biskopen förut rekommenderat, måtte erhålla fullmakt och ingen annan obtruderas församlingen. M. hade förut tjänstgjort i Helsingborg (se III. s. 341.). Död på hösten 1702. — Gift med Anna Stridsberg, dotter af kyrkoherden i Spånga af Upsala stift Håkan S. och således systers till den lifabenämnde professorn i Lund (se I. 227). Barn: Kastrina, f. 1686, d. 1741, g. m. artillerifaptenen Carl af Silén, som dog 1743. — Anna Margreta, g. m. prosten P. Rubenius härstädes.

13. **Petrus Mohlén**, westgöthe, prestwigdes $\frac{3}{6}$ 1703 och war då redan utnämnd till pastor härstädes. Under hans tjänstetid finner man först omnämndt att pietismen wunnit inflytt bland de wid alunbruket i Andrarum sig uppehållande tyfvar (jfr. I. 128). R. war respondens wid prestmöte 1706. 1716 war han swag och alldeles affstkommen. Död $\frac{3}{5}$ 1717. — Han synes hafwa varit gift med sin företrädares enka. Prosten Nordström berömde huset såsom "wacker och hederligt" och rekommenderade "yngsta jungfrun" att genom giftermål blifwa konserverad wid pastoratet.

14. **Petrus Petri Rubenius** war son af kyrkoherden i Swittaryd af Wexjö stift Petrus R., som war bror till Mathias R. i Löderup och Andreas R. i Stoby. Han studerade först i Upsala och sedan i Lund, der han 1719 blef magister. Redan förut hade han 1716 blifwit rektor wid skolan i Helsingborg, 1717 transporterad till enahanda beställning i Landskrona och 1718 $\frac{7}{4}$ prestwigd såsom pastor härstädes. 1733 erhöll han uppdrag att biträda prosten Nyman i prostämbetet och blef 1736 ordinarie häradsprost. Den i bi-

froy Rydelii biographi (I. 149 f.) omnämnde swärmaren Olle Norman, som war wedfogde wid Andrarums alunbruk, gjorde R. mycket bryderi och bekymmer. Wi anföra ett utdrag ur berättelsen om ett förhör, som R. höll med Norman. Fr. Om den heliga Skrift är en död bokstaf? Sw. Ja, om den är utan Guds och Christi Ande. R. förklarade att skriften har en inwärtas gudomlig kraft, twärtemot entusiastens, Schwentfeldianers och Anabaptisters påstående. Fr. Om någon skillnad finnes emellan ett inwärtas och utwärtas Guds ord? Sw. Jde om Kristus, det wäsentliga Guds ord, det framförer och förklarar med sin ande. Fr. Om wi ej hafwa orsak att bekänna vår tro igenom wisfa symboliska böcker? Sw. "Bara man wänder bladet om och går till sig sjelf." R. kände dessa böcker föga och höll sig hellre till bibeln. Fr. Om något i dem finnes, som är stridande mot skriften? R. swarade intet. Fr. Om Sonen är jemlik Fadren? Sw. Såwida han är sanner Gud och det ewiga lifwet. R. wedlade Atrii lära med Joh. 1: 1 och flera bibelställen. Fr. Om den hel. Ande är jemlik Fadren och Sonen, och Macedonii lära förkastlig? Sw. Den hel. Ande är Guds kraft, finger och magt, hwarmed han och allt lifaktigt gör i stor fröjd och glädje, det honom åttlyder. Fr. Om Kristus genom sitt lidande och sin död tillfyllestgjort Guds rättfärdighet för alla människors synder? Sw. Kristus hafwer tillfyllestgjort och skaffat oss Fadrens nåd, frid och barmhertighet; den som annammar Sonen, blifwer Guds barn. Fr. Om någon selfri församling kan finnas på jorden? Sw. Kristus will hafwa en församling utan släkt och skrynko. Fr. Om församlingens kännetecken äro ren lära och sakramenternas rätta utdelning? Sw. Rätta kännetecknet är människor, i hwilka den hel. Ande får verka. Fr. Om sakramenterna äro nödiga till saligheten? Sw. De äro wigtiga för Guds barn. Fr. Om opånyttföddas preståmbete är werksam? Sw. Det wisar erfarenheten. Rubenius anförde, att såd, som sås af en oren hand, likwål ger frukt, att Judas predikade ewangelium med lika frukt som de andre apostlarna m. m. Fr. Om det ej är skriftstridigt att loswa djeflarne och de fördömde förlofning? Sw. Guds skapade kreatur skola återföras till honom, men om med djefwul och gamle Adam förstås synd och

olydna, så få de icke förlofning. R. försäkrade att hjeslarnas och de fördömdas förlofning war omöjlig, men Norman lät sig icke af honom öfvertyga. 1741 kallades R. att aflägga prof för superintendentsåmbetet i Carlskrona. Död på hösten 1743. — Gift med Anna Margreta Rosenius, som ännu lefde 1750. De hade flera barn. Sönnen Lars efterträdde fadren. Peter war fgl. sekreter och translator; säkert är han densamme som i biogr. lex. XII. 285. nämnes såsom möjliggen son af P. Rubenius i Hwittaryd, hwilket synes föga troligt, emedan han då wid några och sjuttio års ålder skulle begynt sin författareverksamhet; han har utgifwit öfversättningar från turkiskan och persiskan. Nils war pastor i Rosaby och Håkan i D. Sallerup. Carl Gustaf war militär. Dottren Anna Helena war gift med stadskomministern i Christianstad och past. i Rosaby H. Helligius.

15. Lars Rubenius, f. härstädes 1719, prestwigdes $1\frac{1}{2}$ 1744 till tjenstgöring härstädes och begärde f. å. åldersdispens för att kunna få blifwa pastor efter fadren. Tillfättningen af pastoratet fördröjdes ända till $7\frac{1}{2}$ 1752, då R., efter erhållen enhällig kallelse wid waset, utnämndes till pastor. Efter aflagda specimina blef han magister, war orator wid prestmöte 1766, blef honorarieprost 1779 och kontraktsprost 1783. Såsom en sansad man och sträng orthodox hade han förtroendet att hafwa särstild, uppsigt öfwer åstfälliga unga prester, hwilka såsom herrnhutismen tillgifna ansågos för swärmissa och willfarande (jfr. I. 193). Såsom predikant tyckes R. icke hafwa saknat gåswor. Hans utgifna lifpredikan, hål-len 1751 öfwer en fru Rytting, är strifwen i ett rent språk och har rätt wackra ställen. Med anledning af Col. 3: 2, 3, 4 afhandlar den ämnet: En christens fart eller wandring från detta jordiska till det himmelska. — — "Utan wingar kan fogeln icke fluga, utan stega eller dylikt fotfäste kan ingen uppstiga i höjden. Alltså kan ingen hinna till målet, som förefatt är, till den lön, som förhållas öfwanefter, utan de förordnade medelns tillbörliga bruk," hwilka äro Guds ord, bönen, "som uppsar med wingar såsom örnar, som tränger igenom skyn och wänder icke igen,, till des hon framkommer, och wiker icke af, till des den Högste ser dertill," samt de heliga

Sakramenten. — 1795 tog R. affsed från profstetjensten. Död $18\frac{1}{5}$ 1799. — Gift med en dotter af inspektor Landgren på Widtsköfle. Hon dog 1783. Sonen Peter Strickart war prest och dog obefordrad kort före fadren. Tre omyndiga döttrar lefde efter fadren.

16. **Lars Peter Holmström**, klofakareson från Skurup och född der 1759, blef student 1778, magister 1781, vice rektor i Gimbrishamn s. å., kollega wid Malmö skola $24\frac{1}{5}$ 1783, prestwigd $6\frac{1}{7}$ 1789, biträdde 1798, under bewiljad tjenstledighet från skolan, wid Söfde pastorat, kallades 1799 till sjerde prosfepredikant härstädes, utnämndes till pastor $2\frac{1}{5}$ 1800 och tilltr. s. å. Död $2\frac{1}{6}$ 1808. — Gift m. Sophia Helena Meurling, komministerdotter från Linköpings stift. Barn: Lars Peter, fahnjunkare wid skånfska dragonregementet. — Sophia, g. m. landtbrukaren J. Lindgren.

17. **Johan Wilhelm Sundius**, född $8\frac{1}{3}$ 1771 i Grönby, der fadren war pastor, blef student 1785, prestwigd $26\frac{1}{10}$ 1794, pastor härstädes $4\frac{1}{3}$ 1809, tilltr. 1811. Död $17\frac{1}{2}$ 1838. — Gift m. företrädarens enka S. H. Meurling. Barn: Magnus Ööran, s. 1814.

18. **Nils Malmberg**, bondson från Finja och född $25\frac{1}{6}$ 1796, blef student 1816, prestwigd $18\frac{1}{6}$ 1820, pastor härstädes $14\frac{1}{12}$ 1839, tilltr. 1840. Han har utgifwit ett wid en afrättning hållet tal, som är enkelt och rätt läsbart. Död $9\frac{1}{9}$ 1852. — Gift m. Maria Charlotta Ekebergh, dotter af handlanden P. Ekebergh i Malmö. De hade tre barn.

19. **Fredrik Danckwardt Moliin**, son af fän-drif Otto M. och A. G. Broberg, föddes i Landskrona $21\frac{1}{1}$ 1803, gick i Malmö skola, blef student 1823, prestwigd $18\frac{1}{6}$ 1828, innehafware af klofakarelågheten i Widtsköfle 1827, pastor här $27\frac{1}{6}$ 1853, tilltr. 1855.

Gift $15\frac{1}{7}$ 1828 m. Ulrika Amalia Schönbeck, dotter af kyrkoh. Jöns Erik S. i Tranås.

Kyrkoherdar i Mellby och Hwitaby.

1. **Niels Suendsen** prestwigdes 1561 eller 1562 till

pastor härstädes. Hans namn förefommer i en hyllningsfull-
magt af år 1584, och i en förteckning på stänsta prester, som
dött 1590 och 1591, är det det 6:te i ordningen.

2. **Niels Jensefön** (Nicolaus Sjøelandus) förefommer
som pastor här 1610 och torde hafwa varit det till 1614.

3. **Peder Thygesön**, son af pastor i W. Bram Thyge
Pedersen och Maren Pedersdotter, föddes 1586 och blef 1614
pastor härstädes. Han omnämnes i Juni 1648 såsom vice
prost och torde f. å. hafwa blifwit ordinarie. Vid biskopsri-
sitationer 1618 och 1627 war biskopen nöjd med tillståndet i
församlingen, men 1635 bejanns ungdomen ofunnig. Herr
Peder lefde ännu $24\frac{7}{8}$ 1655, men afled samma år. Hans hu-
stru hette Katrina Thomasdatter och dog 1652. Sonen
Isak blef pastor i Dverrestad.

4. **Peder Rasmusfön Norager** war född i Dan-
mark och skall hafwa varit korporal, innan han blef prest.
Han prestwigdes $\frac{9}{12}$ 1655 till pastor härstädes. Då prosten
Mericius 1678 lämnade orten med kunglig tillåtelse, förordna-
de konungen Peder Rasmusfön till vifvarierande häradsprost.
Han synes hafwa i denna egenkap tjenstgjort ända till sin
död, ehuru både Sten Mattson i Gimbris och Anders Schar-
tow i Andrarum hade förordnande att bestrida wissa proste-
syflor. "För den devotion och trohet han betygat förmedelst
såkra kunsfapers inhämtande och andre gode och nyt-
tige tjenester sifte friget" bewiljade konungen honom 1680 fri-
het från wissa utskylder. Biskop Hahn föreflog honom 1681
till ledamot i den I. 69 omnämnda inquisitionskommissionen.
Död $10\frac{1}{9}$ 1681. — Hans hustru, som hette Edtzla, lefde
ännu 1698. Sonen Peder, f. 1663, blef student 1683 och
wistades 1688 i Hemmesdynge; en annan son, Sören, bodde
i Mellby 1703. En dotter war gift med kyrkoh. Swen Mun-
the i Bösary, en med fadrens efterträdare, en med kyrkoh. P.
Wankif i Köpinge af Gårds härad, en med kyrkoh. P. Pontop-
pidan i Stryby, en med 1. Anders Pålsson, 2. Pål Fischer,
pastorer i Mellangrefwie, och en med Anders Ebeltoft på
Gårsnäs.

5. **Dlaus Hansson Nordström**, borgareson från
Hernösand och född der 1649, dimitterades från nämnde stads
IV. 2

gymnastum 1669 och blef student s. å. i Lund, der han wi-
 skades i sin morbroders, prof. Nordemans hus. 1680 nämnes
 han såsom kollega wid Malmö skola och blef följande året
 rektor i Ystad. Der fann han tillståndet i skolan mycket swagt;
 i rektorsklassen woro blott tre disciplar, och endast en af dem
 hade fått en "prægustum in instrumentalibus"; de woro alla
 underlägsna hans förra disciplar i kollegaklassen i Malmö.
 1683 blef han magister och prestwigdes $1\frac{1}{6}$ s. å. till pastor
 härstädes. Till sin företrädares enka betalte han årligen 7
 t:r råg, 7 t:r korn, 12 dal. smt., 8 lam och 8 gås, men wille
 1698 hafwa öfwerenskommelsen här om upphåf, på den grund
 att den ej blifwit af biskopen stadfäst. Inom pastoratet
 bodde en ryttmästare Montgommery, med hwilken N. icke kunde
 komma öfwerens. Såsom prof på bemålde herres tänkfätt
 och bildning meddelas här hans bref till prosten Mericius
 $19\frac{1}{12}$ 1687: "Wyrdig och Höchlärd Herr Probst. Medan
 bode jag och min fera hustru ehrna at go til det höchwerdiga
 Herans nattwart po tilkommande Unsdagh, om honom so be-
 hagar och iöra so wel och communifera os do her i Melby
 kyrka heller her hemma hos os i huset stondar h:r prosten frit.
 Her Prosten lerer utan twifel wel shelf best wetta at jag icke
 nonsin lerer iöra denna person her po orten den ehran och
 bruka honom til min shellasorgare, som jag so höcht förlofat
 hafwer, ty han det med sin falskhet och ellaka sinne shelf för-
 orsakat hafwer. Wentar also min h:r profs cattagoriska swar
 om fru profiskan wille iöra os den ehran och komma po ons-
 dagen med och wara wohr terkomne gest bedi wi om. Mond-
 gommeri. Ritmestare." Prosten erhöll uppdrag att jemte ett
 par andra prester söka att "med Christelig bestedlighet" bilägga
 owänskapen mellan ryttmästaren och Nordström, om hwilken
 konffitorium intet ondt-afhört. 1690 klagade en person i Ki-
 wik öfwer att N. uteslutit honom från nattwardsgång samt
 försummat att besöka hans sjuka hustru. 1710 beklagade N.
 sig deröfwer att han af ryttmästaren Brummer blifwit "inju-
 rierad förmedelst lås och ryttarewaktis sättjande för hans dö-
 rar och federmera af B:s drängar med hugg och slag öfwer-
 fallen." Huruwida N. genom kitslighet sjelf gifwit anledning
 till de förtretligheter, som mötte honom, kan ej afgöras. 1710

$\frac{9}{11}$ blef han häradsprost. 1716 afträdde han pastoratet åt sin måg, P. G. Unge, med förbehåll att få behålla inkomsterna af Mellby socken. Prostetjensten behöll han, med rättighet att begagna swårsonens biträde. Död $\frac{26}{12}$ 1722. — Gift 1683 med företrädarens dotter. Tre barn omnämnas, neml. en son som dog 1698, en annan, Martin benämnd, som 1720 wille bli klofkar härstädes, och en dotter, som blef gift med efterträdaren.

6. **Petrus Georg Unge** war född i Westergöthland 1688 och blef student 1708. I ett latinskt bref till biskop Steuchius begärde han tillåtelse att en och annan gång predika samt lofwade att, om denna gunst bewiljades, "uttrötta den högste Guden med de hetaste suckar" för biskopens och hans familjs wälgång. 1712 wistades han i Mellby och prosten Nordström gaf honom det witsord att han war "i sin bok qwicker, förde ett sticfeligt och stilla leswerne och lesde nykter." Linnerius föreslog honom s. å. till att predika i Lund under pestens grasserande der, då L. sjelf reste derifrån. U. prestwigdes $\frac{20}{5}$ 1713 till nådårsprest i Gimbrishamn och blef $\frac{26}{6}$ 1716 pastor härstädes. Wid prestmöte 1724 war han respondens. 1722 njöt han den utmärkelsen att få i sin swårfaderns ställe bestrida till prostetjensten hörande göromål. Då denna tjenst efter swårfaderns död skulle tillsättas, föregaf U., för att bereda sig sjelf utfigter till en sådan upphöjelse, att kyrkoherdarne Engstedt i Borreby och Stålgren i Gimbris ej wille mottaga den. Biskopen lysnade ej härtill, utan utnämnde Engstedt. Då han 1733 aflidit, eftersträfwade U. ånyo preposituren, men måste stå tillbaka för Nyman i Gladfax. 1735 blef tjensten åter ledig och, då walet ej utföll till U:s utan till P. Rubenii fördel och den sistnämnde också blifwit utnämnd, ingaf U. till domkapitlet en skrift, hwari "voteringen" påstods wara "emot all lag och Consistorii befallning uppenbart konstigt utwerkad;" han upprätnade också sina förtjenster och uttryckte sin förhoppning att såsom warande den äldste kyrkoherde i kontraktet icke blifwa "förtryckt eller förgäten." Härpå erhöles ett allwarfsamt swar. Konsistorium fann påskändet om olagligheter wid prostwalet intet afseende förtjena, och beträffande U:s återopande af sina förtjenster, "kunde Conf. wäl

hafwa fog att honom tillbörligen härføre anse, som så efter-
 tänkeligwis med sina meriter's upphöjande och Probstens för-
 ringande indirecte klandrar och talar på Consistorii göromål,
 helft som befinnes att, då han med afledne Probstén Nyman
 competerade, som war en wålförtjent och gammal prestman,
 har han då lifaledes pretenderat företräde; — dock will Conf.
 låta denna gång förblifwa wid den tienliga föreställning till
 kyrkoh. Unge, att det ingalunda honom will anstå, utan är
 en sak som Consistorio tillkommer att dömma och pröfwa den
 som till syftlan wärdig är;" för öfrigt hänwistes han att klaga
 på högwederbörlig ort, om han dertill funne sig befogad. Då
 prostetjensten 1743 åter blifwit ledig; wann U. ändteligen
 denna efterlångtade hederspost. Han anmålde 1746 att ²⁰/₄
 hade till Tommarp ankommit en qwinsperson, som om sig sjelf
 bekänt de mest upprörande saker. Hon hade ej blott mördat
 sitt eget barn och falskeligen anlagat den gamle kyrkoherden
 Artrup (se III. s. 250) för äktenfapsbrott, utan ock förswurit
 sig åt satan, med honom haft föttsligt umgänge och af honom
 mottagit penningar o. s. w. Wid kommunion i B. Sallerups
 kyrka hade hon tagit brödet ur munnen, lagt det i ett papper,
 hwarpå hon med sitt blod skrifwit begynnelsebokstäfverna till
 sina namn, och satt det i kyrkomuren åt satan, som det bort-
 tagit; äfwen hade hon gått 3 gånger afswigt fring kyrkan och
 i nyckelhålet 3 gånger blåst den helige Ande ifrån sig. Hon
 berättade ock, att hon engång mött en swart man, som, då
 hon sagt sig wilja gå hem för att begå Herrans Mattward,
 fört henne med sig och wid en sten, der hon knåfallit, låst ur
 en swart bok samt gifwit henne bröd och win af en swart
 kalf under upprepande af instiftelseorden; derefter hade han
 inskriswit hennes namn i en bok, förbudit henne att gå i
 Guds hus o. s. w. Då hon kom till Tommarp kunde hon
 ej nämna Guds namn, men den förste derpåföljande Maj hade
 hon gått i kyrkan och kunnat nämna Guds namn och läsa bö-
 ner. Då hade hon ock bekänt ofwansstäende om sig. Prosten
 Unge stref här om ⁷/₆ följande: "Huru nu med detta Satans
 upzog, som han med denna qwinspersonen förehast, kunnat
 wara beffatt, lärer en ordentlig undersökning widare pröfwa;
 åtminstone äro någre omständigheter mycket eftertänkelige, så-

som isynnerhet at denna menniskan kom at ingå i yttersta ändan af en by, hwaråst war en ganska oren gata, den hon nödwändigt skulle passerat, men storna woro ej till det ringaste orenade, som trowärdige män af byen genast anmärkte, och ehuruwäl hon efter sin berättelse wandrat en dryg wäg omkring hafselidan, woro samme stor icke särdeles sletne, med mehra faseligit, som föregifwes under wägen hafwa förelupit." Saken anmäldes hos landshöfdingen. Unge dag $\frac{3}{4}$ 1770. — Han war gift med en dotter af företrädaren och hade flera barn. En son war artillerikapten, Göran past. i Sammenhög, Carl Erik theol. doct. och past. i Billeberga, Olof Johan magister och prest; han begärdes till sjerde prospredikant efter fadren. Döttrarna Anna Christina, Maria Katrina och Margreta Sophia lesde ogifta och bodde på ett hemman, som de egde.

7. **Anders Berghult**, son af en kronobefallningsman i Willands, Gårds och Albo härader och dennes hustru Christina Wasberg, föddes på Mansdala $\frac{10}{7}$ 1712, åtnjöt underwisning dels i Christianstads skola, dels af privata lärare och blef student 1728. Sedan han 1732 förlorat sin fader, mottog han kondition såsom informator i Helsingborg, der han också biträdde med predikande. En högtbedröfwad enka Anna Sophia Rolin i Engelholm beflagade sig 1732 deröfwer att studenten Andreas Berghult, som predikade för kapellanen i Helsingborg, skrifwit under namn af begravningsvers en passqwill öfwer hennes aslidne man. 1736 begaf B. sig till Köpenhamn, der han erhöll ett "hederligt stipendium." Följande året reste han till Stockholm och erhöll der en förmonlig kondition. 1743 kallades han till adjunkt wid Hedwig Eleonoræ församling derstädes, undergick examen inför stadskonfistorium och prestwigdes s. å. 1744 blef han extraord. regementspred. wid artilleriet, 1753 vice komminister, hospitalsprest och skollärare i förutnämnda församling, 1756 ordin. komminister dersammastädes och $\frac{30}{7}$ 1771 pastor härstädes samt tillträdde pastoratet 1772. I Stockholm slysselatte B. sig flitigt med litterära företag. Han utgaf ej blott under titeln "Sammansamfande Manna" predikningar af åttilliga författare och under titeln: "Swea rikets härrliga frantz under K.

Fredriks blomstrande fröna" en samling af "frögdetal öfwer Swenska Prinsars födelse," utan också ett "Hushållnings Bibliothecque," hwari förefommer ätskilligt om "wåra Fjäderfåns ans och rätta skötsel," hwilket af prof. Trozelius med mycket loford omförmåles i en infänd artikel i Lunds wedoblad. B. dog $29/3$ 1792 "wanstjött, trött och ledsen wid werlden" enligt Elmgrens anteckning. — Gift 1746 med Charlotta Kattrina Kloppert, dotter af en stesklärerare och enka efter en handlande i Stockholm; hon dog före Berghult. Sonen Anders war sergeant och sökte nådår efter fadren.

8. **Thuro Liebman**, son af prosten Nils L. i Tygelsjö och född der $20/3$ 1734, blef student 1748 och magister 1754. Såsom ledare för flera adliga ynglingar wistades han sex år wid Upsala universitet, prestwigdes i Upsala $23/12$ 1765, predikade följande året wid kungliga hofwet och utnämndes till hofpredikant, men förordnades wid samma tid till kollega wid Christianstads skola. 1778 blef han förste stadskommisiter i Lund och pastor i Bjellerup och Råby; tilltr. 1779. Wid prestmöte 1780 war han opponens och erhöll 1792 profetitel. 1793 sökte och erhöll hans transport till Mellby, — en flyttning, som numera ej skulle anses förmonlig. Måhända föranleddes den ej af ekonomiska beräkningar, utan af öfwerlygelsen, att han ej egde sådana presterliga gåfwor, som gjorde honom tjenlig till prest wid kathedralkyrkan. Kyrkoherden Bergman i S. Sallerup plågade berätta, att det förhör, som L. med honom anställde förrän han admitterades till första nattwardsgången, bestod deri att L. framställde och B. beswarade den frågan: "På hwilken dag skapade Gud fiskarna?" Wid prostwal 1795 erhöll Tengwall i Wallby 4 röster, Bergklint i Gladfåg 3, Boman i Borreby 3 och Holbeck i Andrarum 1 röst. Bergklint undanbad sig utnämning, och biskopen utnämnde Liebman. Han affade sig denna befattning 1814, blef jubelmagister 1817 och dog $30/11$ s. å. — Gift $3/10$ 1779 med Ulrika Roth, d. $27/6$ 1804 wid 39 års ålder, dotter af Johan R., förste stadskom. i Lund. Hon berättas hafwa utan mannens wetskap mycket frifostigt understödt sina slägtingar. Då han fann sitt sådesförråd alltför hastigt minskadt, skyllde

hon på råttornas glupshet, med hwilken förklaring han lät sig nöja.

9. **Hans Otto Hjorth**, född $23/1$, 1769 i Christianstad, der fadren war rådmän, blef student 1788, prestwigd $17/6$, 1795, extraord. bataljonspred. wid konungens eget wärfw. reg:mte s. å., transp. till lika beställning wid Wendes artilleri 1799, ord. bataljonspred. 1800, pastor wid samma reg:mte 1805, pastor härstädes $9/12$, 1819, tilltr. 1820, erhöU fältprofestetitel 1824. Död $18/11$, 1826. — Gift 1820 med Eva Katrina Karström, dotter af regementskriswaren, assessor Erland K. Hon blef äfwen gift med Hjorths efterträdare. Med första mannen hade hon tre barn, neml. Helena Margreta, f. 1821, Charlotta Christina, f. 1824, g. 1852 m. vice past. C. M. Bäckman, och Otto Fredrik, f. 1827.

10 **Petrus Samuel Falck** 1830—1842; se ofwan s. 11.

11. **Fredrik Olof Göster**, son af assessorn F. W. Göster och Katr. Jul. Jacobsson, föddes i Helsingborg $10/3$, 1806, blef efter stölgång dersammastädes student 1822, prestwigd $20/6$, 1830, phil. mag. 1832, flottpastor i Landskrona 1831, bataljonspred. wid Wendes artilleri 1839, pastor här $9/11$, 1841, tilltr. 1842 och erhöU profestetitel 1845.

Gift $28/4$, 1842 med Martha Maria Sommelius, dotter af postmästaren Christian S. i Lund. Barn: Broder Fredrik Christian, f. $29/1$, 1843. Fredrika Katrina Margreta, f. $3/3$, 1844. Nils Gustaf Wilhelm, f. $3/6$, 1845. Anders Johan, f. $29/11$, 1847. Fredrik Olof, f. $10/3$, 1849. Christian August, f. $28/2$, 1851. Beata Lovisa Sophia, f. $9/6$, 1852.

Kyrkoherdar i S. Olof.

Åf gamla handlingar från 14- och 1500:talén finner man att socknen, hwari S. Olofs kyrka är belägen, kallats Luncfinde eller Liuncfinde. 1738 war fråga om socknens förening med Stiby; föreningen blef då icke af, men stebde 1814

till följe af kgl. br. $27/7$ s. å., som tillika stadgar att pastoralvården i S. Olof skall bestribas af särskild på stället boende prest.

1. **Hermanus** förekommer som magister och prest härstädes 1344.

2. **Bengt Pedersen** uppgifwes hafwa varit pastor här 1500.

3. **Hans Pedersen** prestwigdes till pastor wid Luncfinde socken $30/12$ 1566.

4. **Christiern Jensen** blef $13/3$ 1569 prestwigd till pastor härstädes.

5. **Anders Rasmussen** prestwigdes $3/3$ 1573 till pastor i Luncfinde.

6. **Christian Willumsen Brasen** blef $4/7$ 1577 prestwigd till pastor härstädes och var det 1584, enl. en hyllningöfullmägt af detta år.

7. **Andreas Jani** uppgifwes hafwa varit pastor här omfr. 1600. Han är författare till en traktat om "Christi kongelige Waaben och Zignet, paa Kiim" Åbhyt 1600.

8. **Christen Nielsfön** var pastor här 1610.

9. **Söffren Jensfön** var pastor här från 1615 till 1619, då han erhöill transport till Sörby.

10. **Christen**. En så benämnd pastor förekommer i BB. och torde hafwa varit här 1619—1621.

11. **Niels Jensfön** prestwigdes i Lund $27/6$ 1621 och förband sig att undergå ny examen. Wid biskopsvisitation år 1627 utvecklade han någorlunda evangelium vå 13 sönd. e. Trinitatis. Mattwardsungdomen befanns wara mycket ofunnig. Här drefs den tiden mycken widspelse med ett beläte af den helige Olof. Biskop Mads Jensen yttrar derom i BB. följande: "Det der belädet, som de tillbådo, utkastade och utväråkte jag skymfligen ur kyrkan med allwarfom förmaning till folket att fly kyrkan af beläten såsom djefwulen sjelf. De hade klådt linneklåder på det huggna belädet, hwilka jag med stor iswer i talrika åhörares närwaro sönderref och bestämde dem, som dugde till något, åt några fattiga qwinnor samt lät genast utbela dem. Jag utlade allwarligt för åhörarna den danska psalmen: Loffwer Gud, I fromme christne, åfvensom:

Du gode, sterke og store m. m." Niels Jensen skäl 1630 hafwa lämnat pastoratet.

12. **Hagæus Olai Hammer** war prest härstädes 1630 och uppgifwes hafwa fått transport härifrån till hospitalspastorsbeställning i Christianstad. Han war gift med Eb-bela Pålsson Ancher, som måhända war prestdotter från Löderup. De hade flera barn. Sonen Caspar blef prost i Carlshamn, Olof klockare i Asarum, Knut klockare i Hoby i Blekinge; dottren Gertrud war g. m. kyrkoh. i Bosjökloster Olof Christensson och således mormor åt Swen Lagerbring. Ingeborg war g. m. kapellanen i Carlshamn Jöns Gullberg.

13. **Christiernus Johannis** 1635.

14. **David Pedersen** 1637.

15. **Martin From** 1638.

16. **Haquinus Nicolai** 1641.

17. **Marcus Holm** 1643.

18. **Haquinus Hammer** 1644.

19. **Christen Erichsen Helsingborg** prestwigdes $18\frac{1}{3}$ 1646 och förekommer som pastor härstädes 1648.

20. **Christen Haagensöen** nämnes 1651 och 1655.

21. **Wilhelmus Clementis** kom 1657 från Helsingborgs skola till Köpenhamns universitet och prestwigdes till pastor härstädes $\frac{1}{6}$ 1671. Hans enka Birgitta blef gift med efterträdaren. Sonen Clemens, som efter styfadren kallade sig Artrup, blef pastor i St. Harrie.

22. **Oloff Andersson Artrup** begaf sig utan dimission från Lunds skola och blef student i Köpenhamn 1660, studerade sedan i Greifswald och infrefes som student wid Lunds universitet $20\frac{1}{4}$ 1667; han är den femte i ordningen bland dem, som blifwit studenter i Lund. Han hade varit informator hos kyrkoh. i Åsum B. Delreich. Han prestwigdes till pastor här $10\frac{1}{6}$ 1674. Han intygade 1686 att inom församlingen ingen utan laga skäl försummat gudstjensten på högtids- och bönedagar eller uteblifwit från läsämöten. Han synes hafwa dött i slutet af år 1695. — Gift med företrädarens enka, som också öfwerlefde Artrup.

23. **Carl Dahlgren** uppgifwes hafwa blifwit pastor här 1697. Därför tjenstgjorde han här på sommaren detta år,

men fann folket "dåligt i förståndet" och var ej nöjd här; han blef s. å. pastor i S. Herrestad. Se der.

24. **Hans Hansson Textorius.** Han var utan twifwel af samma slägt som kyrkoherdarna Textorius i S. Sallerup, Illstorp, Borlunda och Burlöf, men hwem hans far varit är icke kändt. Troligen är han den Hans Textorius, som 1688 prestwigdes till tjenstgöring i Bjellerup och Råby, sedan tjenstgjorde i Uppåkra och var gift med löjtnant Anton Ahlbergs enka. 1698 blef han pastor härstädes. I anseende till kallets ringhet och sina utståndna travaljer wille han undanbraga sig utbetalandet af understöb till kyrkoh. Artrups enka. T. dog $17\frac{1}{2}$ 1711 efterlämnande enka wid namn Dorothea, som torde varit styf-dotter till kyrkoh. Hans Jostson i Borreby, hwilken T. benämnde för sin swårfar.

25. **Jakob Klingenberg 1711—1719.** Se wid Gylle II. s. 181.

26. **Petrus Brunström,** bondson från Säbrå socken i Ångermanland och född $24\frac{1}{2}$ 1692, genomgick Hernösands skola och gymnasium 1701—1711 och blef siftnämnde år student i Lund. 1715 $20\frac{1}{8}$ blef han i Bezjö prestwigd till adjunkt hos amiralitetspred. G. A. Fult, hwilkens förtroende han wunnit under sitt wistande i Carlskrona såsom informator. 1720 war han nådårsprest i Etiby och blef s. å. pastor härstädes. Död $2\frac{1}{2}$ 1732. Hans död war enligt personalierna frimodig och till mycken uppbyggelse för de närwarande. — Gift $5\frac{1}{6}$ 1716 med Metta Katrina Corvin, dotter af kyrkoherden Lars C. i Wemmerlöf. De hade två söner, af hwilka en blef sergeant, och två döttrar, af hwilka endast en öfwerlefde fadren. Enkan blef konserverad wid kallet.

27. **Christian Lorenz Liefferts,** s. 1692 i Lund, der fadren Ludolf Fredrik L. war borgare, gift m. Magdalena Hartwig, blef student 1709, omfr. 1722 kollega wid skolan i Helsingborg och 1733 $9\frac{1}{5}$ prestwigd till pastor härstädes. En affatt klofåre Lars Hallengren begärde 1738, att L. måtte blifwa instånd att "stånda till swaromähl för thet han på obetänksamt wijs skall Söndagen för Christi Himmelsfärdsdag och Söndagen therefter förlebit åhr utfarit med åtskilliga förbannelser öfwer then, som skuldig varit till the af kyrkostocken i S. Dlof

bortkomne penningar, men isynnerhet uppå sidsnämnde Söndag utbrustit i the orden, at ihensamme skulle wara förbannat uthi allt thet han sig företager och jorden skulle wara förbannat, som han går uppå m. m." Man trodde att L. med dessa förbannelser åsyftade Hallengren. Konfistorium uppdrog åt häradsprosten att hålla undersökning på stället, hwaremot L. protesterade med påstående att först få förklara sig öfwer flagomålen, hwilket bewiljades. Saken förwiftes till werldslig rätt, och L. erhöll af konfistorium allwarliga förmaningar till förstgithet och saktmodighet. 1746 sökte han, i anseende till ringheten af inkomsterna wid detta pastorat, transport till annan lägenhet, men utan framgång. Prosten Unge anmälde 1754 att wissta tider på året bedrefs i S. Olof mycken widspelpelse med ett träbelåte; prosten ansåg denna sak wara "mycket grannlaga," emedan hwarthen pastor, som bodde i ett ringa gatehus och hade nog knappa och tunna inkomster, eller kyrkan, som war en wacker byggnad, borde lida någon minskning i sina inkomster. Saken anmälades hos landshöfdingen. S. Olofs församling, som ålskade sin lärare, "i anseende till hans grundrika predikningar och tröstrika skriftermål samt upbyggliga wandel och bland them betänksamma förnöjsamhet," och förmodade, att han icke beginge några felaktigheter, för hwilka han kunde tilltalas, anhöll hos konfistorium att han måtte få prostfullmakt med rättighet till prosttunnan af S. Olofs församling, men konfistorium ansåg honom "till en Probstestysklas förestående alldeles otjänlig" och fann betänkligt att "till ordinarie Probstens præjudice" utnämna honom till prost. Under sina sista lefnadsår war L. så swag, att han måste ledas till kyrkan och sitta medan han predikade. Prosten Thomæus anmälde 1768 $\frac{13}{4}$, att L. war "så åldrig och swag, att han icke kunde waka öfwer sin församling eller hafwa akt på sig sjelf," hwarföre tjenligast ansågs att han finge en vice pastor, som af konfistorii medel aflöntes med 100 plåtar. L. dog $\frac{15}{8}$ s. å. — Han war gift 1. med företrädarens enka Metta Katrina Corvin, 2. m. Ingeborg, som 1770 lefde som enka efter honom. Dottren Anna Magdalena war gift m. kyrkoh. P. Ruth i Wisseltosta; Hedwig Margreta dog gift 1808 wid 58 års ålder.

28. Otto Alexef war son af en kyrkoinspektör och född i

Tolånga $28\frac{1}{2}$ 1728. Namnet Klerck upptog han efter någon, som upptagit och vårdat honom i barndomen, troligen efter profinnan Warberg i Förslöf. Han blef student 1743, magister 1751, prestwigd $19\frac{1}{12}$ 1752, kyrkoherde här $22\frac{1}{1}$ 1770, respondents wid prestmöte 1776. Död $24\frac{2}{3}$ 1798. — Gift 1. m. en dotter af kyrkoh. L. Billing i Öfraby, 2. m. C. Öhrens, enka efter löjtnant C. Doden. K. hade en son och 2 döttrar, hwilka alla flyttade till Stockholm.

29. **Swen Elmlund**, 1798—1805; se bland pastorer i Wankiswa.

30. **Petrus Fredrik Groos**, son af skoflidaren Olof G. i Lund och född der 1748, blef efter att hafwa genomgått Lunds skola student 1765, prestwigd $7\frac{1}{12}$ 1774, magister i Greifswald 1779, extraord. regementspastor, kyrkoherde här $22\frac{1}{1}$ 1806. Död utan att tillträda pastoratet $3\frac{1}{4}$ f. å. Han war gift och hade en son, som blef kopparslagare i Christianstad, och 2 döttrar.

31. **Nils Peter Björkman**, f. 1755, blef student 1775, prestwigd $12\frac{1}{12}$ 1784, pastor härstädes $29\frac{1}{12}$ 1806. Död $28\frac{2}{3}$ 1811. — Gift m. Anna Maria Kronow. Barn: Axel, sjökapten. Lars Niklas, f. 1793, stud. 1808, handelsbokhållare i Götheborg. Per Gustaf, f. 1797, prest 1823, innehafware af klofarelägenhet i N. Rörum 1831, död ogift 1840. Söns Jakob, med dott. Johan Olof, styrman.

Kyrkoherdar i Wemmerlöf och Rörum.

1. **Jens Povelsson** war pastor här 1540.
2. **Jacob Sanderssen** i "Wemmindlöff" war wid hyllningen 1584 deputerad från Terrestads härads.
3. **Hans**, som nämnes med årtalet 1610 i stiftsmatrikeln af år 1842, torde böra intaga denna plats i serien.
4. **Jacob Sagen** nämnes i Tryggonii poemer och har alltså varit pastor här i början af 1600-talet. 1610 förekommer han i hyllningsakterna och war troligen pastor till 1621. Måhända har han haft tillnamnet *Hovius*, ty en så benämnd pastor uppgifwes hafwa varit här 1610. J. B. B. får här

Jakob det vittnesbördet att han war en "mycket enkel man, men lärd, from och i ämbetet flitig."

5. **Henrich Pouelson** erhöll $2\frac{1}{4}$ 1621 funglig tillåtelse att blifwa pastor härstädes, ehuru han fattades 6 månader i den lagliga åldren, 25 år, och prestwigdes $\frac{3}{8}$ s. å. i Helsingborg, hwarwid han förband sig till ny examen, förmodligen för bristande kunskaper. Wid biskopsvisitation 1627 höll han en illa sammansatt predikan och erindrades om bättre afgifwenhet på sina skyldigheter. Ungdomen i Wemmerlöfs socken war bra underwisad. 1631 anklagades h:r Henrik att hafwa mot föräldrarnes wilja wigt Lauge Urne och en dotter af Wogens Kaas samt blef med anledning deraf suspenderad från ämbetet, men om han återfått det, eller förlorat det för alltid, är ide kändt.

6. **Christian.** En pastor med detta namn upptages i Rönbeck's samlingar utan tidsbestämning. Troligen bör han intaga denna plats i serien.

7. **Hans Mortensen From**, som förut varit stadskapellan i Ystad, blef omfr. 1641 pastor härstädes. 1648 förekommer han i hyllningsakterna. 1657 omnämnes han som häradsprost. Död 1671. Hans enka hette Kirstine Matsdotter, war dotter af prosten Mats Jönsson i Harlösa och blef gift med Nils Bertelsson, pastor i Gimbris. Hans From hade flera söner och döttrar. Sonen Michael gick i skola i Landskrona, blef sedan student i Lund och sökte 1680 rektoratet i Gimbrishamn.

8. **Lars Bertilsson Aquilonius**, son af prosten Bertel Knutsson i Löderup, erhöll $1\frac{3}{11}$ 1664 konungens promotorial till befordran och prestwigdes $\frac{3}{8}$ 1671 till pastor härstädes. 1673 klagade företrädarens enka, att hon blifwit utdrifwen ur prestgården af h:r Lars, ehuru han "brukat hendes bostad oc midler sig till nytte," utan att dem restituera eller refundera hwad hon för honom utlagt. Han förnekade sig nänsin hafwa utdrifwit henne, ehuru hon honom swåriligen tribulerat, och påstod att hon brukat hans saker så wäl som han hennes. Han ålades att skaffa henne husrum och gifwa henne årlig pension efter prostens bestämmande. 1696 erhöll han brandstodshjelp, emedan prestgården afbrunnit. Död samma

eller nästföljande året. Hvad hans enka hette är ej kändt; troligen blef hon konserverad wid pastoratet.

9. **Lars Hansson Corvin**, son af stadskapellanen Hans C. i Runneby, blef student 1683 och prestwigdes $\frac{25}{3}$ 1690 till tjenstgöring i Fridlefstad och Rödeby. Landshöfding Sjöblad rekommenderade honom 1694 till Lyckeby pastorat, som då bestod af Lyckeby och Sturkö socknar, men konsistorium wille tillswidare icke yttra sig angående tillsättningen af detta pastorat, om hvars delning fråga war wäkt. S. å. begärde och erhöll han konsistorii rekommendation till en amiralitetspredikantsbefällning. 1695 begärdes han till pastor af Fridlefstads och Rödeby församlingar. Konsistorium witsordade fördelaktigt hans presterliga fästlighet och tjenstgöring. 1698 tillträdde han Wemmerlöfs pastorat och utfägs s. å. till att predika wid nästa prestmöte. Död $\frac{16}{4}$ 1715. — Han hade varit gift och hade barn, innan han kom hit. Då han fick pastoratet förklarade han sig willig att gifta sig med förra pastorns enka, hwilket troligen också skedde. Corvins enka hette Anna Katrina Brinet; stadsfom. i Ystad D. Harman wille genom äktenkap med henne blifwa pastor härstädes, men det blef ej af; hon blef sedan gift först med prosten Nyman i Gladfax och derefter med prosten C. Aulin i Malmö. Två C:s döttrar omnämnas, Metta Katrina, g. m. 1 P. Brunström, 2 C. L. Liefferts, pastorer i S. Olof, och Cecilia Magdalena, g. m. kyrkoh. C. Brund i Cimbris.

10. **Arvid Kenorin** war Jönköpingsbo och blef $\frac{5}{9}$ 1708 rektor wid Helsingborgs skola. Han ansågs för en mycket lär'd man och war allmänt afhållen af dem, med hwilka han war i beröring. Då danskarne intogo Helsingborg, blef K. fatt i fängsligt förwar i skolhuset, hwilket begagnades icke blott till fängelse, utan också till frutmagasin. K. sökte bereda sig tillfälle att fly och lyckades att komma ut genom fönstret just i det ögonblick, då frutmagasinet genom en af swenskarne inkastad bomb råkade i brand och flög i luften. En annan berättelse uppgifwer att K. blef af fienden "tagen för hufwudet" och öfwerförd till Helsingörs slott samt der fängslig förwarad i 14 wäckors tid. 1714 wille han genom konservation blifwa pastor i Österlöf, hwilket enligt hans förmenande skulle "icke allenast

af de lefwande med fågnad erkännas, utan också af de döde, om de eljest någon Sens hafwa, isynnerhet den saliga prostens Blangii siäl, hwaras maka och esterlätne det skulle komma till godo." Han prestwigdes $27\frac{1}{2}$ 1716 till pastor härstädes. Död $20\frac{1}{6}$ 1733. — Ghuru K:s plan att blifwa pastor i Österslöv ej gick i fullbordan, öfswergaf han icke prestenkan derstädes, med hwilken han slutit äktenkapsaftal. Hon hette Anna Maria Erman och war prestdotter från Wålinge. Hon hade i sina unga år warit förlofwad med en prest wid namn Hans Quiding, men af honom blifwit öfswergifwen 1707. Han blef för denna sin ostadighet för en tid suspenderad; att han aldrig fick befordran, härrörde wäl af andra orsaker. Den öfswergifna fåstmön blef sedan gift med prosten Blangius i Österslöv och enka ester honom 1713, derefter, som nämndt är, gift med Kenorin och hade med honom en dotter, wid namn Laurentia, som blef förlofwad med fadrens esterträdare J. Quiding, men 1739 lagligen skild från honom och följande året gift med en hospitalsföreståndare i Skad. Quiding wille skiljas wid dottren, derföre att modren ej anstod honom wäl. Han påstod att hon "ofta exercerade ett saseligt swärjande med eder och bannor" och war så girig att hon, då D. skulle uppbåra penningar af bönderna, alltid uppmanade honom att icke wara flat, utan taga tappert för sig, annars blefwe han fattig, o. s. w.

Wi kunna ej underlåta att bereda våra läsare nöjet att göra bekantskap med K. såsom predikant, genom följande utdrag ur den predikan, som han hållit öfwer kyrkoherden Swen Runbohm i St. Köpinge år 1729 samt från trycket utgifwit. "Thet är med oss i betraktande af all vår lifs. men isynnerhet dödsnöden lifsom med en Dwinna i förestående Barnsnöd. — Utom qwalet af rådslan måste och smärtan af swedan wara genomgåendes häfftig. Man icke allena kan se, utan och förstå det: man ser det på wederbörande; man förstår det af Skrifften, som then swåraste timeliga, ja och ewige helwetes nöden med thet ord beskriswer och uttefnar, som egenteligen kommer barnsnöden till, af hwilket wäl Trullet Ddin må hafwa sit namn (*ὄδυνη ὀδίν*). — — Här är en sörjande Genia, som instämmer med en förnuftig Dwinna af Thesoa: Jag är en Genia, en Dwinna som sorg hafwer, och min Man är döb. Och med en

olustig Naemi: then Allmächtige hafwer swärliga bedröfwat mig. Hennes sorg är så mycket större, om hon för sig sjelf wet eller menar at någor håller henne för ringare. Och thet är sannerligen hjertans sorg och harm för en bedröfwad menniska, at icke blifwa ansedd för thet hon är, i stället för medynkan stå under mistankar, i stället för tröst höra last. Hennes sorg wet den allwetande bäst; den som estertänker och närmare umgås, wet och något. Låt wara at en Man hade warit något gran- eller hastfint: Låt wara at alle temperamenter icke skida sig lika i sorg; följer wäl deraf at ingen eller liten sorg är? rätt så wäl och mycket bättre följer: ju grannare och hastigare sinne, ju rättare och bättre hjerta: ju stillare temperament, ju drygare och långwarigare sorg. Men det är onödigt och icke långt ifrån orimligt, wilja intala at en Gnfia har sorg. Hon är ju det hon heter: Gnfia, ena, ensamne efter vårt språk, en ensam Fogel på taket. We honom, ja och mer henne, som är allena. Hon är et witne af widt och mycket we, efter Tyska språket; en Almanach, tigande och bunden til händer och mun efter Ebreiska språket. Tänker någon wid ordet Almanach på Almanach, så är och en Gnfia det, i anseende till sitt ringa pris, och til de ställen i desse gemene och ringa actade böcker, hwar Förmörkelsor, förkastade dagar, sträng wäderlek och swåre prognostica beskriwas. Hon är som en lutande gårdsgård, then hwar wil stiga öfwer: som en spillgijwen Stad, med hwilken man huserar efter wilje. Men onödigt är intyga, at en Gnfia har sorg, som är af åhr, wet och stadighet, och andra gången har druckit den bittra stälen. Det gör ondt så sår på helt ställe, men sår i sår, eller sår på gammalt skadeställe, må göra wårre. — — Åro the bedröfwade anhörige och Förwanter, så til Slächt som Swägerkap, ån endels främlingar och hafwa intet hem här i Landsorten, som och thetas sal. Broder här war en främling "(han war smälänning)" så kan ingen förbiuda them at falla Himmelen sitt hem med Paulo, och förtrösta sig med sitt Burskap der, åfwen med honom. Der lærer intet mer anseende wara til nationer ån personer: till Stort ån till Småt: till Kläder ån til Stånd, så framt det icke är Bröllopskläder, gjorde icke efter then nya werldsliga utan then gamla Christeliga modan. Der tör komma så många Prose-

lyter som Judar, så wål Lappar som Italiener. — — The som nu fåga: Skada om den wafre, hurtige och begåfwade mannen, måga trösta sig dermed, at han nu har fått bättre lågenhet i Engelland, än han hade här i Skåne, bättre i Himlahärad än i Ingelstad härad, bättre i Guds stad än här wid Ystad. — — Text. Syrachs 51: 35. Propositio: 1 Fordom Syrachs, 2 Alltid fleras, 3 Nu wår dödas 1) hafde ligla möda och 2) fängne stora hugnad. — — Thet kostar något att studera. Jag hafwer haft mödo och arbete, säger Syrach. Thet kostar både penningar och möda. Ju mindre penningar ju mer möda; therföre hafwa altid the fattige mer beswår wid studier, än the rifa: Theese hafwa andra som gå till brunnen, hämta och ösa uti sig; hine må thet sjelfwe merändels göra: The rife hafwa handlangare, som plocka frukten af trån och få them i hånden: The fattige må sjelfwe strådia sig efter henne; doch går thet för ingen af utan mödo. Här wil wakas, tänkias, grubblas, höras, läsas, skrifwas, understundom swältas, swettas, frysas, som Poëten säger: Multa tulit fecitque puer, sudavit et alsit: Thet är: Wilten måste mycket lida, swettas, swalas, swälta, swida. Och råder thet wål til Mannen, hållt när han wil grundeligen och mycket studera och sjelf alt noga förfara. Då får han och wål som Syrach resa in i Egypten, i främmande land, hwilket har ingen ringa möda, kostnad och olågenhet med sig. Wid alla Professioner och öfningar är mödo, men isynnerhet wid bokliga, hwilka ju mer the stona handen, ju mer skada kroppen; ju roligere the synas, ju oroligare äro. Sådane kunna snarast göra Predikarens kropp trött och Timothei maga swag. — — — Nu såsom thet fordom gif Syrach och alltid går flera, så är thet och nu gånget wår Salige Broder, then för thetta Ahrewyrdige och Högwäl-lärde kyrkoherden här i Köpinge, Herr Swen Runbom. Han hafwer en liten tid haft möda och arbete och hafwer funnit en stor hugnad. Möda hade han i sin barndom, möda i sin ungdom, möda wid sina Studier, möda i sitt Embete, möda i lifwet, möda i döden. Thetta är icke så at förstå, som skulle han, så wida man kunnat märkia, haft något ogement eller förträffeligt i mödan framför andra. — — Jag går hans barnmöda, helst i the spådare åren förbi, hwilken doch wål icke gåt

honom förbi. — — The fastare barnes och följande ungdoms-
 Åhren sige bättre upp i mödan, när en Wilt skal begynna taga
 hofen i hand, hwilken gemenligen är så får, som en bränne-
 nåsfla i barm; när han skändigt med henne skal umgås, släppa
 en, taga en annan; blifwer på Orbilianisko alltid med twång,
 aldrig med lust ther wid drifwen, hwarigenom han får sådant
 tycke för Bos och præceptor, som en fänge för Oxan och Skarp-
 rättaren; när han skal ut af Föräldrabus, ther han dock någor
 gång, helst hos Modren, kan finna någon medhyfsan, åtminstone
 något mage-plåster; när han skal utur Sochmen, utur Hårabet,
 utur Råhnet, bort til Trålhusen, til Scholarne; när then Pri-
 vate Gouverneuren exequerar i Herberget, then Publicus i
 Scholan, så at offta både hörsel och minne förgår. — — När
 han ändteligen har trampat Scholstoffet och undgåit Ris och
 Gerla, så blifwer wäl friheten större, men mödan icke mindre.
 Han märker huru litet hans medförde 20 eller 30 daler gälla.
 — — Ändteligen när han thetta icke längre orkar hålla, så
 måste han Supplicera som Eli afföda till Samuel: Gäre, lät
 mig komma til en Prestabel, at jag må äta en beta Bröd. Han
 kommer; men hwad han icke haft möda förr, så får han tå?
 Jag will icke nämna thet at han understundom får på Apostla-
 wjs gå omkring i Landet, från en ort till en annan, och ibland
 wid sin Prestabel har ondt nog för Bröd, ickeheller hwad möda
 Gushållningen fordrar; men ho tror wäl, utan den som för-
 sökt, hwad möda, hwad bekymmer, hwad sorg och ångslan Em-
 betet gifwer? Thet synes lätt och faller somlige lättare at Pre-
 dika, Mässa, Estriffa, hwaras the förklenerlige ordasätt och
 Tapinossor äro konne: rista en Predikan ur armen, haranguera
 för Bönder, tala Tultry ord, och dyliska, äfwen som eljest suppa
 och sylla sig heter: dricka 1 pått Öhl, Ringa en eller half tima
 sakas taga på kläderna: men förutan thet at ther är åtfiknad
 på Predikningar: en Rysker Prest, helst som Staten fordom
 war, predikar annorlunda är en Tysker, så är thet med en Pre-
 dikant såsom med uhrmärket: Labor intus. Arbetet är innantil,
 och thet är frångare än thet synes utantil, så at om Guds nåd
 til styrkia icke more, skulle thet wäl warða, som Trälfarens
 Anhöriga mente thet wara, när the sade: Han är mild wor-
 den. — — — Jag will icke beröma tig af tin nation, — icke

af tin complexion, ändoch then efter mit tycke war af första rangen, — — icke af Façon, antingen til Statur och anseende, eller til Cultur och uppförande, ändoch thet alt varit berömmeligt; — icke af tin erudition och Studier, ändoch thet varit förswarlige, — men jag wil berömma dig af tin Religion, i hwälken tu haft fruktan för Gud, wårnadh för Hörmån, sorg för åhörare, kärlek för wänner, wälmening för alla, Gudsfruktan i hjertat, uppriktighet i sinnet, allwarsamhet i wäsendet, nit i Embetet, trohet i wårskapen, tolighet under korset, frimodighet emot och salighet i böden. Om ditt namn wil jag säga: Täck som en Swån, grann som en Runa, fast som en Bohm, tu hafwer lefdt et åhrligit namn efter dig." Wi wåga ej upptaga mera rum genom meddelandet af mera ur denna originella predikan.

11. **Johannes Duiding**, son af prosten Petrus D. i Landskrona, gif i Helsingborgs skola, blef student 1716, prestwigd till tjenstgöring i Landskrona ^{10/12} 1723, sedermera regementspastor och 1735 kyrkoherde härstädes efter wid wal erhållen enhällig kallelse och konsistorii rekommodation. 1736 blef han infallad för konsistorium derföre att han "ensidigt" upphåft den med jungfru Laurentia Kenorin ingångna trolofsningen och förlofwat sig med jungfru Rytting. Saken färehadess såsom "mycket förargelig" wid prestmötet s. å., då prostenkapet begärde att konsistorium skulle allwarligt beifra den. D. anförde till sitt ursåttande dels att han ej funnit fromhet och gudsfruktan råbande i Kenorinska huset, hwaraf han fruktade att dottern tagit skada, ehuru skulden egentligen war modrens, dels att han sjelf varit så swag, "att han ej tilltrödde sig kunna göra något nöje i åktenskap." Då han tillspordes, huru han en månad sednare kunnat wilja förlofwa sig med en annan, swarade han: mycket kan se på en dag, mer på en månad. 1739 fick han stilljobref. Åfwenledes 1736 infallades han för konsistorium på begäran af landshöfding W. Bannet i Galustad, som erkände sig hafwa hos R. M. intercederat för Duiding wid dennes ansöknings om Wemmerlöfs pastorat, men fann sig särad derof att D. uppgifwit sig hafwa såsom erkänsla för landshöfdingens rekommodation gifwit honom 500 daler smt. D. förklarade att han aldrig yttat något sådant och att han "håpnade och

undrade, att landshöfdingen blott på en berättelse trott honom hafwa sagt sådant; fägnade sig dock att inför sina förmån få betyga sin stora wördnad och tacksamhet för bemälte Herre, önskandes att Gud, alla wälgerningars belönare, wille i tid och ewighet honom och des högtförmåna familj wälsigna." Dermed slutades denna sak. Wid något tillfälle, då D. war ständ inför konsistorium, brukade han hårda utlåtelse mot biskopen och konsistorium. Han förmanades att bruka "den saktmodighet, som en andelig man och Christi tjenare bäst pryder," och då han "sorgfälligt deprecerade" sin förseelse, så tillgaf konsistorium honom den, men lofwade likwäl att hafwa den i minne, "om han en annan gång låt sig af sina affecter öfwerilas." Äfwen sistnämnde år erhöll häradsprosten uppdrag att undersöka, huruvida det wore sant att D. brukade meddela sig sjelf nattwarden, hwilket blifwit angifwet för konsistorium. En annan, för D:s goda namn och rykte menlig, sak förekom både i konsistorium och wid werdslig rätt. En torparehustru, som kort efter wigseln födt barn, uppgaf som fader till detta barn en dräng i Wennerlöfs pastorat wid namn Swen Håkanson. Då mannen låt sig öfwertala att behålla henne, blef hon af kyrkoherden Liefferts i S. Olof, enligt häradsprostens råd, kyrktagen såsom en hustru, hwilken aflat barn före wigseln. Swen Håkanson blef tilltalad för lågersmålet, och det uppgafs, att D. af honom mottagit 10 daler smt, ämnade att lämna åt torparen och hans hustru, för att ställa dem tillfreds, men att de aldrig fått desfa penningar; äfwen uppgafs det, att D. hos kyrkoherden Weidman i Gladfax begärt att Swen Håkanson måtte få begå nattwarden, ehuru han icke pliktat för lågersmålet. Att D. mottagit penningarna bestriddes af honom och kunde icke bewisas, och han förklarade sin mening hafwa varit, att Swen först efter undergången plikt borde admittteras till nattwarden, men blef likwäl, såsom förwunnen att hafwa welat på obehörigt sätt nedtycka en brottmålssak, dömd att böta 15 dal. smt och undfå warning i domkapitlet. D. dog $\frac{1}{2}$ 1757. — Han synes icke hafwa blifwit gift med den ofwannämnda jungfru Rytting, men war likwäl gift två gånger. Första hustrun hette Herenberg och war syster till en prest, sedan pastor i Snårestad, D. G. Herenberg. Hon födde D.

en dotter, som hette Ulrika. Sednare hustrun hette Margreta Sophia Håk. Hon blef gift med nyssnämnde Herenberg, som var nådarsprest härstädes efter Quiding. Hon anhöll om förordnande för honom att ensam förestå ämbetet, men som han tillika skulle utreda boet, sände konsistorium hit ännu en prest, med förklarande, att H. icke kunde få vara ensam, såvida ej grannpresterna skriftligen åtog sig att ansvara för att intet till pastoralwärden hörande blefwe försummadt.

12. **Dlaus Thomæus**, son af prosten Petrus Th. i Dusby och född der 1708, blef prestwigd 1737. Han tjenstgjorde 1740 i Öppmanna, der det wid visitation befanns, att Th. var "mycket blyg och fruktaktig samt så lågmålt, att endast få kunde höra hans predikningar, hvarföre folket hyfte stor kallfinnighet och misnöje mot honom." 1741 blef han kellega wid Malmö skola. Sedan han länge tjenstgjort der, klagade han öfwer att ej hafwa blifwit upplyttad från lägsta klassen, men konsistorium förklarade honom vara alldeles otjenlig att förvalta en högre klass. 1759 $\frac{20}{11}$ blef han pastor härstädes. Död 1789. — Gift med Annika Solberg, som dog $\frac{27}{8}$ 1777 wid 52 års ålder.

13. **Isac Electrin**, född $\frac{9}{11}$ 1720 i Malmö, son af Petrus E., sedan pastor i Hwellinge, blef efter att hafwa genomgått Malmö skola student 1739, magister 1745 och prestwigd $\frac{27}{3}$ 1751 till tjenstgöring i Bunkesbod. Någon tid tjenstgjorde han wid domkyrkoförsamlingen i Lund. 1765 blef han häradsprest i Örie härad, der man ej långt derefter klagade, att han ofta reste bort och var försumlig i ämbetet. 1791 blef han pastor härstädes. Död $\frac{4}{2}$ 1804. — Gift med Charlotta Maria Ahlström, som dog $\frac{27}{12}$ 1811.

14. **Olof Brambeck** föddes $\frac{15}{8}$ 1755 i Norraby i Småland. Fadren P. Br. var komminister i N. Rottne af Wejöö stift och hade i denna besattning efterträtt sin fader Jonas B., som var bondson från Bramstorp i Tegnaby socken af samma stift; modren Anna Widebeck var dotterdotter till biskop Cavallius i Wejöö. Olof B. fattes 1768 i skola i Wejöö, blef student i Upsala 1777, prestwigd i Wejöö $\frac{11}{12}$ 1784, derefter brukspredikant wid Husaby, expeditionspred. på kgl. örlogsflottan 1789, rektor wid steppsgosfestskolan i Carlskrona s. å., erhö

1794 rättighet att utan förslag hos K. M. söka pastorat i hela riket, blef 1805 ämno predikant på fgl. örlogsfloktan, pastor härstädes s. å., tilltr. 1806. Död $\frac{1}{6}$ 1827. — Gift med Eva Sophia Uhrlin, dotter af öfverflöjtnanten Lars Christian U. Barn: Lars Fredrik, f. 1809. — Carl Gustaf, f. 1811, kyrkoherde i Jäder och Barva af Strengnäs stift. — Peter Olof, f. 1813. — Oskar Alexander, f. 1820. — Anna Katrina, f. 1814.

15. **Adolf Luthman**, son af en målare och född i Rebbelberga $\frac{29}{8}$ 1783, blef student 1801, prestwigd $\frac{6}{7}$ 1808, flottsprebilitant i Landskrona 1811, kyrkoherde här $\frac{16}{4}$ 1828, tilltr. 1830. Död $\frac{29}{6}$ 1834. — Gift 1832 med en dotter af profven, doktor K. Sinius i Raskunda.

16. **Pehr Nyman** föddes $\frac{23}{4}$ 1794 i Brå socken af Wejöö stift, der fadren var klokkare. Efter att hafwa genomgått Wejöö skola och gymnasium blef han student 1818, men saknade tillgångar att länge uppehålla sig wid universitetet. 1820 $\frac{22}{6}$ blef han prestwigd i Wejöö. Hans owanliga gåfvor som folktalare wäckte stort uppsående bland småländska allmogeti och ädrogo honom äfwen domkapitlets uppmärksamhet, med den påföljd, att den unge predikanten, som samlade skaror af åhörare omkring sig, anställdes till tjänstgöring wid domkyrkan i Wejöö under sina ärdeliga förmäns närmare uppsigt. 1826 uppehöll K. sig en längre tid i Stockholm, der han under tiden predikade i de flesta stadens kyrkor för talrika åhörare, blef $\frac{20}{12}$ s. å. bataljonspred. wid Pionierkorpssen på Wanås, garnisonspastor på Carlsborg 1831, kyrkoherde här $\frac{28}{10}$ 1835, tilltr. 1837, transp. till Stenbrohult i Wejöö stift 1842, till Urshult i samma stift 1849. Död 1856. Hans biographi förekommer i biogr. lexikon X bandet. — Gift 1829 med Sophia Engström, dotter af provincial-läkaren Swen E. och Agnes Margr. Rådborg. Barn: Eucharica Agneta, f. 1832. — Sophia Mathilda, f. 1836. — Per, f. 1839, m. fl.

17. **Carl Carlsson**, son af Carl Swenontus, som blef pastor i Bosarp, föddes i Rambala $\frac{3}{9}$ 1791, blef student 1808, prestwigd $\frac{17}{6}$ 1815, prebendekomminister i Huske 1822, kyrkoherde här $\frac{6}{9}$ 1842, tilltr. 1843. Död $\frac{7}{6}$ 1849. — Gift 1823 med Elisabeth Margretha Bergelin, dotter af

kyrkoh. Abrah. B. i Hör. Barn: Augusta Sophia Johanna, f. 1824. — Carl August Leopold, f. 1826. — Axel Abraham Alfred, f. 1829. — Viktor Eberhard Theodor, f. 1833. — Emma Mathilda Seraphia, f. 1836.

18. **Dlof Gabriel Heskfelgren**, son af prestbendeskomministern Lorenz H. i Hardeberga, föddes der $27/3$ 1803, blef student 1819, prestwigd $14/6$ 1826, 2dre stadskommuniket i Lund $12/6$ 1843, tilltr. 1844, pastor här $26/1$ 1850, tilltr. 1852.

Gift $22/3$ 1840 m. Eleonora Cecilia Swendson, hwars far war löjtnant. Barn: Laura Beata Hulda Maria, f. $17/9$ 1841. — Nils Axel Laurentius, f. $10/11$ 1843. — Ebba Eleonora Gerda Gabriella, f. $10/1$ 1845. — Olga Margreta Ingeborg Anna, f. $17/6$ 1850. — Carl Ove Paul, f. $10/12$ 1852.

Kyrkoherdar i Simrishamn och Terrestad.

De sja fodnar förenades 1578 enl. tgl. br. $2/6$ s. å. Terrestads socken skall förut hafwa tillhört Gladsax.

1. **Lauers Nielsen** war pastor i Terrestad 1489.

2. **Jörgen Albertsen** prestwignes till pastor i "Simmerhoffn" $11/1$ 1565.

3. **Niels Andersen Morsingh** synes hafwa warit pastor här redan 1584 och war det troligen till 1615. Som prost i Albo och Terrestads härader omnämnes han först 1600. 1612 höll biskopen sammanträde i Simrishamn med kontraktets pastorer. Prosten, som war gammal och swag, ansågs behöfwa biträde och samtycke att dertill kalla rektorn wid skolens skola. 1615 hölls biskopsvisitation. Klagomål öfrer pastors ämbetsförvaltning afhöordes icke, ehuru han allmänt outaltes såsom brännvinsupare. S. å. $9/10$ hölls sammanträde i Gladsax, då han för sin wärdslöshet och oordentliga lefnad affattes. J. B. B. nämnes icke äro han blifwit affatt både sedan protesten och pastoratet, hwilket dock synes troligt.

4. **Niels Rasmusson** uppgifwes hafwa warit pastor här 1616. Är detta riktigt, så war det han, om hwilken bl.

föpen 1618 hörde "hwad som mindre påsfade för en pastor," nemligen att han wid gudstjensten på juldagen warit så full, att han fallit ned af predikstolen. Efter en sådan skandal har han förmodligen blifwit affatt, ehuru det ej omnämnes i B. B.

5. **Hans Pedersen.** Wid biskopsvisitationen 1621 wifade församlingen sig belåten med pastor. Wid enahanda tillfälle 1627 predikade han "lärdt och tydligt," ehuru han för öfrigt war en rå menniska och icke lesde i godt förstånd med sina åhörare. Mattwårdsungdomen war oflanderligt underwisad. Herr Hans blef affatt från pastoratet, hwilket uppgifwes hafwa skett 1631. Derefter predikade han i Malmö och anhöll 1640 $\frac{10}{8}$ om expectansbref på pastorat, andragande hurusom den förseelse, för hwilken han blifwit affatt, blifwit begången wid "ett staffels tyggebarns" begrafning och warit obetydlig, samt blifwit "af 2 misunnare och falska eftertraktare," men icke af församlingen angifwen. R. M. bewiljade att han finge mottaga ett pastorat, om han bleswe till sådant lagligen kallad.

6. **Bertil Jörgensen,** som skall warit son af prosteu Jörgen Christophersen i Christianstad och 1629 pastor i Söfwestad, torde hafwa efterträdt Hans Pedersen och warit pastor här några år.

7. **Bertil Dthzön** war pastor här 1646 enligt kapitelshandlingar, blef häradsprost 1655 och dog wid 67 års ålder $\frac{17}{2}$ 1657. Hans död wållades af en kullstjelpning med wagnen, hwarwid hans hufwud krossades mot en sten, hwilken folket i staden länge utwisade. Gift med Kirstine Hogensdatter, som jemte två söner och tre döttrar är begrafwen wid mannens fida i Gimbrishamns kyrka.

8. **Solger Monsen Arrestow** blef student i Köpenhamn 1652 och prestwigdes till pastor härstädes $\frac{6}{5}$ 1657. Borgmästaren Henrik Johanssen anmålde 1684 att N. 21 Sönd. e. Trin. s. å. efter predikans slut "begynt slagligt at hans barn woro satte i skatt, med hårde ord at Guds straff skulle komma öfwer dem och deras huus, som således dem skatter påbördat, som han stadelig Gud bedja skulle aften och morgon, så länge han stode på des been." Borgmästaren anhöll med anledning häraf, att pastorn måtte tillhållas att iakttaga uniformiteten, mot hwilken sådana uttryck wore stridande. Prosten

Achtschelding medlade mellan presten och borgmästaren samt inberättade till konsistorium, att A. war ostrafflig i låra och lesverne samt att han endast sagt, att åttskilliga personer woro mindre williga att utgöra presträttigheter, än att taga skatt, och befallt Gudi den orätt han lidit, då man utpantat skatt för hans son, som wistades i hans hus. 1686 wiste A "intet wara pecceradt med asseende på barneläsning, kyrkegang och Sabbats Brott." Död i slutet af 1687. Hans enka Susanna lesde till 1704, och en son, wid namn Jöns, nämnes s. å. såsom köpman i Cimbrishamn. De hade desutom flera barn, hwilkas lefnadsöden äro ofända.

9. **Anders Bergljn**, smålänning, prestwigdes till pastor härstädes $\frac{3}{2}$ 1688 i Calmar och dog i April 1713, efterlämnande enka, hvars namn ej är kändt.

Af följande dokument, dat. $\frac{25}{4}$ 1692, får man en liflig föreställning om ett inom Cimbrishamns samhälle inritadt sjelfswäld och om den bildningsgrad, som den wälwisa magistraten innehade mot slutet af 1600-talet. "Åldenstund nu och på någon tid, allom och enhwar här i staden boende, som wistande kundbart wordet, så wäl som nästan hela landet omkring utspirdt blifwit, sådana äreständelige Ting, hwilka högst Guds och werldslig lag sampt all menskelig kärlek bestrida, såsom gamle och unge, bostittande borgare, ånkor, husfolk, tjenstehjon och barn, utan anseende af hög eller låg, derwid så förklente och med oförskiemdbhe namn omböpte, at man mer än nog må blygas dem at strifwa, ja fast wederstyggeligare slike genom läppar framsyas, — — hwilka äreständnings Titular optända en sådan willo hos en del Canallie och gement folk, sampt omyndiga barn i förstone af oförståndh kan blifwa för gäckeri hållit, ånteligen på det sista uti samqwäm ej bättre framkastade blifwa än den ena emot den andra opretas till swordom, Guds förtörnelse, kif, tråtor och slagsmål, ja och sjelfwa lifwet mången wid sådan åhreständings förebående oförskylt att tillsätta måste; — — fördenskul på det sådana äreständelig arghets rot och djefwuls illfundige redskap kunde uppspanas at aff omkringwåfswande Weberdops Röt, branden sampt upphoswet måtte igenfinnas, hafwer Ketten sig sådant företagit at erfara, — hwarwid befunnit denna oreba

tagit sin begynnelse hos Anna Ingwar Erlandsöns." — — Hon dömdes att plifta 12 dal. smt., och "derförutan för den ährefftiendelige förargelse djefwalen genom hennes åstadkommit och med sådan inkastad surdeg all ungdom med sig syrat och till djefwals last och owana retat och förfört hafwer, erkänner Rådflugurätten skäligt at hon skal stå uppenbara skrift, sedan dherwid och under inför hela församlingen, som hon uppenbarligen och härmed serdeles och besynnerligen förtörnat hafwer, göra en offentlig afbön, innan hon tillåtes att tråda till kyrkio eller undfå Herrans nattward." — — — Om sådant widare förekomme, skulle de brottslige plifta dubbelt mot det ofwansagda; tjenstefolk, som sig så förfett, skulle "stupas för rådflugudörren" och förwisas staden samt aldrig komma dit tillbaka, "med mindre de må wara tilltänkte att tungan skall stäras af hals deras". Dokumenter är undertecknade af Christian Osengius, P. Mörck och Zacharias Göransson. — 1708 hölls ännu aftonsång, och en stadskomminister war anställd i staden. Denne, som hette Jakob Nilsson, war mycket gammal och målföret slog honom felt.

10. Petrus Aronsson Kihlgren blef pastor härstädes 1713 och erhöll transport till Östads S. Petri församling 1725. Se II. 333. Magistraten anmålde 1722, att han på Battholomæi dag i predikan tröstat de bedröfwade och beträkta, som hade med en orättfärdig domare att göra, och anhöll om åläggande för R. att uppgifwa, hwilken domare han menat. Borgmästaren Brund wille ej gå till skrift hos R., och konfistorium rådde denne 1723 att icke motsätta sig Brunds önskan att få hafwa kyrkoh. Brund i Cimbris till sin biskfader.

11. Johan Christopher Corvin, son af kyrkoh. Michael C. i Gudmuntorp och född der 1686, blef student 1703, kollega och kantor wid Carlshamn's skola 1704, transp. till enahanda beställning i Landskrona 1709, prestwidg till stadskomminister och hospitalsprest derstädes $\frac{1}{3}$ 1711, respondens wid prestmöte 1718, filosof. mag. 1719, rektor wid skolan med bibehållande af den presterliga befattningen $\frac{16}{7}$ s. ä., nådärsprest i Landskrona 1720, kyrkoherde härstädes $\frac{18}{12}$ 1725. Magistraten och borgerskapet androgo $\frac{25}{2}$ 1734 att, som deras pastor icke efter deras förmodan och föreställning blifwit hä-

radsprost, "hvarigenom och Staden kunnat fåga sig af anständig heder och åsträndat nöje," funne de sig föranlätne, "så för sjelfwa stadens egen heder och anseende skul, som för den kärlek och wördnad stadens inwånare hafwa för wår pastor och Ståhlesföriare," att anhålla det han måtte få "niuta Probste Titul och heder wid sitt Pastorate, och detta så mycket mehr, som warande Pastor Hög lärde H:r Magister Corvin förmenes vara ibland Pastores i Järrestad och Albo Häraden den äldsta Betient in Officiis publicis." Då prostesyftan 1735 blef ledig, begärde C. att "Konfistorii ärender måtte fändas till honom," men konfistorium lysnade icke till denna hans begäran; dock bewiljades honom följande året prostetiteln; efter hans egen och magistratens förnyade anhållan. S. å. arbetade han ifteigt för att få transport till Gladfag pastorat, hwartill han blifwit föreslagen. Han begärde, att en ojäfwig person måtte förordnas att hålla wal derstädes, emedan han fruktade att prosten Rubenius, som varit hans medtäflare om prostetjensen, skulle använda sitt inflytande till någon annans fördel. Konfistorium fästade intet afseende härpå, och Corvins farhåga wisade sig vara ogrundad, ty han erhöll stor pluralitet wid walet. Derefter reste han upp till Stockholm utan konfistorii wettskap, i affigt att, såsom han öppet bekände, utverka sin utnämning. Detta omnämndes i konfistorii Prifwelse, som afgick till K. M. jemte förslaget. C. wän ingen transport. Då han ²⁰/₁₀ 1739 varit wid tinget i Brösarp och skulle rida hem, fick han ett slagansfall och föll af hästen. En bonde fann honom liggande på wägen och förde honom till Rörm, hwartifrån han sedan fördes till sitt hem, der han afled ²⁷/₁₀ 1739. — Gift med Maria Henrikdotter Westhaus, köpmansdotter från Carlskrona; hon öfwerlefde C. och blef konserverad wid kallat. De hade 9 barn, bland hwilka nämnas döttrarna Rebecca och Ulrika samt sönerne Eduard och Emanuel, hwilka båda blefwo prester.

12. Peter Knutsson Cronander war född i Landskrona, der fadren war möllare, och fattes i nämnde stads skola. Derifrån blef han, enligt pr. Engeströms (se III. 282) skrifwelse, "af en turkisk lärare med jern och fotsparkande såsom en hund utdrifwen." Detta torde hafwa skett 1716, då

man höll jagt efter håglösa skolgossar och studenter för att taga dem till frigstjenst. Från de flesta skolor uppgafs att disciplinerna dels woro för unga till att blifwa soldater, dels dertill offidliga genom froppsfel; en war pudelryggig, en annan halt, en tredje kunde ej gå öfwer gatan utan att foten kom ur led, o. s. w. Men rektor Willborn i Landskrona angaf Cronander såsom en "odryggig sälle", och en kapten Zoega wille dertfore taga honom till soldat. Men genom ofwannämnde Engeströms försorg blef C., som af fruktan för dageligt "bastionerande" ej wågade wisa sig i skolan, försänd till Lund och der antagen till student, hwarefter domkapitlet tog honom i försvar mot kaptenen, intygande att han war af ett qwidt ingenio och hade antagliga kunskaper. 1729 ¹⁵/₁₂ blef han prestwigd till tjenstgöring wid Malmö och Sallerups församlingar. 1738 tjenstgjorde han i Önestad, der han lefde i stor owänskaf med kyrkoh. Gemzæus, som tillwitade honom, att han i predikningar brukat mycket opassande uttryck, t. ex. att många prester bära räffswansen på predikstolen, äro tingstutar o. s. w., hwarmed han syftat på Gemzæus. 1740 kom C. till Gimbrishamn såsom nådårsprest och blef 1741 pastor härstädes, sedan han af konfistorium dertill blifwit rekommenderad såsom "en gammal och wälförtjent prestman." C. å. ⁶/₁₀ blef han gift med företrädarens enka Maria Westhaus, som redan ²⁶/₁₀ s. å. stänkte honom en arfwinge, den han likwäl icke wille erkänna. 1742 anmälde borgmästaren Brinck, att ett offidligt lefwerne fördes i presthuset. Hustrun och hennes dotter i förra giftet bannade hwarandra och slogos, utom när de fingo Cronander emellan sig, då de woro wänner. Håradsposten skulle medla fred mellan makarna, men C. förklarade att han aldrig kunde blifwa wän med hustrun. 1743 klagade hon högeligen öfwer C:s lefwerne och förhållande mot henne, yttrande: "C. är alldeles öfwerwunnen af det onda, och så condusterad (?) att han intet kan taga sig någon ting före som Cresteligt är, utan håller gamla seden med sit drickande, som är altsför swårt. Gud hielp en sådan oregerlig ställ till uplysning, som är så mycket ogudaktig blefwen." Hon begärde att få uppbåra en del af pastoratets inkomster till sitt eget och sina många barns underhåll. Håradsposten

erhöll uppdrag att anställa undersökning "om någon oansständighet, som enfannerligen Midsommardagen i hans hus förefallit." 1744 blefwo E. och hans hustru förlifte. Han hade reban då genom slag, som han skall hafwa ådragit sig genom sitt bittra och håstiga lynne, förlorat förmågan att tala redigt, och kunde alltså ingenting i ämbetet uträtta, men lefde derefter några och tjugo år. Död $\frac{2}{1}$ 1767. Enkan lefde ännu 1778 och klagade att hon icke erhöil understöd af häradets enkeassa.

13. **Nils Fastberg**, son af en klokgjutare och född i Malmö 1712, blef student 1734, söfte 1741 att blifwa kollega wid Helsingborgs skola och prestwigdes $\frac{8}{6}$ 1751 på kallelse af stadskomministern P. Kof i Malmö. 1768 $\frac{13}{2}$ blef han pastor härstädes. Han skref 1772 på prosten Thomæi cirkulärbref, att han icke wille installeras af den, som kallat hans granne för tjuf; sedan deprecerade han detta sitt förhållande. Han skall warit en skidlig prest, men blef på ålderdomen blind af slag. Död $\frac{24}{8}$ 1790. — Han war tre gånger gift. Första hustrun war stråddaredotter från Malmö och hette Schneider; andra hustrun hette Mandorff och den tredje Katrina Maria Barohn samt war prestdotter från Mellangrefwie.

14. **Åke Tengstedt**, son af prosten Eric T. i Uusatorp, föddes i Toarp $\frac{19}{10}$ 1727, underwistes af sin styffar, kyrkoh. Garlin i Gladsax, tills han blef student 1745, prestwigdes 1753 $\frac{30}{11}$ till tjenstgöring i Gladsax och blef pastor härstädes $\frac{24}{6}$ 1792. Död $\frac{13}{4}$ 1798. — Gift med Rebecca Owenius, f. 1725, d. 1794. De hade två döttrar, af hwilka den ena war gift med prosten Norstedt i Cimbris.

15. **Olof Ahlström** 1799—1809; se wid Hörröd.

16. **Johan Lundgård**, hvars fader Jöns L. war vice pastor, föddes i Winslöf 1768, blef student 1783, magister i Greifswald 1791, kollega wid Carlshamns skola 1792, rektor wid Cimbrishamns skola $\frac{26}{1}$ 1797, prestwigd $\frac{21}{8}$ 1803, pastor härstädes $\frac{10}{6}$ 1810, opponens wid prestmöte 1814, titulär prost 1816. Död $\frac{18}{7}$ 1820. — Gift med Anna Katrina Adamson. Barn: Sophia Dorothea, g. m. prosten G. Broomé i W. Sallerup. — Carl Justus, prebendekomminister i Fjelie och Flädie.

17. **Magnus Lundgren** 1821—1830; se wid Twing.

18. **Paulus Laurentius Billing**, son af Casten Christian B., past. i E. Rörum, föddes i Stoby 1788, blef student 1803, prestwigd $^{10}/_{12}$ 1811, innehafware af kloakarelägenheten i Mållby 1823, kyrkoherde här 1830, tilltr. 1832, titulär prost 1836. Död $^{27}/_{5}$ 1837. — Gift 1812 med Christina Maria Fick, hwars fader war smedmästare-ålderman. Barn: Maria Katrina, f. 1816. — Ulrika Sophia, f. 1818. — Gustaf Erik, f. 1821. — Mathilda Augusta, f. 1826.

19. **Christian Lorenz Kemner**, 1841—1851. Se wid Bårslöf III. s. 445.

20. **Nils Petter Ahlberg**, son af fjödmannen C. W. Ahlberg och Anna Malmström, föddes i Carlshamn $^{27}/_{9}$ 1807, blef student 1823, prestwigd $^{17}/_{12}$ 1831, pastor här $^{25}/_{1}$ 1850, tilltr. 1851.

Gift $^{4}/_{12}$ 1833 med Johanna Carolina Lundgren, hwars far war sakelugnsmakare i Carlshamn. Barn: Agnes Dorothea, f. $^{18}/_{10}$ 1836. — Antoinette Carolina, f. $^{15}/_{5}$ 1838. — Johanna Lovisa, f. $^{2}/_{10}$ 1839. — Carl Petter, f. $^{20}/_{6}$ 1843. — Oscar f. $^{20}/_{8}$ 1844. — Jenny Mathilda, f. $^{9}/_{1}$ 1846. — Emil Adolf, f. $^{17}/_{3}$ 1848.

Kyrkoherdar i Cimbris och Möbbelöf.

1. **Hans Jakobsen** är den förste med säkerhet kände pastor härstädes, ty angående tre af dem, som underskrifwit en hyllningsfullmägt 1584, neml. Jörgen Lauritsen, Bertil Erikson och Niels Pedersen, kan icke afgöras, hwilkendera warit pastor i Cimbris, i Gladfax eller i Stiby. Hans Jakobsen war pastor här 1604 och lefde ännu 1618. I *W. B.* kallas han "en wördnadswärd och lärd gammal man." 1616 erhöll han en medhjelpare, som också blef hans efterträdare.

2. **Peder Rasmussen** war från Åhus och prestwigdes $^{18}/_{10}$ 1616 i *W.* Karleby wid en biskopsvisitation. Derefter tjenstgjorde han här först såsom komminister och sedan som pastor. Wid biskopsvisitation 1627 predikade han

bra, med-tydlig röst, samt erhöll godt witsord af församlingen. Den utlefwade flokaren hade försummat ungdomens underwisning; i Möbbelöf hade den blifwit beförjd af en annan person. Hr Peder lefde ännu 1649.

3. **Stheen Matsön Harlöfse**, son af profsten Mats Jensen i Harlösa, blef efter dimission från Lunds gymnasium student i Köpenhamn 1647 och prestwigdes $\frac{1}{4}$, 1649 till komminister härstädes. 1655 omnämnes han som kyrkoherde. Prestgården afbrann 1662. Han begärde 1680 att blifwa konfirmerad wid prostetjensten, som han uppgaf wara sig uppdragen af afl. biskop Winstrup. Han wille bewisa denna uppgift med intyg af pastorn i Gullary M. Jacobæus, som warit biskopens famulus, men hans anspråk blefwo icke desmindre underkände. En del bönder flagade att han fråfde för mycket tiende. Han anhöll då, att de måtte blifwa "näpste och studjade", på det icke hela församlingen måtte blifwa "upp-rörd" emot honom. Biskop Sahu war icke nöjd med honom, i anseende till hans ringa nit för uniformiteten. I bref $\frac{4}{3}$ 1687 betygar biskopen sin "stora medynkan med den gamle Mannen i Cimbris, som går på grassens brädd och så liket achtar och läser sig gä till hjertat K. M:s allernådigste befalkningar och Konfistorii så många gjorde påminnelser om Uniformitetens befordrande. Och jag fruktar han lärer sina grå håår och sin familia dermed tillskynda en olycka, der han denna oförsvarliga försummelsen icke i hastighet corrigerar" m. m. Häradsprofsten anmodades med anledning häraf att tillsäga hr Sten, att han borde taga sig en kapellan, emedan han annars blefwe "citerad till landemötet och singe en sentens såsom hans försummelse meriterade." Han begärde Görran Clauson Lund till medhjelpare, hwilken sedan blef pastor i Brandstad. Hr Sten dog 1689 och begrofs $\frac{2}{10}$ s. å. Han efterlämnade enka, som önskade att blifwa konfirmerad, och nio barn; en dotter omnämnes såsom gift med en lagläsare, wid namn Mats Nilsson.

4. **Nils Bertelsön Croningh** war Landskronabo och tjenstgjorde derstädes i 18 år såsom "komminister wid S. Johannis Baptistæ kyrka och pastor wid Helliggeists kyrka," d. w. s. andre stadskomminister och hospitalspastor; han prest-

wigdes dertill $\frac{9}{6}$ 1671. Lönen wid dessa befattningar war ganfka ringa. Med den orolige N. Delphin, som war förste stadsfommunister i Landskrona, hade han ståndiga twister, ehuru han sjelf synes hafwa warit en fredlig och oförwittlig man. 1689 blef han pastor härstädes. Påskdagen 1699 sjuknade han och dog $\frac{22}{6}$ s. å., ungefär 60 år gammal. Hans efterlämnade enka, Kirstine Matsdotter, war syster till hans företrädare och hade förut warit gift med kyrkoh. H. From i Wemmerlöf. Sjelf hade Nils Bertelsön inga barn, men enkan hade i sitt förra gifte barn, "som både många och oförsynte" (oförsörjde) woro; hon tänkte icke på att "sig förändra," men der woro "wackra döttrar, som alltid skidat sig wäl och förtjente, att en af dem blefwe försedd med en wacker prestman." Denna gång blef likwäl icke en af döttrarna konserverad wid pastoratet, utan det tillföll en af sönerna. Kirstine Matsdotter lefde ännu 1707 med 3 oförsörjda döttrar och 2 söner.

5. **Hans Stensön From**, styffson till Nils Bertelsön, blef student 1688 och prestwigdes till medhjelpare härstädes $\frac{28}{7}$ 1693. På hösten 1699 föreslogs han till pastor härstädes, men synes först 1701 hafwa fått fullmagt. Död $\frac{25}{2}$ 1707 wid 39 års ålder. Prosten Floræus berömd honom såsom en from och aktningewärd man. Han war gift två gånger och hade med förra hustrun en son och två döttrar, af hwilka den ena blef gift med Thomas Thomæus, past. i Hjerås. Sednare hustrun hette Elsa Möllenstedt och war dotter af prosten David Arendtsön i Mällby. Med henne hade F. inga barn; hon blef troligen gift med efterträdaren.

6. **Söran Stålgren**, född i Westergöthland 1672, blef student 1696 och studerade under filosof. professorn J. Lunderstens handledning, men befanns likwäl mågta slåt i filosofihien, då han undergick prestexamen. 1698 war han informator hos kyrkoh. Eurodius i Finja, som åt honom begärde tillåtelse att predika. 1699 $\frac{28}{10}$ prestwigdes han till tjänstgöring hos Eurodii swäger, kyrkoh. P. Thomæus i Dusby. Denne rekommenderade honom 1707 hos sin swägerfka, prest-enkan härstädes, som begärde honom till nådårsprest. S. å. blef han pastor härstädes, tillträdde pastoratet 1708 och gifte

sig troligen med ounnämnda enka. Han skall varit en redlig och saktmodig man. Död barnlös $19/6$ 1723.

7. **Carl Brunck**, son af korporalen wid södra stånffa kavalleriet, sedan borgaren i Gimbrishamn Jonas B., föddes $17/3$ 1692, fattes 1705 i Gimbrishamns skola, blef student 1710 och prestwigdes $9/6$ 1717 till stadskomminister i nämnde stad. 1719 $9/8$ blef han rektor wid skolan derstädes, 1724 $9/10$ pastor härstädes. Han åtnjöt förtroende såsom en from man och nitist själasörjare. Såsom sådan skildras han också i personalierna, der hans död, som inträffade $24/5$ 1759, uppbyggligt bestrifves. Strax före aflidandet uttalade han de orden: "Fader, jag befaller min ande i dina händer," hwartill han lade ett förtroensfullt Amen. — Gift 1718 med Cecilia Magdalena Corvin, som var dotter af kyrkoh. Lars C. i Wemmerlöf och dog $22/11$ 1766. De hade en son, hwilken som yngling drunknade wid badning, och nio döttrar, af hwilka fyra öfwerlefde fadren. Af dem war Anna Christina g. m. kyrkoh. L. Thulin i Hofby, Cecilia Magdalena m. fadrens närmaste efterträdare, Gertrud Margreta med dennes efterträdare och den fjerde med fornetten Bergström.

8. **Alexander Hörman**, son af en kronobefallningsman och född i W. Bram 1706, blef prestwigt $9/11$ 1733 till tjenstgöring i Hestveda och pastor härstädes 1761. Död $1/2$ 1781. Hans äktenskap med C. M. Brunck war barnlös; hennes släktingar åtnjöto af honom mycken wälgörenhet.

9. **Lorenz Martin Lindskog**, son af en kyrkoinspektor, föddes i Malmö $9/3$ 1732, blef student 1747, prestwigt 1758 $15/3$, tjenstgjorde länge härstädes som komminister, blef pastor 1782. Död $21/6$ 1795. — Gift med C. M. Brunck. Af deras två söner dog en som student; den andre, Carl Peter, blef prest, men dog obefordrad och ogift.

10. **Isak Björck**, son af klockaren i S. Peters kloster Truls B. och Christina Kolmodin, föddes i Lund $14/6$ 1743, blef student 1758, prestwigt $10/6$ 1766, stadskomminister och hospitalsprest i Carlshamn 1782, pastor härstädes $7/6$ 1796, tilltr. 1797, erhöil prostetitel 1801 och dog $31/5$ 1809. — Gift 1. med Helena Ryberg som var från Carlshamn och dog $27/1$ 1807. 2. m. Fredrika Lovisa Lind, enka efter pro-

sten, d:r Dlof Bergflint i Gladfax. Båda äktenskapen woro barnlösa.

11. **Nils Norstedt**, murareson från Torrlösa och född derstädes 1762, blef student 1780, prestwigd $26/6$ 1788, domkyrkoadjunkt 1791, stadskomminister i Gimbrishamn 1800, kyrkoherde här $10/6$ 1810, tilltr. 1812, erhöll prostetitel 1815. Död $18/6$ 1818. — Gift med **Saisa Christina Tengstedt**, prestdotter från Gimbrishamn. Barn: Per Erik, prest och innehafware af klofarelägenhet härstädes; Lars Åke, vice häradsbörding.

12. **Pehr Nordin**, son af en bergsman och född i Verbåds socken af Strengnäs st. $20/4$ 1771, studerade först i Upsala och sedan i Greifswald, der han blef magister och erhöll *venia docendi* 1797, blef theol. licentiat i Rostock 1798, prestwigd i Strengnäs 1799, katechet och hospitalsprest i Örebro s. å., vice syfloman och aftonsångsprest wid Strengnäs domkyrka 1803, lärare wid steppsgödseskolan och notarie wid amir. konsistorium i Carlskrona s. å., amiralitetspredikant 1808, theol. doktor i Rostock 1816, kyrkoherde här $28/10$ 1819, tilltr. 1821, titulår prost 1820, uppfördes 1839 utan ansöfning på förslag till domprostetiet i Strengnäs, men affade sig förslaget. Död, efter att hafwa legat till fänges flera år, $10/7$ 1852. D:r Nordin tillhörde såsom predikant Tybeds skola (se Wieselgren, Sw. kyrkans st. litteratur. 2 uppl.) och har utgifwit åttskilliga skrifter i theologiska ämnen (se Lunds stifts matrikel 1842). I en år 1817 utgifwen böndagspredikan öfwer 2 Cor. 5: 19 heter det: "Omedelbarligen finna wi af detta språk, att den fullkomliga Guds bild framlyfte i Jesu förnedrade mandom, hwilken wi efter Skriften böre likna i wisshet och kärlek. Den sednare delen af wårt språk: Gud försonade werlden med sig sjelf, förutsätter tydligen, att menniskan war stridig i sina tänkesätt med Guds wälgörande affigter och wille icke wika ifrån sitt onda lynne; — men att Han likwäl sökte beweka hennes sünne och lämnade henne medel att förenas med sig sjelf. Denna sats förer oss således å den ena sidan att påtänka orsakerna till menniskosinnets stridiga rikning mot sitt högre ursprung, och å den andra upphäfwer den begreppet om en wredgad Gud, som fordrade genom försoningen tillfreds-

ställelse för sin hämnd." I predikan polemiserades mot dem, som "inbilla sig att de blifwa dragne från ondskan och frälste blott detsföre att de tro att Gud frälsar, eller genom försoningen drager dem till sig." Der yttras ock att christne, "som tillägna Gud och hans återlösning all salighet," men ej erfara andliga prof och frestelser, skola "i andewerlden fortsätta den andliga pröfningen." Wid reformationseften s. å. höll N. ett tal "de statibus religionis a primordiis rerum ad nostra tempora." — Gift 1808 med enfesfru Maria Sjöholm, född Cernau, död 1814. 2. med Christina Åfeldt, med hwilken han hade sonen Jöns Olof. 3. omkr. 1845 med Märta Mårtensdotter, hwilken födde honom flera barn.

13. **Anders Gustaf Schröder**, son af garfwerisfaktorn Lorenz S. och Johanna Ljuswergwist, föddes i Landsfrona $\frac{2}{10}$ 1806, blef student 1823, vice kollega i Landsfrona 1827, prestwigt $\frac{20}{6}$ 1830, phil. mag. 1832, kollega wid Landsfrona skola s. å., vice rektor 1839 och ordinarie 1843 wid samma skola, pastor här $\frac{27}{10}$ 1853, tilltr. 1854.

Gift $\frac{30}{9}$ 1835 m. Helena Katrina Appelqwist, hwars far war kamrer wid fgl. flottan. Barn: Swen Gustaf Lorenz s. $\frac{3}{7}$ 1836.

Skrifter: se Lunds stifts matrifel 1854.

Kyrkoherdar i Gladsax och Tommarp.

Dessa socknar förenades omkr. 1580 till följe af fgl. br. $\frac{2}{6}$ 1578.

1. **Maurits Henriksen**, som skall hafwa varit munk, men öfswergått till lutheriska läran, uppgifwes hafwa varit prest här 1530. Enl. en annan uppgift war han här 1589, hwilket dock synes mindre troligt, enär hans namn icke finnes på hyllningsfullmagten af år 1584. Hwilken då varit pastor här, kan ej utredas; se oswan s. 46.

2. **Laurits Mogensén** synes hafwa varit pastor här omkring 1600 och dog $\frac{11}{3}$ 1617 enligt en grafstensinskrift i Gladsax kyrka. Några år före sin död war han sjuklig och

afträdde 1614 pastoratet åt sin swårson. Hustrun hette Geska Clausdotter och dog $18/9$, 1621. Deras dotter Metta var g. m. efterträdaren. Deras söner woro troligen Petrus och Magnus Laurentii Glasfag, hwilka blefwo studenter i Köpenhamn, den förre 1619, den sednare 1620, dimitterade från Lunds skola.

3. **Niels Madtzön Löderup**, född 1584 i Löderup, der fadren Mats Trulsson war pastor, war informator hos länsheren på Gladfag slott Anders Sinclair, innan han 1614 blef pastor härstädes. Bemålde Sinclair war med familj närvarande wid biskopsvisitation i Gladfag 1618, då folket särdeles uppmuntrades till lydnad mot öfwerheten. Wid visitation 1627 war biskopen synnerligen belåten. Pastor berömmes såsom from, anspråkslös och gästvänlig och hans hustru såsom förständig och tjenstättig (*officiosa*). Biskopen tillbragte två nätter i deras hus och blef "gladeligen och rikeligen undfågnad." Nattwardsbarnen woro wäl underwiste af flockaren. Med anledning af allt detta yttras i *WB.*: "Omnia hic *κατα ταξιν* Paulinam. Soli Deo gloria!" 1635 befunnos nattwardsbarnen från Tommarps församling endast hjälpligt underwista. Ännu finnas efter Niels Madtzön allehanda anteckningar, wittnande om ordningsfinne, t. ex. ett diarium öfwer ämbetsförrättningar och dertföre erlagd betalning, samt förteckning öfwer prestgårdens affastning. Han dog $22/4$ 1655 och begrofs i Gladfag kyrka, der hans grafsten ännu finnes. — Gift med företrädarens dotter Medea eller Metta Larsdotter, som dog $1/10$ 1665 wid 70 års ålder. Äktenskapet war "högt ljusligt, ehuru barnlöft," enl. *WB.*

4. **Andreas Clausfön**. Af tillnamnet Hallandus, som stundom tillägges honom, kan man sluta att han varit från Halland. Född omfr. 1620 blef han $1/6$ 1653 prestwigt till tienstgöring härstädes och 1655 kyrkoherde. 1671 blef han häradsprost. Kyndelsmässfodagen 1677 måste han gå till fångs, sedan han "med möje oc suagheb" förrättat gudstjensten, och afled efter en kristelig dödsberedelse $21/2$ s. å. Han blef 1668 gift med Katrina Simonsdotter, dotter af arrendatorn af Smedstorp och Ingelstads säterier, sedermera borgmästaren i Ystad Simon Jakobsfön och hans hustru Katrina Jakobs-

dotter. Kyrkoherdarne Johan och Jakob Ingelotz i Åsum och Esveröd woro hennes bröder. Hon war f. $1\frac{9}{10}$ 1646 och dog $2\frac{3}{4}$ 1696 efter att hafwa varit gift åfwen med Anders Claussons efterträdare M. Sture samt förlofwad med dennes efterträdare. Med sin förste man hade hon fyra söner och två döttrar. Sönerne woro: Claus, död i barndomen, Jakob, som war skeppsprest, Knut, kyrkoherde i Hjelkestad, och Simon, f. $\frac{3}{2}$ 1676, kronolånsman; de kallade sig Bergsten.

5. **Nads Fredriksfön Sture**, son af prosten Fredrik S. i Harlösa, föddes der omfr. 1650 och blef student 1670. S. å. blef han dömd till 6 dagars fängelse dertföre att han afstrifwit en smådeskrift, men benådades för sin ungdoms skull då han lofwade bättring. 1677 $1\frac{1}{4}$ prestwigdes han till pastor härstädes, blef 1692 magister och dog $2\frac{3}{10}$ 1694. Det berättas om honom, att han brukade tre kalotter och plågade säga, att han aftog en för lånsmannen eller befallningsmannen, två för biskopen, landshöfdingen eller guvernören, men alla tre endast för Gud, hvarföre han kallade den tredje för "Soli Deo." — Gift $\frac{5}{2}$ 1678 med företrädarens enka, med hwilken han hade sönerne Anders, past. i Ö. Torp, och Fredrik, som war kapten, samt dottren Karen, som war gift med prosten Wallgren i Östsjö. Efter Stures död föreslog konsistorium skolrektorn i Malmö Lars Peträus till pastor härstädes, men K. M. förordnade att tillsättningen skulle uppstjutas till biskop Steuchii ankomst till Skåne.

6. **Sigward Swanholm** war skåning och blef student 1686, idkade dertföre "i största oförmögenhet" sina studier wid akademien i tio år samt blef $7\frac{1}{2}$ 1696 prestwigd till pastor härstädes, hwartill konsistorium, enligt eget erkännande i bref $\frac{3}{2}$ 1697, föreslagit honom icke för hans meriter, utan "fast mer i annat afseende." Det war hans benågenhet att åfta företrädarens enka, hwilken säkert war 20 år äldre än han sjelf, som i bisk. Steuchii ögon gjort honom meriterad till Gladfax pastorat framför en gammal skolrektor och troligen åfwen andra sökande. Han blef $2\frac{9}{10}$ 1696 förlofwad med nämnda enka, men hon dog en månad dertföre. Följande året trolofwade han sig med Dorothea Persdotter, en borgaredotter från Ystad. Konsistorium, som ej gerna såg att prester gifte

sig utom presthusen, förbjöd honom wäl ej att fullborda det tilltänkta äktenskapet med borgaredottren, men hotade honom med transport till sämre lägenhet (se I. 111 f.). S. lät sig häraf icke afsträcka från att taga sin trolofwade till hustru, och deingo sitta i ro i Gladfax. Han war respondens wid prestmöte 1700. Död $10/11$ 1719. Sonen Gerhard blef pastor i Bösary; Petrus begärdes 1739 till medhjelpare af P. Mandorff, past. i St. Köpinge, och prestwigdes 1740. Dottren Elsa Christina war g. m. nyfnämnde P. Mandorff.

7. **Nils Nyman** war född i Hernösand $12/9$ 1683 och halfbror till kyrkoh. Abrah. Eurenus i Åkarp. Han prestwigdes i Götheborg i Juni månad 1709 till tjenstgöring wid amiralitetet, blef 1710 tillförordnad stadskomminister i Helsingborg, pastor wid norra skänsta kavalleriet 1711, kyrkoherde wid Ystads S. Petri och Bjerefsjö församlingar $20/9$ 1716, war riksdagsman 1719, erhöll transport hit 1720 och blef häradsprost $14/11$ 1733. Han omtalas såsom en allvarsam man och werksam kyrkoherde; äfwen war han ganska förmögen. Kyrkorna blefwo i hans tid satta i godt stik. Han skänkte till Gladfax kyrka en S. Johannis-bild hållande på ett träfat en silfwerkettel af $36\frac{1}{2}$ lods wigt. På egen bekostnad lät han bygga ett grundmuradt skolhus i Tommarp, säkert, om ej det första, ett bland de aldrasförsta skolhus på landet i Lunds stift. Han anhöll 1727 att konsistorium wille ombesörja förbud för församlingarne att antaga affledade ryttare eller andra lösa personer till skolmästare, emedan sådana ströfo omkring med barnen ån hit ån dit, så att pastor icke kunde hålla nödig uppsigt öfwer underwisningen. Han uppsatte 1731 ett prybligt epitaphium öfwer sig sjelf och sin hustru i Gladfax kyrka. Död $9/11$ 1735. Hans hustru hette Anna Katrina Brinck. Hon war gift 3 gånger, 1. med kyrkoh. L. Corvin i Wemmerlöf, 2. med Nyman, 3. m. prosten C. Aulin i Malmö. Nyman hade inga barn.

8. **Johan Gottfrid Weidman**, son af borgmästaren i Sölvesborg Lars W. och Magdalena Hypphoff, föddes i Wollsjö $10/6$ 1710, blef efter enskild underwisning student 1726 och prestwigdes till tjenstgöring wid Färlöfs pastorat $16/12$ 1729, alltså wid $19\frac{1}{2}$ års ålder. 1730 blef han magi-

ster och 1733 huspredikant hos riksrådet och akademifansleren Carl Gyllenberg. 1734 fötte han Ausås pastorat och witsordades mycket fördelaktigt af konfistorium. Biskop Rydélius yttrade, att W., "som haft den åran wara Hans Höggrefliga Excellens, vår nådgunstige Canzlers, håspredikant, borde derföre åtnjuta all heder, utom det att han är af ett mycket qwickt ingenium och wackra studier samt behageliga ämbetsgåfwor." 1735 blef han extraord. regementspred. wid fgl. lifgardet och utnämndes 1736 till pastor härstädes, ehuru han wid walet endast erhållit en röst. 1737 tillträdde pastoratet. Han skänkte ett skolhus till Gladfax socken. Död af en långwarig bröstsjukdom $\frac{9}{11}$ 1750. Då prosten Unge notificerade hans död för konfistorium, berömde han honom mycket såsom en aftningswård man och werksam kyrkoherde. Prosten Rönbeck i Ystad höll lifpredikan öfwer honom och yttrade deri bland annat: "Han talade med sina förtrognaste helst om andeliga saker, han kunde i sådana samtal aldrig dölja sin hunger och törst efter nåden, han yttrade den med så lefwande talesätt, att den trögaste själ måste deraf blifwa uppmuntrad. Men ju närmare den stunden nalkades, på hwilken det onda skulle alldeles gå öfwer, ju mer förwandlades hans längtan i förtröstan och under sjelfwa döds kampen röntes den aldratryggaste hwila i nåden." — Gift $\frac{2}{3}$ 1737 med Anna Phillippa Rolletoth, f. 1713, d. 1784, dotter af prosten Olof Elias R. i Färlöf. De hade tio barn, af hwilka 5 söner och en dotter lefde efter honom. Af sönerna war Olof Elias, f. 1741, kammarråd och blef ablad med namnet Lagerheim, Per Gottfrid prost i Fulltofta och Thure biskop i Skara (se I. 315).

9. Ludwig Garlin, son af bonden Nils Åkeson i Åsum af Färs härab och född $\frac{9}{10}$ 1707, sattes 1718 i Lunds skola och blef student 1726. Derefter hade han kondition hos flera pastorer, neml. Nobelius i Tommarp, Gultén i Igelösa, Tranæus i Dusby och Bruzelius i Gwaröd. 1733 kallades han till medhjelpare af prosten Tengstedt i Ullstorp och prestewigdes $\frac{5}{11}$ s. å., hwarefter han tjenstgjorde som prest dels i Ullstorp, dels i Tryde och i Gimbrishamn till 1740, då han $\frac{19}{3}$ blef rektor wid skolan i nämnde stad. Han berömmes så-

som en nitift och skicklig skollärare. 1744 förlorade han genom en eldsvåda all sin egendom. 1751 föreslogs han till Gladfax pastorat, erhöll wid walet stor pluralitet och utnämndes $20/2$ 1752; tilltr. 1753. Wid denna befattning kunde han i anseende till sin swaga helsa icke wara mycket werksam. Död $19/1$ 1761. — Gift $9/10$ 1740 med Metta Reslow, enka efter ofwannämnde proft Tengstedt. Sjelf barnlös drog H. berömlig omsorg om sina styfbarn. Metta Reslow begärde dubbelt nådår på grund deraf att hon under mannens sjuklighet måst wäga mycket på medikamenter åt honom. Hon dog 1785 wid 84 års ålder och ihogkommes ännu i Gladfax såsom ett rastt fruntimmer.

10. **Jsaf Broberg**, född i Carlshamn, prestwigdes $30/9$ 1743 på kallelse af dåwarande stadskomministern derstädes Carl Kröger, blef kollega wid skolan der sammastädes 1745, kyrkoherde här $13/9$ 1762, tilltr. 1763. Död $22/12$ 1764. — Gift med Elsa Dorothea Hedenskog, prestdotter från Hellestad. Hon nämnes i kons. prot. 1765 som förlofwad med prosten i Torhamn Eleazar Thulin, som war på förslag till Gladfax pastorat, men förlofningen upplöstes, då han ej fick pastoratet. Hon blef 1767 gift med S. Schlyter, past. i Borgebj.

11. **Carl Christian Eberstein**, son af regementsfältfären Christian E. och Maria Kropp, föddes i Lyby $1/11$ 1716, gick i Malmö skola, hwarifrån han 1732 dimitterades till Lunds universitet med intyg om att ega "divinum ingenium". 1734 blef han informator hos ryttmästaren Ehrenborg på Hofdala och emottog 1745 en lifa beställning hos akademikansleren Johan Gyllenborg, som 1746 kallade honom till sin husprest. Han prestwigdes dertill s. å. i Upsala, hade året förut blifwit magister i Lund och blef 1747 theol. adjunkt och præpositus stipendiariorum derstädes. Under domprosten Westrings sjuklighet war E. hans vikarie. 1756 tog han affked från akademien och erhöil profesfortitel, samt bosatte sig på en egendom i W. Wingåfer af Strengnäs stift. S. å. erhöil han theol. doktorsdiplom från Greifswald. 1766 blef han pastor härstädes, tilltr. 1767, erhöil s. å. prostetitel, presiderade wid prestmöte 1774 och blef häradsprost 1777. Han ihåg-

fommes såsom en sträf och myndig man, samt ganska fritalig. Då ett kungligt påbud om tackfägelse för 1772 års revolution skulle uppläsas i kyrkorna, skall han hafwa yttrat: "här är ett plakat ankommet, som skulle uppläsas, men tiden är förliden och desutom begripen J det icke; — korteligen, wi hafwa mistat vår frihet, och dertföre har kungen befallt att wi skola stiga upp och sjunga: O Gud! wi lofwe dig." Då biskop Engeström en gång påminte E. om insändandet af den disputation, som han wid det snart föreskändade prestmötet skulle förswara, swarade han: "det är tidsnog dermed, ty jag skall bedja biskopen låta bli att fludda ner mitt manuskript med utstrykningar och ändringar, såsom det skedde med prosten Nolleroths för några år sedan" (se II. 98). E. dog $\frac{3}{12}$ 1782 och begrafos i Tommarps kyrka. — Gift 1. 1748 med Elsa Katrina Collin, prest-dotter från Esveröd och förut gift med 1. prosten derstädes E. Blanzius, 2. kyrkoh. i Brönnestad Olof Bring. Hon war född 1710 och dog 1749; E. hade med henne inga barn. 2. 1755 med prosten i W. Wingåker J. Strengboms enka Anna Margreta Heyn, f. 1723, d. 1787. Med henne hade E. två söner och en dotter, af hwilka endast ena sonen öfwerlefde föräldrarna, neml. Carl Johan E., biskop i Wisby (s. I. 238).

12. **Olof Bergflint**, son af stadskasfören Valentin B. och Christina Länk, föddes i Westerås $\frac{1}{3}$ 1733. Namnet Bergflint är bildadt af farfadrens, handlanden Jöns Bergs, och farmodren Christina Klints tillnamn. Olof B. blef student i Upsala 1753, men besökte sedan Greifswalds universitet, der han blef magister 1761. 1764 blef han docens i latin wid Upsala universitet, 1770 notarie i hofkonfistorium, 1774 lektor i latin wid gymnasium i Westerås, kyrkoherde här 1783, erhöi s. å. titel af prost, tillträdde pastoratet 1784 och blef theol. doktor 1793. Han har i vår litteraturhistoria ett aktadt namn såsom skald, men ännu mer såsom wältalare och konstdomare, och har utgifwit flera poëmer och tal samt deltagit i redaktionen af flera litterära tidsskrifter. Afwen war han en warm patriot och utgaf skrifter om myntwäsendet, ett sammandrag af alla wetenskaper till ungdomens tjenst m. m. Såsom predikant omnämnes han med beröm af Wieselgren (Sw. kyrkans st. litteratur, 2 uppl.). J Gladfax minnes man honom såsom en nitiff befor-

brare af god ordning i allmänhet, särdeles af skolväsendets och fattigvårdens förbättring. Död $1\frac{2}{3}$, 1805. — Gift 1. $1\frac{1}{6}$, 1775 med Maria Katrina Schedin, död $\frac{9}{10}$, 1783, dotter af en kronobefallningsman i Dalarne. Barn: Johan Olof, f. 1781 och 1797 anställd wid swenska general-agentkontoret i Helsingör. — Gustaf Valentin, död före fadren. 2. $\frac{9}{11}$, 1784 m. Fredrika Lovisa Lind, profsdotter från Dusbby och efter B:s död omgift med prosten Björck i Cimbris. Barn: Kristina Maria, f. 1784. — Lovisa Margreta, f. 1787. — Jöns Adolf, f. 1789, kronobefallningsman. — Henrika Maria Katrina, f. 1790. — Helena Sophia, f. 1794, g. m. P. E. Norstedt, prest och innehafware af flockarelagenheten i Cimbris.

Dr Bergklints biographi förekommer i biogr. lexikon, der afwen hans många utgifna skrifter uppräknas.

13. **Lucas Gadd**, son af kyrkoh. i Kerrstorp af Özie härads Johan G. och C. M. Sinius, föddes derstädes $29\frac{1}{12}$, 1755, gick i Malmö skola och blef student i Lund 1771, i Greifswald 1775, der han ock f. å. blef magister. Återkommen till Lund blef han 1780 docens i litteraturhistorien. Jemte den nyare witterheten studerade han med iswer och framgång den äldre klassiska litteraturen. 1783 blef han rektor wid Landskrona skola, i hwilken befattning han förwärfwade sig anseende för owanligt nit och utmärkt sädlichkeit i ungdomens handledning. De ringa inkomsterna nödgade honom att öfvergifwa skolläraresyrket. Han prestwigdes $17\frac{1}{12}$, 1793 och undergick f. å. pastoral-examen med witsord om "icke mindre en grundlig theologisk lärdom än en berömlig kannedom och erfarenhet i de för en pastor till predikoembetets wärdiga utförande nödige stycken." Wid prestmöte 1795 war han opponens. Flera gånger sökte han förgäfwes pastorat. Det berättas, att flera hans motgångar i denna wäg härledt sig derifrån, att han wid en uppwallning hos k. Gustaf IV Adolf råkat säga, att han icke begärde någon nåd utan endast rättwisa. Kungen tålte ej, att en undersåte inför majestätet wägade yttra något om sina rättigheter. Ändteligen blef G. $22\frac{1}{1}$, 1806 utnämnd till pastor härstädes. Redan som skolrektor utöfwade han en presterlig verksamhet såsom enskild lärare och rådgifware för många, som be-

höfde andlig undervisning och ledning. Afwen skall han varit ledare för sammankomster till huslig andakt och fick dervföre jemte deltagarne i dessa sammankomster heta herrnhutare. Då han sökte pastorat stredde det ej för att med goda inkomster lefwa i orflöshet, utan med redlig wilja att werka i sitt presterliga kall, så att han wäl med aposteln kunde säga till åhörarne: jag söker icke edert, utan eder (2 Cor. 12: 14). Hans ämbetslid i Gladfax blef icke lång. En längre sjukdom påminde honom om hans förestående hädanfärd, hwartill han beredde sig med undergifwenhet och förtröstan. Under tiden besöfkes han ofta af sin wän, den fromme profsten Darin i Öfraby. G. affomnade $\frac{2}{11}$ 1811. — Gift med profsten i Barsbådt N. Hofwerbergs dotter Jakobina Hofwerberg, f. $\frac{13}{8}$ 1770, d. 1822. Barn: Anna Christina, f. 1790, d. 1836. — Katrina Maria, f. 1792, d. 1825, g. m. vice pastorn G. C. Herwander. — Margreta, f. 1795, g. m. rådman C. Wählin i Gimbrishamn. — Johan Niklas, prost i Harlösa. — Antoinette Sophie, g. m. kyrkoh. Wågberg i Hör. — Mathias Olof Magnus, f. 1802, prest och innehafware af klofarelägenheten i Finja, d. i Dahlföpinge 1850. — Erik Olof, prost i Dahlföpinge.

En minnestekning öfwer G. förekommer i Bidrag till Lunds stifts herdaminne. Lund 1846.

14. **Magnus Peter Dahlberg**, son af strådbaren Nils D. och Anna Magd. Hjertman i Lund, föddes $\frac{2}{12}$ 1758, blef student 1777, magister 1784, prestwigt $\frac{12}{12}$ s. å., kyrkoherde i Tryde 1789, tilltr. 1791, opponens wid prestmöte 1795, titulär prost 1798, prost i Ingelstads härad 1810, transp. hit $\frac{2}{12}$ 1812, tilltr. 1814, prost i Albo och Terrestads härader s. å. Död $\frac{7}{9}$ 1834. — Gift 1. 1794 med Brita Regina Kullberg, f. $\frac{14}{4}$ 1775, d. 1805, dotter af doktor Carl K. i W. Karup. Barn: Anna Margreta, g. m. profsten C. Ripa i Ulstorp. — Ulrika Dorothea, g. m. kyrkoh. D. Karlström i Barkåkra. — Sophia Regina, g. m. profsten J. N. Gadd i Harlösa. 2. 1806 med Juliana Kullberg, d. 1808, dotter af en gulds- och silfwer-arbetare i Östaf. 3. 1809 m. Elisabeth Söderberg, d. 1817, dotter af en frälseinspektör. 4. 1819 m. Anna Elisabeth Areschoug, köpmansdotter från Gimbrishamn, d. 1830.

Prosten D. egde ett förtjent anseende såsom en mycket red-
bar, förståndig och hederlig man, men saknade förmåga att i
skrift redigt uttrycka sina tankar. Ur hans minnestal öfver d:r
Lanærus i Ingelstorp må några utdrag anföras: "Här sannas:
All ting hafwer sin tid. Den fullslagna hybban, som står
för våra ögon, vittnar om det Förgångeliga. — — Af alla
de ting, som hafwa sin tid är äfwen tala och tåga. Det
sednare höfdes mig, och en annan hade intagit min plats;
men tala är mig ålagdt. — — Ett wärdigt beröm borde
icke Doctor Lanærus saknat wid sin grift, som dertill har
gjordt sig i så mång stycken så utmärkt förtjent. — Här skulle
upträdt wid en Salares graf en Salande Man, som talat
med styrka och wältalighet. — — Swad under en för stu-
derande beswärligare bana, tilltagande dyrka för bokwette-
liga älskare, den obemedlade ynglingen, som eger böjelse och
nog styrka att öfwergifwa Fädrens yrke och slöjder, är att wänta
— står till Gud och Lyckona. — — Jämte grundeliga studier
i hwarjehanda Wetenskap, som tillhöra och närma de theolo-
giska, egde och wiste Wår Döda en böjelse och förmåga för
Appollinis Lyra och Orphæi Sång. På Helicon up-
trädde Han ofta och hade ett oinstränkt umgänge med Muserna."
Talet recenserades af David Munk af Rosenschöld i Lunds
Besöklblad, hwarpå swarades af en annan insändare, som an-
märkte dels att "irryckfelen ej borde anses såsom profsten Dahl-
bergs ordsak," dels att recensenten "wäst sin penna för att
offentligen småda en Man, som kanske i Recensentens sista stun-
der skulle winna des både agtning och tillgifwenhet, som skulle
kunna upbygga, styrka och trösta honom, då alla des Recen-
sioner icke förmå att meddela honom någon enda tillfredsstäl-
lande tanka." *) Recensenten swarade härpå, att han aldrig trott

*) Detta argumentum ad hominem påminner om domprosten Christian
Wählins yttrande i en förklaring öfwer mot honom anförde beswår: "Af
uppriktigaste wälmening önskar jag att Beswåranden, som uppnått några
och fluttio års ålder och redan sett de flesta af sina jämnåriga till ewigheten
bortgångna, wille af deras hädanfärd hämta en wäckande påminnelse om
det betydliga steg, som kanhända snart nog torde förestå honom, då jag är
öfvertygad, att han wisserligen fick helt andra tankeämnen än de, som wid
detta tillfälle spösfotatt honom."

eller sagt tryckfel wara orsak till profsten Dahlberg och att denne säkert icke med sina äreminnen skulle kunna trösta någon i dödens stund. Wid D:s graf höll profsten Broomé i W. Sallerup ett tal, som är tryckt. Den afslidne skildras såsom särdeles wäl fikad till prest genom "sin resliga gestalt, sin djupa dofwä stämna, sitt allwarligt milda anlete, sitt tyfsta anspråkslösa och wärdiga framtråde, sitt bildade fik och ädla hållning, sin aktning för hvars mans rättigheter och sina egna åligganden, sitt mjuka affeende på andras obetydligaste önsfningar, sitt ömtåliga förwar af lemnade förtroenden, sin utomordentliga hoffsamhet och framför allt sin omistänkliga fromhet och gudsfruktan — gudsfruktan — hwad detta ord uttrycker något i sig sjelf besynnerligt och för werlden obegripligt — ett tillstånd, der man kan sägas hafwa förfakat sig sjelf och hwad man hade, för något som man icke ser, ha lemnat en stor fastighet för ett litet lösböre, och likwäl ega mer än man egde förut — ett tillstånd, der man njuter ro och hwila på sjelfwa toppen af detta ständigt gungande kunskapens träd på godt och ondt, mest på ondt, hwilket jorden bär, fring hvars rot menniskan plöjer fram sitt bröd och sin swett, i hvars stugga hon söker swalkan, men finner hettan starkare, af hvars blömdoft hon äter sig hungrig och dör — ett tillstånd" m. m. — "Men, som hon står i Ordet och som Luther henne lemnat öf, satt den Himmelsta läran fast innefattad i hans själ och hjerta. Det ord om korset, som tidens nödtorft bäst behöfwer, men ofta blyges att annamma, war honom särskilt ett lifsens ord. Antingen wi säga att detta ord genomgick hans föredrag eller att hans föredrag genomgick ordet, hafwa wi sagt en sanning, och hwar han kom och hwar han fanns, inför en bedjare på knå eller en bespottare på tå, war hans bekänneelse: jag stämmes icke wid Christi evangelium" o. f. w.

15. **Joseph Rudolph Falck** föddes $20/9$, 1797 i Barfåkra, der fadren war pastor, blef student i Lund 1809, prestwigd $17/12$ 1819, prebendekomminister i Lomma 1822, vice pastor f. å., amanuens wid Lunds domkapitel 1823, phil. mag. 1826, docens wid prestseminarium 1827, prebendekomminister i Fjelie och Klådie 1830, vice notarie wid domkapitlet f. å., kyrkoherde

hår $\frac{14}{7}$ 1835, tilltr. 1836, honorarieprost f. å., häradsprost $\frac{5}{12}$ 1849.

Gift $\frac{2}{8}$ 1836 m. Susanna Mathilda Engeström, f. 1816, dotter af prosten Lars Jakob E. i Esveröd. Barn: Wilhelm Theodor, f. $\frac{7}{1}$ 1840. — Lars Magnus Theophron, f. $\frac{11}{2}$ 1842. — Carl Alfred Martin Emanuel, f. $\frac{30}{10}$ 1844. — August Anshar, f. $\frac{1}{2}$ 1847. — Ida Maria Ronna, f. $\frac{26}{3}$ 1849.

Skrifter: Se Lunds stifts matrikel 1854.

Kyrkoherdar i Wallby och Bolshög.

1. Jakob Rasmussön war pastor här 1584.

2. Peder Anderssen Ystadius war pastor här omfr. 1600, förefommer 1610 och lefde säkert flera år derefter. I B. B. berömmes han som en redlig och icke ofunnig man. Han hade sin måg Johan Thureson till medhjelpare.

3. Anders Fadderssen (Andreas Patricius Willandus) blef efter dimission från Lunds skola student i Köpenhamn 1638, prestwigdes till pastor här $\frac{7}{7}$ 1644 och war det till 1652.

4. Hans Lambritsön Balkenburg prestwigdes som pastor härstädes $\frac{11}{7}$ 1652 och förefommer i en hyllningsfullmagt af år 1655.

5. Anders Pedersen Storde (Megalonesius), bördig från Norge, prestwigdes till pastor här $\frac{11}{3}$ 1656. Konungen förklarade i bref $\frac{17}{3}$ f. å. sitt bifall dertill att han, hwarå gäfwor woro af konungen kände, bleswe pastor i Wallby, hwarå till ingen i laglig tid blifwit kallad. Död 1675.

6. Gislo Jönsön Hollbeck war östgöthe och tjente som prest wid arméén, då han $\frac{28}{2}$ 1677 i Wå erhöll kunglig fullmagt på detta pastorat. Död 1689. — Gift 1. med Maria Bertelsdotter, som dog omfr. 1680. Sonen Jonas blef pastor här. 2. m. Anna Katrina Witting, som öfwerlefde honom och blef gift med efterträdaren.

7. Nils Nilsson Neeslöf, född omfr. 1661 i Neslöf och son af kyrkoh. derstädes Nils Hansson, blef student

1683 och wistades 1688 i Reslöf samt uppförde sig "stilla, nöchtext och skidelig" enl. häradsprostens intyg. 1689 $2\frac{3}{8}$ blef han prestwigd som pastor härstädes. Prosten Florgens kallade honom "en uppriktig och redlig samwetsman." Han har utgifwit en lifpredikan öfwer fru Metta Rosencranz, hällen år 1696. I anledning af texten Ps. 16: 8, 9. afhandlas ämnet: Huru man kan sägas hafwa Gud för ögonen, hwad bistånd de hafwa af Gud, som hafwa honom för ögonen, samt huru stor en salighet som följer på Guds nådiga bistånd. Flera olika åsigtter om sjä-larnas tillstånd efter döden anföras och de Bapstifers lära om skärvelden wederslägges. Sedan ämnet på 100 fidor blifwit afhandladt heter det: "Ghuruwål man gerna och billigt denna närwarande högförnåma Guds församling med någon widare Sermon förskonade, lifwål i regard af den här i landet wantliga berömmeliga plågsed, att något mentionneras om den aflidnas ursprung, lefnadslopp och ändalykt, så" — och nu följa personalier upptagande 32 fidor. R. dog $20\frac{1}{2}$ 1716. — Hans hustru kallas 1692 för Absferina, men detta torde wara en oriktig skrining af namnen Anna Katrina, ty R. war gift med företrädarens enka A. K. Witting, som öfwerlesde honom och år junte honom begrafwen i Wallby kyrka. De hade 12 barn. Sonen Jakob blef pastor i Hörröd; Lars wille 1711 blifwa klockare härstädes; ~~konfirmand~~ förklarade att, "om han sig inlåtit med labufogdetjensten," kunde han icke accommoderas med klockaretjensten; han blef likwål klockare; död 1738. Dottren Christina blef gift med fadrens efterträdare och Metta med prosten Tengstedt i Ullstorp.

8. **Jonas Solbeck**, prestson på stället och född $\frac{5}{2}$ 1680, åtnjöt enskild underwising till sitt 16:de år, derefter i Christianstads skola, blef student 1702, följde 1708 en truppafdelning till Lifland samt gjorde bön och predikade för den med grefwe Stenbæcks tillåtelse. Wid framkomsten till Bernau blef han prestwigd. 1709 reste han hem, sedan den trupp, som han medföljt, blifwit skingrad genom fiendens anfall och genom sjukdomar. Hemkommen blef han esquadronsprest wid tremänningsregementet, men tog 1712 affsed från denna besattning och blef medhjelpare härstädes. 1716 i Maj månad blef han kyrkoherde. Död $10\frac{1}{3}$ 1734. — Gift med företrädarens dotter Christina

Reslow, med hwilken han hade flera barn; endast en son och en dotter öfwerlefde honom. Dottren hette Eva och war gift med en bagare Mierendorff i Cimbrishamn.

9. **Johan Nooth**, son af stråddaren Didrik N. och Johanna Weidman, föddes i Wisby $1\frac{1}{6}$ 1681. Han gick i Wisby skola i sju år, men kom derefter till Christianstads skola, emedan modren, sedan hon blifwit enka, flyttat till nämnade stad, som war hennes födelsestad. 1702 blef han student i Lund, sedan i Greifswald, der han också skall blifwit magister. Han prestwigdes $2\frac{3}{6}$ 1709 till medhjelpare i Lyngby af Vara härad och nämnes som förlofwad med pastorn derstädes Stragges dotter. 1725 klagade han högligen öfwer sin "långa tråldom" och sökte ifrigt befördran; dock måste han wänta ännu tio år. På hösten 1734 blef han utnämnd till Wallby pastorat, som tillträdde 1735. Död $27\frac{1}{2}$ 1736. — Gift $5\frac{1}{10}$ 1715 med Margreta Elisabeth Zörner, i hvars föräldrars hus han varit informator. De hade 3 söner och en dotter. En son dog före fadren; en af de andre blef magister i Greifswald, sedan borgmästare i Cimbrishamn, men sålde denna tjänst för en jordegendom i Huaröd, der han sedan bodde i goda omständigheter. Dottren Brita Dorothea war gift med prosten Struts i Skabersjö.

10. **Johan Georg Alfing**, född $15\frac{1}{12}$ 1706 i Tommarp af Skvitts härad, der fadren war pastor, sattes wid 11 års ålder i skola i Carlshamn, blef student 1723, prestwigd $8\frac{1}{6}$ 1730 till tjänstgöring i Söfde. Föreslagen till Wallby pastorat, lofwade han att, om kallelse wanns, gifwa företrädarens enka 400 daler till hennes sons uppfostran. Han utnämndes $4\frac{1}{1}$ 1737 till pastor härstädes. Då han 1739 meddelat nattwarden åt en utom pastoratet bosatt öfwerflöjtnant Beckfrids och dess familj, ålades han strängeligen att icke "gå utom sina rå och rör, så kärt honom wore att undgå att lagligen blifwa ansedd." Död $11\frac{1}{12}$ 1777. — Gift med Johanna Erlandsdotter, som födde honom 10 barn. Sonen Joachim blef pastor i Ingelstad; dottren Dorothea war g. 1. m. G. Billberg, 2. m. A. Lyckå, pastorer i Lemmeströ.

11. **Simon Niclas Tengwall**, prestson från Lemmeströ och född der $2\frac{1}{6}$ 1747, blef student 1761, magister 1768,

prestwigd $\frac{29}{5}$ 1771, pastor härstädes $\frac{24}{4}$ 1779, tilltr. f. å. 1782 suspenderade han med häradsprostens tillstyrkan klockaren Samuel Bergstedt, som brukat, utom andra förseelser, sofwa i kyrkan under gudstjensten. B. anklagade både pastor och häradsprosten, yttrande derwid bland annat: "Nu anklagad at hafwa sökt nyttjad en ostörd andagt under syndabekännelsen, åfwen Trosbekännelsen i kyrkan, ehuru båda så dyrbara wärf, enligt the himmelska sanningars fasta argument utgjör the wärldigaste ämnen för all wår gudadyrkan, har jag förthenfullt sebt nödigt bereda thenna action ordentelig fortgång," m. m. Klockaren blef affatt. T. erhöll 1792 prostetitel. Då han 1804 wille söka transport, men icke kunde prestera pastoralbetyg, begärde och erhöll han betyg öfwer sin år 1779 afslagda pastoral-examen; protokoll öfwer den war ej att tillgå, men biskop Hesselén kom ihåg examen. T. blef jubelmagister 1820 och dog $\frac{1}{6}$ 1822. — Gift 1. 1779 med Anna Katrina Landby, f. 1758, d. 1801, dotter af kyrkoh. Christian L. i Brunnby. Barn: Joakim Wilhelm, f. 1780, död i barndomen. — Christian Michael, f. 1782, inspektor. — Johan Georg, f. 1783, d. 1851, tillf. landskamrer. — Lars, f. 1784, klockare i Borreby, d. 1840. — Wilhelmina, f. 1786, d. 1820 ogift. — Katrina Maria, f. 1787, d. 1790. — Nils, f. 1789, d. 1809 som löjtnant wid landtwärnet. — Simon Ludvig, f. 1794, d. 1846, klockare i Hofby. — 2. 1803 med Elisabeth Kempfe, f. 1751, d. barnlös 1841; hennes far war major och hon hade förut varit gift med en handlande wid namn Prof.

12. **Elias Enoch Nykiörck**, son af rådmannen J. H. G. Stehn och C. M. Nykiörck, prestdotter från Gesfle, föddes i Skanör $\frac{23}{1}$ 1780, gif i Malmö skola, blef student 1798, magister 1811, prestwigd $\frac{3}{12}$ 1823, pastor här f. å., tilltr. 1825, erhöll prostetitel 1832.

Gift $\frac{23}{7}$ 1838 m. Anna Katrina Sifferin, hvars fader David S. war handtwerkare i Malmö. Barn: Albin Ragnar, f. $\frac{21}{8}$ 1844. — Seth Waldemar, f. $\frac{5}{4}$ 1851.

Skrifter: se Lunds stifts matrifel 1854.

Kyrkoherdar i Stiby.

Med denna socken war fordom förenad en annan benämnd **Gersnäs**, hwars kyrka torde hafwa upphört att begagnas wid medlet af sjuttonde århundradet. För närwarande är **S. Olofs** socken förenad med **Stiby** (se oswan s. 23).

1. **Johannes Hennekini** war plebanus ecclesie **Stiby** 1430.

2. **Laurencius** nämnes 1457 såsom decanus.

3. **Mattis Brun** war häradsprost och prest i **Stiby** 1489 och 1496.

4. **Thue Christoffersen** omnämnes af **Erygonius** och har alltså warit pastor här 1606. Han har underskrifwit en hyllningsfullmägt 1610 och nämnes i **B.B.** Stundom har han blifwit kallad **Lyge**.

5. **Jakob Nielsen**, som warit lärare för några åd-
lingar wid namn **Sinclair**, torde hafwa blifwit pastor här nå-
got före 1620 och lefde ännu 1633, trol. äftwen 1635. Enligt
B.B. war han en from och anspråkslös man, men hade dåliga
ögon. 1627 besuonos nattwardsbarnen bra underwiste, men
1635 samte.

6. **Erich Jenssen Rastlund**, son af prosten **Jens**
Giöbesen i **Rastlunda**, förekommer som pastor här 1642 och war
det ännu 1655, men har afgått sistnämnde år. I tgl. br. $\frac{11}{7}$
1651 anbefallas landshöfding och biskop att yttra sig öfwer hans
ansöfning om lönesförbättring medelst **Wierstads** bys stljande
från **Tommarp** och **Wemmerlöfs** socknar och förening med **Stiby**;
yttrandet blef afstyrkande.

7. **Johan Lauritsen Hjort** (**Cervinus**) prestwigdes
 $\frac{9}{12}$ 1655 till pastor härstädes och dog under friget, troligen år
1676, efterlämnande enka wid namn **Elfa**, som blef konserverad
wid pastoratet.

8. **Peder Johansen Kock** prestwigdes till kommini-
ster här $\frac{13}{3}$ 1674 och war pastor här ett par år under frigs-
tiden. Han räddade en swenskt quartermästare undan snappha-
narna, men blef sedan af desse så illa stött och slagen, att han
efter ett par dagar dog deraf. Han war gift med företrädarens

enka Elsa, som efter ett år och två månader åter blef enka och sedan ånyo konserverad.

9. **Peder Pedersen Bagger** hade, enligt prot. wid conventus presbyterii i Tommarp $\frac{13}{10}$ 1680, redan 1678 blifwit kallad till pastor härstädes af general Montaigne. 1681 $\frac{14}{12}$ prestwigdes han, då han också afgaf revers på förbättring i kunskaper, alldenstund han i prelexamen befunnits mycket ofunnig. 1685 $\frac{22}{12}$ ålades han att under vakans predika i Smedstorp, för att dermed "bewisa den i sorg qwarlämnade enkan en christelig kärlekstjenst, den han igen kunde hafwa sig eller sina i framtiden att förwänta." 1686 beflagade han sig deröfwer att h:r Jakob i D. Herrestad drog under sig offret af Gersnäs by, som borde tillkomma pastor i Striby; prosten Achtschelding erhöll uppdrag att medla mellan båda pastorerna. Bagger dog $\frac{2}{6}$ 1700. Han war gift med företrädarens enka Elsa. Efter hans död wille hon, som war 70 år gammal och warit gift tre gånger, ännu engång genom äktenskaps ingående bibehållas wid pastoratet och rekommenderades dertill af prosten Floræus, med witsord att hon war en "snäll hushållersta och dygdesam samt wäl liden menniska." Sedan Gothander blifwit utnämnd till pastor, begärde hon, att han måtte bortfändas till ankan lägenhet och hon genom någon annan blifwa konserverad. Konfistorium fann det wara "mycket eftertänkeligt, att söka någon ändring i K. M:s disposition, och förmodade att hon, såsom en bedagad och till ålder kommen menniska och som för detta trenne mån utleswat, torde större ro och nöje finna af sin enslighet, än att widare sättia sig i stort husbetymmert och ett äfwentyrligt giftermål."

10. **Abraham Gothander**, som war från något främmande stift, blef 1684 medhjelpare i Össjö, som den tiden war förenadt med Munkaljungby. Han uppbar också klockarelönen derstädes ända till 1690, då biskop Pape förordnade om att den blef använd till klockarens aflöning. G. blef sedan lönt af pastor, prosten Hölling, hwilken han berömde såsom en hederksam man. På 1690-talet war G. vice pastor i Håja under Erik Åmans suspension och efter hans affättning. 1700 $\frac{20}{6}$ blef han pastor härstädes. Död $\frac{7}{6}$ 1710. Han war gift redan år 1685 och hade 1698 nio barn. Hustrun dog wid samma tid

som han sjelf. De esterlämnade åtta barn, af hwilka en dotter war gift med Jakob Valerus, kantor wid skolan i Ystad.

11. **Salomon Stenius**, som warit prest i tio år och gjort berömlig tjenst dels wid skolan i Narva såsom konrektor, dels såsom pastor wid öfwersten Kruses regemente, blef $\frac{26}{4}$ 1711 af fgl. rådet utnämnd till pastor i Stiby, men affade sig detta pastorat $\frac{6}{10}$ s. å., emedan han ansåg sig icke der kunna "bestå och hafwa sitt nödorstfelig underhåll." I stället önskade han sig Hällaryds pastorat, der han då tjenstgjorde. Vidare afhöres ingenting om honom.

12. **Jakob Wärtensson Torslow**, hvars far war stadskomminister i Malmö, blef student 1695 och afhöres sedermera icke förr än 1704, då han blef inståmb för domkapitlet af jungfru Anna Christina Herzog, åt hwilken han gifwit äktenkaplöfte, hwilket han nu wille rygga, emedan han på sin fars intrådan sökte att genom giftermål med en prestenka i Kroypp erhålla detta pastorat. Han gif miste om pastoratet, men blef fri från mamsell Herzog. Mycket ödmjukt supplicerade han s. å., att biskopen wille tillgifwa honom, "fattiga gässa," hans ungdomsynder, och förklarade sig icke wilja släppa den högwörd. fadren, förrän han wälsignade honom. 1709 $\frac{23}{6}$ blef han prestwigd till pastor wid Falzburgska regementet. 1712 tillträdde han Stiby pastorat. Död $\frac{29}{6}$ 1718; kyrkoh. Kenorin i Wemmerlöf predikade på hans begäran wid hans begrafning. I esterlämnade enka och två barn, hwilkas namn man ej känner.

13. **Johan Et** blef student 1702, prestwigdes $\frac{6}{12}$ 1711 till biträde åt stadskommministern i Christianstad, blef pastor härstädes $\frac{23}{5}$ 1719 och dog $\frac{5}{5}$ 1731 wid ungefär 50 års ålder. Swad hans hustru hette år icke kändt; hon blef konserverad wid fallet. En hans son war underofficer, och en flockare härstädes; en dotter war gift med en flockare i Glafsax.

14. **Anders Holst** blef student 1716 och prestwigdes $\frac{18}{12}$ 1723 till komminister i Ingelstorp. En tid tjenstgjorde han i St. Harrie, der några klagade, att han en nyårsdag på predikstolen bannat folket, i stället för att önska godt nyår. Efter Ets död blef han nåårsprest härstädes, trolofwade sig med enkan och blef pastor $\frac{1}{2}$ 1732. Han war en wälmående man, men sökte likwål ofta transport till bättre lägenheter

samt gjorde försök att få Hofby pastorat förenadt med Stiby. Död $\frac{12}{3}$ 1762.

15. **Lars Fredrik Westerdahl** var son af en klockare i Westerstad, hvars far var pastor derstädes, föddes 1719, blef student 1737, prestwigd $\frac{9}{8}$ 1746 till tjenstgöring i Högerud, magister 1751, pastor härstädes $\frac{31}{12}$ 1762, respondens wid prestmöte 1766 och opponens 1767. Död $\frac{28}{4}$ 1781. — Gift 1748 med Sophia Christina Brachwagen, prestdotter från Högerud. De lefde i mycken fattigdom och efterlämnade flera barn, hwilkas lefnadsöden äro ofända.

16. **Joachim Tetzell** föddes 1740 i Lund af fattiga föräldrar; fadren malde snus och gif omkring och sålde böcker. Dessa wäkte förmodligen läslust hos sonen. Han blef student 1759, prest $\frac{29}{6}$ 1764 och pastor härstädes 1782. Han skall hafwa med möda och kostnad iståndsatt den försallna prestgården. Död $\frac{28}{10}$ 1788. — Gift $\frac{19}{9}$ 1783 med Cecilia Christina Berling, död 1806, dotter af boktryckaren Carl Gustaf B. i Lund.

17. **Magnus Petersson Ekelund**, född i Nstab $\frac{20}{6}$ 1753, blef student 1774, prestwigd $\frac{17}{12}$ 1777, extraord. regementspred. wid Dalregementet 1778, pastor härstädes $\frac{18}{12}$ 1789, tilltr. 1791. Död $\frac{7}{6}$ 1818. — Gift med Maria Sundius, prestdotter från Grönby. Sonen Jonas Gottfrid är prost i Trelleborg.

18. **Johan Gilius Wulfram** föddes $\frac{9}{1}$ 1770 i Womb, der fadren war pastor, blef student 1789, magister 1796, prestwigd $\frac{17}{12}$ 1797, kyrkoherde här $\frac{6}{6}$ 1819, tilltr. 1821, jubelmagister 1847. Död $\frac{7}{3}$ 1849. Ogift.

19. **Carl Johan Sjöstedt** föddes $\frac{13}{12}$ 1801 i Röke, der fadren war prost, blef student 1818, prestwigd $\frac{19}{12}$ 1824, erhöil vicepastorstitel 1827, förestod Röke pastorat 5 och Höja $13\frac{1}{2}$ år, blef pastor härstädes $\frac{9}{10}$ 1849, tilltr. 1850.

Gift $\frac{3}{1}$ 1828 med Katrina Jönsdotter, dotter af en rusthållare i Röke. Barn: Christiana f. $\frac{21}{1}$ 1829. — Carl August, f. $\frac{28}{5}$ 1830; landtbrukare. — Johan Fredrik, f. $\frac{18}{10}$ 1831; student. — Mathilda Helena, f. $\frac{3}{1}$ 1833, g. 1856 m. handlanden Areschoug i Cimbrishamn. — Maria Christina, f. $\frac{2}{10}$ 1834. — Charlotta Johanna, f. $\frac{11}{6}$

1836. — Amalia Patrina f. $\frac{21}{5}$ 1840. — Sophia Augusta, f. $\frac{21}{8}$ 1845. — Fredrika Josephina, f. $\frac{18}{6}$ 1847. — Julia Octava, f. $\frac{12}{4}$ 1852.

Kyrkoherdar i Borreby.

1. **Petrus Nicolai** nämnes som decanus provincie Zerlestadhe et plebanus ecclesie Borreby i ett vittnesbref af år 1430. Säkert är han densamme som Petrus Gra, hwilken förekommer år 1431.

2. **Carl Kempe** nämnes 1493 som "fogneherre i Borby" och 1506 som "decanus generalis in Albo heret." Död sista nämnde år.

3. **Nils Ericsson**. I ett vittnesbref af år 1571 omnämnes att han war pastor här 1558. I ett dylikt af år 1577 omtalas han som afliden. I stiftsmatrikeln af 1842 uppgifwes, att han varit pastor 1533—1558.

4. **Lauritz Truidson** prestwigdes till pastor härstädes $\frac{23}{3}$ 1569 och war här ännu 1584.

5. **Bent Thorsen** (Benedictus Theodori) nämnes i en hyllningsfullmagt af år 1610. Biskop Poul Mortensen yttrar om honom i B.B., att han war "en bra och kunnig man, men mycket noga om sina rättigheter, hade många processer om onödiga saker och war ofta till tings." Vid en visitation försökte biskopen att förlika honom med h:r Sinclair. I synodalakterna för år 1629 förekommer följande: "H:r Bent i Borreby i Zerlestad herret beklager at forgangen tredie Paasche dag hafde de unge karle på pulpituet holt dem meget uskickeligen, strabet med födderne på gulwet, kast stoder glas ned, at folk hafwer buchet sig ned efter at optage och tengt det war penge, lysset unge Dwindfolk oc giordt såden allarm at Presten kunde inlet ly så på predikstolen. Lensmanden Jörgen Hundorp på Rønneholm war oc på Landemøden, oc blef så affaakt at han skulle tilbørligen straffe derover oc siden Presten med åbenbar strift." H:r Bent ansågs wara skicklig i swartkonst och skall hafwa haft åtskilliga putsmaakerier för sig. Han är

författare till en 1623 i Köpenhamn utgifwen bok med titeln: Wandeligt Ruffkammer. Död wid 80 års ålder 1638. — Gift 1. m. Karine Bertsdatter, d. 1627 wid 77 års ålder, 2. m. Johanne Pluffsdatter, som dog wid 69 års ålder. Ett epitaphium öfwer dem båda och deras man uppsattes i Borreby kyrka.

6. **Jens Erikfen Nyborg** skall varit brorson till biskop Matts Jensen i Lund och född i Nyborg, men kallas liksom Scanus i studentmatrikeln (Nies, St. Skolväs. hft. v, 599). Han war född i December 1614, gick i Lunds skola, blef student 1634, prestwigdes 1636, blef pastor här 1638 och dog 1677. — Gift 1. 1638 med Dortha Mortensdatter, f. i Ystad 1619, d. 1655. 2. 1655 med Else Johansdatter, som dog 1701. Med förra hustrun hade han 8 och med den sednare 16 barn. En dotter war gift med kyrkoh. Lektorius i S. Olof.

7. **Hans Jostsön Berntz** prestwigdes till pastor härstädes $\frac{29}{6}$ 1677. Inom pastoratet funnos 1696 35 fattighjon, de fleste utgamla och sjuka. B. dog på hösten 1701. Han war gift 1. med företrädarens enkä, 2. en kort tid med Elsa Sommar, prestdotter från Huaröd, sedermera gift med profsten Hindbeck i Överrestad.

8. **Petrus Kangelius**, smålänning, war pastor wid ett småländskt regemente, med hwilket han vistades i Polen, då han i September 1702 i lägret wid Krakau erhöi Carl XII:s fullmägt på detta pastorat. Död $\frac{9}{2}$ 1707 efterlämnande enkä wid namn Anna Meren, systerdotter till prof. N. Silfwersköld i Lund; hon blef dagen efter mannens begrafning förlofwad med L. Engstedt (se här nedanf.), men dog, innan äktenskapet hann att fullbordas, $\frac{16}{2}$ 1708. L. hade sex barn, af hwilka en son uppgifwes hafwa varit häradsbåfving i Torua, Bara och Herjagers härader och blifwit adlad med namnet Bildenschöld.

9. **Lars Engstedt**, född $\frac{24}{7}$ 1666 i Daretorp af Skara stift, der fadren Swen Ariander war komminister, kom 1678 till Wisingsö skola, blef student 1691, prestwigdes $\frac{14}{11}$ 1695 till medhjelpare i Håstveda, begärdes 1697 af församlingarna till pastor derstädes, blef stadskomminister i Carl-

fröna 1698 och pastor härstädes 1707 med fullmagt gifwen i Alt Ranstادت, tilltr. 1708. Han predikade wid prestmötet s. å. och blef $20/11$ 1723 häradsprost, emedan han dels ansågs ega de qualiteter, som fordras för en prost, dels war den äldste pastorn i häradet, och man trodde att, om dessa förtjänster wunno offeende, skulle det "förhugga ledsamma omdömen, missförstånd och qwillande." Död $26/8$ 1733. — Gift $1/6$ 1698 m. Helena Stobæus, d. 1699, dotter af pastorn i Stoby Jöns Lauritsson. 2. $17/10$ 1700 med Katrina Thomæus, d. 1707, dotter af pastorn i Dusby Thomas Andersson. Med henne hade E. en son och en dotter. Dagen efter kyrkoh. Langelii begrafning friade E. till hans enka och erhöill ja, förmodligen med wilkor att han också erhöille Borreby pastorat. Sedan hon $16/2$ följande året aflidit, föreslog prosten Floræus för E. att gifta sig med hennes dotter, jungfru Langelia. Redan $24/3$ s. å. berättar Floræus i bref till domkapitlet detta förslag, hwilket syntes honom fullkomligen antagligt, enär han wore wiß att "intet scandalum förelupit" wid E:s frieri till enkan, hwilket skett dagen efter mannens begrafning, hwarefter de icke mera råkat hwarandra; härtill komme att ett giftermål med en af den aflidnas döttrar wore ett barmhertighetswerk; "här är materia misericordiæ, här är vascula commiserationis." Då E. enligt tidens sed hos domkapitlet förfrågade sig angående denna sak, swarades att han borde behålla den i tyfthet för sig sjelf och att, om ån intet egentligt hinder låge i wägen för giftermål med en dotter af hans trolofwade, wore det likwäl "christligare och anständigare, om han toge något af hennes barn till sig för att uppfostra och uppstuckta, till de kunde blifwa något myndigare och andra utwägar till deras förfordran finnas." E. afstod derefter från tankarna på äktenskap med jungfru Langelia och gifte sig 3. $11/2$ 1709 med Anna Sophia Brock, f. 1684, prestdotter från Halmstad af Luggude härad. Med henne hade han sonen Johan, som blef hans efterträdare, och 4 döttrar, af hwilka de 3 dogo tidigt och den ena, Udda benämnd, war gift med fortifikationskassören Christian Espholtz i Malmö.

10. Johan Engstedt, född härstädes $29/7$ 1711, blef student 1726, prestwidgd på fadrens kallelse $6/9$ 1732, pastor

wid norra stänsta kavalleriet $\frac{8}{2}$ 1733, phil. mag. 1734, pastor här $\frac{20}{1}$ 1735, orator wid prestmöte 1745, titulär proft 1762. Död $\frac{12}{1}$ 1782. Efter hans död anhöll församlingen hos K. M., att något af E:s barn måtte konserveras wid pastoratet. Detta bifölls ej, men K. M. förklarade sig wilja "alltid med wälbehag anse den berömliga nit och sorgfällighet bemålte kyrkoherde ådagalagt så medelst en scholas inrättande, som des förelöfande i landthushållningens förbättrande i åtskillige mål." — Gift 1. $\frac{18}{6}$ 1736 med Elisabeth Papke, f. 1716, dotter af biskop Carl P. i Lund. Med henne hade E. 8 söner och 3 döttrar. Af sönerna war Lars proft i Öwis tofta och Christian prest och innehafware af flockarelagenheten härstädes. Af döttrarna war Ulrika g. m. häradsköfd. Lunell och Helena Christina m. kyrkoh. G. Cronberg i Halmstad. 2. m. Fredrika Hjort, enka efter kyrkoh. Unge i Hammenhög. 3. m. Maria Hedwig Wäger, som tjanat på Örsnäs herregård; hon öfwerlefde sin man.

11. **Nils Gustaf Boman**, son af en "ryttare och frögare" i Walleberga och född der $\frac{25}{3}$ 1740, blef student 1761, magister 1768, prestwigd f. å. i Gøtheborg till husprest hos landsköfd. Silfversköld i Halmstad, extraord. bataljonspred. wid Westerbottnens regimte 1780, pastor härstädes $\frac{20}{12}$ 1782, tilltr. 1784, febermera titulär proft. Död $\frac{7}{4}$ 1818. — Gift 1. m. Katrina Wollin, enka efter profsten P. Wählin i Ekabersjö; hon dog 1791 wid 59 års ålder. 2. m. Johanna Elisabeth Gram, dotter af borgmästaren Jöns G. i Christianstad. Sonen Nils f. 1783 blef student 1803; Jöns f. 1798 blef stud. 1814.

12. **Thure Petter Brorström**, son af Jöns B., past. i Mellangrefwie, föddes i Fulltofta $\frac{10}{10}$ 1770 (enl. kyrkoboken, 1768 enl. flera matriflar), blef student 1790, prestwigd $\frac{17}{12}$ 1793 till husprest hos excellensen M. Ramel på Lulesbo, rektor wid tyfka skolan och aftonsångsprest wid tyfka kyrkan i Carlskrona 1796, stadskomminister wid swenska förs. derstädes 1800, pastor wid Ystads S. Petri och Bjerrefjö förs. $\frac{11}{5}$ 1807, tilltr. 1808, transp. hit $\frac{24}{2}$ 1819, tilltr. 1820, opponerade wid prestmötsdisputationen 1826 och erhöil profstetitel f. å. B. har utgifwit en inträdespredikan i Carlskrona 1796

och en profpredikan i Öwistofta 1815. Den sednare handlar om "den christliga broderkärleken såsom borgen för ett folks lycksalighet," och med hänsefning på 1811 års bonduppror förefommer deri följande: "Christne, wi hafwe upplefwat rysliga följder af en okristlig kärlekslöshet. Omme Fäder! ännu swida edra bröst. Gulda mödrar! ännu blöda edra hjertan wid minnet af de ohöggliga uppträden, som för icke länge sedan tilldrogo sig i denna del af vårt älskade Fädernesland. Huru möttes en huld Konungs faderskärlet till sitt folk? Huru motfwarades hans ömma omsorger om sitt rikets wäl? En wild ungdom, i hwilkens hjerta fosterlandskänsla och kristlig broderkärlet utflodnat, satte sig up mot Öfwerhetens bud. De wille undandraga sig sina medborgerliga plikter. De samlade sig att med förenad styrka trofva den styrande makten. De föllo till en del — förtjena de våra tårar? — De föllo rättwist. O, hade vår dyra Konung icke upfylld af kristlig broderkärlet med mildhet och stonsamhet behandlat desse kärlekslöse förstörare af det allmänna lugnet, hwilka rysliga strömmar af våra Söners, våra Bröders blod hade icke forsät öfwer vår älskade fosterjord, hwilka talrika skaror af fäderneslandets inhemfse fiender hade icke wimlat i våra fångelser?" B. blef 1854 Senior bland Lunds stifts prester och dog $\frac{2}{10}$ 1855. — Gift 1. $\frac{10}{10}$ 1797 m. Hedwig Maria Malmström, d. $\frac{2}{11}$ 1805, dotter af prosten Per M. i Wanstad. Barn: Anna Helena, g. m. kyrkoh. i S. Jbb J. Engstedt. Maria Charlotta, f. $\frac{30}{11}$ 1801, g. m. landssekreter. Joh. Beröson i Malmö. 2. $\frac{20}{9}$ 1805 m. Beata Charlotta Hultman, d. $\frac{10}{6}$ 1826, dotter af landskamrer Jakob H. i Carlskrona. Barn: Bror Thure, prost i Ewerslöf. Carl Oscar, f. $\frac{22}{9}$ 1811, landssekreterare i Jönköping. Malte Joakim August, f. $\frac{13}{8}$ 1816, kommissionslandtmätare. Anders Mathias Alfred, f. $\frac{3}{4}$ 1821, landbrukare. Jöns Victor Constantin, f. $\frac{3}{8}$ 1823, pastorsadjunkt. Petronella Christina, f. $\frac{1}{7}$ 1806, g. m. v. häradsköfd. J. Göransson i Lund. Hedwig Beata, f. $\frac{16}{11}$ 1813. 3. $\frac{10}{3}$ 1842 m. förra hustruns syster Gustava Dorothea Hultman, som öfwerlefde honom.

13. Johan Göran Malmström, son af kyrkoh. i St. Harrie Gustaf Fredrik M., föddes i Ystad $\frac{2}{11}$ 1808, blef

student 1826, phil. mag. 1835, extraord. amanuens wid Lunds
universitetsbibliothek 1839, kollega wid Lunds skola f. å. och
wid Helsingborgs skola 1843, prestwigd $2\frac{1}{6}$ 1845, pastor här
 $1\frac{3}{6}$ 1856, tilltr. 1858.

Ingelstads härads.

Prostar.

- Astradus** nämnes i liber daticus utan årtal som decanus de Ingelstath och canonicus.
Sveno nämnes också der som presbyter de Ludarp, quondam decanus in Ingelstatha herat.
Nicolaus decanus in Ingelstatha herat 1404.
Nicolaus Michaelis i Glemminge 1430.
Tholuff i Tryde 1475.
Jens Tholuffsen i d:o 1477.
Laurits Nielsfen i Dverrestad 1493.
Niels Pedersen i Løderup 1577.
Knut Rasmussen i Ingelstorp 1584, 1612.
Poell Anckerfönn i Løderup 1612—1619.
Bertil Knutsson i d:o 1619—1650.
Christen Knutsson i Røpinge 1650—1667.
Otthe Lodwigssen Munthe i Ingelstorp 1667—1671.
Pouell Christenssen i Øraby, tjenstförr. 1671 (?) — 1681.
Olof Bertelsfen i Løderup 1681—1684.
Gilius P. Achtschelding i d:o 1684—1692.
Hilarius Barfod i Glemminge 1692—1709.
Elias Wättringh i Ingelstorp 1710—1720.
Mathias Rubenius i Løderup 1720—1724.
Carl Dahlgren i D. Herrestad 1725—1727.
Olof Hindbeck i Dverrestad 1727—1729.
Grik Tengstedt i Ullstorp 1730—1737.
Jöns Sommar i Hofby 1737—1750.
Nils Östman i Løderup 1750— 1771.
Magnus Sommar i Ingelstorp 1771—1782.
Johan Gram i Løderup 1782—1810.
Magnus Peter Dahlberg i Tryde 1810—1814.
Carl von Schantz i Ullstorp, sedan i Øraby 1814—1830.
Lars Johan Nordström i Ingelstorp 1830—1842.
David Benedictus Nooth i Glemminge 1842—1848.
Carl Mathias Winqwist i Øraby 1848—1851.
Per Neosander Anglin i Hofby 1851.

Kyrkoherdar i Löderup och Hörup.

1. **Sweno** nämnes i liber daticus som prest i Löderup och defan i Ingelstads härad.

2. **Glaes Pederssen** förekommer som pastor 1293 och 1320 samt erhöll K. Eric Menveds bekräftelse å Jöns Kannes donation af hemman till pastor i Löderup.

3. En prest i Löderup, hwärs namn ej är känt, blef omkring år 1400 mördad, enligt en berättelse, som anföres i Suhms Samlinger til den Danste historie efter de underrättelser om Skåne, som prostarna på kunglig befallning insände till dr. Ol. Worm 1624. Presten hade sunnit sig föranlåten att ofsentligen i kyrkan bestraffa en på Losterup boende adelsman Jens Grim för hans omenfliga hårdhet mot sina underhafwande. Grim besallte derefter sina bönder att dräpa presten. Denne tog sin tillflykt till kyrkan, men, då bönderna begynte sönderhugga kyrkodörren, gif han ut till dem och föll för deras yror. Derefter skall Jens Grim, för att från sig afwända mistanken om delaktighet i mordet, ännu hårdare plågat de arma bönderna. Då han sedermera icke wille följa drottning Margreta i friget mot konung Albrekt, lät hon nedskjuta gården.

4. **Jep Krag** nämnes som fognepräst i Lödorp i tingswittnen af år 1477 och 1478. Förmodligen är det samma person, som kallas Jep Hofekrag, fognepräst i Luderup, i ett vittne afgifwet 1481.

5. **Matthis** nämnes som fognepräst i Lödherp 1491.

6. **Hans Povelson** war pastor här 1506 och flyttade sedan till Østad, men det uppgifwes ej hwad besattning han der innehafte.

7. **Niels Jensen**, som uppgifwes hafwa efterträdt Hans Povelson, dog 1533.

8. **Troels Mattsen** nämnes som pastor här 1534, men flyttade 1541 till Lund, der han war kanik.

9. **Eric Nielsen** omnämnes såsom "fognepräst til Hörup" 1550; om han äfwen war pastor i Löderups socken, omtalas icke. Han flyttade 1568 till Randa, dit han sökt transport med anledning af den oenighet, som uppkommit mellan honom och hans ähörare.

10. **Niels Pedersen**, som war född i Köpenhamn och nämnes såsom magister, war pastor härstädes och prost i Ingelstads häråd 1577. Edermeta blef han prest på Nden och sist superintendent i södra Jutland. Han omnämnes såsom författare till ett arbete om Cimbrernas och Gøthernas härkomst, flyttningar, frig och kolonier, hwilket blifwit utgifwet på latin 1695, på tyska 1699 och på danska 1707.

11. **Matts Truilsen** förekommer som pastor härstädes 1584 och 1588. Förstnämnde år war han deputerad wid hyllningen i Köpenhamn. Hans son Nils war pastor i Gladsfag.

12. **Poell Anckersön** uppgifwes hafwa blifwit pastor härstädes 1597. Wid presternas sammankomst $2\frac{2}{3}$ 1612 blef han wald och utnämnd till prost i häradet. I W. kallas han en god och lärdd man. Dödd af bröstsjukdom i Köpenhamn 1618 eller 1619. Han efterlämnade enka och två söner, af hwilka den äldre troligen war pastor i Hofby; den yngre städade sig wanartigt. Efterträdaren erbjöd åt enkan ett billigt accord, som hon likwäl ej antog.

13. **Bertil Knudson** (Bertillus Canuti Aquilonius) war född i Kongsted af Fagø häråd på Seland $\frac{7}{8}$ 1588. Hwilkas hans föräldrar warit, känner man ej, men modren lefde ända till 1617. Han gjorde i sin ungdom widlyftiga resor, som sträckte sig ända till berget Kaukasus, och studerade wid utländska högskolor, der han förwärfwade sig magistergrad och wann många lärda bekantstaper, hwilka sedan genom brefwegling underhöllas. Äfwen erhöll han titel af poëta laureatus Cæsareus. På wägen 1612 sattes han till rektor wid skolan i Malmö. Wid den visitation, som biskop Pål Mortensen höll derstädes i Februari 1613, besanns att rektor stötte sitt fall med temlig trohet och framgång; två af disceplarne woro så försigkomne att de efter examens slut höllo latinska orationer, hwilkas innehåll war commendatio urbis och gratiarum actio pro restituta pace. I November s. å. affade han sig rektorsstället, men qwarblef i Malmö såsom slottsprebikant, sysselsättande sig derjemte med information och litterära företag. Föga belåten med sin obetydliga, men likwäl mödosamma befattning i en stad, "der ej Apollo, utan blott Mer-

furius dyrkades," tröstade han sig dermed, att det ofta varit de största snillens lott att bortgömmas i obemärkthet, och war nöjd i medvetandet att den högsta plats i samhället ej kunde göra honom större, ej heller den lägsta göra honom mindre, än han war, såsom han helt naivt yttrar i ett bref af år 1616 till biskopen i Lund. Med denne brefweglade han äftven om den tidens företeelser inom den theologiska vetenskapens område; biskopen hade sistnämnde år gifwit mester Bertil under rättelser från Tyftland, hwilka denne fann bedröfliga och med anledning af hwilka han yttrade förundran öfwer att de "tyfska theologerna lefte eller ghyflade wid fråga om så allwarliga saker." Utan twiswel åsynstas de just detta år uppkomna stridigheterna mellan theologerna i Giesfen och Tübingen om förhållandet mellan Christi gudomliga och menfliga natur. Mester Bertil hade i sinnet att utgifwa en kommentar öfwer ewangelisten Matthæus, men dröjde i afwaktan på upphörandet af det frig mellan theologerna, hwilket då stod i full låga, "om annars sådant wore att hoppas och icke denna werldens ånda förr inträffade." Troligen har han, i likhet med flera danska lärde i den tiden, hyst calviniserande meningar. Af hans utgifna latinska breffsamling finner man, att han egde en trädgård i Malmö, hwilken han älskade så högt, att han "icke blott ofta besökte den, utan bodde der, hade sin matsal, studerfammare och kabinett der." I trädgården odlade han meloner, och dessa ädla frukter måste der hafwa funnits i stor ymnighet, då han engång beklagar att swin uppåtit 100 ft., hwilka han welat sända till sina wänner i Roskilde. En annan gång beder han sin wän Elias Pålsson, pastor i Öttarp, skaffa understöd för trädgårdsföretagen från Lare Urne på Bälteberga, som war icke blott mæcenat, utan ock stor älskare af trädgårdsodling och hade wid sin gård "icke en trädgård, utan ett paradys." Bertil Knutsson war också en stor liebhaver af hundar och beklagar sig i ett bref till egl. besallningsmannen Sigward Grubbe högligen deröfwer att han mistat en dylik fyrbent favorit, hwilken egt de mest utmärkta egenheter och funnat gå, sitta och stå rak som en menniska. Man ser att han stod på förtrolig fot med både lärda och högt uppsatta män. 1616 umgicks han med en plan att besöka Italien, men

fann ej tillfälle att utföra den. En swår quartanfieber, hwaraf han mycket länge plågades, gjorde det för honom än swårare att bestrida sin mödosamma befattning, wid hwilken han stundom på åtta dagar måste hålla 15 offentliga föredrag. Ofta påminte han sina wänner och gynnare att låta hans besordran ligga sig om hjertat. Ändtligen blef han pastor i Löderup 1619 efter konungens särskilda befallning och mot böndernas wilja, hwilka mera lydde adelsmännen än konungen, enl. anteckning i WB. I ett bref till Sigward Grubbe yttrar Bertil Knutsson, att det wore en skam för hela nationen om han icke finge detta pastorat, då han wille mottaga det, och om en obetydlig pojke blefwe föredragen framför en man med så stora meriter. S. å. 19/7 blef han efter presteskapets wal prost i Ängelstads härad. I sin första skrifwelse till häradets pastorer komplimenterar han dem artigt såsom "musernas wärdige söner," i hwilkas krets han hoppades få njuta mycken trefnad. Under de första åren hade han många beswärligheter i Löderup i anseende till pestens grasserande. I bref till Tage Thott berättar han 13/12 1620 att han följt 300 lif till grafwen. En dotter mistade han, och hans maka reste till sina släktningar i Blekinge för att undfly den härjande farsoten. Dessa förhållanden kunde icke annat än öka den saknad, hwarmed han lämnat sina wänner i Malmö och satt sig ned i en wå på landet. Han beskriwer denna saknad i ett latinskt bref till prosten Hans Ravn i Malmö med ord, hwilka i öfversättning lyda sålunda: "Att skilsmessan skulle medföra sorg och saknad, det wiste jag: men att denna skulle blifwa så stor, hade jag icke förmodat, ej heller trott, om någon förutsagt det. Likasom smärta genast förorsakas af ett stort sår, men kännes håstigare efter en natt eller en kortare tids förlopp, likaså har det gått mig: jag for ifrån Eder med sorgfret sinne, men som mer och mer smärtas, ju längre jag är skild från Eder. Wår färliga och behagliga sammanlesnad, wåra muntra och trefliga samtal öfwer wettenskapliga och witttra ämnen, de många under guds och skämt förlängda samqwämen och tusen andra wänskapens behag, som jag såfångt hoppas på ett annat ställe, locka min häg, men ännu mera din redlighet, klofhet och dygd, som jag gerna welat längre njuta utaf, om omständigheterna

och min fördel sådant medgifwit." Sammalunda skref han till borgmästaren i Malmö Jadder Mattsson. Den presterliga tjenstgöringen synes icke hafwa rätt wäl anstått den lärde mannen; också är i B. antecknad att 1627 befanns ungdomens christendomskunskap medelmåttig och 1635 ringa; dock yttrade församlingarna belåtenhet med sin pastor. Men inga loford öfwer hans lärdom eller predikogäfwor äro tillagda af biskopen. 1639 erhöil Bertil Knutsson kunglig tillåtelse att "resa till surbrunnar och warma bad utom riket." S. å. berättas den widunderliga kasus hafwa inträffat, att ett fornar uppwurit på hans tå, hwilket wid prestmötet i Lund förewisades. Under friget på 1640-talet hade han sin dryga del af beswårigheter att utstå och är en af dem, som underskrefwit den I. 54 omnämnda berättelsen om svenskarnas framsart i Skåne. 1641 hade han medhjelpare i pastors-åmbetet. 1647 hade han ät en wifarie öfwerlämnat prostetjensten. Död $\frac{7}{11}$ 1650. — Ett bref af år 1615 synes antyda att Bertil Knutsson då förlorat en fästmo, men i September 1616 strade han bröllop i Malmö med jungfru Elisabeth Nilsdotter, wid hwilket tillfälle han af staden erhöil en present af två tunnor öl. Hon synes warit dotter af presten i Usarum, Nils Olsson, och beskrefwes af sin man såsom både wacker och rik. Att hon warit rik antydes oc deraf, att hon hade en process med sin mans efterträdare, som war skyldig henne 300 riksdaler för ett dimantsmycke. Hennes förmögenhet kom makarna wäl till pass, då de i Malmö hade ringa inkomster. 1619 föddes i Usarum en dotter, till hvars döwelse Bertil Knutsson inbjöd många af Skånes adelsmän, såsom Pål och Henrik Kamel på Löberöd och J. Barnekow på Widistöse. Sönerna Olof, Lars, Magnus och Bertil blefwo pastorer i Löderup, Wemmerlöf Önestad och Hoby i Blekinge. Cornelius nämnes såsom student och utgifware bland ett af fadrens arbeten. Troligen är det han, som troddes hafwa mördat en bonde i Blekinge och rymde till Danmark på 1670-talet jemte brodern Bertil, som fruktade att blifwa mistänkt för delaktighet i mordet. Elisabeth Nilsdotter dog wid 61 års ålder $\frac{7}{4}$ 1663 och begrofs bredwid sin man i Löderups kyrka.

Skrifter: se Rietz, Skänsta Skolväsendets historia p. 363. De utgöras mestadels af poemer och bref.

14. **Claus Nelsön** (Lefler, Ostadius) war magister och uppgifves hafwa varit doctor medicinæ och practicus i Aarhus. Han prestwigdes som pastor härstädes $\frac{3}{4}$ 1651. 1655 blef han suspenderad dertfore att han i en strifwelse "taget K. M:s Soldater i forsuar ligesom en Procurator imod den Welb. Slodsherrens tilltale for ulydighed och dermed, som hand aff Slotsherrens fuldmectige bleff beschyldet, wilde giøre dennem opsetsige imod den høye Öffrighet och imod den ordnantz och tartz, som om Soldaternes proviant, underholdning och lön giort er." Biskopen hemställde till K. M., huruwida icke herr Claus kunde få betjena kallet, som ej kunde wara utan prest, helst under pestens grasserande. Derefter fick han återtaga utöfningen af ämbetet, "dog paa hans strenge Reuters at han herefter schall leffue stille och fredelig."

15. **Olof Bertelsön Aquilonius**, war son af Bertil Knutsson och född 1630; fadren begärde 1641 att få sända sina söner Olof och Bertil till Sorö; den förre prestwigdes $\frac{1}{7}$ 1659 såsom pastor härstädes. Han erhöll i anseende till de förbättringar, hwilka han verkställt ä prestgården, 1672 konungens försäkran, att hans son eller måg skulle, om han befunnes tjenlig, efterträda honom wid pastoratet. Carl XI skall wid något tillfälle varit hans gäst i Löderups prestgård. Aquilonius inberättade i April 1681, då han redan war tjenstförrättande prost, att ljus icke mera tändes i kyrkorna wid gudstjensten, att wälfsignelsen lästes på swenska och med pluralens användande, att den förefrisna bönen lästes på predikstolen och att versen: Gud gifwe Konung Carl! söngs efter predikan. 1681 $\frac{19}{5}$ blef han ordinarie häradsprost. Någon utmärktare verksamhet för uniformiteten lärar han icke hafwa ådagalagt; åtminstone hjejade han ej så mycket som åtskilliga andra. Prosten Lacander i Östas antydde i bref till biskopen i Oktober 1681 att "præpositus på österfödan," hwar med säkert Aquilonius menas, icke war synnerligen nitist för uniformiteten. Han skall varit en omtänksam ekonom och hade en egen båt, som gick till Köpenhamn med rudor och karp, hwarpå mycket penningar förtjentes. Död $\frac{27}{3}$ 1684. — Gift

med Margreta Simonsdotter, som öfwerlefde honom och blef gift med hans efterträdare. Hon war dotter af Simon Jakobsfson, arrendator af Emedetorps och Ingelstads herrgårdar och sedan borgmästare i Ystad, samt Katrina Jakobsdotter. Margreta Simonsdotter war syster till pastorerna Jakob och Johan Ingelof i Esweröd och Åsum samt till .pastorn i Gladsax Anders Claufsons hustru. Aquilonii barn woro följande: Barthold; blef student 1682, sedan phil. mag.; han blef $\frac{20}{100}$ 1687 på sitt rum i Lund ihjälstuden af skånka nationens kursorator, mag. Cornificius Ibinsulanus, prestson från Ifo. — Simon, pastor i Håslöf. — En son, som war flodare i Löderup. — Elisabeth, g. m. kyrkoh. Joseph Wolmstadius i Tryde. — Margreta, g. m. profsten Simon Palm i D. Sallerup. — Katrina, g. 1. m. vice pastorn i Grönby H. P. Bering, 2. m. kyrkoh. Jakobæus i Kropp. — Anna, g. 1. m. profsten T. Liebman i Christianstad, 2. m. kyrkoh. J. Sidwall i Tygelsjö. — En dotter war gift med en arrendator på Tunbyholm.

16. **Gilius Petri Achtschelding** blef pastor här och häradsprost 1684, men flyttade 1692 till Helsingborg och 1698 till Landskrona; se III. 272. Han war en stark uniformitetsifrare och intygade 1686, att de fleste barnen i församlingarna kunde hela katechesen, "som högtwörd. Herr Biscoppen sjelfwer widh äldste berömmelige vifstation medh bägge församlingarnas gudeligste och mycket devote åhörande mändhe förnimma". Han kom ej wäl öfwerens med fina åhörare i Löderup, som stola warit obändiga och wäldsamma. Hengång gjordes i hans hus, och de brottsliges anklagelse och bestraffning ökade förbittringen mot honom. En eldswåda öfwergläd prestgården i hans tid.

17. **Euro Liebman** blef pastor här 1692, i Landskrona 1698 och i Christianstad 1707; se der.

18. **Michael Swenonius**, son af biskop Cnewald S., föddes i Åbo och studerade först der och sedan, efter 1691, i Lund, der han 1698 disputerade för magistergraden. S. ä. blef han pastor härstädes och prestwigdes bertill $\frac{20}{100}$ 1699, tilltr. 1700. Han råkade 1706 på Hammenhögs gästgifwaregård i flagsmål med kyrkoh. Bering i Finja. Förloppet med

slagsmålet var följande. Efter kyrkoh. Simminghs begrafning beslutade flera bland de närvarande presterna att taga nattvarter på gästgifwargården. Efter öfwerenskommelse med kyrkoh. Dahlgren från S. Herrestad begaf Swenonius sig dit jemte sin swärfader, kyrkoh. Wättringh i Ingelstorp. En stund efter det de intagit en kammare, infunno sig Bering, prosten Lacander från Nstads och Dahlgren, jemte de två sednades fruar. Då B. fann Wättringh redan hafwa gått till sängs och S. aflädd till blotta linnet, utropade han wänd mot denne: ecce homo, och sporde båda med hwad rätt de intagit denna kammare, hwilken han lagt för sin och prosten Lacanders räkning. Från ord streks snart till handgripligheter; Bering och Swenonius kommo i håret på hwarann och Wättringh sprang upp och gaf Bering flera örfilar. Fruarna försöfte att tråda emellan och stilla gubbarnas iswer, men blefwo undanstruffade och deras kläder söndertrifna. Bering, som enligt sin egen uppgift blef "rent förderfwad i ansigtet och så sparkad, att han länge war sjuk deraf," yttrade i sin smärta och förtörnelse till Swenonius: "ni heter Swenonius, men borde heta Swinonius," hwilket ytterligare uppretade S. och Wättringh. Saken kom inför konsistorium, som dömdo alla tre presterna att gifwa hwardera 10 dal. smt. ad pios usus. S. stall "i de lifnat sin berömlige fader i lärdom och utomdes warit en flått ekonom," enl. en gammal anteckning. Död i Juli 1710. — Gift med Elisabeth Wättringh, prestdotter från Ingelstorp, död i Wålinge 1750. Barn: Enewald. Konsistorium stref 1727 $\frac{6}{9}$ till vice guvernören Carl Ollonberg, att jemte annan sorg äfwen den olyckan träffat Swenonii enka, "att den högste Gud henne beswärat med en för någon tid sedan ifrå sinnet kommen eländig son, studenten Enewald S.," som borde på säkert rum förwaras och derföre anmäldes till att intagas i Nstads hospital. Han hade begått dråp på sin moster, men befriades från straff såsom warande wanstnig. En Enewald Swenonius, kollega wid Nstads skola, prestwigdes 1732; han anlagades 1737 för myrden försumlighet såsom kollega och kantor wid skolan. Wibjörn, past. i Jlstorp. Jonas, past. i Wålinge.

19. **Mathias Rubenius**, född i Swittaryd af Wejdo

stift, der fadren Nils R. war pastor och prost, studerade först wid Rostocks, Wittenbergs och Leipzigs univertiteter och sedan i Lund och i Upsala; på stiftsnämnde ställe blef han magister 1685. Två år derefter blef han pastor i Färlof af Göinge härads. Han war en stolt man och, som det will synas, äfwen något fidslig och egennyttig. 1689 utsågs han till respondens wid prestmöte, men undanbad sig detta uppdrag, förebärande att det för sent kommit till hans kunskap, och erbjöd sig att prästbera wid ett blifwande prestmöte. Biskopen befriade honom från uppdraget att respondera, men lät honom derjemte weta, att han icke behöft blygas för de samrater han såsom respondens skulle erhållit och att det wore tids nog att tala om prästberande, tills sådant af honom begärdes. R. prästberade s. å. för en akademisk afhandling i Lund, men fick först 1707, sedan han 1697 responderat, den hedren att prästbera wid prestmöte. Flera bland den tidens prester, och bland dem R., sökte upprätthålla det gamla bruket, att lysning och wigsel föregicks af högtidlig troslofning, då presten för sitt tillgörande wid stiftsnämnde aft erhöll särskild betalning. På en förfrågan, om kontrahenter egde rätt att undandraga sig den högtidliga troslofningen, erhöll R. 1692 af biskop Wapke det swar, att han af kyrkolagen kunde inhämta hwad uti ifrågawarande ämne blifwit stadgadt, och hwad betalningen anginge, så borde presterna "icke genom för stor rigorositet och enwetenhet gifwa anledning till klagomål, utan med godt maner och foglighet umgå med sina åhörare," då desse säkert ej skulle undandraga dem förut wanlige inkomster. Inom Färlofs pastorat bodde två rika och stolta adelsfamiljer, hwilka båda wille nämnas först i kyrkobönen; den ena förklarade sig icke wilja nämnas alls, om ej det förre bewiljades. R. begärde 1702 i konsistorium upplysning, huru han borde rangera dem, eller om han kunde utelämna det ena herrskapet eller bådadera. Han torde hafwa på eget bewäg widtagit den sednare utwågens ena eller andra alternativ, ty fru Christina Bonde, s. Ulfeld hade tillskrifwit honom "pikanta bref och frågat, hwarföre han war så sparsam med att bedja godt för folk, då i andra sochnar presten war så hedersam, att han bad för ryttarne, att de måtte lyckeligen komma hem." 1704 an-

fördes klagomål deröfwer, att R. på Fastlagsöndagen i predikan "wisat en otidig affekt och iswer" samt med hårda ord utfarit mot en "äreständerska och bakdantersta," hwilken han liknat "wid en äsna, wid en so, wid en hund, ja wid en tjuf." Hans egenhändigade concept utwisar, att sedan han om-
 talat judarnas smådelser mot Christus, hade han klagat deröfwer, att han sjelf blifwit förtalad, och hotat en bakdantersta, eller "bakdanterst and," genom hwilken djefwulen utstrött sitt ogräs i Strö lilla församling, med det öde, som öfwergid "Sebel, hwilken aldrig kom i christen jord och kyrkogård, Si-
 mei, som blef dräpen och hans grä här med blod till helwete förde, de fyratio piltarne, som småbade profeten Elisa och på stickande stund blefwo ihjältrifne af björnar, Mirjam, som talat mot Mose och blef en spetälsk" o. s. w. Åfwen hade R. yttrat, att de, som umgingos med bakdanterstkan, woro ej bättre än hon, hwaröfwer några abliga jungfrur högelingen förtörnades. Sjelf försäkrade han sig endast hafwa utlagt texten och ingen särskild person utpekad, men konsistorium fann honom "synnerligen om ett ständligt calumnierande hela sin admonition igenom och mestadels Strö socken och Guds ords lärare dersammastädes ansedt, — — hwilket ej utan något intressse och ett passionerat sinne syntes wara förekommet," — — och då tjenligare syntes "att de brottslige förekalla och förmana eller, om det ej hjälpte, för konsistorium till correction anmäla, än med sådan stränghet med dem af predikstolen handla," så warnades han för den gången och förmanades att, "såsom han alltid med gudsfruktan och ostrafflig wandel förelyst sin församling, också inträtta sina predikningar så, som utan någon otidlig iswer kunde winna mer uppbyggelse och förbättring hos de kientrogne och eliest straffwärdige åhörare, wäl betänkandes huru ömt är med sådane ämbetsyfflor att umgå och med hwad försigtighet en lärare sig härutinnan ställa bör." 1710 klagade R. högligen öfwer för hög beskattning och önskfade att till sitt soulagement få blifwa prost i Göinge härad. Denna tröst wederfors honom likwäl icke, men i Januari 1711 erhöll han transport till Löderup och hedrades ^{30/4} 1712 med profettitel. På wären 1713 utbröt pesten inom detta pastorat och den rasade ännu i slutet af Augusti, då 230 personer af-

libit. Uti Hagestads by, der smittan först yppades, hölls sär-
skild gudstjenst. R. berömde sig mycket deraf att han ej såsom
en legoherde flytt från sären, utan haft lif och helsa osparde
för att gå dem tillhanda under pesttiden. Med häradsprosten
Wättringh kunde han ej komma väl öfverens. Efter dennes
död blef R. $10\frac{1}{10}$ 1720 häradsprost. Död $13\frac{3}{8}$ 1724, omkring
80 år gammal. I Löderups kyrka uppsattes ett epitaphium
öfver honom, och hans minne förvaras desutom så väl i
Färlöf som i Löderup genom en å fyrkomuren anbragt sten
med inskrift. — Gift 1. med Anna, som torde varit enka el-
ler dotter efter hans företrädare i Färlöf. 2. m. Gertrud
Katrina Liljengranat, död 1728. Genom sednare giftet
var R. svåger med prof. Stridsberg och prosten Blanzius i
Jwetofsta. En dotter till R. var gift med major Rehnstråle,
som bodde på Åstenås i Småland.

20. **Nils Östman** föddes $4\frac{1}{2}$ 1694 på Thorstorp i
Fredsbergs socken i Westergöthland. Fadren Bryngel Nilsson
O., prestson från Sunnersberg, var landsgevaldiger; mödren
hette Katrina Wallenia och var prestdotter från Thorsö. Hene-
nes far uppfostrade Nils Östman, som, efter att hafwa genom-
gått skolan och gymnasium i Skara, blef student i Upsala 1711
och magister versammalsrådes 1719. S. å. begaf han sig till
Lund, der han följande året höll ett swenskt tal i banden till
på drottningens födelsedag, hwarefter han s. å. blef först doc-
ens och sedan adjunkt i theol. fakulteten. Akademikanslern
R. Tessin kallat honom i ett bref af år 1724 för extraordi-
narie professor. Ö. prestvigdes i Skara 1722 och utnämndes
1725 till pastor i Löderup. 1750 $29\frac{3}{8}$ blef han häradsprost
och 1768 theol. doktor. Han berömmes såsom en aftnings-
wård och kunskapad man. Prof. Munthe, som höll lifpredikan
öfver honom, yttrar att han af anspråkslöshet qwarstannade
på sin underordnade plats, "ehuru han egde mogenhet, wett
och lärdom nog, för att i sitt stånd pryda ett af de förnämsta
hedersställen." Af biskop Rydellus erhöll han uppdrag att
jemte prosten Lacander i Östad granska de böcker, som infördes
till Östad från utrikes orter. 1744 utsågs han att deltaga i
en undersökning angående kyrkoh. von Bergens sak, men un-
danbad sig detta förtroende. Han war såsom kyrkoherde nitisk,

äfwen för folkunderwisningen. 1769 begärde han dels att få på kyrkans bekostnad reparera och inreda kyrkoladan till skolhus, hwilket konfistorium biföll, dels att få af kyrkans medel årligen för skolmästarens aflöning använda 4 skeppor råg, 4 skeppor korn och 16 dal. smt, hwilket konfistorium icke utan tillåtelse från högre ort kunde bewilja. D. wille och att klockaren skulle bidraga till skolmästarens aflöning med 2 skeppor korn; konfistorium tillstyrkte att dåwarande klockare åtog sig detta bidrag, utan att likwål sådant blefwe bindande för blifwande klockare. D. berömmes och för wälgörenhet, för hvars utöfning goda ekonomiska willkor satte honom i tillfälle. Död $\frac{3}{4}$ 1771. — Gift med Margreta Christina Neuman, f. 1703, d. $\frac{27}{6}$ 1771, dotter af Jakob N., direktör wid Jäders bruk i Westmanland. Båda makarna äro begrafna i Löderups kyrka, der ett wadert epitaphium öfwer dem uppsattes. Utom tre barn, som dogo i späda åren, hade de sonen Jakob, prost i Norrhwidvinge, och döttrarna Anna Maria, g. m. prosten Sinius i Åsum, Katrina, g. m. prosten Elmgren i Bårslöf, Eleonora, g. m. handlanden Erik Årestog i Ystad, och Christina Elisabeth, g. m. komministern D. C. Ludevich, prestson från Överrestad.

21. **Johan Gram** war son af tullförwaltaren Jöran G. och Helena Sophia Pland. Född i Åhus $\frac{20}{2}$ 1733, blef han efter enskild underwisning student 1746 $\frac{5}{2}$, magister 1754 och besökte 1755 Greifswalds och Rostocks akademier. Han blef $\frac{9}{12}$ 1756 vice och 1758 $\frac{1}{2}$ ordinarie rektor wid Helsingborgs skola; wid denna utnämning tillräknades honom hans kunskap i botaniken såsom en särdeles merit. Han prestwigdes $\frac{19}{6}$ 1763, war opponens wid prestmöte 1764 och blef kyrkoherde här $\frac{12}{8}$ 1772. Brodern, som war borgmästare i Christianstad och deputerad wid revolutionsriksdagen, lär hafwa genom sitt "gällande förord" utwertat utnämningen, enligt hwad prof. M. L. Ståhl i sitt minnestal öfwer prosten Gram yttrar. Wid prestmöte 1776 war G. orator och blef $\frac{29}{6}$ 1782 häradsprost, hwilken befattning lämnades 1810. 1817 mottog han jubelmagisterskransen. Död i sitt 90:de år $\frac{19}{4}$ 1822. — Gift 1. $\frac{1}{1}$ 1759 med Jannicka Sophia Broome, död $\frac{5}{12}$ 1804, dotter af handlanden Jonas B. i Helsingborg och Sibilla Ka-

trina Mandorff. Fem barn dogo tidigt; de öfrige woro Helena Sophia, f. $\frac{7}{10}$ 1759, d. ogift 1783. Jonas, f. $\frac{24}{8}$ 1760; sjöullskontrollör i Lorekow; d. $\frac{15}{5}$ 1806. Jöran, f. $\frac{18}{9}$ 1761; vice häradsköfving; d. $\frac{11}{6}$ 1812. Sibilla Katrina, f. $\frac{11}{11}$ 1765, g. m. apothekaren Fastberg i Ystad. Johan, f. $\frac{18}{1}$ 1767, d. 1789 som kadett wid örlogsfloktan. Jöns, f. $\frac{18}{4}$ 1768, d. som löjtnant wid flottan $\frac{1}{6}$ 1820. Eduard, f. $\frac{20}{11}$ 1769; kommersråd, swenskt generalkonsul i Köpenhamn. Christina Elisabeth, f. $\frac{3}{1}$ 1772, g. 1797 med handlanden Sjöwall i Ystad och död 1800. 2. $\frac{10}{11}$ 1805 med Johanna Margreta Ek, som dog barnlös $\frac{17}{12}$ 1814.

22. **Magnus Bruzelius**, son af prosten Nils B. i Tommarp och född der $\frac{10}{8}$ 1786, blef student 1799, magister 1805, docens $\frac{17}{2}$ 1808, kollega wid Lunds skola $\frac{1}{12}$ 1810, extraord. adj. i filosof. fakulteten $\frac{6}{8}$ 1817, prestwigt $\frac{5}{8}$ 1819, utgaf s. å. en akademisk afhandling såsom speelmen för pastoral-examen, blef kyrkoherde här 1824, tilltr. 1825, erhöill prostetitel 1826 och har utom 3 disputationer och några afhandlingar i Jbuna utgifwit Sveriges historia för ungdom, hwilken fått flera upplagor; L. N. D. 1850. Död $\frac{29}{1}$ 1855. — Gift $\frac{31}{1}$ 1826 m. Sophia Wilhelmina Johansson, dotter af kofserdikaptenen Petter J. i Stockholm och Lovisa Nordling. Barn: Augusta Charlotta Wilhelmina, f. 1826, g. m. apothekaren J. G. Smitt i Ystad. — Hilda Erika, f. 1830. — Ragnar Magnus, f. 1832, phil. mag., docens i nat. hist. wid Lunds universitet. — Ingeborg Hildegard, f. 1833. — Arvid Sture, f. 1838.

23. **Carl Emanuel Höckert**, son af stadsfiskalen Håkan Lorenz H. och Brita Katrina Östberg, föddes i Carlskrona $\frac{4}{10}$ 1806, blef student 1824, phil. mag. 1835, kollega wid Carlshamnns skola 1839, prestwigt $\frac{14}{12}$ s. å., kastelespred. i Carlshamn 1841, pastor härstädes $\frac{28}{9}$ 1855, tilltr. 1856.

Kyrkoherdar i Hofby.

1. **Petrus**. En så benämnd pastor förekommer med årtalet 1450.

2. **Jörgen Frandtson**, kallad Vhejanus, hvilket torde antyda att han varit från Vä, omnämnes som pastor härstädes 1590 och var det ännu 1627. Rattwardsbündomen, som då förhöordes i Borreby wid biskopsvisitation, befanns ofunnig.

3. **Hans Ancher'sson**, som också kallas Hans Pålsson Ancher, torde varit son af Pål Ancher'sson i Löderup. Han var enl. en grafstensinskrift pastor här 27 år och dog wid 52 års ålder 1655. I 26-årigt äktenskap med **Else Dlesdatter** hade han 4 söner och 5 döttrar. Fyra af barnen äro begrafna i Hofby kyrka, bland hvilka en son wid namn Ola, som studerade theologi och dog 1661 wid 27 års ålder.

4. **Masmus Christensen Frits**, född i Haslöv i Halland, prestvigdes till pastor härstädes $27/7$ 1655 och lefde till $10/8$ 1703. Hans enka hette **Marine**.

5. **Jöns Sommar**, son af kyrkoherden i Huaröd **Daniel S.** och född $24/6$ 1675, kom, efter att förut hafva njutit undervisning hemma, wid 17 års ålder till Christianstads skola, der han förblef 3 år. Sedan han 1695 blifvit student, hade han kondition hos kyrkoh. **Mats Jöns'son** i Skartofta. 1703 tog han prestexamen och föreslogs till Hofby pastorat, hwartill han $21/1$ 1704 utnämndes och prestvigdes $10/3$ s. å. Wid prestmöte 1708 var han respondens. Genom en eldsvåda förlorade han 1713 mycket af sin egendom, men blef icke desto mindre sedan en förmögen man. 1737 $7/9$ blef han prost i Ängelstads härad. 1744 begärde han att få medhjelpare i ämbetet. Han skall varit en sträf och sträng man. Död $3/7$ 1750. — Gift 1704 med **Johanna Hindbeck**, som var borgare-dotter från Malmö och hade varit hushållerska hos hans far i Huaröd. Hon dog $2/1$ 1740. De hade sönerna **Daniel** och **Magnus**; den förre dog som pastorsadjunkt; den sednare blef pastor i Ängelstorp.

6. **Jakob Backer** var född i Norrige $20/5$ 1710, men kom 1720 till Skåne och uppfostrades af prosten **Aulin** i Malmö samt blef student 1727 och prestvigd $10/12$ 1741. Han var informator för öfversten **Hans Ramel** och tjänstgjorde som adjunkt i Hofby. 1751 $5/3$ blef han pastor härstädes. Han omtalas såsom en reelig och wacker man, god ordningsman och

egande goda ämbetsgåfvor. Död $23/3$ 1761. — Gift 1751 med Petronella Wrangl, prestdotter från Hyby, f. $13/6$ 1718, d. 1787. De hade 6 barn; af dem lefde efter fadren sönerna Herman, Ola och Malte samt dottern Brita Lisa; den medlersta af sönerna blef pastor i Jilstorp.

7. **Carl Fredrik Aborre**, son af en kvartermästare, blef student 1744, 1750 kollega och kantor wid skolan i Carlskrona och $2/4$ 1762 pastor härstädes. Död $26/9$ 1771. Enl. Elmgrens anteckning war han en god musikus, men dålig hushållare; prof. Eberstein i Gladsax, som höll lifpredikan öfver honom, yttrade i den, att, om han än icke såsom Daniel låg bland lejon, så hade han likväl sina björnar att strida med. A. försökte sig någongång som poet. Hans hustru hette Ingrid Maria Stoltz och war dotter af en öfverinspektör i Carlskrona. Deras son Elias war pastor i Torhamn.

8. **Kars Thulin**, son af prosten Knut T. i W. Karup, blef efter att hafwa gått i Helsingborgs skola student 1732, prestwigdes $18/12$ 1741 till tjänstgöring i Hjernarp, sökte 1743 kollegat i Carlskrona och kallades 1744 till fjerde profspredikant i Barkåkra, hwartill konsistorium dock icke lämnade sitt samtycke. 1766 blef han pastor i Hammenhög. I anseende dertill, att "hans omständigheter på den orten woro af den oroliga bestaffenhet, att han måste önska sig en tyllare och roligare lägenhet," sökte han 1770 transport till Huaröd och till Åfarp, men utan framgång. 1772 erhöll han transport hit. Död $29/1$ 1797 wid 83 års ålder. — Gift 1. 1750 med Anna Stina Brunck, prestdotter från Gimbris, f. $2/4$ 1719, d. barnlös $30/4$ 1765. 2. 1767 med Hedvig Hedenskog, prestdotter från Hellestad. Barn: Anna Christina, f. 1769, — Adolf Fredrik, f. 1770. — Elsa Margreta, f. 1771. — Carl Gustaf f. 1774.

9. **Hans Henrik Fernström**, prestson från Stödhaf, blef prest $10/6$ 1766, extraord. regementspredikant $28/11$ 1797, utnämndes kort derefter till pastor härstädes, men kom ej att tillträda pastoratet. Död i Augusti 1798 wid 57 års ålder. Ogift.

10. **Per Savarin** blef prest 1764 $29/6$ och pastor härstädes $2/7$ 1799. Död $13/9$ 1807 wid 68 års ålder. Han war

gift och hade barn; hustruns namn är ej kändt; men en son, wid namn Bengt, f. 1776, blef student 1801, prest 1804.

11. **Erif Krafau** föddes $\frac{14}{6}$ 1765 i Malmö, der fadren war stadsbokhållare, blef student 1784, prestwigd $\frac{12}{6}$ 1790, stadskomminister i Ystad $\frac{30}{7}$ 1800, tilltr. 1801, pastor härstädes $\frac{13}{7}$ 1808, tilltr. 1810, prost 1817. Död $\frac{12}{6}$ 1834. — Gift 1810 med Anna Katrina Trågård, prestdotter från Gesfle. Äktenskapet war barnlöst.

12. **Johan Christian Stenborg**, hvars far war snickaremästare, föddes i Andrarum $\frac{30}{6}$ 1781, blef student 1802, prestwigd $\frac{6}{7}$ 1808, pastor härstädes $\frac{19}{6}$ 1835, tilltr. 1837. Död $\frac{21}{6}$ 1847. — Gift 1835 med Johanna Maria Melin, hvars far war kvartermästare. Barn: Anna Maria Petronella Katrina, f. 1839. — Helena Johanna Cecilia Charlotta, f. 1842.

13. **Pehr Neosander Anglin**, son af kyrkoh. i D. Lyngby Truls A., föddes $\frac{13}{11}$ 1788 i Öppmanna, blef student 1805, prestwigdes i Wevjö $\frac{18}{6}$ 1811, erhöll fgl. hofpredikants-titel 1824, blef pastor i Guaröd $\frac{1}{9}$ f. å., tilltr. 1826, erhöll prostetitel 1836, transp. till Hofby $\frac{29}{6}$ 1848, tilltr. 1850 och blef prost i Ingelstads härad $\frac{19}{6}$ 1851.

Gift $\frac{20}{6}$ 1831 m. Cecilia Pettersson, dotter af landtbrukaren P. Olsson. Barn: Maria Elisabeth, f. 1832, g. m. fabriören N. P. Swensson. — Charlotta Fredrika f. $\frac{24}{6}$ 1834. — Theodor Magnus, f. $\frac{8}{11}$ 1836. — August Wilhelm, f. $\frac{11}{11}$ 1838. — Lorenz Troilius, f. $\frac{9}{3}$ 1841.

Kyrkoherdar i Ingelstorp och Walleberga.

1. **Peder Synzessen** nämnes som sogneprest i Ingelstrup uti ett tingswittne utfärdadt måndagen efter hel. kors dag 1472.

2. **Oluff Esbernsen** omnämnes i tingswittnen af år 1477 och 1478 såsom pastor i Ingelstorp. En kapellan der sammastädes Jep Nielszen förekommer i tingswittnen 1477 och

1481; en misskrifning är wäl att han i ett dylikt dokument af år 1477 fallas sogneprest.

3. **Hans Lauritsen** war sogneprest i Ingelstrup 1499. I Landeboken af år 1569 omnämnes, att "gamle herr Hans enligt gamle mænds tale lagde tu stycke jord fra præstegaarden til mensalhemmanet n:o 20 Ingelstrup."

4. **Mauritz Olsen** nämnes versammastådes såsom den der "annammat landpenningar" af 4 gårdar i Walleberga.

5. **Johannes de Ingelstorp** omnämnes såsom innehafware af ett vikariat wid jungfru Mariæ altare i Lund före 1546.

6. **Thure** eller **Tyge** skall warit pastor här redan 1540, förefommer 1571 och 1574 samt lefde ännu 1584. Laurids Thissön eller Laurentius Tikonis prestwigdes $\frac{2}{3}$, 1571 till sin fars medhjelpare wid Ingelstorps och Walleberga församlingar och har 1584 på hans wågnar underskrifwit en hyllningöfullmagt.

7. **Rnut Rasmussen** nämnes 1593 såsom pastor härstädes. Redan 1584 war han prost i Ingelstads härad, men kan enligt hwad ofwan nämndt är icke då hafwa warit pastor i Ingelstorp. Död $\frac{4}{3}$ 1612.

8. **Nils Jbsön Guldsmid** war född i Malmö pingstdagen 1581. Han blef 1611 rektor wid skolan härstädes, men befordrades redan följande året till pastor härstädes. I B.B. nämnes han såsom en god och ensalbig, men lärð man. Der nämnes ock att han 1619 blifwit för någon tid suspenderad derföre att han mot pastors wilja hållit en predikan i Løderup. En hjelpeprest härstädes dog på hösten 1619 och prosten Bertil Rnutfson förordnade tillskwidare en annan. Ungdomen befanns s. ä. hafwa gjort så goda framsteg i läsning, att klofaren för sin ådagalagda flit befriades från sin kontingent (till skolan i Østad förmodligen). Wid biskopsvisitation 1627 så Nils Jbsön godt witsord af församlingen, och 1635 befanns nattwardsungdomen wara berömligt underwisad. Död 1645.

9. **Claus Oluffson Borck** (Borrichius) war född på Jutland, Ribe stift och Borcks socken, der sadren Olof Clausson war prest. Denne hade också sonen Olof B., som war en berömd professor i Köpenhamn och stiftade det så kallade Borcks

kollegium derstädes. Claus B. är känd som en af Danmarks bästa latiniska skaldar. Han war magister och rektor wid Christianstads Skola, innan han $28\frac{1}{2}$ 1645 prestwigdes till pastor i Ingelstorp. Död 1652. — Gift $14\frac{1}{6}$ 1646 med Katrina Petrea, dotter af rådman Petrus Magni i Christianstad.

10. Otthe Lovvigsen Munthe war född i Lund och son af Ludvig M., archidiaconus wid kapitlet, samt blef $11\frac{1}{7}$ 1652 prestwigd till pastor härstädes. 1667 blef han häradsprost och dog 1671. — Gift med Elna Andersdotter, syster till Pål Andersson, pastor i Grönby; om hennes släktförhållanden kan ses II. 344. Barn: Christopher. — Ludvig. — Wendela, g. m. kyrkoh. i Gullarp P. Julius. — Margreta, som öfswergafs af sin fästman, studenten Wallengren, blef sedan gift med "possamentmager" Fredrik Swan. — Metta Maria dog ogift i Bartou i Köpenhamn, der hon hade underhåll af sin mormors brors, pastorn wid Wårfrukyrkan dr Nils Påfwelföns stiftelse. — Sophia, g. m. Dlof Persson, past. i Stångby. — En dotter war gift med en dansk kapten, wid namn Sommar.

11. Jonas Pedersen Schman, som torde warit östgöthe, war 1662 i fråga att få Raslunda pastorat, men kom icke i tillbörlig tid ned för att låta församlingarna höra sina gåfwor. S. å. eller det nästföljande blef han pastor i Dahlföpinge. 1671 erhöi han först kungligt bref på W. Karups pastorat, men, då detta i stället tillföll förre innehafwarens son, så utnämndes S. till pastor i Ingelstorp, enligt kgl. br. $9\frac{1}{6}$ 1671. Han skall hafwa lidit mycket genom snapphanarnas wåldsamhet. Han synes hafwa lefwat till 1683, men hade flera år förut lämnat pastoratet å sin swårson, E. Wättringh. Sonen Israel blef pastor i St. Herrestad.

12. Elias Wibjörnsson Wättringh uppgifwes hafwa blifwit pastor härstädes 1675. Såsom uppfvensk utmärktes han af biskop Dahn redan 1684 med uppdrag af åtskilliga prostegöromål, men måste dock wid prostutnämning s. å. stå tillbaka för Achtschelding. 1686 intygade W. att församlingsboarne flitigt besökte kyrkan och att barnen ordentligt insunno sig wid läsediöna. Då Achtschelding 1692 flyttade bort, hade W. starka anspråk på att blifwa prost och stref $4\frac{1}{8}$ att,

ehuru han icke drefvs af fåfång ambition till att något otjenligt affectera, så hade han likväl förmodat wid detta tillfället en gunstig affection på sig wänd, då han war äldre, än den som påpekades, in officio och sina studier så försvarligen som en annan genomgått, bertill och war född uppe i riket, förstod swenska språket och kyrkowäsendet grundeligen penetrerat efter den wälgrundade swenska praxin samt varit fången under friget; dock underkastade han sig Guds nådiga disposition och skulle wörda sina förmåns billiga godtsinnande, men hoppades få occaston med fog en annan gång härom bättre sina tankar frambringa m. m. Prostetjensten gif honom likväl åfwen denna gång ur händerna. Osuan s. 84 är nämndt att W. 1706 måste plikta dertfore att han deltagit i ett slagsmål. 1710 $\frac{12}{10}$ nådde han målet för sitt stråfwande, prostetjensten. Rubenius i Löderup klagade att W., förledd af sin son, pastorn i Glemminge, onödigtwis "fände prostwäskan baklänges kring häradet," och anförde derjemte att W. under pesttiden såsom en legoherde flytt från sären. Död 1720 wid 77 års ålder. — Gift 1678 med en dotter af företrädaren. Sonen Enoch war pastor i Glemminge; dottren Elisabeth war gift med M. Swenonius, pastor i Löderup, och en annan dotter med fadrens efterträdare.

13. **Suno Låndsberg**, smålänning, prestwigdes $\frac{26}{7}$ 1711 till medhjelpare härstädes och blef derjemte pastors måg. Någonstädes uppgifwes att han varit krigsprest. Smårfadren begärde 1718 åt honom befordran till pastorat eller att, om ingen ledighet förefunnes, klockaren i Ingelstorp måtte förflyttas till St. Köpinge, och "Lensberg, som sitter något knapt, få soulagera sig af klockarelågheten i Ingelstorp, till dess någon annan öpning gifwes. Jag har så wijda begått dhen saken hoos Hr Mag. Filenius i Köpinge, at hoos honom lärer ej finnas något obstaculum." Denna plan blef om intet. 1719 wille W. astråda sitt pastorat åt L., men åfwen detta synes icke hafwa gått för sig. L. blef 1720 pastor härstädes, men dog inom ett år derefter $\frac{16}{2}$ 1721 wid 46 års ålder.

14. **Petrus Prael**, född i Blekinge 1677, studerade ej blott i Lund, utan och wid utländska högskolor, och blef 1705 magister i Lund, 1707 $\frac{30}{7}$ rektor wid Christianstads skola och $\frac{8}{9}$ 1721 prestwigd till pastor härstädes. Då han före-

flogs till detta pastorat, ytttrade konfistorium, att han war en af de läraste wid sin promotion och att flera af dem, som jemte honom promoverats, redan wore professorer, proffrar o. s. w., hwarföre han borde befrias från "det långsamma och trälaktiga arbetet" wid skolan. Enligt kyrkoh. Hoffbergs i Hjerås personalier war P. mera känd för lärdom, än för utmärkta undervisningsgåfwor. Om hans werksamhet som pastor är ingenting känt. Död $10/5$ 1738. — Gift med Elisabeth Sundell. Barn: Greta Jannika f. 1711. — Anna Lisa f. 1712. — Brita Katrina f. 1713. — Peter f. 1715; stud. 1730, sedan bibliothekarie i Stockholm. — Johanna Elisabeth f. 1716. — Johanna f. 1717. — Jannika f. 1721. Desutom 2 döttrar hwilkas namn ej äro kända.

15. **Georg Cronberg**, son af borgaren Bengt Jöransson och Anna Nilsdotter, prestdotter från Wadensjö, föddes i Landskrona $8/3$ 1697. Han sattes 1703 i skola i nämnde stad och utmärkte sig, enligt sitt dimissionsbetyg, städse framför alla sina kamrater. Såsom skolyngling höll han två gånger offentligt tal på latin och det utan att begagna konceptet. 1709 förlorade han båda sina föräldrar. 1715 blef han student och ådagalade 1721 sin lärdom genom en latinisk oration wid reformationsfesten. 1723 blef han magister och 1724 $18/12$ rektor wid Lunds skola, framställde 1725 doktorsfrågan wid theologisk doktorspromotion, responderade 1731 wid prestmöte, blef $16/6$ 1733 rektor wid Malmö skola och $16/12$ 1739 pastor härstädes, hwartill han utan examen prestwigdes i Göteborg $24/4$ 1740. Han skall hafwa haft särdeles goda undervisningsgåfwor, men varit mindre skicklig att upprätthålla skoltukten. Såsom pastor synes han ej hafwa utmärkt sig. Hans ekonomi stod på swaga fötter. Död af fjörbjugg $9/7$ 1758, enligt prostens Östmans anmälan. — Gift $11/3$ 1726 med Regina Dorothea Kehler, dotter af apothekaren Daniel K. i Lund. De hade 4 söner och 4 döttrar; två af hwardera könet dogo före fadren; de efterlefwande döttrarna gjorde ingen lycka. Ena sonen, Daniel, blef pastor i Halmstad af Luggude härad, den andre, Bengt wid namn, blef magister och pastorsadjunkt i Ulstorp.

16. **Magnus Sommar**, son af prosten Jöns S. i Hofby och född der $10/8$ 1710, blef student 1728, konditionerade

i Stockholm, blef magister 1734, prestwigd $2\frac{2}{3}$ 1738 till fadrens biträde, docens 1743 och adjunkt i philosophiska fakulteten 1745, erhöåll 1748 $1\frac{1}{3}$ Ståfwie prebendepastorat och 1750 profestetitel, blef $7\frac{1}{10}$ 1760 pastor härstädes, 1771 häradsprost, och 1772 theol. doktor. Han har utgifwit några akademiska disputationer och en prestmötsdisputation. På sednare ären led han af gift, bröstwårk och andtlåppa. Död $14\frac{1}{5}$ 1782. — Gift 1. 1751 med sin kusin Anna Hindbeck, profstdotter från Dverrestad, som dog 18 weckor efter brölloppet $20\frac{1}{11}$ s. å. 2. 1761 med Erika Liebman, dotter af rektorn wid Lunds skola Reinhold L., som war son af prosten Turo L. i Christianstad. Hon skall warit ett lärdt fruntimmer och underwiste sin son i latin och grekiska. Barn: Jöns, theol. doft. och prost i Håslöf. — Johanna Charlotta, g. m. prosten Nils Bruzelius i Tommarp. — Anna, f. 1767, d. ogift 1832.

17. **Magnus Afkelöf**, son af handlanden Johan A. i Carlshamn och född der $9\frac{1}{11}$ 1747, blef student 1764, magister 1768, prestwigd $29\frac{1}{6}$ 1771, extraord. amiralitetspredikant, kyrkoherde här efter ansöfning hos konungen $15\frac{1}{11}$ 1782, tilltr. 1784. Han war en werksam man och ihågkommes ännu med aktning inom den krets der han werkat. Genom rättegångar, hwilka han med iswer och ihärdighet genomdref alla instanser igenom, försåkrade han åt kyrkorna besittningen af några jordar och hemman samt åt pastor dispositionsrätten öfwer de betydliga mensalhemmanen, hwilkas innehållare gjorde ansöfning om att få blifwa sjelfegare och ståbja hemmanen af Kronan. Död $10\frac{1}{7}$ 1797. — Gift 1. $28\frac{1}{11}$ 1783 med en dotter af assessor Schröder på Elleholm; hon afhände sig sjelf lifwet i ett anfall af mjältsjuka. 2. 1785 med Magdalena Cronholm, dotter af kyrkoh. i B. Karleby Christopher C. och efter A:s död gift med handlanden C. J. Sjöwall i Nstads. A. hade med henne sonen Johan Christopher, f. 1786, d. 1848, som utmärkte sig dels såsom witter och politisk skrifställare, dels såsom gastronom.

18. **Andreas Lanærus** föddes i Lund $9\frac{1}{7}$ 1738. Fadren war konsistorii-pedell, sedan klockare i Hörby; modren hette Katrina Kolmodin. Namnet Lanærus skall wara en latinisering af Ullstorp, hwarifrån slågten härstammar. Andreas

E. blef efter att hafwa genomgått Lunds skola student 1754, måste såsom en medellös yngling sedan förtjena sitt uppehälle medelst konditionerande, blef prest $\frac{3}{4}$ 1762, tjenstgjorde i Carlshamn, der han 1767 blef stadskomminister, samt kallades 1781 af en fröken Coyet till pastor wid Iſwetofsta patronella pastorat. Redan förut hade han wunnit twänne pris i witterhetsakademien. 1786 hedrades han med prostetitel och waldes 1792 till till riksdagsman för Lunds stift. Wid den doktorsutnämning som skedde 1793, blef E., ehuru förbigången af domkapitlet, på biskop Gelfti rekommendation hedrad med denna wärdighet, men han affade sig den. S. å. förordnades han till ledamot i en komité för kyrkoärenderna. I Iſwetofsta har han qwarlämnat många spår af sin verksamhet, såsom på sin plats skall anföras. 1798 $\frac{2}{10}$ blef han pastor i Ingelstorp, war 1800 åter riksdagsman och utnämndes änyo till theol. doktor, då han ej wågade annat, än "böja sin hals under oket," enligt hans eget uttryck i bref till en wän. E. utmärkte sig icke allenast genom qwickhet och en mindre wanlig skaldegåfwa, isynnerhet i den satiriska genren, utan ock genom humanistisk bildning och theologiska kunskaper. Såsom predikant hade han goda gåfwor och lät sig ej fringsföras af neologiens lärdomswäder. Uti Ingelstorp lesfwer hans qwickhet och meddelsamhet uti många minne, men hans sysselsättningar med politik, litteratur och en widlyftig brefwexling låra icke hafwa lämnat honom tid till att med synnerligt allwar sköta sina åligganden som själasörjare och församlingsföreståndare. Död $\frac{10}{1}$ 1810. Wid hans begrafning talade prosten Dahlberg i Gladfax, och prosten Engeström i Esfweröd höll wid 1814 års prestmöte en latinssk parentation till hans åminnelse. Hans biographi förefommer i biogr. lexikon, dit wi hänwisa. — Gift 1768 med Eva Jakobina Cervin, död 1812 wid 71 års ålder, dotter af borgmästaren i Carlshamn, lagman Frans Cervin (prestson från Fulltofta) och des hustru Eva Elisabeth Wandalin. Barn: en son, som dog 1779 wid 4 års ålder. — Eva Katrina, g. m. kyrkoh. A. Schwarz i St. Köpinge. — Helena Elisabeth, ogift.

19. **Lars Johan Nordström**, född $\frac{17}{11}$ 1762 i Sjöbo, der fadren war gåstgifsware, blef student 1781, magister

1787, docens i praktisk filosofih 1790, prestwigd i Göttheborg $20\frac{1}{2}$ 1802, filosof. adjunkt s. å., kyrkoherde i Wanstad s. å., tilltr. 1804, honorarieprost 1811, pastor härstädes 1812, prost i Ingelstads härad 1830, affade sig denna befattning 1842, blef jubelmagister 1838 och L. N. D. 1843. Död $28\frac{1}{12}$ 1849. — Gift med Johanna Elisabeth Malmström, dotter af prosten Per Christian M. i Wanstad. Barn: Pehr, f. $7\frac{1}{6}$ 1804; vice häradshöfving. — Frans Christian, kyrkoh. i Tryde. — Anna Ulrika Jakobina, f. $5\frac{1}{11}$ 1811, g. m. fältkamrer Leth. — Eloisa Maria, f. $24\frac{1}{1}$ 1814, g. m. med. doktorn J. E. Ringius.

20. Petter Samuel Wåhlin, son af prosten, doft. Lars Peter W., föddes i Farhult $28\frac{1}{8}$ 1811, blef student 1827, phil. mag. 1835, extraord. kanslist i eccles. expeditionen s. å., vice kollega wid Lunds skola 1836, adjunkt wid samma skola 1837, rektor wid Nsads skola 1841, prestwigd $10\frac{1}{12}$ 1848, kyrkoherde här $28\frac{1}{9}$ 1850, tilltr. 1851, honorarieprost 1852.

Gift $12\frac{1}{8}$ 1842 m. Lovisa Charlotta Johanna Adrian, dotter af advokatfiskalen i Götha hofrätt Lars Samuel A. Barn: Ebba Lovisa, f. $14\frac{1}{9}$ 1843. — Hilma Sophia Juliana, f. $12\frac{1}{4}$ 1845. — Alma Fredrika Johanna, f. $10\frac{1}{1}$ 1847. — Anna Carolina Maria, f. $28\frac{1}{6}$ 1851.

Kyrkoherdar i Glemminge och Tosterup *).

Då kyrkoh. Filenius i St. Köpinge i början af 1700-talet sökte att få Tosterups socken till annex, uppgaf han att den i gamla tider varit förenad med St. Köpinge, men blifwit derifrån skild, då en pastor, wid namn P. Ringh, ej wille gifta sig med en af sockenpatronens frus kammarpigor. Om pastorns namn har han förmodligen mistagit sig, men 1570 nämnas Kiöbinge, Tosttrup och Næreby socknar såsom utgörande ett pastorat. I B. B. nämnes "Kiöbinge oc Tosttrup," hwilket antyder att sistnämnde socken omfr. 1620 ännu varit annex till St.

*) Siftnämnde socken kallas Gerarp i 1569-års landebog.

Röpinge. Ett fgl. br. $2\frac{3}{12}$ 1632 innehåller att Glemminge skulle blifwa annex till Tosterup under dåvarande pastor Christen Christensens tid, men sedermera, om församlingsboarne så önskade, blifwa ett eget pastorat. Båda socknarna hafwa efter nämnde år varit förenade, men Tosterup nämnes ännu 1648 såsom hufvudsocken och Glemminge som annex.

1. **Nicolaus Michaelis** nämnes såsom decanus i Ingelstads härads och plebanus i Glemminge 1430.

2. **Morten Esbernsen** förekommer i tingswittnen af åren 1472, 75, 77, 78 och 1492. 1477 har han underskrifwit ett intyg att Agge Trovelföns hustru, fru Bothilds sigill wid begrafningen i Ingelstorp's kyrka nedkastades i grafwen *). 1492 har han underskrifwit följande dokument: "Wij efterscrefne Morten Esbernsen sogneprest i Gleminge oc Per Nielsen sogneprest i Bollerop gøre vitherligt meth thette wort opne bref at vi doore hetherligh oc renliffwet man Her Niels Tordsen, som electus er til abbot i Tommarps closter, hans budh til Frue Ingeborg i Gerznes oc hade henne skeliga oc well for Guds skuld oc hennas seels bestandilse, at hun skulle betenke sigh oc leghe Tommarps closther uth wetherlagh for thet godz hun haffuer af closteret i Gerznes efter wor nadighe Herris dom, eller han nödes til at tage saredagsbreff offuer henne. Tha swarade hun os swa, at hun skulle swa appellere met hannom at hannom skulle angre thet. Oc sade at han skulle haffue stollet en koo fra henne. Andre svar finge vi icke aff henne, thet witne vii met wore insigle."

3. **Niels Esbjörnsen** nämnes i stiftsmatrikeln af år 1842 utan tidsuppgift.

4. **Poull Suendtzen** hade varit rektor wid skolan i Østad, innan han blef pastor härstädes. I sistnämnde egenkap förekommer han redan 1584 och ännu 1618 samt lefde troligen till 1624. Han berömmes såsom en lärd man och latinisk poet. Tryggonius (se III. 133) hade varit hans lärjunge. Wid bisstopsvisitation 1619 kunde barnen 10 Guds bud med Luthers förklaring.

*) Det synes den tiden varit brukligt, att aflidna personers sigiller förstördes, på det de icke mera måtte begagnas. Sfr. Danst Magazin. 1 B. 1745.

5. **Christen Christensen**, Lundabo, uppgifwes hafwa blifwit pastor 1624 och varit det till 1639. Han skall hafwa uppbyggt den genom wådelb förstörda prestgården på den plats, der den nu står. I hans tid blefwo Glemminge och Tosterups socknar förenade. 1627 befunnos nattwardsbarnen flent underwista, men 1635 war biskopen wid visitationen särdeles belåten med ungdomens Christendomsfunskap.

6. **Mogens Willadtzøn** blef pastor 1639 och dog $10\frac{1}{2}$ 1666. Enl. en uppgift fick han Tosterups socken till annez. Som ofwan nämndt är woro Glemminge och Tosterups socknar redan före hans tid förenade, men måhända har under hans sednare år Tosterup upphört att anses såsom hufwudssocken. Hans hustru hette Anna Andersdotter, och war syster till Pål Andersson, past. i Grönby (se II. 217 och 344).

7. **Michael Jensen Sode** prestwigdes till pastor härstädes $\frac{9}{8}$ 1666. En af honom författad latinsk graffskrift öfwer riksrådet Thott är tryckt jemte biskop Winstrups litpredikan öfwer samme man. S. har ock på latinsk vers gratulerat nämnde biskop, då han utgaf sitt stora exegetiska werk. S. skall hafwa haft prostetitel. Död 1676. — Gift med Judith Jakobsdotter, som war inspektorsdotter från Söfdeborg och syster till pastorerna Bang eller Bång i Söfvestad, Torrelösa och Allerum. Efter fadrens död föddes sonen Michael, som blef pastor i Hammenhög. Enkan blef konserverad wid pastoratet.

8. **Ejlert Henriksson Barfoed** (Hilarius Barfodius) föddes $10\frac{1}{10}$ 1646 i Åhrstad i Halland, der fadren Henrik Jakobsson B. war pastor; modren war dotter af Christian Grim, pastor dersammastädes; flera af hennes förfäder skola varit prester på samma ställe. 1657 kom Ejlert B. i skola i Götheborg och sändes 1658 till Halmstads, 1660 till Lunds skola. 1664 blef han student i Greifswald, men begaf sig sedan till Rostock, der hans äldre bror studerade. 1667 repte han hem och biträdde en tid sin fader med prebikande. 1669 besökte han det nya universitetet i Lund. Följande året erhöles honom huspredikantsbeställning hos en grefwe Brahe, men han mottog heldre anbudet att företaga en utländsk resa

med en ung ädling wid namn Rosencranz från Glemminge. De resande besökte Tyssland, Frankrike, England och öfra Italien, men afstodo från att resa till Rom i anseende till den råbande osäkerheten. Wid återkomsten till fäderneslandet i slutet af år 1674 fann B. sin fader vara död, men äldsta brodern hade efterträtt honom såsom pastor i Åhrstad. B. kallades 1676 till pastor i Glemminge, prestwigdes efter afslagd examen $1\frac{1}{2}$ 1677 samt inställdes i ämbetet af prosten Grim i Sfraby. I ett bref $5/11$ 1681, hwilket finnes i domkapitlets archiv, skrifwer B., att han wille uppwakta hans högwördighet, och anhåller, att biskopen wille "gunstigt emottaga ett slagtenöt, så godt de på den orten med det magra betet kunde hafwa". 1684 hade han uppdrag att föta den lediga prostestjensten, men förbigicks wid utnämningen. Med affeende härpå skref biskopen $14/6$ s. å., att han gerna welat honorera B. med preposturen, "så för wårt gamble kunskap, som ällieft äthskillige wänkskapsstycken, som han sedan min nederkomst hafwer mig bewisat," men hindrades derifrån af ett "spargement, att B. predikat på danska öfwer probsten i Löderup, ehuru han såsom en infödd undersätare wore capabel att iakttaga uniformiteten" m. m. B. blef för sin förseelse att hafwa predikat på danska instämd till landemötet. För att förswara sig begärde han $2/6$ 1684 intyg af härabets prester att de först nästförlidne pingstid fått offentlig befallning att predika på swenska. Någon kunglig befallning i detta hänseende torde icke heller warit presterna meddelad, utan kungen hade anbefallt biskopen och biskopen prostarna; att så widt möjligt war påyrka swenska språkets användande i predikningarna. Pastorerna Rasmus Christensson i Hoby, Rasmus Nilsson i Hammenhög och Jakob Boldevin i S. Herrestad afgåfwo intyg, att konung eller biskop icke injungerat dem att predika på swenska; Boldevin tillade: "Fuller er her ej hört Tyss eller dansk ware exempt eller contempt, uthan *μη βαρησθω εκκλησια*, achtas Seniores *διπλη τιμη*, att apostoliskt Troo læris effter 1 Cor. 14: v. 9, 27, 28, 40 och tocke dher — som jempte in publico conventu öfwer Ehrwyrdig Sal. Probst prädicedis på dansk. När Landets Herre, som råder öfwer landets språk Nädigst befäller annorlunda, er lydna underdå-

nigst." Proftinnan Aquilonius i Löderup, som trodde att här igenom ftugga kunde fastas på hennes aflidne man, såsom hade han ej nitålfkat tillräckligt för uniformiteten, framlade hans bref till presterna om uniformitetens befrämjande, der det lifwål icke ålades dem att predika på swenska. B. bedyrade wid Gud och sin salighet, att han icke begärt det nämnda intyget af häradsbröderna för att fasta ftugga på profsten eller annan werldslig eller andelig öfwerhet, utan för att kunna förebringa något till defension, om någon felaktighet blefwe honom påbördad. Hr Nils i Ullstorp hade blifwit suspenderad derföre att han predikat på danska, och de öfrige tänkte derwid: Tunc tua res agitur, paries cum proximus ardet. Då prostetjensten 1692 åter blef ledig, hemställde B. "sitt votum Guds försorg och biskopens wanliga gunstbenågenhet" och wille icke afgifwa sin röst på någon annan. Den magisterwärdighet, som B. f. å. förwärfwat sig, war måhända det, som denna gång afgjorde saken till hans fördel framför medtåflarne Wättringh och Liebman. Han utnämndes $\frac{15}{8}$ 1692. Som prost war B. ontålig om sina rättigheter och wille stundom tillegna sig sådana utan stöd af lag. Konfistorium förelade honom $\frac{22}{8}$ 1693 följande kintiga spörsmål till beswaraande: 1. hwarföre han wille absolwera en person i Tryde församling; 2. hwarföre han wille uppstjuta denna aft hela månaden, till des wifitation i Tryde skulle hållas; 3. med hwad rätt han fordrade betalning för absolutionen. Måhända har swaret blifwit muntligen afgifwet, enär det ej finnes i domkapitlets archiv. 1695 klagade B. deröfwer, att Wättringh wid en förestående begrafning (hwems -- nämnes icke) gått honom alldeles förbi och ej engång underrättat honom, hwem som skulle hålla lifpredikan, hwarigenom han förmente stor färdwördnad wara sig wedersfaren. Konfistorium swarade att, ehuru ingen lag påbjöd, att profsten skulle anmodas att hålla lifpredikan, wore lifwål att önska det man, om icke så skedde, dertill erhöille hans samtycke. Profsten Achtschelding anmodades att tillwägabringa förlifning. B. war riksdagsman 1697 och rekommenderades f. å. af guvernören Otto Wellingk till Helsingborgs pastorat, emedan han "i sednaste frigsrupturer utstått stora pressurer med plundringar och andra wederswår-

digheter." Wid prestmöte 1705 prestberade han; s. å. har han utgifwit en lifpredikan, ur hwilken wi anföra ett stilprof: "En Crona är rund, så at man hwarfen kan see begynnelsen eller ändan therpå, så är thet och bestaffat med thet ewiga Lifwets Härlighet. Af Ewighet hafwer Gud thensamma beställt för the Urwalde, the skola och uthi Ewiget utan anda åthniuta thensamma, och såsom then runda Form är ett Fulkomlighets Belåte, så är och i thet ewiga Lifwet idel Fulkomlighet, fulkoming Glantz, fulkoming Åhra, fulkoming Glädie och Salighet." Predikan innehåller någon polemik mot "the Påswiska" och är fullkomligt i den tidens wanliga smak. B. skall warit så stark, att han kunde med händerna fattande i en frampa i sin port lyfta upp sig sjelf och hästen, hwarpå han red. Han dog ¹⁶/₉ 1709 af följderna utaf en omfullstjelpning med wagnen ett par dagar förut. — Gift 1. med företrädarens enka Judith Jakobsdotter, som födde honom 4 söner och dog 1681. 2. 1683 med handelsmannen i Östads Iwar Larssons dotter Katrina, som öfwerlefde honom. Med henne hade B. 6 söner och tio döttrar. Af de 20 barnen äro 11 kända till namnet, neml. Georg; militär. — Christian; han gifte sig som student med en prestdotter från Borgeby, som dog 1705; sedermera omnämnes han såsom tjänstgörande prest wid arméen i Polen, dit han clam Consistorio sig begifwit och låtit sig prestwiga, med anledning hwaraf, så wäl som med anledning af en olaglig wigfel och af begånget lågersmål med jungfru Magdalena Zoviniana Rango i Östads, han förbjöds att predika inom Lunds stift. Han skall hafwa blifwit dödad af Kalmuckerna efter slaget wid Bultawa, och enkan, den nyhnamnda M. J. Rango, blef 1712 gift med stadsmusikanten Daniel Andersson i Östads, af hwilken hon låtit lägga sig. — Henrik, pastor i Östraby. — Iwar, pastor i Eskurup. — Siwar, kapten. — Lars. — Rutger. — Jakob. — Margreta, g. m. fadrens efterträdare. — Christina, g. m. 1. L. Frost, 2. D. Lindewall, pastoret i Håstveda. — Lena, som war förlofwad med en fändrik, sedermera landshöfding A. Reiser, hwilken öfwer gaf henne, men disponerade 2,000 rdr åt sin fordna fästmo (se Barfods märk-

vårdigheter om Skånska Adeln p. 238). Tre af B:s söner uppgifwas hafwa varit i rytt fångenskap 1710.

9. **Gnoch Wettring**, son af prosten Elias W. i Ingelstorp och född der 1681, blef efter enskild undervisning student 1697. Han hade 1705 sitt underhåll på kommunitetet, der han utsågs till dekanus wid ena bordet. Sedan han i tre år ofta biträdt med predikande i Fjelte och Flådie, sändes han att biträda kyrkoherden Aquilonius i Hellestad. 1709 ²⁵/₅ prestwigdes han till pastor i Korra Rörum. Denna ort hemföftes s. å. af danskarna, och i början af följande året ditkom M. Stenbock med 7,000 man; då de aftågade, hade W. med hustru och 7 styf barn intet att lifnära sig med. 1711 erhöll han transport till Glemminge. Under pestens härjning s. å. predikade W. i Öfraby, sedan pastorn berstädes af lidit. 1721 förestod han Ingelstorp's pastorat efter kyrkoh. Ländsbergs död. Död i sina bästa år ¹⁶/₁, 1727. — Gift 1. med Annika Afsén, enka efter W:s företrädare i N. Rörum L. Trägårdh; hon dog efter $\frac{1}{2}$ års äktenkap. 2. med Margreta Barfoth, dotter af prosten Gjlert B. härstädes. Under sitt 16-åriga äktenkap med W. födde hon sex barn Sonen Elias war hofrättsråd och blef ablad med namnet Wettercrona. Fredrik blef borgmästare i Gimbrishamn. Dottren Katrina blef g. m. 1. J. G. Möller, 2. H. Rehman, pastorer härstädes, Annika m. kyrkoh. i Tommarp G. Nobellus och Christina 1739 m. studenten Jakob Roth. Margreta B. blef gift med W:s två närmaste efterträdare.

10. **Nils Nobellus**, bondson från Röbbelöf i Torna härad, föddes 1692, kom 1697 till Lund för att lära läsa och skrifa, men sändes 1699 till skolan i Malmö för att undervisas af sin äldre bror, som då war kollega der, men sedan blef pastor i Tommarp. 1709 blef han student. Det uppgifwes, att sedan han 1717 erhållit anbud af ett kollegat wid Landskrona skola, hwilket omständigheterna hindrade honom att mottaga, fick han 1718 konfistorii skriftliga befallning att emottaga enahanda beställning i Lund. Efter aslagda specimen blef han magister 1723. Redan 1721 hade han varit föreslagen till N. Rörums pastorat; 1724 föreflogs han till Gimbris, 1725 till Gesfje, prestwigdes $\frac{7}{10}$, 1727 och

utnämndes 1728 af konungen till pastor härstädes. Död $2^{\circ}/_{10}$ 1733. — Gift $21^{\circ}/_{7}$ 1728 med företrädarens enka Margreta Barfoth, som födde honom en son och en dotter. Sonen hette Enoch och blef stadsnotarie i Ystad.

11. **Johan Rhode**, skåning, blef student 1716, prestwigdes $1^{\circ}/_{12}$ 1729 till komminister i Gladfax och blef pastor härstädes 1735 efter att wid walet hafwa erhållit enhällig kallelse. Död $1^{\circ}/_{2}$ 1742. — Gift med företrädarens enka Margreta Barfoth.

12. **Jakob Conrad Möller**, son af en öfverfyrwerkfare wid artilleriet och född i Stockholm $2^{\circ}/_{7}$ 1703, kom 1711 till Skåne och sattes 1712 i Christianstads skola, blef student 1723, wistades dels i Lund, dels på landet som informator, till dess han $9^{\circ}/_{10}$ 1732 prestwigdes till medhjelpare i S. Rörum, kallades 1734 af grefwe Piper på Krageholm till husprest, men mottog ej kallelsen, blef $2^{\circ}/_{10}$ 1742 pastor härstädes. Prosten Nyman i Överrestad berömmar honom såsom en kunnig, nitisk och med goda ämbetsgåfswor utrustad man. Död i Ramlösa $9^{\circ}/_{7}$ 1753. — Gift 1743 med Katrina Wettling, prestdotter på stället, som öfwerlefde honom och blef gift med efterträdaren. M. hade med henne tre söner och fyra döttrar. Af de sednare war Ulrika g. m. prosten Nyman i Överrestad, Jakobina med kyrkoh. härstädes M. Morsing och Margreta Katrina m. prosten J. Mehrman i Hwellinge.

13. **Hans Mehrman**, köpmans-son från Malmö och född 1716, blef student 1733, prestwigt till medhjelpare i Afsås $3^{\circ}/_{5}$ 1744, magister 1745, kyrkoherde här $30^{\circ}/_{12}$ 1754. Genl. Elmgren war han en "wälbegåfwad, waksam lärare och behaglig umgängesman." Död $1^{\circ}/_{4}$ 1778. — Han war gift med företrädarens enka Katrina Wettling, men hade inga barn.

14. **Michael Morsing**, köpmans-son från Ystad och född 1737, blef student 1751, prestwigt $9^{\circ}/_{12}$ 1759, uppgifwes och hafwa varit magister, blef kyrkoherde här 1779, prost 1795, dog $20^{\circ}/_{3}$ 1799. — Gift med företrädarens styfdotter Jakobina Möller. Barn: Anna Margreta, g. m. handlanden H. M. Morsing i Ystad. — Johan Thomas, kamrer i Ystads

privatbank. — Katrina, ogift. — Brita Sophia, g. m. profsten Aulin i K. Nöbbelöf.

15. **Johan Christopher Cronholm**, föddes $\frac{4}{6}$ 1750 i Carlshamn; fadren var då rektor wid derwarande skola, sedan pastor i W. Karleby. — Han blef student 1765, magister 1772, lärare wid en navigations-skola i Carlskrona 1773, physices docens 1775 och adjunkt 1781 wid Lunds universitet. Under prof. Schenmarks sjuklighet förestod C. matematiska professionen flera år, men förbigicks wid samma professions tillsättning 1787 af den yngre Tegman (se 1. p. 301). C. prestwigdes $\frac{11}{12}$ 1787 och blef 1790 pastor i W. Karleby, hwarifrån transport hit erhöles $\frac{12}{11}$ 1799. Han skall sedan hafwa ångrat att han sökt sig från W. Karleby. Död $\frac{16}{7}$ 1809. — Gift m. Maria Christina Lindahl. Barn: Johanna Cecilia, g. m. skolrektorn i Carlshamn P. J. Ruuth. — Hedwig Sophia Elisabeth, g. m. profsten Ekelund i Trelleborg. — Laura. — Anna Maria. — Ingrid Magdalena, f. 1806. — Johan. — Christopher, sjökapt. — Niklas, sjökapt.

16. **David Benedictus Roth**, klockareson, född i Klörup $\frac{21}{3}$ 1777, blef student 1792, magister 1799, prestwigd $\frac{24}{6}$ 1802, kyrkoherde här, efter fallelse af patronus, $\frac{29}{11}$ 1809, tilltr. 1812, erhöil profestetitel 1815 och blef häradsprost 1842. Död $\frac{24}{8}$ 1848. — Gift 1809 med Petronella Magdalena Sjöstedt, f. 1783, d. 1841, dotter af profsten Severin S. i Hammarlöf. Barn: Jakob Theodor, f. $\frac{28}{11}$ 1810, med. doktor. — Severin Christian, pastor i Jilstorp. — Maria Margreta, f. $\frac{17}{1}$ 1813, g. m. inspektor Beurrau. — Henriette Sophie, f. $\frac{17}{1}$ 1817, g. 1852 m. rådman D. C. Wählin i Helsingborg. — Laura Josephina, f. $\frac{29}{2}$ 1820, g. m. befälningssman Sjöstedt.

17. **Christian August Sylvan**, son af handlanden Christian S. och Charlotta Sandström, föddes i Östads $\frac{14}{6}$ 1811, blef student 1829, prestwigd $\frac{21}{12}$ 1834, phil. mag. 1835, extraord. amanuens wid universitetsbibliotheket s. å., vice rektor wid Östads skola 1836, kollega wid samma skola s. å., stadskomminister i Östads 1839, pastor här $\frac{31}{5}$ 1849, tilltr. 1851.

Gift $^{19}/_{10}$ 1841 m. Ulrika Benedikta Pfilander, f. $^{29}/_{11}$ 1814, dotter af prosten Nils Christopher P. i Ystad. Barn: Nils Christian, f. $^{15}/_9$ 1843. — Anna Ulrika Charlotta Sophia, f. $^{10}/_1$ 1846. — Carl August, f. $^{17}/_{12}$ 1847. — Siri Augusta Elisabeth, f. $^{7}/_4$ 1849. — Oscar Gustaf, f. $^9/_{11}$ 1850.

Kyrkoherdar i Stora Köpinge *).

1. **Peder Ringh** var, enligt en antecning, hvars trovärdighet är omif, prest härstädes redan under katolska tiden, men antog sedan lutheriska läran.

2. **Morten**. En pastor med detta namn var här 1570.

3. **Albert Mortensen** prestvigdes 1570 $^3/_{11}$ till sin faders medhjelpare wid Köpinge, Tosterups och Nedraby socknar. Sedermera blef han pastor och dog 1583.

4. **Christopher Troedfön** blef pastor 1583 och förekommer i 1584 års hyllningsakter.

5. **Per Hanssen** förekommer som pastor här 1606 och var det troligen till 1631. Tryggonius berömmar honom för lärdom och ödmjukhet. Wid biskopsvisitationer 1618 och 1627 befanns allt vara i god ordning. Biskop Pål Martensson berömmar herr Peder såsom en utmärkt hederlig, lärbd och i sitt ämbete trogen och flitig man. Han var såkert pastor i Köpinge och Tosterup, men Nedraby socken torde före hans tid hafwa blifwit från de två nämnda afföndrad.

6. **Christen Knudsen** var enligt en graffstensinskrift pastor här 36 år och häradsprost 27 år. Då hans efterträdare nämnes 1667 och herr Christen såkert f. å. afslidit, så måste han hafwa blifwit pastor 1631. Ordinarie häradsprost har han icke varit i 27 år, men möjligen hade han varit tjänstförrättande prost i tio år, innan han 1650 blef ordinarie. 1647 omnämnes han som vikarierande prost. Måhända var han den prest, som omnämnes i historien om biskop Mats

*) Se ofwan p. 99.

Jönssons process med Holger Rosenfranz (se 1. 42), och måhända har hans motsträfwighet mot denne adelsmans wilja gifwit anledning dertill att Tosterups socken blef skild från hans pastorat. Hr Christens hustru hette Kierstine.

7. **Hans Andersson Delphin**, son af prosten Anders D. i Söfde, prestwigdes $11/11$, 1664 till pastor i Rödvinge, hwarifrån han 1667 erhöll transport till St. Köpinge. Död $7/6$ 1677 wid 40 års ålder. — Hans hustru Sophia Jakobsdotter war syster till pastorn i Glemminge M. Sodes hustru (se p. 101.). Måhända war pastor i Borgeby Anders D. deras son.

8. **Lars Christophersson Twædius** war född i D. Twet i Sillfåtra socken och son af fogridaren Christopher Larsson Olstedt och Brita Watzonia, prestdotter från Grönby. Han war alltså bror till kyrkoh. L. Munthe i Hefslunda. 1661 fattes han i Lunds skola och blef student 1668. Sedan konditionerade han hos pastorn i Åsmuntorp Nils Pedersen och begärdes till medhjelpare af förste stadskomministern i Lund Hans Wärtenson. Af prof. Rostius, hwilken såsom kanik hade patronrätt till Köpinge kyrka, kallades han 1677 till pastor härstädes och prestwigdes dertill $27/6$ s. å. Under nådåret efter företrädaren blef prestgården förstörd genom eldswåda $27/2$ 1678. Hr Lars bad biskopen adfistera sig mot den orätt, at han ensam skulle uppbygga prestgården utan hjelp af prest-enkan, "wid huis gierning och maltgiörende gården blef affbrent." 1681 förfrågade han sig i konsistorium, huru han skulle förhålla sig med ett dödfödt barn, "enten jact skal effter gammal praxin låtha jordemoderen dett begraffue, effterdi dett uden lifff kom til denne werden och kunde daabsens Sacramente det derfore eheller confereres, eller jact skal selff på thet lasta jord." Att han skref "jact" i stället för "jeg," röjer ett swagt bemödande att skrifa swenska. Tredje sönd. i Advent 1692 blef hr Lars sjuk på predikstolen; dock kunde han under den följande julhelgen bestrida gudstjensten, men asled $25/1$ 1693. — Han blef 1682 skild från sin troloswade fåstmö, Anna Lisbet Roth, som låtit lägga sig af en soldat. Den gifna tillåtelsen, att "annat kärlikare åktenskap ingå," begagnade han följande året, då han $26/6$ 1683 af biskop Hahn sammanwig-

des med prosten i Hellestad Swen Knutssons dotter Ingeborg Swensdotter, som födde honom tre söner och tre döttrar, af hwilka endast två döttrar öfwerlefde fadren.

9. **Jonas Filenius** war son af handlanden Nils Nilsson i Jönköping och född $1^{11}/_{12}$ 1657, blef student 1682, magister 1689, rektor wid skolan i Ystad 1690, respondens wid prestmöte 1692, prestwigd $20^{1}/_{1}$ s. å., pastor härstädes 1693, tilltr. 1695. Han war $13^{1}/_{2}$ s. å. infallad för domkapitlet för att persuaderas att genom gifte konservera förra presthuset, hwilket domkapitlet påräknat, då han rekommenderades till pastoratet. Han lofwade göra det, om hans sinne dertill falla kunde. Ehuru ingen konsevation blef af, måste dock domkapitlet bewilja honom introduction $8^{1}/_{6}$ 1695. Han försökte, att (jfr. s. 99) återfå Tosterups socken såsom annex, hwilket ej lyckades. 1698 utsågs han till predikant wid blifwande prestmöte. Död $10^{1}/_{4}$ 1719 och begrafwen i Röpinge kyrka. Hans hustru hette Christina Rickerdt och dog i Ystad 1731. Sonen Jöran war köpman dersammastädes. Hans son war, enl. Jonas Filenii descendenteras påstående, den rike Jonas Filén i Demerary, men descendenterna af P. Filenius i Rödvinge påstodo honom hafwa varit son af dennes son Lars.

10. **Swen Runbohm** war son af quartermästaren Johan Isaksson och Elna Swensdotter och föddes i Råswelssjö socken i Småland $7^{1}/_{4}$ 1682. Efter att hafwa genomgått Ekfjö skola och Wexjö gymnasium blef han student 1702 och prestwigdes $2^{1}/_{11}$ 1709 till nådarsprest wid kapellansbeställningen i Dörarp af Wexjö stift. 1711 återkom han till Skåne och blef s. å. $3^{1}/_{10}$ utnämnd till stadskomminister i Carlshamn. Han förwärfwade sig der anseende såsom en stidlig prest, men kunde ej komma wäl öfwerens med åtfylliga personer, med hwilka han kom i närmare beröring. Han flagade att hans lön war alltför ringa i förhållande till den trånga tjenstgöringen. Prosten Hölling menade, att R. "klyntade" utan skäl, och beswärade sig öfwer hans litelighet, egenfönnighet, oförnöjsamhet m. m., under önskan, att R. wore "så frist och hålsosam att besöka sina åhörare, som han war rast af vigeur att insinna sig på Källare och Öhlcompagnier med tidsfördrif i kortspelande och annat sådant." Prostinnan Hölling flagade

1716, att R. under hennes nådar slog under sig åttilliga inkomster, hvilka med rätta tillkommo henne, såsom afgiften wid anmålning till nattwardsgång och jura stolæ. Mellan profsten Malmén och R. rådde också owänskap. R. wille icke messa för altaret och fordrade att nattwardsanmälan skulle få ske hos honom af dem, som sådant önskade. På sommaren 1719 utnämndes han till Köpinge pastorat, som 1720 tillträdde. Konfistorium witsordade fördelaktigt hans tjenstgöring i Carlshamn. R. war i sina skrifwelser mycket artig mot biskopen; han skref t. ex. $\frac{16}{11}$ 1719: "Jag leswer i den säkra förtröstan att få i frid med nöje njuta samma hugnad i Skåne, som mig här är wedersfaren, och i förnöjelige, wälsignade åhr se och hugna mig af Eders Faderl. Högwördighets med Högedla och wälborna Fru Biskopinnans (som är ett lius och exempel för alt wårt Fruentimber i dygd, förstånd och fromhet) samt Högtförnåma familiens milda, priswärda och gunstiga ynnest och affection, hwaris åhr och dagar iag hjerteligen önskar Gud tåctes förlånga och föröka och i florerande wälsignelse tilltaga låta, tills Solen intet mehr skin och månen ej mehra år till." Död $\frac{2}{6}$ 1729. Kyrkoh. Kenorin i Wemmerlöf höll wid hans begrafning en likpredikan, hwarur utdrag ansöres ofwan p. 31 ff. — R. blef $\frac{26}{6}$ 1711 gift med Katrina Jönsdotter, i hwaris hus han 1707 hade wistats, då han biträdde hennes förra man, kyrkoh. Ålting i Tommarp, med predikande. R:s åktenkap war barnlöst. Hustrun öfwerlefde honom.

11. **Paul Mandorff** föddes 1692 i Finja, der fadren Hans Gudmantorp war pastor, och prestwigdes $\frac{2}{6}$ 1714 till komminister i Uppåkra. 1718 war han någon tid suspenderad, man wet ej af hwad anledning. Efter 16 års presterlig tjenstgöring, mestadels såsom vice pastor eller nådarsprest, blef han 1730 pastor härstädes, hwilket ansågs som en ganska sen befordran den tiden. Att han egde goda kunskaper, torde bewisas deraf att han 1724 såsom komminister utsågs att respondera wid prestmöte. Hans rättskänsla föranledde honom att wid prestmöte 1727, jemte D. Ewensson (se wid Esweröd) och Th. Thomæus (se wid Hjersås), påyrka åtgärder till förekommande af simoni. Befordran lärer den tiden sällan kunnat winnas utan samwetets förnärmelse. 1731 $\frac{1}{6}$ tillträdde

W. Köpinge pastorat. 1753 sökte han transport till Hjerås, yttrande derwid: "att kunna utan så mycket beymmer hafwa sin nödiga eld och brand och få fluta sitt lefwerne bland ett mildt folk, anser jag för en lisa på alderdomen för en man, som mycket utstått och dageligen utstår. Jag hoppas då med mera nöje och färdighet kunna förrätta ämbetet allena wid två församlingar, än jag hittills gjort sjelf annan wid en." Död $28/11$ 1760. Efter hans död försökte riksdagsfullmäktigen för Ystad, borgmästaren Palmcrona, att utwerka Köpinge pastorats förening med nämnde stads komministratur, hwilket konsistorium afstyrkte och rikens ständer afflogo. — W. war gift med Elsa Christina Swanholm, dotter af kyrkoh. Sigward S. i Gladfax. Sonen Sigward blef prest 1755, men wann aldrig befordran till pastorat; Johan blef hosträttsråd i Götha hosträtt; dottren Sophia blef gift med kyrkoh. Bergling i Gulle och en annan dotter med vice past. S. Tauson.

12. **Birger Cederberg**, bondson från Kalmar socken af Upsala fiist och född 1718, blef 1746 skolmästare i Förlinge lappmark, der invånarne i ett distrikt af 30 mils widd woro anförtrödda åt hans underwisning och själawård. 1763 $27/6$ blef han pastor härstädes. Han ihogkommes som en verksam man. Död $7/6$ 1771 efterlämnande enka och sex oförförda barn. Enkan hette Margreta Noræus, war född 1718 och lär warit dotter af en fornett wid Zemtlands kavalteri; hon begärde 1772 att, wid förslags upprättande till pastoratet, asseende måtte fåstas på hennes fattigdom och husets upprättande. Barn: Erik, pastor i Kerrstorp af Färs härad. Henrik, f. 1749. — Brigitta Margreta, f. 1751. — Maria Christina, g. m. fadrens efterträdare. — Jakob, f. 1755. — Daniel, f. 1761. En af sönerne war skolmästare i St. Köpinge.

13. **Lars Krutmeijer**, son af rådmannen och postmästaren i Ystad Dawid K. och Christensa Morsing, war född $1/6$ 1730, kom 1745 i Malmö skola, blef student 1747, prestwigd $30/11$ 1753 till tjenstgöring i Lund, magister 1754, kollega wid Ystads skola 1758, opponens wid prestmöte 1764, pastor härstädes $4/11$ 1772, tilltr. 1773. Död $23/8$ 1794. — Gift $17/2$ 1773 med Maria Christina Cederberg, som

öfwerlefde honom och blef gift med hans efterträdare. Barn: Birger, f. 1779, ft. 1796. — Jakob Wilhelm, f. 1780. — David, f. 1783; kansliråd. — Margreta, f. 1784. — Herman Henrik, f. 1785, ft. 1804. — Margreta Charlotta, f. 1786, d. 1808. — Martin, f. 1788, ft. 1804.

14. **Andreas Schwartz**, apothekareson från Östaf, blef stud. 1771, prestwigd $17\frac{1}{12}$ 1777, stadskomminister i Östaf 1786, pastor härstädes $\frac{6}{8}$ 1795 och dog wid 54 års ålder $2\frac{5}{9}$ 1808. Gift 1. 1796 med företrädarens enka M. C. Cederberg, f. i Fölinge i Jemtland $2\frac{1}{1}$ 1752, d. $\frac{8}{5}$ 1807. 2. 1808 med Eva Katrina Lanærus, profsdotter från Ingelstorp; hon lefde ännu 1841. S. hade inga barn.

15. **Carl Petter Lundgård**, hvars far Jöns L. war prest och innehafware af klofarelägenhet i Winslöf, föddes der $1\frac{1}{1}$ 1766, blef student 1783, prest $16\frac{1}{12}$ 1790, magister 1793, kyrkoherde här $2\frac{2}{8}$ 1809, honorarieprost 1817; död $3\frac{1}{12}$ 1847. — Gift med Anna Philippa Båth, dotter af kyrkoh. Martin B. i Hästveda. Barn: Jöns Elis Anton, f. 1820. — Sophia Magdalena, g. m. v. pastorn, sedermera prosten B. H. Skytte i Engelholm.

16. **Johan Gustaf Eckerbom**, borgareson från Bergsjö, föddes $27\frac{1}{4}$ 1808, blef student 1827, prestwigd i Lund $17\frac{1}{10}$ 1832, erhöll indigenatsträtt i Lunds stift 1834, blef magister 1838, regementspast. wid södra skånska infanteriregementet $1\frac{9}{1}$ 1839, derjemte garnisonsprest i Malmö 1841, flottöspastor i Malmö 1844 $13\frac{1}{1}$, kyrkoherde härstädes $14\frac{1}{8}$ 1848, tiUtr. 1849.

Gift 1848 med Hilda Erika Sophia Angelin, f. $12\frac{1}{6}$ 1829, dotter af prosten Erik A. i Malmö. Barn: Hedwig Christina Gustava, f. $16\frac{1}{6}$ 1849. — Emma Erika, f. $28\frac{1}{2}$ 1851. — Erik Gustaf, f. $21\frac{1}{3}$ 1854.

Kyrkoherdar i Næreby (Medrabn).

Denna socken, som 1570 nämnes såsom förenad med Röd-
pinge och Tosterup, war troligen 1584 och säkert 1610—20
IV. 8

ensam ett pastorat. I **BB.** är antecknadt att **Palæmon Rosencrantz** tagit kyrkan från sockenboarna utan laglig tillåtelse, men året, då detta skett, är ej angifvet. Konungen tillät 1624 att socknen förenades med en annan, eller också upphörde att vara en särskild socken, efter omständigheterna. Den har troligen på 1630-talet blifwit lagd till **Östraby pastorat**, och kyrkan upphörde samtidigt dermed att begagnas. Mot slutet af 1600-talet war den likwål åter i bruk någon tid. Socken hörer nu till **Östraby** och kyrkan är försfallen, men kyrkogården begagnas ännu till begravningsplats. Såsom pastoret i **Nedraby** nämnas:

1. **Rasmus Nielsen.** Detta namn förefommer på hyltingsfullmagterna af år 1584 och 1610, dock utan uppgift på böningsorten. **BB.** upptäger en prest wid namn **Rasmus** i **Nedraby**.

2. **Peder Christensen Morsianus** war pastor härstädes 1630, troligen ännu 1635. Wid biskopsvisitation s. å. befunnos nattwardsbarnen bra underwisade.

Kyrkoherdar i Östraby och Benestad.

1. **Jöns.** En så benämnd pastor war här omkring 1540. Hans efterträdare, som skall warit här öfwer 30 år, är ej känd till namnet.

2. **Mogens Hansön** war pastor härstädes 1605.

3. **Björn Andersön** war pastor 1609 och dog ²³/₁₁ 1646. Wid biskopsvisitation 1627 befunnos ungdomen någorlunda, och 1635 bra underwisad. — Hans hustru hette **Maren Hansdotter** och är jemte 8 barn begrafwen bredwid mannen i **Östraby** kyrka.

4. **Pouell Christensen Grim**, stundom kallad **Annipolitanus**, son af kyrkoherden **Christian G.** i **Åhrstad** i **Halaland** och morbror åt prosten **Barfod** i **Glemminge**, nämnes 1648 såsom pastor härstädes. 1680 nämnes han såsom vice prost i **Jngelstads** härad, hwilket han också synes hafwa warit

flera år förut. Följande året hände det, att han döpte ett barn endast in nomine patris. Prof. Bayke, som i biskopens frånvaro utgjorde konfistorium, ansåg barnet böra döpas och församlingen underwisas, att detta icke wore att anse såsom ett omdöpande, emedan barnet icke förut blifwit rätteligen döpt. P. Christensen dog s. å. och begrofs $20/5$ i Öfraby. — En dotter blef gift med efterträdaren och en med 1. Stephan Nilsson, 2. J. Frixelius, pastor i Öja, 3. J. Ekman, p. i St. Herrestad.

5. **Otto Ericson Engel** blef $7/10$ 1670 prestwigd, såsom det uppgifves till pastor wid detta pastorat, men tillfölje af hwad som är sagdt om företrädaren måste detta vara felaktigt; såkert har han blott blifwit medhjelpare härstädes 1670. 1683 $2/10$ aflade han ed såsom pastor, sedan han först deprecerat, att han förgripit sig med några obetänksamma ord mot sin prost, hr Olof i Löderup. Michaelisdag 1686 höll herr Otto "alldeles fastandes" två predikningar och så när halfdelen af den tredje, men blef illa sjuk i Benestads kyrka och dog samma dag på aftonen. Han efterlämnade enka, som kallas Anna Trålundh, och 4 barn. Församlingarne begärde 1687, att enkan måtte blifwa konserverad, hwilket lifwål icke blef af. 1688 uppgjorde hon kontrakt med efterträdaren om årligt underhåll, men 1690 war hon icke belåten dermed, utan påyrkade konserveration. Först efter många fåfånga försök lyckades efterträdaren förnöja henne, så att hon flyttade från prestgården och mottog en årlig genant. Sonen Holger blef pastor i Hammenhög, och Knut, s. 1667, blef student 1687 och nämnes 1699 såsom adjunkt hos prosten Fontelius i Östas; han led då af "swindrot."

6. **Petrus Pontoppidan**, son af Mogens Pedersen, pastor i Broby af Göinge härad, war född $29/10$ 1659. En herr Rosencranz wille hafwa Simon Palm (se wid D. Sallerup) till pastor, men då denne ej wille åkta enkan, kunde han ej admitteras till ordination, emedan fgl. resol. $10/11$ 1685 påbjöd att med enornas konserveration skulle förhållas som förut och generalguvernören derpå reflecterat. Biskopen ansåg det för "samwetswärf" att utstöta enkan och bad Rosencranz ursäfte att Palm ej blefwe ordinerad. Pontoppidan blef 1687 pastor

hårstådes, men wille icke heller konservera enkan genom giftermål. Han omnämnes i gamla anteckningar såsom en rätt-sinnig prest. I hans tid ombyggdes prestgården. Wid prestmöte 1691 war han respondens. 1698 anhöll han att få slippa att predika i Nedraby kyrka, som redan i Christian IV:s tid blifwit kasserad och nu war så förfallen, att man ej utan "största hassard och lifsfara" kunde gå derin; hans företrädare hade, då arbetet i öfrigt war lindrigare än nu, friwiligt åtagit sig att predika i alla tre kyrorna. Brevwet härom war åtföljdt af en lag till biskopen. 1704 klagade B. att herr Axel Rosencranz drog sig från Benestads församling och "lät sig betjena" i Tranås. B. dog pingstdagen $2\frac{1}{6}$ 1705. — Gift med Engela Norager, prestdotter från Mellby af Albo härad; hon lefde ännu 1718, boende i Kropp. De hade nio barn, "dels swage och brädlige," enligt prosten Barsfods bref till domkapitlet. Sonen Magnus blef prost i Wanstad. Petrus blef student 1705, sedan militär.

7. **Henrik Barsoth**, son af prosten Ejlert B. i Glemminge, uppgifwes hafwa varit frigsprest, innan han 1706 blef pastor hårstådes. Det berättas att han skaffat sig konungens påskrift å fullmagten, att han egde tilltråda pastoratet utan att undergå examen. Då biskop Steuchius wid fullmagtens uppwisande påminte B. om examen, som enligt då gällande praxis borde föregå tillträdet, gjorde denne biskopen uppmärksam på det å fullmagten befintliga tillägget, hwarwid biskopen inföll: "Ja så, war ni så klok?" B. har lämnat efter sig ett godt minne. Han skall, lifasom fadren, egt owanlig kroppskraft. På våren 1711 utbröt pesten i Ingelstads härad och på sommaren dog B. af denna farfot. Derefter bestriddes gudstjensten en tid i Östraby af kyrkoh. Wättringh från Glemminge och i Benestad af kyrkoh. Filenius från St. Köpinge, till des den utställda militärwakten underrättade dem, att de icke på sex wckor finge passera tillbaka, om de besöfte den smittade orten. Då W. sade, att han ej kunde hindras från att betjena Guds församling, förklarade waken att den kunde nedskjuta honom, om han ej åtlödde des föreskrifter. Efter anmälan härom förordnade domkapitlet att, i händelse farfoten fortfor och werldsliga armen ej tillät presterna att fritt pas-

fera, skulle klofaren om söndagarna föreläsa ur Molleri eller Johan Arndts postilla. Gudstjensten förrättades på öppna fältet. Som Barfoth dött af pest, blef ingen predikan hållen wid hans begrafning. Då hans ansförwandter ett par år der-
 efter wille hedra hans minne med en grafsten och jemwål med likpredikan, yttrade konsistorium $11/10$ 1713: "Swaras Probsten i Ingelstad, det Cons. finner rådeligast, att öfwer kyrkoherden i Örebro H:r Henric Barfoth kan upfattas något monument, men at hålla öfwer honom någon likpredikan finner Cons. in-
 tet at sådant är lijkmätigt Kgl. Maj:ts förordningar." — B. war gift med en dotter af prosten Warberg i Förslöf och hade med henne två söner, Ejlert, som blef prost i Gudmuntorp, och Jöran Henrik, som blef auditor wid Barnekowsska re-
 gementet och gift med Hedwig Klerck, prestdotter från Kjells-
 torp. Deras söner woro Johan Christopher Barfod, hwaras "märkwärdigheter rörande Skänsta adeln" utgafwos 1847, och löjtn. Jöran B., d. 1829.

8. **Simon Coccius**, son af kyrkoh. i Hållaryd Mats Rod och född der $11/2$ 1673, blef student 1690, rektor wid Landskrona skola 1704, opponens wid prestmöte 1709, föres-
 fogs till Hållaryds pastorat 1711 och utnämndes till pastor härstädes 1713 samt prestwigdes $2/4$ s. å. Redan 1716 blef han så sjuklig, att han icke förmodde sjelf stöta sitt ämbete. En smålänning wid namn Swen Lundelius antogs till med-
 hjälpare, och öfwerenskommelse uppgjordes om de inkomster, som denne skulle åtnjuta. E. förföll till den grad, att han kom drucken i kyrkan. Coccius försökte 1723 att blifwa af
 med honom och ämnade i stället afstå pastoratet åt dåwarande rektorn i Helsingborg, sedermera pastorn i Högestad M. Heren-
 berg, som ock framdeles skulle gift sig med Cocci dotter, då hon blifwit giftwuxen. Denna plan blef om intet. 1727 blef Lundelius för sitt owärdiga förhållande i ämbetet och i
 lefwerket bortmisstverad, men gjorde likwål anspråk på att fortfarande få uppbära en del af inkomsterna utaf Örsaby pa-
 storat, enär lönekontraktet icke innehöll, att lönen skulle ute-
 blifwa, om hans tjenstgöring på stället upphörde; för öfrigt klagade han öfwer onda stämplingar och beropade sig på "lag,
 ransafning och domb, hwarmed wår nådiga öfwerhet och nå-

digste Regeringsform skyddar landets trogna inwånare för alla stämplingar och derpå grundar deras skuld och offuld" m. m. L. tog sig för att predika i den förfallna kyrkan i Nedraby och påstods der wilja bilda sig en egen församling. 1730 lämnade Coccius pastoratet åt sin mäg, Lars Billing, men lefde öfwer 20 år derefter dels i Billings hus, dels i dennes efterträdares, som genom giftermål med B:s enka äfwen blef Cocci mäg. Död efter mångårigt swaghet $\frac{7}{6}$ 1752. — Gift 1. $\frac{17}{12}$ 1705 i Rörum med kyrkoh. S. Abelins dotter Anna Abelin, som födde honom en son och en dotter, hwilka dogo tidigt. 2. $\frac{5}{6}$ 1708 i Landskrona med rådmän Carsten Lars' dotter Katrina Lars, som dog 1751. Med henne hade C. 4 söner och 2 döttrar, men öfwerlefdes blott af sonen Christian, som blef pastor i Konga, och döttern Anna, som blef gift med fadrens efterträdare.

9. Lars Billing, son af kyrkoh. i Eswerlöf Paul B. och född der $\frac{2}{1}$ 1700, blef efter enskild underwisning student 1716 och till tjenstgöring härstädes prestwigd $\frac{26}{11}$ 1726. 1730 $\frac{11}{12}$ erhöll han fullmagt på Östraby pastorat, opponerade wid prestmötet 1732 och dog $\frac{10}{6}$ 1742. — Gift $\frac{17}{6}$ 1729 med Anna Coccia, med hwilken han hade sju barn, af hwilka ett dog före fadren. Sonen Simon Paulus, omnämnes 1767 som prest, men war huswudswag. Casten Cristopher blef pastor i S. Rörum; en dotter war g. m. kyrkoherden Klerck i S. Olof och en med holzfursten Alvo på Skateberga.

B. har utgifwit en lifpredikan, hällen 1736 öfwer en af liden löjtnant Christian Rosenkranz. Predikan är fullkomligt i den tidens smak, och författaren wisar sig såsom en efter den tidens begrepp kunnig man. Predikans parasceve eller förberedelse börjar med en betraktelse öfwer solen. Det heter: "Att den naturliga Solen på Himmelens höga firmament är i sig sjelf ett öfwermåttan täckt och behageligt ljus behöfwer icke med många ord bewisad, ty ånskiönt ingen orator eller wältalig tunga wille eller kunde härrom rätteligen tala, så måste dock de lysande strålar, som solen ifrå sig kastar, ja den klarhet, lius, värma och wederqwedelse, som solen på ett förunderligt sätt meddelar allt, hwad hon under sig hafwer, det måste, säger jag, tillflyktest nog utwisa och lifasom tala för Solens

wäsende, sägande: Solen är ett stort, ett dägelligit, ett helsosamt och omisteligt lius i werlдена." Gäller detta om döda och liflösa ting, mycket mer om de lefwande, åt hwilka Skaparen gifwit en odöblig själ, t. ex. menniskan; hon behöfwer ej "med jäfängt beröm låta sig betjena," utan allenast hon enligt Matth. 5: 16. låter sitt lius lysa för menniskorna, så prisar werket måstaren såsom ett bygdeljus, en frans af dygderosor m. m. Texten är hemtad af 1 Mos. 32: 30. Sjelfwa predikans exordium utgör en betraktelse öfwer ögat, hwilket är så "nära förbundet med hjertat i menniskan, att de hafwa allt lifasom tillfälles med hwarann," och i afhandlingen betraktas den aslidnes ögon först såsom sjuka och högst bedröfwade, sedan såsom klara och wäl upplysta samt sist såsom friska och högst fröjdesfulla. Här i lifwet stådas Gud i allmänhet blott symbolice et speculariter, men i uppståndelsen blifwer det en visio autoprosopica o. s. w.

10. **Johan Bogt.** Om honom känner man ej mera, än att han 1727 blef student, $1\frac{1}{2}$ 1737 prestwigdes, 1743 föreflogs till detta pastorat, att hans fullmagt upplästes i domkapitlet $\frac{30}{1}$ 1744, att han blef gift med företrädarens enka och dog $\frac{3}{6}$ 1764. Hustrun öfwerlefde honom med 5 oförförjda barn, men om alla dessa warit Bogts egna barn, är icke kändt. Hans twillingdöttrar Magdalena och Laurentia föddes 1745. Sonen Holger Johan föddes 1747 och dog 1748.

11. **Dlaus Grönqvist,** född 1722 i Malmö af fattiga och ringa föräldrar, gick i Malmö skola, blef student i Lund 1745, sedermera magister i Greifswald, prestwigd 1751 $\frac{24}{8}$ till tjenstgöring i Grönby, war derefter präbendekomminister i Romma, blef pastor här 1765, tilltr. 1767. Han skaffade 1773 åt sin tioåriga son kallelse till klockaretjensten i Öfraby. Denna kallelse förklarades ogiltig. Vid nytt wal begingos olagligheter, med anledning hwaraf G. af hofrätten dömdes att få allwarlig årwarning. 1777 war han infallad i domkapitlet för att warnas i anledning af offideligt och owarfamt förfarande mot en dräng. Då en yngre kyrkoherde 1782 blef prost i häradet, hugnades G. med prostetitel af biskop Gelstus, hwilken synes hafwa betraktat profutnämningar såsom biskopliga gunstbewisningar. G. dog $\frac{15}{4}$ 1785 esterlämnande enka, som ej öfwerlefde nådårets slut. En deras son, benämnd Georg Johan,

nämnes som hofrättsaufkultant. En tredrig dotter omkom 1774 i ett far med het vört.

12. **Bernt Darin**, son af kyrkoh. i Fathult Lars D. och Lovisa Katrina Aulin, föddes i Bjuf ^{10/11} 1743, blef student 1759, prestvigd 1765 ^{14/12} och magister 1768 samt tjänstgjorde dels i Sgelösa dels i Åhus 1765—1772, i Allerum 1773—1781 och misshverades sistnämnde år till Höja. Genom hans egen natur's dragning åt det mystiska och genom bekantskapen med kyrkoh. Sundius i Allerum fick D:s kristliga fromhet tidigt en anstrykning af herrnhutism, hwilken den sedermera alltid behöll. Då han 1782 blef misshverad från Höja, ingaf han till domkapitlet en ansökan om 3 månaders tjänstledighet. Med anledning af några dunkla uttryck i denna ansökan, blef han infallad för att afgifwa förklaring. Det ser ut som domkapitlet funnit hans uttalade tro på Guds försyn wara swärmiss och ansatt det wittna om bristande aktning för förmån, att han förklarade sig mera angelågen om att arbete Gudi än menniskor till behag. Han tillspordes först, hwad meningen wore dermed, att han yttrat fruktan för att komma till ett annat ställe, "hwars möjlige swärighet han såsom oförsedt wille frukta och hwars plan dock icke blefwe dermed klar såsom en i Evangelio för honom öppnad dörr." Han erkände sig såsom owan att yttra sig inför publikt foro hafwa brukat otjenliga uttrycksfätt; hans mening war att hans förswagade helsa ej torde uthärda en strängare tjänstgöring, men han wille icke undandraga sig hörsamhet för domkapitlets anwising. Widare frågades, hwad han mente dermed, att han önskade tjänstledighet för "att så wäl njuta ett frivilligt arbetes hwila, som ock att afbida en kallelse af Herran." Han förklarade sig hafwa önskat att få en tjänstgöring, der arbetet kunde lämpas efter hans håg och krafter; någon omedelbar upplysning wäntade han icke, men trodde att Guds försyn genom konsistorium styrde hans sändning dit, der han kunde besträmja Frälsarens affigt med predikande. Slutligen tillfrågades han, huru följande mening skulle förstås: "Ghuru han räknade för en nåd af Gud och hugnad för sig att winna sina älskade förmåns förtroende, wore den dock hans sökande icke nog wärdig, om han icke finge den alltid anse som närmaste påföljden af den omsorg, i hwilken

en Christelig tjenst kan wänta, att någongång blifwa menniskom bepröfwad, om den först blifwer Christo tåckelig." Han medgaf att det war mörkt och ett raisonnement, som icke här wore på sin plats, men mente dock sig hafwa rätt deri, att man främst borde söka blifwa Gudi tåck, och sedan menniskor. Domkapitlet fann förklaringen nöjattig och affärdade D. med allwarlig föreställning, "att taga sig till wara för allt det, som funde leda till mistänka om des rätta begrepp i den dyra sanningens läran, som ock att han noga borde åtfölja den rena och i Guds ord ålagde heliga nit från den sjelfstagna och falska, och i öfrigt lära sig att icke följä sig ifrån andra i andra mål, än såwida det tillkom honom och alla andra, som wille wandra sin wäg ostraffliga genom den wrånga werlden." Följande året blef D. nådarsprest i Kells Röbbelöf, 1784 extraord. bataljonspredikant och 1786 $\frac{6}{10}$ efter extra-ansökning utnämnd till Sfraby pastorat, som genast tillträdde. Han war en from och saktmodig man, egde goda kunskaper och war för sin församling en oförtruten lärare, en flitig förebedjare och en omsorgsfull själasörjare. Han utgaf en katechetisk lärobok och några andra religiösa småskrifter, hwilkas innehåll är mystiskt och stilen stundom dunkel. 1800 blef han prost öfwer sina församlingar. Död $17\frac{1}{2}$ 1820. — Gift 1786 med Anna Beata Sundius, dotter af kyrkoh. Johan S. i Allerum och enka efter kyrkoh. Cavallin i K. Röbbelöf. Hon war född $24\frac{1}{10}$ 1742 och dog $22\frac{7}{7}$ 1809 efter att i flera år hafwa legat till sängs af giftplågor, hwilka hon såsom en from och tålig försdragersta uthårdat. D. fick med henne en egen dotter Maria Lovisa, g. med prosten H. Öberg i Gullarp, och fyra styfbarn, hwilka alla instämde i det vittnessbörd, att ingen fader kan wara mera kärleksfull mot egna barn, än D. war mot sina styfbarn.

13. Carl Ejlert von Schantz, son af öfwerstlöjtnanten Fredrik Adam von S. och född på Ingelstads gård 1774, blef student 1779, magister 1796, prestwigd $12\frac{9}{9}$ 1800, kyrkoherde i Ullstorp 1806, tilltr. 1807, prost i Ingelstads härad 1814, erhöll hofpredikantstitel 1817, transport hit $13\frac{6}{6}$ 1822, tilltr. s. å., erhöll transport till Höj $28\frac{11}{11}$ 1829, men dog, utan att tillträda sistnämnde pastorat, $11\frac{4}{4}$ 1830. I Höjs kyrkobok är antecknad att "han war en lika lycklig predikant som om

Fader och Måte, samt älsfvård i umgänget," med tillägg att "oförklarligt synes hvarför den gode Mannen kom på den tanken, att öfvergifwa ett trefligt hem och många närboende wänner samt flytta till Hög, hwilket synnerligen under den swårare årstiden har få behag att erbjuda utom ensamhetens och desutom är en wida sämre lägenhet." Om än sistnämnda uppgift är felaktig, kan man gerna instämma i undran öfwer S:s så wäl som många andras flyttningslusta. — Gift 1807 med Christina Henriksson, dotter af stadskomministern i Ystad Sam. Henriksson; hon dog i Ystad 1847. Barn: Fredrik Gustaf, död 1827 i Lund som student. — Carl Joachim Albert Alexander, f. 1823, phil. mag., kopist i finans-dep. — Sophia, f. 1816, d. 1830. — Carolina Petronella, f. 1818.

14. **Carl Mathias Winqvist** 1830—1851; se wid Dvillinge.

15. **Wilhelm Theodor Stenbeck**, son af kyrkoh. Stenbeck i S. Torp, föddes i Dvarnby $\frac{2}{7}$ 1805, blef student 1825, prestwigd $\frac{2}{1}$ 1830 i Wezjö, kyrkoherde här $\frac{2}{4}$ 1850, tilltr. 1851.

Gift 1. 1852 med Anna Löfberg, d. 1854, hwars far war sanjunktare. 2. 1856 m.

Kyrkoherdar i Hammenhög och Hannas.

1. **Jacob Pedersen** prestwigdes till komminister härstädes $\frac{16}{12}$ 1577. På en hyllningsfullmakt af år 1584 förekommer hans namn utan tillägg af boningsorten, men sannolikt war han då pastor härstädes.

2. **Morten Nielsen** war pastor här 1586 och ännu 1600, enligt inskrifter å socknarnas kyrkofalkar.

3. **Christian Hansön** nämnes som pastor 1605 och war det säkert ännu på 1630-talet. Wid biskopsvsitation 1627 manades flokaren allwarligt till större flit med barnundervisningen; wid enahanda tillfälle 1635 war ungdomen icke dåligt underwisad.

4. **Diderich Henrichsön** förekommer som pastor här först i ett dokument af $22/5$, 1640 och sist i ett af $5/7$, 1650. På ansöfning om lönsförbättring, bewiljades honom 1640 besittningsrätt till en ödesjord, utan skyldighet att bebygga den.

5. **Rasmus Nielsfen**, troligen född i Tryde, emedan han stundom kallas Trydæus, blef prestwigd till pastor härstädes $20/6$, 1651. Han wisade mycken obenågenhet att foga sig efter den nya ordning, som infördes efter 1680. Då prosten Achtschelding 16 Sönd. e. Trin. 1690 höll visitation, upplystes det, att herr Rasmus wid nattwardsgångar brukade den danska altarboken, och hans predikan kunde prosten icke fatta eller förstå; inga barn woro tillstådes i choret. Prosten fräntog honom altarboken och gaf honom allwarliga förmaningar att befordra uniformiteten. Då dessa icke verkade rättelse, blef' herr Rasmus på hösten samma år infallad i domkapitlet, men infann sig icke, ursäktande sig med sin ålder och swaghet. Utom ofwannämnde förseelser hade han också försummat de förestrifna wedopredikningarna och endast hållit en wedopredikan hwarje månad efter danska bruket. Ehuru konsistorium fann sig hafwa fog att suspendera honom, hade man dock medlidande med honom i anseende till hans höga ålder. J. Grestelius förordnades att ståta ämbetet. Han begärde 140 daler årlig lön, hwilket ansågs vara för drygt, då pastoratet ej gaf mera än 220 daler. Då G. följande året blef pastor i Gullarp, blef H. Angel vice pastor härstädes. Då herr Rasmus wille påstå sig ega nog kraft att sjelf ståta ämbetet, lät konsistorium honom weta, att han borde warit assatt och wäl ännu kunde blifwa det, om han opiniastrerade mot konsistorii wälgrundade disposition. Han dog $26/6$, 1693 wid 76 års ålder. Hans enka hette Ingeborg; hon klagade 1693 beröfwer att hon icke kunde få huswarelse i prestgården. Biskopen anmodade häradsprosten att söka jemta mellan henne och den nye pastorn. Herr Rasmus hade låtit prestgården förfalla, och den hade föga utrymme.

6. **Solger Angell**, prestson från Öfraby, war informator i Grönby prestgård, innan han $20/1$, 1692 blef prestwigd till vice pastor härstädes och blef samma eller följande året ordinarie pastor. Död $9/10$, 1697. — Gift $10/11$, 1694 med Metta Pedersdotter Bering, prestdotter från Grönby, som blef

konserverad wid kallet. Barn: Boel, f. 1695. — Gregers f. och d. 1697.

7. **Johan Pehrsson Simmingh.** Han var född uppe i landet och hade varit i grefwe N. Gylbenkolpes hus, då han 1695 kom till Skåne för att söka sin lycka. Han tjänstgjorde någon tid i Ystad, föreslogs i början af år 1698 till pastor härstädes och utnämndes dertill s. å. Konfistorium wille gern stifta äktenkap mellan honom och prästenkan, men som hon sadet hafwa gifwit affslag och han förbundit sig med ett annat hus, så begärdes af häradsprosten upplysningar härom $\frac{23}{8}$ 1698. Konfistorium wann sin affigt, och S. blef gift med företrädarens enka Metta Bering. Han dog $\frac{9}{12}$ 1705; hon lefde ännu 1721 och klagade att hon icke erhöll något understöd af dåwarande pastor. Barn: Elisabeth Brita, f. 1700. — Peter Holger, f. 1702.

8. **Michael Sode,** prestson från Glemminge och född der $\frac{9}{7}$ 1677, uppfostrades dels af styffadren, prosten Barfod derstädes, dels af morfadren inspektoren Jakob Rasmusson i Baldringe, och morbrodern, prosten Bang i Torrlösa. Efter skolgång i Helsingborg blef han student $\frac{20}{4}$ 1696 och prestwigdes $\frac{2}{4}$ 1702 till tjänstgöring wid Ystads S. Petri församling. 1704 blef han vice pastor i Allerum och $\frac{27}{2}$ 1707 kyrkoherde härstädes. Han dog $\frac{17}{6}$ 1712 och begrofs i Hammenhögs kyrka, der en grafsten lades öfwer honom. — Gift $\frac{3}{7}$ 1707 med Elsa Brock, dotter af kyrkoh. i Halmstad af Luggude härad Hans B. och född 1681; hon öfwerlefde honom och blef konserverad wid pastoratet. De hade sonen Johan, som dog före fadren, och döttrarna Judith och Hedvig Sophia.

9. **Erasmus Uppendiek,** prestson från Löfwestad, rekommenderades 1711 af herr Hans Ramel till Gårdstänga pastorat, dock utan att utnämning följde, och blef $\frac{2}{4}$ 1713 prestwigd till tjänstgöring härstädes samt utnämndes till pastor $\frac{9}{7}$ s. å. Han dog $\frac{26}{10}$ 1745 och begrofs i Hannas kyrka. — Gift 1714 med företrädarens enka Elsa Brock. Barn: Michael, pastor i Hemmesbynge; oriktigt uppgifwes i stiftsmatrikeln af 1842, att han varit pastor här, innan han kom till Hemmesbynge. — Gerhard, pastor i Rättraby. — Doro-

thea, f. 1721, d. 1736. — En son och en dotter, som dött i späda ålder, äro begrafna i Hammenhögs kyrka.

10. **Otto Hörlin**, född $24\frac{1}{12}$ 1702 i Rågeröds socken och son af arrendatorn Nils Mårtensson och Elsa Stensdotter Sommar, sattes som gosse i Lunds skola, men nödgades efter någon tid lämna studierna och hjälpa fadren wid åkerbruket. Först som wuzen karl fick han återwända till boken. Sedan han 1723 blifwit student, konditionerade han i 7 år i Hoby i Blekinge och kallades 1732 till prest af pastorn derstädes, P. Brod. Först två år derefter blef han prestwigd i Werjö $6\frac{1}{4}$ 1734 till tjenstgöring i Brågarv. 1736 kom han till sin swäger, kyrkoh. Corvin i S. Sallerup, der han förblef i elofwa år. Efter att hafwa blifwit föreslagen till Hammenhögs pastorat och wid walet undfått de flesta rösterna, utnämndes han till pastor $2\frac{1}{6}$ 1747. Död $20\frac{1}{2}$ 1758. — Gift med Lisa Corvin, dotter af kyrkoh. Wilhelm C. i Runneby. De hade inga barn, men utöfwade mycken wälgörenhet mot behöfwande släktingar och flera wärnlösa barn.

11. **Georg Unge**, född 1716 i Mellby af Albo härad, der fadren war proft, blef efter skolgång i Lund och Malmö student 1734, prestwigdes på sin fars kallelse $20\frac{1}{7}$ 1742, kallades 1757 till 4:de prosfepredikant i Höxeryd, blef pastor här $7\frac{1}{12}$ 1758 och dog $3\frac{1}{1}$ 1766. Enl. Elmgren war han en stor ålftare af spirituosa, men annars en saktmodig man. — Gift med Fredrika Hjort, som öfwerlefde honom och blef gift med profsten Johan Engstedt i Borreby. U. hade tre döttrar, Caissa Helena, Christina Maria och Lovisa Ulrika.

12. **Lars Thulin** 1766—1772; se wid Hofby. I Hammenhög ihågkommes han såsom en nitisk och ordningsålfkande man.

13. **Joachim Henrik Kröger** war son af kronolänsmannen Johan K. och Helena Filenia och således bror till kyrkoh. Jakob K. i Silfåkra; föräldrarna bodde i Göinge härad. Fadren begärde 1748 ordination för Joachim K., som då hade varit student i 13 år och wistades hos pastor i Åsum, Joh. Risberg. Med rekommendationsbrefwet följde "lite till Högstwürdigste Herr Erkebiskopens kiöf och hushåld," med anhöllan att det "nådgünstigt" måtte mottagas. Detta oaktadt

wanns icke ordination den gängen. Joachim K. blef magister i Greifswald 1750, prestwigt $24/8$ 1751 till tjenstgöring i Åsum, kyrkoherde här 1774, honorarieprost 1788 och dog i sitt 85:te år $4/7$ 1804. — Gift 1. med Petronella Henriksson, hvars far war kyrkoinspektor; hon dog $27/8$ 1801. 2. $14/2$ 1802 med Elsa Maria Gräberg, enka efter stadskommistern Henriksson i Ystad. Barnlös.

14. **Andreas Namelius** föddes i Hörred af Brönnefjords socken $24/8$ 1748; fadren blef sedan pastor i Ö. Yjungby. — Han blef student 1763, prestwigt $9/10$ 1770, komminister i Ölimåkra 1796, pastor här $24/7$ 1805, tilltr. 1807. Död $1/9$ 1817. — Gift 1. m. Cecilia Dorothea Botsack. 2. m. Theodora Böckert. Barn: Anna Katrina, g. m. vice pastor Heurgren. — Magdalena Sophia f. 1778. — Johanna Margreta f. 1780. — Amalia Charlotta f. 1785. — Benedikta, g. m. fanjunkaren Gylling. — Susanna Sophia.

15. **Erasmus Jakob Böök**, hvars far war pastorsadjunkt, föddes i Katslösa $21/8$ 1770, blef student $31/3$ 1790, prestwigt $21/8$ 1803, prebendekomminister i biskopsprebendet Fjellie 1810 och pastor härstädes $25/7$ 1818, tilltr. 1820. Hans befordran till Hammenhögs pastorat är i så måtto owanlig, att han wann den utan att vara uppförd på förslaget och utan att hafwa sökt och erhållit nådig tillåtelse att direkte hos Kgl. Maj: anmäla sig såsom sökande. Förmodligen har B. i förlitande på sin goda lycka ingifwit sin ansökan till K. M. och föredraganden förbisett, att berättigande till ansöknig i denna ordning saknades. B. utmärktes 1812 med vice pastorstitel och 1830 med prostetit, men har hwarfen gjort sig känd för bildning, kunskaper eller ämbetsnit. Död $2/11$ 1849. Ogift.

16. **Johan Fredrik Lundh**, son af en landtmätare och född i Köpinge $16/4$ 1809, blef student 1826, magister 1835, tillf. kollega wid Landskrona skola 1837, wid Ystads skola 1838, prestwigt $18/6$ 1848, pastor här $13/7$ 1850, tilltr. 1851.

Gift $29/10$ 1838 m. Henriette Anna Charlotta Smith, dotter af fabrikören Nicolaus S. i Altona. Barn: Axel Louis Nicolaus, f. $10/3$ 1840. — Waleria Josephina Maxi-

millana Eugenia, f. $\frac{21}{9}$ 1841. — Waldemar Johan Fredrik, f. $\frac{1}{12}$ 1842. — Harald Lomi, f. $\frac{7}{12}$ 1845.

Skrifter: se Lunds stifts matrikel 1854.

Kyrkoherdar i Överrestad och Smedstorp.

1. **Swen** förekommer som "prest i Quärstatha" 1442.
  2. **Jens Tholleffson** nämnes i ett tingswittne af år 1472 som "fogneprest i Querstade."
  3. **Laurits Nielsen** förekommer i dylika handlingar af åren 1477 och 78 såsom "fogneprest i Querstad;" 1493 nämnes han äfwen "Degn i Ingelsta herred."
  4. **Knut** uppgifwes hafwa varit pastor här 1550.
  5. **Söffren Jenssen**, pastor i Smedstrup och Querrestad, har $\frac{16}{4}$ 1578 undertecknat ett löpebref.
  6. **Christian Pedersen Saal** dog i Lund $\frac{27}{5}$ 1585 och begrafos i S. Dionysii kapell i domkyrkan, hwarest en sten lades öfwer honom.
  7. **Söffren Nielsen** skall varit född i Köpenhamn, blef 1601 eller 1602 pastor härstädes och dog 1641 wid 60 års ålder. Han skall alltså blifwit pastor wid 20 års ålder. Wid biskopsvisitation 1627 befanns allt vara i god ordning, och 1635 kunde ungdomen icke allenast katechesen wäl, utan beswarade äfwen flera andra "theologiska frågor." Pastor och hans hustru berömmas för sin gästvänlighet. Han gifd profsten Bertil Knutson tillhanda i ekonomiska mål, t. ex. hästhandel, såsom man finner af dennes bref. Enligt en grassstensinskrift war Söffren Nielsen gift i 39 år, men hustruns namn är icke känt. Sonen Anders war pastor i Söfde; döttern Karine är begrafwen i Genarps kyrka.
- Jens Laurigön, som i tre år varit herr Söffrens medtjenare, men blifwit förbigången wid pastoratets tillfättning efter honom, anhöll $\frac{17}{10}$ 1641, "paa det Guds ære i hans hellige Menighed for hans sande børn maatte bliffue ved mig uerblig prædageret," hos R. M. om någon annan befordran, utlofwande, om sådan wans, belöning åt konungen i de rättfärdigas uppståndelse.

8. **Pål Ahsfarsøn Bi** l. Paulus Ahasveri Melissus var son af Ahasverus Bi, pastor i Biergrot, Olum och Lunnum i Jutland; modren hette Karna Pålsoatter och var systertill kyrkoh. Fredrik Pålsson i Söfwestad. — Pål Bi blef $22\frac{1}{10}$ 1641 wid 26 års ålder pastor härstädes och dog $21\frac{1}{3}$ 1644 samt begrofs i Querrestads kyrka. — Gift 1642 med Brigitta Ludvigsdotter Munthe, som uppgifwes hafwa varit dotter, men säkert war systertill Otto M., pastor i Ingelstorp. Hans kusin Pål Andersson, sedan pastor i Grönby, stref verfer wid brölloppet. B. Munthe blef äfwen gift med sin förste mans två närmaste efterträdare.

9. **Isac Pedersen**, son af Peder Tygesen, pastor i Mellby af Albo häråd, blef student 1640 och 1644 $7\frac{1}{7}$ pastor härstädes, gifte sig med företrädarens enka Brigitta Munthe och dog 1655, efter den 17 Juli, då han befinnes hafwa understrifwit en hylningsfullmagt. Sonen Ludvig blef pastor i Skärby. Enkan war inom ett år efter herr Isaks död omgift med hans efterträdare.

10. **Mils Poffuelsen Praell**, son af en kyrkoherde på Seland och född $9\frac{1}{3}$ 1625, sattes i skola i Köpenhamn 1639 och i Roskild 1644, blef student i Köpenhamn 1649 och, efter kallelse af hofmästaren Jochum Gersdorf, prestwigt $23\frac{1}{11}$ 1655 till pastor här samt installerad $1\frac{1}{12}$ s. å. af prosten Christen Knutsøn i St. Köpinge. 1685 $22\frac{1}{12}$ anbefalles pastor i Stiby att förträta gudstjensten i Smedstorp; N. Prael hade troligen då nyss aflidit. — Gift 1. $15\frac{1}{6}$ 1656 med Brigitta Munthe, som dog 1667 efter att hafwa födt honom en son, som dog ung, och en dotter, som blef gift med Sigw. Jul, pastor i Norrhwidvinge. 2. $3\frac{1}{11}$ 1668 m. Margreta Uppendick, dotter af handlanden Jöns Lørsøn i Østad och Anna Jakobsdotter; hon kallas Uppendick efter modrens förre man, Peder U. i Østad. I detta äktenkap föddes en son och en dotter. Dottren blef gift med fadrens efterträdare.

11. **Olof Rogge**, son af borgmästaren Anders Olofsøn och Lena Henriksdotter, föddes i Christianstad 1653, blef student 1670, rekommenderades 1685 af Hans Wachtmeister till Sörby pastorat och föreflogs 1686 till pastor härstädes. Enligt konsistorii bref $10\frac{1}{3}$ 1686 skulle rektorn i Østad Christopher

King och studenterna D. Rogge samt P. Castanæus alla på en söndag eller en annan dag predika i Överrestad i närvaro af prosten Achtschelding, som egde att bestämma ordningen dem emellan. Sedan predikningarna blifwit slutade, skulle prosten låta kyrkowårdarna och sermännen votera. Han ålades att med "rebelighet, prudence, slit och dexteritet" förrätta ärendet, så att ingen partiffhet finge ega rum; sådant borde så mycket mera förekommas, som det skulle lända honom sjelf till des-honneur och gifwa ett förargeligt exempel i hela landet. På det "all calumniandi ansa illwilljandom betagas mätte," borde prosten, som sjelf war beslägtad med förra presthuset och alltså kunde "så mycket bättre wara uti misstanka," till sitt biträde wid walet medtaga kyrkoherden Wättringh i Ingelstorp. R. erhöll församlingarnas kallelse och prestwigdes $13/5$ 1687 till pastor härstädes. Han dog efter långwarig sjuklighet $12/1$ 1702 och begrofs i Överrestads kyrka. — Gift $7/12$ 1687 med föresträdarens dotter Brigitta Prael. De hade en son och tre döttrar, hwilkas öden äro ofända.

12. **Dlaus Hindbeck**, son af borgaren Måns Ols-son och Bodela Nilsson, föddes i Malmö $13/1$ 1671, gick i skola i nämnde stad, blef student 1690, konditionerade på flera ställen, bland andra i Trelleborg hos prosten Bagger, prestwigdes $16/6$ 1699 till komminister hos biskop Steuchius, hwarjemte han skulle informera biskopens son Olof Steuch och förre biskopens son Carl Pape. H:s dubbla tjenstgöring belöntes med tidig befordran, då han $20/3$ 1703 blef pastor härstädes. Han installerades $19/6$ s. å. af biskop Steuchius. År 1724 anhöll kapellanen wid S. Marie församling i Stockholm Petrus Myra hos domkapitlet i Lund, att blifwa föreslagen till det efter sal. kyrkoherden Olof Hindbeck lediga Qvarnby och Smedstorp pastorat. Domkapitlet swarade, att intet så benämndt pastorat fanns i Lunds stift, att kyrkoherden Olof Hindbeck i Överrestad war i lefwande lifwe och icke weterligen beswärad af någon sjukdom, samt att ingen brist på sökande af stiftets infödingar wore förhanden, hwarföre D:nus Myra kunde söka sin fortskoms i det stift, hwartill han hörde. 1727 war H. riksdagsman och blef s. å. $27/9$ häradsprost. Han dog $26/8$ 1729 och begrofs i Överrestads kyrka, hwarwid predikan hölls af profes-

forn, sederm. ärkebiskopen Jakob Benzelius, som mycket berömmes den afsidnes gudsfruktan och ämbetsnit. — Gift 1. 1705 med **Elfa Sommar**, dotter af kyrkoh. Daniel S. i Huaröd och förut gift med kyrkoh. Berny i Borreby. Uti femårigt äktenkap hade H. med henne två söner och en dotter; ena sonen, Daniel, öfverlefde fadren och blef pastor i Silsfåtra. 2. 1711 med **Cecilia Liebman**, dotter af prosten Turo L. i Christianstad. I deras sjuåriga äktenkap föddes två söner, hvilka dogo före fadren, och två döttrar, af hvilka den ena blef gift m. fadrens efterträdare, den andra med prosten Sommar i In-gelstorp. 3. 1719 med **Anna Christina Enners**, som öfverlefde sin man. Detta äktenkap war barnlöft.

13. **Ove Ludevich**, son af apothekaren Christopher L. och Katrina Nicolai, föddes i Carlshamn $29/10$ 1704, blef magister 1726, gjorde derefter en utrikes resa, prestwigdes $23/10$ 1728 till tjenstgöring i Carlshamn och blef $22/1$ 1730 pastor härstädes, tilltr. 1731. Han dog $2/2$ 1749 och begrafvs i Dverrestads kyrka. Biskop Engeström höll lifpredikan öfver honom. — Gift med företrädarens dotter **Elfa Sophia Hindbeck**, som dog 1772 wid 60 års ålder. Deras enda barn war **Olof Christopher**, som blef magister och prest, men wana ej befordran till pastorat; han tjenstgjorde i Ingelstorp och war gift med **C. E. Östman**, prostdotter från Vöderup.

14. **Jonas Graméen** war född i Carlskrona $1/4$ 1713, enligt en uppgift 1715. Fadren war arklimästare; modren hette Ingrid Bokelund. — G. blef student 1730 och magister 1738 samt prestwigdes 1741 $22/12$ på kallelse af amiralitetspredikanten Wikander. Sedan blef han prebendekomminister hos biskopen, kallades 1747 till fjerde profpredikant i Olmåntra, hvilket afslogs, och utnämndes 1750 till pastor härstädes. Död $14/1$ 1776. Han skall hafwa haft goda kunskaper och ämbetsgäfswor, men varit mycket beswärad af sin stora fetma. Hushållningen öfverlämnade han åt sin hustru, som skötte den bra. Hon war prestdotter från Christianopol, hette **Beata Cecilia Abelin**, blef gift med Graméen i Lund $18/4$ 1750 och dog 1791 wid 74 års ålder. Äktenkapet war barnlöft.

15. **Ewen Bergström**, f. $21/7$ 1726 i Riseberga, der fadren Johan B. war pastor, blef student 1741, prestwigd $30/11$

1753 till tjenstgöring i Öfcelljunga, magister 1754, titulerad kgl. hofpredikant 1770, kyrkoherde här 1777^{27/1}. Död ^{2/10} 1786. Han skall hafva varit omättligen tjock och fet. — Han gifte sig ^{28/3} 1781 med sin piga Helena Galander och hade en son, wid namn Johannes. Hon dog i Malmö 1807.

16. **Carl Fredric Nyman.** Han har sjelf upptecknat det mesta af hvad här anföres om hans lefnadslopp. Han föddes i Hellestad ^{10/4} 1745. Fadren, som var volontär wid Hamiltonska regementet, öfvergaf fäderneslandet i anledning af något kärleksäfwentyr; modren flyttade till Lund, der sonen sattes i skola. I sin medelöshet ämjtöt han hjelp af flera, isynnerhet adjunkten Fröling och prof. Sommelius. 1760 blef han student, efter att hafva i examen för prof. Laurel besvarat den frågan bland andra: huru många gudar finnas? hvarwid han med svårighet kunde ge oss lösje. 1769 prestwigdes han till huspredikant hos öfverste Bærnefow på Tosterup. För-gåfwes önskade han 1779 anställning wid skolan i Lund; i stället sändes han till Åkarp såsom vice pastor. Detta förordnande vittnar om domkapitlets förtroende till N., men tjenstgöringen war beswärlig i anseende till det religiösa swärmeri, som inom pastoratet war råbdurde (jfr. 1. 194 f.). N. disputerade wäldeligen med dem, som påstodo sig ej behöfwa Skriften, utan hafva nog af sitt eget inre ljus, och lyckades att återställa fred och lugn. Af domkapitlets protokoller synes att N. 1785 begärde en månads tjenstledighet för pastoralexamens undergående. Den bewiljades icke, men han föreläddes likwäl till examen och bestod deri med heder. Han hade anbud af pastorat med wilkor af konservation, men afflog det. Kallad till fjerde profpredikant i Överrestad utnämndes han: ^{19/2} 1788 till pastor härstädes. Fungen ämnade detta pastorat åt en annan och wille till erfättning utnämna N. till ett pastorat wid norrska gränsen, men då någon erinrade, att ej allonast N. fått fungen löfte om Överrestad, utan att äfwen detta pastorats inwänare fäst sig med sitt förtroende wid N., så yttrade fungen: Nå, Nyman må då hafwa Överrestad. Pastoratet tillträdtes 1789. Då N. engång på hösten 1795 war i annexförsamlingen och höll husförhör, blef det honom berättadt att prestgården stod i ljustan låga. N. fortsatte förhöret, anseende det wara

för sent att flynda till hjälp. Efter förhörets slut bad han skämtande om lite mat, emedan han ej wiste om han hemma hade något att äta. N. ihågkommes såsom en allvarsam och heberlig man. En af honom utgifwen predikan är af bibliskt-christligt innehåll. Han erhöll 1800 prostetitel och dog $22\frac{1}{4}$ 1818. — Gift $14\frac{1}{4}$ 1789 med Ulrika Möller, prestdotter från Glemminge. De hade inga barn.

17. **Johan Bergelin**, köpmans-son från Carlshamn och född der $16\frac{1}{12}$ 1770, blef student 1787, magister 1793, kollega wid Ystads skola 1796, rektor wid samma skola 1810 $24\frac{1}{10}$, prestwigd $20\frac{1}{12}$ 1812, kyrkoherde här efter extra ansöfning $24\frac{1}{7}$ 1819. Död $19\frac{1}{8}$ 1826. — Gift 1820 med Margreta Sophia Corvin, köpmansdotter från Carlshamn. Äktenskapet war barnlöft.

18. **Olof Jönsson**, bondson från Ljungby, född $1\frac{1}{12}$ 1778, blef student 1796, prestwigd $29\frac{1}{6}$ 1806, extraord. bataljonspred. wid flottan 1809, åtföljde s. å. flottan såsom expeditionspredikant, blef 1811 pastor wid skånska husarregementet, åtföljde arméen under fälttågen i Tyfland och Norge 1813 och 1814, blef pastor här $20\frac{1}{6}$ 1827, tilltr. 1829. Död $1\frac{1}{6}$ 1835. — Gift med Clara Lovén, dotter af plantagedirektören Johan Lovén och K. M. Herlin. Hon blef sedan g. m. profsten Bolméer i Tryde. Med J. hade hon dottren Carin, f. $29\frac{1}{6}$ 1830, g. 1850 m. löjtnant Seip från Norge.

19. **Georg Fredrik Hollenius**, son af handl. Abraham H. och M. S. Lindberg, föddes i Malmö $20\frac{1}{5}$ 1797, blef student 1815, prestwigd $19\frac{1}{6}$ 1820, kollega wid Malmö skola 1821, pastor här $30\frac{1}{1}$ 1836, tilltr. 1837, honorarieprost 1852.

Gift $30\frac{1}{6}$ 1835 med Anna Katrina Arefkoug, dotter af kyrkoh. Johan A. i Slågarp. Barn: Johan Fredrik, f. $20\frac{1}{2}$ 1838. — Georg Lorenz Edward, f. $9\frac{1}{8}$ 1841. — Georg Abraham Emil, f. $12\frac{1}{2}$ 1844. — Georgina Maria, f. $22\frac{1}{2}$ 1846.

Kyrkoherdar i Östra Herrestad och Ingelstad.

1. **Erasmus Matthiæ** blef $17/7$ 1567 prestwigd att wid förefallande behof tjenstgöra i Ingelstad och Herrestad. Namnet förekommer på en hyllningsfullmakt af år 1584, då han troligen war pastor härstädes.

2. **Lauritz Jörensén**, som 1610 underskrifwit en hyllningsfullmakt, skall warit pastor här 1604—1626. J. B. B. nämnes ingen annan pastor här än herr Lauritz.

3. **Johannes Andreæ** uppgifwes hafwa warit pastor här 1627—1640, men åtminstone det sista årtalet är felaktigt. Så wäl 1627 som 1635 war biskopen wid visitationerna belåten med tillståndet i församlingarna.

4. **Eric** nämnes i en kapitelödom af år 1636. Kanste är han den Ericus Canuti, som i stiftsmatrikeln af år 1842 förekommer utan tidsuppgift.

5. **Johannes Severini Backagrius** prestwigdes till pastor härstädes $19/2$ 1640.

6. **Johan Lauritson** som äfwen kallas Johannes Tinchelius Coronensis och torde warit från Landskrona, uppgifwes hafwa blifwit pastor härstädes 1643.

7. **Jacob Marckursson Boldeviin** prestwigdes till pastor härstädes $14/9$ 1645. Han war ett original, hwars bildning och moralitet torde wisa sig af det följande. Hans hustru Anna Faddersdotter beklagade sig 1664 inför domkapitlet öfwer den hårda medfart, som hon måste uthärda; under sitt 11-åriga äktenskap hade hon icke haft någon god dag; hon hade länge med tålmod dragit sin börda, men slutligen hade hon 1662 beklagat sig för biskopen, då biskopinnan också besett hennes lekamen och kunde bewittna, huru illa hon blifwit behandlad. Hennes man hade derefter inför altaret i Lunds domkyrka lofwat henne ett ärligt och kärligt äktenskap derefter och sagt sig wilja derpå annamma nattwarden med önskan att han, om ej löftet hölls, måtte annamma den ewiga fördömmelsen. Hon hade derpå följt honom hem, men blifwit lika illa behandlad som förut; nu önskade hon att blifwa skild från honom för "den dagelig forbandelse, forhaanelse, trusel, hug og slag," som han på henne föröfwade. Hon klagade ock att han

genast efter deras bröllop fräntagit henne brudkläderna samt sedan på 11 år endast gifwit henne en stinnpås, en stinntröja, ett blått siltskjört och en gemen klädeströja; för öfrigt hade hennes släktingar försatt henne med nödiga kläder. Han försäkrade, att han aldrig behandlat sin hustru illa; han hade tvärtom länge med patiens fördragit henne; han yttrar "jag beder huer erlig mand och qvinde ynche mig for snigelig och suigelig gifftermaal, som jeg uchristeligen beengstes med, at der icke böer saa handles med itt beest, som hund handler med mig, der icke glædes med Abigails dyd, Esthers fryd oc Susannæ kyskhed, men begredeligen bedröfwes med Dalilæ fallsched, Michals spøedfkhed oc Basti stolthed, saa huer uparrist, som retsindeligen vill examinere hendes letfæindige idret mod sin mand, kand se dend osverilende Uret och vederstyggelig osverlast mig scheer till mit Embedes foragt, mit Gteschabs forstyrning och Neringss forhindring. — Hun hafwer aldrig giffuet eller gaffurt mig saa meget som en kræffue eller it torreflæde, enddog jeg icke sich en schilling med hende, men stor bor och giæld imod hendes søde snach; hafwer och taget meget fraa mig. — Hvordan hun mig haffuer foragtet, forlat, skadet, efterstræbet, forfuldt, sveget och vanæret er saa ynchaligt, at jeg yndster huer Mand voete sig for bedrageligt gifftermaal, thy det er større ont end beskrives kand. Jag, hindis ugudelighed imod Ordet och Sacramenterne er gruelig! O huor er den Ven, som trøfter mig igen? Gud naade mig at ieg saa mig icke bedre for! O gifftermaal, naar du monne suige, da giør du Jammer och tuist tilige. Huer erlig karl see sig i speill och voete sig for at tage feil. Men till Sagens gemess sættes i Rette, effterdi Ordinangen slutter om Schændegierste, voldsfolche, Guds ordes foragtere, om Anne Faddersdatter, som en heberlig Mand for Guds sandheds och Öffrigheds trofastheds schyld haffuer ofte paastjendt uden schyld och brøde och saa hact forgrebet sig imod Ordet, at hund siunis synde imod dend hellig Mand, icke böer effter Ordinangen oc deflige at pligte" m. m. Han blef suspenderad i slutet af år 1664 och saken förewar mid landemötet ^{30/6} 1665, då han dömdes, att till Østads hospital följande michaelis tid erlægga 20 daler; om han ej på bestånd tid erlade denna summa, skulle han plifta dubbelt eller "suspenderas ab officio och

tilltalas på hans fall;" emedan hon ej utan lifsfara kunde vara hos honom, skulle han genast utlämna hennes gång- och fångfläder samt ärligen gifwa henne 100 daler till hennes underhåll. Derefter lefde Boldeviin ensam och, som det will synas, rätt rustigt. Elmgren omtalar, att han på ena sidan om sin kammare hade stall för sin häst och på den andra en hölada. Genom gluggar på väggarna kunde han i kammaren hemta hö från ladan och lägga det i krubban åt hästen. 1680 önskade han befordran till bättre lägenhet, fallande sig "en forknused eenlig prästmand" och bedjande om "forfremmelse til Bedre Bröd efter min lange tjeniste, at jag fattig, Genlig Wand kund nyde mine Studeringer . . . . . till frydesom Bröd och dydesom giftermal." 1696 begärde han sammanskott af brandstodshjelp och fick äfwen löfte derom, hwilket lifwål återtog, då det befanns, att den stada han lidit war obetydlig och att han icke war så obemedlad, att han behöfde understöd. 1693 fick han presterligt biträde. I synodalprotokoll 1697 heter det: "discurrerades om H:r Boldevin och befans för kyrkioherdens sällsamhet en stor confusjon i kyrkiofakter, föruthan des lefwerne mycket förargeligt, så at nödigt befanns förordna en ordinarium pastorem." Detta skedde fort derefter; hufesyn hölls i December s. å. Måhända war B. då redan afliden.

8. **Carl Dahlgren**, född i Linderås socken i Östergötland 1664, prestwigdes $1\frac{1}{4}$ 1690 till komminister i Borgeby, responderade wid prestmöte s. å., blef 1697 pastor i S. Olof, men transporterades s. å. till D. Herrestad, der han 1698 installerades. En wid namn Nils Andersson flagade $2\frac{2}{1}$ 1698 i domkapitlet, deröfwer att han blifwit slagen af Dahlgren; de hade mött hwarandra på landsvägen mellan Dahlby och Lund, och, ehuru Andersson hållit undan för D., hade denne lupit efter honom och "med ett skadeligt gewär, med namn hökrok, som war af järn, slagit honom många skadeliga sår i hufwudet, af hwilka han led stor plåga;" D. hade desutom "brukat många otillbörliga och olofliga stålsord," och ehuru Andersson, som kunde gjort motstånd, men det icke wille, "brukade bönen, fann han lifwål ingen nåd och mildhet" hos D. Denne förnekade alltsammans, försäkrande att han omöjligen kunde wågat att gå från de yra hästarna och att han endast

haft en liten tagelgiäsel i handen. D. blef häradsproft i Maj 1725 och dog $\frac{1}{7}$ 1727. — Gift med Anna Sophia Rusch, f. i Landskrona 1672.

9. **Carl Ulrik Wettersten**, f. $\frac{29}{12}$ 1693, prestwigdes till tjenstgöring i Carlshamn $\frac{24}{3}$ 1724 och blef pastor härstädes 1728, tilltr. 1729. Då konsistorium förspört, att hemliga andaktsöfningar höllas på Gersnäs, erhöll W. uppdrag, att skaffa närmare underrättelser derom, men stulle ej yppa att han fått sådant uppdrag. Ej blott pietism, utan och Dippelianism hade fått insteg på denna ort. Dippel uppehöll sig en tid på Ingelstads gård (se I. 139). W. dog $\frac{5}{2}$ 1742; han är begrafven i Herrestads kyrka. Han efterlämnade enka, hwars namn ej är kändt. Sönerna Jöns och Hans Christian blefwo kyrkoherdar, den förre i S. Willie, den sednare i Skärby. Isak W., hwilken 1753 dog som kollega wid Carlshamns skola, war måhända också son af pastorn i S. Herrestad. Dottren Ulrika Helena f. 1734, blef gift m. borgmästaren Niklas Gerwin *) i Helsingborg 1770, d. 1771.

10. **Lars Lefgren**, bondson från Klörup af Slågarp pastorat och född $\frac{27}{12}$ 1691, erhöll sin första undervisning af en student, wid namn Vietius, hwilken som informator uppehöll sig på gästgifswaregården i Klörup och sedan blef pastor i Högstads. 1706 sattes L. i skola i Malmö. Under kriget 1709 måste han återgå till bondarbetet, men kom 1710 åter till skolan, blef student 1713 och prestwigdes $\frac{8}{9}$ 1721 på kallelse af prosten Rönbeck i Ystad. Då denne några år derefter flyttade till Helsingborg, följde L. med honom dit. 1733 anmälde han sin önskan att blifwa missionsår i Rappmarken, yttrande derwid, att man swärligen kunde winna någon befordran med godt samwete. L. war för samwetsgrann för att söka sin lycka genom olofliga medel, och länge fick han wänta på befordran. 1734 blef han vice pastor i Slågarp under kyrkoh. Floræi suspension. Då hans tjenstgöring der 1738 upphörde, uttygade domkapitlet, att han med mycken slit återställt fick och

*) Niklas Gerwin war borgmästareson fr. Carlshamn och sonson af Elias G. past. i Fulltofta.

ordning inom detta wanwärdade pastorat. L. återwände till Helsingborg, der han tjenstgjorde, tills han, efter att hafwa warit prest 21 år och warit föreslagen till befordran tio gånger, blef pastor härstädes i November 1742. Han war en stilla och gudfruktig man och ansågs hysa någon benägenhet för pietismen. Död $15/4$ 1766. — Gift 1732 med Ingefred Matz, som öfwerlefde honom. De hade inga barn.

11. **Nils Kruse**, son af en holzfurste på Gottland och född i Christianstad 1720, blef student 1740, prestwigdes till tjenstgöring i Ystad $20/9$ 1749, erhöå flockarelägenheten i Kjellstorp 1752 och blef $31/12$ 1767 pastor härstädes, ehuru föreslagen i tredje rummet och kallad med endast få röster. J. G. Callman (se II. 122.) war fjerde prosprebikant och hade de flesta rösterna. K. installerades 2 Sönd. e. Trin. 1768 af biskop Engeström. Död $30/8$ 1771. Kyrkoherden Thulin i Hofby höå wid begrafningen predikan öfwer Mich. 7: 9. — Gift 1. $23/6$ 1752 m. Ulrika Fors, f. 1718, d. 1765, dotter af prosten Erik F. i Nyköping och Anna Katrina Lithovia. De hade tre barn, bland hwilka endast sonen Erik, som blef pastor i Brönnestad, öfwerlefde föräldrarne. 2. $30/6$ 1766 med Maria Ohman, troligen dotter af komministern i Ö. Torp Peter Ö. I detta äktenstap föddes öf tre barn, af hwilka de två dogo tidigt.

12. **Andreas Stobæus Barfotb**, f. $23/4$ 1715 i Skurup, der fadren war kyrkoherde, blef student 1729, magister 1741, prestwigd f. å., kyrkoherde härstädes 1773 och dog 1774, utan att hafwa tillträdt pastoratet.

13. **Knut Mikolaus Niis**, stänning, blef student 1744, prestwigd $18/12$ 1754 till tjenstgöring i Nöbbelöf, war 1768, då han responderade wid prestmöte, komminister i Ståswie, blef pastor här 1774, titulär prost 1785 och dog $5/2$ 1801. — Gift 1. med Christina Maria Hahne, prestdotter från Nöbbelöf af Ljunits häråd, f. 1741. 2. 1794 med Greta Johanna Bergman, som sedan blef gift med N. Ekelund, pastor i Borlunda. Hon war dotter af en tullinspektör i Cimbrishamn.

14. **Johan Lindstedt**, trädgårdsmästareson från Ljungby och född $28/8$ 1745, blef student 1764, prest $29/6$ 1771, pastor härstädes $9/3$ 1802, tilltr. 1803 och dog $15/6$ 1823. — Gift 1. $1/11$ 1786 med Ewa Lucia Holm. Barn: Erik Peter,

f. 1787, b. 1854, kamrer wid länkontoret i Malmö. Katrina Ulrika, död som barn. Johan Gabriel, f. 1791, kapten wid norra Skånska infanteriet. 2. $\frac{14}{9}$ 1803 i Rorshwiddinge med Katrina Sophia Kjellman. Barn: Hedwig Sophia f. 1805. Benedikta Ulrika f. 1808. Anders Dlof, f. 1810, arrendator af Danwisk qvarn i Stodholm.

15. **Erif Mathias Billing Clerik**, son af profsten Lars Billing i Tgelösa och född der $\frac{23}{7}$ 1772, blef student 1788, magister 1802, prest $\frac{16}{9}$ 1799, pastor här $\frac{3}{6}$ 1824, tilltr. 1826. Han war ytterst ensaldig. Död $\frac{29}{11}$ 1828. — Gift med Johanna Holm, dotter af profsten Samuel Holm Carlsson i N. Svaluf. De hade inga barn.

16. **Sven Agerlin**, son af en bruksegare och född i Östra Långby $\frac{10}{6}$ 1765, blef student 1785, prestwigd $\frac{17}{6}$ 1795, pastor härstädes $\frac{20}{4}$ 1830, tilltr. 1831. Om honom kan sägas detsamma som om företrädaren. Död $\frac{21}{4}$ 1839. — Gift m. Annette Engström. Barn: Johan Albrekt. — Annette Louise. — Charlotta Dorothea. — Sophia Albertina.

17. **Carl Wilhelm Douzette**, son af en chirurg och född i Jönköping $\frac{18}{12}$ 1771, blef student 1795, prestwigd i Lund $\frac{12}{9}$ 1800, erhöll indigenatsrätt i Lunds stift 1810 och tjenstgjorde derefter på många ställen, wanligtwis såsom vice pastor, ehuru saknande förmåga att skrifa en sammanhängande mening. Wid 67 års ålder undergick han pastoralexamen utan att kunna läsa hebreiska eller grekiska innantill, blef $\frac{2}{6}$ 1840 pastor härstädes, tilltr. 1841. Död 1843. — Gift med Ulrika Lovisa Nykiörel, hvars fader war prest och klosterare i Höja; hon dog 1841. — Barn: Frans Johan, f. $\frac{10}{6}$ 1817. — Laurentia Elisabeth, f. $\frac{21}{12}$ 1808. — Charlotta Maria, f. $\frac{23}{5}$ 1814.

18. **Åke Petter Malmqvist**, son af en qvarnegare i Malmö och född der $\frac{25}{7}$ 1793, blef student 1814, prestwigd $\frac{4}{6}$ 1819, kyrkoherde här $\frac{16}{10}$ 1844, tilltr. 1846. — Gift $\frac{27}{3}$ 1846 m. Cecilia Elisabeth Hultman, dotter af garfwaren Johannes H. i Helsingborg och Gundela Gottschick.

Kyrkoherdar i Tryde och Spjutstorp.

1. **Tholuff** nämnes i ett tingswittne af år 1475 såsom prest i Tryde och dekan i Ingelstads härad.

2. **Jens Tholoffsen**, troligen den som 1472 war pastor i Dverrestad, förekommer som prest i Tryde och dekan 1477.

3. **Jens Trolsøn**, nämnes som pastor här 1490.

4. **Nils** och 5. **Michael** nämnas utan tidsuppgift, och 6. **Pehr** med år 1540.

7. **Alexander Andersøn**, som skall warit här reban 1557, har 1584 underskrifwit en hyllningöfullmagt.

8. **Jacob Dilsen** war pastor här 1610.

9. **Jens**. En så benämnd pastor härstädes nämnes i B.B.

10. **Niels Rasmussøn** skall warit här reban 1616 och war pastor ännu 1648, troligen till 1655. Enligt B.B. hade han warit kapellan och skolmästare i Gimbrishamn. Der yttras: "Huru och genom hwilka medel han erhållit kallelse, må prostén weta." En adelsdam, Katrina Thott, klagade att han swikit sitt gifna löfte att äkta en af hennes pigor. Wid visitation 1627 war biskopen ej belåten med ungdomens christendomskunskap; pastor och klockaren uppmanades till större flit. 1631 war biskopen en natt öfwer hos herr Niels, som kallades en enfaldig man och war ytterst fattig. Prestgården war så förfallen, att man der icke war skyddad för snö och regn. 1635 befanns klockaren wara försumlig, men ungdomens kunskap war likwäl hjälpsig. Krabbe-familjen erhöll 1650 patronrätt till Tryde pastorat.

11. **Jacob Jörgenssen**, som war född i Haderslev, blef prestwigd till pastor härstädes $\frac{7}{3}$ 1655 och war det till 1674.

12. **Niels Christophersøn Londin**, som war son af Christopher Månsøn, akademifogde i Lund och domkyrkans förwaltare, blef 1672 pastor i N. Rörum, men förflyttades 1674 derifrån till Tryde, då han ej wille gifta sig med prestentän i N. Rörum (se III. 46.). Han skref i all sin tid nära nog ren danska. Död $\frac{15}{10}$ 1699, efterlämnande enka

och flera döttrar; dessa blefwo gifta, men ej med prester. Under Londins fifta tid, predikade en student, wid namn Petrus Hahn, härstädes, och efter L:s död synes här hafwa varit en prest benämnd Johan Johansson. J. H. Gyllenpalm begärde $27/3$ 1700 att biskopen wille föreslå "en Guds man till predi- cant uti den aflednes ställe till Tryde kall, som kunde lända Gudi till ähra och församlingen till salighetsupbyggelse."

13. **Josephus Bolmstadius**, bondson från Bolmsta i Småland, föddes $12/10$ 1669. Hans fader skall hafwa under modrens swåra och långwariga födsloarbete lofwat att upp- offra det wäntade barnet åt Herrans tjenst, hwarpå förlofnin- gen genast förstiggid. Wid tio års ålder kom Joseph B. till Wexjö skola, tillbragte der och på gymnasium 12 år och blef derefter student 1691. 1694 $15/5$ blef han af biskop Wirænius prestwigd till tjenstgöring i Christianstad och utnämndes 1700 till pastor härstädes. I ett bref af år 1711 yttrar han, att hälften af gårdarna i pastoratet woro öde och att de qwarwa- rande åboarne icke till hälften kunde beså sin jord. B. dog $25/4$ 1739, efter att några år förut hafwa afstått pastoratet åt sin son. Till text för predikan wid hans begrafning walde han sjelf Ps. 71: 5, 6., hwilka ord han ofta med rörelse uttalat för att styrka sin tro på den gudomliga kärlekens omwårdnad. — Gift 1. med Elisabeth Aquilonia, prostdotter från Löbe- rup; hon skall förut varit gift med en prest i Tryde, men om det varit pastorn Londin eller den ofwannämnde Joh. Johans- son, uppgifwes icke. Med B. hade hon tre söner och en dot- ter; de två sönerna öfwerlefde fadren och blefwo kyrkoherdar, den ene i W. Bram, den andre i Tryde. 2. $16/5$ 1714 med Botilla de Fine, som dog omfr. 1733.

14. **Jakob Bolmstadius**, son af företrädaren och född här $17/5$ 1707, sattes 1721 i Lunds skola, blef student 1724 och prestwigdes på fadrens kallelse $19/5$ 1729. Tre år derefter öfwerlämnade fadren åt honom hela pastoralwården och sedan en uppkommen fråga om patronrättigheten blifwit af- gjord, erhöil han 1736 fullmagt på pastoratet. Med anledning af bref från biskopen upplyste B. $31/10$ 1740, att inga bland hans åhörare plägade deltaga i olofliga religionsfammansom- ster hos stråddaren Lindeqwist. Denne, som på ett års tid

bortlagt att supa och swärja samt läste Guds ord och söng "Mose och Lamsens wisor", påstods nu försumma sitt handwerk och hålla konventiklar. Man igentänner de ännu i dag wanliga ombömena om "läsarna." B. dog $10\frac{1}{2}$ 1744. — Gift $18\frac{1}{10}$ 1732 med Petronella Blangius, prestdotter från Österlöf, f. 1709, efter Bolmstadii död gift med prosten Roos i Rödvinge. Med B. hade hon 8 barn, af hwilka tre söner öfwerlefde fadren och en dotter föddes 6 wekor efter hans död.

15. **Alexander Ingelsten**, f. 1690, gif i Christi-anstads skola och omnämnes som student 1716, då han "räkat i någon widlyftighet" i anledning af konungens påbud att häglösa studenter skulle tagas till "gardies-busfar." Lifwål blef han $26\frac{1}{6}$ f. å. prestwägd. Till en början tjenstgjorde han i Stoby, men kom sedan till Ystad, der han $29\frac{1}{1}$ 1729 blef skolrektor. Wid prestmöte 1732 war han respondens och blef $3\frac{1}{9}$ 1745 pastor härstädes. Död $24\frac{1}{2}$ 1751. — Gift med Mariana Donner. Genom detta äktenkap war han beslägtad med prosten Håkan Lacander i Ystad, men då han faller denne prost för swärfar, så torde han sedan warit gift med en dotter till honom. Sonen Carl Håkan omnämnes som student 1745.

16. **Zacharias Arsenius**, prestson från Västad, föddes der $9\frac{1}{4}$ 1723, blef student 1739, prest $10\frac{1}{6}$ 1746 och tjenstgjorde derefter i Allerum till 1751, då han sändes till Tryde i egenkap af nådårsprest. 1753 $20\frac{1}{6}$ bewiljades honom fullmagt å detta pastorat. 1759 kallades han af ryttmästaren baron Rudolf Wilhelm Coyet till fjerde prosfpredikant i Frwetosta. Han skall warit en rättstjaffens man och wäl begäfwad prest; också hade han bildat sig i en god skola, hos kyrkoh. Sundius i Allerum. För öfrigt war han en dålig hushållare och mycket fattig. Han blef slagen af en yr häst och dog deraf 1773. — Gift m. Christiana Blangius, prestdotter från Winklöf, f. 1720 och efter Arsenii död gift med hans efterträdare. En son blef borgmästare i Allingsås.

17. **Johan Stare**, son af en kronobefallningsman, blef prest $28\frac{1}{3}$ 1759 på kallelse af prosten Henschen i Ronneby. 1760 war han nådårsprest i Fridlefsstad. Han motsatte sig i-

rigt den i biskop Engeströms biographi I. 165 omnämnda barnamörderskans önskan att få tala med Elfwing. S. blef 1774 pastor härstädes. 1783 sökte han Twings pastorat. Domkapitlet gaf honom gansta fördelaktigt witsord. Död $13\frac{1}{2}$ 1789. — Gift med företrädarens enka Christiana Blangius.

18. **Ragnus Petter Dahlberg**, 1789—1812; se ofwan f. 59.

19. **Olof Johan Holmér**, 1815—1841; se wid Reng II. 133.

20. **Frans Christian Nordström**, son af profsten Lars Johan N. i Ingelstorp, föddes i Wanstad $2\frac{1}{7}$ 1810, blef student 1826, magister 1832, prest $18\frac{1}{12}$ 1834, duplikant wid Lunds skola f. å. och wid Malmö skola 1835, konrektor wid skänkta skola 1839, kyrkoherde här $2\frac{1}{4}$ 1841, tillträdde f. å. och erhöll profstetitel 1851.

Gift $27\frac{1}{5}$ 1842 m. Gustawa Borg, dotter af rådmannen Jakob B. i Malmö. Barn: Agnes, f. 1845.

Kyrkoherdar i Allstorp och Bollerup.

1. **Jöns Pathereson** uppgifwes hafwa varit prest i Bullarp 1442 och ännu 1475.

2. **Matthis Oluffen** nämnes i tingswittnen af åren 1477 och 78.

3. **Peder Nielsen** förekommer i dokumenter af åren 1492 och 98.

4. **Masmus** uppgifwes hafwa varit pastor här 1575, men detta årtal är säkert felaktigt. Deremot upplyser 1569 års "landebog," att en pastor med detta namn varit här på 1550- och 1560-talet. Der nämnes att 6 gårdar af Gerarps (Tosterups) socken blifwit lagda under Bollerup år 1555, men prästen i sistnämnda socken lofwade i prestens och häradsbrödernas närvaro, att icke göra anspråk på någon af dessa gårdar, hwilket löfte dock ej hölls. Folket gaf wändigen till Gerarps kyrka, utom på offerdagar.

5. **Marcus Berthilssön** prestwigdes $3\frac{1}{3}$ 1573 till

pastor i Ullstorp och Bollerup. Han synes hafwa åtnjutit anseende, war deputerad wid hyllningarna 1584 och 1610 samt 1619 vice häradsprost; han lefde ännu 1627, men war då mycket gammal och ålades antaga en medhjelpare. Klofaren befanns wara försumlig och erhöll admonition.

6. **Nicolaus.** En så benämnd pastor omnämnes 1638. En wärdeld hade då öfvergått prestgården.

7. **Jens Jörgensön** war pastor här 1648 och blef wid wår-synoden 1651 suspenderad. Anledningen dertill är ej känd, ejheller om han sedan återfick ämbetet.

8. **Nils Jörgensön**, skänning, prestwigdes $\frac{2}{3}$, 1653 och uppgifwes hafwa warit pastor till 1670. Han skall warit gift med en dotter af Hans Watzon, pastor i Grönby.

9. **Thomas Hansson**, med tillnamnet **Rej**, blef pastor här $\frac{1}{2}$, 1671 och dog 1679, efterlämnande enka wid namn Margreta och flera barn. Hon klagade $\frac{1}{2}$, 1680 att herr Niels, som war kallad till pastor, wid höstens "anfang" welat bemäktiga sig all tionden, ehuru hon under halfannat år efter mannens död förjt för gudstjenstens upprätthållande, hwarom herr Niels icke sig bekymrat. Hon åtnjöt under sin lifstid hela prestgårdens afkastning.

10. **Nils Petersson**, son af ridefogden Behr Nils-son på Ingelstad, föddes omfr. 1646, blef student 1670, tog attestats, som det då kallades, 1672 och blef 1679 af grefwe Rantzow kallad till pastor härstädes. Denna kallelse höll på att blifwa om intet af följande anledning. Öfwannämnde ridefogde hade för medhåll med snapphanarna blifwit dömd att mista lif, åra och gods. Huruwida denna dom blef upphäfd, eller dödsstraffets verkställighet förefoms genom den dömdes sjukdom och aflidande, är icke kändt. Han hade oc i ett bref till sin husbonde på spe kallat prosten h:r Olof i Löderup för "herr Olle Löntöll" och yttrat: "de danske prester ere ligesom de ægyptiske præster war i gamle dage." Öfwerste Liljenberg på Ingelstad, yttrade i ett bref $\frac{2}{2}$, 1680; att fogden förmodligen dött af försträckelse, då husbonden hemkom och ämnade träfwa rålenstap för godsets förvaltning; denna rålenstap wille han nu uträfwa af den aflidnes son, studenten Nils Petersson, som "hög obligerat att swara till sin döde faders handtering."

Nils Persson wille påstå, att hans fader, långt ifrån att wara öfwersten något skyldig, twärtom hade fordringar hos honom. Liljenberg förklarade derpå i bref $\frac{3}{2}$ s. å. ej blott den afsidne fogden för "den argeste tyff, skjelm och forræder," med protest mot hans årliga begrafning, utan påstod också sonen, "den förmente student" Nils Persson, "hafwa lyffwet som en lätferdig skjelm och tyff, derfor jeg och hannem holder till andet bewiis." Nils Persson inståmdes till prostmötet för att fria sig från dessa tillwitelser och från misstanken att hafwa stått i hemligt förstånd med snapphanarna. Han insann sig icke. Ryskoh. Boldewin i S. Herrestad erhöll såsom den äldste prest i häradet uppdrag att ingiwa en relation om hwad som wore kändt i orten angående Nils Persson. I denna relation anföres bland annat det gravamen mot honom, att han i bref till prosten "refermered probstens titul och streff: reverende D:ne pastor," och mycken förtrytelse yttras deröfwer, att han med sådana antecedentier kunde hafwa anspråk på befordran. Af Boldewins underligt hopsatta memorial må något anföras. "Protest imod hannem, om hand der er kommen aff saadan fader, uden lofflig leffnets och meriters bewiis, ja, effter Reccessen gott widne fra kongelig Carolin. Academi, samt Redelig Demonstration om hans forhold i krigstid att hand war icke i stempling med snaphaner, der Wellbaarne Sal. her Carl Lilienbergh saa illde forraaddis, men hand passered sicker och fri, och hwad hand haffde att bestille paa Ingelstad gård naar hand war der, effterdi Wellb. Her Oberst miste der sitt herlige skjønne Bibliothek och meget gott, samt hwad gaffnelig tjenist hand haffwer gjort till att meritere Promotion, förend hand faar kalld, till att udskyde ved udenrigs gifftermaals præmatur præjudis en hederlig och huusgeraadig Swenske presteEnde med hendes suckende faderløse børn, som Præster frem for andre bör at huswale. I Betenchede om gjenmaal som udmaal, I den sted hand kunde vel först tjent æstimable condition till att lære bedre mores och meriteredt honores, forend hand ved gifftermaals fordeel ligesom middel imod Reccessen far i vejen for andre well meritered, ydmyge Personer, som ere komne aff gott erlig sold och haffuer skidit sig vell till att giffue andre gott Exempel." — — "Skall den være Præst, som staar indstreffven

for Lögner, som en lætferdig skjellm och tyff? Maa den gaa i forspring for trohjertige och wellmeriterede Patrioter, helst Ullstrup kirke er Swenskt som legitime bör tilltrædis och icke vanhelligis med at glæde sig ved andres sorg; er det icke contra Paulum, ja Mosen et Prophetas, som lærer: quodlibet tibi non vis fieri, alteri ne feceris? Thi smage hand hvad contra Stimulum calcitrare Betyder, till at lære bædre non fatum fatuum, sed Ratum Rigidum: Deus superbis resistit." — — "Hvad det gjælder hannom at stbde Rættten offuerhörig och ej Respectere Swenske Probstemøde, om hand lod opgeblast egenfindighet vise hannem at holde sig for keet till at møde, saa end der derudi sees hans selfsomhed, at ubi rerum testimonia adsunt, non opus verbis. Men om hand holt sig for stor till Probstemøde at pligtstyldig sware till Rættten, syvntis hand at tage sag på sig, effterdij qui tacet, affirmat" m. m. Det wæcker unbran, att en person, som tyktes hafwa warit swårt comprometterad, icke inståndes inför den I. 69 f. omtalade undersöfningskommisjonen. Nils Persson blef $14\frac{1}{12}$ 1681 prestwiqd till pastor härstädes. Som han till företrädarens enka affstätt hela prestgården, bodde han på ett ställe i Thoarp, som han förmodligen sjelf egde. 1684 blef han suspenderad "för särdeles orsak skull," troligen derföre, att han icke predikat på swenska, och kyrkoh. Wättringh erhöil uppdrag att med biträde af prosten Arenhil i Skjellstorp hålla undersöfning om uniformitetens befrämjande, ungdomens framsteg i läsning o. f. w. Sednare afhöres intet om Nils Persson. Han dog $22\frac{1}{4}$ 1707.

11. **Grik Tengstedt**, westgöthe, hwars förältrar äro ofände, blef $11\frac{1}{2}$ 1705 prestwiqd till tjenstgöring i Uppåkra, 1707 pastor härstädes, $10\frac{1}{2}$ 1730 häradsprost och dog $18\frac{1}{5}$ 1737 wid 62 års ålder. Han skall warit en redbar och aktad man. — Gift med Metta Reslöw, prestdotter från Wallby, som sedan war gift med kyrkoh. L. Harlin i Gladfax. Barn: Ake, pastor i Gimbrishamn. — Gunilda, f. $11\frac{1}{6}$ 1729, g. m. kyrkoh. A. Reslöw i Silfåtra.

12. **Maurits Carl Utterbom**, som war östgöthe och född 1701 samt förmodligen i Upsala blifwit student och magister, kallades 1735 af fröken von der Bahlen och landshöfding Stael von Holstein i Calmar till huspredikant. Lunds

domkapitel wille endast med det wilkor ordinera honom, att han affade sig befodringsrätt i stiftet. På kallelse af fröfvarna Judith Beata och Henrietta Amalia Rangow på Bolle-rup blef han 1738 pastor härstädes. 1761 beswårade han sig deröfwer att han wid ansökning till pastorat blifwit förbigån-gen för mindre förtjente sökande, såsom warande född i Öster-göthland och pastor wid ett patronelt gäll, då deremot U. Berg-ling och J. Bolmstadius, som ej tillhörde Lunds stift, af dom-kapitlet ansetts förslagsberättigade. Domkapitlet swarade, att U. blifwit utesluten derföre, att han i unga år af patronus blifwit kallad till pastorat, utan att förut hafwa tjenstgjort i stiftet. Bergling hade deremot, ehuru utom stiftet född, dock der gjort presterlig tjenst, och Bolmstadius hade wäl tjenstgjort i annat stift, men tillhörde Lunds genom födelsen. Enl. Ståhl war U. titulär prost. Han dog $\frac{2}{11}$ 1775. Hans hustru Ma-ria Brigitta Greben, med hwilken han wigdes $\frac{9}{1}$ 1742, war tyff till börden, men hade enl. Elmgren warit "Demoi-selle eller Fransyska" hos ofwannämnde fröfnar Rangow. U:s två döttrar blefwo gifta, den ena med hans efterträdare, den andra med prosten Hagerman i Widtfsöffe.

13. **Nils Andreas Bankif**, född $\frac{12}{6}$ 1737 i Glim-åkra, der fadren war pastor, uppfostrades af sin farbror, som war pastor i Keng, blef student 1753, prestwigd $\frac{5}{12}$ 1759 och pastor härstädes 1777. Död $\frac{17}{6}$ 1804. — Gift $\frac{4}{11}$ 1774 med Judith Amalia Utterbom, f. $\frac{27}{4}$ 1747, dotter af fö-reträdaren. Barn: Carl Anders, f. $\frac{11}{8}$ 1775. Brita Charlotta, f. $\frac{14}{1}$ 1777, d. 1852, g. m. vice past. Jonas Heurgren. Mauritz, f. $\frac{1}{3}$ 1778. Susanna Maria, f. $\frac{10}{10}$ 1780. Margreta Sophia, f. $\frac{9}{2}$ 1784.

14. **Carl Ejler von Schantz**, 1806—1822; se wid Öfraby p. 121.

15. **Christian Ripa**, son af kronolänsmannen Per R. och Hanna Nilsdotter, föddes i Ölsröd $\frac{31}{8}$ 1788, blef student 1802, prestwigd i Wexjö $\frac{18}{6}$ 1811, pastor här $\frac{14}{1}$ 1824, tilltr. f. å., erhåll prostetitel 1836.

Gift $\frac{14}{8}$ 1819 m. Anna Margreta Dahlberg, f. 1795, d. 1847, dotter af prosten D. i Gladfax. Barn: Ma-

ria Sophia, f. 1825, g. m. landtbrukaren A. Borg. —
Per Magnus Christian, f. 1830, landtbrukare. — Ka-
rin Wilhelmina Elisabeth, f. 1833. — Nils Albrecht
Holger f. 1836, Årjent.

Södra Åsbo härad.

Proftar.

- S. Åsbo härad var 1600—1678 och 1696—1712 förenadt med Luggude härad till ett prosteri.
- Peder Kage i Höja 1575.
- Mauritz Olsson i Björnefulla 1584.
- Michel Olsson i Helsingborg 1600, 1612.
- Nils Michelson Alborg i d:o 1613—1614.
- Hans Arnoldson de Fine i d:o 1615—1637.
- Anders Pederson Gemzö i d:o 1638—1650.
- Rasmus Hofgård i Kropp 1650—1678.
- Erasmus Gemzæus i N. Bram 1678—1696.
- Gilius Achtschelding i Helsingborg 1696—1698.
- Johan Sundius i d:o 1698—1701.
- Dlaus Orstadius i d:o 1703—1708.
- Dlaus Troilius i d:o 1708—1712.
- Gabriel Nykiöref i Höja 1712—1721.
- Magnus Darin i N. Bram 1722—1742.
- Johan Gabriel Nykiöref i Höja 1742—1743.
- Anders Palm i Björnefulla 1744—1758.
- Alexander Ziebeth i Duidinge 1758—1780.
- Jacob Quensel i Åusås 1780—1797.
- Ernst Johan Edberg i Björnefulla 1797—1803.
- Johan Georg Krook i Duidinge 1803—1831.
- Nils Peter Westerström i Åusås 1831—1853.
- Carl Berling i Höja 1853.
-

Kyrkoherdar i Norra Wram och Bjusf.

1. **Bospafius.** En så benämnd pastor, som od varit theol. doktor, uppgifwes hafwa varit här 1551.

2. **Christoffer Pallessen,** broder till den danske historikern Claus Lyschander, uppgifwes hafwa varit pastor härstädes 50 år. Han war magister, men när och hwar han blifwit det uppgifwes ej. Död $1^{3}/_{3}$ 1602. I Wrams kyrka uppfattes ett epitaphium öfwer honom och hans son Claus. Bland hans öfrige barn nämnes en son Johan, som dog i Ungern 1582; han har utgifwit åtskilliga historiska skrifter.

3. **Niels Paaſke** (Nicolaus Paschasius) war född i Löfstör 1568 och blef student i Köpenhamn 1591, war en tid rektor wid skolan i Thistad och sedan i Ålborg, men reste der-
 efter utrikes och studerade wid utländska högstolor. 1598 för-
 swarade han en disputation i Leyden. Om han utrikes eller
 i Köpenhamn förwärfwat sin magistergrad, är icke kändt. Efter
 att hafwa besökt Tyskland, Frankrike, England och Holland åter-
 kom han hem och blef 1602 pastor härstädes. 1612 synes han
 isynnerhet hafwa föranledt profsten Michel Olssons i Helsing-
 borg affättning genom anförande af klagomål öfwer hans lef-
 nad och ämbetsförvaltning. Under sin stogång i Wiborg skall
 Niels Paaſke hafwa fattat kalviniserande åsigter i theologiska
 frågor. Dessa åsigter bibehöll han länge och ännu såsom prest
 i Wram, men öfwer gaf dem slutligen. 1616 blef han biskop i
 Bergen och dog der $27/_{6}$ 1636. Han war gift med en dotter
 af seländska biskopen Hans Poulsen Resen.

4. **Christen Thorndall,** hvars fader, magister Sö-
 ren T., war pastor primarius i Helsingör i början af 1600-
 talet, blef pastor här efter Niels Paaſke och lefde ännu wid
 midsommaren 1660, men dog samma år eller det följande. Han
 war od magister, men man wet ej när eller hwar han blifwit
 det. Wid biskopsvisitationer 1617 och 1626 befanns allt stå
 wäl till. Han hade en son, som blef pastor i Frillestad, och
 en dotter, som blef gift med sin faders efterträdare.

5. **Grasmus Gemzæus** (Rasmus Andersson Giems-
 höy) war son af profsten Anders Pedersön Gemzö i Helsing-
 borg, gick i skola i nämnde stad och blef 1655 student i Köpen-

hamn. Sedan han blifwit kallad till Wrams socken af prosten Nils Sörensen i Malmö, hwilken såsom kanik hade patronrätt, och till Bjuf af bönderna derstädes, rekommenderades han $\frac{23}{3}$ 1661 af biskopen hos generalguvernören till att erhålla fullmagt och prestwigdes dominica Judica s. å. Då prostetjensten i Luggude och S. Åsbo härader genom prosten Hoffgarde öfvergång till Danmark 1678 blifwit ledig, öfvertogs den af Gemæus. Han anmålde $\frac{15}{11}$ 1680 att han "förskaffat sig" kontraktisternas kallelse till denna prepositur, hwartill han hopades blifwa utnämnd; men med utnämning dröjde länge, förmodligen derför att man ämnade prostetjensten i Luggude härad åt en blifwande pastor i Helsingborg. Den tillföll också N. Schartov derstädes, och Gemæus måste låta sig nöja med att $\frac{9}{4}$ 1682 blifwa prost endast i S. Åsbo härad. Derjemte war han tienstförrättande prost i N. Åsbo och Bjära härader 1692—1696 under den gamle prostey Lauritz Nilssons i Nisseberga sjuklighet och efter hans död. Gemæus synes alltså hafwa warit en anwänndbar man och egt sina förmåns förtroende såsom ärlig swenskt, om han än icke egde synnerlig gunst hos biskop Hahn. Sjelfförtroende tyckes han icke hafwa saknat. Då en bonde klagat att G. icke welat besöka honom under hans sjukdom och meddela honom nattwarden, och biskopen med anledning deraf yttrat sin förundran deröfwer att G. icke "betjenat den sjuke i hans salighetsaf, så han icke haft förnöden Conffistorium dermed bemöda," swarade G. i något stolt ton att han aldrig nefat betjena denne bonden, då han wille "komma i wänfkap med sin Gud," och att endast en felaktig uppgift af en besallningsman Pihl föranledt dröjsmål med besöket hos honom; han tillägger: "Jag förhopar att jag uthi mitt anförtrodta embetthe, nest Guds hielp, sålunda hafwer mig forre hållat at Gd. Högwörd. for min skull icke skall hafwa någon dishonör; mens hwad Calunnianter kand wolle, kand jag eller någon icke wåra fri förre, de får well med tiden, deo volente, deris lön. Jag lessuer i den forsichring att Gd. Högw. haffver et bättre omdömme om mig" m. m. 1684 klagade G. att tjuftwar hade blifwit mycket driftiga, sedan det blifwit förbudet att från predikstolen göra bön om tjuftwerlers upptäckande; bland den gemene allmogen war häröfwer stor lamentation;

från en bonde hade midt på ljusa dagen en stut af 15 dalers värde blifwit bortstulen; en hade yttrat, att det wore bäst att stjåla med, då man icke kunde få tjuftarna straffade o. s. w. G. anhöll att biskopen wille göra slut på böndernas gny. Biskopen swarade något snåstigt, att det wore honom ofårt, att synd och ondskas togo öfwerhand och att presterkapet icke bättre wiste deras ämbete förrätta; böner om tjuftwars upptäckande woro ej förbjudna, utan blott "exécrationer och swåre expressioner af ett eller annat skriftenes sprog." 1683 utkom ett tyfte att en del prester på Helsingborgstrakten hos generalguvernerören begärt att få predika på danska, men G. förklarade $\frac{6}{12}$ f. ä. att han ingen känneedom derom hade. I sitt sigill hade han en bock, hwaraf man finner att han, som härstammade från Zemshög, här deriverat detta namn af det tyfsta Gemse. Han dog $\frac{22}{3}$ 1696. — Gift 1. med företrädarens dotter Marna Torndal, som dog hastigt $\frac{11}{3}$ 1695. 2. m. Maria von Brunow, dotter af öfwerstelöjtnanten Carl von B. och Margreta Alsborg, hwars fader war prost i Helsingborg. Tre Gemzæi barn med första hustrun omnämnas, nemligen Anders, prost i Gråmanstorp, Elsa, g. m. kyrkoh. Munthe i Heflunda och Kerstin, som $\frac{19}{3}$ 1696 i Åusås födde en oäkta dotter, som blef kallad Maria. I kons. prot. $\frac{7}{1}$ 1697 nämnes, att hon icke kunde förstonas för kyrkoplikt för sin oaktisamhet om sitt barn. Hennes förförare war en dansk prest, wid namn Nils Gram, som wistats hos en kammarherre Härd. 1701 sadet han hafwa "gått i ett katolskt kloster", och hon förklarades fri från honom. Döttrar af Erasmus Gemzæus woro troligen också Helena Maria G., g. m. kyrkoh. Knut Cervin i Ingelstad, och Eleonora G., g. m. arrendatorn Georg Regelsön.

6. **Swen Torell**, westgöthe, war adjunkt hos prof. Poppelman några år, innan han 1696 blef pastor härstädes. Några af församlingen klagade 1697 att han war "lägmålt och läspet," men konsistorium fastade intet affeende på deras klagan. Besynnerligt nog heter det också, att åhörarne woro missnöjda med T. för hans oförmåga att tala swenska, ehuru han war infödd swensk. Troligen war det Gemzæi ofwänämnde son, som underblåste missnöjet med T., för att sjelf

få blifwa wid pastoratet. L. dag $22/7$ 1708. Han war gift med företrädarens enka Maria von Brunow, som efter hans död blef gift med kyrkoh. Castanæus i Hardeberga (se I. 271).

7. **Magnus Darin** war son af kyrkoh. i Daretorp af Skara stift Lars D. och Christina Graan, hvars fader war inspektor på Westanå. Han föddes $29/6$ 1678 på Wisingsö, der fadren då war konrektor, och kom 1684 till Wisingsö skola, der han blef tyranniskt behandlad, såsom ofta war händelsen i den tidens skolor. 1690 intogs han på Skara gymnasium, der han förvärfwade sig goda kunskaper, särdeles i grekiskan. 1696 förlorade han sin fader. S. å. blef han student, men kunde för sin fattigdoms skull ej länge blifwa qwar wid akademien, utan mottog kondition hos kyrkoh. Cavallius i Sörby, der han två års tid hade strängt arbete dels såsom predikobitråde, dels såsom informator. 1699 fick han kondition i Carlshamn. Förfedd med ett hedrande witsord om kunskaper och stadga af superintendenten Folcher i Carlskrona återwände han 1701 till Lund och blef $17/5$ s. å. prestwigt till biträde åt förste stadskommunministern i Lund Joh. Ågren, blef 1703 domkyrkoadjunkt och informator i prof. Linnerii hus, föreflogs 1704 till stadskommunistratur i Malmö, blef 1707 $23/3$ stadskommunminister i Landskrona och pastor i Wadensjö, hwarifrån han $9/9$ 1710 erhöill transport till N. Bram. Då han kom hit, synes mycket offid. hafwa varit rådande inom pastoratet. Han anmälde 1711 att flera äkta makar lesde illa tillsammans och att druckna personer stundom infommit i kyrkan och stort andakten. S. å. grasserade pesten härstädes. D. förfrågade sig i konsistorium, huru man skulle förhålla sig med afseende på lifsermoner öfwer de pestdöde, och fick till swar, att i wedopredikningarna kunde, om texten dertill gaf anledning, "fuller påminnelse ske om dem, som således genom sarsfoten blifwa hådanryckte, att de dock i Herranom saligen dö, och deras anhöriga, som ännu i lifwet äro qwarlämnade, ej måtte försträckas, att deras lekamen så uti badar utom kyrkogården nedergrafwas, som allenast till det meniga bästa sker." Att D. haft anseende som en kunnig man, kan man sluta deraf att han tre gånger officierade wid prestmöte, nemligen såsom opponens, respondens och orator. 3 Lug-

gude häradsrätts protokoll omnämnes han af domaren såsom en för kristelig underwisning och ordning werksam och nitälskande man. 1722 $\frac{2}{5}$ blef han prost i S. Åsbo härad. Död $\frac{20}{6}$ 1742. — Gift $\frac{19}{6}$ 1707 med Maria Ågren, systers till ofwannämnde Johan Å. i Lund; hon öfwerlefde sin man. Barn: Lars, past. i Farhult. — Johan, f. 1712 $\frac{22}{12}$, tolagskommisarie i Stockholm, d. ogift $\frac{23}{12}$ 1762. — Petrus, past. i Hammarlöf. — Christina Maria, g. m. fadrens efterträdare. — Anna Katrina, f. $\frac{4}{1}$ 1725. 4 söner dogo i späda åren.

8. **Lars Ståhl** föddes $\frac{14}{3}$ 1717 i Hakarp af Wexjö stift, der fadren Anders S. war pastor och prost; modren hette Maria Lillander och war prestdotter från Hakarp. Wid 11 års ålder sattes han i Jönköpings skola och blef student 1733. Såsom informator för presidenten Silfverskölds söner wistades han 1739 och 1740 i Stockholm och hörde flitigt Linnés föreläsningar. Återkommen till Lund, blef han magister 1741 och mottog s. å. på hösten ett kollegat wid Jönköpings skola. 1742 undergick han presterexamen i Wexjö och prestwigdes $\frac{28}{7}$ i Lund, kallades $\frac{30}{3}$ 1744 af öfwerste Berch till pastor härstädes, responderade wid prestmöte 1748 och orerade 1759, blef prost i Lügude härad 1779, war riksdagsman 1778 och 1786 samt föreflogs 1792 till theologiskt doktorswärdighet. Död $\frac{19}{5}$ 1796. Prof. Nylander höll lifpredikan öfwer honom och skilbrade honom såsom en kunskapad man, såsom en begärfwad och oförtrutet nitist lärare och såsom en uppriktig kristen. Han dog stilla just då han med tydlig röst uppläst N:o 480: 2. i nya psalmboken, hwilken psalm man börjat att föreläsa för honom. — Gift 1. $\frac{2}{11}$ 1743 med företrädarens dotter Christina Maria Darin, d. $\frac{14}{8}$ 1761 i barnsäng, eller "ett offer för kärleken," enl. profsten Krooks uttryck i listal öfwer hennes man. I detta äktenkap föddes 4 söner och tre döttrar, af hwilka tre söner och en dotter dogo i späda ålder. De öfrige woro: Magnus, f. 1761 $\frac{14}{8}$; rektor wid Christianstads skola, prof. och ordenshistoriograph; död ogift 1843. — Maria Laurentia, g. m. 1. P. Brodd, 2. N. Ljungman, pastorer i Engelholm. — Anna Helena, g. m. Christian Holbeck, past. i Oderljunga. 2. $\frac{24}{6}$ 1765 med Elisabeth Katrina Bolmstedt, dotter af pro-

sten Joan B. i W. Bram. Hon födde honom 7 barn och dog $20\frac{1}{2}$ 1778. Af barnen lefde endast två efter fadren; neml. Anders Johan, f. $\frac{1}{11}$ 1767; provincialmedicus i Kuopio, sedan bibliothekarie wid Wetenskapsakademien i Stockholm; d. 1844, g. m. Helena Maria Hallberg. — Agneta Sophia, g. m. fadrens efterträdare.

9. **Lars Andreas Palm**, son af tullskrifwaren Anders P., prestson från Björnekulla, och Helena Margr. Sommar, prestdotter från Backaryd, föddes i Carlshamn $\frac{9}{11}$ 1769, blef student 1783, magister 1790, prestwigd $\frac{9}{1}$ 1793, regementspastor wid södra skånska kavalleriet s. å., alltså förrän han uppnått den ålder, som den tiden lagligen erfordrades för inträde i prestämbetet, och utan att man finner upptecknad, att han erhållit K. M:s åldersdispens. 1796 kallades han till fjerde profspredikant härstädes. Då frågan om denna kallelse förefom i "förstärkt" domkapitel, bifölls den af pluraliteten, nemligen theol. adjunkterna Wählin och Eberstein, samt proff. Tegman, Hellman och Hestén, men afslogs af prof. Lemchen och biskop Muncé. Lemchen yttrade, att han ej kunde anse Palms akademiska lärdomsprof, som bestodo i magistergraden och en disputation, berättiga honom till att anses jemförlig med de föreslagne, hvilka hade 4 à 5 gånger flera tjänstår; att han framdeles skulle gifva sig i förra presthuset, kunde ej tagas uti betraktande, då huset ej var fattigt; mamsell Ståhl, såsom enda dotter och med två nådår, hotades icke af någon nöd, om fästmannen icke erhöll Brams pastorat, "helst han i unga år, fast icke långesedan, blifwit befördrad till en mallig syssla, dock ej lönlös, utan med de inkomster försedd, att han såsom andra genom förnuftig hushållning kunde anständigt försörja en maka, skönt hon icke, som litväl här sker, förde med sig jemte särdeles intagande behag en icke alldeles obetydlig hemgift." P. blef alltså, ehuru ej fylld 27 år, antagen till fjerde profspredikant. Wid walet erhöll han allmän kallelse. Derester reste han sjelf till Stockholm "ledsagad af två hederwårda män af församlingarna." Dessse "dennemån belägrade Konungathronen" och regenten "möttes wid alla tillfällen af deras bönfallande blickar." Med djupt bekymmer reste slutligen både Palm och dannemånnen från Stockholm, utan att något löfte om hans utnämning

erhållits. Ännu på nedrefan hans lifwål P. af underrättelsen att han blifwit utnämnd till pastor $2\frac{1}{4}$ 1797. (Sfr. doktor E. Schönbecks tal wid P:s begrafning). Han opponerade wid prestmöte 1799, erhöill prostetitel 1800, war riksdagsman 1812, 1815, 1817, 1818 och 1823, blef theol. doktor och L. N. D. 1818, 1819 $2\frac{1}{3}$ vice och 1820 $\frac{1}{2}$ ordin. prost i Luggude härad. Han war en glad umgängsmenniska och hade goda yttre gåfwor som talare. Död $10\frac{1}{1}$ 1826. Biskop Faxe och doktor Schönbeck från Rifeberga talade wid hans begrafning. — Gift 1. $\frac{1}{7}$ 1797 med företrädarens dotter Agneta Sophia Ståhl, f. $10\frac{1}{4}$ 1774, d. $28\frac{1}{10}$ 1810. Sonen Johan Magnus Ludwig, f. $\frac{1}{6}$ 1807, dog $\frac{2}{1}$ 1826. 2. 1811 m. Juliana Regina Schjött, dotter af prosten Gudmund S. i Quibinge. Barn: Agneta Sophia, f. $\frac{5}{6}$ 1813. — Maria Lowisa Juliana, g. m. prosten N. M. Krook i Torrlösa. — Anders Gudmund, f. $19\frac{1}{1}$ 1816, stadskomminister i Östad. — Jakob Wilhelm, f. $\frac{5}{6}$ 1819. — Helena Mariana Elisabeth, f. 1825.

P. utgaf flera åminnelsefetal. Ur ett af dessa, hållet öfwer prostinnan Wetteröson i Nusås 1811, anföra wi såsom stilprof: "Endast den gudomliga lära, som bjuder frid och salighet åt werlden och hwilken försäkrar oss, att den allgode Fadren, hwars åro hlmlarna förkunna, som fastar sin ömmaste wård öfwen åt de minsta jordens delar, har från tidernas början begagnat alla medel för att göra wår lefnad säll, wåra bekymmer låtta, wår döb frimodig och wår ewighet salig — endast den, säger jag, är i stånd att astorka de tårar, som qwalen utprässa, och gömma ett oroadt hjertas klända sudar: endast den kan utrusta den lidande menfligheten med kraft att, trygg och lugn under de häftigaste stormar, möta öfwen de mest sorgliga stiften under wågen till Ewigheten, då den säger oss att allt jordiskt lidande öfvensom all jordiskt glädje är kort och förgånglig, att den bygghes tårar, öfvensom den gudlöses löjen ej äro ösebba af en outhörligt wakande Försyn och att den förres sista stund af det flyktiga lifwet är förenad med den första i en sällare werld, der glädjen förer spiran och nåden utdelar belöningen, der alla wåra forgebagar skola en ända hafwa."

10. Paul Christian Hallbeck, son af en tunnbin-

wareålderman i Malmö och född der $\frac{2}{3}$ 1790, blef student 1808, vice kollega wid Malmö skola 1813, prestwigd $\frac{10}{12}$ 1814, vice rektor i Helsingborg 1818, ord. kollega derstädes 1819, stads-komminister der sammastädes $\frac{17}{12}$ 1820, kyrkoherde härstädes efter kallelse af patronus $\frac{22}{2}$ 1826, tillt. 1829, erhöil profestetitel 1837. Död $\frac{10}{12}$ 1837. — Gift $\frac{1}{6}$ 1821 med Katrina Magdalena Hultman, hwars fader Jonas H. war garfwerifaktor; modren hette Gunilda Gottschid. Barn: Anna Maria Gunilda, f. $\frac{8}{5}$ 1822. — Hilda Johanna Charlotta, f. $\frac{1}{2}$ 1824. — Hugo Otto Hjalmar, f. $\frac{10}{2}$ 1826; d. som student 1847. — Paulina Katrina Elisabeth, f. $\frac{30}{11}$ 1828.

11. **Andreas Bruzelius**, son af häradsprosten Nils B. i Tommarp och född der $\frac{25}{12}$ 1788, blef student 1806, magister 1811, prestwigd $\frac{10}{12}$ f. å., vice kollega wid Lunds skola 1814, kyrkoherde i Ottarp 1816, tilltr. f. å., erhöil profestetitel 1828, transp. hit $\frac{14}{9}$ 1838, tilltr. 1841. Död $\frac{18}{3}$ 1851. — Gift $\frac{10}{3}$ 1816 med Jeanette Hendeberg, dotter af hofkamrer Hendeberg på Vetteberga. Barn: Charlotta Emilia, g. m. prosten Carlström i Ottarp. — Nils Hjalmar, f. $\frac{20}{2}$ 1819, pastorsadjunkt i Heröslöf; g. m. Beate Söderberg. — Magnus Alfred, f. $\frac{12}{3}$ 1820; pastorsadjunkt. — Julie Eliwa, f. $\frac{19}{9}$ 1821, g. 1844 m. bataljonsläkaren doft. D. S. E. Ström i Trelleborg. — Carl Johan, f. $\frac{1}{10}$ 1822; pastorsadjunkt. — Andreas, f. $\frac{8}{2}$ 1824, phil. mag., theol. kand. — Jeannette Ingeborg, f. $\frac{14}{9}$ 1825, g. m. handlanden Koß i Trelleborg. — Otto Ludwig, f. $\frac{8}{2}$ 1829; med. phil. kand. — Helena Beata, f. 1830. — Jöns Sommar, f. 1832 $\frac{22}{3}$, phil. mag. — Arwid Alexander, f. $\frac{30}{6}$ 1833. — Cornelia Hedwig, f. $\frac{16}{12}$ 1835. — Cornelius Jakob, f. $\frac{3}{7}$ 1837, student. — Hulda Josephina, f. 1840.

12. **Gustaf-Henrik Mellin**, son af en finsk prest, som sedan blef pastor i Thun af Skara stift, föddes i Sifajoki af Åbo stift $\frac{23}{4}$ 1803, blef student i Upsala 1821, prestwigd $\frac{9}{7}$ 1829, tjenstgjorde derefter wid Clara förs. i Stockholm, blef bataljonspred. wid Swea Lifgarde 1848, war canzlist i Presteståndet wid 3 riksdagar, blef efter patroni kallelse pastor här $\frac{24}{9}$ 1851, tilltr. 1852 och erhöil profestetitel 1853; R. D. D. 1854.

Gift $2\frac{3}{4}$ 1844 m. Henriette Sophia Gyllenram, dotter af hoffjunkaren C. A. Gyllenram. Barn: Gustaf Alphonß, f. $1\frac{2}{6}$ 1848.

Skrifter: se Lunds Stifts Matrikel 1854.

Kyrkoherdar i Björnefulla och Broby.

1. **Petrus** nämnes i liber daticus som sacerdos et decanus de Biarnacolla.

2. **Oluff Persen** war "fognepräst i Biernefull" enligt ett tingswittne af år 1540.

3. **Maurits Olsson** war pastor härstädes och häradsprost 1584.

4. **Söffren Hansen Lund** war pastor här 1592, hwilket årtal stod jemte hans namn på altartaflan i Björnefulla, och lefde ännu i början af år 1610, då han har undertecknat en hyllningsfullmagt.

5. **Sigward Hansson** nämnes som pastor härstädes i fgl. br. $\frac{7}{3}$ 1610. Omfr. 1615 war ledighet, och en herr Zacharias i Rosaby hade kungligt bref på pastoratet, men afstod derifrån i anseende till den förra prestfamiliens fattigdom. Konsevation war naturligtwis wilkor för befordran till pastoratet.

6. **Jens Christoffersen Meitzner**, skall varit född i Meissen och studerade i Köpenhamn. Han war säkert redan 1616 pastor härstädes. Vid biskopsvisitation s. å. befanns allt wara i berömligt stic, men 1619 blott hjälpligt. Omkring 1630 har han ingifwit en uppgift på sina inkomster, öfwer hwilkas ringhet han högligen klagar, yttrande slutligen: "Gud Wälsigne och Beuare Christen och Gudsryctig Öffrighebt, som haffuer alltid Omsorg for Gudz ær och Will icke att de skulle lide for stor Nödh, som skulle Underwise Andre J Ordbett." Med anledning af en eldswåda, som öfwergått honom, begärde och erhöål han 1637 fgl. befrielse från skyldigheten att bygga klokkaregården, hwilken han hade i bruk, sedan lågenheten war lagd under Helsingborgs skola. Han lefde troligen

till 1658. — G. m. Metta Jakobsdotter. En deras son blef pastor i Høja, och en i Brønnestad.

7. **Jens Johanson Billing** uppväxtes hafwa varit född i S. Ljungby, men var säkert son af prosten Johan Hansson i Billinge, åtminstone beslagtad med honom. Han blef efter dimission från Lunds gymnasium student 1651, var 1657 i fråga till Örkelljunga pastorat (se der), anmälde $\frac{20}{100}$ 1658 af biskop Winstrup till att erhålla fullmakt å Björnekulla och prestvigdes $\frac{30}{100}$ s. å. Han lefde ännu $\frac{9}{100}$ 1667, men dog kort derefter. Hans son Hans var kollega i Helsingborg, men medföljde 1687 den från Brunnby till Tanum i Bohuslän transporterade kyrkoh. Jesper Pind och blef prest 1690.

8. **Jöns Knutsson Cervin** eller **Hjort** prestvigdes $\frac{16}{100}$ 1667 till pastor härstädes och dog $\frac{26}{100}$ 1676. — Gift med Pernilla Rask, dotter af kyrkoh. Elias Jönsson R. i Hør; hon blef sedan gift med Cervins efterträdare. Sönerna Knut och Elias blefvo pastorer, den förre i Ingelstad, den sednare i Fulltofta.

9. **Jöns Åkesson Frisenbeck** (Johannes Agaides) var från Christianstad och född 1651 samt blef student 1672. Följande året blef han på två år förvisad från akademien, såsom warande "utlagd" till författare af en pasquill mot en person, wid namn Jöran Öfvedsson, med hwilken han i Wrams prestgård varit i gräl "om det ordet föla, det Jöns Frisenbeck först nekade, men sedan sade det kunde wäl så wara; äfwen hade han rest ur arresten, som honom war tillsagd," hwilket han ursäktade dermed att han intet hade att uppehålla sig med. 1676 bekom han attestats och kom s. å. till Björnekulla, der han dels informerade prestenkans barn, dels förrättade gudstjensten under vakansen. 10:de sönd. e. Trin. s. å. kallades han till pastor härstädes, men blef först sednare dertill utnämnd. Han motarbetades af en rytmästare Per Olofsson Gislér, som skref: "Att resitera en predikan brukar han nog wackra-åthåffwor och låter stundom förnimma allerede sin synnerliga inclination till så att straffa som trösta: I dått han en stor böndag i ingången prijsade höga öfwerheten, som stiftade i landet härliga böndagstexter, men ähro stelfwa de förste som

intet rätta sig dereffter, uthan först öfwerträda dem, ehuruwåll samma gång ingen öfwerhetsperson war i förskian och stredde detta den tijdh hans Exc. Gyllenstjerna sökte något för andre her i landet. En annan stoor böndag brukte han en särdeles motiv att öfwertala åhörarne affstå medh ett syndigt lefwerne, well wetandes att intet bättre eller starkare kunde framföras. (För dått att landet hafwer varit syndigt och fult med onskap, alltså är framfarna straff dem öfwerkommet, om de giöra pænitence kan ännu Gud giöra förändring, landet är Herrans, han kan ännu gifwat huem han will). Jag kan intet ordh ifrån ordh komma ihog hans ordh, men fannerlig meningen war detta." Frisenbeck prestwigdes ¹⁴/₁₂ 1681 till pastor härstädes. Kort före julhelgen 1705 sände biskopen en student wid namn Dalbom till Björnekulla för att biträda med predikande, men Frisenbeck förklarade, under tacksamhet för biskopens dermed wisade stora ynness, sig icke behöfwa biträde, emedan det wore hans högsta glädje, att "publice få meddela, hwad han privatim studerat." "När jag wid afträdet från altaret skall stiga till predikestolen och har med församlingen sjungit: O herre, öf med kraft bered och styrk vår hjertans blödighet, så finner jag alltid deruppå en sådan ny färdighet så länge jag är i kyrkan, men när jag kommit ur kyrkan, (jag talar i såwitso), då syns merendels hwargång trästerne languid och enerverade." För sina predikningar uppgaf han sig studera "Henr. Müllers Herzenspiegel, Mart. Hammeri Schonburgiaci postilla historica et gnomica, theras res jag merendels följer applicerade efter M. Nicolai Hassi disposition." I samma skrifwelse klagade han att han, såsom boende wid landsvägen, natt och dag måste mottaga och herbergera resande, ehuru han blott hade en stuga till herbergshus. "Här äro lägenheter alltifring mig, hwars årliga prebender mäta wel kunde æquiparera mängas än od de större förmåns årliga Salarier; somliga hafwa inga barn och litet hushåll, men wåningar till många som tränga; somliga hafwa barn, men 5, 6, 7 dubbla lägenheter till att hjelpa emot de små mina, och äro de merendels afliggande ifrån dagligt och nattligt giesteri" nr. m. 1707 sökte han transport till bättre lägenhet, förklarande sig icke kunna hafwa sin bergning i Björnekulla. 1711 skref han

till häradeprosten Troilius, att han såsom swag och sjuklig behöfde biträde, men det wore honom så omöjligt att underhålla en adjunkt, som att "springa och sätta sig på Helsingborgs kyrkospir." I Maj månad 1711 utbröt pesten i Hylinge af Broby socken. 8. dog s. å., troligen af denna sjukdom. Han war gift med företrädarens enka Bernilla Eliasdotter Raff, som öfwerlefde honom. Hon begärde 1714 att få "besittja klockarebohet." Kyrkoh. Buntthén skref $\frac{2}{10}$ s. å. till biskopen att "herr Per i Quidinge suttit hos enkan hela dagen och skrifwit, hwilket han fruktade till sitt wärsta wara utfördt" och bad dersöre att biskopen wille "stilja honom ifrån enkan." 8:s dotter Cecilia war gift med prosten Swen Sundahn i Reslöf.

10. **Jacob Buntthén** war son af kyrkoherden Salomon B. i S. Ljungby, och kallades efter fadrens död 1693 till pastor derstädes af en del af församlingens ledamöter; en major Ludvig Traill påstod deremot, att hans lefwerne warit något sällsamt och att han med hugg och slag bemött åtkfälliga af församlingens medlemmar, hwilket "gaf en slätt gifning att han kunde blifwa en from själaherde." På kallelsen påstades intet afseende. S. å. begärdes han till husprest af en baronessa Gyllenstjerna, som bodde i annat stift; konfliktorium uppmanade honom att söka ordination i det stift, der han skulle tjenstgöra. 1698 $\frac{25}{7}$ prestwigdes han till tjenstgöring i Helsingborg och blef 1705 pastor i Ålstorp. Per war han så fattig, att man bewiljade honom understöd af fattigstodarna. 1712 blef han pastor härstädes, tilltr. 1713 och dog $\frac{21}{3}$ 1723. Af biskop Linnerii bref från Stockholm $\frac{3}{3}$ 1724 ser man att B:s enka war "syster till pastor wid storkyrkan i Stockholm mag. Törling och en främling i Skåne." Der säges of att hon "med sin sal. man anlagt alla sina medel på en fräglig prästegård, som nu skall wara färdig." Pastoratet söktes af flera, bland andra A. Darin (se I. 360) och A. Sture (se II. 246), "hwilka båda torde wilja conservera enkan," enligt nyssnämnda bref. Sonen Jakob blef student 1729, sedan inspektor.

11. **Andreas Palm**, son af bonden Rasmus Bengtsson och Marna Andersdotter Palm, föddes på Krapperup i

Brunnby socken $20/11$, 1674. I barndomen fick han lära sig bokhålleri, men sattes 1690 i skola i Helsingborg och 1696 i Landskrona samt blef student 1698. Derefter hade han informatorplats i Allerum och i Brunnby. 1712 $2/4$ prestvigdes han till fastellospredikant i Carlshamn, blef pastor härstädes $29/12$ 1724, prost i S. Åsbo härad $30/1$ 1744. Prestgården jemte allt P:s bohag och alla hans kreatur uppbrände 1741 och lifafå 1746. Död $26/1$ 1758; profsten Ziebeth höll lifpredikan öfver honom. Texten var Ps. 62: 2. och den afslidne skildrades såsom en stilla och saftmodig man. — Gift 1. 1707 med Anna Magdalena Hoborg, d. 1710, enka efter kyrkoherden Hjort i Frillestad. P. hade med henne två söner. 2. 1712 med Elisabeth Sophia Munthe, prestdotter från Hesselunda, med hwilken han hade 5 söner och 2 döttrar, som öfverlefde honom. Sonen Ludwig blef pastor i Knästorp, Jonas blef härads höfding på Åland, Johan war chirurg (far åt profsten Palm i Norrwiddinge) och Anders tullskrifvare i Carlshamn (far åt prostarne Lars P. i R. Wram och Jonas P. i Burlöf). En dotter war gift med kyrkoh. Jonas Taufon i Löwestad.

12. **Petrus Lundegård**, son af borgaren Anders L. och Margreta Nilsson, föddes i Lund $12/4$ 1717, gick i skola derstädes, blef student 1732, prestvigdes $30/9$ 1743 till tjänstgöring i Färlöf, kom 1750 till Hästveda och blef $20/8$ 1759 pastor härstädes. Wid prestmöte 1764 war han respondens. Han war en rättstfaffens man och en arbetsam kyrkoherde. Död natten mellan d. 11 och 12 Sept. 1774. Biskop Muncé höll lifpredikan öfver honom. — Gift $12/10$ 1759 med Anna Christina Sundel, med hwilken han varit förlofwad i 14 år. Hon war dotter af frigskommisarien Carl S. och Elisabeth Christina Danckwardt. Äktenskapet war barnlöst. A. C. Sundel blef konserverad wid pastoratet.

13. **Crnst Johan Edberg** war son af en stadskasför i Landskrona och des hustru Anna Swaß. Han föddes 1738 och blef prestwugd $16/12$ 1762. Då detta pastorat 1774 blifwit ledigt anmälde sig 26 sökande, bland hwilka rektor Wettersten (se II. 307), stadskom. P. Hagström (se II. 329) och regementspast. P. Glensburg (se III. 37) föreslogos. E. blef derefter kallad till sjerde profspredikant och utnämndes till pastor $22/6$

1776. Han erhöll 1793 prostetitel, blef 1797 häradsprost och dog $2\frac{1}{2}$ 1803. — Gift $\frac{5}{7}$ 1776 med företrädarens enka A. E. Sundel, som dog barnlös $22\frac{1}{2}$ 1788 wid 59 års ålder.

14. **Anders Nafsch**, son af en handlande i Malmö och född der $1\frac{8}{9}$ 1760, blef student 1776, magister 1787, prestwigd i Strengnäs $2\frac{9}{10}$ 1788, bataljonspred. wid Wendes artilleri $2\frac{0}{10}$ 1796, pastor wid samma regemente $\frac{9}{10}$ 1800, pastor härstädes $\frac{4}{2}$ 1805, honorarieprost 1813. Död $\frac{3}{4}$ 1830. — Gift 1805 med Gustawa Maria Weijdenhielm, hvars fader war öfwerste; hon dog i Röke 1856, 82 år gammal. Barn: Maria Katrina, g. m. kyrkoh. i Röke G. E. Timplin. — Johanna Christina, f. $\frac{5}{6}$ 1811, g. m. landbrukaren Fast.

15. **Samuel Ridfemeister**, son af en handlande i Landskrona och född der $1\frac{4}{9}$ 1781, blef student 1801, prestwigd $2\frac{9}{10}$ 1806, innehafware af klostersälagenheten i Tommarp 1811, pastor här $1\frac{2}{2}$ 1831, tilltr. 1832, lämnade ämbetsförvaltningen åt vice pastor 1845, men lefde till $2\frac{0}{12}$ 1855. — Gift 1811 m. Erika Bruzelius, f. 1785, d. 1853, dotter af prosten Nils B. i Tommarp. Barn: Nils, f. 1812, d. som student. — Hedwig Charlotta, g. m. prosten F. Horney i i Mällby.

16. **Sven Olof Sjögren**, son af trädgårdsmäst. Håkan S. och Gunilda Svensson, föddes på Skullagunnars-torp $1\frac{2}{4}$ 1811, blef efter skolgång i Helsingborg student 1827, duplikant 1836 och kollega 1837 wid Lunds skola, prestwigd $2\frac{9}{10}$ 1840, phil. mag. 1841, kollega wid Helsingborgs skola 1843, pastor här $1\frac{0}{11}$ 1856, tilltr. 1857.

Kyrkoherdar i Ausås och Ströfwelstorp.

1. **Martinus** nämnes utan tidsuppgift som decanus de Ströfwelstorp i Lagerbring's monumenta scanensia II. 273.

2. **Niels Jörgensenn** prestwigdes $\frac{3}{6}$ 1575 till medhjelpare åt pastor i Ausås. 1584 war han pastor derstädes och waldes till deputerad wid hufvningen. Hans hustru hette Ma-

rina Nilsdotter, och deras dotter Margreta blef gift med kyrkoherden Fredrik Hjort härstädes. — Då det i stiftsmatrikeln af år 1842 uppgifwes att Nils Lauritsen varit pastor här 1585, så är tillnamnet säkerligen felfskrifwet. — År 1570 woro båda kyrkorna förfallna och erhöilo rätt att behålla sin ttonde för sin reparation. Enligt fgl. br. $\frac{3}{10}$ 1585 skulle kanslern Arild Switfeld hafwa "hårligheten af Ströfwelstorp prestgård," dock med wilkor att pastor i Ausås finge landgille efter landebogen.

3. **Rasmus Hansen Fris.** På en altartafla i Ausås, som nedtogs 1758, skall hafwa stått, att Jakob Swaningius, kanik i Lund, låtit uppsätta den 1588, då en person med det anförda namnet varit "pastor animarum." Måhända är han samma person, som sedan war pastor i W. Karup.

4. **Niels Jørgensen.** Detta namn finnes på en hyllningsfullmakt af år 1610, men utan att boningsorten är angifwen, hwarföre det ej kan bestämdt afgöras, om han varit pastor i Ausås eller icke. Finnes icke den anförda uppgiften om Rasmus Hansen, kunde man antaga att denne Niels Jørgensen wore samme person, som den under n:o 2 upptagne. Att han 1610 war en gammal kyrkoherde, kan man sluta dels deraf att hans namn är ett bland de främste på hyllningsfullmagten, der ordningen wanligen bestämdes af ancienniteten, dels deraf att medhjelpare förordnades hit 1613. Pastoratet blef ledigt 1617.

5. **Frederich Hansen Siortt,** son af prosten i staden Halmstad Hans H. och Margreta Erikdotter, föddes i Halmstad 1587, sattes i skola der 1595, sedan i Köpenhamn, blef student 1605, studerade derefter wid tyfka högstolor i 6 år och förwärfwade sig magistergrad, blef efter hemkomsten 1611 rektor wid Halmstads skola, prestwigdes 1613 till medhjelpare eller vice pastor härstädes och blef 1617 ordinarie pastor. Wid biskopsvisitation s. å. befanns allt stå skälligen wäl till, utom det att pastor icke kunde förlifas med sin swärmor. Wid enahanda tillfälle 1636 befunnois nattwardsbarnen så ofunnige, att pastor och klockaren erhöilo förmaningar att med mera allwar förja för underwisningen. I herr Fredriks tid uppsattes en altartafla i Ströfwelstorp 1635, och han har 1647 påbörjat en

anteckningsbok öfwer födde, wigde och döde, hwilken ännu är i behåll. Han har 1649 utgifwit en lifpredikan öfwer Patrik Dumkar på Spannarp. 1660 afled han och begrofs i Ausås kyrka jemte sin hustru Margreta Nilssdotter, som war prest-dotter på stället, född 1585 och dog 1659. I sitt 44åriga äktenskap hade de sex söner och tre döttrar. Af de förre blef Christian fadrens efterträdare och Hans professor i Lund, sedan generalprost och pastor i Helsingborg. Om Nils Fredriksson Hjorth, pastor i Lyngby, som kallas Ausovius, också war son af denne Fredrik Hjort, kan ej med säkerhet afgöras. I så fall har han varit gift en gång förr än han blef gift med Margreta Nilssdotter.

6. **Christian Fredriksson Hjort**, född härstädes $14\frac{1}{2}$ 1630, gif i skola i Malmö och i Köpenhamn, studerade derefter i 11 år dels i Köpenhamn, dels i Upsala och blef $17\frac{1}{6}$ 1657 prestwigd till medhjelpare åt sin fader, efter hvars död han 1661 på våren blef pastor härstädes. Han dog $25\frac{1}{6}$ 1679 och begrofs i Ausås kyrka under presthustruns bänk. Ett epistaphium öfwer honom uppsattes i kyrkan. — Gift 1662 med Marna Hoffgard, dotter af prosten Rasmus H. i Kropp, f. der $28\frac{1}{11}$ 1648. Hon lär hafwa varit ett särdeles rafft fruntimmer och blef två gånger konserverad wid Ausås pastorat. Hennes wanliga benämning i hemorten war "doktor Marna" med anledning af hennes goda insigter i medicinen. Hjort hade med henne följande barn: Margreta, f. 1663, d. wid 15 års ålder och begrafwen i Ausås kyrka. — Elisabeth, f. och d. 1664. — Elisabeth Dorothea, döpt 2 Sönd. e. Trin. 1665, g. m. pastorn i Lanum i Bohuslän Jesper Bind. — Fredrik Christian, past. i Frillestad. — Dorothea, f. 1671, g. $28\frac{1}{8}$ 1701 med hospitalsföreståndaren Henning Hessel Jakobsen i Helsingör.

7. **Eric Pehrsson** war född $24\frac{1}{2}$ 1634 i Bonderup, der fadren Peder Jörgensen war pastor, gif i skola i Lund och i Ystad sammanlagdt i 11 år samt blef student i Köpenhamn 1656 och baccalaureus 1660. År 1666 blef han huspredikant hos riksrådet Gustaf Banér, prestwigd 1668 $21\frac{1}{2}$ till stadskomminister i Helsingborg (symmysta ecclesiae Helsingb.) och omkring 1678 interimspastor derstädes, sedan prosten Hjort öfwer-

gått till Danmark. Verkfligen utnämnd till pastor der har han säkert icke varit, ehuru det hette så på hans epitaphium. I ett bref af år 1681 kallas han "capellanen Eric Bonderup." Till följe af erhållen patronrätt kallade egaren af Wegeholt, riksrådet Gustaf Otto Stenbock, $1\frac{2}{3}$ 1680 "capellanen i Helsingborg Eric Pedersen" till pastor i Nusås. 1681 $\frac{2}{3}$ stref biskopen till prosten Gemzæus i Wram om hans installation, men först $\frac{1}{4}$ 1682 stredde den egentliga utnämningen, ehuru han säkert i Maj 1681 mottagit pastoratet. 1683 hände det i Ströfwelstorpys kyrka att bonden Per Nilsson, som med en knif öfverfallit och särat en annan bonde, mot pastors förbud infann sig till communion och, då han afwisades, trotsigt påsatte hatten och gick ut ur kyrkan. Prosten Schartow, som fick uppdrag att hålla undersökning härom, fann att Per Nilsson "brutit den allmänna kyrkofriden, öfsärat Guds hus och tempel, gjort och föröfwat en incomparabel förargelse i Guds menighet och församling, violerat pacem publicam och alla fungliga statuter, förordningar och laga stadgar, tillfogat Guds ords tjernare stor farlighet" m. m. Han hade också lofat flera till medhåll uti att undandraga sig tillstott till skolmästares aflöning. 1690 anmälde Eric Behrson i konsistorium, att en qwinna i Humlary, som länge varit "affindig," nu blifwit alldeles öfwerwäldigad af "rafenhet," så att hon bespottade prestämberet, Guds ord och sakramenter, och man befara de att hon kunde taga lifwet af sig, hwarföre han bad biskopen och konsistorium "härom i tide vigilera." I hans skrifsvelser härom och i hans sätt att behandla den sinnesswaga qwinnan röjer sig ett wänligt och fromt sinne. Saken förefom wid prestmöte, och det beslöts att, "om hon hade lisa från sin passion och wille begå nattwarden, skulle detta icke förwägras henne; annars borde man i bön privatim och publice henne Gudi befalla och uppmana hennes omgifning till uppmärksamhet på henne, att hon ej måtte göra sig skada; men skulle någon arghet hos henne wara fördold, borde hon angifwas hos werldsliga öfwerheten." Bonden Truls Nilsson Rabb, som 20 år förut begått lågersmål, försörde 1692, då han war enkling, sin tjenstepiga Nilla Swensdotter, och 1693 en annan piga wid namn Elna Månsdotter, hwilken han och sökte förnä att uppgifwa Anders Prest-

bonde såsom sin förförare, då Truls wille framdeles gifwa henne sin son Gudman till äkta och åt dem afstå hemmanet. Då han 14 Sönd. e. Trin. 1693 skulle undergå kyrkopliff, wille han ej erkänna sin synd, utan swor att han dertill war offhyldig, men utkommen på kyrkogården nekade han sig hafwa swurit i kyrkan och önskade att, om han det gjort, så många djestlar måtte fara i honom, som der wore gräs på kyrkogården och som der wuxit sedan werldens begynnelse. Enl. konsistorii bref ¹³/₁₀ s. å. skulle pastor söka att med förmaningar röra hans sinne; om dermed intet uträttades, skulle prosten taga brottslingen i förhör, och skedde äfwen detta fruktlöst, borde saken anmälas i konsistorium. Så skedde, och enl. konsistorii skrifwelse ²¹/₁ 1694 skulle Truls för sina swordomar och sitt bestående, då han skulle skriftats, lagligen tilltalas, och om han ej godwilligt wille skilja sig wid Elna Månsdotter, borde man genom herrskapets fullmäktig söka att få henne bortskaffad, eller om detta ej lyckades anlita kronobetjeningen. Gmedlertid borde pastor förmana syndaren och söka att föra honom till rätta. I dessa åtgärder igenfännes biskop Papes allwar i förening med en christelig omsorg om de förwillades rättelse. 1695 ²¹/₇ tillåt konsistorium "till förekommande af oredda och förargelse" Trulls Rabb att gifwa sig med Elna Månsdotter; dock kunde "stelswa förargelsen, som i församlingen gifwen är, på försigtigt wis wid tillfälle, utan personens nämmande, något beifras." Här igenfännes Linnerius, som egenhändigt tillaggt de citerade orden i konsistorii skrifwelse. Erik Behrson war ej bland de fjestande uniformitetsifranne och kunde icke briljera med uppgifter om synnerligt stort antal af personer inom pastoratet, hwilka kunde läsa innantill och lärt swenska katechesen. Hans egen swenska war temligen mycket uppblandad med danska. Han hade till medhjelpare Pål Larsson Åberg, som war från Halsland, hade gått i skola i Lund 7 år, blifwit student i Greifswald 1661 samt under friget kommit ned till Skåne, der han sökte Wåstads och Förslöfs pastorater. Han skall hafwa warit den förste, som på swenskt jord utbad sig drott. Ulrika Eleonoras hustru, hwilket skedde wid hennes första ankomst till Helsingborg, men hans bön om hennes rekommendation till befördran blef utan påföljd. (Se wid nyssnämnde ställen). Åberg

dog i Ausås 1693 wid 51 års ålder. Eric Behrson förordnades i April 1696 till vice proft i Norra Åsbo och Bjära härader och utnämndes $18/9$ 1697 till samma besättning såsom ordinarie. Död $30/1$ 1698. Han blef 1682 gift med företrädarens enka Marna Hoffgard, och hade med henne följande barn: Christian, död wid 1 års ålder. — Katrina Margreta, g. m. kyrkoh. Paul Quiding i Vårslöv. — Hedwig Eleonora, f. $6/8$ 1687; bland hennes faddrar nämnes generalguvernören R. von Ascheberg; hon dog af pest $13/7$ 1711. — Maria Katrina, f. $26/6$ 1690; d. af pest $22/7$ 1711. Af ett bref från profsten Sundius i Helsingborg till biskop Steuchius $23/8$ 1698 finner man, att enkeprostinnan i Ausås varit oroad af ett utkommet rykte om hennes mans "lif och döda lekamen," med anledning hvaraf hon bedt Sundius gå in i kyrkan och se, att hennes aflidne mans likfista stod på sin plats och att liket låg deri. Troligen sådes afl. profsten "gå igen," ty man sökte wanligen wederlägga sådant rykte dermed att den förmente gengångarens lif wid undersökning befunnits verkliggen liggande i grafwen. I ett bref $26/8$ f. å. beder biskopen samme Sundius, att han, som bäst kände förhållandet, wille anmoda presterkapet i R. Åsbo och Bjära härader att wederlägga ifrågasvarande rykte och hota dem, som utspribde det, med swår nåpft och straff. "Desutom," heter det i Sundius ofwannämnda bref, "är den bedröfwade menniskan så för sin egen person af arga calumnianter angrepen, att jag aldrigh des make hört, i det de lägga henne de grofwaste obygder till, som man blyges wid att nåmpna." S. hade tröstat henne och försäkrat, att förtalet icke skulle skada henne. Hennes bekymmer öfades genom ett spargement att stadskomministern i Helsingborg Hans Jakobæus i Stockholm utwertat sig löfte om Ausås pastorat. Sundius rekommenderade henne hos biskopen till att blifwa konserverad wid pastoratet. Detsamma gjorde lagman Cedercranz på Wegholm, som yttrade mycken wänskap för Eric Behrson. Denne är begrafwen i Ausås kyrka, troligen wid sidan af företrädaren. För grafstället gaf han jemte Marna Hoffgard till kyrkan "en swart Calminks meshake fordrad med obleft lärft och swart farz, en meshjorta af wadert lärft, en altarduk af lifa tyg wadert sömmad och stucken med de fyra evangelisters och några

apostlars figurer samt löswärk omkring samt en åttkantig tennflaska om fem stöp."

8. **Jonas Wahr**, bondson och född i Wahra af Wierstads socken i Wezjö stift $\frac{6}{10}$ 1659, njöt undervisning i Wezjö skola och gymnasium från 1669 till 1682, då han blef student i Lund. 1685 war i fråga att han skulle blifwa prestwid till tjänstgöring i Tving, men det blef icke af. 1689 $\frac{21}{10}$ blef han prestwid i Galmar af biskop Schütte och medföljde s. å. flottan på en expedition i Östersjön. 1690 war han såsom skeppsprest med på en expedition till Marstrand, derefter på två expeditioner till Portugal och en till Frankrike. Efter sådana "travaller" ansågs han berättigad till snar befordran. Han tjänstgjorde 1696 i Gjerdslöf och blef s. å. pastor i Röbbelöf af Ljunits härad. Prosten Arenchil berättade i bref till biskopen att, då han i Gjerdslöf tillkännagaf Wahrs förestående flytning, blef der mycken sorg och ångslan, men deremot, då W:s utnämning till Röbbelöf der bekantgjordes, wäckte det stor fröjd och glädje, så att unga och gamla med uppräckt händer tackade Gud och wälsignade biskopen, som unnade dem en pastor med så berömligt rykte. Arenchil ansåg också W. särdeles tjenlig till pastor i Röbbelöf, emedan bland annat en stor kyrkoreparation i Skifwarp kräfde en erfaren mans tillsyn. 1698 war W. utsedd till respondens wid prestmöte, men befriades från denna förrättning på egen begäran "för en och annan sorgelig tillfallande händelse," förmodligen hans hustrus död. 1699 blef han pastor härstädes och installerades 23 Sönd. e. Trinitatis s. å. Wid den tiden war Ausås kyrka i godt stic, men Ströswelstorp bristfällig hwad tornet angick. En särskild skolmästare war anställd inom pastoratet. W. synes icke förrän under sina sista år haft något presterligt biträde. Under hans ämbetslid tyckes i allmänhet ordning och sedlighet hafwa warit råbande; åtminstone förekommo icke många mål rörande Ausås pastorat i konsistorium. W. upplefde i Ausås beswärliga tider. I Juni månad 1711 utbröt pesten inom pastoratet, der den under tre månaders tid förbadde många offer. Dock skall enligt sägen den wester om Wege å belägna delen af Ströswelstorks socken blifwit förskonad. I prestgården dogo två Wahrs styfvdöttrar och en hans styfsons dotter från Frillestad. Här som annorstädes

wådte -regeringens påbud om de pestdödes begrafning utom kyrkogården och utan wanliga ceremonier mycket bekymmer; dock finner man icke omtaladt, att pestdöde här, såsom på andra ställen skedde, i hemlighet eller med wåld blifwit införde på kyrkogårdarna och der begrafna, antingen då folkets laglydighet eller strång bewafning warit orsaken dertill. En begrafningsplats för pestdöda skall hafwa blifwit inhågnad och inwigd på westra sluttningen af en nordwest om Åusås kyrka belägen backe. Öfwerste Bennet, som med sitt regemente låg der i trakten och sjelf bodde på Wegehalm, lät i Juli månad sätta wakt wid de smittade gårdarna med ordres, att nedstjuta hwar och en som wille smyga sig ut. Wid prestgården hölls wakt af en löjtnant Siréen, som förhindrade pastor att förrätta gudstjensten och besöka de sjuka. På några helgdagar och en bönedag blef ingen gudstjenst hållen, men en söndag lät öfwersten sin regementsprest predika "på backen för Åusås församling och på kyrkogården för Ströfwelstorp." Pastors tjänstefolk blef också hindradt från att inberga hö och säd, som stod och förderfwades på marken. Konfistorium hemställde $\frac{14}{8}$ till guvernören att, sedan pesten upphört i prestgården, pastor måtte få fritt sköta sitt jordbruk och sitt ämbete; predikningarne kunde, om så nödigt pröfwades, hållas i fria luften, då folket borde stå wåndt ifrån wädret. Då en friwillig kontribution till arméen 1712 begärdes, förklarade W. så wäl som flera prestes på orten, att deras fattigdom icke tillät dem att gifwa något. På hösten s. å. undanbad han sig det uppdrag han fått att under vakans predika i Björnekulla. Död $\frac{12}{1}$ 1719. Anders Darin, sedan pastor i Bara, war nådårsprest efter honom. — W. blef gift 1. 1696 med Metta Rasmusdotter Bredahl, enka efter företrädaren i Möbbelöf; hon dog 1698 efterlämnande tre barn, om hwilka man ingenting känner. 2. 1699 m. Marna Hoffgard, prestenka härstädes; d. $\frac{24}{2}$ 1708. 3. $\frac{26}{3}$ 1713 med Ebba Larsdotter Darin, systers till profsten Magnus D. i N. Bram. Med henne hade W. en son och en dotter, hwilka båda dogo före honom.

9. **Cornelius Fare** blef pastor här 1719 och installerades af biskop Linnerius midsommarsdagen 1721. Han erhööll 1734 transport till Christianstad; se der.

10. **Joan Bring**, son af kyrkoh. i Brönneftad Ebbe B. och bror till Swen Lagerbring, föddes $16/_{11}$ 1705 i Klinta, der fadren då war pastor, blef student 1720, magister 1730, philof. adjunkt i Lund 1732, prestwigd $5/_{11}$ 1733 till tjenftgöring wid Lunds domkyrka, pastor härstädes $5/_{3}$ 1735, installerades af biskop Rydélius $30/_{7}$ f. å., war riksdagsman 1740, orator wid prestmöte 1744, erhöß profettitel 1758 och war vice häradsprost 1760 under prosten Ziebeths frånvaro wid riksdagen. Biskop Rydélius yttrade, att B. war en "lärd, begåfwad och anderik man," hwilket witsord af en sådan domare torde säkert bewisa, att B. warit prest i sann mening. 1750 fanns en skolmästare i hwardera socknen; den i Ströfwelstorp hade böningsrum i fattighuset. Detta war bygd 1742 af herrskapet på Wegeholm och war beräknadt för 10 personer, men beboddes wanligen blott af 6 eller 7. I Åusås war ock ett fattighus, som rymde 5 å 6 personer. God ordning synes hafwa warit råbande inom pastoratet under B:s ämbetstid. Han dog $21/_{12}$ 1762. — Gift i Sept. 1735 med Christina Elisabeth Lagerlöf, dotter af prof. Erland L. i Lund; hon war född $29/_{12}$ 1703 och dog $3/_{6}$ 1776. Barn: Erland Samuel, f. 1736, histor. prof. i Lund, d. 1798, g. m. Ingrid Katrina Ringberg, prestdotter från Wåsbby. — Dof, prost i Östjö. — Anna Katrina, f. $5/_{6}$ 1747, gift m. biskop Petrus Munc. Deputom två söner och en dotter, som dogo i spåd ålder.

Efter Brings död uppfördes 1763 på förslag till Åusås pastorat P. Munc, S. Höök (se wid Röfe) och L. Wibing (se wid Sjörup), hwilken sistnämnde lifwål utflagades af P. Kock (se wid Wjellby); wid anställt wal erhöß Munc enhällig kallelse. Utnämningen fördröjdes genom ceremonimästaren Gebercranz's ansökning om återfående af den patronrätt till pastoratet, hwilken riksrådet G. D. Stenbock ett århundrade förut erhållit. Då denna ansökning 1766 afflogs, hade Munc blifwit theol. adjunkt med prebendepastorat och affade sig sitt förslagstrum, hwarå $5/_{6}$ 1766 uppfördes rektorn i Malmö J. Quensel, som ock efter aflagd prof och erhållen nära enhällig kallelse utnämndes till pastor $3/_{12}$ f. å.

Brings enka hade nådår till d. 1 Maj 1764, hwarefter pastoratets inkomster under ledigheten skulle, med afdrag af vice

pastors lön 40 daler i månaden, prestgårdens bruktningsoftnad o. s. w., tillfalla hospitalet i Lund. Profinnan Bring qvarblef i Åusås till $\frac{1}{6}$ 1765 och för detta år erbjöd hon hospitalet 200 daler, ehuru inkomsterna uppgåfwos till 4340 daler; hospitalsföreståndaren gjorde anspråk på 1480 daler, men konsistorium ansåg de af fru Bring erbjudna 200 böra antagas. För tiden från $\frac{1}{3}$ 1765 till $\frac{3}{12}$ 1766, under hwilken vice pastorn Jakob Quiding (se II. 90.) uppburit inkomsterna, fördrade hospitalsföreståndaren 1437 daler, men konsistorium ansåg D:s anbud af 270 vara antagligt, ehuru enligt D:s uppgift inkomsterna inalles under nämnde tid uppgått till 4593 daler.

11. **Jacob Quensel**, son af math. prof. i Lund Conrad Q. och des tredje hustru Anna Petronella Swågersdotter, föddes i Lund $\frac{12}{1}$ 1724, förlorade tidigt sina föräldrar och njöt derefter en faderlig omwårdnad af sin förmyndare, prof. Kilian Stobæus, densamme som war Linnés faderlige wån. Han skaffade sin myndling enfild undervisning dels i Lund, dels i presthus på landet. En tid war Q. inackorderad hos pastorn i W. Karleby Jonas Floræus. Bland sina ungdomslärare mindes han alltid en student wid namn Gislovlus, såsom den der i hans sinne inplantat gudsfruktan och kärlek till Guds ord. 1740 blef han student och blef s. å. informator hos landshöfding Lars Dalman i Carlskrona. Under sitt sjuåriga wistande der studerade han, jemte andra wetenskaper, flitigt och grundligt matematik under ledning af sin fars forndne elev Lars Liedbeck, som då war kaptenlöjtnant wid amiralitetet, men sedan blef professor i Lund. 1748 blef Q. magister och kallades s. å. af superintendenten Muhrbeck i Carlskrona till prest, men antog icke denna kallelse, anseende sig för ung till tjenstgöring wid en så folkrik församling. I stället antog han plats såsom amanuens och bibliothekarie hos ärkebiskop Genr. Benzeltus, hwilken han 1749 medföljde till Upsala. Han förblef i Benzeltii hus i fyra år, under hwilken tid han deltog i öfversättning af Büchners konfordans. Egande anseende för goda kunskaper så wäl i andra wetenskaper, som särskildt i naturwetenskaperna, hwilkas studium den tiden gynnades, blef han $\frac{10}{2}$ 1753 konrektor och $\frac{27}{7}$ 1756 rektor wid Malmö skola.

Såsom skollärare förvärfvade han sig anseende för utmärkt nit och flidlighet. Han skall hafwa förstått att göra undervisningen intressant för lärjungarna och att upprätthålla tuft och ordning utan hård aga. Säkert ej blott för att vinna en rundligare utkomst, utan af böjelse för prästembetet ingick han i andliga ståndet. Han prestvigdes $17\frac{1}{12}$ 1763, begärdes 1764 till fjerde profpredikant i Gråmanstorp, blef $3\frac{1}{12}$ 1766 pastor i Ausås och tillträdde detta pastorat strax på nyåret 1767. S. å. $7\frac{1}{12}$ afbrann prestgården, hvarwid all hans egendom, till och med böcker och kläder, gick förlorad. 1780 blef han först vice och i November s. å. ordinarie proft i S. Åsbo härad. Han var en gudfruktig man och lärer, såsom de flesta allvarligare prester på hans tid, varit herrnhutismen tillgifwen. Åtminstone värderades han högt af dem, som tillhörde denna riktning. Att han åfwen af sina förmån i domkapitlet anfågs för en rätt prest, kan slutas deraf att han erhöll uppdrag att söka föra en swärmist torpare i Örkelljunga pastorat till rätta. Af D:s till domkapitlet ingifna berättelse om sitt samtal med torparen ser man, att han behandlat wilsefarande på ett annat sätt än wanligen steddde, då man synes hafwa förnämligast påyrkat, att de skulle fördöma Arius, Macebonius och andra lättare (jfr. ofwan s. 14.). D. yttrade i den omnämnda berättelsen: "Med wänlig budskänning samt löfte om en liten penning och någon såd förmäddde jag denna torparen att komma till mig i Ausås prestgård, hvarigenom jag undgick att med besök i berörde församling förördsaka upseende och till åfventyrs afwund." — — "Löftet genom profheten Joel om den heliga andas utgjutande öfwer tjenare och tjenarinnor, som han sjelf anförde, medgaf jag kunna vara uppfylldt på honom såsom döpt och såsom den der firat flera pingesdaggar, men då den slutsats deraf gjordes, att han jemt och alltid egde denna goda Guds andas vittnesbörd om andra menniskors tillstånd och om hwilka af dem blefwo saliga eller fördömda, så påstod jag med iswer det vara en stor förargelse att tillskrifwa Sanningens anda så opålitliga vittnesbörd." — — "Jag sade honom, att andans vittnesbörd angå endast min egen person, och tillstyrkte honom deraf att ofta bedja och sårdeles wid hans dödstimma, att Guds anda måtte vittna med

hans anda, att han wore ett Guds barn. När han wille weta, hwadan då den glädje och den sorg kom, som han wärkligen fände wid wisfa menniskors åskådande, sade jag, att det kom af hans eget hjerta, och lät honom läsa i Matth. 15: utaf hjertat utgå onda tankar — falskt vittne" m. m. — "Gwad rättigheten angår att warna och förmana andra återopade han Gal. 6: 1. Om en menniska råkade falla i någon synd, I som andelige ären, upprätaer honom o. s. w. Här måste han åter läsa för mig innantill och sjelf se, att der står en menniska och icke flera, icke hela byelag, emedan dessas upprättande tillhörde läraren." — — "Gud wet om han trodde mig i detta allt, som jag förhöll honom, men sin hand gaf han mig att hådanester wilja lesa i stillhet. Dock som han ej förefom mig lik Nathanael, i hwilken intet swel war, så slutade jag samtaleet med hotelser, att han wid första widare oftyrighet skulle blifwa stånd af Consistorium" m. m. D. dog $\frac{9}{2}$ 1802. — Gift $\frac{17}{3}$ 1761 med Ulrika Benedikta Billberg, f. $\frac{19}{12}$ 1739, d. 1806, prestdotter från Ingelstad. De hade 11 barn, af hwilka en son och 4 döttrar dogo i späda ålder. De öfrige woro: Gustawa Petronella, f. 1761, g. 1. 1786 med frälseinspektoren Berndt Santesson på Jordberga, -2. m. borgmästaren Nettelblad i Wexjö. — Anna Helena, g. m. profsten Borup i Brunnby. — Conrad, f. $\frac{10}{14}$ 1767, professor i naturalhistoria och pharmaci i Stockholm, utgifware af "Svensk Botanik" och "Svensk Zoologi;" död ogift 1806 och begrafwen på Solna kyrkogård. — Charlotta Maria, g. m. fadrens efterträdare. — Isak Johan, f. $\frac{21}{12}$ 1776, bergsråd, d. 1835. — Eberhard, f. $\frac{16}{6}$ 1782, landskaurer i Malmö, kammar-råttsråd.

12. **Peter Petersson**, son af ladufogden wid Ellinge gård Peter Jönsson och des hustru Gertrud Nilsson, föddes $\frac{10}{10}$ 1747, blef student 1765 och hade någon tid kondition i prof. Laurells hus, prestwigdes $\frac{11}{12}$ 1773, blef magister 1775 och war länge prebendekomminister i Uppåkra, blef pastor i Borlunda $\frac{8}{8}$ 1792, tilltr. s. å., erhöil prostetitel 1802, transp. hit $\frac{29}{3}$ 1803, tilltr. 1804. Han ihågkommes både i Borlunda och i Ausås såsom en mycket rättstfaffens, redbar, ordningsälskande och werksam man (ifr. III. s. 70). Död $\frac{11}{8}$ 1821. —

Gift $14/11$ 1792 med Charlotta Maria Quensel, f. $1/12$ 1768, d. $27/10$ 1811. Barn: Ulrika Maria, f. $25/8$ 1793, g. m. kontrollör M. Sahlström och död 1846. — Christina Brita, g. m. fadrens efterträdare. — Charlotta Wilhelmina, g. m. prosten A. J. Möller i Norrviddinge. — Jakob, prost i Wemmenhög. — Gustawa Petronella, g. m. prosten A. Rundström i Billinge.

18. **Nils Peter Westerström**, föddes $2/12$ 1783 i Landskrona af fattiga föräldrar, gick i skola i nämnde stad och dimitterades 1804 till akademien af den utmärkte skolrektorn Lukas Gadd med ganska fördelaktigt witsord. Wärterminen 1809 blef han philologie kandidat och undergick samma termin prestexamen; till denna sednare examen behöfdes icke widsträcktare kunskap i theologi än den W. redan i skolan inhemtat, hwilket bewisar både hur högt Landskrona skola stod under Gadds styrelse och hur lågt de theologiska studierna den tiden stodo wid universitetet. W. prestwigdes $25/8$ 1809, tjänstgjorde derefter i Farhult till 1811, blef s. å. magister och sedan medhjelpare i Ausås. 1813 blef han vice kollega wid Landskrona skola, ordin. kollega och vice rektor i Christianstad 1818, rektor i Carlskrona $29/12$ 1819. 1821 föreflogs han i första rummet till Ausås pastorat och erhöll enhällig kallelse, med undantag af en röst. Wid ett besök i Christianstad hade f. Carl Johan fåstat uppmärksamhet wid W:s owanliga färdighet i franska språkets talande samt, efter inhemtad kunskap om hans ringa lön wid skolan, erbjudit honom ett årligt bidrag af sin handfassa, tillis befordran wanns. Detta afböjde W., med anhållan att K. M. wille hafwa honom i minne wid ansökning om pastorat, hwilket konungen lofwade. Löftet uppfylldes då W. $3/4$ 1822 utnämndes till pastor i Ausås; tillträdet skedde $1/5$ 1824. I 29 år verkade han på denna plats och förwärfwade sig derunder rättighet till sina åhörars aftning och kärlek samt till deras tack samma hägkomst. Under hans ämbets tid skedde betybliga försäljningar af hemman från de inom pastoratet belägna herregårdarna Spannarv och Wegehalm. W:s förtjenst war det i icke ringa mon, att dessa försäljningar grundlade mångas ekonomiska wälstånd. Med den största wänlighet och hjälpsamhet och med utmärkt rådbighet gick han sina åhörare

tillhanda i råd och dåd. De fleste hemmansbrukare fattes genom hans biträde i stånd att inköpa de hemman, som de förut brukat, och åt dem, hvilka för sin ålder och swaga arbetskraster icke kunde blifwa sjelfegare, tillförsäkrades nödigt uppehälle på ålderdomen derigenom att han utverkade, att undantag lämnades åt förra brukarne. 1826 erhöll han proste-fullmakt och bestridde från den tiden de flesta af häradsprostegöromålen, ehuru han först 1831 blef ordinarie häradsprost. W. war genom sitt glädtiga lynne och sin owanliga humanitet en särdeles angenäm umgängsman, och hans hus war ett mönster af trefnad och wälwillig gästfrihet. Ännu 14 dagar före sin död war han sysselsatt med nattwardsungdomens undervisning och andra ämbetsgöromål. Död $\frac{2}{4}$ 1853. — Gift $\frac{1}{2}$ 1821 med Christina Petersson, företrädarens dotter, f. $\frac{3}{9}$ 1794. — Barn: Charlotta Maria, g. m. stadskommunministern B. Humbla i Lund. — Wilhelmina Ulrika, f. $\frac{20}{9}$ 1823, g. 1848 med E. L. Lindergren, prest och innehafware af Musås klosterslägenhet. — Gustava Jakobina Fredrika, f. $\frac{16}{2}$ 1825. — Ebba Christina, f. $\frac{22}{9}$ 1826. — Hedwig Johanna Göthilda, f. $\frac{27}{2}$ 1828, d. $\frac{5}{6}$ 1853. — Isaf Peter Wilhelm, f. $\frac{12}{3}$ 1830, mekanikus.

14. **Eril Jonas Nordenson**, fgl. öfwerhofspredikant, utnämndes efter extra ansöfning $\frac{2}{6}$ 1854 till pastor härstädes, men erhöll $\frac{1}{2}$ 1855 på begäran K. M:s nåd. tillåtelse att icke tillträda pastoratet. Sedan derefter änyo förslag blifwit upprättadt och wal hållet, tillföll pastoratet åter en extra fökande.

15. **Joseph Wallin**, född i Daretorp af Skara stift $\frac{9}{4}$ 1786, blef student i Upsala 1803, phil. mag. 1809, docens i romersk litteratur wid Upsala univ. 1811, extraord. adj. 1817, lektor i latin wid Stockholms gymnasium 1821, prestwigd 1827, theol. doct. 1830, pastor wid Glara förs. i Stockholm 1832, L. N. D. 1836, riksdagsman wid flera riksdagar, pastor här $\frac{29}{9}$ 1855, tilltr. 1856.

Gift m. Clementina Norring, dotter af exped. sekr. Jonas N. Barn: Thure, v. häradsböfding.

Skrifter: se Biogr. Lex. XXII. 60.

Kyrkoherdar i Quidinge och Sönnarslöf.

1. **Michel.** En så benämnd pastor war här 1564, då en wid namn Laurentius Paulinus $\frac{2}{3}$ prestwigdes till hans biträde. Följande året fick han till biträde sin son Nils, som sedan blef hans efterträdare.

2. **Niels Michelsen** blef $\frac{6}{12}$ 1565 prestwigd, sedermera, man wet ej hwilket år, pastor härstädes, omfr. 1577 pastor i Helsingborg, sedan pastor i Lund. Se I. 218.

3. **Saagen Nielsön** war pastor härstädes 1584 och utsågs till deputerad wid hylningen s. å. Han lefde ännu 1602, troligen till 1607. Dottren Lucia war g. m. pastorn i Lund Niels Madsen.

4. **Peder Olfsen.** Ett fgl. br. $\frac{10}{10}$ 1607 förordnar, att öfwerste höraren i Wärsfru skole i Köpenhamn Peder Olfsen skulle sättas till pastor i Quidinge och Sönnarslöf, om han befanns till kallet skickelig och beqväm. Det slog wäl icke fel, att han ju befanns skicklig och blef pastor, men länge har han ej warit det.

5. **Jens N.** Ett fgl. br. $\frac{22}{4}$ 1609 uppdrager åt länsmannen Eske Bilde och biskopen i Lund att ransaka och dömma angående herr Jens N. som lofwat Boel Marquardsdotter äftenskap för att få Quidinge och Sönnarslöfs pastorat, men förlofwat sig med annan, sedan han fått pastoratet. Troligen blef han affatt, ty en annan pastor utnämndes s. å.

6. **Jacob Lauritzen.** I fgl. br. $\frac{23}{8}$ 1609 anbefalles biskopen att prestwiga honom till pastor härstädes. Wid biskopsvisitation 1613 förliktes han med klofaren på stället. 1616 war biskopen i Quidinge, och herr Jakob blef strängeligen tilltalad dertföre att han nekade att begrafwa ett lif, som redan war nedsatt i grafwen. Wid visitation 1617 befanns allt wara i god ordning, utom det att pastor ständigt war oense med kyrkowårdarna. I annexförsamlingen berömdes han för flit och fromhet. S. å. blef han anlagad för något tjenstefel och affattes $\frac{15}{7}$ wid landemötet.

7. **Thomas Tullius** efterträdde herr Jakob, enl. BB. Om Thomas är det wäl som i samma bok är anteckadt 1619:

pastor est versipellis, diaconus non dissimilis. Huru länge han varit pastor är icke kändt.

8. **Oloff Hansen.** Vid biskopsvisitation 1636 kommo endast 5 eller 6 af ungdomen tillstådes. Biskopen förmodade, att herr Oloff icke utlyst visitationen af fruktan att få dåligt witsord i anseende till sin snålhet och snuskighet. De närvarande kunde katechefen någorlunda. Oloff Hansen dog $10/7$ 1637. Hans dotter Elene blef gift med Jöns Andersson, past. i Jemshög. En annan hans dotter war troligen gift med efterträdaren.

9. **Peder Poulsen Schenning** prestwigdes af biskop Resen i Köpenhamn $20/10$ 1637 till pastor härstädes. Död $1/2$ 1659. — Hans hustru Elisabeth Olsdotter war säkert dotter af hans företrädare; hon blef konserverad wid pastoratet. Sonen Olof blef pastor i Stångby; Per blef klockare härstädes och dottren Cecilia gift med pastorn härstädes Hans Jakobsen.

10. **Sigward Eriksson** war från Hofdala och lärar hafwa blifwit uppkallad efter fgl. länsmannen Sigward Grubbe, som egde Hofdala gård. Han prestwigdes till pastor härstädes $22/4$ 1659 och drunknade i Sönnarslöfs å $9/4$ 1663. Gift $13/2$ 1661 med företrädarens enka Elisabeth Olsdotter. Efter honom war David Arendsson i fråga till pastoratet, men blef ej antagen, såsom warande född på Seland (se wid Mällby).

11. **Hans Jakobsen Sellsingborg** prestwigdes till pastor härstädes $9/6$ 1663. Han hade rest utrikes och wistats länge i England. Under frigstiden utmärkte han sig såsom redlig swenssk och gaf general Hummerhjelms goda underättelser om danskarnas ställningar och rörelser. I kons. prot. 1694 gifwes honom witsordet att wara en "mycket wacker, lärdd, wälberest, berömmelig och wählmeriterad man." Han kallades der Hans Quijding, men synes ej sjelf hafwa brukat namnet Quijding, hwilket hans barn antogo efter födelseorten. På 1690-talet bedrefs i Quidinge widskepelse med ett ihåligt tråd, som man brukade krypa igenom, och biskopen begärde att generalguvernröden wille gifwa befallning om trådet's borthugande. En af Hans Jakobsens hällen lifpredikan har blifwit utgifwen i tytt öfversättning. Den är till stilen oflanderlig

och saknar ej uppbyggliga ställen, men röjer ofta sin tids smak för konstiga liknelser och jemförelser; sådana förekomma här stundom, hvilka äro syndigt nog uttänkta, t. ex. följande: "Merkllich ist was Salomon von Caninichen den kleinen Thierlein spricht, das sie wiewoll ein schwach Volk legen ihr Häußlein in den Felsen. Was sind nun alle Menschen denn ein schwach Volk? Wo können sie aber ihr Haus, die Stätte ihrer Wohnung besser und sicherer legen denn in dem Felsen, welcher Gott und Jesus ist?" Han dog $23\frac{1}{7}$ 1695. — Gift med kyrkoh. härstädes Peder Pålssons dotter Cecilia Pedersdotter. Barn: Per, pastor härstädes, sedan i Landskrona. — Jakob, past. i Njellby. — Pål, past. i Bårslöf. — Hans, past. i Gammalstorp. — Lars, prestw. 1694, torde hafwa ingått i Linköpings stift. — En dotter var g. m. kyrkoh. Jakob Pålsson i Dittarp, en med sekret. Bledman och en m. "mäster Christopher Lemken på Jöransbergs pappersbruk ofwanför Jönköping."

12. **Petrus Quiding** blef pastor härstädes 1695 och erhöll 1721 transport till Landskrona. Se III. 278.

13. **Erasmus Trägårdh** var pastor här 1721—1734, sedan i Carlshamn. Se der.

14. **Alexander Ziebeth** härstammade från en engelsk slägt och var son af kapten Carl Z., som stupade i slaget wid Helsingborg, föddes $11\frac{1}{8}$ 1703, gick i Landskrona skola, blef student 1721, magister 1730, prestw. $23\frac{1}{4}$ f. å. till tjenstgöring wid Lunds domkyrka, pastor wid norra stånsta kavalleriet $27\frac{1}{4}$ 1731, pastor härstädes 1734, tilltr. 1735, var riksdagsman wid 6 riksdagar och utmärkte sig såsom ifrig Gatt, blef häradsprost 1758 och theol. doktor 1779. Han ätnjöt allmän aktning såsom en kunskapad, talangfull och hederlig man. En likpredikan som han utgifwit är af enkelt och renlärigt innehåll samt skrifwen på ett ganska rent språk. Död $2\frac{1}{11}$ 1780. — Gift med Helena Christina Nolleroth, prestdotter från Fårslöf, f. 1720, d. 1788. Barn: Christopher Bogislaus, f. 1740, adlad med namnet Zibet; hoffansler, en af de 18 i Sw. akad. m. m. — Carl, löjtnant wid amirallitetet. — Lars, auditör wid Swea artilleri. — Ebbe Ludvig, kommerseråd, adlad. — Philippa Katrina, g. m. postmästaren C. L.

Widell i Christianstad. — Sophia Magdalena, g. m. öfverkrigskommisarien Zeppa Sandberg. — Gustava, g. m. kronobefallningsmannen Christian Ljunggren. — Johanna Ulrika, g. m. löjtnant Fischerström. — Mariana Lovisa, g. m. fadrens efterträdare.

15. **Gudmund Schjött** var borgareson från Helsingborg och gif der i skola samt studerade sedan 1765 i Lund och blef magister 1775. I Lunds Weckoblad 1775 förefommer: "Malmö d. 9 Dec. I dag qwitterade Herr Magister Schjött sin hos Herr Hofqvartermästaren Gedda hafde condition och den 15 dennes fortsatte sin resa åt Helsingborg, då han från Malmö blifwit utfölgd af et partle af sina wänner under Trompetteklang." Han war sedan informator hos fältmarschalken baron von Platen, fadren till grefwe Balgar von Platen. S. prestwigdes $\frac{30}{11}$ 1777 till extraord. regementspred. wid norra skånska kavalleriet, hvars chef nämnde baron v. Platen då war, blef sedan pastor wid samma regemente och erhöll hofpredikantsitel, blef 1781 pastor härstädes och honorarieprost 1782. Han war afhållen och aktad såsom en kunskapad och witter man samt en werksam pastor och ihogkommes ännu såsom sådan. Han war utsedd till präses wid förestående prestmöte, då han dog $\frac{2}{4}$ 1794. — Gift $\frac{12}{4}$ 1782 med företrädarens dotter Mariana Lovisa Ziebeth. Barn: Maria, g. m. kyrkoh. Löfgren i Hjernarp. — Juliana Regina, g. m. profsten d:r Palm i N. Wram. — Alexander, past. i Ingelestad. — Carl, f. 1794, kapten wid Wendes artilleri.

16. **Johan Georg Krook** föddes i Hoby af Torna härad, der fadren war pastor, $\frac{13}{4}$ 1762 enligt wanliga uppgifter, men 1760 enligt ett bewis, som han enl. kons. prot. $\frac{22}{3}$ 1786 inlämnade jemte ansöfning om ordination. Han blef student 1777, magister 1784 och antog derefter kondition hos supercargören wid Ostindiska kompaniet af Dittmer, som 1786 kallade honom till huspredikant. Lunds domkapitel biföll kallelsen och tillåt jemwål att ordinationen förfiggid i Skara. K. blef dock först efter uppnådd laga ålder prestwigd $\frac{24}{6}$ 1787. S. å. blef han rektor wid Helsingborgs skola; han war wäl den yngste bland de sökande, men biskop Gellus hade anmärkingar att göra mot alla de öfriga, af hwilka han ansåg en

för gammal, en annan ostidlig att upprätthålla disciplinen o. s. v., och genombref K:s utnämning. 1792 fallades han till fjerdre profpredikant i Sjelkinge, der hans bror (sedan past. i Köpinge af Gårds härads) war vice pastor. Under ett besök i Stockholm 1793 blef han utnämnd till ordinarie egl. hofpredikant med säte och stamma i hofkonsistorium. Till följe af denna hans wanna befordran förklarade domcapitlet i Lund Helsingborgs rektorat för ledigt $^{11}/_{12}$ 1793, men K. utwerkade sig af K. Mot så wäl tillåtelse att behålla rektoratet, till des han finge lön såsom hofpredikant, som ock befrielse från tjenstgöringskyldighet i sistnämnde egenstap. 1794 $^{27}/_{11}$ utnämndes K. till pastor härstädes, tilltr. 1795, erhöil prostetitel s. å., blef häradsprost 1803, affade sig denna besattning 1831, blef jubelmagister 1835 och dog $^{21}/_{6}$ 1854. — Gift med Christina Elisabeth von Olthoff, dotter af ryttmästaren G. v. Olthoff; hon dog 1852. Barn: Otto Daniel, f. $^{10}/_{8}$ 1801, handlande i Helsingborg. — Kelly och Charlotte, födde $^{19}/_{6}$ 1803; den sednare war gift med handlanden Kjellberg i Gøtheborg, som dog 1850. — Carl, f. $^{13}/_{4}$ 1808, ryttmästare wid stänsta husarregementet.

K. utgaf några minnestal. Såsom filprof må följande anföras ur ett af dem, hållet 1796 öfwer profsten Ståhl i N. Bram. "Om den plägseden at framställa en afliden medborgares wandel för samtidens granskning och efterwerldens dom, som först upkommit hos det folkslag, som wid Nilens cataracter tände snilletts sadla för Greker och Romare, år lifa berömlig som urgammal; om minnet därigenom winner sin helgd och stora gerningar den belöning, som den bygdige aldrig åstar, men en almånhet alltid behöfwer, för att ur sin dwala äggas til stora företagander, och om denna sedwana uplystad på sekternas spets rättfärdigats genom efteråldrars bifall och efterfölgd, så blifwer den hwar gång den förnyas, en hugnad för menskligheten, en drift att göra godt, en lager, som höjer sig öfwer den rättfintes stoft, och en förbindelse för de efterlefswande, som bära hans namn, at uprätthålla det med hans bygder."

17. Samuel Heurlin, son af biskopen i Wexjö Christopher Isac H. och Elise Liljewalch, föddes i Wexjö $^{12}/_{1}$ 1820,

genomgick skolan och gymnasium derstädes, blef student $22/8$ 1838, extraord. amanuens wid universitetsbibliotheket i Lund 1842, ordin. amanuens 1844, magister s. å., preswrigd $9/6$ 1845, docens i pastoralthologi 1850, pastor wid södra stänsta infanteriregementet s. å., andre domkyrkoadjunkt i Lund s. å., pastor härstädes efter extra ansökning $29/9$ 1855, tilltr. 1856.

Gift $10/7$ 1850 m. Gustava Martina Wihlborg, f. 1820, dotter af handlanden Thomas W. i Lund.

Skrifter: se Lunds stifts matrifel 1854.

Kyrkoherdar i Höja och Starby.

1. **Oluff.** En så benämnd prest war här 1520.
2. **Peder Røge** war prest härstädes och prost 1575.
3. **Niels Pedersen Kiempe** blef pastor här 1584.

Den förre pastorns bedagade enka tillställde intriger wid walet för att blifwa konserverad. I följd af dessa intriger bortdrefwo bönderna två prester, som efter hwarannan blifwit af biskopen föreslagne till pastoratet, och kallade i stället en herr Christen, som war "beröchtiget for utilbörlig sag," men wille gifta sig med enkan. Med anledning häraf utfärdade konungen $11/2$ 1584 ett allvarsamt bref angående konserverationer (se I. 27), och $29/6$ s. å. förklarades bönderna i Höja förlustiga sin fallelserätt, mester Niels Kiempe insattes af konungen till pastor, och hwar och en, som med ord eller gerning ofredade honom, hotades med att utan nåd blifwa straffad till lif och gods. Denna strånga kungliga strifwelse förmådde dock icke stäfja böndernas uppstudsighet mot mester Nils. 1588 blef hans bror Povel Pedersen "yndeligen og jemmerligen" ihjälslagen af en bonde wid namn Jens i Ågård, och han sjelf af bönderna "hotad och undsagd, så att han icke wågade tryggt wandra till eller från sina socknar." På fgl. geheimearchivet i Köpenhamn finnes ett bref af år 1589 till Anders Sørensen Wedel, som af Nils Kiempe begårt topografiska underrättelser om Skåne. Den sistnämnde yttrar i detta bref, att han icke funnat uppfylla nämnda önskan in turbulento hoc statu, quum interfectores

fratris mei negotium facessunt, men lofvar att, då tillfälle gafs, genomresa provinsen och derefter lämna uppgifter. 1596 höll han wid landemötet ett föredrag "de persecutione ecclesie." Huruwida det handlat om de förföljelser, för hvilka han sjelf varit föremål, är ej kändt. Ett bref från regeringen till landsdomare och biskop i Skåne $1\frac{1}{8}$ s. å. anbefaller dem att döma angående mester Nils i Høja, som från predikstolen slagit en bonde med en bok, "hvilket icke tilbör en präst, der bör icke straffe med händerne, men med munden." Med bonden ingicks förlikning, men en annan anklagelse mot Nils Kiempe, att han "sig utillbörligen förholdet og ladet sig finde i druckensstaff med slagsmaal og uhydighed imod hans provest og anden uschickelighed mere," föranledde förmodligen hans affättning. Ståhl uppgifwer att mester Nils en gång mött Christian IV på landsvägen och icke welat föra undan, hwarefter kungen i sin wrede ställ hafwa lagt skatt på alla prester. Om detta sednare werkligen stett, borde wäl något fungligt påbud derom funnits i "Skaanste Tegnelser" från den tiden på kgl. geheimearchivet i Köpenhamn.

4. **Lauritz Jacobsönn Trøgaard** förekommer som pastor här 1610, då han utsågs till deputerad wid hyllningen. Wid den biskopsvisitation, som hölls här 1618, war pastor icke tillstädes. Herr Anders från Barkåkra predikade. Pastors hustru klagade mycket öfwer klofaren's genstörtighet och orolighet. Wid visitation 1636 woro nattwardsbarnen ofunniga. L. dog $2\frac{5}{8}$ 1656. Hans hustru hette Anna och blef konserverad wid pastoratet. Sonen Hans nämnes som tullnär 1708; döttern Marika war gift med kyrkoh. Fischer i Örtelljunga. L:s döttrar woro troligen också Katrina och Magdalena L., presthustrur i Förslöf och Barkåkra.

5. **Rasmus Jensen Meisner**, prestson från Björnekulla och född der 1625, blef student 1649 och kom 1652 hit såsom informator hos företrädaren, blef prestwigt $17\frac{1}{10}$ 1656 och installerades som pastor härstädes af prosten Hofgard i Kropp. Han fick förmögenhet med sina hustrur och ökade den genom frång hushållning. På prestgården tillbyggde han en sal 1666, men lät den för öfrigt förfalla och nedgräfvde sina penningar i jorden. Under ett stengårde fanns i G. Nykiörds

tid 100 daler samt i danska ättasällningar inslagda i en blydosa, hwilka enkan tillagnade sig såsom depositum af mannen, utan att gifwa en fyrk i hittelön åt den som funnit dem. M. dog 1679. Gift 1. med företrädarens enka Anna, som dog $22/_{11}$ 1661, 2. m. Sophia Primros, köpmansdotter från Helsingborg; hon blef g. m. efterträdaren. Sonen Jöns blef pastor i Fulltofta, och Isak i Mellangrefwie. Simon, f. $9/_{4}$ 1677 war rådmän och handlande i Helsingborg. Dottren Anna war gift m. Jöns Leche, past. i Barkåkra, och en annan dotter med häradshöfding Anders Klein. De hade ännu tre söner, men om dessa är ingenting kändt. En wid namn Christen Christenssen Sode skall, ehuru ej prestwigd, hafwa predikat ständigt under M:s sednare år och under vakansen efter honom.

6. **Beugt Gripzell** war westgöthe och blef student i Lund 1675. Såsom penal war han der utsatt för swåra vexationer. En gång måste han jemte några andra penaler först bestå sina äldre nationsbröder ett dryckesgille och efter des slut draga dem i en wagn, som de tagit hos herr Hans Wärtensons (förste stadskomministrerns), förbi prof. Pusendorfs åt Wärtensgatan och torget tillbaka till herr Hans' gård. G. klagade i konfistorium häröfwer, andragande derjemte att han tre nätter å rad warit på collats och "fått hugg, af Gadden och Windruswan mest, men sednaste natten fick han intet hugg." Han uppgifwes hafwa blifwit prestwigd i Götheborg och warit prest wid något regemente samt informator hos guvernören Jöran Sperling. 1679 $9/_{12}$ blef G. på Ljungby gård af konungen utnämnd till pastor härstädes, men aflade ämbetsed först $17/_{3}$ 1684. Död i början af år 1690. Han war gift med företrädarens enka Sophia Primros, som lefde efter honom till 1712. Han skall hafwa lefwat öfwerflödig och förstört hwad företrädaren samlat, men låtit prestgården förfalla. Swårsonen, häradshöfd. Klein, skall dock förstått ställa så till, att den godkändes wid af- och tillträdes synen. Enkan fordrade städse understöd af kyrkoh. Nykiörk, som mente sig ej wara skyldig att gifwa henne något, emedan hon icke war "hans enka," då han ej omedelbart eftertrådt hennes man.

7. **Eric Ahman**. Han företer exemplet af en kyrkoherde, som aldrig blifwit prestwigd. Af handlingar i domka-

pitlets archiw inhemtas om honom följande. Han hade gått i skola i Stockholm och studerat wid Upsala universtitet, der han också $\frac{2}{3}$ 1677 af rektor magnif., prof. Joh. Columbus, erhållit affedsbetyg. Derefter hade han medföljt en mindre truppafdelning, hvars anförare war honom känd och hade ytttrat en önskan att medhafwa en person, som kunde läsa och sjunga i bönestunderna. Sednare hade Å. kommit att medfölja en eskvadron dragoner under Bengt Månssons befäl, hwilken för honom begärde ordination hos fältsuperintendenten Håkan Spegel, men, då ingen särskild prest fick anställas wid denna eskvadron, utan den skulle betjenas af pastorn wid generalmajor Lybeckers regemente, så bewiljades icke ordination. Å. följde emedlertid med eskvadronen, gjorde bön och predikade för den, samt begynte så småningom att utsträcka sin tjenstgöring äfwen till sådana förrättningar, som äro wigde prester förbehållne, t. ex. nattwardens meddelande åt sjuka. Snart började han allmänt anses för prest, rekommenderades 1679 af nyssnämnde Lybcker hos Spegel till befordran och fick s. å uppdrag att tjenstgöra såsom garnisonsprest i Landskrona. Suruwida han derwid haft få fromma tankar, som han sebermera sjelf uppgaf, kan man lämna derhån; han försäfrade emedlertid, att han trott "det Gud, som på ett underligt sätt andra kallat hade, och war den som honom till det helga embetet genom sådane särdeles tillfällen sticket hade." Han erhöll nu det ena uppdraget till tjenstgöring efter det andra och den ena rekommendationten till befordran efter den andra. 1685 kallas han "regementsprest under K. M:s tyfwa lifregemente i Landskrona." 1690 blef han af prosten dersammastådes J. Hofwerberg instånd för konfistorium derföre att han dels gjort bemålde prost intrång i ämbetet, dels honom med ärerörige ord angripit, men oenigheten dem emellan bilades och Å. erhöll förmaningar att i ämbetsårender communicera med prosten till förefommande af oordningar. S. å. $\frac{11}{8}$ erhöll han Carl XI:s bref med försäkran, att det war "K. M:s wilja, att han kom i consideration wid förefallande af någon honom anständig lägenhet," och $\frac{28}{2}$ 1691 utnämndes han till pastor i Höja. Under ett par år sticket han sig ordentligt, men 1693 blef han anmäld och infallad i konfistorium för åstiffligt flarf uti ämbetsförwältningen, t. ex.

att han rest bort utan att foga anstalt att förekommande ämbetsärenden af annan prest besörjdes. Han åtlödde icke kallelser, med anledning hvaraf och då rykte gick att han aldrig blifwit prestwigd, han instämdes till prestmötet med åläggande att då uppvisa sitt prestbref. Då detta ej skedde, blef han suspenderad $\frac{20}{100}$ s. å. Han begaf sig nu till Stockholm och klagade inför K. M. "att biskopen efter hans tråtefulla förföljares begär och behag honom suspenderat," ehuru detta skett på prestmötet och icke af biskopen ensam. Äntligen framgaf Å. $\frac{16}{100}$ s. å. en med Strengnäs domkapitels sigill försedd attest, att han $\frac{23}{100}$ 1677 blifwit i Strengnäs prestwigd på begäran af Upsala domkapitel. Vid närmare påseende fann konfistorium denna attest vara förfälskad i så måtto, att ett namn blifwit uttraderadt och namnet Ahman i stället insatt. Suspensionen prolongerades och Å. ålades att uppvisa sitt prestbref i original. Äntligen måste han $\frac{14}{100}$ 1694 erkänna, att han hvarken undergått presexamen eller blifwit prestwigd samt att han på omförmålde sätt förfälskat den ingifna attesten. Han uppgaf sig hafwa i sin ångslan tillgripit denna råddningsutväg för att icke beymra deras samveten, hvilka han såsom prest hade betjenat med sakramenternas meddelande o. s. w. Efter hvad som nu passerat kunde Å. icke räddas, och han blef s. å. affatt från sin fyrkoherdelägenhet och förwist ur landet. Han hade varit gift och hade två söner innan han blef pastor i Höja; 1691 gifte han sig med borgmästaren P. Tollstens i Lund dotter Elisabeth Tollsten. I bref $\frac{1}{10}$ 1694 uppgaf nämnde Tollsten, att Ahman och hans hustru omkommit på sjön efter lämnande 4 små barn, men denna underrättelse war ogrundad. Hustrun och barnen åtnjöto nådår till 1695, då den nye pastorn utan ersättning mottog den förfallna prestgården och gaf dem 100 dal. smt, $\frac{1}{2}$ skeppund rött slått, 2 lifstolskor, 10 T:r råg, 10 T:r korn, 10 lam, 2 lösp. lin, 2 lösp. smör m. m. På många intercession utfärdade K. M. $\frac{1}{9}$ 1697 befallning till konfistorium i Åbo att efter behörig examen wiga Å. till prest och sedan honom till någon lägenhet i stiftet befordra *). Både Å. och hans hustru lefde 1698. Dastadt sin fördomsfrihet i mora-

*) Wallqwist, handb. i eccl. befordringsmål p. 386.

listt hånseende war **Å.** mycket starkfull. 1681 anmälde han, att en dragon förskrifwit sig till djefwulen mot wilkor att få "en weglebaler, som han kunde alltid bortwekla, men strax få igen;" dragonen hade kommit till den utsatta mötesplatsen för sent och ingen weglebaler fått, men deremot blifwit "jämmerligen plågad af den ledhe fienden." 1683 anmälde han, att två solbathustrur, wid namn **Elsebet** och **Anna**, då de en morgon gått ut om Landskrona norra port för att plocka sallat, ett stycke framför sig sett två andra af dem kända fruntimmer, hwilka i en hast blifwit förwandlade till två brofoga kalfwar. Då **Elsebet** och **Anna** omtalade detta, ansågos de hafwa beskyllat de två andre fruntimren för trolldom och fångslades. **Å.** klagade derjemte att en tyf sk prest hade i fångelsset besökt de två qwinnorna och först "så exaggererat lagen för dem, att blodet sprungit af näsa och mun på den ena," samt sedan absolverat dem och meddelat dem nattwarden, hwilket wore en så mycket större förmåtenhet, som bemålde prest, **Johan Ederman** wid namn, "ej kunde framwisa något testimonium ante actæ vitæ." **Å.** anhöll att **E.** måtte förbjudas utöfwa preståmbetet tills han "framwiste sitt förriga förhållande." Hvem ser ej en Nemesis uti det som wedersors **Å.** sjelf, då han blef tillspord om sitt "förriga förhållande" och så dåligt kunde göra reda derför?

8. **Gabriel Nykist** war född 1654 i Linköpings stift och blef der prestwigd 1683, pastor wid ett regemente 1684, undergift 1694 examen inför Lunds domkapitel och befanns "wacker och berömlig i sina studier," föreflog $\frac{14}{7}$ s. å. till pastor härstädes samt utnämndes dertill ej långt derefter. Han ansågs för eu duglig man, hade 1701 proffesorordnande för både Luggude och **S. Åsbo** härader under vakansen efter profsten **Sundius** och war 1702 ämnad att föreflås till **Nystrads** pastorat, men undanbad sig transport dels i anseende flyttingens beswårligheter för honom wid tilltagande år, dels derför att han gjort sig beswår och kostnad med prestgårdens iordningfåttande i **Höja**. Den tiden war det ej brukligt att sextioåriga män sökte transport för att i owerkksamhet få åtnjuta en förökad inkomst, eller för att få en dryg öfwerbyggnadssumma utbetald. 1712 $\frac{21}{4}$ blef **N.** prost i **S. Åsbo** härad. Död $\frac{23}{8}$

1721. — Gift med Barbara Rhode, d. 1726, dotter af profeten Lars R. i Riseberga. Barn: Maria Christina, g. $22/_{11}$ 1710 m. kyrkoh. P. Quibing i Bårslöf. Johan Gabriel, pastor härstädes. Barbro Maja, g. m. kaptenen Wilhelm och död i Höja $5/_{3}$ 1787. Bengt Laurentz, g. i Höja $27/_{11}$ 1741 m. fröken Charl. Eleon. von Rango. Gustaf, f. 1695, d. 1697. Carl Gustaf, f. $28/_{8}$ 1697, pastor i Gessle. Gidrelsa Katrina, f. $17/_{5}$ 1699, g. 1720 med löjtnant Joakim Ernst Dittmar. Abraham Gabriel, f. $5/_{11}$ 1701. Otto Henrik, f. 1703, d. 1705. Beata Emerentia, f. $31/_{8}$ 1705. Maria Charlotta, f. $28/_{11}$ 1707, g. m. löjtnant Schütte.

9. **Johan Gabriel Nyflörk**, född $27/_{8}$ 1688, blef student 1703, prestvigdes 1709 $17/_{11}$ i Dusby kyrka till pastor wid ett stånst kavalleriregemente, blef $9/_{7}$ 1713 pastor i Tråne och skall der varit verksam för prestgårdens egors uppodling och byggnadernas förbättring. Hans fader rekommenderade honom 1719 till att erhålla transport af den anledning att han, "såsom en tung och owig man, måste mellan sina sochnar för vägens stenadtighet och santhet skul befahra sig om sit lif, hwar gång han refer emellan dem, kunnandes han där, om höst och währ, inthet åka med någon wagn, och om hästen skulle göra et fall wore hans lif eller helsa förlorat, besynnerliga han få mycket tilltager i kiädlek och tyngd." Efter fadrens död fick han transport till Höja, som tillträdde 1723; denna flyttning skall han sjelf icke hafwa önskat sig. Han begärde hos konstorium att få efterträda fadren åfwen i prostetjensten, och då det skedde utan framgång, androg han samma sin önskan för S. M., men med lika påföljd. 1722 hugnades han likwål med prostetitel. Han utmärkte sig icke genom förnöjsamhet och fromhet samt hade ej det bästa rykte. 1724 förfrågade han sig i domkapitlet, huruwida de som undergingo kyrkoplifi" singe efter eget behag sitta på pallen eller stå wid den med ena foten på golfwet, eller om de ej borde ligga på knå under hela gudstjensten;" domkapitlet swarade att dermed borde förhållas efter wanligheten. 1734 sökte han Ausås pastorat, påstående sig icke kunna i Höja hafwa sitt uppehälle och högeligen klagande öfwer prestgårdens usla skick, då hans far mottog den, öfwer olycka med kreatur m. m. Han antydde ock, att någon mera

meriterad än han icke kunde föreflås. Vid samma tid intrigerade han för att förmå Engelholms församling att begära, det den måtte blifwa förenad med Höja. Åfwenledes f. å. wille en bryggare och en mjölnare i Köpenhamn anklaga honom att hafwa förfört deras syfter, och flera saker woro mot honom angifne, enligt domkap:s protokoll; förmodligen blef någon förlikning uppgjord. 1742 blef N. prost i S. Åsbo härad. Död $\frac{9}{3}$ 1743. — Gift 1. $\frac{10}{2}$ 1714 m. Maria Stobæus, prest-dotter från Tråne och enka efter kyrkoherden von de Laen der stades; hon war född $\frac{19}{12}$ 1687 och dog $\frac{14}{11}$ 1732 efter att hafwa födt N. 4 söner och 3 döttrar. Af dessa nämnas sönerna Johan Richard, som blef stadskomminister i Malmö, och Gabriel, som dog 1738 wid 14 års ålder, samt döttrarna Helena Katrina, g. m. fadrens efterträdare, och Gabriella Laurentia, g. m. kyrkoh. Jöns Thulin i W. Karup. 2. $\frac{10}{6}$ 1733 m. Anna Lovisa Steutner von Sternfeldt, f. $\frac{30}{3}$ 1711; hennes fader war ryttmästare och hon blef efter N:s död gift med kyrkoh. Ringberg i Wäsby. N. hade med henne följande barn: Ernst Johan Gabriel, prest och innehafware af klostersarelågheten i Höja. Maja Lovisa f. $\frac{18}{7}$ 1735. Peter Unge, f. 1736, d. 1738. Bengt Carl Gustaf, f. $\frac{26}{2}$ 1738. Henrik Magnus, f. 1740, d. 1744. Gabriel Lars, d. 1743.

10. **Anders Thulin**, son af prosten Knut T. i W. Karup och född der 1706, blef student 1725, konditionerade i Stockholm från 1729 till 1731, då han återfom till Lund, blef magister 1734, konrektor $\frac{10}{11}$ 1735 och rektor $\frac{27}{10}$ 1736 wid Carlskrona skola, begärdes till sjerde profspredikant härstades, prestwigdes $\frac{30}{6}$ 1743 och utnämndes till pastor här $\frac{2}{12}$ f. å. Han ihågkommes såsom en werksam pastor och en rättskaffens man. Särskildt utmärkte han sig genom oegennyttia och wälgörenhet; på egen bekostnad underhöll han 1754 ett fattighus för 4 å 5 personer. Höja kyrka lät han utwidga och förse med orgel och urwerk. Död $\frac{9}{4}$ 1780. — Gift $\frac{25}{4}$ 1744 med företrädarens dotter Helena Katrina Nykiörck, f. omfr. 1717, d. $\frac{8}{4}$ 1785 i Höja. Barn: Knut, f. 1745, d. af kopper 1753. Mariana, f. $\frac{19}{5}$ 1747, g. 1765 $\frac{29}{3}$ m. kornetten wid norra skånska kavalleriet Niklas Mathias Ed. Johan, f.

$\frac{2}{10}$ 1748; v. häradshöfving. Nilæ, f. $\frac{3}{4}$ 1750; drunfnade i en wak å isen på en dam i parken wid Höja prestgård $\frac{10}{3}$ 1754. Gabriel, kyrkoherde i Allerum. Hedwig Sophia, f. $\frac{21}{10}$ 1752. Edela Katrina, f. 1754, d. f. å. Knut, f. 1755, d. af koppor 1760. Lars, f. 1757, d. 1758. Lars, f. $\frac{10}{6}$ 1759; klockare i Höja, d. $\frac{7}{2}$ 1819.

11. **Elisæus Winding**, son af gränsinspektoren Johan Ludwig W., prestson från Gjerdslöf, och des hustru Anna Maria von Beegen, föddes i Uddewalla $\frac{22}{12}$ 1745, prestwigdes $\frac{1}{6}$ 1771, blef lärare wid Gustafsbergs barnhus 1776 och pastor härstädes $\frac{9}{6}$ 1782. Han war en bland herrnhutismens wänner i Skåne och ihågkommes såsom en gudfruktig och nitist lärare. En liten bok med titel: Frågor för ungdom, som första gången skall begå Herrans Rattward, jemte bihang af lefnadsreglor, är af honom utgifwen. Den ofwannämnde klockarepresten Nykiörck, som i en tryckt predikan wisar sig såsom en stor ifrare mot den tidens låseri, gjorde Winding åtskilligt bryderi. Denne fattade 1783 jemte församlingen det beslut att N. skulle stillas ifrån klockaretjensten, derföre att han dels icke wistades inom pastoratet, dels höll en oduglig substitut, som wårdslöst stötte både kyrkosången och barnundervisningen. Då W. i en skrifwelse angående denna sak warit nog uppriktig att yttra, det han af wänskap för N. dittills förteगत dessa omständigheter, infortrade domkapitlet hans förklaring, huru han för wänskaps skull kunnat låta wårdningar utan anmärkning passera, och affättningsbeslutet suspenderades. N. hämnades på W. genom en anklagelse 1785, att denne försummat sjukbesök, wid den katechetiska undervisningen nyttjat sitt eget ofwannämnda arbete, hållit bönestunder hemma i sitt hus, brukat fanatiska uttryck t. ex. djefwulens anhang, hwaraf de enfaldige förargades m. m. I sin förklaring upplyste W. att ett sjukbesök blifwit försummadt i anledning af omständigheter, dem han ej kunnat förekomma, att de katechetiska frågor och swar, som han begagnat, woro af biskop Wingård i Gøttheborg godkända till bruk wid Gustafsbergs skola, och att de i hans hus hållne bönestunder icke wore förbudna konventiklar, utan husandakt; han widkändes uttrycket: djefwulens anhang o. s. w. Anklagelsen synes hafwa blifwit utan påföljd. W. afled $\frac{3}{4}$ 1793. — G.

1. m. Eleonora Margreta Fehman, som dog $14/5$ 1783 wid 28 års-ålder. Barn: Anders Samuel, f. $25/4$ 1783.
2. m. Maria Christina Brisman, som öfwerlefde honom. Barn: Maria Eleonora, f. $14/1$ 1788. Jonas Ludwig, f. $24/12$ 1789. Johanna Elisabeth f. $26/9$ 1791.

12. **Nils Malmros**, son af barnhusbothållaren Jakob M. och Anna Greta Ståhl, föddes i Malmö 1742, blef student 1761, prestwigd $14/12$ 1765, stadskommunminister och hospitalsprest i Malmö 1788, derjemte pastor i Bjereshögs och Örie pastorat, som den tiden war anslaget åt båda stadskommunistrarna i Malmö, blef pastor här $29/11$ 1793, tilltr. 1795, erhöll sedermera profettitel och dog $30/10$ 1808. — Gift $27/9$ 1779 med Katrina Maria Engelanders, dotter af tolagskassören Jakob Philip E. i Malmö. Barn: Åke Johan, död som pastorsadjunkt. En son bodde i Kellna förs. och war advokat. Anna Greta. Gustawa Charlotta. Helena Cecilia. Greta Sibilla, f. 1782, d. 1807, g. m. qvartermästaren Anders Gef.

13. **Olof Glimstedt**, torparson från Broby af Ö. Göinge härads och född $1/8$ 1766, blef student 1782, prestwigd $26/10$ 1794, kollega wid Malmö skola 1795, transporterad till enahanda beställning i Landskrona 1806, kyrkoherde här $3/8$ 1809, tillt. 1811. Mellan honom och församlingen rådde sål- san godt förhållande, hwarom protokollerna wid biskopsvisitation och andra visitationer vittna. Många år före sin död lämnade han ämbetsförvaltningen åt en vice pastor och bortflyttade från orten. Prestgården war alldeles förfallen wid efterträdarens hitkomst. G. dog $5/1$ 1846. — Gift 1801 m. Magdalena Sophia Leche, prestdotter från S. Billie. Barn: Johan Niklas, f. 1805, justitiarie i Engelholm. Frans, tillf. landsfiskal.

14. **Carl Gustaf Berling**, son af akad. räntmästaren Carl Fredrik B. och Fredrika Elis. Palm, prestdotter från Norrhviddinge, föddes i Lund $25/3$ 1809, blef student 1823, magister 1829, docent i matematik 1830, duplikant wid Lunds skola 1831, rektor wid samma skola $18/1$ 1832, prestwigd $14/12$ 1839, pastor härstädes $23/7$ 1847, tilltr. s. å., erhöll profettitel 1849 och blef häradsprost $25/6$ 1853.

Gift 1833 m. Beata Sommelius, dotter af postmås-
ten Christian S. i Lund. Barn: Christian Fredrik, f. $24/10$
1834, phil. mag. Carl Gustaf, f. $26/7$ 1836, ingeniör. Ernst
Axel, f. $2/5$ 1838. Fredrika Margreta, f. $31/12$ 1839.
Edward Henrik, f. $24/2$ 1845. Nils Gustaf, f. $22/12$
1848. Beata Sophia Maria, f. $11/6$ 1850. Fredrik, f.
 $16/5$ 1856.

Norra Åsbo härad.

Proftar.

- Sven Stolpe bagen i N. Åsbo häret 1504.
Nogens Pederfen Crane i Förslöf 1581—1613.
Rasmus Hansson i Karup omfr. 1620.
Anders Nilsson i Barkåkra 1630—1645.
Jakob Rasmussen i S. Lyngby 1645—1669.
Lauritz Nilsson Rhode i Rifeberga 1669—1692.
Erasmus Gemæus i N. Bram, tjenstförr. 1692—1696.
Erik Pehrsson i Åusås 1696—1698.
Samuel Lunnæus i Västaad 1699—1707.
Per Höllingh i Össjö tjenstförr. 1707—1708.
Dlaus Halbin i d:o 1708—1711.
Jöran Warbergh i Förslöf 1711—1737.
Anders Gemæus i Gråmanstorp 1737—1741.
Fredric Botsacc i Hjernarp 1741—1760.
Jöns Summer i Gråmanstorp 1760—1762.
Jonas Bruzelius i Össjö 1762—1764.
Nils Tyrell i Oderljunga 1764—1783.
Samuel Arsenius i Rifeberga 1783—1786.
Nils Ljungman i Gråmanstorp 1786—1797.
Olaf Bring i Össjö 1797—1801.
Carl Jakob Brodd i Engelholm 1801—1820.
Christian Schönbeck i Rifeberga 1820—1836.
Carl Fredrik Hjertstedt i Oderljunga 1836—1842.
Samuel Gustaf Engdahl i Rifeberga 1842.
Olaf Bengt Rosenblad i Örkelljunga tjenstförr. 1851.
-

Kyrkoherdar i Östra Ljungby och Kellna.

1. **Nils.** En så benämnd pastor war här 1566, och $\frac{4}{6}$ f. å. prestwigdes till hans biträde hans son **Hans Nils**, son med tillnamnet **Griis**. Om denne sedan blifwit pastor här, är icke kändt. En **Hans Håkansson** war komminister här 1591, enligt ett dokument i domkapitlets archiv, som uppgifwer sådant hafwa warit antecknad i en gammal gradual *).

2. **Peder Isaacson** förekommer som pastor här i hyllningsakterna af år 1610.

3. **Nils Söffrenson** blef pastor här 1612, såsom man kan sluta deraf, att **B.B.** omnämner ett f. å. uppgjort kontrakt mellan honom och företrädarens enka, enligt hwilket han skulle göra wisfa utbetalningar till henne $\frac{1}{6}$ 1613. Vid prostmöte 1616 blef han affatt dertöre att han wid nattwardens utdelning engång gifwit winet först åt två personer. Genom fgl. br. $\frac{7}{6}$ 1621 erhöll han rättighet att åter söka pastorat.

4. **Jens Madsen Gektorp** war född i Jutland omkring 1580, gif i skola i Lund och studerade i Köpenhamn, nämnes 1613 såsom kollega wid Lunds skola och blef samma år rektor i Landskrona. Han synes hafwa warit mycket intresserad af skollärareyrket och särdeles afhållen inom Landskrona samhälle. I företalet till sin rimmade framställning af "Jesu Christi Pines og Døds Historie," tr. i Åbhy 1623, beskriver han huru lästimmarna hastigt förslutit och huru dagens mödor warit förglömda, "naar wi begynte vor Aftens Sang, Som hördes i Gaden med lifflig Klang, De læste aff Bibelen Herrens tale, Som mödig oc trætte kand best husuale, De bade saa flittig Stoore oc Smaa" o. s. w. Åfwen berättar han att i Landskrona war sed, -att pingstafon hwarje år utlägs bland skolgosfarna en majgrefwe, hwilken rektor, kollegerna och alla disciplarne följde in i staden under sång; "nu ware Børgerne dersammesteds meget fromme imod os, at de, hvis Søn wi bewiste den ære, wilde findes taknemlig igen imod den ganste

*) På en hyllningsfullmakt af år 1584 förekomma **Nils Jensen**, **Söffren Im:senn** och **Anders Lauritzen**, om hwilka ej kan afgöras, huruvida de bott i D. Ljungby, Riseberga eller Sösjö.

Hob, som kom for deris Dør. — Detsamme maa jeg i Sandhed bekiende om dem, at de om Høitidsaftenerne, naar wi dem med vores Musica besøgte, vare os meget fromme, saa jeg ikke noksom kan berømme deres Rundhed." G. författade sjelf verser, som affjüngos på högtidsaftnarna, då skolungdomen uppvaktade stadens invånare med sång*). Han blef 1616 pastor härstädes. Wid biskopsvisitation 1619 befanns allt vara i god ordning, och så wäl pastor som flockaren skötte sitt ämbete med drift. Detsamma år antednadt 1622, äfwenksom att pastor predikade "fromt och lärdt." 1636 befanns allt vara oklanderligt. hwilket år han dog, känner man icke; ej heller namnen på hans hustru och barn.

5. **Jakob Nasmussen Ljunge** förekommer som pastor här 1641 och blef troligen 1645 prost i N. Åsbo och Bjåra härader; 1647 omnämnes han som prost. Död "wid Bartholomei tid" (24/8) 1669, efter att året förut hafwa lämnat pastoratet åt sin swårson S. Bunthén. — Han war gift två gånger och hade med första hustrun, hvars namn ej är känt, en dotter Birgitta, g. m. efterträdaren, och troligen en, som war gift med prosten Blasius Thesmar i Åsarum. Med sednare hustrun Johanna Thomasdotter blef han gift 1663, men hade med henne inga barn. Hon kunde ej komma öfwerens med Bunthén angående enkegenanten. Han wille gifwa 30 daler ärligen, men hon fordrade 55. Huru saken uppgjordes är ej känt, men 1685 klagade Bunthén, att enfans anspråk woro alltför dryga, så att han i sin fattigdom efter friget omöjliggen kunde tillfredsställa dem. Hon beropade sig på att det war hennes och hennes mans förtjenst att B. fått kallet, och kyrkoh. Baden i Herzlöf intygade att han på bådas begäran wid riksdagen 1668 "vigilerat" hos kungen för detta ändamål. Konfistorium anmålde B. hos K. M. till det bästa 2/11, 1685, intygande att han flitigt befordrat uniformiteten och sig i allt wäl förhållit samt att enkan hwarfen war fattig eller wågat mycket på prestgården, hvarföre en jemkning wore billig, wilsjandes han gerna efter mätismanna ordom gifwa hwad han förmådde. Sednare gaf konfistorium det rådet, att B. och en-

*) Jfr. om Gettorp Nies, ff. Kolwäf. hist. p. 72, 75, 423 f.

kan hwardera borde utse två reblige och opartiffe män att uppgöra saken; man hade trott att han genom herr Blasius, då denne war i Stockholm, "med slit wigilerat om någon hugnelig resolution i saken," men någon sådan hade icke afhörtts. 1686 anbefallde K. M. generalguvernören att "låta äncian för sig komma och höra hwad hon har at seya" och att "hjelpa prästen uthi det som uthan intrång uthi äncians rätt stie kan."

6. **Salomon Casperson Bunthén** prestwigdes $16\frac{1}{4}$ 1665 till medhjelpare härstädes och blef pastor 1668. Kontrakt mellan honom och företrädaren uppgjordes $7\frac{1}{11}$ s. å. Majoren Ludwig Trail på Blåsinge klagade 1682, att Bunthén 1. ej welat taga hans folk till skrift, 2. ej utlyste kommunion eller först och sist messta, utan lät klofaren utropa det, sedan de fleste utgått ur kyrkan, 3. icke uppläste K. M:s och generalguvernörens fungörelser, 4. icke höll predikan i rättan tid, utan sista predikan först kl. 2 e. m., 5. höll endast en predikan på högtids- och bönedagar, 6. plågade gå ut ur kyrkan, då församlingen föll på knä att göra sin bön, och 7. aldrig bad sårskildt för majoren, hwilket förmentes ste derföre att han war swenskt och icke skänkt adelsman. Tsynnerhet 3:dje och 7:de punkterna syntes wara beswårande för B. Han genmålte 1. att majorens tjenare ej kunnat admitteras till nattwardsgång, då de icke presterat lagligt bewis och ej inställt sig på lördagen, då absolutionen plågade ste, 2. att det icke war brukligt att från predikstolen utlysa gudstjensten, utom när ändring af den wanliga tiden skedde, 3. att han med sin själsbed kunde bedyra sig aldrig hafwa förgåtitt att publicera K. M:s eller generalguvernörens nådigste ordres, 4. att dröjsmål med gudstjensten endast inträffat med anledning af "wikthgheder, som i Embetet förekomma," och att "hela sabbaten af Gud och Konungen wore förordnat til gudstjenst," och ej till werdflige svöflor, timmerförflor, höstarbete o. s. w., såsom skedde på Blåsinge, 5. att det komme biskopen och icke majoren till att injungera flera predikningars hållande, 6. att det ej tillhörde presten att spörja ähörarne om lof att gå ut ur kyrkan, "ty det hörer Skolepojkar till. Eliest hade de förgiäfwes det namn at kallas kyrckioherdar; herden plågar ju at leda sina fåår uth och in;" 7. att han bedt för majoren, så wäl som för andra församlingens

lemmar och Guds barn, och att majorens yttrande angående sin swenska börd kunde med skäl anses "scoptiff" icke mot honom, utan mot swenska öfwerheten, och skulle sådant snack blifwa påtalandt wid rätt forum m. m. Undersökning hölls i S. Lyngby $25/7$ 1682 af prosten L. Rhode och kyrkoh. i Gråmans-torp Nils Sandby, hwilka inberättade, att församlingarna i allmänhet yttrat belåtenhet med sin pastor och att majoren begynt en onödig tråta med honom, hvars förseelser icke syntes wara så grofwa, som motparten angaf. B. dog i början af år 1693. — Gift med företrädarens dotter Birgitte Jakobsdotter. Sonen Jakob war pastor i Björnefulla och dottren Anna Katrina g. m. Jakob Quiding, som 1689 war medhjelpare härstädes, sedan past. i Mjellby.

7. **Herbertius Laurentii Herbertius** war son af kyrkoh. Laur. Herbertsen i N. Rörum, nämnes 1682 såsom kollega wid Helsingborgs skola, blef rektor wid samma skola 1687 och prestwigdes till pastor härstädes $27/9$ 1693. Under pastorswakans i Gråmans-torp 1697 hade han uppdrag att besörja gudstjensten i ena kyrkan. I kyrkoförbundet höllos ofta öfwerläggningar rörande ogudaktiga menniskor i pastoratet. Prosten Lunnæus klagade att genstråfwigghet och owillighet att något lära förspordes hos åtskilliga inom detta pastorat. S. dog $9/11$ 1703 wid 43 års ålder. — Han gifte sig med företrädarens enka, troligen den ofwannämnda Birgitta Jakobsdotter.

8. **Johannes Coccius**, femte sonen af kyrkoh. i Hållaryd Mats Kock, blef 1696 $16/3$ kollega wid Helsingborgs skola och sökte s. å. Allerums pastorat mycket entråget. Såsom kollega war han tillika nådärsprest i sistnämnda pastorat, äfvensom sedan i Helsingborg och i Kropp. Prosten Achtschelding rekommenderade honom 1698 till befordran, intygande att han "wid sin stolsysla lidit större swärhet, än pennan utföra må." P. Gisler på Hjelmshult uppgaf $20/6$ s. å., att Coccius skaffat sig kallelse till Allerums pastorat på så sätt, att en kronobesallningsman Nils Bergman i hemlighet samlat bönderna wid Gåsebäck, der G. beredt dem en collation med tobak och öl, hwilken slutats dermed att en skrift i församlingarnas namn undertecknades och affändes till biskopen. Kort efter Herbertii död kom Coccius hit för att förestå pastoratet, hwilket han

såsom kyrkoherde emottog 1704. Det berättas att, då danskarna wid Allhelgonadag 1709 uppehöll sig på orten och utfärdade en publikation till uppläsning i kyrkorna, blef C. af länsman-
nen Fredrik Hjort i S. Lyngby och sjerdingssmannen Ola Åkes-
son i Kellna för dem angifwen att hafwa försummat uppläsa
denna publikation samt derefter tillfångatagen och satt i förwar
på Wegeholm; men hans behjertade och förståndiga hustru skall
hafwa talat så kraftigt med befälhafwande danske officeraren,
att C. efter 4 dagars förlopp blef lösgifwen. Följande året
hindrade C. med sina församlingsboars tillhjälp ett danskt parti
att gå öfwer Rönne å wid Tranarp, men blef sedan gripen
och förb till Helsingborg; wid swensknas antåg lössläptes
han några dagar före slaget wid Helsingborg. C. war, såsom
man häraf kan finna, en rädig och raff man; han war ock en
skicklig och werksam prest. I protokollet wid visitation 1728
yttras ett fördelaktigt witsord om christendomskunskapen inom
pastoratet. Han war i allmänhet mycket aktad och afhållen af
så wäl bönder som adelsmän derstädes. 1730 dog prosten Tulin
i W. Parup och 1731 kyrkoh. Tulin i Örkelljunga, hvilka
båda woro Cocci swågrar och förtrogna wänner. Särdeles
den sednares död war för honom mycket påkostande, och han
klagade deröfwer med Davids ord efter förlusten af Jonathan.
C. lefde sjelf ej länge derefter, utan dog $\frac{4}{6}$ 1731. — Gift
1701 m. Christina Tulin, prestdotter från Allerum, f. 1672.
Barn: Mathias; han begärdes 1728 till medhjelpare af fadren,
som i anseende till inträffad miswäxt war så fattig, att han ej
kunde löna en främmande adjunkt; prestwigdes $\frac{23}{10}$ f. å.; på
församlingens begäran fick han profwa för S. Lyngby pastorat
1731; 1733 wille han blifwa missionär i Lappmarken; han
hade då hustru och barn; han stref 1739 från Fogelvik i Sö-
dermanland och begärde Örkelljunga pastorat. — Eaisa, g.
m. kyrkoh. Gustaf Coccius i Örkelljunga. — Ulrika omnäm-
nes 1732 såsom under äktenkaplöfte häfdat af studenten Jo-
han Bleckman (se III. p. 456). Enkan och flera barn lefde
efter C. Hans son war wäl ock studenten Nils C., som näm-
nes 1739.

9. **Gottfrid Magnus Hoffberg 1732—1754;** se
wid Sjerås.

10. **Johan Kamelius**, född $\frac{9}{2}$ 1714 eller 1715 och son af **Andreas K.**, past. i Hörröd, blef student 1731, prestwigd $\frac{24}{3}$ 1738 till tjänstgöring i Hörröd, begärdes 1743 till fjerde profpredikant derstädes, hwilket afflogs, blef pastor här $\frac{9}{11}$ 1754 och responderade wid prestmöte 1759. Död $\frac{22}{5}$ 1782. — Gift med **Benedikta Solberg**, dotter af kyrkoh. **Martin S.** i Färlöf; hon dog 1786 wid 65 års ålder. Barn: **Andreas**, past. i Hammenhög. **Per**. **Mårten**, strifware. **Wilhelm**, aukultant. **Johan Christopher**, länsmän. **Samuel**, hospitalshjon. **Brita Christina**, g. 1775 med studenten **Magn. Göransson Tågner**. **Amalia Charlotta**, d. som barn. **Dorothea Margreta**, gift med efterträdaren. **Sophia Magdalena**.

11. **Hans Christophersson**, son af målaren **Christopher Hansson** i Lund och född der $\frac{20}{6}$ 1745, gick i Lunds skola, blef student 1762 i Lund, magister 1768 i Greifswald, prestwigd $\frac{10}{4}$ 1770, lärare wid barnhuset i Malmö 1773, extraord. predikant wid konungens eget wårswade regemente s. å. och kompastor wid **Caroli församling** i Malmö 1777. Han gjorde flera mislyckade försök att utverka åt sig förordnande att wara swenskt pastor wid nämnda församling med lika lönesförmöner, som tyska pastorn **B. C. Crüger** innehade (se II. p. 47). 1783 $\frac{6}{6}$ blef **C.** pastor härstädes efter att hafwa blifwit begärd till 4:de profpredikant. Han förföll till den yttersta grad af lastbarhet. I sällskap med en qwinsperson, som han förfört, reste han till Helsingör, der han på dryckenskap förstörde hwad de medfört, till och med hennes kläder, och rymde derefter från henne tillbaka till Sverige. Församlingarna begärde, att han icke måtte tillåtas att befatta sig med ämbetet, utan en vice pastor förordnas. **C.** blef 1799 suspenderad, men försökte likwäl att utöfwa prestämbetet. Sedan han, på anklagelse af ofwannämnda qwinsperson, blifwit af häradsrätten förklarad skyldig till horebrott med henne, dömdes han af konfistorium owärdig till ämbetets utöfning och att afstå halfwa inkomsterna af pastoratet till vice pastors aflöning. Hofrätten ändrade straffet till två års suspension. **Christophersson** wille påstå sig icke sensu strictiori hafwa begått äktenkapsbrott, men erkände flit förhållande hafwa warit högst offiäligt; dock för-

föfte han ursäktat det, dermed att han ingen trefnad kunde hafwa i sitt hem, samt anhöll först att blifwa förflyttad till ett pastorat på annan ort, der han ej wore känd, och, då detta afsläppts, att få sig tjenstgöring anvisad på något aflägsset ställe, hwilket ej heller bewiljades. Död $10/7$ 1809. — Gift som student m. Johanna Birgitta Wittberg, enka efter tullskrifwaren Wickman i Warberg; hon dog wid 52 års ålder 1785 $12/3$ deraf att hon på en resa nära Helsingborg fått sådan fullstjelp och illa slagit sig. 2. $7/10$ 1785 m. företrädarens dotter Dorothea Margreta Kamelius, f. $18/1$ 1765, död $18/4$ 1814. Barn: Johanna Charlotta. Agneta Christina. Sophia Henriette, f. $3/10$ 1786, g. m. löjtn. Kinnimundt. Benedikta Johanna f. $23/1$ 1788. Lovisa Wilhelmina f. $7/3$ 1789. Nils Axel f. $13/4$ 1790. Margreta f. $27/6$ 1792. Andrietta Laurentia, f. 1795, d. 1810. Johan Gotthelf, f. $9/11$ 1800; skrifware. Magnus f. $8/9$ 1803.

E. har utgifwit en långfredagspredikan år 1777, som handlar om: "försoningens ord eller läran om den wigtiga och i alla ewighet priswårda försoningen, som i Christo Jesu skedd är," samt en predikan på 5 Sönd. i Fastan s. å. om "Sanningens vittnessbörd, som werlden icke kan lida." Båda äro till innehåll och språk ofklanderliga.

12. **Truls Anglin**, bondson från Oppmanna och född der 1751, blef prestwigd $30/6$ 1780; biträdde länge i Oppmanna, blef pastor härstädes $28/9$ 1810 och dog, utan att tillträda pastoratet, $26/9$ 1811. Gift m. Brigitta Elisabeth Fagerström, hwars far war inspektör. De hade sex barn; sonen Per Neosander är prost i Hofby; döttern Gustawa Charlotta war g. m. L. Trägårdh, pastor i Örkelljunga; döttern Anna Dorothea är gift med v. pastorn J. B. Brock.

13. **Pehr Gustaf Bergström**, son af hattmakaren och rådmannen Erik Petrus B. och född i Carlstad $16/4$ 1761, blef student 1783, prestwigd $13/8$ 1786, magister 1793, extraord. pred. wid norra skånska kavalleriet 1791, ordin. pastor wid samma regmte $26/11$ 1794. Emedan han icke war född i Lunds stift, war i konsistorium fråga, huruwida han borde der måsfiweras till tjenstgöring. Då han 1811 begärdes till vakansprest i Färlöf, bifölls det af proff. Lundblad, Eberstein och Hellman;

deremot yttrade prof. C. Wählin, att B., som icke war inföding och som sålt sin regementspastorsbeställning, icke borde njuta befordringsrätt i stiftet eller der misstveras, och biskop Faxe afslög äfwen ansöfningen om B:s förordnande till vakansprest, på den grund bland andra, att han möjligen kunde vinna patroni förtroende och blifwa kallad till pastoratet, då konsistorium sjelf öppnat tillfälle att frändraga stiftets barn en af de bättre befordringar, som inom detta stift kunde winnas. Efter extra ansöfning blef B. pastor härstädes $\frac{4}{11}$ 1812, tilltr. 1813. Död $\frac{19}{8}$ 1815. — Gift 1788 med Christina Brita Brandt, f. 1763, dotter af prosten Johan Fredrik B. i Örtosta. Barn: Margreta Elisabeth, gift med prosten Lundius i Brågarp. Erik, f. 1791, fanjunkare wid södra sk. infanteriet. Sophia Lowisa f. 1792. Johan Fredrik, d. 1800. Johanna Fredrika, f. 1802, g. m. snickaren Bergström i Lund.

14. **Anders Noos** 1816—1823; se wid Öneftad.

15. **Pehr Sult**, född 1770 i Lund, der fadren war "planteur och borgare," blef student 1789, prestwigd $\frac{17}{6}$ 1795, erhöåll en medalj för vaccinationens befrämjande, blef pastor här $\frac{19}{6}$ 1822, tilltr. 1823 och erhöåll prostetitel 1830. Död i S. Lyngby kyrka söndagen $\frac{20}{2}$ 1842, sedan han der förrättat gudstjensten. — Gift $\frac{2}{10}$ 1814 med Sophia Bergman, hvars fader war kopparslagare. Barn: Anna Maria, f. $\frac{25}{4}$ 1816. — Juliana Christina, f. $\frac{10}{12}$ 1817. — Gustaf Theodor, f. $\frac{20}{2}$ 1821, fanjunkare, g. m. C. B. Dehn. — Gottfrid Christian, f. $\frac{13}{11}$ 1823. — Fredrika Sophia, f. $\frac{23}{8}$ 1827.

16. **Carl Jacob Dehn** 1844—1852; se I. 296.

17. **Jonas Centerwall**, son af handlanden Emanuel C. i Lund och Anna Katrina Santesson, föddes der $\frac{8}{12}$ 1805, blef student 1822, vice kollega 1832 och ord. koll. 1833 wid Christianstads skola, prestwigd $\frac{23}{6}$ 1839, pastor härstädes $\frac{3}{2}$ 1852, tilltr. f. å.

Gift 1. $\frac{29}{9}$ 1839 m. Sophia Christina Fick, dotter af gulds- och silfwerarbetaren Jakob F. Barn: Otto Emanuel, f. $\frac{4}{11}$ 1841. — Jakob Emanuel, f. $\frac{26}{9}$ 1848. — Anna Elisabeth, f. $\frac{20}{5}$ 1843. 2. 1856. m.

Skrifter: se Lunds stifts matrifel 1854.

Kyrkoherdar i Gråmanstorp och Wedby.

1. **Georg.** En pastor med detta namn har varit här i början af 1560-talet, då Nicolaus Schamellius blef medhjelpare härstädes.

2. **Lauritz Jacobsson** förekommer som pastor i "Grem-mestrup" i hyllningsakterna af år 1584 och utsågs till deputerad för detta häråd.

3. **Sivers Jacobsson Sandby Sælandus** var pastor här 1590, enligt en i *Sommel. Saml.* befintlig uppgift af prosten Hummer härstädes. Namnet skall hafwa stått på en altartafla, hwilken Mogens Gyldestjerne till Bjersegård nämnde år låtit "staffere."

4. **Pouel Pederssen** var enligt en grafstensinskrift pastor här i 37 år, och har alltså blifwit det 1592, ty han dog ²⁸/₁₂ 1629. Biskopsvisitation hölls 1619, då tillståndet befanns "lyckligt och godt," och 1622, då så tillstådeskommo i anseende till den pågående störden. Det är anteckadt, att ungdomen war temligen bra underwisad samt att pastor stötte sin tjenst oflanderligt och war "politicus." — En hans son Laurits war pastor i Torrlösa.

5. **Hans Madsen** kallades till pastor härstädes söndagen Septuagestima 1630. Han blef 1632 instånd för kapitlet i Lund af en kammarpiga på Bjersegård wid namn Johanna Matsdotter, som påstod sig hafwa blifwit med honom trolofwad på Bjersegård i närvaro af Lagmand Gyldestjerne, som war henne i faders ställe, m. fl.; hon klagade nu att herr Hans sedan trolofwat sig med en dotter af prosten Anders Nilsson i Barkåkra. Hans Madsen förklarade sig på följande sätt. Då han efter hållen profspredikan blef bjuden till middag på Bjersegård och der erhöll kallelsebrefwet, wiste han såsom "en fattig, blusærdig og fremmet mand" icke huru han kunde "gratifiere de velbyrdige folk, saa de kunde were hannem bevoagne," men grep sig an i hastigheten och hwissade till prosten och bad honom "giøre et forslag, om de velbyrdige folk ville hafwe en af deris piger med hannem försörget." Prosten efterkom genast denna önskan, som gunstigt upptogs, och en piga infallades. Denna wifade sig mycket willig att ingå på

förslaget och framräckte sin hand, hwilken herr Hans erkände sig hafwa fattat, "men der falt ingen spörsmål eller ord eller skeede bön og paakaldelse med videre ceremonier efter ordnanssen og Gtetsstabsforordning, saa mand deraf kunde slutte det at være nogen troloffuelse, eftersom och ingen prest var kaldet til nogen troloffuelse, ey heller jeg var bered paa nogen gaffue, som fölger gemenlig troloffuelse." Han ansåg hela saken för endast "en anmodning om, naar han hade raadfört sig med Gud og sit eget hierte, item med slect oc venner saa och bespurt sig, det daa kunde være noget bewendt at han skulle saa affslag, om han hende begierede;" att "frie eller beyle til nogen oc holde troloffuelse" ansåg han för "ulige poster." Å andra sidan wille man påstå, att han werkligen sjelf sport pigan, om "hun wilde være hans ekte stalbroder," äfwensom skriftligen begårt henne af hennes moder, men då någon trosfning ej bewisades hafwa egt rum, så blef han förklarad fri från Johanna Matsdotter. Med prosten Anders Nilssons dotter Trund (Troen) hade han blifwit lagligen trosfswad af herr Kiold i Hjernary, och denna förbindelse blef förmodligen fullbordad genom wigsel. 1633 blef Hans Madsen suspenderad, hwilket wäl betyder detsamma som affatt, af anledning, som man ej fänner.

6. **Peder Blussen**, som förut tjenstgjort i Landskrona, efterträdde förmodligen herr Hans och war pastor till 1644 $^{10}/_{12}$, då han dog wid 49 års ålder; han begrofs i Gråmans-torps kyrka. — Hans hustru Waren Giertsdatter öfwerlesde honom och blef gift med hans efterträdare. Deras son war troligen den Isak Persson, som i nästa biographi nämnes; han war gift m. Johanna Larsdotter, som sedan blef gift med kyrkoh. J. Tulin härstädes, och hade sönerna Peter Norbeck, mönsterstrifware, och Lars Norbeck, pastor i Torrlösa.

7. **Niels Jacobsen Sandby** blef prestwigd som pastor härstädes $^{18}/_{5}$ 1645. Han hade till biträde eller kanste till wikarie Isak Persson, som prestwigdes $^{16}/_{7}$ 1675 och dog 1681. Sedan stötte han sjelf ämbetet, men kunde med swårighet foga sig efter de nya förhållanden som inträdt. 1682 klagades att han icke läste den förestrifna kyrkobönen och wälsignelsen på swenska. 1682 fick han en ny wikarie, som sedan

blef hans efterträdare. H:r Nils war gift med företrädarens enka Maren Giertsdatter, som dog $\frac{9}{10}$ 1671. Sjelf aflad han $\frac{26}{11}$ 1685.

8. **Jöns Nielson Tulin**, son af kyrkoh. i Allerum Nils T. och född der 1659, studerade 1679 i Köpenhamn och sedan i Lund samt prestwigdes $\frac{10}{7}$ 1683 till komminister härstädes. Biskop Hahn stref $\frac{16}{11}$ 1684 till prosten Rhode: "Capellanen herr Jöns i Gråmanstorp beröhrer mycket sin och flockarens fljth. Det wohre wehl at sjelfwa werket funne swahra til beröhrmet." 1685 $\frac{29}{11}$ blef T. ordinarie pastor och aflade i denna egenkap ämbetsed $\frac{9}{3}$ s. å. Han erhöil godt witsord, då fråga war om hans utnämning till pastor. 1694 anmålde han att en piga, hwarß fästman stadt sig en gård och ämnade gista sig med enkan derstädes, af sorg häröfwer råkat i förtwislan och sturit sig så illa i halsen, att hon tre dagar derefter aflidit; hon hade under desfa dagarna med mycken andakt låst böner och verser samt bedt Gud förlåta hennes synd. Fästmannen wille, om hon blefwe frist, gifwa henne 9 daler smt, hwilka T. ansåg honom efter hennes död böra gifwa ad pios usus. T. dog $\frac{9}{11}$ 1697. — Han war gift med den förutnämnde presten Isak Perssons enka Johanna Larsson, som öfwerlefde honom och bodde på annexhemmanet i Wedby. Derifrån blef hon 1706 uppsagd af kyrkoh. Gemzæus, som påstod att hon wanwärdade det. Hon bad att få bli qwar och understöddes i denna begäran af kyrkoherdarna Even Hansson i Riseberga och P. Quiding i Qwidinge, men Gemzæus försäkrade, att hon mera af enwetenhet än för någon sin nytta wille blifwa qwar, och att man funde säga om henne såsom om Zebedei hustru: hon wet icke hwad hon i detta mål beder.

9. **Anders Gemzæus**, son af prosten Erasmus G. i N. Wram, blef student 1683 och prestwigdes $\frac{23}{3}$ 1692 till sin faders medhjelpare och hade efter fadrens död anspråk på att få eftertråda honom, försäkrande sig "på förtröstan om successjonen" af biskop Wapke och konfftorium hafwa blifwit förordnad till medhjelpare (jfr. sid. 151.). Hans anspråk blefwo litwål icke tillfredsställda. 1698 blef han anlagad att hafwa från Bjufs kyrka borttagit en "salpeterkittel;" den hade tre gånge förögafwes blifwit efterlyst, men wid undersökning funnen

hos G., der den varit flera år. Han dömdes wid tingsrätten skyldig att låta laga kittelen och till kyrkan erlægga ersättning för den tid han haft den. E. å. var han och tilltalad för supande och slagsmål på en söndag. Tredestomindre blef han f. å. pastor härstädes. Wid prestmöte 1705 var han responsens. Prosten Höllingh var wid visitationen 1707 belåten med ställningen inom Gråmanstors pastorat. G. var annars icke älskad inom sitt pastorat och synes hafwa varit en stolt och tråtosam man. Öfwerste Nils Håstefko anhöll 1710 att konsistorium wille hjälpa G. till att få annat pastorat, både på det denne måtte få en förmonligare lägenhet och på det öfwersten måtte blifwa befriad från en prest, "som nästan kommit honom att förgåta den estime och kärlek han alltid hyft för det heliga predikoämbetet." Prosten Warbergh inberättade 1713, att han wid visitation i Gråmanstorp ²/₆ f. å. fått weta att G. plågade wid skriftermål ur kyrkan utwisa alla dem, som icke skulle begå nattwarden; då han frågat om sådant wore sed der på orten, hade G. tagit det mycket illa upp och sagt att han stötte sitt fall försvarligt och att prosten icke behöfde derom spörja. Widare hade prosten frågat, om det war sannt att G. wid skriftermål utelämnat syndabekännelsen; G. blef då helt förbittrad och lopp sin wäg, men återkom strax och sade, att prosten "alldeles gålet sagt, att arslusten tagerades i det 10:e och werklusten i det 9:e budet," då deremot enligt Gemzæi mening concupiscentia actualis förbjödes i båda dessa bud, med den skillnad, att i det 9:de war fråga om begärelse till böda ting och i det 10:de om begärelse till lefwande ting, hwaremot prosten regererat 5 Mos. 5: 21. och Jac. 1: 15, hwarest skiljdes "emellan den dragande och lockande lustan samt den aflande och födande." I en skrifwelse till konsistorium yttrade G., att han wore "en Christi tjänare så wäl som prosten, och att dennes myndighet icke kunde få den utsträckning, att han oförstykt finge touchera någon des embetsbroder, som sitt Embete redeligen förrättade och icke genom denna werldens otijdiga omsorg och fördömlig girighet eller annat otillbörligt sitt embetes pligt äfidosättjer" (jfr. pr. Warberghs biographi). 1732 begärde G. att få blifwa prost öfwer sitt pastorat, hwaremot Warbergh protesterade; G. wann ej

sin önskan. Han förnyade sin begäran 1735 med lifa liten framgång, "ehuru konsistorium hade fog willfara den gamle meriterade prestmannen i sin begäran." 1737 $\frac{3}{8}$ förordnades han att sköta prostetjensten i N. Åsbo härads och blef kort därefter ordinarie prost i samma härads, men icke derjemte i Bjära härads, hwilket förut warit förenadt med N. Åsbo och åfwen blef det efter Gemzæi död. 1738 walde N. Åsbo härads pastor domprosten Pappe eller prof. Benzelius till riksdagsman, med förklarande att om en af dem reste upp till riksdagen, bewiljades honom del i det redan anslagna arfvodet, men mera wille de icke betala, wiste och ingen lag, som ålade presterkapet att hålla biskopen eller en domkapitelsledamot wid riksdagen; de wille icke heller sända något ombud till Lund för att öfwerwara waljedlarnes öppnande, emedan dels efter deras tanka intet ombud behöfdes, dels swåriligen någon under wår tiden hade tillfälle att wara hemifrån. Kyrkoh. Ditterström i Dösjö reserverade sig håremot. Gråmanstorps prestgård afbrann 1712, hwarwid G. förlorade till och med sin prestkappa. Död $\frac{3}{8}$ 1741. — Gift 1694 med Elna eller Helena Holmer, enka efter kyrkoh. Erasmus Fundahn i Slöinge i Halland. Dottren Maria war gift 1. med vice past. härstädes Erik Angelin, 2. m. kyrkoh. Hummer härstädes. "Jungfru Hedwig Eleonora Gemze" som 1717 nämnes i Ausås kyrkobot jemte "Elna herr Anders' i Grummestorp," torde också warit prostens Gemzæi dotter. Prosten Ewen Fundahn i Reslöf war hans styfson.

10. **Jöns Hummer**, son af löjtnanten Hummer och Botilla Arsenius, föddes i Arrie $\frac{9}{11}$ 1693, kom 1703 till Malmö skola och skulle 1709 derifrån afgått till akademien, men ingick, på en högre militärpersonens inrådan, såsom frivillig wid arméén och åtföljde som adjutant bemålde herre till utrikes ort. 1718 återkom han, återtog studierna och blef student 1729 samt prestwigdes $\frac{25}{8}$ 1732 till medhjelpare i Förslöf, erhöll 1738 station härstädes och blef 1742 kyrkoherde, efter att hafwa blifwit kallad till sjerde prospredikant. 1760 $\frac{13}{10}$ blef han prost i N. Åsbo härads, som då åter skiljdes från Bjära. Han skall haft ett martialiskt utseende, men warit en både hederlig och wälgörande samt en fromsint man. Död $\frac{28}{8}$ 1762. — Gift

¹⁴/₁₀ 1743 med företrädarens dotter Maria Gemæus, som öfwerlefde honom; de hade inga barn.

11. **Jacob Kjerrulf**, son af kyrkoh. Carl K. i Reneslöf i Halland, war född ²⁸/₁ 1722, blef student 1738, magister 1745, prestwigd 1749 till tjenstgöring wid ett wärfwad regimente, pastor härstädes ¹⁰/₇ 1764. Prestgården afbrann 1781 genom en wåldeld, som enligt berättelse i Lunds Weckoblad utbröt från klofarens bakugn. Elmgren säger att han icke hade sig så noga bekant, huruwida K. genom sin wandel warit hjorden till eftersyn, men att han icke saknat gåfwor. Död ¹⁴/₁ 1790. — Gift med Christina Wilhelmina Charlotta Loffman (eller Lomberg, enl. konf. prot.). De hade en enda son, wid namn Carl Anders, och en dotter, gift m. swarswaren S. Björkman. Sonen blef magister 1775 och kollega wid Malmö skola 1779. Han begärde 1782 ett års tjenstledighet och angaf sig derjemte såsom "perpetuel sökande" till bättre kollegater och rektorater i stiftet; äfwen hade han i sinnet att utgifwa "ett utkast till ett lefwande underwisingssätt." 1783 erhöi han på begäran affsed från kollegabeställningen och prestwigdes 1784 till huspredikant på Bjersgård. 1786 war han nådärsprest i Christianopol och föreslogs till pastor derstädes. Han anmälde sig på en gång såsom sökande till nämnda pastorat, till rektorat i Ystad och Gimbrishamn samt till kollegat i Ystad och Landskrona och yttrade i en särskilt skrifwelse till konsistorium, att, "som han icke hade ett berneradt skrifwaregeni och icke kände formaliteterna, fände han ingen ansökan, utan endast nämnde att han sjelf skrifwit sin gradualdisputation, blifwit magister 1775, presiderat för tryckta theser, författat en disputation, hwilken han olagligen hindrats från att ventilera och som dertföre ej blifwit tryckt, att han blifwit af konsistorium befriad från profs afläggande och således war öfwer sådana småsaker, att han i 4 år warit kollega, men måst lämna tjensten, då han af sjukdom nödgats qwarstagna i Stockholm utöfwer bewiljad permissiostid, att han defutom icke kunnat under biskopens onåd uthärda wid den tråkiga skolan i Malmö, att han, om han förbigicks, ämnade personligen klaga öfwer wåld och prejudice samt begära upprättelse, hwilket allt han anförde för reverensens skull, emedan hans förmån,

hwilka uppdragit, approberat och wålsignat honom, icke kunde wara ofunnige om, att han hade för mycket meriter till en så ringa beställning som Østads rektorat; dock wille han åtnöja sig med Gimbrishamn's eller med hwad han ansåges förtjena." Denna ansöfning lades ad acta. 1787 blef han medhjelpare hos sin fader. 1789 blef han kallad inför konsistorium med anledning deraf, att han dels underlåtit att upplåsa en anbefalld frigebön dels wid en sådan böns upplåsning i kyrkan fällt obetänkta utlåtelse. Han skall hafwa yttrat: "Här är en ny frigebön. Den förra har mitt samwete icke tillåtit mig upplåsa och knappt denna." Han nekade inför konsistorium "med oförstynt häftighet att swaromål afgifwa, förrån angifwaren blefwe nämnd," och "förföll så i anseende till wrånga uttryck som allt sitt öfriga beteende, i ord och åthäfwor uti de affkyrwarda ytterligheter, som nogsammt utmärkte en tygellös bitterhet samt en till sina sinnen förwillad och mindre wäl bewarad menniska." Konsistorium hemställde till K. M., huruvida han icke borde förbjudas prestämhetets utöfning, oberoende af om K. M. wille att åtal mot honom skulle ske eller ej. Han blef landsförwist och uppehöll sig sedan i Köpenhamn, der han utgaf åstfälliga strifter. 1800 begärde han hos K. M. att få återwända till Sverige. Konsistorium, som afgaf yttrande öfwer denna hans ansöfkan, hemställde, att han, om det tillåts honom att återwända till fäderneslandet, måtte förbjudas att utöfwa presterlig tjenst, enär "hans brottsliga förhållande wäckt allmän förargelse och hans uppförande i öfrigt ej utmärkt synnerlig stadga och wärdighet." Han lär icke hafwa fått den begärda tillåtelsen att återwända till fäderneslandet.

12. **Nils Ljungman**, född i Kiaby socken $14/12$ 1726, blef prestwigd $18/12$ 1754 till tjenstgöring i Tommarp, pastor i Engelholm $29/4$ 1769, honorarieprost 1782, prost i N. Åsbo härad 1786 $6/11$, erhöll transport hit $18/1$ 1791. Han war enl. Elmgren "en from, stilla, ärbär och gudfruktig man." Död $1/2$ 1797. — Gift 1. m. Maria Laurentia Ståhl, f. 1747, d. 1783, dotter af prosten Lars S. i N. Bram och enka efter kyrkoh. P. Brodd i Engelholm. 2. $16/7$ 1784 med Märta Margreta Hjort, d. 1794, dotter af prosten Nils H. i

Österslöf. Barn: Samuel Henrik f. 1790, stud. 1806, kapten och regementskwarttermästare wid södra skånska infanteriet.

13. **Anders Thorbern Nis** blef prest $\frac{10}{6}$ 1766, pastor härstädes $\frac{26}{6}$ 1798 och dog, utan att tillträda pastoratet, $\frac{1}{6}$ f. å. Hans enka Charlotta Hedwig Nis erhöå två nådår. Deras son war den beryktade apothekaren Hans Nikolaus Nis. De låra desutom haft en son, som war köpman i Malmö, och 2 döttrar.

14. **Magnus Barfoth**, son af prosten Hilarius B. i Gudmuntorp, föddes i Strö $\frac{1}{9}$ 1746, blef student 1762, magister 1768, prestwigh $\frac{11}{12}$ 1773, tjenstgörande hertigl. hofpredikant 1782, kyrkoherde här $\frac{2}{7}$ 1799, tilltr. 1801, titulår profst 1802, jubelmagister 1820. Död $\frac{5}{12}$ 1828. — Gift med Ebba Eva Eleonora Lybecker, f. 1773, d. 1815, dotter af ryttmästaren friherre Göran Henrik L. Barn: Göran Ejler, flockare i Gråmanstorp, d. 1849. — Margreta Wendela; hon öfwerlefde fadren och erhöå ett extra nådår.

15. **Adolph Kullberg**, son af prosten, d:r Carl K. i W. Karup, föddes i Strö $\frac{4}{10}$ 1790, blef student 1807, prestwigh $\frac{18}{12}$ 1814, fgl. hofpredikant 1824, pastor härstädes $\frac{29}{4}$ 1830, tilltr. 1831. Död $\frac{30}{8}$ 1834. — Gift $\frac{25}{1}$ 1831 m. Charlotta Hederstjerna, f. 1805, dotter af kaptenen Erland H. Barn: Carl, f. 1831, hofrättsauskultant. — Anders, f. 1832, phil. mag. — Adolph, f. 1834.

16. **Jöns Lundqwist**, flockareson från Qwidinge och född der $\frac{16}{9}$ 1779, blef student 1797, innehafware af flockarelägenheten i Qwidinge 1807, prestwigh $\frac{25}{8}$ 1809, titulår vice pastor 1828, kyrkoherde här $\frac{14}{11}$ 1835, tilltr. 1838, titulår profst 1844. Han förklarades $\frac{5}{9}$ 1848 af fgl. kammarrätten skyldig till att hafwa tillgripit och förskingrat kyrkans medel och dömdes att derföre "mista sin innehafwande kyrkoherdesbeställning, wara owärdig att i rikets tjenst vidare nyttjas samt att straffas med fängelse och tjenligt arbete i fem år å fästning." Utslaget innehöå, att L. borde genast i häfte inmanas, men han undgick detta genom intyg om sjuållighet. Död $\frac{31}{8}$ 1849. — Gift 1811 m. Beata Mathilda Rothstein, f. 1782, d. 1857, dotter af prosten, d:r Jonas Raphael R. i Billinge.

17. **Andreas Lundqwist**, son af sjötullswaktmäst.

Nils L. och Elsa Jönsdotter, föddes $7\frac{1}{12}$ 1810 i Åhus, blef student 1825, tillf. kollega wid Carlshammns skola 1835, dupli-
kant wid Lunds skola 1836, kollega wid Helsingborgs skola
 $22\frac{1}{6}$ 1836, filosof. mag. 1841, rektor wid Helsingborgs skola
 $14\frac{1}{6}$ 1843, kyrkoherde här $6\frac{1}{4}$ 1850, tilltr. 1852 och erhöi pro-
fettitel 1854.

Gift $19\frac{1}{6}$ 1854 med Fredrika Constantia Sunner-
dahl.

Kyrkoherdar i Riseberga och Särिंगtofta.

1565 funnos ännu abbot och klosterfolk på Herrewads-
kloster i Riseberga socken. Konungen befallte med anledning
af det ogudaktiga lesverne, som der fördes, Sten Bilde att
taga klostret under sin wårjo från abboten Laurids. Denne
skulle förses med nödigt underhåll, sång, läsning och annan
kyrkojenst widmagthållas och föreskrifwet antal prester, djeknar
och "peblinge" underhållas, men allt öfverslödigt löst och onyt-
tigt folk utdrifwas. Kongl. br. $2\frac{1}{6}$ 1565. Wid denna tid war
ockå en särskild prest och skollärare på Herrewadskloster; en wid
namn Knud Hansen från Møen prestwigdes till dessa be-
fattningar $22\frac{1}{3}$ 1570. — Presten Laurids Eliesen och läsämä-
staren Christopher Mikkelzen, hwilka såsom anabaptister blifwit
dömde skyldige till majeståtsbrott, sattes 1552 i fångsligt för-
war på Herrewadskloster, men flyttades sedan till Sorö.

1. Lars och 2. Christopher nämnas i stiftsmatri-
keln af år 1842 som pastorer här, utan tidsuppgift.

3. Knudt Jønsøn war pastor här 1610 och utsågs
till deputerad wid hyllningen. Han skall warit en god philo-
soph och har utgifwit en "grundrif postilla," enl. Ryschander.
Hans dotter Apollonia war gift med Claus Pedersen, pastor
i Dwiinge.

4. Anders. J. B. B. nämnes, att en pastor med detta
namn, hwilken förut warit komminister i Helsingborg, dött till
sina åhörarens stora sorg och saknad. Hwillet år han blifwit

pastor och hwilket år han dödt är icke nämndt; troligen har han blott en kort tid varit här omkring 1615.

5. **Christian Foss.** Enl. B.B. efterträdde han herr Anders och war pastor här 1616. Wid visitation 1622 är antecknad, att pastor war en from och lärd man, men mycket sjukelig; genom tråguna studier och nattwak syntes han hafwa ådragit sig twinsot. Folket i församlingarna war wildt och wrängt; der funnos mördare, äktenstapsbrutnare, blodsfändare "et nescio qua non vitiorum colluvis polluti." Af fruktan för deras wäldsamhet wågade pastor knappt bestraffa deras ogudaktighet. Biskopen näpste dem med stor iswer. En klosterare war här wid denna tid, som, då han blef kallad till presternas sammanträde, sturft swarade, att han icke erkände någon annan herre än Anders Bilde, som war funglig länsmän i Herrewadsflosters län.

6. **Christian Christensen Stub** war pastor här 1630, såsom man finner af hans egenhändig uppsats angående hans inkomster, befintlig i domkapitlets archiv. Under hans tid uppsattes ett nytt altare i Färingtosta kyrka. Han lär likasom företrädaren varit en sjukelig man. Församlingarna woro 1636 kallade till Grämanstorp, då biskopen höll visitation der, men ingen från Rifeberga insann sig mer än klosteraren, som medhade ett bref från pastor, hwari denne ursäktade sitt uteblifwande med sin swaga helsa.

7. **Lauritz Nilsson Rhode**, hwars härkomst och ålder är okänd, prestwigdes till pastor här $31\frac{1}{2}$ 1645. Han erhöll 1654 tillåtelse att bo på ett hemman, som tillhörde honom sjelf. 1669 blef han prost i N. Åsbo och Bjära härader. I yngre åren lär han varit en raff och werksam man; åtminstone har han werkställt reparationer å kyrkorna och prestgården; men då den nya ordningen efter 1680 infördes, war han ålderstigen och kunde ej såsom biskop Hahn fordrade befrämja uniformiteten. Redan 1683. föreslog han sjelf kyrkoh. Stirm i Förslöf till sin wikarie, då flera af häradets pastorer för ålder och swaghet undanbedt sig detta uppdrag; men biskopen ansåg förmodligen den föreslagne ej tjenlig, och Rhode behöll prostetjensten. Prostegöromål bestriddes dock stundom af andra pastorer i häradet; Lindberg i Össjö förordnades t. ex. 1688

att installera sin efterträdare P. Söllingh, då likväl denne, enl. konsistorii bref, borde wisa den gamle häradsprosten "sin tacksamhet sålunda, att han dermed kunde wara tillfreds." Med anledning af häradshöfding Menths flagan, att påstöt i W. Karup låtit en student hålla tingspredikan och att kyrkoherdarne i Oderljunga och Gråmanstorp hållit den i kyrkan, stref biskop Hahn till Rhode: "nu såsom sådane exorbitantier och egenwillingheter, som af en och annan begås, wisa att allt uti Tuæ Reverentiæ Præpositura måste stå i en tämlig oreda och confusion och hwat och en nästan göra hwad honom sjelf godt synes, alltså måste Consistorium wara betänkt på förordnande af en beqwäm man till prost" m. m. Häradshöfdingen blef samtidigt genom en allwarsam epistel påmind, att kyrkan är ämnad till gudstjenst, och ombedd att förstona konsistorium för obefogade beswär och flagomål; i widrigt fall wille konsistorium beswåra sig hos K. M. Rhode hade redan 1684 fått en medhjelpare i Even Hansson, som 1690 öfwer tog pastoratet. Han förordnades derjemte 1691 till vice häradsprost, men undanbad sig detta förtroende, hwarefter det på Rhodes förslag lämnades åt prosten Gemæus i N. Bram. R. afled på sommaren 1694; i Rifeberga kyrka uppsattes öfwer honom och hans två hustrur ett epitaphium med af honom sjelf författad inskrift. Första hustrun hette Helena Pederdotter, war från Flensburg och dog $17/11$, 1666 wid 61 års ålder och efter 21 års äktenskap. Den sednare hette Maria Hansdotter och dog 1674. Äldsta dottern Elna hade 1700 låtit förföra sig af herr Uschenborn. En annan dotter Barbara war gift med prosten G. Nykiörd i Höja.

8. **Even Hansson**, son af pastorn i Gudmuntorp Hans Bodelsson och född der 1657, blef student 1673, tog attestats 1675 och war 1679 i fråga till Gudmuntorps pastorat, som likväl tillföll en annan. 1680 uppehöll han sig i Rifeberga och blef 1683 af prosten Rhode begärd till ämbetsbiträde samt prestwigdes dertill $21/3$ 1684. På samme prosts begäran och enligt konsistorii rekommendation blef han 1690 befullmäktigad såsom pastor, med rättighet att utan ansöking wid inträffad ledighet tillträda alla pastoratets inkomster. Enligt kontrakt uppgjordt $20/8$ 1691 egde han att gifta sig med hwen han

wille, men skulle försörja Rhodes äldsta dotter med kost och kläder, så länge hon ogift förblefwe i hans hus. Han ansågs för en habil och pålitlig man, samt erhöll såsom ofwan nämndt år 1691 uppdrag att sköta prostetjensten. Rhode föreslog, att han skulle blifwa ordinarie prost i N. Åsbo och vice prost i Bjära härad, men Even Hansson önsfode att en wärdigare och capablare man dertill utsågs. Wid visitation 1707 fann prosten Höllingh anledning att loforda så wäl pastors ämbetsnit som socknefolkets christendomskunskap. 1711 wille flera af häradets pastoror hafwa Even Hansson till häradsprost, men han sjelf affekterade ej denna heder. Prostetitel lærer han sedan fått, enär prosten Warbergh 1717 ej fick hålla visitation i Rifeberga. 1720 asträdde han pastoratet åt sin son, men lefde till 1728. — Gift med Anna Elisabeth Möllensstedt, prostdotter från Mällby. Barn: David, se wid Esmeröb. — Johan efterträdde fadren. — Christina, g. m. kyrkoh. Malmqvist härstädes.

9. **Johan Evensson Bergström**, son af företrädaren, gif i Helsingborgs skola och blef student 1709. 1718 $\frac{7}{4}$ blef han prestwigd till medhjelpare hos sin fader, rekommenderades af fältmarschalken Rehnschöld till Dwidinge pastorat 1720, blef s. å. $\frac{17}{12}$ pastor härstädes genom fadrens resignation. Död $\frac{18}{1}$, 1731. — Gift m. Ingrid Margreta Trägårdh, prestdotter från N. Rörum och sedan gift med befallningsmannen Jakob Stare. Sonen Even war pastor i Dwerrestad.

10. **Hans Sorbonius**, född omfr. 1687 i Jemshög, der fadren Jöns S. war prost, blef $\frac{2}{4}$, 1712 prestwigd till tjenstgöring i Jemshög, 1719 stadskomminister i Carlshamn. S. å. kallades han till Jemshögs pastorat, som han likwäl icke fick, och sökte äfwen sedan förgäfwes befordran, ehuru han lofwade att "wid alla tillfällen så i ord som i gerning tacksamligen erkänna" biskopens ynnest, om befordran wanns. Han utnämndes $\frac{23}{8}$, 1731 till pastor härstädes. Konfistorium witsordade honom wid ansöknigen mycket fördelaktigt. 1732 mottog han pastoratet och dog $\frac{6}{12}$, 1735. — Gift med Katrina Klintorph, köpmansdotter från Carlshamn. Hon önsfode blifwa konserverad, hwar till hon ock rekommenderades af många

församlingens medlemmar, som intygade att hon war "rätt beskedlig, sedig, snäll och gudfruktig." Af deras 8 barn nämnes endast sonen Jöns Henrik, som 1737 war femton år gammal och sökte att blifwa klockare i Riseberga, men sedan blef tullförwaltare i Åhus och gift m. E. D. Bring, prestdotter från Brönnefstad.

11. Jöns Malmqwist war född i Malmö 1689, blef student 1709 och ^{19/11} 1720 prestwigt till tjenstgöring i Isö och Kiaby. Ej långt derefter blef han innehafware af klockare-lågenheten härstädes. Han ådagalade ingen synnerlig flit i ungdomens undervisning. Efter kyrkoh. Bergströms död war han på förslag till detta pastorat, hwilket likwäl då ej tillföll honom. 1737 blef han pastor härstädes. Han synes hafwa skött sitt kall temligen wärdelöst. Wid biskopsvisitation 1749 befanns folket mycket okunnigt, och han fick "allwarsam warning och förmaning att hådanester med större flit och drift wårda sitt byra preståmbete." Följande året hölls visitation af prosten Botsfacc, biträdd af kyrkoherdarna Eurodius och Hummer. De intygade att församlingarne på fista året blifwit "märkeligen förbättrade i deras christendomsfunskap." Malmqwist hade under tiden söga befattat sig med ämbetet, utan det hade förträttats af regementspastorn Christian Sylwan (se II. 118.) och A. Rödin (se wid Christianopel). Den förre wille blifwa vice pastor, men öfwerflöjtmanten Barnekow på Herrewadsfloster m. fl. önskade att S. Arsenius (se nedanf.) måtte wertill förordnas. Klockaren war en affsedad ryttare, som intygades icke hafwa warit drucken i kyrkan, men dock icke gaf hopp om mycket allwar i tjenstens bestridande. 1751 hölls ånyo visitation, då Färingtofta församlings ledamöter förklarade att allt tillgått ordentligt, att deras pastor icke wisat sig drucken och att de icke wille hafwa flera prester än de redan hade, emedan "geten biter der hon är bunden." Deremot önskade man i Riseberga att få Arsenius till prest, hwilket också skedde, sedan han jemte två andra prester predikat prof och församlingens kallelse afgifwit till Arsenii förmon. Han hittom 1751 och mottog, efter någon motwilja å Malmqwists sida, ämbetsförwaltningen. 1754 klagades öfwer M:s förargelsewäckande lefnad, och han måste s. å. affåga sig all befattning med preståmbetet. Död

$\frac{7}{8}$ 1758. — Gift med Christina Evenia, dotter af kyrkoh. Even Hansson härstädes; då klagan fördes öfver M:s oordentlighet, uttråde församlingarna lifwål wälwilja för hustrun. De stola haft 22 barn; af dessa war David kloföre härstädes, en son postmästare i Gimbrishamn och en fältwäbel wid konungens regemente; en dotter war gift med den ofwannämnde A. Rådin.

12. Samuel Arsenius, son af prosten Jöns A. i Båstad och född der $\frac{23}{11}$ 1720, kom 1737 till Lund, der han i tre år njöt A. Rydelli underwisning och omwårdnad, prestwigdes $\frac{27}{4}$ 1742 till biträde åt fadren, kom 1747 till Gråmanstorp och 1751 till Riseberga. På siftnämnde ställe blef han 1754 vice pastor och ord. pastor $\frac{16}{1}$ 1759, honorarieprost $\frac{16}{10}$ 1782, vice häradsprost under prosten Tyrells sjuklighet f. å., ord. prost 1783. Han war en kunnig man och officierade ett par gånger wid prestmöte. Den herrnhutiska skolan i Skåne räknade honom bland sina utmärktaste medlemmar. Rådhända utbildade sig herrnhutismen hos honom till en temligen stor ensidighet; sådant antydes åtminstone i det I. 192 not. omnämnda brefwet från E. Kullberg. Att A. war en gudfruktig man och med wälsignelse werfde som prest, kan ej betwiflas. Hj längesedan lefde ännu de, som wälsignade hans minne. Ebba Bring (se II. 32), som höll lifpredikan öfver honom, berömmar hans flit i Guds ords betraktande och bön och hans oförtrutna nit att med lärdom och förmaning uppbygga sin församling. En af A. utgifwen lifpredikan öfver kyrkoh. Thulin i W. Karup talar allwarligt om Christi försoningsoffer såsom kristendomens kärna och medelpunkt. Stilen och framställningsfättet äro gammalmodiga och stundom konstlade. Det heter t. ex. "Det är åskådnawärtdt, att så snart menniskan war bleswen syndare och det första evangelium, wår inemot 6000 års gamla lära, wardt förfunnadt, slagades strax ett offerdjur. Kroppen särades, blodet strömmade, kreaturet plågades, lifwet rann ut, huden slängdes af, och Gud gjorde deraf kläder och klädde dessa två nakna syndare på. hwilket nog tybligen förklarade dem rättfärdiggörelsens artifel, när de först med fruktan och blygsel fänt sig nakna och dödsfyllbige, sedan hört och trott sitt evangelium och sett en annan dö i deras ställe, att

tro på och des ofskuldskläder sig ifrådas." A. dog 2°/₆, 1786. — Gift 1. i Båstad 27°/₈, 1742 m. Helena Regelsön, d. 1°/₆, 1750, dotter af arrendatorn Georg R. och Eleonora Gemzäus. Barn: Georg, f. 18°/₁₁, 1742; häradsbörding i Gudhem, Wiste, Walla och Räkinds härader i Westergöthland, g. m. Beata Sophia Elmberg, dotter af past. i Elmehoda af Wexjö stift Bengt E. — Christina Eleonora, f. 1746, g. m. handlanden Nils Aron Ennes i Landskrona. 2 söner dogo tidigt. 2. 23°/₆, 1768 m. Elisabeth Wik, dotter af en ölfabrikör i Stockholm och enka efter fabriksägaren Jonas Sjöberg. Hon öfwerlefde A. och dog 1803. Hennes barn med förra gif tet kallade sig Sjöberger; bland dem war Hedwig Elisabeth S., g. m. prosten M. Fald i Barkåtra.

13. Jonas Nordwall, son af kyrkoh. i Råneå i Westerbotten Jonas R., hvars hustru war dotter af rådmän Bråka i Luleå, föddes i Öfwer-Galitz 21°/₁₂, 1748, studerade i Upsala och blef der magister 1773, hwarefter han ingick wid lifgarvet till häst och blef korporal wid denna corps. Han gjorde sig känd såsom skicklig i fäktning och dylika ridderliga idrotter. Det berättas att hertig Carl, som R. i fäktning besegrat, icke wille hafwa sin öfwerman wid corpsen och derföre gaf honom rådet att wälja en annan bana och lofwade att befordra hans fortkomst. Ware härmed huz som helst, så lämnade R. snart frögö tjensten, blef prestwigd i Lund 30°/₁₁, 1777 samt förordnades till extraord. predikant wid Abelsbanan och komminister wid Maria Magdalena förs. i Stockholm. Efter prosten Arsenii dödd upprättade konsistorium förslag till Rifeberga pastorat, profastades af de föreslagne och dåwarande vice pastor på stället M. Fald kallades till 4:de profpredikant och erhöil wid wälet enhälligt kallelse, men Gustaf III förklarade sig för patronus ecclesiae, och Nordwall utnämndes 9°/₂, 1788 till pastor härstädes; 1792 erhöils profetitel. Elmgren yttrar om honom: "Hans nit och flit wid sitt ansvariga Embete känner jag lutet, men hans wifseende är wisserligen resligt, wacker och intagande." Utg. har icke heller hört honom berömmas för sunnaper eller ämbetsnit, men wäl hört honom omtalas som stor brunnwinnbrunnare. På grund af en skrifwelse, som riksdrotset Wachtmeister på kunglig befallning aflätit till domkapitlet, införda-

des 1803 af proftarna Nordwall och Åman (i Efweröd) underrättelse om de ceremonier, med hwilka de blifwit intagne i orden eller förbundet "hwita liljan," och de förbindelser de derwid iklädt sig. Denna orden war förmodligen den stånsta filialafdelningen af det samfund, som Boheman wid denna tid stiftat i Stockholm och hwarom någon upplysning winnes genom en artikel i Palmblads "läsning för bildning och nöje" 1848. 1809 blef N. theol. doktor, erhöß $\frac{3}{6}$ 1812 transport till Warberg, blef L. N. D. 1818 och jubelmagister 1824. Hans hustru hette Hegardt och war från Uddewalla. De hade inga barn.

14. **Christian Schönbeck** war son af Caspar S., prestson från Wålinge och klockare först i Allerum, sedan i Landskrona och sist i Lund; modren hette Apollonia Adlerstjerna. Han föddes i Allerum $\frac{16}{1}$ 1760, gif i skola i Landskrona och blef student 1777, magister 1784 och prestwigd $\frac{26}{6}$ 1785. 1789 tjenstgjorde han som garnisonspredikant i Malmö och blef, under Gustaf III:s besök der, wid något tillfälle bemärkt af konungen samt utnämnd till extraord. hofpredikant med rättighet att inställa sig till tjenstgöring. Detta skedde först 1792, hwarefter S. tjenstgjorde i Stockholm till 1800, då han $\frac{2}{6}$ utnämndes till Mållby pastorat, som 1801 tillträdde. Profestetitel erhößs 1802. Efter Malmö S. Petri församlings kallelse blef han $\frac{14}{6}$ 1805 pastor wid samma förs. och tillträdde s. å. Derifrån erhößs 1812 transport till Riseberga pastorat, som tillträdde 1813. 1820 blef han prost i N. Åsbo härad, 1829 L. N. D. och 1830 theol. doktor. I anseende till krafternas aftagande flyttade han 1832 till Landskrona, der hans dotter war gift med prosten Thestrup. Sedan denna dotter 1834 aflidit, bestöt S. att återwända till Riseberga, hwilket likwäl ej skedde förrän på sommaren 1836. Kort derefter tilltog sjukligheten, och han afled $\frac{18}{7}$ s. å. Thomander höll predikan wid hans begrafning och skilbrade deri den aflidne på följande sätt: "Redan tidigt hade den nu bortgångne blifwit lärđ i det som hörer till Guds rike, och i ingen del af sin lefnad har han sedermera gjort sig derföre främmande. Alltifrån den stund det honom uppdrogs att wara ett sändebud i Christi ärender, war det honom angeläget, att han måtte predika Christi evangelium

rent och oförfalskad, och han blygdes icke att wara renlärig äfwen i den tiden, då man på helt andra wägar kunde winna sig menniskors pris. Det menstliga tungomålet hade han i sin kraft, han wiste hwad han sade, och sade hwad han wille med klarhet, beständighet och eftertryck: han kunde således göra något gagn åt den sak han åtog sig. För Christlig undervisning och Christlig ordning sörjde han med ömhet. — — För allt hwad som hörer till Guds ord och tjänst ådagalade han den oinfränkaste wördnad. Lydnad både bewiste han och fordrade: han trodde det icke wara bästa sättet att något uträtta, då hwar och en drager på sitt håll. I denna fordran kan man dock mer eller mindre wilja göra sig sjelf gällande; hans fasta natur förde honom icke till någon eftergifwenhet i denna del, och af samma natur antogo äfwen hans omdömen ganska lätt sin pregel. Han war också lika sträng i bestraffningen som ledig i umgångstalet. Att honom icke fattades godhet, det lät han helst sina närmaste förråda, och nästan alltifrån det han fick ett hem, hafwa anhöriga fått betrakta hans hus såsom sitt eget." — — Dr Schönbeck blef gift 1. 1801 med Agneta Rebecka Krutmeijer, dotter af handlanden Herman K. i Malmö och Rebecka Morfing; hon dog 1802 efter att hafwa födt S. sonen Caspar Herman, som dog på sätesgården Jarlsberg i Norge 1821. 2. m. Elsa Botilla Sorbon, dotter af tullförwaltaren Jöns S. och Elsa Oliwa Bring, prestdotter från Brönnestad. Barn: Henrik, kyrkoh. i Heflunda. — Mathias, f. $2\frac{1}{4}$ 1816; egnade sig åt brukshandteringen. — Oliwa Agneta Apollonia, g. m. profsten, dr Thestrup i Landskrona.

Skrifter: se Lunds stifts matrifel 1832.

15. **Samuel Gustaf Engdahl**, son af en trädgårdsmästare och född i Linköping $1\frac{15}{8}$ 1799, blef student i Upsala 1818, prestwigt $\frac{2}{6}$ 1824 till huspred. hos öfwerste kammarjunkaren baron v. Salha, vice katechet wid storkyrkoförs. i Stockholm 1828, ordin. katechet dersammastädes 1830, vice bataljonspred. wid Swea lifgarde 1831, extraord. tjänstgörande fgl. hofpred. 1833, amanuens i Stockholms stadskonfistorium 1832, vice notarie i hofkonfist. 1834, kyrkoherde här $\frac{4}{10}$ 1836, tilltr. genom adord 1837, blef honorarieprost 1844, häradsprost

$\frac{4}{7}$ 1845, erhöll vikarie wid denna befattning så wäl som wid pastorämbetet 1851 och bortflyttade från pastoratet.

Gift $\frac{19}{9}$ 1837 m. Anna Christina Bundsen. Barn: Carl Gustaf Agathon, f. $\frac{5}{2}$ 1840. — Samuel Fredrik Ludwig, f. $\frac{26}{7}$ 1843. — Alfhibd, f. $\frac{20}{5}$ 1838. — Hilma Felicia, f. $\frac{23}{12}$ 1841. — Thekla Engela Christina, f. $\frac{15}{6}$ 1846.

Kyrkoherdar i Oderljunga och Pehrstorp.

1. Niels Jepsøn nämnes som sogneprest i Pæterstorp 1504.

2. Laurentius Olai prestwigdes $\frac{15}{6}$ 1564 till pastor wid dessa socknar.

3. Johannes Georgii prestwigdes till pastor härstädes $\frac{25}{7}$ 1565.

4. Sweno Johannis prestwigdes $\frac{11}{10}$ 1566 till pastor härstädes. 1572 höll Tyge Asmundsøn visitation och gjorde derom anteckning i en kyrkobibel, enligt biskop Niels Jønsens anmärkning i B.B. 1623. Mellan dessa år hade ingen biskopsvisitation hållits. Swien Jensen, som undertecknat en hyllningsfullmakt 1584, är troligen samma person som Sweno Johannis.

5. Niels Lauritzsen. När han blef pastor och huru länge han war det, är ej kändt. 1619 synes han redan hafwa varit en gammal man. Han hade då en komminister wid namn Erasmus Erasmi, med hwilken han f. & förliftes, sedan de en tid lefwat tillsammans på ett sätt att det war skam att omtala, enf. B.B. Sedermera hade han en annan medhjelpare, som hette Johannes Erasmi; han war från Tjen och hade blifwit prestwigd $\frac{19}{12}$ 1621. Pastor hade haft den driffigheten att bannlysa en person, utan att anmäla saken hos prosten eller häradets presteskap. Wid visitation 1623 befunns att pastor, som war en mycket gammal man, war i ständig oenighet med komministern, hwilken han icke wille ordentligt underhålla, och lefde i den skändligaste lastbarhet; "membra

ejus adhuc pruriunt libidine, ut octogenarius jam ternas nuptias ferat (?). La summa: domus ejus est officina scandali, ebrietate, lascivia, perjuriis et nescio quibus non vitiiis acatens." Klodaren affattes för försumlighet med harnundervisningen. Perstörps kyrka war mycken förfallen, och predikstolen derstädes höll på att falla omkull. Nils Lauritsen lefde ännu 1630 och troligen 1636, då biskopsvisitation hölls. Rattwardsbarnen woro då icke illa underwiste.

6. **Arwid.** En så benämnd pastor uppgifwes hafwa warit här 1643.

7. **Morthen Jörgenssen Odder** 1645—1677; se II. p. 252. Sedan han 1677 blifwit suspenderad, predikade en student, wid namn Claes Brun, härstädes enligt församlingarnas begäran $\frac{2}{10}$ f. å., men 1680 woro församlingarna missnöjda med honom i anseende till hans oordentliga lefnad och dåliga predikningar. Han blef pastor i R. Möbbelöf (se III. 312).

8. **Hans Gilersson** prestwigdes $\frac{20}{11}$ 1657 till medhjelpare i Vara, förekommer i galtegillets (se I. 9 not.) handlingar såsom hospitalöpprest i Lund 1661—1663, nämnes 1666 som medhjelpare i Arrie och skall enl. en uppgift i Rönö. Saml. hafwa warit stedskomminister i Runneby, innan han blef pastor här. Han har dock troligen endast warit adjunkt derstädes 1671—1678. Sistnämnde år torde han hafwa kommit hit för att förestå pastoratet. Han erhöll $\frac{11}{5}$ 1681 provisionel fullmakt på detta pastorat och aflade $\frac{14}{2}$ 1682 ämbetsed som pastor. Han war ej benägen för de swenska seder och bruk, som efter 1680 infördes. Prosten Schartow berättade 1682 i bref till biskopen, att herr Hans brukade krusfrage och sade hafwa förfwurit så wäl att bortläggga denna pyndnad, som att predika på swenska. Denna odenägenhet för uniformiteten föranledde förmodligen att han 1684 måste antaga en komminister, oaktadt han beklagade sig öfwen sina inkomsters ringhet. Han lefde ännu 1699. En dotter wæ gift med de två nästföljande.

9. **Jöran Horster.** Ehuru han torde icke hafwa warit ordinatig pastor, uptages han likwäl här, enär han flera år skött detta pastorat. Han war son af provincialläkaren Hans Georg Horster och styfson till prof. Nils Wolff-Stjernberg.

Zöran H., som bliffwit student 1671, uppförde sig under friget på ett sätt, som säkert skulle utestängt honom från preståmbetet, om han ej haft sin styffader till förespråkare. Det war icke blott allmänt rykte, att han hållit sig till snapphanarna, utan wittnen intygade, att han kort före slaget wid Lund i sällskap med en danst qwartermästare och två snapphanar plundrat kyrkoherden Wättringh i Ingelstorp och att snapphanarna kallade honom för sin korporal. I biographien öfwer kyrkoh. Bering i Grönby är omtaladt, huru det wäckte misnöje, att han låtit Horster predika. Fyra år sednare tog biskop Hahn honom till nåder, sedan styffadren försäkrat, att den beskylning, för hvilken Horster warit föremål, war ogrundad och hans oskuld bewisad, samt att personer, som "listeligen stå efter andras arf och uppsluka faderlöfas gods," begagnat en ringa anledning för att göra honom mistänkt o. s. w. H. aflade 19/12 1684 ed såsom komminister härstädes och prestwigdes samma dag. Han gifte sig med Hans Eilerssons dotter, men mellan swärfar och swärson rådde intet wänkskapligt förhållande. Ejheller wann H. soctnesfolkets aktning och tillgifwenhet. Med anledning deraf att man icke bewisade honom den uppmärksamhet, som han ansåg sig kunna fordra, uppsade han 1687 sin komministersbeställning i kyrkowårdarnas och sexmännens närvaro. Pastor anmålde detta hos profsten, med förklarande att ingen owänkskap warit mellan honom och Horster, då affägelsen stedd, "men han blef intet buden till corporalens Barsel, det slog manden for hoffuedet." Genom konsistorii bemedling ställdes H. tillfreds och qwarstannade härstädes. 1688 erhöll han genom styffadrens rekommendation kungligt promotorial till Östra Torps pastorat, men då konsistorium förordade enkans konservation och anförde de ofwannämnda gravamina mot H:s uppsörande, förklarade R. M. sitt bifall dertill, att enkan blefwe försörjbd, "åliggandes hert Zöran Horster att giöra sig bättre recommenderat, efter han berättas icke länge hafwa tjent, lefwer och i osämja med sin swärfader, hwaröfwer ättilliga flågomål skola inkomne wara." Prof. Wolff blef häröfwer mycket förtörnad och aflät till konsistorium ett straffbref, hwari det heter: "I hafwen afböjt esterlefnaden af R. M:s bref, hwars mening likwål lätteligen war för eder klar, samt intercederat

för enkan, som är rik, som hwarfen är gammal eller har många barn och som för sin wälmåga och goda wilkor lätt fått sig man. Hårtill kommer att, såsom det förtäljes, en mycket ung man, wid namn Koch, som ännu är gul om näbbet, efterstråfwär pastoratet och enfans warma samn, ehuru det är owärdigt att sådana pojkar (pipiones) förebragas framför äldre och mera förtjente män;" detta allt säger han sig hafwa angifwit i egl. kansliet och beder slutligen, att biskopen icke wille motarbeta Horsters befordran. Professorn fick härpå till swar, att Herr Daniel i Ö. Torp varit en from man, som hwarfen hållit till med snapphanar eller annat elakt sällskap, hwarföre hans efterlefwande förtjent K. M:s ynnest, att Claes Koch i predikande och studier aflagt sådana prof, att han icke skulle rådas att confronteras med Jöran Horster, samt kunde prestera sådana bewis om sin förutgångna wandel, att han ej behöfde blygas för någon otillbörlighet i ord eller gerning, att med hans kallelse lagligt tillgått, och att konsistorium skulle weta att swara på professorns inlaga i egl. kansliet, då åtskilligt skulle komma i ljuset, hwilket ej torde lända Horster till någon fromma; hwad professorn menade "med sine pipionibus," lämnade man i sitt wärde, men förundrade sig deröfwer att han på en främmande ort bekymrade sig om de ärender, som woro anförtrodda åt andra, hwilka icke blandade sig i hans angelägenheter. Jöran Horster synes icke vidare hafwa wägat göra anspråk på någon befordran. 1689 klagades, att han förföljde socknemännen med tråtor och ställsord, kallade dem för tjufwär och stälmar samt aldrig lät kyrkowårdarna få underrättelse om förvaltningen af kyrkornas medel; särskildt klagade en bonde att "presten ställt honom för sekreter"; man anhöll att blifwa herr Jöran qwitt, emedan ingen frid blefwe, så länge han wore qwar. Förlikning stedd, men misnöjet undanröjdes icke. Biskop Waple gaf honom allwarsamma förmaningar till fridsamhet och ett wärdigt uppsförande, men som det will synas utan synnerlig werkan. Under sina tråtor fick herr Jöran säkert ofta höra, att hans samratskap med snapphanarna war i friskt minne hos hans wedersakare. Sådant stedd ännu 1697, då han klagade att befallningsmannen Hans Stub "honom på honneuren toucherat, hwilket icke kunde tolereras." En länsmän Tue Pihl angaf

f. å. "flera ofredwanliga händelser," hwilka passerat inom Oderljunga pastorat; under sednaste åren hade fyra hustrur dött "i hård barnsöhlifång" (sic). "Nu när desse hustrur äre blesne begrafne, hafwer de buret lifet i kyrkan och en hustru gått före det till Altaret och lagt offerpenningar derpå, och hustrun och de som bore lifet gått strax tillbaka af kyrkan och satt lifet neder i grafwen, mens hwad detta påfund betyder, må den bäst weta, som ofret tagit hafwer;" åttilliga gånger hade wedopredikan blifwit försummad, åfwensom på flera apostladagar och en söndag ingen gudstjenst blifwit hållen; engång "då passionspredikan war ljust, kom en ryttare, wid namn Oluf Widrkman och ringde och klämppa samman med klådan. Så när Allmogon war insamblat i kyrkan, upläste denne ryttare några böner af en bok på kyrkogolfwet." Bihl synes hafwa warit en orostiftare, och måhända lades derföre icke synnerlig wigt wid hans klagomål. Man finner ej att de föranledde någon nåpft för Horster. Han dog $28/4$ 1698, efterlämnande enka och fem barn. Swarken enfans eller barnens namn äro kända; hon war Hans Eilerssons dotter och blef gift med B. Werming. Bland barnen woro sönerna Hans och Nils, som blefwo pastorer, den förre härskådes, den sednare i Hjertsås.

10. Bengt Werming. Han fallas någorstådes Wermelandus, men det torde wara genom misftag, endr han efter all sannolikhet war son af Hans Hansson Werming, som war student i Lund under universitetets första år och sedan blef klosterare i Söfde; hans syster war gift med profsten Swen Knutsson i Hellestad. Bengt W. hade warit informator för kyrkoh. Junghans i Borgeby, hwilken berömde honom såsom en god lärare. Han prestwigdes $1/8$ 1697 till tjenstgöring wid biskopsprebendet Fjelie. 1698 $11/8$ omnämnes i konf. prot., att han war i fråga att komma till Oderljunga, och $26/1$ 1699 föreskommer der: "H:r Bengt Werming recommenderas hos K. M. till Oderljunga pastorat, emedan kyrkoherden Hans Eilersson för sin ålder ej förmår mer embetet förrätta och han gerna åstundar någon successorem." E. å. $2/8$ bewiljades att lysning för honom afkunnades på samma söndag en gång i ena kyrkan och två gånger i den andra samt att wigseln steddde hemma, det förre i anseende till swårigheten att tre söndagar

å rad erhålla predikohjelp, det sednare i anseende till swärför-
åldrarnas swaghet. Det war Hans Eilersöns dotter, Horsters
enka, med hwilken B. blef gift. Den förutnämnde Tue Pihl
molesterade äfwen B. Denne angaf å sin sida, att Pihl al-
drig kom i kyrkan, hindrade sitt folk att gå dit och icke tillstä-
deskommit wid visitation, utan "sjelf sjette, alla mogna men-
niskor, blifwit hemma af idel motspännighet." Prosten Lunnæus
anmälde, att en bonde wid namn Måns Nilsson wid sin brors
wigsel, då pellet skulle utsträckas öfwer brudparet, med stri och
rop sådant hindrat, sägande: det skall icke se att wi stole in-
föra någon ny sed, hwarpå följt ett sådant buller i kyrkan, att
pellet måst borttagas. Wid visitation 1707 befanns att kate-
chismi lära drefs förswarligt och att folket läste temligt bra.
B. dog i slutet af år 1714.

11. **Hans Horster**, son af Jöran H. och styfson till
Werming, blef student 1709, prestwigdes till B:s biträde ²⁰/₈
1713, undergick examen inför domkapitlet i December 1714 och
föreflogs i Januari 1715 till pastor härstädes, hwartill han
fram på wåren s. å. utnämndes. Han responderade wid prest-
möte 1724. Prosten Warbergh, som war owån med sina kon-
traktister och i visitationsuppgifterna ofta med speord yttrade
sitt misnöje, uppgaf att wid visitation 1728 "woro ledamöterna
af dessa församlingar efter wanlig samhällighet icke tillstädes,
utan saknades till en stor del," men de närwarande woro kun-
nige. Under prosten Gemzæi sjuklighet biträdde H. honom med
prostegöromålens bestridande och synes haft anspråk på att blif-
wa prost efter honom. Han protesterade 1741 jemte kyrkoherdarne
Hoffberg och Malmqwist mot R. Åsbo härads förening med
Bjåra, hwilken föreflogs af de öfrige pastorerna i det förra
håradet. Protesten blef utan werkan, men H. erhöll till sitt
soulagement prostetitel. Han försökte att derjemte få bibehålla
prostetunnorna af sina kyrkor, hwilket dock ej bewiljades. Död
²¹/₁ 1751. — Gift med Magdalena Broek, som öfwerlefde
honom. En dotter war gift med efterträdaren.

12. **Nils Tyrell**, hvars härkomst är osänd, instrefs
i stånsta nationen som student 1731 och prestwigdes ²⁰/₈ 1742
till tjenstgöring härstädes. 1751 kallades han till sjerde prof-
predikant, hwartill K. M:s bifall wanns. Efter erhållen en-

hållig kallelse utnämndes han $\frac{5}{11}$ 1752 till pastor. 1764 blef han ~~prof.~~ i N. Åsbo härads och hade wid ett prestmöte uppdrag att predika. På sina sista år hade han till biträde J. J. Sundius, som nämnes I. 190. T. dog $\frac{13}{4}$ 1783. Hans enka hette A. M. Horster. Deras barn woro förmodligen kronolänsmannen Hans Niklas T., som war gift med en dotter af prof. Trozelius, och Helena Maria Tyrell, g. m. klockaren Jeppe Schrewelius i Oberljunga, far åt profsten Schrewelius i Jemshög.

13. **Christian Hollbeck**, son af qvarnegaren Pål Christensson och Maria Larsdotter, föddes i Holstemöllan i Harlösa socken $\frac{7}{10}$ 1730, gif i Lunds skola, blef student 1748, prestwigd $\frac{13}{8}$ 1758 och magister 1768. Sedermera tjenstgjorde han i W. Bram. Såsom sökande till klockarelågenheten beröstades lät han en söndag uppläsa en kallelse för sig till denna lägenhet, med tillkännagifwande att han ämnade följande söndag framlägga den till församlingens underskrift. (Sfr. II. 70). Konfistorium kunde ej godkänna detta sätt att gå till väga, men bestraffade det med all möjlig mildhet; det hette att "Konfistorium, i anseende till det goda tänkesättet Konfistorium för honom hyfte, sunnit nödigt låta honom infalla, på det Konf. måtte kunna undanröjda den swaghet, som för honom funnat vara i anseende till den fungörelse han för församlingen låtit uppläsa samt fördenstull för detta des förhastande fann nödigt att gifwa honom den warning, att hädanester söka att ställa sina göromål så, att ingen måtte öppet vara att derpå något lagligt klander göra." 1783 erhöi han genom häradsprofsten förefällningar berföre att han brukat "oanständiga uttryck" i en förklaring angående ett af honom utan wederbörande pastorö wetskap förrättadt barndop. Wid prestwalet härstädes efter profsten Tyrell afgåfwos endast $2\frac{3}{16}$ röster; för öfrigt förklarade församlingarna sig nöjde med den prestman, som Gud och Öfwerheten tänktes dem tillsända. H. hade, såsom extraord. regementspred. wid södra skånska kavalleriet sedan 1781, extraansökningssrätt och begagnade denna för att söka Oberljunga pastorat. För att så mycket säkrare bereda erkännande åt sina förtjenster skref han, enligt trovärdig berättelse, ett latinskt bref till Påfwen, med anhållan om hans förord hos Gustaf III.,

som då wistades i Rom, "der" (för att låna några ord ur M. L. Ståhls äreminne öfwer Hollbeck) "detta Ödödliga Snillet då hwilade wid Tiberns stränder, omgifwet af Smaken, de fria Konsterna och de af den härjande tiden ännu skonade öfwerlefworna af jordens fordna beherrscharinna." Hans Helighet efterkom Hollbecks begäran, och det hade den lyckliga påföljd, att H. af konungen utnämndes till pastor härstädes $18/3$ 1784. Pastoratet tillträdde 1785, då H., enl. nyh citerade äreminne, ännu war "wid den ålder och styrka, som tycktes wilja försäkra honom om det fortfarande nöjet att få uppoffra sig åt wården af sitt embete." Han gjorde detta på ett sätt, som tillwann honom "biskop Gelfi bifall" och belönades med profettitel $19/6$ 1793. Död $5/12$ 1805. — Gift $1/6$ 1776 m. Ewa Charlotta Bolmstedt, f. 1745, d. $27/1$ 1788, dotter af prosten Joan B. i W. Bram. 2. $13/3$ 1789 m. Anna Helena Ståhl, f. $5/12$ 1755, dotter af prosten Lars S. i N. Bram. Båda äktenstapen woro barnlösa.

14. **Carl Fredrik Hjertstedt**, son af en häradsböhding och född i Grenna socken $30/1$ 1763, blef student i Upsala 1780, magister 1785, prestwigt $24/2$ 1787, huspred. hos generalmajoren Pechlin s. å., adjunkt wid Maria Magdalena förs. i Stockholm s. å., extraord bataljonspred. wid Cronobergs regemente 1789, åtföljde arméen under sista kriget s. å., blef pastor wid nyssnämnda regemente 1794, följde arméen till Lyffland 1805, blef tjenstgörande fältprost $20/10$ 1806, pastor härstädes $5/4$ 1807, tilltr. 1808, häradsprost $24/8$ 1836. Död $14/6$ 1845. — Gift 1. 1794 m. Sara Elisabeth Bottenhagen, d. 1796, hwars fader war bryggare och handlande i Stockholm. Barn: Petronella Constantia, g. m. prosten Larsén i Brågarp. 2. 1811 med Ingrid Margreta Sandberg, d. 1829, dotter af öfverfrigskommisarien Jeppe S. och S. M. Ziebeth. 3. 1843 m. Ewa Lundstedt.

15. **Nils Petter Monicander**, bondson från Högestorp af Reslöfs socken och född der $4/5$ 1799, blef student 1819, prestwigt $22/12$ 1822, andre stadskomminister i Landsfrona $29/1$ 1840, pastor härstädes $19/6$ 1846, tilltr. 1847. Död $2/10$ 1853. — Gift 1. 1828 m. Margreta Andersdotter, torparedotter från Gärdstånga. Barn: Anna Oliwa, f. $14/8$

1829. — Carl Emanuel, f. $\frac{5}{9}$ 1833. — Nils Otto. 2. 1838 med Anna Persdotter, hvars fader war husman i Gårdkånga. Barn: Margreta Johanna Beata, f. $\frac{22}{11}$ 1838.

16. Carl Johan Säfånsön, son af Olof S., hwilken dog som utnämnd pastor i Övlinge, föddes $\frac{17}{10}$ 1812, blef student 1833, prestwigd $\frac{29}{4}$ 1837, innehafware af klockare-lågenheten härstädes 1847, kyrkoherde $\frac{5}{9}$ 1854 efter att hafwa blifwit kallad till fjerde prosopredikant, tilltr. 1856.

Gift $\frac{7}{6}$ 1848 m. Charlotta Wilhelmina Carlsson, dotter af handlanden Arwid C. i Götheborg. Barn: Carl Axel, f. $\frac{2}{10}$ 1850. — Selena Elisabeth, f. $\frac{10}{7}$ 1852.

Kyrkoherdar i Örkelljunga och Nya.

1. Peder Asbornsen, som omnämnes i en vittnesfriskt af Örkelljunga socken år 1509, war troligen pastor härstädes.

2. Stilig Pedersön i Örkelljunga war deputerad wid hyllningen 1584.

3. Nicolaus. En pastor med detta namn uppgifwes hafwa warit här 1608, och har troligen afgått 1610.

4. Paulus Erasmi nämnes som pastor här utan tidsuppgift, i sifstmatriceln af år 1842, och torde böra intaga denna plats i serien.

5. Söffren Lauritzön Gimber nämnes i W.B. Han blef 1619 förlift med klockaren, som kallad en homo insolens. Död $\frac{22}{8}$ 1621.

6. Povel Gudmandsen, som war från Helsingör, blef pastor efter herr Söffren. Wid visitation 1623 fick han godt loford; wid enahanda tillfälle 1636 woro få af ungdomen tillstädes, men desse woro ide illa underwiste. Död 1657.

Efter Pål Gudmundsons död höllos prosopredikningar af herr Jöns Johansson Billing (sedan past. i Björnekulla), herr Wadby, som warit den förre pastorns capellan, och en som war "landsherrrens skolemester." Den förstnämnde erhöll de fleste

kaldsmännens votum, men häradsprosten ville icke understrifva kallelsten, utan höll med dem som kallade herr Mats. Herr Jöns, som lärer haft någon befattning som skollärare, sadet hafva försummat den och legat i Örkelljunga 14 dagar före herr Påhl's död och 8 dagar efter densamma för att instnuera sig hos socknemännen. Herr Mats sadet hafva bjudit stänker och gåfvor för sin kallelse. I Helsingborg hölls ransakning angående förloppet med kallelsten. Prosten Torkel Lufson war ombud för biskopen, som "laboreredo calculo" och derföre ej kunde komma dit. Utslaget blef att walet upphäfdes, på den grund att socknemännen misbrukat sin kallelserätt, och saken hänstjöt till konungen. Biskopens yttrande infortrades och afgafs ^{9/12} 1657 till förmon för herr Jöns, hvars kallelse, efter biskopens förmenande, äfystade Guds åra och församlingens bättnad, alldenstund han hade bättre gåfvor än medtäflaren. Detta hjälpte dock icke herr Jöns, utan han måste, så wäl som herr Mats, afstå från kallet, hwilket tillföll

7. **Jörgen Christensön Fischer.** En fäst, som han låtit afbildat i sitt sigill, antyder kanske att han war son af en fästare. Han uppgifwes hafwa predikat här första gången söndagen Septuagefima 1658; han prestwigdes ^{29/1} s. å. Till 1691 synes han hafwa ensam förestått sitt pastorat och gjort det utan klander. Efter nämnde år hade han medhjelpare, hwilket också synes varit rätt behöfligt. Lars Thulin war hans biträde från 1691 till 1698, då han blef pastor i Mantiswa. En kapten Bagge klagade 1694, att en silfwerwårja bortkommit ut sal. Atild Swabes liklista. Wid samma tid klagades att F. utan afvittring wälgit enkefru S. E. Wille med öfwerste Lode. 1698 antog F. eller hans hustru, som det wäl synas på eget bewäg, Christen Nielsen Tunners eller Tönders till komminister *). Denne hade omkring 1680 blifwit, troligen för oför-

*) Fischers hustru erbjöd herr Christen station i Örkelljunga genom följande skrifwelse: "Gilsen med gud wor Herre. Hösterede Herr Christen Nielsen gud giffue Eder med allt kiert en god dag. Wor redlige tieniste stedsse. Giffersom Hr Lars skall nu bort fraa os och min mand behöffæer en Chapelagn igenn alt saa Er wor begiering til fromme Hr Christen om saa war hand wore ledig och löf fraa nogen tieniste om hand wille tage sig den tiensten paa her høf os for betaling, om hand wille komme her op til

figtigt uppförande under friget, affatt från pastorsbeställningen i Winberg i Halland, sedan blifwit kollega wid Landskrona skola, men 1694 begärt och erhållit affsed från denna besättning. 1683 rekommenderades han till rektoratet i Landskrona och sökte sedan ofta befordran, men alltid förgäfves. Han tjenstgjorde här till sin död 1703, hwarefter Jöns Espman prestwigdes till tjenstgöring härstädes. Mellan Fischer och Espman uppfom snart oenighet. Den sednare wille 1704 för att undwifa gräl icke "tråda till pastors bord och disch" eller bo i prestgården, utan begärde att få 24 öre i wexan eller motsvarande "såb och fetalier" och önskade att få bo wid Örskelljunga kyrka, der han kunde få ett litet beqwämligt åkerbruk. Då prosten Lunæus skulle uppgöra lönekontrakt dem emellan, wille Fischer icke höra talas om att E. skulle bo annorstädes än i prestgården, "utan med liuflig compellation af f. sohn och lille wackre medarbetare bad herr Espman, att han wille inträda i prestgården på försvarlig kost, uti hwåd rum han behagade att spisa, samt Gammar, ljus, wärma, lenkläders renhållande, stälilig uppwaktning, stjutsning på Embetsrefor, enstlyt stallrum för sin häst, husrum till desj foder och recommendation hos församlingen till foders erhållande, item 70 dal. smt till lön." Huru saken uppgjordes är ej kändt, men 1705 war oenigheten mellan pastor och komministern i full låga. F. förbjöd E. att utöfwa prestämberet, och E. ingaf till domkapitlet klagomål mot F. i 30 punkter, af hwilka några må anföras. F. hade stundom begynt katechespredikan, då endast han sjelf, Espman och klofaren woro tillstädes; stundom hade han predikat 1 timma och hållit förhör 2 eller 3 timmar, så att första gudstjensten warat till kl. 2

---

oß och der som hand icke hafde heste at komme op med hand wille laade os wile det saa skulle wi schecke wagn effter ham. Mends om saa war hand icke kunde komme for anden tiensle som hand kunde haffue tagit sig paa, om hand intet kunde wile nogen schickelig karl som kunde vere dychtig der til det Embede jag tuiler intet paa at heberlige H:r Christen jo laader os wile it or eller 2 till bagens igen med budet. Eder med alt fiert gud ewindeligh befalet som min Mand och jeg önsker Eder aff Marika H:r Jörgens. Örshelinge ndi haft." Detta bref finnes i original uti domkapitlets archiv och anføres här såsom ett authentikt prof på en presthustrus brestil wid slutet af 1600-talet.

e. m.; under så långvarigt förhör hade han endast sysselsatt sig med en eller 2 personer och icke talat om det stycke af katekesen, hvaröfwer predikan hållits; wid kommunionförhör, som hållits näst före kommunionen, hade han brukat de mest opassande ordafätt, t. ex. frågat om något berodde på, att man finge en pott, spann eller droppa af Christi blod, om man finge Christi hand, fot eller intestina o. s. w., äfwensom brukat sådana tilltal som "du dumma djefwul" o. s. w.; vidare hade han läst syndabefånelsen och strifsbönen på danska samt mesat efter danska handboken och låtit danska psalmer sjungas, låtit män och qvinnor stå blandade om hwarann i kyrkobänkarna, låtit qvinnor offra först, sjelf gått ur kyrkan och låtit folket löpa ut under påstående nattwardsgång och före gudstjenstens slut, låtit frog hållas i fattigtugan, låtit sin dräng så råg på en bönedag, m. m. Slutligen anfördes och, att han ej brukade prestkappan då han predikade, utan en wadmalsrock, samt att han under ett förhör inlåtit sig i samtal med Gypman, frågande om något helwete fanns, om det war uppåt eller nedåt o. s. w. G. påstod att han hwarken i orätt tid begynt eller otillbörligt utdragit gudstjensten, icke brukat danska ritualen, sedan det blef förbudet, icke heller tillåtit frogrorelses bedrifwande i fattigtugan eller befallt sin dräng arbeta på böndagen; att män och qvinnor stodo tillsammans i bänkarna kunde han ej hindra; att susceptrix wid offer för barndop framgick först, war gammal sed; han medgaf att han någongång, utan att begära kommissionens tillstånd, gått ut ur kyrkan före gudstjenstens slut, men ej utan nödfall; han hade wid förhören ej brukat swordomar eller oanständiga uttryck, men för de ensaldigas skull nödgats upplysa, att man i nattwarden ej fick blott delaktighet i Christi hand eller fot o. s. w., och att de icke borde inbilla sig, att man finge "så mycket af Christi lekamen och blod, som bröd och win;" att han predikat utan prestkappa, hade stett dershöret att den klånde hans hals; bättre folk än han brukade wadmalsrock, och om Gypman lidit så mycket som han af röfware och tjufweband, af eldebrand och fiendehand samt hade så stora utgifter som han, så skulle han ej göra spe af honom på hans ålderdom; han wille icke ostentera med messhaken, som G. plågade göra; hwad det angick, att han under ett förhör tilltalat G.,

så hade han blott velat "på latin conferera med honom om tiden för Christi nedstigande till helmetet och om sättet, hvar på det fædde, om det fædde personaliter, localiter, visibiliter o. s. w. Fischer yttrade också: "H:r Jöns var list, då han skulle betiena mig och min hustru med nattwarden, mycket hitlig och importun, då han publice uti hela almogens påhör, som jag satt uti skolen, ropte till mig (der han skulle absolvera mig): du Pastor äst en diefwul och ett håst och wårre än ett håst." Mid den undersökning, som hölls på stället af prosten Lunnæus i början af år 1706, upplystes intet synnerligt; ingen mindes, att pastorn haft så förargelsewådande utlåtelse, ej heller hade någon hört komministern på angifna sätt tilltala pastorn. Hvad det beträffade att den sednare skulle hafwa brukat danska handboken sade församlingen "H:r kyrkoherden wål bruka swenska formalierne mid Herrans Nattwards utdelande och liks jorbande, men icke kunna alldeles afstå att något wrida in på danskan i somliga ord." Så wål Fischer som Gysman instämde till synoden 1706, men F. infann sig icke. Han ålades att genast betala Gysman den lön denne hade att fordra och förmanades till fridsamhet. I början af år 1707 föreslogs, att F. skulle antaga Gorwitz Tulin till medhjelpare och successor, hvilket wål war detsamma som att han skulle till honom afstå pastoratet och sjelf endast behålla en del af inkomsterna. Derjemte gafs honom tillkänna, att han hade sig sjelf att skylla, om han genom motwillighet mot konsistorii föranstaltande "förspilde sin lycka." Prosten Lunnæus, som enligt biskopens uppdrag framställte detta förslag för F., inberättade $27\frac{1}{2}$ s. å. att F. swarat, att han wille häröf uttra sig, då de mot honom gjorda bespöklningar blifwit bewisade och dom deröfwer fallit samt wunnit laga kraft. Tulin föreslogs likfullt hos G. W. till att blifwa pastor härådes $20\frac{1}{3}$ 1707. Fischer dog långfredagen $12\frac{1}{4}$ s. å. Inspektoren Levin Rave begärde $24\frac{1}{4}$, att F. måtte få "i tyfthet begrafwas om astonen utan några af släkten och prestes derhos och kyrkoh. H:r Bengt Werming på honom fasta mull." Konsistorium swarade, att Werming, som varit sal. kyrkoherdens confessorius, kunde honom begrafwa, dock att Sal. Pastorens jordefärd fædde efter des stånd och embete till hebet och des flta tjenst." — Gift $13\frac{1}{6}$ 1659 med Marika

Larsdotter Trågård, som lefde ännu 1714; hon war prest-dotter från Höja. Man finner ej omnämndt att de haft några barn.

8. **Corwidtz Tulin**, war son af kyrkoh. Nils T. i Allerum och född derstädes; troligen war han uppkallad efter Corfits Ulfeld, i hvars hus fadren varit informator. Han blef student 1690, sedan kollega wid Lunds skola och prestwigdes $\frac{15}{11}$ 1696 till tjenstgöring i Lund samt rekommenderades s. å. till befordran i Wexjö stift. 1699 blef han andre stads-komminister och hospitalspredikant i Lund. Ötwiswelaktigt war han så wäl utrustad med goda predikogåfwor och lifwad af allwarligt ämbetsnit, som ock en i praktiska mål användbar och reddbar man. I Lund wäckte han misnöje och förskaffade sig owänner genom att strängt bestraffa åfwen mera betydande personers låtsinnighet och egennyttia. Magistraten beswårade sig 1701 deröfwer att T. i en rådstugupredikan skulle hafwa angripit dess medlemmars heder och ära. Han hade, efter att hafwa bekrifwit en rätt domares egenskaper, neml. gudsfruktan, samwetsgrannhet och rättrådighet, yttrat: "Anden säger till församlingens ängel i Pergamen: jag hafwer något emot dig; så säge ock wi Herrans tjenare till eder, I domare. Wi hafwe detta emot eder, att I intet fruktan Gud, som eder bör, ithy I sållan gån i kyrkan och hafwen icke Herrans hus eller ord fårt. Wi sakna eder i wedopredikningarna och bönestunderna, då I borde med oss andra bedja godt för Christi församling, för öfwerheten och fäderneslandet och för eder sjelfwe. Och när I för wutor öfwerfen med sabbatsbrott och med catechismitförhörs försummelse, så gören I icke det som rätt och tillbörligt är. Ser till, att icke någon ibland eder är såsom Judas, hwilken bar pungen, icke derföre att han wille samla något till de fattige, utan af girighet, att han såsom den otrogne gårdsfogden, kunde hafwa något att lefwa af, om hans herre satte honom ifrån sögberiet, hvarföre ock Trålsaren kallat honom en tjuf. Wi hafwe ännu något emot eder: det går ett allmänne ligt rykte, att I hafwen den ibland eder, som älskar de Sadeuceers lärdom, hwilket om I gören och så är, woren I icke wärdige att sitta på Guds domstol" o. s. w. Detta sista slytade på rådmannen och organisten Alexander Bowerens, som

året förut varit angifwen för gåderi med christendomens läror; han hade t. ex. yttrat: "när de döde stå upp, få stå också min hvita mårr opp." Han medgaf, att sådana yttrauden icke anstode en christen, men sade sig aldrig hafwa haft någon hwit håst och mente att, om han något sådant yttrat discursive, borde derom icke ransakas. Rådmannens lättfinnighet blef troligen onåpft, men också måste han hålla Tulin's bestraffningar till godo, utan att hans flagan föranledde någon åtgärd mot denne. T. sökte 1705 Allerums pastorat och erbjöd sig att gifwa enkan derstädes årligen 80 daler eller hwad konsistorium wille bestämma. 1707 föreslogs han, såsom ofwan nämndt är, till Örkelljunga pastorat, hwilket han synes hafwa mottagit på nyåret 1708. Inom detta pastorat fanns mycket fattigt folk, ehuru den förfallna fattigtugan wid kyrkan 1708 endast hade en inwånare. Wid prestmöte 1711 war T. respondens. Wid vifitation 1728 berömdes den goda christendomskunskap, som folket i dessa församlingar ådagalade. T. war sina häradsbröders fullmäktig i konsistorium uti twisten med Warbergh i Förslöf, hwilken de wille hafwa aflägsnad från prostetjensten. 1730 hade T. uppdrag att i Fagerhult anställa undersökning angående en derwarande prests lefwerne. Död $\frac{2}{4}$ 1731. — Gift 1698 med Maria Hjerfowius, f. 1674, dotter af 1:ste stadskom. i Lund Olof H. En deras son wid namn Nils lär hafwa rymt till Danmark 1720; en annan, benämnd Eleazar, blef prost i Torhamn. Denne flagade 1739, att han och hans syffon blifwit af kyrkoh. Coccius drifne ur huset, ehuru denne heligt lofwat att falla honom till prest och att försörja hans äldsta syfter, som war sjuklig.

9. **Gustaf Coccius** war sonson af kyrkoh. Mats Rod i Hällaryd, men man wet ej hwilken af dennes söner war far åt Gustaf C. Han uppgifwes wara född i Carlskrona. Prest blef han $\frac{2}{4}$ 1720 och tjente någon tid wid amiralitetet; han utsågs åter 1721 till skeppspredikant, men undanbad sig detta förtroende i anseende till sin swaga helsa och onhöll att i stället få wara hos sin farbroder i S. Lyngby. Der war han till 1726, då han blef medhjelpare här. 1732 blef han pastor härstädes, efter att hafwa erhållit allas röster wid walet, utom dem, som hörde under Lärkesholm. I yngre åren synes han

hafwa varit en ordentlig och oförwiltig man samt känd för goda predikogåfwor; på sednare tiden förföll han på ett bedröfligt wis. 1736 wigde han twänne kusiner, utan att de erhållit kungligt tillstånd till giftermålet. Konsistorium bad om nåd för honom, såsom warande en gammal och eljest i sitt ämbete flitig man, den der icke felat af egennytta, arglist eller olydnad; han förskönades för hårdare straff än 20 daler böter till sockentyrkan. S. å. anmålde kyrkoh. Horster i Öderljunga, att E. lesde i mycken osämja med sin hustru. H. erhöll uppdrag att hafwa ett wakande öga på honom. Följande året instämades båda makarna för konsistorium, der de inställde sig $2\frac{1}{8}$. Hon klagade öfwer hans begifwenhet på dryckenskap och öfwer de ställsord, hwilka hon af honom måste höra; han åter misstänkte, att hon stod i brottsligt förhållande till deras barns informator, studenten Hoffgard, och klagade att denne tog sig myndighet i huset. De blefwo förlikte, och uppdraget till Horster förnyades. Denne anmålde i Oktober s. å., att mellan E. och hans hustru städse förekom kif, tråtor och slagsmål, samt att med gudstjenstens förrättande tillgick oordentligt, att katechesförhör och katechespredikningar försumrats, att gudstjenst på apostladagar alldeles uraktlåtitis i annexen och i Örkelljunga endast bön blifwit hållen, samt att wid utlyst nattwardsgång många icke blifwit delaktige af sakramentet, emedan pastor icke anstafvat tillräckligt win och bröd. Sedan undersökning hållits på stället och Horsters anmälan derwid besannats, blef E. suspenderad $\frac{3}{4}$ 1738, och saken förekom äfwen wid werldslig rätt, der E:i förseelser i ämbetet och lefwernet också bekräftades. Han begärde i November s. å., att få återtaga ämbetsutöfningen, men det bewiljades icke, enär hans uppförande under suspensionstiden icke varit klanderfritt. Prosten Gemæus intercederade för honom, med uppgift att han lofwat att taga "endast fyra supar" hwarje dag. E. klagade i Mars 1739 öfwer vice pastorn Bogæus, som icke wijade honom konsistorii cirkulärer, ej war nöjd med lönen o. s. w. I April s. å. dog E. — Hans enka hette Gaisa Coccius och war prestdotter från D. Lyngby; hon war född 1703 i Helsingborg och lesde ännu 1764. De hade åtminstone en dotter, om hwilken för öfrigt intet är känt.

10. **Didric Bogæus** var född i Helsingborg och son af en handlande, blef student 1708, wistades 1713 i Hjernarp och biträdde med predikande, prestwigdes $\frac{2}{3}$ 1725 till medhjelpare detsamma stades, blef 1738 vice pastor härstädes och efter Cocci död ordinarie pastor samt tillträdde pastoratet 1740. Död $\frac{2}{2}$ 1760. — Gift m. Ingrid Hjerner, prestdotter från Hjernarp. Barn: Anna Sophia, g. m. fadrens efterträdare. — Abelaide Christina, g. m. regementspast. Bengt Ribebellius; deras son war prost i W. Karup. — En dotter war gift med Jöns Stare, hwilken dog som medhjelpare härstädes $\frac{10}{3}$ 1748; deras son Jakob Didrik S. war 1768 husprest hos generallöjtnanten baron Kiewen och begärdes till nådärsprest härstädes.

11. **Nils Hallström**, son af Skotareältermannen Knut Rasmusson och Cecilia Bagge, föddes i Carlskrona $\frac{2}{1}$ 1717, gick i skola detsamma stades, blef student 1734, kallades af amiralitetsskollegium till prest och prestwigdes enl. en uppgift i Skara i April 1743; men i Lunds ordinationsbok uppgifwes att han blifwit prestwigd i Lund $\frac{28}{7}$ 1742. Såsom skeppsprest åtföljde han flottan på flera expeditioner. 1748 begärde han tjenstledighet för att i Lund få fortsätta sina studier, men konsistorium afslög denna begäran, på den grund att han dels war prestwigd till tjenstgöring i Carlskrona och icke för att studera i Lund, dels kunde han äfwen annorstädes än på stämmande ställe förforska sig i studier. Riksens Ständers protokollsdeputation gjorde anmärkning häröfwer, och konsistorium försvarade sig med uppgiften, att ingen annan varit att tillgå för bestribandet af H:s befattning i Carlskrona. H. kallades till fjerde prosppredikant härstädes och blef pastor $\frac{17}{3}$ 1761. Död $\frac{11}{1}$ 1768. — Gift 1762 m. företrädarens dotter Anna Sophia Bogæus. Barn: Knut Didrik; for till sjö och afhöordes ej mera. — Ingrid Maria.

12. **Jakob Riöping** war född i Landskrona, men föräldrarnas namn och stånd känner man icke. Efter att hafwa studerat i Åbo wille han blifwa prestwigd i Lund. Ansökan derom befinnes hafwa blifwit gjord hos K. M. och remitterad till konsistorium i Lund. Den war åtföljd af en attest om erforderlig skicklighet af prof. Bowallius i Åbo och en dylik af

prosten J. Mandorff i Köpinge, båda i obefannade affskrifter. Mandorff widfändes icke denna attest till alla dess delar. Då konsistorium från Köping inforbrade Bowalli originalattest, föregaf först att den blifwit qwar i kgl. kansliet, hwilket upplystes vara osannt, och sedan att den ej kunde återbekommas från en förnam man, som mottagit den, men en bewittnad affskrift lämnades, hwilken icke fullt öfwerensstämde med den förre. På tillfrågan uppgaf Bowallius, att denna affskrift icke war enlig med den attest han gifwit Köping, utan "i en och annan utlåtelse inrättad till K:s större förmon." På grund af allt detta anfåg konsistorium K. icke kunna prestwigas, om han än egde nödiga kunskaper, hwarom konsistorium dock hade orsak att twifla i anledning af de "bedröflige prof han för detta wisat så in examine styli som det af framl. ärkebiskopen d:r Jac. Bengelius i flere wederbörandes närwara anställde förhör." K. begärdes 1746 till husprest af baron D. W. von Bechlin, under afwaktan af biskopens i Lund "willfarelse och tillstånd till att prestwigas af Linköpings biskop," samt examinerades i Stockholms stads-konsistorium ¹⁸/₁₁, s. å. Hans scriptura in stylo latino befanns wara utan mening och innehålla åtskilliga errata grammaticalia, och nästan ingen fråga beswarades nödortsteliggen, antingen den framställdes på latin eller på svenska. Examinatorerna prof. Asp, kyrkoh. Hauswolff och prosten Beckman beklagade, att en person, "hvars studier woro på så swag grund, skulle sig erbjuda till prestebetet," samt förenade sig i den åsigt, att han icke utan förkofran i studier kunde blifwa prest. 1750 blef K. kollega wid Landskrona skola. Huruwida han redan då blifwit magister i Greifswald, eller detta stett sednare, är ej kändt. Rektor Söderling war icke nöjd med K:s kunskaper eller med hans tjenstgöring såsom kollega och kantor. Han yttrade i bref till konsistorium, att K. fickat en wacker penningesumma till Greifswald och fått ett papperbark tillbaka, men att han gjort wida bättre, om han för dessa penningar köpt sig goda böcker och studerat i dem. 1762 ³/₄ blef K. prestwigd. Han lär hafwa stått sig swagt i examen, ty Söderling yttrade, att K. någon tid derefter warit "spök af Lundafeber," men snart hade hans "ambitions barometer" stigit till en fruktanswärd höjd. K. blef pastor här ¹⁵/₃ 1769.

Död $\frac{20}{6}$ 1785 efterlämnande enka och tio barn. Hon war dotter af en tullförwaltare Holmer i Landskrona.

13. **Sven Fristedt**, son af arrendatorn Anders F. och Märta Elisab. Gzell, föddes på gården Rud i Eskilsåters socken i Wermland $\frac{2}{2}$ 1754, blef efter att genomgått Carlstads skola och gymnasium student 1773 och magister 1775 i Lund, prestwigt i Carlstad s. å., sedan flottsprestikant på Ledsö eller husprest hos riksrådet Hjärne, pastor härstädes $\frac{9}{10}$ 1786 och titulär prost 1797. Död $\frac{10}{6}$ 1811. — Gift m. Eva Johanna Lönlblad, prestdotter från Otterstad i Hallands härad af Skara stift. Barn: Anders, past. i Dahlköpinge. — Johan, justitiarie i Engelholm. — Christina Johanna, g. 1819 m. E. P. Zubenlag, prest och innehafware af klofarelågenheten i Finja. — Sara Elisabeth, g. m. lazarettsläkaren Broun i Mariestad.

14. **Otto Lars Lomander**, klofareson från Lomma och född der $\frac{3}{8}$ 1760, blef student 1782, prestwigt $\frac{13}{8}$ 1786, war vice pastor och vice skolrektor i Sölwesborg 1792—1795, tjenstgjorde länge som adjunkt i Ausås, blef pastor här $\frac{9}{9}$ 1812, tilltr. 1814. Död $\frac{31}{10}$ 1817. Hustruns namn är ej kändt.

15. **Carl Fredrik Bering**, son af en tullwaktmästare i Ystad och född der $\frac{10}{2}$ 1765, blef student 1786, prestwigt $\frac{12}{6}$ 1790, innehafware af klofarelågenheten i Tommarp, pastor i Jllstorp $\frac{24}{4}$ 1809, tilltr. 1811, transp. hit $\frac{25}{7}$ 1818, tilltr. 1820, erhöill prostetitel 1826. Död $\frac{12}{3}$ 1838. — Gift 1798 med Gustava Christina Hjelm, hwars fader war handelsman; deras äktenkap war barnlöst, och hon dog 1842 wid 76 års ålder.

16. **Lars Trägårdh**, prestson från Gessie och född der $\frac{2}{8}$ 1781, blef student i Greifswald 1798, i Lund 1800, prestwigt $\frac{3}{7}$ 1807, titulär egl. hofprestikant 1823, pastor i Sölwesborg $\frac{10}{6}$ 1833, tilltr. s. å., transp. hit $\frac{4}{5}$ 1839, tilltr. 1840. Död $\frac{31}{11}$ 1843. — Gift 1. m. Gustava Charlotta Anglin, dotter af kyrkoh. Truls A. i S. Lyngby. 2. m. Margreta Beata Mellblom, dotter af kyrkoh. Samuel M. i Öppmanna. Barn i förra gifftet: Charlotta Laurentia Elisabeth, f. 1821. — Anna Maria, f. 1822.

17. **Olof Bengt Rosenblad**, född i Landskrona $29/_{11}$ 1802, son af bryggaren J. G. Rosenblad och Petronella Styrling, blef student 1819, prestwigd $14/_{6}$ 1826, kollega wid Karlskrona skola 1828, phil. mag. 1832, pastor i Nättraby $22/_{10}$ 1834, tilltr. 1837, transp. hit $1/_{11}$ 1843, tilltr. 1846, titulär prost 1847, tillf. häradsprost 1851.

Gift $9/_{1}$ 1833 m. Maria Charlotta Wiebe, d. 1854, dotter af prosten Carl Peter W. i Billeberga. Barn: Carl Christian Alfred, f. $12/_{9}$ 1833. — Olof Victor Theodor, f. $20/_{10}$ 1835. — Zelig Amanda Euphrosyne, f. $12/_{11}$ 1837. — Otto Fredrik, f. $10/_{1}$ 1845.

Kyrkoherdar i Össjö och Tosjö.

Deßa socknar synas hafwa blifwit förenade 1555. På ansökan af landshöfdingen Augustin Lejonsköld resolverade R. W. $14/_{5}$ 1673, att Össjö och Tosjö pastorat skulle wid inträffande ledighet förenas med Munkaljungby, hwartill hörde Engelholm, men huruvida detta gick i verkställighet reban samma eller nästföljande år, eller först 1681 år icke känt. Genom kgl. br. $22/_{1}$ 1734 skildes de två förstnämnda socknarna från Munkaljungby. Som pastorerna, under den tid deßa fyra socknar hörde tillsamman, bodde i Össjö, upptagas de här.

1. **Poull Pederssön** war pastor i "Össjö oc Thosjö" 1610 och måhända ännu 1636. Wid biskopsvisitation 1619 höll han en lång, oredig predikan och erhöll junte klosteraren förmaningar till allwarligare embetsnit. Wid enahanda tillfälle 1622 predikade pastor öfwer inledningen till Herrans bön, men hvarken han sjelf eller åhörarne förstodo förklaringen. Han talade fort och oredigt samt röjde mycken okunnighet. Biskopen ålade honom att taga en medhjelpare, hwartill han ej gerna wille samtycka. 1636 hölls åter visitation, och allt befanns då wara i oflanderligt skick.

2. **Christopher Niellsönn** prestwigdes $7/_{7}$ 1643 till pastor i Össjö och Tosjö, men uppgifwes hafwa blifwit affatt 1647. Pastoratet förestods 1648 af en prest wid namn

Hans Sörensson. Herr Christopher har derefter återfått kallet och omnämnes 1653 såsom "fogneprest til Rysseholm oc Dösjö fogner." Hans namn finnes också på en hyllningsfullmakt af år 1655 och i kyrkoräkenkaperna 1662—1672. Död 1673.

3. Söffren Jakobsen prestwigdes $2\frac{1}{4}$ 1672 till komminister härstädes och uppgifves hafwa blifwit pastor här 1674 samt efter kriget fått transport till Båstad. Detta sednare är säkert oriktigt och föranledt deraf, att han efter sitt namn tecknade Båstad, hwilket antydde hans födelseort och icke boningsorten. Hans fader war pastor i Båstad. Hr Söffren lefde ännu på wäran 1681, men dog eller lämnade pastoratet s. å.

4. Abraham Johansson Lindbergh war prestson från Glanshammar och blef 1681 pastor i Dösjö, Toosjö, Munkaljungby och Engelholms socknar på landshöfding Lejonskölds kallelse och sin faders rekommendation hos biskop Hahn. Såsom infödd swenskt och nitiskt för uniformiteten åtnjöt han denne prelats synnerliga gunst, hwilken jemte kandidatswärdigheten, som han sig förwärfwat, gaf honom rättighet att råknas för en "förmålig lem af presterkapet," ehuru han för öfrigt hwarken på talangernas eller karakterens wägnar synes hafwa varit utmärkt. Han berömde gerna sig sjelf och intygade 1686, att "församblingarna, Gudt ähra, låtit trogne och slitige förmaningar hoos sig gella" samt flitigt besökt kyrkan och läsningstena. Biskopen begagnade honom gerna såsom medlem i visitationskommisioner afwen utom det härab, hwartill han hörde (se t. ex. III. 418.). Härwid lände det honom stundom till men, att han mer än en gång uppfört sig på ett sätt, som icke war egnadt till att bereda honom anseende och aktning. Ofwannämnde Lejonskölds gemål, friherrinnan Barbro Sibilla Moser von Filsed, anmälde 1682 sitt misnöje öfwer ett spargement angående Lindberghs comportement wid ett fästningsöhl i Engelholm. Detta spargement hade kommit för hennes öron genom fältstyren mästare Daniels berättelse för hennes nyligen aflidne man, och hon önskade att L. bewisade det wara osant, om han kunde. Wid nämnda tillfälle, då handskmakaren Alexander Fonton från Helsingborg trolofwades med en dotter af djefneentän i Engelholm, hade en del engelske män och qwinnor från Helsingöt varit närwarande i församling med rådmän-

nen Albert Thomæson från Helsingborg, men de hade nödsakats sig absentera för herr Abrahams importunitet, hwarefter han yttrat: "det war wäl att det fältringapacket är borta med deras engelska och fransöfka, att man kan få tala swenska." Handstamakaren skulle hafwa yttrat att, om han ej såsom brudgum varit tillstädes, kunde han aldrig tolererat de försmädeliga utlätelser, som herr Abraham fällt om den engelska nationen. Derefter hade denne gifwit sig i tråta med en befallningsman, benämnd Nils Olsson, slagit i bordet, skymfligen tilltalat honom och bedt honom slås, med sig, hwarpå befallningsmannen "sig excuserat och söft undanslyfter," men då herr Abraham slutligen afdrog sin prestrock, kastade den på golfwet och spottade på den samt under yttrande: "der ligger presten, och här står karlen," begynte rifwa befallningsmannen i ögonen, grep denne sig an, sade: "wore du än biskop, jag tålte det aldrig af dig," och slog så till herr Abraham, så att blodet strömmade af hans näsa och mun. Någon af de närwarande wille afortorka blodet, men h:r Abraham tillät det icke, utan sade sig wilja genast resa till Skillinge och hos sin höga patronessa beklaga sig öfwer den behandling som han rönt. Fältskären berättade och, att h:r Abraham "ohörligen strikit och låtit illa" så wäl wid omförmålde tillfällen, som wid julgåstebudet i Höja prestgård. Undersökning hölls i Munkaljungby kyrka ^{10/7} 1682 af häradsprosten Rhode, biträdd af kyrkoherdarne Nils Sandby i Gråmanstorp och S. Bunthén i S. Lyngby. De inberättade, att församlingarna intet haft att klaga öfwer sin pastor, och förmente, att hans förseelse icke varit så stor, som den blifwit angifwen. H:r Abraham ingaf en försvarsskrift, åtföljd af flera attester, för att ådagalägga sitt oförwitliga förhållande wid ifrågawarande tillfällen. Han yttrar i sin skrifwelse bland annat följande: "Anbelangende hwad Welb. Fruen om min Person uthi sit insinuerade script tangerar, medelst det osanna och omilda spargement, som feltkiern i Engelholm aff hastig och wanartig persuasion i aulis utropat, så hade jag gärna önskat och än mera förmodat, at den Welb. Fruen af den generensket, som borde tribueras extractionen, icke skulle behagat för hastigt tillägna een försmädelig tunga sanningen, mycket mindre på en ensidig och privat relation låtha sig både

alterera emoot en ährlig prästman, den Welb. Fruen samt med des Sal. Herre genom ordentlig och sjelfbehaglig vocation transporterat från goda wilfohr uhr fäderneslandet till en fiärran belägen orth, oförmodelige anstöter at mötha, som och at på löös grund angifwa in publico ens person genom offentligit angifwande, hält uti en främmande Sack, som drager sit ursprung af sammansandrat bagatellie och haats wärck, utan warit tijdh nog, at förlusta sig uti min skada, när tidhen och laglig Proceß uthwißt materien wara sanningen lifmåtig, som jag och bort omolesterat njuta den respiration, at genom Lag-conform adßistence kunna revancera uti hwad en sådan blasphemie Tunga mig accomoderat, men at Welb. Fruen låtit sig tyckia sakens effective pådrörande något för länge protraheras, röjer en begärlighet till min olycka" m. m. Skolkollegan i Helsingborg Ennert Ebbesson, sedan pastor i Brunnby, betygade "wid sin salighets Gud," att de wid fästningsöghlet närwarande främmande icke beswärat sig öfwer herr Abrahams importunitet; han wiste intet af att denne "srydet sig over deres waledicerande, emedan deras civilitet och höflighet in conventu war mycket berömmelig;" han mindes icke, att h:r Abraham begynt "bruka onyttighet" mot Nils Olsson, ejheller att denne "med slag öfwerflödeligen accomoderat h:r A. och fast som ett barn haft honom under sina händer, och holdis det derföre owist at wara;" han försäkrade att h:r A. icke kastat sin rock på golfwet och spottat på den, utan hade han, anmodad att qwarstanna öfwer natten, astagit rocken och lagt den på en bänk; slutligen utropar h:r Ennert; "o du gyllene Sannhet, hwor est du henflöien? skall dock lögn och swig dit såde besiddia!" Rådsmannen A. Thomæson wittnade, att, så länge han war i compagniet, ställde herr Abraham sig höfligt, och handstmakaren intygade, att h:r A. sagt engelstän wara "ett afskum för andre språk, men fransösk och italiensk Sprock war at achte;" han hade tagit detta för skämt och icke swarat derpå, utan "mycket mere glædiat sig af h:r A:s selskab." Kyrkoh. Gripzell i Höja betygade, att denne så wäl som de andra gästerna wid julgillet ställt sig skickeligen. Man finner icke att h:r Abraham för sitt lindrigast sagdt oförsigtiga beteende wid fästningsöghlet fått någon warning eller förmaning af sina för-

mån. 1683 råfode han ut för en annan affår, som gjorde honom mera bryderi. Inspektoren Wilhelm Gutsen flagade, att "osörskylt anfåktning" blifwit honom beredd, derigenom att h:r A. beskylt honom att hafwa yttrat åreröriga ord om general-proviantmästaren Hilleton. Det skulle hafwa skett i Barkåfra prestgård hos kyrkoh. Frans Leche, som $\frac{7}{10}$ 1684 i denna sak afgaf följande attest: "H:r Abraham kom til mig med nogle giåster, hand hafde medh sig, och nogle föruth kommit. da begynte vi at bliffue lystige och som H:r A. begynte een Skaal, kårle, mårle Puff Skaal kaldet, da som nogle wåtte dricka tit der till, en thio eller tolf kopper, förend de kunne låra Skålen rätt att dricka, effterdi den bestod af många omständigheter, hwilchet tilskyndede os till stoer glådskab; H:r A. war oppe och dångede fragedång och efftersom vi vare alle lystige och den der kundhe giøre sig best lystig war Gudh fiårift, och ingen samme tijdh tenckte på andet end lystighed. Men M:r Wilhelm Gutsen anlangendhe, då den tijdh hand kom, war han offuermådig drucken, sad och soff vedh Bordet och strax gick och lagde sig på ladbånden och soff, men vi andre vare lystige och wed jeg icke at hand talede mange ord, ty hand hafde sit goede pass alt borte, och jeg for min Person inted hörde hannem tale it eller andet om nogen eller noget, ty mit sind stoed meere til at giøre mine giåster lystige efftersom een part hafde icke våret hos mig tilforn, end siye at ville giffue acht på hwad Een hver sagde udi Sårdeliåhed, efftersom Jeg intet tenckte på at nogen skulde gribes i sin tale." H:r A. flagade öfwer kalumnier och förföljelser, men tröftade sig dermed att åswen David efter Guds tillstådjelse blef bannad af Simej o. s. w. Konfistorium skref $\frac{12}{10}$ 1684 till hofsråttten och manade godt för honom, intygande hans berömliga nit för uniformiteten. Hilleton erbjöd förlikning, om Lindberg wille underteckna en förklaring, att han af ömhet om Hilletons reputation, och ej till hans förklenande, omtalat inspektorens yttrande. L. gick in på att underteckna denna förklaring, ehuru "dheth vore heel betånckeligt, att reus, som med sitt notorio facto meriterat en åtendelig correction, likwåll genom perversum procedendi modum skulle gå fri och i des ställe den aldraoskyldigaste och wållmenteste inclination lijda mehn." Juldagen 1682 hade L. enligt egen uppgift

att bestå en försträffelig alteration, då en möllare i kyrkan begynte sjunga på danska och L. förgäfwes gaf tecken att "inställa wilsferopandet" (se I. 84); "hade icke Guds ande särdeles ehrsåkligt sin nåde hos min fattiga person, hade oundwifligen något notablare funnat påföllia," yttrar L. Denna sak föranelde en lång process. L. mötte åtskilliga gånger hinder för sina önskingar, t. ex. då han wille hafwa sin klockare prestwigd till sitt biträde och då han wille hafwa sitt kontrakt med företrädarens enka i Munkaljungby upphäfdt på den grund att det skulle vara uppgjordt i enlighet med dansk praxis och således stridande mot uniformiteten. Han försäkrade, att han af denna enka blef så hårdt presserad att, derest han icke befriades från hennes pretentioner, måste han öfwergifwa pastoratet och söka sig ett kapellani uppe i landet; han mente också, att kontraktet lätt kunde upphäwas, enär "hela politiquen både af förhördisciplinen som justitiæadministrationen den swenska praxi måste vara lifformig," samt hoppades att K. M. icke skulle "tillstådja, att de swenske prester här nere med olagliga utgifter pressades, ty wäl hade Skåne med prester funnat blifwa ehrsakt dhe Swenske presterkap förutan, der som K. M. icke fattat särdeles concepter om säkerheten och ett godt expedient at naturalisera provincien; wore alltså illa procederat at genom owanlige presseurer afsträcka de unge swenske prestmän, utan fast hellre till K. M:s tjänst märkligare at både genom protection och favorable beneficier flere at indraga;" han wille sjelf resa upp till Stockholm och "remonstrera K. M. det ofog, som kunde emergera af uniformiteten, när den i somlige clauder wore swensk och i andre dansk." Saken kom inför werldslig rätt. L. ej blott klandrade Skåne i tal och skrift, såsom "utbördingar" plåga göra, utan drog slutligen härifrån till hembygden igen. Han sökte och erhöål nemligen transport till Glanshammar, dit han synes hafwa afflyttat i slutet af år 1688, sedan han i Össjö efter biskopens uppdrag installerat sin efterträdare.

5. Per Höllingh blef pastor här 1688, flyttade 1708 till Landskrona och 1712 till Carlshamn; hans biographi förekommer bland pastorers på listnämnde ställe. Han war en man med godt hufwud och saknade ej energi, men hade lika

som företrädaren lätt för att råfa i owänskaper och kref då ovet icke utan färpa. En löjtnant Erik Gustaf Boje, egare till Skillinge, inbjöd en söndag, då han begått nattwarden, H. till att åka hos sig i "carreten." H. mottog tillbudet, men då han inkommit i wagnen, grep löjtnanten honom i håret och begynte "riswa och krafsa" honom i ansigtet, så att han, då böner och förmaningar intet båtade, måste bjuda till att styra Bojen det bästa han kunde, tills han kunde komma ut ur carreten; H. wille framdeles, utom denna Bojens "desperate och straffwärdige action," för biskopen andraga åtkillige hans discurser. Detta synes lifwål icke blifwit af. Owänskapan mellan löjtnanten och pastorn lär hafwa uppkommit derigenom, att den sednare wille twinga den förre att uppbygga Winkaljungby prestgård, som 1679 blifwit uppbränd genom wårdslöshet af en dräng hos dåwarande patronus. Professor Nils Silfwerföld, egare till Dösjö gård, anförde 1697 mot H. flera klagomål, nemligen 1. "Hafwer han 1694 medan jag war i Stockholm på S. Andrea dag, då jag förmedelst it laga köp och tradition allaredo fatt i possesjon af godset och min hustru bodde på gården, låtit genom klockaren publicera på leutnant Bojes begäran ett förbud, att ingen skulle efter mina ordres betahla något landgille eller ollonswijn till min hustru, så framt de icke wille betahla på nytt igen. Sjörandes sig emot kyrkoordningen och sitt Embetes egenfkap så godt som både domare och executor i sliکه werldslige saaker, som han intet bör befatta sig med. 2. När leutnant Boje olagligen och olofligen med hela 50 man gick wåldsamueligen inn på mina ågor och jagade, har han, som leutnanten och sin åhörare ifrån sådana oloflige procedere afråda bort, ridit i person med, tillråd och stutit med och uthi det leutnanten omanerligen misfirade min hustru, som genom en sedel begiärte för sliکه wåldsamheter blifwa förskonat, war han med i råd derom. 3. Åt allom bekant, att han i alla de olagliga procedurer H:re Boje föröswat warit hans förnämste rådgifware, hwaraf är ett prof det som wid Åsbo Håradsting påserade, då han hwissade bönderna i örat, när jag tilltalade dem, för det dhe effter H:re Generalleutnantens och gouv ernörens ordres intet lydde hwad deras rätta härskap befalte, dhe skulle swara, att dhe följja den som måst

rådde och på gården woro, äfwen detsamma som en del i kriget lärde, att invånarne woro den lydno pliftige, som hade största macten i landet. 4. Han hafwer wid tinget misffirmat mig med otienliga ord, förebrändes mig jag wore gammal och hade swagt minne till att finna igen hwad K. M. i processen förordnadt, han wille wisa mig jag wore intet hans sochnes herre, med många förastelige miner som han ridendo, garriendo, ridiculos honores offerendo mig bemötte med. 5. Till att wisa sin animositet emot mig hafwer han icke allenast gjort falska inwänningar emot en bondes wittnesmål, utan ock af idel lättja tagit en ährerörig stämning på en bonde, utan att äga bewis. 6. Af illwilja infört min husman i utskrifningslängden, ehuru han borde wara fri. 7. 1696 ¹⁷/₆ wid Bohlstadsbynen i Ösijö utan någon gifwen orsak begynt förföra sig på mig, stält mig för ochristen, hotat mig med sin hammar, säjandes: Gud gifwe min fiortel icke wore, jag skulle klappa din rygg, att du skulle minnas det, och när jag red bort till att undwika honom, red han efter, duttade mig flera gånger och hotade med hugg och slag. 8. Då min hustru låtit ett par af sina pigor gå i stolen näst hennes i kyrkan, har H. gjort sig så onyttig, att han kallat ländsmannen på godsset till sig och brukat i hans påhör många onyttiga och oanständiga ord och expressioner mot min hustru, sedan emot hennes amma och pigor — ja det är händt, att 8:de dag efter det pigorna stått i den stolen, som kyrkoherden håller sig till, har en swinepojke, som war hos kyrkoherdens, gått in i min egen stol och med sin fuhla hufwa, som han för Skabb och orenlighet intet kunde taga af sig, stådt uppe på mitt säte, wänt sig bort och fram och gifwit församlingen, som intet annat tänker än det mig till skympf blef gjort, för det pigorna warit i hans stol, tillfälle till stort åtlöje och onyttigt snack. 9. Hafwer han förhållit mina drängar striftesedel och gjort difficulteter wid en afliden drängs begrafning samt 10. pålyst extraordinarie kollekter och offerdagar för capellanen, som fuller, arme man, för sitt usla tillstånd behöfwer hjelp, men med böndernas tunga intet bör mot förordningen hjelpas, utan af honom, som så många sochnar till ett pastorat niuter, nödtorffteligen underhållas" m. m. 3 dessa klagopunkter äro troligen icke sakkörhållanden med sträng

fanningöfårlet framställde. Såsom³ bewis derpå kan anföras, att dåwarande kapellanen, sedan pastorn i Stiby, A. Gothander berömde Höllinghs hedersamhet. Men utan twiswel hade båda parterna burit sig mycket kitsligt åt. Enahanda war såfört förhållandet med friherrinnan Barbro Sibilla Moser von Filssecs och Höllinghs inbördes owänskap. H. lär hafwa, i likhet med många ämbetsbröder, låtit i annexhemmanet utminutera öl och brännwin. Sådant stebde under förewändning, att långwäga kyrkobesökare under den kalla wintertiden behöfde någon förfriskning wid framkomsten till kyrkan, men ofta föranleddes deraf öfwerflödigt drickande och andaktstörande uppträden under gudstjensten af druckna personer. En söndag lät friherrinnan förkunna för sina bönder ett "förbud på dryckenskap" och befallning att ej besöka skänkstugan i annexhemmanet. Höllingh, som påstod att friherrinnan sjelf höll frog på ett annat ställe och önskade god afgang på sina waror, skref derefter skarpa bref till henne. Hon klagade, att han "ide allena en sådan penna, som näppeligen brukas mot Canallie och grofwa obotsfärdiga syndare, henne wißt, utan och betygat sig hafwa det emot henne, hwarföre hon först borde påminnas, förrän hon beginge Herrans nattward." En bland de strifwelser, hwilka sårat den högwälborna frun, innehåller bland annat följande: "Jag förundrar mig, att Fru Friherrinnan, som är en gammal enkefru och will hållas för gudfruktig och förståndig, är siuf hela året om, men derhos lefwer i goda dagar med mat och dryck, siuf när det ringer till kyrkan, men frist när bordet dustas, opaslig om söndagen, men frist nästa tisdag derefter, då man will göra wist. Jag för min person kan intet förstå, hwad namn denna siufdom skall gifwas, utan man wille falla den en ringa appetit och lust att höra Guds ord och med den enfaldiga bondehopen besöka den stora Gudens hus, men som vår höga härkomst och familia, våre rikedomar eller den wälslust, man gerna will hafwa, ide privilegierar oss att lefwa anorlunda än som christna, så will jag och med all sagtmodighet förmana Fru Friherrinnan, att hon hådanestier flittigare besöker Guds hus än hærtill stedt är, bestinnandes, att som hwar och en rättfint Christen bör frukta Gud, besöka hellre Guds än sina wänners hus, sätta sitt hopp till Gud och ej lefwa för

mycket i goda dagar, så lär jag på min salighet försäkra Fru Friherrinnan, att det intet är henne nesligt om hon vill göra betsammat' m. m. Detta tyckes icke wittna om det renaste nit. Profstarne Sundius i Helsingborg och Lunnæus i Båstad höllo underförling i Munkaljungby ¹⁶/₇ 1700 angående twistigheterna mellan friherrinnan och Hällingh. De yttrade, att intet synnerligt derwid kunnat utrönas, och "hwad bondens wittnen angår, så märker man wid alla tillfällen klarligen, at han håller med den närmaft är, deels af oweet, deels af råddhoga." H. hade redan 1694 anspråk på att blifwa häradsprost. 1699 fick han prostetitel och hade 1707 uppdrag att hålla wistationer i prosten Lunnæi ställe. H:s förestående flyttning föranledde wäl, att han ej utnämndes till ordinarie prost. Han flagade sistnämnde år, att få tillstådeskommo wid wedopredikningarna och på apostoldagarna, emedan frälsebönderna befalltes till arbete af herrskapet, mot hwilket offiä han förgäfwes begärt werldsliga armens assistence.

6. **Dlaus Galdin**, son af bonden Elias Dlofson och Anna Persdotter på gården Hall i Ullängers socken i Ångermanland, föddes 1671 ⁷/₉, blef prestwigd i Stockholm 1696, huspredikant hos riksrådet grefwe Gyllenstjerna 1697, magister i Lund 1698, stadskommisiter i Christianstad och pastor i Rosaby (se der) 1699. Han fann sig icke beläten wid dessa besättningar, sökte och erhöil transport hit 1707, tilltr. 1708 och blef ¹²/₁₁ f. å. prost i R. Åsbo och Bjära härader. Han skall warit en utmärkt orientalist; för öfrigt wanflågtades han icke från sina två närmafte företrädare (bewis derom komma att anföras wid "Rosaby"). Han skref ²⁰/₉ 1709 till konsistorium, att "snapphanar äg röfware sades samblas på åsen af rynda ryttare och annat löst partie," och fruktade han, såsom swenskt infödd och såsom den der allwarligt bestraffat sådant ogudaktigt wäsende och manat till trohet mot öfwerheten, att blifwa den förste som af dem antastades. Det berättas, att han af danskarna blifwit ålagd att upplåsa en tungörelse, hwari stånin-garna uppsmanades till affall från Sverige, wem att han ej upplåst den, utan rest till Stockholm och der framlämnat den till regeringew. Detta har skett i början af år 1710, och har han kort derefter, neml. ⁹/₂₇ blifwit utnämnd till pastor wid

Riddarholmsförsamlingen i Stockholm. Att han i Oktober 1710 ännu war i Stockholm finner man af bref i domkapitlets archiv, men sednare f. å. synes han hafwa varit i Skåne för att foga anstalt om sin flyttning. 1711 $\frac{1}{6}$ mottog han sitt nya pastorat, men war åter i Skåne på hösten f. å.; $\frac{1}{11}$ erhöåll han resepass och sundhetsbewis för att resa till Stockholm. Han prefiderade wid prestmöte i Upsala 1713. Död $\frac{10}{6}$ f. å. G. A. Humble höåll lifpredikan öfwer honom och beskriwer hans död såsom gånfla uppbygglig. — Gift 1697 med Margreta Hult, med hwilken han hade många barn. I Christi- anstads kyrkobok nämnas: Gustaf f. 1700, Anna Margreta och Ellina Sophia, twillingar, f. 1701, Carl f. 1702, Anna Greta f. 1703, Samuel f. 1705 och Anton f. 1708.

Skrifter: Se Lidens disputationskatalog.

7. **Bengt Wallgren**, Götheborgsbo, war anställd som lärare wid skolan derstädes, då han $\frac{21}{7}$ 1703 prestwigdes, war oå amiralitetspredikant, innan han 1710 $\frac{4}{6}$ erhöåll tgl. senatens fullmakt på "probste- och kyrkoherdelägenheten" i Dösjö, Tödsjö, Engelholms och Munkaljungby socknar, enligt ett kons. br. $\frac{3}{4}$ 1711. Han skall haft goda predikogåfswor. I November 1712 afbrann prestgården i Dösjö. Wid sitt af fyra socknar bestående pastorat lär han icke haft synnerligen stora inkomster; åtminstone klagade han fjelf öfwer deras ringhet och kallade sig 1727 "en utfattig och öfwer 3 samfåldes år sjuk och i hela landet bekant mer ån gement föroljådad Präst." Död $\frac{16}{4}$ 1731. — W. war som student 1702 infallad för konsistorium med anledning af sin twåfåldiga förlofsning, med Maria Lilander och Caija Sture. Med den sednare blef han gift; hon war prestdotter från Gladfax och kallas skundom Katrina eller Karen Sture; 1716 dog hon i barnsång efter sitt nionde barn. W. blef sedan gift med Cecilia Katrina Otterström, dotter af kyrkoh. Jakob Pålsom i Ottarp. Af W:s barn nämnas följande, troligen alla af första gifftet: Lars, död som student 1733. — Mathias, f. 1712, prest 1737, död som pastorsadjunkt 1762. — Katrina. — Charlotta. — Helena. — Fredrika, g. m. kyrkoh. Jöns Runström i W. Ahlsted. — Anna Christina, död ogift. — Greta Maja, g. m. fadrens eftertrådare. — Rachel Eleonora, f. 1716.

8. **Jakob Otterström**, son af nybnämnde pastor i Ottarp och född der, gick i skola i Helsingborg, blef student 1715, prestwigdes $11\frac{1}{12}$ 1724 till tjenstgöring i Landskrona, anmålades redan i företrädarens lifstid 1729 till att få fullmagt på Össjö pastorat, hwilket likwäl stebde först 1734, då det blifwit beståmdt, att Össjö och Tosjö åter skulle skiljas från Munkaljungby och Engelholm. 1745 war han utsedd till predikant wid prestmötet, men befriades från detta uppdrag i anledning af sin sjuklighet. Död $5\frac{1}{7}$ 1746. — Gift $22\frac{1}{4}$ 1733 med företrädarens dotter Greta Maria Wallgren, som lefde ännu 1758. Barn: Cajsa, f. 1736. — Lorenz, f. 1738. — Jakob, f. omfr. 1740, hade pension af Gyllenbielkista hospitalet till understöd wid studiers idkande.

9. **Jonas Bruzelius** blef pastor här 1748 och häradsprost 1762 samt erhöi 1763 transp. till Hwellinge; se II. p. 118.

10. **Bernhard Hjort**, född i Hjelkinge och son af kyrkoh. derstädes Bernhard H., skall en liten tid hafwa tjent som korporal, prestwigdes 1749 $20\frac{1}{9}$ på fallelse af sin styffader prosten J. Ringh i Hjelkinge, blef pastor härstädes 1764 och dog $25\frac{1}{6}$ 1768. — Gift med Elisabeth Ring, som ock blef gift m. hans efterträdare. Hjort och hon woro sammanbragta barn. Barn: Sophia Katrina f. 1765.

11. **Måns Olsson** 1771—1780; se wid Hjernarp.

12. **Olof Bring**, son af prosten Jöns B. i Åusås och född der $23\frac{1}{5}$ 1742, blef magister 1760, prestwigd $14\frac{1}{12}$ 1765, extrord. regementspast. 1773 och ordinarie 1776 wid norra skånska kavalleriet, tog afsted från denna syftla 1780 och blef pastor här $31\frac{1}{10}$ 1782. I början af år 1783 begärde han tjenstledighet till Påsttiden, emedan sjuklighet och andra förhållanden hindrade honom att lämna Stockholm. 1786 blef honom genom flottskafliets resolution bysättning dömd för 185 r:dr. Konfistorium anmodade prosten Ståhl i N. Bram att med sin kända drift och rådighet öfwerlägga med B. om utwägar till summans inbetalande samt, ifall ingen sådan kunde beredas, rådgöra om hwem som önskades till vice pastor och huru denne skulle lönas. Understöd af stiftets presterkap begärdes för B. Bysättningen blef ej af, men 1787 kom nytt bysätt-

ningsutslag för 173 r:dr skuld till waktmästaren Ström, och en vice pastor förordnades att förestå Össjö pastorat. Utslaget verkställighet förefoms också denna gång, äfwen som 1789, då nyhånämnde 173 r:dr ej woro inbetalta och bysfättning änyo war i fråga. Liderna hafwa förändrats, och om pastorer nuförtiden ej kunna göra rätt för sig, är wanligen fråga om större summor. 1795 blef B. titulär prost och 1797 häradsprost, men affade sig denna besättning 1801. Död $2\frac{2}{3}$, 1811. — Gift med Anna Sophia Hallström, dotter af kyrkoh. Erasmus H. i Brönnestad. Barn: Jöns Erasmus, f. $\frac{2}{7}$ 1784, prest och innehafware af klokkarelågenheten i Allerum, d. 1825, g. m. Johanna Thulin. — Ebbe Samuel, hift. prof. i Lund och past. i Bjereshög.

13. **Jöns Mikolaus Bring** 1812—1836; se wid Arrie II. 72.

14. **Erasmus Claesson**, son af en smedmästare i Christianstad och född der $\frac{25}{6}$ 1778, blef student 1796, prest-wigd $\frac{21}{8}$ 1803, titulär vice pastor 1810, kyrkoherde här $\frac{13}{12}$ 1837, tilltr. 1838, titulär prost 1843. Död $\frac{21}{7}$ 1856.

Gift 1823 m. Anna Katrina Rosell, hwars far war kommissionslandtmätare i Dahlöland. Äktenskapet war barnlöst.

Bjära härad.

Prostar.

- Mogens Pedersen Crane i Förslöf 1581—1613.
Rasmus Hansson i W. Karup omtr. 1620.
Anders Nilsson i Barkåtra 1630—1645.
Jakob Rasmussen i S. Lyngby 1645—1669.
Laurits Nilsson Rhode i Riseberga 1669—1692.
Erasmus Gemzæus i N. Bram, tjenstförr. 1692—1696.
Erik Pehrsson i Ausås 1696—1698.
Samuel Lunnæus i Bäckad 1699—1707.
Per Höllingh i Össjö, tjenstförr. 1707—1708.
Dlaus Galdin i d:o 1708—1711.
Jöran Warbergh i Förslöf 1711—1737.
Fredrik Wotsacc i Hjernarp 1737—1760.
Antger Palm i Barkåtra 1760—1762.
Olaf Jungelgren i Förslöf 1762—1784.
Lars Anton Borg i W. Karup 1785—1800.
Måns Nilsson i Hjernarp 1800—1810.
Hans Peter Wennerberg i Förslöf 1811—1819.
Sven Didrik Ribelius i W. Karup 1819—1832.
Wilhelm Fast i Förslöf 1832—1843.
Sven Möller i Hjernarp 1844—1846.
Carl Ambrosius Jönsson i Förslöf 1846.
-

Kyrkoherdar i Westra Karup och Housf.

1. **Nats Sörensen.** I Karups kyrka finnes eller har funnits en emaljerad fönsterruta med inskrift: "Herr Nats Sörensen sognepræst anno 1575."

2. **Rasmus Hansson** var pastor här 1584 enligt en hyllningsfullmägt.

3. **Rasmus Hansson Friis.** Enligt ett epitaphium öfwer honom i Karups kyrka var han född i Jutland, studerade i Köpenhamn, var pastor här 40 år, häradsprost 13 år och dog wid 84 års ålder $22\frac{1}{4}$ 1631. Biskopsvisitation hölls 1618. Pastor angaf, att en person i församlingen förfört två pigor och på 14 år ej begått Herrans Rättward, hwarwid biskopen yttrar: "Magistratus tacet et connivet." I B.B. uppgifwes att han 1613 blifwit afskedad från proststjefsten, men omkring 1620 var han häradsprost. Nåhända har han före 1613 varit den gamle prostens, herr Rogens i Förslöf, vikarie och efter dennes död s. å. lämnat befattningen, hwilken han sedermera såsom ordinarie återfått. Under hwilka år herr Rasmus varit prost, kan ej med säkerhet bestämmas. Ända till sin död var han det icke, ty 1630 omnämnes en annan prost. 1622 synes han hafwa lämnat pastoralwården åt sin swårson, som sedermera efterträdde honom som ordinarie pastor. Herr Rasmus hade sönerna Hans, past. i Torrlösa, Rasmus, past. i Båstad, och Georg, som 1622 gick i skola i Lund och 1624 blef student. Två döttrar nämnes, en gift med fadrens efterträdare och en gift med kyrkoh. i Förslöf Söffren Rogensen.

4. **Jens Olsen,** prestson från Laholm, blef komminister härstädes 1622 och gifte sig s. å. $3\frac{1}{11}$ med Rasmus Hanssons dotter Anna. Wid biskopsvisitation s. å. predikade han, och biskopen gifwer honom i B.B. det witsord, att han hade goda gåfwor och oblade dem med flit. Ungdomen hade intet lärt, hwarföre herr Jens erhöll uppdrag att hafwa inseende öfwer undervisningen. 1631 blef han ordinarie pastor. Wid visitation 1636 befanns ungdomen wara wäl undervisad, och pastor fick witsordet att wara en i lära och lefnad berömlig man. Efter 54 års tjenstgöring här och wid 80 års ålder afled

han $\frac{2}{10}$ 1676 "om morgonen tidlig wid hönsegielden." Hans efterträddes af sin son Rasmus, som redan 1671 blifwit bestånd till successor.

5. **Rasmus Jensen Karup**, född härstädes $\frac{10}{7}$ 1629, prestwigdes $\frac{9}{7}$ 1671, till fadrens biträde och efterträdare, lämnade 1696 pastoratet åt sin swårson Tulin och dog 1699. Med sin hustru Maria, som lefde efter honom ännu 1731, hade han dottrarna Anna, g. m. efterträdaren, Elsa Elisabeth, g. m. prosten Wrangl i Hyby, och Anna Maria, g. m. kyrkoh. Kåhre i Brågarp.

6. **Gnuht Tulin**, prestson från Allerum och född der 1666, gick i Helsingborgs skola, och blef student i Köpenhamn 1685 och erhöll attestats derstädes 1687, prestwigdes $\frac{20}{7}$ 1693 till medhjelpare härstädes, kallades $\frac{20}{3}$ 1696 af företrädaren och församlingarna till pastor, examinerades i domkapitlet $\frac{10}{4}$ och befullmäktigades s. å. Han berömmes såsom en duglig och nitift lärare. Vid vifitation 1707 befanns att christendomsundervisningen bedrefs med flit, och att folket läste i allmänhet bra. T. var 1711 i fråga att blifwa kallad till häradsprost, men synes hafwa sjelfmant afstått denna heder åt Warbergh i Förslöf, som war äldre. Då denne några år derefter i anledning af en proceß war ur stånd att sköta prostetjensten, beströddes den af Tulin. Han blef derefter $\frac{9}{8}$ 1718 prost öfwer sina församlingar och fick, efter mycken skriftwexling med Warbergh, genom egl. resolution rättighet att uppbåra prostestunnorna af Karups och Housfs kyrkor. Äfwen blef han fritagen för W:s öfwerinseende i så måtto, att denne ej fick hålla vifitation i Karup. Ursäktligt war att T. gerna wille undgå denne grålmafares inspektion. Död $\frac{10}{3}$ 1730. — Gift med företrädarens dotter Anna Karup. Barn: Hans; han hade som skolungling wid 17 års ålder förlofwat sig med jungfru Rebecka Friesdorff, men wille 1715, då han war student, upphäfwa trolöfningen, hwilket äfwen yrkades af fadren, som mente det wara "tids nog att tänka på äktenskap, då man dertill wore capabel." — Anders, kyrkoh. i Höja. — Jöns, kyrkoh. här. — Lars, kyrkoh. i Hofby. — Christian blef prest 1742, war nådårsprest här 1749, lefde ännu 1798 såsom obefordrad och wistades i W. Karup utan tjenstgöring. — Maria Eli-

sabeth, g. m. fadrens efterträdare. — Hedwig, g. m. profsten Botface i Hjernarp.

7. **Nils Dviding**, son af profsten Per D. i Landskrona, föddes i Dvidinge 1705, gick i Lunds skola, blef student 1722, disputerade pro exercitio och pro gradu, prestwigdes $\frac{13}{6}$ 1726 till medhjelpare i Gråmanstorp, responderade wid prestmöte 1731, blef pastor här s. å., tillr. 1732. Konfistorium gaf honom särdeles godt witsord, då han föreslogs till pastoratet. Profsten Warbergh klagade 1732, att D. förhindrat honom att hålla visitation i Karup, samt anmålde derjemte att D., i likhet med hwad under Tulin's tid egt rum, förrättade wigsel utan ring och wid nattwardens utdelning icke brukade de föreskrifna orden, utan de under danska tiden brukliga: "detta är Jesu lekamen — blod." D. påstod i en widlyftig skrifwelse, att Warbergh obehörigt welat sig intränga till att hålla visitation i W. Karup, utan att hafwa fullmagt att eftertråda Tulin såsom prost öfwer detta pastorat; han wille äfwen bewisa, att Tulin varit biskopens och icke häradsprostens suffraganeus, enär det i K. M:s resolution angående T:s rättighet till prostetunnorna hette, att det war "biskopen obetaget att jemte häradsprosten constituera en suffraganeum, som wid sjukdom eller annan händelse kunde wara honom till hjelp." Ordet "honom" ansåg D. nödwändigt böra åsyfta biskopen och icke häradsprosten. Warbergh åter förmente att, då han varit prost 7 år förrän T. dertill utnämndes, så kunde honom icke betagas inspektionen öfwer pastor i Karup, sedan profsten T. afgått. Häruti fick han rätt, och höll s. å. visitation i Karup. Derwid anmärktes de förut nämnda afwikelferna från uniformiteten, hwarwid D. frågade, hwarföre W. icke observerat och rättat dem förr, då han enligt eget påstående i 7 år haft inseende öfwer Tulin's ämbetsförwaltning. D. wille ock ursäkta urafilåtandet af rings begagnande wid wigslar dermed, att flera brudpar ingen ring egde och att, om en lånt ring begagnades, kunde det oroa de wigde att den återtog, enär enligt formuläret wälsignelse nedfallades "öfwer den, som ringen skulle bära såsom ett wårdbeten." W. kunde ej neka, att folket i Karups pastorat kunde katechesen bra utantill, men fann endast så som kunde beswara frågor angående des rätta förstånd. D. fick naturligtwis tillsägelse att

rätta sig efter uniformiteten. Han var på febnare åren mycket sjuklig. Död $\frac{7}{6}$ 1749. — Gift m. Maria Elisabeth Tullin, dotter af företrädaren; hon var född 1711 blef gift 1731, och dog 1776; efter prosten Botfaccs uppgift i ett bref hade hon 1748 legat till sångs 11 år. Barn: Knut, d. som pastoradj. i Carlshamn. — Per, fgl. hofpred. och past. i St. Wåhla i Upsala stift. — Jakob, past. i Fosse. — Erasmus, regementsskrifware i Finland. — Johannes, past. i Rättraby. — Jöns, soederbruksinspektör i Runneby. — Pål, d. som pastoradj. i Runneby; g. m. Anna Stina Botfacc. — Anna Stina, g. m. prosten Borg härstädes.

8. Jöns Thulin, son af prosten Knut T. och född här $\frac{12}{11}$ 1706, blef student 1725, begärdes 1730 till fjerde profspredikant här efter fadren, prestwälgdes $\frac{9}{3}$ 1733 till medhjelpare i Haslöf i Halland, der han sedan lärar varit ordinarie komminister, blef magister 1734, begärdes 1744 till fjerde profspredikant i Barkåtra, blef 1749 jemte brodern Christian nådarsprest här, kyrkoherde $\frac{10}{11}$ 1750, tilltr. 1752. Han ihågkommes såsom en gudfruktig och nitist lärare. 1765 öfwerlämnade han pastoralwården och inkomsterna af ena soännen åt Edward Corwin. Hans hustru öfwerlagade 1768 i Augusti detta såsom oslagligt, önskan att hennes bror måtte blifwa vice pastor. 1766 började T. lida af twinfot och slag samt "förlorade målet och alla kroppens krafter," enl. konf. prot. Död $\frac{20}{9}$ 1768. — Gift 1. m. Margreta Lunnæus, prestdotter från Haslöf, död efter 10 års äktenkap 1745. I detta äktenkap föddes 4 söner och 3 döttrar, af hwilka endast äldsta döttern, g. m. komministern Edw. Corwin, öfwerlefde fadren. 2. $\frac{27}{3}$ 1752 m. Gabriella Laurentia Nykiöref, dotter af prosten Johan Gabriel N. i Höja; hon dog i Höja $\frac{10}{2}$ 1777.

9. Lars Anton Borg, son af borgmästaren Anton B. i Malmö och Christina Lorch, prestdotter från Swedala, föddes i Malmö $\frac{10}{6}$ 1727, gick först i Malmö skola, wen underwises sedan af sin kusin prosten Lorch i Hjerås och andra privata lärare, sattes 1737 i Lunds skola, blef student 1741, magister 1745, åtföljde en tid sin fader på lagmansting och 1746 till riksdagen, antogs 1747 till "ämneswen wid fgl. wetskapssakademien" och blef s. å. lärare i fysik, hade kondition

i flera adliga hus, blef tillf. rektor wid Helsingborgs skola 1754, då staden sökte rättighet att tillfatta skolårare, prestwigdes $\frac{30}{8}$ 1755, blef konrektor wid Malmö skola 1756, predikade 1760 på hofwet öfwer evangelium på 23 sönd. e. Trin., "en i dessa tider nog kritisk text," och blef derefter fgl. hofpredikant, rektor wid Malmö skola $\frac{4}{2}$ 1767, pastor här efter extra ansökning $\frac{5}{12}$ 1769, erhöil prostetitel wid inkallationen 1770, war riksdagsman 1778, blef vice häradsprost 1780, ordinarie 1785. Död $\frac{27}{10}$ 1800. — Gift 1. $\frac{4}{1}$ 1757. m. Margreta Eleonora Öster, f. 1728, d. $\frac{14}{4}$ 1774, föymansdotter från Helsingborg. Barn: Anton Peter, f. $\frac{5}{3}$ 1758; inspektor. — Christina Maria, g. m. prosten S. Brandt i Örtofta. — Susanna Katrina, f. $\frac{19}{11}$ 1760. — Ingrid Juliana, f. 1763, d. 1764. — Ulrika Sophia, f. $\frac{23}{6}$ 1765. — Fredrika Cecilia, f. och d. 1770. 2. $\frac{9}{11}$ 1771 m. Anna Christina Duding, f. 1741, d. $\frac{27}{1}$ 1776, dotter af kyrkoh. Nils D. härstädes. Barn: Nils, f. $\frac{28}{2}$ 1772. — Johan, f. och d. 1774. 3. $\frac{21}{10}$ 1776 m. Elisabeth Ulrika von Gelse, f. 1751, dotter af biskop Olof Gelfus. Till detta äktenskap hade prosten Borg fått kunglig tillåtelse och jemväl tillförfäktan för henne att ej förlora adelsprivilegierna genom sin förbindelse med en ofrälse person.

B. war en man med godt hufvud och saknade icke kunskaper. Inom sitt stånd åtnjöt han mycket anseende. Han har lätit trycka några tillfällighetsverser och en lifpredikan öfwer prosten Hellman i Barkåkra. Öfwen har han enligt trovärdig uppgift författat och hållit en juldagspredikan, som i senare tid blifwit tryckt. Den handlar om "den andliga jufstugan, med sina lefar, gätor, dans m. m.," och detta underliga ämne behandlas med mycken syndighet. Ett stilprof må anföras: "J ären ej wane att sitta så länge med torra munnar. Lätom of bricka Hans skål, som drack wår skål af Guds wredes kalk ända till botten, då Han smakade döden för of alla. Han har i det skället gifwit of ett win, der ingen drägg uti år; men kanhända J wiljen hafwa Brännewin. Ty J tycken det är intet gille, utan der wantar wål af det slaget. Här skall bli råd derför. Af Jesus, det rätta hwetefornet, malet i Guds wredes qwarn, tillsatt med våra synderö gäst, brändt uti helfwetets hetta un-

der örtagårdskampen och på korset, hafwa blodiga swettdroppar utflutit, som sedan blifwit klarade i uppståndelsen och der wordne till ett lästeligt brännewin, som dämpar alla uppstigande onda lustar och begärelser. Lätom oss taga wäl till life deraf! Och det skall ej göra oss galna i hufwudet, utan förståndige på Herrans wilja." Den förutnämnda lifpredikan, som han utgifwit, innehåller allslinga besynnerligheter eller löjligheter.

10. **Carl Kullberg**, son af en fattig snickare i Helsingborg Anders K. och des hustru Johanna Engelholm, föddes i Helsingborg $13/8$ 1742, gick i skola dersammastädes, men afgick i anseende till brist på kost dagar från denna skola till Landshofrona 1756, blef student 1761, prestwigdes $14/12$ 1765, blef magister 1768, vice pastor i Strö och Skarhult s. å., kyrkoherde dersammastädes 1770, responderade wid prestmöte s. å. och war vice præses 1780, erhöill profetitel s. å., utgaf sina synodalfrågor såsom specimen för theologiska doktorsgraden och promoverades till theol. doct. 1782, blef 1793 vice och 1795 ordinarie prost i Frosta härad, erhöill transp. hit $9/3$ 1802. Död $17/2$ 1808. — Gift $29/6$ 1770 med Johanna Wallstedt, dotter af kornetten W. på Hardeberga; hon dog i Båstad 1835. Barn: Anders, f. $9/8$ 1771, d. $6/5$ 1851; handsekreterare hos kronprinsen Carl August, sedan statssekreterare, en af de 18 i Sw. Akad., sist biskop i Kalmar. — Olof, f. $25/2$ 1773, död som provincialläkare på Öland. — Brita Regina, g. m. prosten Dahlberg i Gladfax. — Johanna, g. m. prosten Zetterström i Strö. — Carl Gustaf, f. 1777, d. som student. — Magnus Fredrik, f. $6/2$ 1779, d. som apothekare i Westerwik. — Ulrika Dorothea, g. m. fadrens efterträdare. — Carolina Beata, f. $23/7$ 1784, d. $25/4$ 1850, g. m. qvartermästaren Ehardt i Glimminge. — Christina Charlotta, f. $25/8$ 1785, g. m. kommissionslandtmätaren J. Bergström i Båstad. — Emanuel, f. $9/6$ 1786, prest och innehafware af klosterslägenhet i Gudmuntorp, d. $5/6$ 1835. — Adolph, pastor i Gråmansorp. — Stephanus, f. $26/12$ 1791; sinnesswag och krympling. — Maria Magdalena, g. m. 1. prosten Raab i Förslöv, 2. prosten Möller i Hjarnarp. — Aron, f. $6/1$

1794, d. $\frac{6}{3}$ 1819 som klosterare i W. Karup. — Desutom ett dödsfödt barn och 5 barn som dogo i späda ålder.

Dr Kullberg war på sin tid en af Lunds stifts lärdafe och mest ansedda prester samt en af dem, som utöfwade det största inflytande på folkets religiösa lif. Hans öfvergång från den herrnhutiska skolan till den Roos-Bengelska wäckte stort uppehåll och åstadkom hos många en lifnande förändring. Hans polemik mot herrnhutismen war ej blott stark, utan mer än skäligen hård och skoningslös. Jfr. I. 192. R:s biographi förekommer i Biogr. Lexikon, der hans skrifter också nämnas.

11. **Sven Didrik Nibelius**, son af regementspastorn Bengt N. och A. C. Wogæus, prestdotter från Örskellunga, föddes i Behrstorps socken $\frac{30}{3}$ 1769, blef student 1786, magister 1790, prestwigt $\frac{15}{6}$ 1793, alltså före den lagliga åldren 25 år, extraord. regementspastor wid norra skånska kavalleriet s. å., undergif sig pastoralexamen, blef ordinarie regementspastor och föreslogs till Dwidinge pastorat 1794 wid endast 25 års ålder, blef pastor i Lyngby af Bara härads $\frac{11}{3}$ 1801, tilltr. 1803, prost i Bara härads 1808, transp. hit $\frac{4}{2}$ 1809, tilltr. 1811, tillf. prost i Bjära härads 1819, ordin. 1821, riksdagsman 1828. Död $\frac{10}{4}$ 1832. — Gift $\frac{17}{6}$ 1811 m. Ulrika Dorothea Kullberg, företrädarens dotter f. 1782 $\frac{22}{6}$, d. $\frac{2}{6}$ 1852. Barn: Adelaide Charlotte, f. 1812, g. m. ryttmästaren Christian Håkansson. — Carl Wilhelm Benedikt, f. 1816, egare af säteriet Hemmeslöf i Halland, g. m. fröken Brummer.

12. **Carl Christian Eberstein**, son af biskop Carl Johan E. (se I. 238), föddes i Lund $\frac{23}{3}$ 1794, blef student 1802, magister 1811, docent i grekiska 1812, extraord. adjunkt 1813, ord. adj. i grekiska 1815, rektor wid Helsingborgs skola 1819, titulär professor 1821, prestwigt $\frac{29}{7}$ 1823, pastor i Wisseletofta 1824, tilltr. 1826, honorarieprost 1829, transp. hit $\frac{31}{6}$ 1835, efter att hafwa blifwit kallad till fjerde prosfpredikant, tilltr. s. å.

Gift 1817 m. Ingrid E. Ursell, dotter af kronobefallningsmannen Olof Ursell. Barn: Maria Helena Rosalia, f. 1818, g. 1834 m. prosten P. Wallgren i Ekstad af Wisby stift. — Carl Olof Walfrid, f. 1820, d. som filosof. kan-

bidat 1847. — Christian Harald Victor Theophil, f. 1833; student. — Carl Johan August, f. 1834, d. som student 1854. — Lydia Josephina Ostaria, f. 1830, g. m. v. häradsköfd. Urfell.

Skrifter: se Lunds stifts matrifel år 1854. Förf:s predikningar äro anmälda i theol. qwartalsfr. 1830 af Th—r, som yttrar: "Förf. synes icke i detta arbete hafwa nedlagt alla frukter af ett trognare bibelstudium. — — Den ojemförligt bästa ibland predikningarna synes för Rec. vara den sista, hållen såsom profpredikan i Lunds domkyrka. — — — Den framträder i det hela såsom en klar, sinnrik och någorlunda utarbetad framställning af texten, och som det vill synas Rec., en fri, men icke olycklig esterbildning af den owanligt begåfwade mans lärosätt, hwilken sednast såsom innehafware förwaltat det embete Författaren då sökte" (Schartau). — — "Finner förf. tillfälle att med mera omsorg bearbeta sina afhandlingar, så är naturligt, att de icke derpå förlora."

Kyrkoherdar i Förslöf och Grefwie.

1. **Mogens Pedersen Trane**, född i Wiborg i Jutland, war enligt instriften på hans epitaphium i Förslöfs kyrka pastor här 42 år och prost i N. Åsbo och Bjåra härader 32 år samt dog $14/1$, 1613. Han erhöll 1607 sin nedannämnde son till kapellan. 1612 hade han på 1° år icke hållit någon visitation, men kråfde lifwål visitationspenningar. Som prost förekommer han i hyllningsakterna 1584 och 1610. I sigillet hade han en trana. Öfwer hans hustru sattes ock ett epitaphium i Förslöfs kyrka.

2. **Seweren Moenssön Trane**, son af företrädaren och född här 1589, blef medhjelpare här 1607, ordinarie pastor 1613 och lefde ännu $19/7$ 1655, men dog säkert s. å. Enligt B.B. war han en bestedlig man, men predikade sömnigt, talade mycket fort och åstadkom föga uppbyggelse. 1650 fick han sin son Rasmus till biträde; denne blef sedan pastor i Banstad. Hustrun war dotter af prosten Rasmus Fris i W. Karup.

3. **Mogens Salmonsøn**, skåning, prestvigdes till komminister här $28/7$ 1654 och blef $2/12$ 1655 af kaniken i Lund, professorn wid Köpenhamns universitet Joh. Zoëga antagen till vikarie wid Grefwie socken, som war patronel under det kanikdöme, som prof. Zoëga innehade. Herr Mogens' skyldigheter woro att lära Guds ord rätt och lesa ostraffligen, samt att till nämnde professor eller hans efterträdare wid kanikdömet ärligen i Lund före S. Laurentii dag leswerera sex pund smör, godt och wäl wägd. Naturligtwis har han, wid samma tid som han blef pastor i Grefwie, också fått fullmakt på Förslöf. Han begärde 1672 i anseende till sina ringa inkomster att få åtnjuta inkomsten af en mjölkvarn, hwilket K. M. afflog. Död omkring 1676. Hustrun hette Katrina och war dotter af kyrkoh. i Höja Lars Trågård; hon omnämnes här nedanf. H:re Mogens hade åtta barn. En son Salomon omnämnes 1685.

4. **Börje Persson Kock** eller **Magirus** erhöll $9/2$ 1677 generalguvernören von Fersens collation på detta pastorat och prestvigdes två dagar derefter, men synes under de nästföljande frigsåren icke hafwa uppehållit sig härstädes. Efter frigets slut återkom han hit och wille taga pastoratet i besittning. En prest från Halland, wid namn Pål Larsson Åberg, skref $29/1$ 1680 till biskop Hahn, att han under Kocks frånwaro 4 år förestått pastoratet, och, då han förut i Halland under 14 år utstått många travaljer, hoppades han få blifwa wid pastoratet samt anhöll att Kock, som wille utkasta enkan med hennes sju barn och war förlofwad med en fogdedotter, måtte förflyttas till annat pastorat. Kock sade sig hafwa tänkt på "giftermål med enfans hus," men då hon förlofwat sig med Pål Åberg och hennes dotter rymt till Danmark med en snapphane, och Åberg defutom skulle hafwa yttrat, att han heldre skulle låta slå en knif i sig, än låta någon taga Katrina sal. herr Månse's ifrån sig, så slog herr Börje dessa tankar ur hägen samt begärde och erhöll sin patrons tillåtelse att gifta sig "hwardt han wille." I förtröstan derpå att han hade fullmakt på pastoratet lärde han ock warit djerf nog att yttra, att han icke aftade hwad biskopen skref. Emedlertid inkommo till biskopen klagomål öfwer herr Börje, som påstods 1. hafwa skållt alla socknemännen för Judas stallbröder, 2. kallat dem paddor och fantaster, 3. wid nattwar-

dens utdelning blott satt kalfen till näsan på en person, men intet gifwit honom af winet, samt 4. "förföljt sina åhörare till niende knå." Han påstod, att anlagelsen war en tillställning af prestenkan och herr Pål; hwad första punkten angick, erkände han sig hafwa sagt: "Skole mand nu effterfråge om endnu i werlden fans den som efftersätter en Christi lärjung honom at förråda och förderfwa, kändste skole finnos i denne menighedh de som icke bättre vore end de Ypperste Præster, ja Judas och Forrådere"; beträffande andra punkter uppgaf han att, "då han såg en som grinade och log, iffrades han aff nidkiærhet for Guds åra och sade: Anden säger i Upenb. 16: Jag såg tre orene ander gå aff dragens mundt ligesom Padder, och wid desse Padder ligner iagh alla eder som Guds-ordh medh gabende och sqvaldrende forhåner och wanvyrder;" hwad angick förseelsen wid nattwardsutdelningen, så hade herr Pål, "som löber altid omkring iblandt Bönderna" och som angifwit den, på den dagen, då den skulle hafwa skett, ej warit i kyrkan, utan förmodligen "med conjuratis warit tillsammans i kroohuus" och uppgjort sina förföljelseplaner; den sjerde anlagelsepunkten förklarade han wara osannfärdig. Twänne bönder i Grefwie klagade att herr Börje lofwat dem att slippa blifwa kyrkowårdar mot det att de gäfwе honom något, men, då de intet hade att gifwa, "oplufte han dem strags på predikestolen at vere kirkeverger" och ålade dem att anställa communionvin, men lät dem allsida få någon kunskap om kyrkans medel. Pål Åberg infann sig i Helsingborg, då drottning Ulrika Eleonora första gång beträdde swenskt jord, och utbad sig der hennes rekommendation till befordran, och skall detta warit den första supplif som framställdes till henne i Swerige. "Katrina her Månses" erhöll $\frac{1}{8}$ 1680 K. M:s resolution att hon eller en af hennes döttrar skulle blifwa wid pastoratet och "med en tjänlig och till kyrkoherde duglig prestman försörjas," hwarefter hon oupphörligt klagade öfwer herr Börje, som bemägtigat sig inkomsterna af pastoratet, samt anhöll att han måtte bortflyttas och Pål Åberg i stället infättas till pastor. Börje Kock blef i slutet af siftnämnde år försänd till Billeberga (se III. 303), och $\frac{13}{8}$ 1681 resolverade K. M., att Pål Åberg skulle installeras som pastor i Görslöf, "om han befanns capabel och wärdig," då K. M.

wille gifwa honom fullmagt, emedan han wille taga enkan till äkta och hade bestridt pastoralwården under kriget. Detta oak-
tadt blef herr Pål Åberg icke pastor här. Biskop Hahn yttrar
i ett bref $^{9/11}$ 1681, att Förslöf war "ett godt pastorat och
wacker folk der på orten" och att herr Pål Åberg, som utan
biskopens wetskap skaffat sig kungligt bref på pastoratet, "dock
helt conditional," sedermera skulle hafwa "offenderat H:r Ge-
neralmajor Ranck, och på sådan händelse torde blifwa incapabel
samma condition at åtnjuta," hwarföre herr Hans Stirm torde
kunna acconmoderas med fallet. Katrina herr Månsees, hvars
trolofning med Pål Åberg också war "helt conditional," war
icke obenågen att gifwa sig med Stirm. Denne blef pastor i
Förslöf, och herr Pål, som i slutet af år 1680 tjenstgjorde i
Båstad, blef sedan medhjelpare i Ausås, der han dog 1693
(se sid. 166.).

5. **Hans Nilsson Stirm** war förmodligen född i
Westerås stift, blef student i Greifswald 1665, erhöi s. å. af
biskop Winstруп tillåtelse att predika och 1666 att söka prester-
liga sysslor, samt prestwigdes i Westerås $^{9/2}$ 1673 till hofprest
hos fältmarschalken Christer Horn. Denna syssla innehade han
till 1676, då han kom i samma egenkap till landsdomaren i
Skåne Ulf Bonde; 1677 mottog han enahanda befattning hos
presidenten Knut Kurck. 1682 $^{9/1}$ aflade han ed som pastor
härstädes och förband sig $^{9/1}$ s. å. genom revers, att gifwa sig
"med enkan eller dottren, hwilken af dem Gud genom sin fader-
liga providens behagade honom tillfoga." Enkan blef den som
sicke Hans Stirm till man. I bref till biskopen berättade han
 $^{17/2}$ 1682, att han blifwit installerad 3:dje sönd. efter Tretton-
dedag. I Förslöfs socken hade man wisat sig nöjd med K. W:s
förfogande angående hans utnämning, men "i Grefwie war
något sorl neder i kyrkan mot åndan på probstens tal, men allt
sedan bewijst mig all benågenhet och lydna; H:r Pål Åberg
war udi förskningen nogot otollig aff den reflection han hade
på K. W:s allernådigsta utgiffna breff på dhetta Pastorat,
men allsedan bemötat mig med aldrastörsta heber och wänlighet."
Presthuset war mycket fattigt och prestgården förfallen. Herr
Hans' förnämte relationer och swenska börd hade icke förwårfwat
honom den åkting, att häradsprosten Rhodes förslag, att han

mätte blifwa vice häradsproft 1683, af biskopen gillades. En häradsbåfving Möller i Båstad, som 1685 hade en twist med Stjern, beklagade sig öfwer hans "piquante och inurbane skrifsart." 1687 ålades S. att sig förklara, af hwad myndighet han tillåtit en person "att swärja på öppen bibel, hwilket lände werdsliga öfwerheten till stor prejudice." Död s. å. Med sin hustru Katrina lär han icke haft några barn. Om hennes tillställningar för att ånyo blifwa konsewverad wid pastoratet anföres åtskilligt i nästa biographi.

6. **Jöran Warbergh**, son af kyrkoh. i D. Karup af Götheborgs stift Nils Arwidson W., blef 1687 eller i början af år 1688 af K. M. utnämnd till pastor härstädes. Då han icke wille förklara sig benägen till "giftermål med enkans hus," utan sade, att "sådant fordrade betänkande, och lämnade det åt Guds styrelse," wäckte det stor förbittring hos prestentkan och det henne tillgifna partiet i församlingarna. Då W. % 1688 blifwit installerad såsom pastor, uppstod ett stort tumult, i det en hop unga drängar och pojkar samt några äldre män rusade in i prestgården stojande och larmande. Då Warbergh frågade, hwad de wille, swarade de under mycket buller och shri: "wi wilja fråga, om I will gifta er med någon af prestahuset; wi skola alla stå med enkan, och will I icke som wi, så skall det aldrig gå som I will, eller blifwa som I tänken." Prestentkan begärde hos K. M. att få blifwa wid pastoratet och insände derjemte församlingarnas klagomål mot W. Han anklagades att hafwa smådat församlingens medlemmar, kallat dem tjuftwar och skälmar o. s. w. Undersökning hölls % s. å. af prosten Hofwerberg, biträdd af kyrkoherdarna Frid i Kropp och Bartz i Wäsby. Somliga uppgåfwo, att W. blott sagt: "skarns folk gör skarns gerningar," och flockaren sade att, då några bönder lagt armarna under hufwudet och somnat i kyrkan, hade W. bedt dem afstå sig, att ej djefwulen måtte lägga örngott under dem. W. klagade %₁₀ s. å., att han måst hyra sig rum i Båstad, emedan enkan icke welat upplåta bostad åt honom i prestgården; hon hade ickeheller welat kontrahera med honom om lön för ämbetet's förvaltning under nådåret. Konsistorium öfwerlämnade saken åt K. M., fruktande att "efter sådana con- troverser blefwe aldrig något christeligt förtroende mellan W.

och församlingen, hwarest ett temligen hårdt folk war." K. M. resolverade $14/11$ s. å. att, om ej oenigheten kunde biläggas, skulle den, så widt werldsliga mål wore i fråga, remitteras till laga domstol. Detta steddde, och de som deltagit i tumultet måste göra afbön, betala rättgångskostnader och till W. för hans expenser erlægga 50 daler smt. Prestenkan upphörde icke att påyrka W:s aflågsnande. I tgl. br. $8/8$ 1690 yttras, att detta ej kunde bewiljas, men i anseende till hennes förra mans lidande under friget och församlingarnas supplik om hennes konsevation anbefalldes konsistorium, att "i fall någon i lähra och lesverne skickelig Prästman skulle sig angifwa, som tänkte at ingå med henne, eller någon af hennes döttrar, Echtenskap, I då sökien wijs förefallande öpning af något tienligt Pastorat densamme därmed at accommodera, på det Enkian och hennes hus måtte samedelst om icke på ett så på annat sätt blifwa conserverad." W. hade bjudit henne 100 dal. smt, men hon war icke nöjd dermed. Suruwida hon kom till något pastorat mera, år ej kändt. W. war utan twifwel en rast men, dock mera intresserad af werldsliga bestyr än af prestämhetet; åfwen war han icke så litet kitslig och trätgirig. 1691 responderade han wid prestmöte. Wid visitation 1707 rädde ett fredligt förhållande mellan honom och församlingarna. 1708 öfwertog han på arrende Engeltosta gård, hwilket konsistorium ansåg wara "en oanständig handel och contract" samt stridande mot kyrkolagen; det ansågs och förorsaka stor skandal och möjligen kunna föranleda, att presterskapet blefwe så mycket mera genom contributioner graveradt. W. mente att han utan synnerligt beswär kunde bestrida gårdsbruket wid Engeltosta och att inga menliga följder deraf skulle uppstå. Såsom disponent af nämnde gård kom han i gräl med sin ämbetsbroder, kyrkoh. Leche i Barkåkra, som klagade att W. låtit intaga hans kreatur under "swordomar och grymma utlätelser." 1711 $22/8$ blef W. prost i N. Åsbo och Bjära härader. S. å. öfwergiel honom den olyckan att prestgården brann upp. Pesten rasade åfwen s. å. på wåren med stor häftighet. W. beskrifwer i bref $26/8$ till ståndet inom pastoratet såsom högst bedröfligt; tvåhundra äldre och yngre personer funnos, som icke sjelfwe hade något att leswa af; många gårdar woro öde, och spannmål till utfåde

funde ej anstallas; i Grefwie hade i anledning deraf och för pestens skull jorden icke blifwit skött. W. wäckte misnöje mot sig genom godtyckligt försarande wid wärfningen 1717. Hæradshöfding N. Langelius förfrågade sig i konsistorium s. å., huruwida man såsom blasphemii borde anse qwartermästaren Johan Rudolf Brucez, korporalen Johan Hwalings och ryttaren Håkan Lustigs uttryck, hwilka "kallat profsten Warbergh för Gud Fader, Pähl smed för Guds Son och kröpplingen i Slöf för den helige ande." Konsistorium swarade, att det "wore fuller mycket wanwördeliga, styggeliga och öfwerdådeliga ordafätt; men att, då deras förklaringar gåfwe wid handen, att de liknelsewis och efter der å orten någon oförsvarlig wahnlighet att tala, till sådane grofwe och wederskyggelige expressjoner kommit, utan ogudaktigt uppsåt att Gud försmåda, utan för att hämnas den prejudice, som dem genom probstens förwällande wedersarits wid wärfningen och förebita bönderna deras alltför stora förtröstan till probstens myndighet, funde de icke anses skyldige till blasphemii; dock borde deras tal anses wanwyrdeligt, wederskyggeligt och straffwärdigt, enär hwarje christen bör hafwa största ömhet och wyrdnat för den heliga treenigheten" o. s. w. W. blef s. å. anlagad och håktad med anledning af en högmålsprocess. Han hade nemligen dels låtit några drängar rymma till Danmark för att undgå utskrifning, dels ock, under det dansfarna woro i landet, sålt wed till Köpenhamn. Han påstod wäl att han ej wisse hwart weden blifwit förd, men "Skepparkrokarna," som transporterat den, intygade att de sagt för honom, att de icke funde för danska flottan, som låg i sundet, framkomma till Malmö, hwarpå han bedt dem föra weden hwart som helst och dit, der bäst betalning erhöles; de hade ock wid hemkomsten berättat, att weden blifwit försäld i Köpenhamn. W. dömdes af frigsrätten att mista lif, ära och gods, men fick nåd på högre ort. Gmedlertid utbröt kontraktisternas misnöje med Warbergh i full låga, och de begärde 1719 att få en annan prost med oberystadt namn. Konsistorium försökte att tillwägabringa förlikning, men W. fanns länge obenägen dertill och "fortrade oculum pro oculo lifasom de phariseer, då han heldre borde observera Matth. 5: 25, 39, 44. och Luc. 17: 3, 4." 1721 blefwo de ändtligan förliste, men

någon rätt wänskap kunde i anseende till W:s fittslighet ej uppkomma. 1725 wille han hålla wistation i W. Parup, ehuru konsistorium redan förut förklarar, att prosten Tullin derstädes wore fri för hans inspektion. W. fick allwarlig tillsägelse att ej söka att wäda twist och oenighet, utan winnlägga sig om fridsamhet o. s. w. Hans husliga omständigheter låra, åtminstone under sednare hustruns tid, warit mindre behagliga. Måhända föranleddes han deraf att mycket wistas utom hus. Han sysselsatte sig mycket med jagt och war till och med på resan mellan kyrkorna försedd med bössa; äfwen låg han ute på sjön och fångade skälhundar. Det skall en gång händt, att han en söndag efter första messans slut for ut till en ö, der skälhundar wistades, men fästade ej båten bättre wid land, än att den kom lös och dref ut åt sjön, och prosten måste blifwa qwar på den tills aftonen. Derester skall han fått tillnamnet "Skälaprosten." Han dog 1737 och bars till grafwen af 12 yngre prester, hwilka singo hwardera en silfwersted med instrift: Jesus wann. — Gift 1. m. Christina Pedersdotter. Barn: Johan Peter, död som löjtnant 1717. — En dotter war gift med kyrkoh. H. Barfoth i Östraby och en m. häradshöfding Ekwall. 2. m. Judith Klerck. Måhända är hon den Judith Sophia Klerck, som 1711 war förlofwad med ryttmästaren Johan von Segern, men wille skiljas wid honom; detta afstyrkte konsistorium, wiljande "i giörligaste måtto sökia att föräna deras sinnen och samweten, som allaredo inför Gud och des församling contesterat och upwist et redeligt och förtrolligt hjerta med hwarannan, at få mycket mera derutinnan fortsara och giöra et önskligt slut, androm till upbyggeligt exempel." Prostinna Warbergh klagade 1718 öfwer den behandling hon rönte af sin man. Förmodligen förliftes de då, men 1720 klagade hon ånyo och styrkte med läkarebewis, att han slagit henne med en böspipa, så att hennes helsa och lif stätt i fara; hon hade halfnaken måst fly ur huset. De instämdes för konsistorium och insunno sig $\frac{7}{9}$ s. å. Han påstod sin hustru hafwa "warit en ostyrig, trätosam qwinna, infallit i hans ämbete och deröfwer oförståndigt dömt, till största förargelse, betagit honom des lydna af tjenstefolket och dispositionen i huset," samt mente sig "för sin näpft på henne wara saklös." De förmanades af

konfistorium och påmintes enl. kyrkolagen, huru illa de af djefwulen wero besvärde, att de så trättes och fletos med sitt eget fött, samt hänwistes, då sådant intet werkade, till werldslig domstol. Huru det der gick är icke kändt.

7. **Hans Eurodius**, son af kyrkoh. i Finja, sedermera prästen i Grönby Thomas E., föddes $\frac{9}{7}$ 1703 i Dräholmia af Finja socken, sedan förälldrarna några dagar förut genom eldsväda blifwit huswilla, blef student 1718, magister 1726, hade wrefter kondition hos riksrådet grefwe Strömselt och prestwigdes i Upsala, blef sedan vice pastor i Womb och fick för sin tjenstgöring derstädes godt witsord. Då han sökte Förslöfs pastorat, reste han sjelf till Stockholm för att utwerka sin utnämning, som skedde $\frac{27}{9}$ 1737; pastoratet tillträdtes 1738. Han synes icke hafwa saknat hufwud och kunskaper, ejheller omsorg om sitt kalls ordentliga beskribande, men war sjuklig, och trodde sig wara det i än högre grad än han war. 1742 begärde han att få twänne adjunkter, af hwilka den ene skulle wara blott katechet. 1749 ingaf han ett widlyftigt memorial angående folkundervisningen; i hans pastorat funnos många personer, äfwen gista män och hustrur, af 30, 40 ånda till 70 års ålder, hwilka blifwit försummade i ungdomen och hwarken kunde läsa innan- eller utantill; många kommo ned från Småland och Halland och togo tjenst, men höllos ej i skola, emedan husbönderna wille så mycket som möjligt betjena sig af dem till arbete; med alla dessa personer kunde pastor wid husbesöken intet uträtta, och predikningarna förstodo de icke; med anledning häraf föreslog E., att skolhus måtte byggas, lön anslås, åt en eller flera skolmästare för hwarje socken, plikt bestämmas för förälldrar, hwilka wårdslöfsade sina barns undervisning, fattiga barn understödjas af publika medel, och kronobetjeningen göra presterskapet nödig handräkning; Förslöfs och Grefwie kyrkor kunde hwardera lämna 50 å 60 daler till lön åt skolmästare och fattiga barns understöd, skolhus och fattighus wille församlingarna bygga, om de sluppe bygga sockenstuga; för öfrigt kunde medel insamlas wid lysningar och wigslar, de förmögnare kunde betala för sina barns undervisning, äfwen som wedförråd genom församlingarnas friwilliga bidrag insamlas m. m. 1748 erhöål E. uppdrag att jemte

prosten Botsfacc wara närwarande wid prestwal i Östsjö; han tackade aldraödmjukast för sådan hög gunst, den han med djupaaste wördnad upptagit, men nödgades undanbedja sig uppdraget i anseende till "skjörbjugg, melancholi, gift och wärk, försuamad mage och obestriswelig magebråna," för hwilka frampor han brukade Ramlösa helfobrunn. Enl. Elmgrens anteckning brukade E. om wintren 6 par strumpor och andra kläder i lifa mängd samt war aldrig nöjd. Han asled $\frac{29}{100}$ 1756 och blef "med all anständig heder och lifpredikan af kyrkoherden i Barkåtra Wälårew. och Högl. Herr R. Palm den 20 Juli s. å. befordrad till jorden och des hwilorum i Görslöfs kyrka, der han i choret hwilar sig af allt sitt arbete, och hans gerningar följa honom efter. Litterten war Ps. 94, 19." Så yttras i en uti kyrkoboken införd uppsats om Eurodii lefnadslopp. I denna uppsats, som är hållen i den tidens mest berömmande personalliestil, yttras att den aflidne "i sin tid warit en högt berömmelig, lärd, nitist och högt begäfwad som ock högt wördad och älskad prästman, så wäl af des älsfelige ähörare, som haft honom ganska får, och dersöre hans dödeliga fränfalle med många tärar hjertelligen begråta, som ock af alla andre, höge och läge, som haft tillfalle denna fromma och rebeliga prästmännens högt berömmeliga uppförande uti lära och lefwerne i lifstiden att känna." — Gift med Wendela Galle, som lefde efter honom. De hade dottren Hedwig Eleonora. Elmgren berättar, att hon uppfostrades som en fröken, blef gift med en hospitalsföreståndare Schwerdtfeger i Helsingborg, men rymde i sällskap med en lös person till Köpenhamn och råfode der i yttersta armod, så att hon gif omkring och sålde citroner.

Efter Eurodii död war Nils Malmwif (jfr. II. 211.) närärsprest härstädes. Han uppsatte med egen hand i församlingarnas namn en skrift, hwari han begärdes till sjerde profpredikant i anseende till det wälförhållande, som han så wäl der som på andra ställen ädagalagt, och det stora förtroende, som han åtnjöt inom pastoratet. Wid anställd undersökning häröfver erkände M., att han författat denna skrift, "såsom han ock sjelf bäst kände, huru han sig förhållit på alla de ställen, der han tjenstgjort." Sedan ingafs till domkapitlet en skrifwelse i församlingarnas namn, i hwilken de förnyade sin anhållan och bädo,

att det icke måtte läggas M. till last, att han uppsatt den förra kisten, hwilket stett på deras begäran.

8. **Olof Ingelgren**, son af kronobonden Jöns Mattsson och des hustru Bengta Olsson, föddes i Ingelstad af Örie härads $\frac{2}{3}$ 1698 och blef "hos dessa sina kristeliga föräldrar uppfödd kristeligen hemma samt underwist uti dygd och andra för des stånd och ålder nödige stycken till år 1711, då han lämnade sine föräldrars hus nästan emot deras wilja och begaf sig till Malmös trivialskola" (enl. en uppsats i Görslöfs kyrkobok). 1718 blef han student och uppehöll sig derefter dels i Lund "under nog knappa wilkor," dels hos åtskilliga pastorer på landet, hwilkas barn han informerade jemte det han biträdde med predikande, till des han 1726 $\frac{25}{11}$ prestwigdes på kallelse af prosten Bagger i Trelleborg. 1730 blef han bataljonsprest och 1731 pastor wid burggrafwen Dohnas regemente, hwilket ett par år derefter rekruterades mestadels med tyskar och förledes till Stralsund. Enligt öfwersten Cronhiorts flagan hade J. lofwat att lära sig tyska, för att kunna på detta språk predika för regementet, men aldrig uppfyllt detta löfte, utan gjort blott ringa framsteg i nämnde språk. Under sitt wistande i Tyssland skall J. hafwa döpt två Judar och "till lutheriska läran dragit" åtskilliga reformerta, en af grekiska bekännelsen och 50 katholiker. Märkligt är, att hans ringa kannedom af tyska språket ej lade hinder i vägen för hans omvändelsearbete. 1757 $\frac{1}{4}$ blef han sältproft och 1758 $\frac{9}{11}$ pastor härstädes, tilltr. 1759, erhöil prostetitel 1760, blef häradsprost i Bjära härads $\frac{19}{5}$ 1762 och predikade wid prestmöte 1763. Predikan handlar om "en kristens af Herranom åstade dygdewandel" och synes böra räknas bland den tidens medelmåttiga homiletiska produkter. Han synes icke hafwa ådagalagt synnerligt nit som kyrkoherde, ty 1770 hade på flera år inga förhör blifwit hållna inom pastoratet. 1776 förmådde han sjelf föga uträtta, men wille icke gifwa sin adjunkt mer än 40 daler i årlig lön. I hans hus lefdes så uselt, att adjunkten Botsace uppgifwes hafwa till sin helsa mycket lidit genom brist på det nödwändigga. 1780 erhöil J. vikarie så wäl wid pastors- som prostäm- betet, sedan behofwet deraf wid visitation utröntes. Han dog $\frac{24}{10}$ 1784 och låter hafwa till fattiga bortskänkt den förmögenhet,

som han hopstrapat. I den ofwannämnda uppsatsen i fyrbo-
 boken heter det: "So som denna mannen kände, tillstår att han
 nedlagt mycket arbete i Guds wingård, varit ren och ofkrym-
 tad i gudsfruktan, emot sin nästa uppriftig och trofast. Att
 felaktigheter hos honom fantes, nekade han aldrig sjelf, dock
 stråfwade han att de icke måtte vara af det uppsäteliga slaget."
 Elmgren yttrar: "Han war af stark kroppsbeggnad och god
 helssa, liknade i sina seder medeltidens folk, war rik, men knapp
 emot sig sjelf och andra, bodde illa och lefde uselt, war åtmins-
 stone ej gåstgifsware efter Pauli ord; men war arbetsam, nyf-
 ter, ärlig och fridsam. Om han och hans hustru under sam-
 manlefna den gjort hwarandras dagar ljuswa eller bittra, läm-
 nas derhån. Man kan och bör intet tro flygande rykten." —
 Gift 1752 m. Margreta Horn, enka efter löjtnanten i swenskt
 tjenst och kofferdikaptenen Caspar Bring. Äktenskapet war barn-
 löst.

9. **Hans Peter Wennerberg** *), son af lotsinspek-
 toren och amiralitetsskommisfarien Edward Benedikt W. och
 Margreta Friederichsens (?), föddes i Lorefow $18\frac{1}{2}$ 1750 och
 war den tredje i ordningen af elfwa söner. Föräldrarna, som
 woro gudfruktiga menniskor, inplantade med ord och exempel
 christeliga tänkesätt hos sonen och drogo en öm omwårdnad om
 hans underwisning. Tidigt röjde han mycken lust för sjöwä-
 sendet, men mindre läslust, och de flesta informatorer, åt hwilka
 han war anförtrodd, synas icke hafwa framkallat eller uppmun-
 trat läslusten. 1764 om hösten blef han student, men gjorde
 under en privat informators handledning föga framsteg, till
 dess dåw. adjunkten, sederm. biskopen Heflén tog sig af hans
 underwisning. 1769 kom W. till Stralsund såsom informa-
 tor hos öfwerlöjtnanten, baron W. G. Kaulbars och war der
 till 1773. Under tiden hade han varit i Lund 1771 och spe-
 ciminerat för magistergraden, som erhöles 1772, äfwen som be-
 sökt Greifswalds univerttet. 1773 erhöles informatorplats
 hos kaptenen wid Ostindiska compagniet Jakob Habicht i Gö-
 theborg, med hvars söner han på hösten 1774 reste till Lund.

*) Biographien är mestadels utdragen ur profsten W:s egen uppsats
 öfwer sitt lefnadslopp, meddelad af Hr Hårabsofsten Zönsöson i Förslöf.

Der blef han $\frac{7}{12}$ f. å. prestwigd till extraord. predikant wid Sprengportens regementet på kallelse af förutnämnde baron Kaufbars. 1776 återwände W. till Göttheborg i affigt att söka rektoratet wid tyfsta skolan derstädes, men öfswergaf denna plan, då han till följe af direktören wid Ostind. comp. Jonas Malmes rekommendation $\frac{10}{12}$ f. å. utnämndes till skeppspredikant wid nyhånämnde compagni. Följande året afgick W. med fartyget Stodholms Slott till China, dit ankomsten skedde $\frac{8}{10}$ efter en beswärlig och farlig resa; åstkan slog under en swår storm ned i fartyget, hwarwid stormasten skadades, tre personer döbades och flera fingo contusioner. Sedan faran war öfwerstånden höll W. tackfågelsepredikan öfwer 1 Mos. 28, 16. Han återfom 1778 till fäderneslandet, men afgick ånyo på wären 1779 från Göttheborg med skeppet Lovisa Ulrika, som ankom till Canton på hösten f. å. och 1780 wid midsommaren återfom till Göttheborg. I början af år 1781 anträdde W. sin tredje ostindiska resa, från hwilken han på sommaren 1782 åter anlände till Göttheborg. Om sin tjenstgöring såsom skeppspredikant yttrar han sjelf: "I anseende till den kärlek, wänfkap och förtroende, jag på dessa resor åtnjutit, den ämbetswälsignelse, som stundom wisade sig, kan jag wisst säga, att Herren gjort öfwer allt hwad jag kunde tänka och bedja. Det förra wisade sig alltid i ömt bemötande och rika offer, och som ett wedermåle af det sednare må jag nämna, att jag under min sista hemresa sållan hörde en ed." Efter undergången pastoralexamen 1782 erhöll W. kunglig surwivancefullmakt på Förslöfs pastorat $\frac{23}{10}$, 1783 och sedan pastoratet genom prosten Ingelgrens död blifwit vakant, $\frac{23}{12}$ 1784 ny kunglig fullmakt å detsamma. I förutnämnde sjelfbiographi yttrar W.: "Wid min hitkomst war wäl mycken ofunnighet och oordning i dessa socknar, men Herren öppnade snart många hjertan att de gifwo aft på Herrans ord. Synliga ämbetswälsignelser hafwa varit olika, men så wet jag, att många äro saligt hemkomna, och Herren samlar wäl flere, ty "Han skall se sina lust och nog hafwa." Det har alltid varit mig ett wigtigt arbete med nattwardsbarnens underwisning, och, ehuru frukten deraf icke alltid swarat emot mitt hopp, tror jag dock att de utsädde frön hos många komma till wäxt och wälsignelse. Aft, måtte jag i ewighet få med

många mina åhörare lofva Herran!" W. tillträdde pastoratet 1785, erhöå profvetitel 1791, blef 1811 häradsprofet och lämnade denna befattning 1819. Han ansågs vara något böjd för herrnhutism och högaktades såsom en begåfvad och nitisk lärare. Hans åhörare hade så stor respekt för honom, att någon skall hafva yttrat, att "det wore väl om de fruktade för Gud så mycket som för profsten." W. var ock omtyckt såsom en glad och angenäm umgångsmänniska. Död $\frac{9}{10}$ 1821. — Gift 1785 med Anna Maria Malm, dotter af förutnämnde direktör Jonas M. Hon öfverlefde sin man. Han efterlämnade en son, som blef kyrkoherde i Heröslöf, och två döttrar, af hvilka en var gift med provincialläkaren, prof. M. Wieslander på Rosenhult i Föröslöfs socken.

10. **Niklas Mathias Raab** har uti en kyrkobok i Föröslöf infört en uppsats *) om sitt lefverne, hvilken temligen utförligt skildrar hans barndoms- och ungdomstid. Han föddes $\frac{9}{11}$ 1780 i Löwestad och var son af stomakaren Mathias R. och des hustru Christina Hallgren. Tidigt röjde han mycket begär efter läsning, och förälldrarna beslöto oaktadt sina ringa tillgångar att låta honom studera. Efter att först en tid hafva gått i byskolan fick han 1788 börja att läsa latin för en student, som var informator hos kronolånsmannen Weibull, som bodde i Löwestads socken. Här lärde han dock föga annat än latiniska glosor. En bättre lärare erhöå ett par år derefter i innehafwaren af Löwestads klosterslägenhet, sedermera kyrkoherden i Mellangreswie Jöns Brorström. R. yttrar: "Jag kan icke utan erkänsla minnas den möda han gjorde sig med mig. Jag läste Langii Colloquia, Rydeltii Grammatista philosophans och Cornelius Nepos. Utan att berömma mig sjelf gjorde jag här betydliga framsteg framför de andre disciplarne, så att jag ofta hörde min lärare säga: du är den bästa gosse, för hvilken jag nånsin läst. En gång stref jag en latinisk stil alldeles felfri, hvarunder han stref: Sine ulla vel minima manu ductione ingeniosus Nicolaus Raab hoc exercitium stili ipse conscripsit. Jag kan ej beskriwa huru glad jag blef. Jag föresatte mig att förtjena det flere gånger, men detta hände

*) meddelad af H:r Häradspr. Jönsson.

litwål icke." 1793 sattes N. i Östads skolas rektorssklass, som förestods af M. L. Ståhl, sedan rektor i Christianstad. I den nämnda uppsatsen heter det: "Ghuru man aldrig bör baktala någon, så kan jag litwål ej undgå att säga, att jag litet eller intet lärde af denne M. L. S. Desutom uppförde han sig mången gång mindre wärdigt. Öfta war han högst försumlig. Mina stilar blefwo ocorrecterade. Öfta slog han sina lärjungar, så att de blefwo sängliggande sjuka. Dessemellan lefte han med dem." Ståhl bortflyttade 1794 och efterträdtes af G. F. Malmström, som sedan blef kyrkoherde i St. Harrie. "Äfwen denne," säger N., "kan jag icke minnas med någon synnerlig erkänsla, emedan hans möda med disciplinerna war så ringa. Då han correcterade våra stilar, skedde det alltid tyst, utan all slags förklaring. Han war wißt en allwarfsam och förnuftig man. Litwål slog han gerna. Han hade wissta sätt att affstraffa förbrytelser, som woro löjliga. Woru några bland gossarna owänner, så måste de kysas. Ledde sig någon ofedigt, så måste han stå wid dörren antingen med en gammal peruk på, eller med en farbas om halsen. Sådant kan wäl wara bra för någon tid, men öfta upprepadt förlorar det sin werkan." N. måste här uppstrifwa och läsa utantill latiniska collegier i theologi, logik, psychologik o. s. w., hwilka han ej förstod, emedan ingen förklaring meddelades; han läste Virgilius och Ovidius, men fick aldrig lära att scandera. I anseende till sin fattigdom måste han åtaga sig att mot $1\frac{2}{3}$ r:dr årligen ståda och elda i skolrummen, och fick derföre, samt för sina dåliga kläder lida smålek af de kamrater, som woro bättre lottade. Då han affade sig de förnedrande göromålen, blef han med hotelse af straff tvingad att fortfara med dem. En tid bodde han jemte två andra skolgostrar på skolan. "Att här icke öfwades mycken sedlighet, kan man lätt tänka sig. Lycka i all olycka, att jag icke blef helt förderfward i detta gudlösa näste. Här söp, spelade, rustade man hela nätterna m. m. Huru lätt hade icke en yngling här kunnat blifwa förderfward, men ehuru jag deltagit i wissta af dessa wackra yrken, så bewarade Herren mig dock från undergång." 1798 blef N. student och erhöill samma år en kondition hos en befälningssman, hwilken befattning behölls i två år, under hwilka han också öfta

predikade i angränsande församlingar, utan att likväl af pastorerna få någon webergällning för sin möda. Sjelf yttrar han, att hans predikningar woro söga uppbyggliga, såsom hopfatta af allehanda sentimentala phraser ur Youngs nåtter och andra poetiska skrifter; men någon warning eller någon anvisning till ett bättre predikofätt gafs honom icke af någon äldre prest, utom på det sätt att prosten Buntz i Hörby en dag, efter det R. hållit högmessopredikan, höll en likpredikan, som "icke innehöll annat än ett persflage af R:s predikofätt." 1800 erhöll R. en kondition i Småland och begaf sig 1804 till Pommern i hopp att der kunna få någon förmonligare informatorsp plats än i hemlandet, der lönen wanligen utgjorde 33 r:dr 16 ft., på sin höjd 50 r:dr. Efter åtskilliga, till en del widriga, öden beslöt han att återwända till Sverige, hwilket skedde 1809, sedan han likväl på ett par informatorsp platser förtjent så mycket, att han kunnat betala sina skulder och ändå hade ett litet öfverskott; också hade han 1807 blifwit phil. mag. i Greifswald. Hemkommen blef han $\frac{21}{12}$ 1809 prestwigd, 1811 vikarierande och 1813 $\frac{3}{3}$ ordinarie kollega wid Malmö skola, 1822 $\frac{28}{12}$ pastor här, tilltr. 1824. "Jag sökte förslag, men fick ej förslagsrum med mina 25 tjenstår. Genom min hustrus broder, Statssekreteraren och Commendeuren, sedermera Biskopen i Calmar A. G. af Kullberg fick jag dock utnämning," heter det i R:s förutnämnda uppsats. 1830 erhöll han prostestitel. Död $\frac{22}{6}$ 1831. — Gift 1. $\frac{9}{4}$ 1817 m. Elna Sophia Borgqwist, d. 1819, dotter af inspektoren Ingemund B. på Widtköfle. Barn: Christina Sophia, f. 1818. — Mathilda Emilia f. 1819. 2. $\frac{9}{10}$ 1823 m. Maria Magdalena Kullberg, dotter af prosten dr Carl K. i W. Karup och efter R:s död gift med prosten Möller i Hjernarp. Barn: Elna Sophia f. $\frac{9}{8}$ 1825. Carl Anders Johan f. $\frac{24}{12}$ 1826. Mathias Jakob Olof f. $\frac{29}{3}$ 1829. Nicolina Maria f. $\frac{30}{11}$ 1830. De 2 sistnämnde dogo i späa ålder.

Skrifter: se Lunds Stifts Matrikel 1823.

11. **Wilhelm Fast**, juwelerareson från Göttheborg och född der $\frac{30}{11}$ 1779, blef student 1791, magister 1802, prestwigd i Göttheborg $\frac{9}{6}$ 1804, nådårsprest i W. Karup 1810, erhöll infödingsrätt i Lunds stift 1812 och blef pastor i Våstad

$17\frac{1}{2}$ 1813, tilltr. 1814. Han erhöll 1818 transport till Lådene pastorat i Skara stift, men, då Hårstads pastorats invånare önskade att få behålla honom och K. M. sådant medgaf, så kvarstannade han på sistnämnde ställe. 1830 erhöll han prostestitel och blef 1832 häradsprost, $18\frac{1}{6}$ f. å. pastor Hårstades och tilltr. 1835. Död 1843 efter långvarig sjuklighet. — Gift 1814 med Maria Christina Backman, f. 1781, dotter af prosten Anders B. i Hårstad. Barn: Jonas Anders, död som pastorsadjunkt. Christina Dorothea, f. 1816. Johan Emanuel f. 1817. Carl Wilhelm f. 1819; g. m. J. C. Rasch, prestdotter från Björnekulla. Maria Elisabeth f. 1822.

12. Carl Ambrosius Jönsson, son af garfwaren Mathias J. och Johanna Maria Löf, föddes i Carlskrona $21\frac{1}{5}$ 1798, blef student 1813, vice kollega wid Carlskrona skola 1820, prestwigd $20\frac{1}{12}$ 1821, vice kollega i Carlshamn 1822, lärare wid Skeppgosseskolan i Carlskrona 1823, tillika vic. amir. fångpredikant 1828, fastellspredikant å Rungesholmen 1828 — 32, pastor Hårstades $10\frac{1}{8}$ 1844, tilltr. 1847, blef vice häradsprost 1846 och ordinarie 1847.

Gift 1839 m. Johanna Behebicka Hånenbödet, f. 1811, dotter af prosten Johan Fredrik H. i Nöbbelöf. Barn: Johan Mathias Ambrosius f. $9\frac{1}{2}$ 1843. Anna Maria Charlotta f. $17\frac{1}{10}$ 1845. Nore Wilhelm August f. $13\frac{1}{6}$ 1847. Carl Gustaf Victor f. $26\frac{1}{6}$ 1850. Bernhard Henrik Theodor f. $19\frac{1}{6}$ 1852.

Kyrkoherdar i Barkåkra och Rebbelberga.

Barkåkra kyrka har före 1517 jemte kyrkan i staden Luntertun tillhört kantoratet wid Lunds kapitel. Barkåkra och Rebbelberga socknar nämnas såsom hörande tillsammans redan 1564; troligen förenades de 1555.

1. Niels Andersen prestwigdes 1564 till pastor Hårstades och waldes 1584 till deputerad wid hyllningen. Säfert

är han samtna person, som 1575 kallas Nils Engelberg och 1595 i en inskrift på en altartafla Nils Engelsbeck.

2. **Morten Andersön** var pastor härstädes 1610, men hade säfert afgått före 1618.

3. **Anders Nilsson Engelsbeck**, kanste son af den under n:o 1. upptagne, var troligen pastor här 1618, säfert 1622. Biskopsvisitation hölls här 1622; en talrik menntskostnads församling, ungdomen befanns vara väl undervisad, och allt var i god ordning. Pastor hade "hypperliga gäfvor att lära och sjunga." Han omnämnes 1630 som prost i N. Åsbo och Bjära härader och torde hafva lefwat till 1645. J. W. S. kallas han Hafniensis. Hans dotter Troen var gift m. Hans Mattson, past. i Gråmanstorp.

4. **Frans Leche Jenssen** prestwigdes $\frac{14}{10}$ 1645 till pastor härstädes. Hans hustru Throen Bebersdottet framfödde 13 veckor efter brölloppet ett barn, som hon lät en piga om natten bära bort och utkasta, utan mannens wetskap. Då det kom till hans kännedom, stämde han henne inför kapitlet 1648, men som hon sade åter vara "siugelig ved h:r Frans" (hafwande af h:r Frans), så kunde då intet afgöras. H:r Frans blef s. å. dömd till suspension för otidigt fängslag, men frisländes genom kunglig resolution, och 1650 blef han skild från hustrun. Uniformitetens införande gjorde honom bryderi på hans gamla dagar, ehuru han synes hafwa bibehållit sin rassthet länge (jfr. s. 241). 1682 "undskyldde han sig för att läsa bönen och wällsignelsen på swenska." Död på wären 1685. — Sedan han blifwit skild wid första hustrun, gifte han sig med Magdalena Trågård, prestdotter från Høja och systers till "Katrina hert Månses" i Förslöf. Sonen Jöns efterträdde fadren. Dottern Jannika war g. m. kyrkoh. G. Cervin i Fulltofta och Elsa med Rasmus Botfacc, past. i Herslöf. Enligt kontrakt uppgjort $\frac{20}{7}$ 1685 skulle enkan årligen hafwa 16 tr spannemål, råg och korn, 10 lam, 10 gås, 10 dal. smt, hö och foder till 4 kor och 15 får samt desutom husrum och wed. Det ansågs för drygt för pastor och lärar blifwit ändradt i Oktober s. å.

5. **Jöns Fransson Leche**, född härstädes omkring 1654, gifd i Landskrona stola, blef student 1673, tjenstgjorde

derefter som kollega wid Helsingborgs skola till 1678, då han återwände hem till fadren, prestwigdes till komminister härstädes $\frac{2}{10}$ 1684 och blef 1685 $\frac{27}{10}$ ordinarie pastor. Biskopen ansåg honom 1690 tjenlig att blifwa vikarie wid prosttjensten; dock blef intet prosteförordnande för L. utfärdadt (jfr. s. 210.). Han rekommenderade s. å. sin swåger till Höja pastorat och lofwade biskopen ej blott en redelig tacksamhet utan ock "en efter yttersta ämne honorabel discretion." Rekommendationen blef utan werkan. 1694 förfrågade L. sig i domkapitlet, huruvida han kunde göra "en gratulation till ett skepps, som der byggdes, lyckliga utförande." Domkapitlet, som ej funnit "dyligt uppe i riket practicabelt," ansåg det icke heller synnerligen tjenligt wara, men medgaf gerna, "att skeppet med en bön efter predikan ihågkoms." 1708 $\frac{14}{11}$ erhöL. prostfullmakt, såsom warande "äldst i häradet in ministerio." Wid visitation föregående året hade folket i Barkåkra gjort god reda för sin christendomskunskap. L. dog 1710. — Gift 1. $\frac{13}{7}$ 1686 m. Anna Meisner, prestdotter från Höja, f. $\frac{26}{10}$ 1665, d. $\frac{8}{3}$ 1697. Barn: Frans, pastor i Torrlösa. — Johan, med. prof. i Åbo; han skall warit en af Linnés märkligare lärjungar, ehuru äldre än sin mästare. — Christina, d. 1746, g. m. häradsfogden Henrik Johan Everlöf, hvars son war pastor i Wålinge. 2. m. Christina Paulin, som öfwerlefde honom och blef gift med hans efterträdare.

6. **Anders Lunnius**, bondeson från Lunnarp i Dverrestads socken, föddes $\frac{1}{6}$ 1682, gick i skola i Christianstad, blef student 1702, hade sedan kondition hos professor A. Stobæus och underwiste hans son Nils och brorson Kilian (hvilka båda blefwo professorer) samt prestwigdes $\frac{8}{5}$ 1707 till adjunkt hos prof. Poppelman wid Stångby pastorat. 1709 begärde han att få Brönnepestads eller Sörby pastorat; han led mycket af wärk i rygg och bröst, men hoppades blifwa bättre, om han kunde "bättre hafwa sin kommoditet med wärma och linkläders omskiftande;" nu måste han "wid hwar predikan gå af swett, om jag så groft må tala, så wät öfwer all min kropp af predikstolen än ock om kallaste wintren, att det är intet att undra på att bröstwärken och kroppsens swaghet deraf märkeligen styrkes och förökas." 1711 blef han pastor härstädes och installe-

rades 1712. Wid visitationer 1728 och 1732 yttrade prosten Warbergh belåtenhet med Lunnii ämbetsförvaltning och folkets christendomskunskap. L. begärde 1731 att framför någon annan få Engelholms socken sig tillagd, om den blefwe skild från Össjö och skulle förenas med någon annan landt församling. Död $\frac{2}{9}$ 1734. — Gift m. företrädarens enka Christina Paulin, d. några dagar sednare än mannen; hon war dotter af kyrkoh. i Glimåkra Pål Ennertsson. Barn: Per, kyrkoh. i Kyrkhebbinge. — Henrietta Maria, g. m. sadrens efterträdare. Christina. Då prosten Warbergh inberättade Lunnii död, omnämnde han att i huset woro två döttrar "af wacer wägt."

7. **Mathias Rönbeck** 1735—1744; se wid *Ustab* II. 324.

8. **Nutger Palm**, son af prosten Simon P. i S. Sallerup och född der $\frac{29}{6}$ 1707, gif i skola i Lund, blef student 1724, kom 1731 till kyrkoh. Sundius i Allerum för att öfwa sig i predikande och prestwigdes $\frac{24}{3}$ 1732 till tjenstgöring dersamma stades. 1733 blef han medhjelpare i Brunnby, der han ännu war 1744, då han föreslogs till Barkåkra pastorat. En del af församlingens ledamöter klagade, att då prosten Botface skulle hållit prestwal, hade han i stället endast låtit från predikstolen fungöra, att walet skulle uppstjutas till des komministern Jöns Thulin i Haglöf låtit höra sig; de klagande hade likwäl icke begärt sjerde profspredikant, utan wille hafwa Palm. Denne blef också utnämnd till pastor $\frac{13}{4}$ 1745 och tillträdde s. å. 1760 $\frac{13}{8}$ blef han prost i Bjära härad, anfölls 1761 af slag och dog $\frac{31}{1}$ 1762. — Gift 1735 med Katrina Sinius, dotter af prosten Erik S. i Brunnby. Barn: Erik, past. i Råttaby. — Charlotta Maria, g. m. prosten Jakob Östman i Norrwiddinge. — En son war kronofogde i Ingelstads och Terrestads härader, men råfade i balans och miste dersöre tjensten.

9. **Thure Sellman**, son af prosten Nils S. i Mällby och A. M. Liebman, föddes dersstädes $\frac{24}{10}$ 1722, blef student 1737, magister 1745, orerade på swenskt wers wid flera akademiska fester, blef docens i filosofiska fakulteten 1749 och prestwigdes $\frac{6}{5}$ 1751 i Strengnäs på kallelse af friherrinnan Stael

von Holstein, men lämnade s. å. sin plats hos henne, då hon genom en eldsvåda sattes ur stånd att bo qwar i Stockholm. H. blef sedan adjunkt hos prosten Rönbeck i Nstads, sedermera nåddarsprest och derefter adjunkt i Mällby. Efter kallelse till fjerde prosopredikant blef han pastor här $2\frac{3}{8}$ 1763, tilltr. 1764, responderade wid prestmöte 1766 och erhöll prostetitel $22\frac{1}{10}$ 1783. Död $13\frac{1}{6}$ 1792. Prosten Borg i Karup höll litpredikan öfwer honom. I personlierna skildras H. såsom en arbetsam och nitist man. Han blef $19\frac{1}{7}$ 1760 gift med Fredrika Eleonora Nieroth, d. $12\frac{1}{3}$ 1789, dotter af öfwersten G. J. Nieroth och Sara Pheif. Äktenskapet war barnlöst. De hafwa stiftat ett stipendium, utgörande årligen 11 r:dr 19 st, 2 r:st. b:ap, för en theologie studiosus. Hon kall warit "ett wittert fruntimmer och lyällig poetissa," enl. Ståhl. Han försökte sig på stundom såsom skald; med hwad framgång må läsaren döma af följande prof af hans verser öfwer farbrodern Lars H., pastor i Hammarlöf.

Liksom i klarer winternatt,
 Då himlen inga moln betäcka,
 (Som natteljusfen liksom släcka)
 Och man sig wid en källa satt,
 När i den bubland' wattydrynen
 En bild af himlahwalfwet ser;
 Af stjerneskätt, som stundom ser,
 Förbundnas likwål aldrig synen.
 Så i den dödas hjerteblob,
 Som qwidt sig i des ådror wälte,
 Då man fått ögas lius uedfalte
 På rena hjertats purpurlob;
 Der såg man bygdens stjernor glindra,
 Och spegla sig i detta haf;
 Och fastän swaghet stjernskätt gaf,
 Så kunde de ej glansken hindra. — — —
 Du Hellman dog, men lefwer än!
 Din bild i våra hjertan prälar,
 Af argghet fastän afwund wrålar m. m.

10. **Ragnus Falek**, son af tegelmästaren wid Öfwebäckloster Peter F. och Kjersti Olsdotter, föddes $25\frac{1}{10}$ 1744 i Mellby af Albo härads under en af föräldrarna företagen resa till Kiwik. Tidigt röjde han anlag och lust för läsning, hwil-

ket bemärktes af kyrkoherden Boman i Brandstad, som upptog honom i sitt hus och lät honom läsa tillsammans med sina söner. B. förmådde också föräldrarna att sända honom till Ystads skola, hvarifrån han 1763 kom till akademien och blef student. Derefter antogs en informatoräsbefattning hos major Ridderståhle på Bosarp. 1766 $\frac{10}{16}$ blef F. prestvigd och tjänstgjorde sedan i Åkarp till 1770, derefter i Wisfeltosta till 1776. Efter hans eget vittnesbörd hade han inträdt i prästämbetet utan djupare kristlig insigt och erfarenhet, men fördes sedermera genom läsning af Skriften och goda theologiska böcker, t. ex. Rohrborgs postilla, in i kristendomens erfarenhet. Under sina första prästår gjorde han bekantskap med prosten Lybeck i Stoby, hwilken han alltid högt värderade för det helsosamma inflytande, som umgänget med honom utöfwat på hans egen andliga utveckling och utbildning till en rättstfaffens prest. En andlig växelse blef följden af F:s med fleras werksamhet i W. Göinge härads församling, men då swärmerier der äfwen uppades (jfr. I. 194), så strefwos också dessa på prästernas räkning, särdeles de yngres och oerfarnares, och Galå ansågs böra aflägnas från orten. Han erhöll 1776 missto till prosten Rubenius i Andrarum. Wäl begärde kyrkoh. Ruth i Wisfeltosta att få behålla F. som medhjelpare, och F. sjelf önskade att få $\frac{1}{2}$ års ledighet för att värda sin helsa och föta sina studier, men konsistorium ålade honom strängt att genast efter den 1 Maj s. å. begifwa sig till Andrarum, så lårt honom wore att blifwa bibehållen wid sin befodringsrätt. 1778 war han inkallad inför konsistorium "för att höras öfwer en och annan omständighet, som ej kunnat undgå konsistorii uppmärksamhet." Han erhöi derefter allwarlig tillsägelse att för pastor uppvisa sina predikofoncepter, på det att inga otjenliga ordfätt måtte i dem inflyta, att intet i ämbetet företaga utan pastors wetskap och samtycke, att icke längre eller kortare tid resa bort utan pastors tillstånd samt icke befatta sig med personer från främmande socknar, utan om sådana begärde hans råd, utan widlyftigt samtal hänwisa dem till deras ordentlige lärare. Rubenius anmodades att inberätta, huru F. iakttog dessa föreskrifter. 1779 slapp F. ur denna strånga skola och fick station hos en man af enahanda tänkesätt med honom sjelf, nemligen hos pro-

sten Arsenius i Rifeberga. Efter dennes död kallades F. till fjerde profpredikant i Rifeberga (jfr. 215.). 1789 kallades han enhälligt till pastor i Åfarp, der han vunnit mycken tillgifvenhet och stort förtroende. 1793 $29/8$ blef han pastor härstädes och erhöll profestetitel 1797. Han ansågs för herrnhutare, hwilken benämning den tiden tillades nästan alla allwarligare christna. Såsom predikant afwek han från sin tids sed att läsa ur concept. Hans umgängeswänner woro doktor Kullberg i W. Karup och prosten Wennerberg i Förslöf. F. dog $3/10$ 1809. — Gift $1/1$ 1784 m. Hedwig Elisabeth Sjöberger, styfsdotter till prosten Arsenius, f. $3/4$ 1757, d. $27/8$ 1846. Barn: Christina Elisabeth, f. $12/10$ 1784, g. 1809 med landtbrukaren Alexander Hall. Hedwig Maria, f. $14/9$ 1786, g. 1806 med landtbrukaren John Hain. Petrus Samuel, prost i Raslunda. Jonas Magnus, prost i Wålinge. Johannes Andreas, f. 1792 $23/4$, student 1807; grosshandlare i Gölheborg. Wendela Margreta, f. $27/7$ 1795; ogift. Joseph Rudolph, prost i Gladfax.

11. **Jöns Peter Schrewelius** 1811—1820; se wid Jemshög.

12. **Olof Johansson Karlström**, son af en åbo i Ritskatslösa och född der $24/8$ 1777, blef efter skolgång i Landskrona student 1801, vice rektor i Landskrona 1806, vice kollega dersammastädes s. å., vice kollega i Malmö 1807, ordinarie 1808, magister 1814, prestwigd $16/12$ 1815, pastor här $20/2$ 1821, tilltr. s. å. Död $23/11$ 1856.

Gift $5/10$ 1818 m. Ulrika Dorothea Dahlberg, d. 1843, dotter af prosten Magnus Peter D. i Gladfax. Barn: Johan Magnus, f. 1819, d. som student. — Regina Christina, f. 1821, g. m. handlanden F. C. Hellberg i Landskrona. — Johanna Sophia, f. 1823. — Ingeborg Dorothea, f. 1829, g. m. handlanden S. Johnsson i Örkeljunga. — Anders Theodor, f. 1831. — Fredrika Elisabeth, f. 1835.

Kyrkoherdar i Engelholm och Munkaljungby.

Engelholms stad, anlagd 1517, torde i början hafwa varit förenad med Barkåkra socken, lifasom staden Luntertun förut varit. 1555 war i fråga att Engelholm skulle antingen "ligge til Rebbelbiery sogn eller sielf söde dher Prest och sly hannem sin nödtörfftig underholding." 1584 hade Engelholm och Munkaljungby hwardera sin särstilda pastor, men 1610 nämnes de såsom förenade. Pastoratet uppfördes då bland dem som tillhörde N. Åsbo härab. Herrewadslofter hade patronrätt till Munkaljungby socken, och denna rättighet utöfwades af konungen. 1601 öfverslyttades den på Skillinge genom magestifte mellan konungen och Tage Krabbe. Sedan Munkaljungby prestgård under friget på 1670-talet blifwit förstörd, lades så wäl denna som Engelholms socken till Dösjö och Tosjö pastorat. Genom fgl. br. 22/3, 1734 upplöstes denna förening, men oafgjordt lämnades då, huruwida Engelholm och Munkaljungby skulle höra tillsammans eller icke. Somliga af stadens inwånare wille att den skulle förenas med Dösjö, andra att den skulle läggas till Höja. 1737 blef Engelholms "stadsfläck," som war "så liten och affigkommen," att den ej kunde ensam underhålla prest, förenad med Munkaljungby socken, hvars patronus, egaren af Skillinge landshöfding von Hyltén, medgaf conjunctionen och inköpte en gård i staden till boställe åt pastor, mot det att han sjelf fick behålla prestgården i Munkaljungby. 1747 war fråga om socknarnas åtskiljande, hwilket konfistorium afstyrkte. Sedan pastor tagit sin bostad i staden, uppföres pastoratet bland dem som höra till Bjära härab.

1. **Per.** En pastor i Engelholm med detta namn föreskommer 1575, då församlingsboarne klagade, att han flera söndagar å rad försummat att hålla gudstjenst, att han från predikstolen kallat menige Engelholms män för en "starns almue," att han en natt brutit sig in i Tyge gudsmeds hus och jagat honom och hans hustru ut, samt en gång, då han mött Tyge på wägen mellan Engelholm och Barkåkra, slagit honom blå och blodig m. m. Efter sådana excesser blef herr Per förmodligen affatt.

2. **Hans Jørgensen** nämnes 1584 som prest "af Engilholm."

3. **Anders Lauritzen**. Af ett fgl. br. $27/6$ 1582 finner man att en pastor i Munkaljungby blifwit affatt "för sin utlilbørighed," hwarefter konungens länsmän på Herrewads-kloster kallat Anders Lauritzen till pastor. Denne wille bönderna icke mottaga, men blefwo vertill ålagda genom nämnda fgl. bref. Namnet Anders Lauritzen finnes på en hyllningsfullmakt af år 1584, likwål utan uppgift, att han war pastor i Munkaljungby. Troligen är det samma person som enl. en hyllningsfullmakt 1610 war pastor både i sistnämnda socken och i Engelholm och som äfwen nämnes i B.B. Der nämnes ingen annan än herr Anders såsom pastor här; möjligen lesde denne ännu 1636, då enligt samma bok visitation af biskopen hölls i hela häradet, men i så fall har han troligen på sednare åren haft wikarie. 1613 woro alla kontraktets prester samlade i Engelholm. 1619 skulle visitation hållits, men den blef icke af i anseende till en begrafning; dock erfor biskopen, att allt war i god ordning. 1621 woro åter presterna samlade i Engelholm. 1622 hölls visitation i Munkaljungby. Pastor predikade öfwer Uppenb. 3: 20, men hade klena gåfwor och gjorde sin sak så dåligt, att biskopen fann sig föranlåten att i sitt tal behandla samma text med Höga Wisans 5: 2. till ingångspråk (se I. 39). Ungdomen war bra underwisad. 1632 synes detta icke warit förhållandet, ty flodaren fick uppmaning till mera slit.

4. **Jöns**, 5. **Rasmus**, 6. mästern **Johan** och 7. **Christen** nämnas såsom de der "förestått fallet" uti ett vittnesmål af år 1689 angående prestgården. Den sistnämnde hette Christen Pålsson och uppgifwes hafwa warit pastor 1631. Huruwida alla desse warit verkliga pastorer eller blott wikarier samt hwilka år de tjenstgjort här, kan ej afgöras.

8. **Jakob Christiansson Noviomagus**, såkert prestson från Åsum, prestwigdes till pastor här $26/4$ 1639. Han nämnes som prest "til Muncheljungbye oc Engelholmb." 1667 skall han hafwa dött, men hans enka Johanna lesde ännu 1682. Sonen Christian war pastor i Broby. Landshöfdingen Augustin Lejonköld bewiljade $24/1$ 1680, att enkan i sin lifstid finge utan någon afgift begagna en gård i Munka-

ljungby, "för det hon måtte hafwa sit särskildt när någon annan prest till kallet kommer och intet hafwa något af honom at pretendera eller fordra af kallets inkomster, utan han det må kunna åtnjuta."

Huruwida pastoratet från 1667 till dess förening med Dösjö icke haft någon ordinarie pastor, eller om någon sådan under mellantiden varit här, hwars namn icke är kändt, kan ej afgöras. Pastoratet innehades 1681—1731 af följande fyra pastorer, neml.

9. **Abraham Johanson Lindberg**, se pag. 238.

10. **Per Höllingh**, se pag. 242.

11. **Dlaus Galbin**, se pag. 246, och

12. **Bengt Wallgren**, se pag. 247.

13. **Hans Eneroth** kallades 1720 till prest af prostern Risberg i Åsum, prestwigdes $23\frac{1}{7}$ s. å. och föreslogs 1731 till pastor i Stiby, hwarefter han skref ett tackfågelsebref till konsistorium i de mest underdåniga ordalag och slutande med denna bön: "Ah herre Tu mer än nådefulle och barmhertige Gud, som thetta wärket igenom tine tjenare begynt hafwer (hwarföre tit aldracheligaste namn ware upphöjdt, lofwadt, åhradt och prisadt ifrån ewighet till ewighet, antingen med thenna eller någon annan lofsång: Åhra ware Gud i högdene), ty hwad som skedt är, thet är skedt efter tit alwisa råd och heliga styrelse; Thet är utgångit af Herranom: Gör et sådant slut theruppå som kan lända tig til åhra och tin församling til uppbyggelse för Christi skull." S. å. på hösten omnämnes E. som kallad till pastor i Munkaljungby, men han synes först 1734 hafwa fått fullmagt; då begärdes nemligen, att i fullmagten intet skulle nämnas om inkomsterna, emedan patronus lofwat att honom rikeligen försörja, hwarom E. sjelf också war öfvertygad. Han förordnades s. å. att åfwen bektrida pastoralwården wid Engelholms församling, hwilken sederwera som ofwan sagdt är definitiwt förenades med Munkaljungby. Wid prestmöte 1736 föreslog E. 1. att offerande icke måtte ske under sång, emedan andakten deraf stördes, 2. att brudfolk måtte lämna fiolerna hemma och icke under dansmusik intåga i kyrkan. Dessa förnuftiga förslag synas icke hafwa wunnit synnerlig uppmärksamhet af presterkapet. 1747 anmålde E., att "en del stånds-

personers betjenter och menige allmogen fördfwade ett alltför otidigt och omotteligt skjutande om then heliga Tuhlehögtiden, hwilket så småningom begynte om Tuhleaston och morgon, men sedan fördubbledes nästan till tiondelen om nyårsqwäll, natt och morgon, låtandes sådant knapt höra sig uthi then ena socknen förr än then andra swarade, hwarförutan någre brukade then seden at gå omkring i byarna och gifwa hår och ther åhresskott samt wordo theröfwer med brennewijn så beskänfte, at the ej förnådde, som en sann christendom fordrar, gudstjensten med någon nytta bewista; andre åter byste derwid widsepliga tankar at then onde fienden skulle blifwa så långt ifrån theas hemman, som skotten gå och höras" m. m. Thuru G. "allwarligen förbehållit sina åhörare utur Guds ord att afstå med skift omotteligt skjutande, drickande och swärmande, hade han likwål themed ej något hos thet oberäknsamma folket kunnat uträtta, utan då han flidne nyårsmorgon red mot kyrkan, hade det ena skottet starkare än thet andra kommit för des öron och så altererat honom, att han af fruktan för olägenhet måst fasta sig af den strända hästen och sedan med mycken ångslan förrätta sitt ämbete." Saken anmälades hos landshöfdingeämbetet. G. frågade engång domkapitlet, om han kunde meddela nattwarden at en fransyska, som förklarar att hon, "på det hon måtte under sin stora swaghet blifwa delaktig af den heliga Nattwarden," affade sig "reformerade läran" och trodde, att hon "utan någon betydelse annammade i Altarens sacrament Jesu Christi sanna lifamen och blod." Märkligt är att de, som lade så stor wigt wid konfessionsstiljaktigheten mellan lutheraner och reformerta, kunde uttrycka sig så inforrekt. G. synes hafwa omkring 1758 inflyttat till staden, sedan han förut bott i Munkaljungby. Död $22/6$ 1762. — Hans enka hette Anna Johanna Wining.

14. **Per Brodd**, klokareson från Andrarum, blef student 1740, war magister, blef prestwigd $19/12$ 1752 till biträde i Hjernerp, pastor härstädes $13/11$ 1762 och dog $30/6$ 1768. — Gift m. Maria Laurentia Ståhl, dotter af prosten Lars S. i N. Bram. Sonen Peter blef stud. 1784 och war 1796 fornett wid skänsta husarregementet. Enkan blef gift m. efterträdaren.

15. **Nils Ljungman** 1769—1791; se wid Gråmans-
torp pag. 207.

16. **Carl Jakob Brodd**, son af klockaren Isak B. i
Andrarum och född der $14/9$ 1754, blef student 1771, prestwigd
 $17/12$ 1777, pastor här 1791, vice prost i N. Åsbo härads 1798,
ordinarie 1801. Död $15/10$ 1820. — Gift 1. 1792 med Su-
fanna Katrina Hjort, dotter af prosten Nils H. i Östers-
löf. Barn: Isak, kapellan i Barkåkra. 2. 1796 m. Cecilia
Sophia Fundahn, dotter af kyrkoinspektoren Isak F. och
enka efter häradsbörding Graham; hon lefde efter B.

17. **Magnus Andreas Schmitt** 1823—1845; se
wid Hammarlöf II. 179.

18. **Bengt Sakan Skytte**, son af prosten Göran
Libert S. i Mällby, föddes $27/9$ 1805 i Malmö, blef student
1822, prestwigd i Wejöö $9/1$ 1830, innehafware af klockare-
lägenheten i Mällby 1832, bataljonspred. wid Wendes artilleri
1844, pastor härstädes $12/9$ 1845, tilltr. 1846, erhöU profestetel
1848.

Gift 1. 1837 m. Sophie Lundgård, dotter af prosten
Carl Peter L. i St. Köpinge; hon war född 1809 och dog
1841. Barn: Göran Libert, f. $1/9$ 1838. 2. $15/10$ 1844 m.
Maria Wilhelmina Cronstoe, dotter af ryttmästaren Hans
Ludwig C. Barn: Johan, f. $24/6$ 1846. — Gustaf, f. $1/12$
1847. — Ludwig, f. $30/10$ 1848. — Wendela Sophia, f.
 $9/12$ 1851. — Anna, f. $6/12$ 1852.

Kyrkoherdar i Hjernerp och Toftarp.

1. **Gudmund Nielausfön** blef prestwigd till pastor
härstädes 1561 eller 1562 och förekommer äfwen 1575 och 1584.

2. **Rasmus Gudmundtsfön** war pastor här 1610
och waldes till deputerad wid hyllningen.

3. **Rjeld Pedersfön** uppgifwes hafwa varit pastor här
1611 och lefde ännu $16/6$ 1648, men dog kort derefter. Wid
visitation 1617 befanns allt wara i godt stånd. 1622 är an-
teknadt, att pastor "pompose admodum et affectate inclamavit

omnia, hånd magno cum fructu." 1636 befatades ungdomen vara oflanderligt underwisad. I en förteckning på "resterende kongskæt paabuden till Michaëlis och Martini dag 1648" heter det: "Hr Kiølds arffvinger udi Hjerernerup; efterføm der war stor vidløffthighed effter hannem och hand for stor suagheds skyld paa nogle aars tid stille maatte ligge ved Sengen och holde Capellan til Sognerne at bestride." Døtteren Johanna nämnes här nedanf.

4. Peder Hanssøn (Valboensis) prestwigdes till kapellan härstädes $26/_{11}$ 1647. 1649 omnämnes han som pastor. S. å. blef han inför Lunds kapitel lagligen skild wid sin fästmö Johanna Kiølsdatter, som bewistes hafwa haft otuktigt umgänge med en person benämnd Pofwel Siundesfen. Peder Hanssøn lefde 1658 och troligen till 1661. Med hwem han warit gift, är ej kändt; hon blef konserverad af efterträdaren. Sonen Per Persson, f. 1661, omnämnes som student 1688.

5. Lauritz Anderssøn Taagelycke war född i Kullen i Skåne. Han blef 1658 för någon numera okänd förselse af biskop Winstrup förbjuden att predika och hotad med utestutning från all framtida besörbran. Prelatens, i hans wänliga btassande ton affattade, skrifwelse till häradsprosten af $10/_{1}$ s. å. lyder sålunda: "Efterføm en Student wid namn Lauritz Taagelycke haffuer misbrugt min approbatsjedell och med ulydighed och traadsighed utilbørligen och forsætteligen haffuer sig anstilt imod mig och mit Embedes myndighed, som jeg haffuer af Gud och Konglig Majestæt, andre icke till ringe forarsargelse, da herved forbyder jeg eder paa mit Embedes vegne att lade hannem prædike udi eders Provstie her efter, anten for eder selff eller andre eders Herreds Præster, anten udi kiøbsted eller landsbye, anten for øffuelse eller for kald at affectere, huilket I skall lade eders Herredspræster forstaa som og skall schriffue paa dette breff, att de det haffue lest, thi bemelte Taagelycke schall være excluderet fra all forfræmmelse udi mitt Stift." Den strånga hotelsen war endast tomma ord, och L. blef af Winstrup $27/_{5}$ 1661 anmäld hos generalguvernören till att erhålla fullmägt å Hjernarps pastorat och prestwigdes 3 dag Pingst s. å. Under danska kriget uppförde han sig som en

trogen swens och led mycken förföljelse af snapphanarna. Då han 1695 begärde att få sin son till efterträdare, berättade han för K. M., att han "utslätt mycket ondt af de Guds ords föraktare och för hela werlden förbannade, illaka snapphanarne, så att jag för den trohet, som jag E. K. M. och des fåra fåbernes land war och än till döden förpliktad är att wara, blef så både till lif, gods och all wälfärd efterfatt, ja och med skarpladdade byssor in på bara kroppen påfatt, stött, trugat och med bysspiporna på munnen fatt, så att störste dehlen tänderna framman i munnen på mig blefwo utstötte, hwaraf jag icke allenast en oöfwerwinnerlig skada på mitt måhl fick, utan ock en bafwelse och slag, alt fördenksfull jag icke wille gifwa dem någon kundskap om K. M:s troupar af och an till prestgården lände och för det jag som oftast part och kundskap så till generalmajor Ulfsparte som ryttmästare Bråkenföld gaf, som låg i Engelmholm." Några af församlingsboarna intygade, att T. blifwit i sjelfwa kyrkan af snapphanarna med hugg, slag och ställsord anfallen, och anhöllo att hans ansökning måtte bewiljas, enär hans krafter "af det trolige, slitige och nitfärhets öfning och bruk om Guds ords arbetande och predikande" woro uttömde. 1697 blef hans son utnämnd till pastor, men T. lefde ännu 1698. Han konserverade företrädarens enka. Hurutwida han haft flera barn än sonen Anders, är icke kändt.

6. **Anders Larsson Hjernerup** eller **Hjerner**, son af företrädaren och född här 1666, prestwigdes $16/7$ 1697 till pastor härstädes och installerades i denna egenkap $20/6$ 1698. Häradsprosten Lunnæus klagade 1703 att i detta pastorat woro smotdom och söndagsarbete mycket gängse och att få infunnit sig wid wiftationen. 1707 fann prosten Höllingh allt wara i god ordning. I början af år 1713 nämnes B. Norbeck såsom föreslagen till Hjernerups pastorat, och Anders Hjernerup wat troligen då afliden. I Mars 1715 nämnes, att Norbeck ansågs hafwa aflidit utomlands. — Hjernerups enka hette Anna. Sonen Lars war pastor i Hishult af Götteborgs stift; dottern Elsa war gift med efterträdaren, och Ingrid m. kyrkoh. Wogæus i Orfelljunga.

7. **Friedric Wotfæe** war son af kyrkoh. Rasmus W. i Herstlöf och född derstädes 1692. Som student erhöil han

1710 en kornettsfullmägt af generalguvernören Magnus Stenbock, som förmodligen tyckte att han, i anseende till sitt manhaftiga utseende och raske wäsen, war passande till militär. På modrens enträgna böner återtog B. studierna. 1713 $\frac{2}{4}$ blef han prestwigd till nådårsprest härstädes. I kons. prot. $\frac{2}{4}$ 1714 heter det, att konfistorium fann "skåligt, att H:r F. Botsface kan få frijare händer och disposition wijdh Zernerup pastorat." På sommaren 1715 undergick han examen och föreflogs till pastor härstädes. I början af år 1716 nämnes han som befullmäktigad pastor. 1737 $\frac{3}{6}$ förordnades han att befrida prostetjensten i Bjära härad och blef derefter ordinarie. 1741 blef han derjemte prost i N. Åsbo härad. B. skall warit en förmögen man, men flere af hans barn bragtes till armod. I följande bref af $\frac{20}{10}$ 1752 skildrar han sig sjelf såsom en krypare. "Högwördige H:r D:r, Biskop och Procanzler, Höggunstige Herr Fader! Att Ed. Faderl. Högw. har behagat wid mina Söners och Magister Brodds gjorde allerödmjukaste upwaktning wijsa them nåd, mildhet och faderlig gunst, uptager iag som en besynnerlig Guds skickelse och E. F. H:s medfödde och högstbeprikelige gunst och faderligt medlidande, hwarföre iag allerödmjukast tackar. Swad iag af mina swaga willkor ej förmår behörigen ihågkomma, lærer then Store alla wålgjerningars belönare uppå mine sutningar rifeligen upsylla. Forsamlingarnas kallelse för min äldste Son Frans Botsface at blifwa benådat med liten tillökning til sin så mycket bättre utkomst af fullmägt wijd lediga kloakarelågenheten här wijd Zernerup och Tåstarp, har iag den åran nu i ödmjukhet at öfwerfånda. Leswer ock i den fasta förtröstan, at the förra ingifna ödmjukaste vocationer låra blifwa faderligen och allergunstigast ihågkomna, och fast ån Magister Eurodii kallelse för min Son Erasmus Johannis Botsface ej winner gunstigt bifall, så torde wål någon anuan öpning för ett fattigt barn medgifwas. Iag skall genom Guds nåd biuda till wijsa min allerödmjukaste tacksamhet, som nu allenast till nådiga Fru Biskopinnans kiöd öfwerfånder en kåder, som är det endaste iag nu i hast kunnat förskaffa mig. Närmare emot Juhlhelgen skall en feter flackore komma, som ånnu icke är uti så fullkomligt stånd, som iag will hafwa. Med diup wördnad" m. m. B. wille hafwa två

adjunkter. 1748 klagades, att B. wid prestwal i Sjö utan specifikation af hemmantalen uppgifwit, att de flesta rösterna tillfallit ena sökanden, Cronholm; då sedan uppgift på hemmantalen infördrades, hade han låtit både hemmansbrukare och sådana, som icke woro det, öka antalet af de röster som tillfallit nämnde sökande. B. dog $\frac{9}{10}$ 1760. — Gift 1. m. företrädarens dotter Elfa Hjerner, med hwilken han hade två barn, som dogo i späad ålder. 2. m. Hedwig Thulin, dotter af prosten Knut T. i B. Karup; hon war född 1699, blef gift $\frac{22}{3}$ 1719 och dog 1743. I detta äktenskap föddes 9 söner och 6 döttrar. Sonen Frans blef prest 1752 och dog som pastorsadjunkt; han tjenstgjorde 1773 i Bästad och uppgafs wara wårdslös, försumlig och tanflös, med anledning hwaraf prosten Borg anmodades att "resa dit, höra honom predika och genomse hans concepter samt jemföra dem med de auctoror, hwarur han dem alliför wårdslost skall hafwa affskrifwit." — Andreas, blef prest 1749 och dog som pastorsadjunkt. — Erasmus war student sedan 1738; han kom 1757 till Broby klädd i prestdrägt och begärde att få predika, hwilket kyrkoh. Rusch, icke mistänkanke bedrägeriet, tillät; dertill gaf han B. några daler. Rusch anmälde sjelf detta för konsistorium, sägande sig skolat gripa och till Christianstads fästning låtit transportera B., om om han kunnat tro honom wara "en sådan förmåten och helig skålm." Konsistorium anmodade landshöfdingeämbetet att förordna aftor för att lagligen tilltala B. för bedrägeriet och undersöka, huruwida han flerståds än i Broby gifwit sig ut för prest. — En dotter af prosten Botsacc, war gift med hans efterträdare, en m. kronobefallningsmannen D. Kjellman och en m. qwartermästaren Clewenow. B. war gift 3. m. Magdalena Christina Sture, som dog 1795 wid 79 års ålder; hennes fader war kronobefallningsman.

8. **Ake Tönning**, köpmans-son från Landskrona, blef student 1740, prestwigd $\frac{24}{10}$ 1751 till tjenstgöring i Dvistäofta och kallades 1762 till fjerde prospredikant samt utnämndes s. å. till pastor härstädes. Han skall hafwa skrifwit så mörkt och inbundet, att sällan någon kunde begripa hans bref. Enligt ordin. boken war han magister. Död $\frac{20}{7}$ 1778. — Gift 1. m. företrädarens dotter Stina Botsacc; hon skall haft "liten

glädje i sitt äktenkap," enligt Elmgren. 2. m. Christina Maria Sånge, dotter af prosten Paul B. i Lyngby; hon dog i Engelholm 1814. Dottren Helena Katrina var gift med kassören Jonas Wilhelm Aspegren på Marsvinsholm.

9. **Måns Olsson**, son af en rusthållare i Wiby af af Billands härads, föddes 1725, blef student 1745, prestwigd $20/11$ 1753 till tjänstgöring i Åhus, vice pastor der 1762, pastor i Östsjö, efter att hafwa blifwit kallad till sjerde prostpredikant, $9/6$ 1771, tilltr. s. å. och erhöil transport hit 1780, genom rekommendation af sin svåger Nils Svensson, som 1778 var bondeståndets talman. 1793 erhöil han prosttitel, blef 1800 prost i Bjära härads och lämnade denna befattning 1810. Enligt Elmgren var han "en gammal bestiedelig man, som med trohet och flit wärdat de honom ansöktrodda hjordar." Han har till stipendium för en theologie studiosus donerat 200 r:dr r:gs. Död $17/5$ 1817. — Gift med sin företrädares i Östsjö enka Elisabeth Ring, som dog 1812 i sitt 86:te år. Barnlös.

10. **Carl Löfgren**, son af en smed i Annelöf, föddes $19/11$ 1774, blef student i Lund 1794, i Greifswald 1797, magister i Rostock s. å., prestwigd i Lund $12/6$ 1800, kollega wid tyfka skolan i Carlskrona 1806, rektor wid samma skola och afsoningsprest wid tyfka kyrkan derstädes 1807, tilltr. 1808, pastor här $22/4$ 1818, tilltr. s. å. Död $9/4$ 1828. — Gift 1. 1808 med Anna Fredrika Kelch, d. 1810, köpmansdotter från Carlskrona. 2. 1810 med Maria Schjött, dotter af prosten Gudmund S. i Öwidinge. Barn: Lovisa Fredrika, f. 1811. — Helena Juliana, f. 1813. — Gudmund och Jonas, twillingar, f. 1815; båda dogo som med. phil. kandidater. — Alexander Christian, f. 1817. — Carl och Agneta Sophia, twillingar f. 1821. — Elisabeth Christina Gustawa, g. m. vice pastor G. A. E. Molin. — Lars Jakob, f. 1825, pastorsadjunkt.

11. **Anders Nothe**, son af en guldarbetare i Carlskrona och född der $24/5$ 1787, blef student 1803, vikarierande lärare wid Skeppsgosseskolan i Carlskrona 1808, vice kollega i Carlskrona 1809, vice rektor wid Sölvesborgs skola s. å., prestwigd $27/4$ 1813, pastor här $4/4$ 1829, tilltr. 1831. Död $11/6$ 1833.

12. **Sven Möller**, bondefon från Errarp af Barkåfra socken och född der $12\frac{1}{12}$ 1786, blef student 1809, prestwigd i Bergsjö $18\frac{1}{6}$ 1811, vice kollega wid Jstads skola 1814—1816, pastor här $20\frac{1}{7}$ 1834, tilltr. 1836, häradsprost 1844. Död $5\frac{1}{12}$ 1846. — Gift med Maria Magdalena Kullberg, f. $20\frac{1}{12}$ 1791, dotter af prosten d:r Carl K. i B. Karup och enka efter prosten Raab i Förslöf. Barn: Nils Adolph Theodor, f. 1836.

13. **Gustaf Sebastian Gahm**, son af öfverflöjtnanten wid amiralitetet J. F. Gahm och G. M. Cederfelt, föddes i Carlskrona $2\frac{1}{3}$ 1804, blef student 1821, prestwigd $7\frac{1}{3}$ 1827, präbendekomminister i Lomma 1831, erhöill vicepastorsfullmägt 1833, blef pastor wid Wendes artilleri $10\frac{1}{2}$ 1837, pastor här 1848 $7\frac{1}{3}$, tilltr. 1849.

Kyrkoherdar i Båstad och Torelow.

Båstad förekommer som stad 1523 och synes då varit jemförlig med Helsingborg; under Christian III:s tid räknades Båstad ej mera bland städer.

1. **Ptolomæus Andree** är den förste på listan af dem som Tyge Åsmunds-son ordinerat, och har alltså 1560 eller 1651 blifwit prestwigd till pastor härstädes.

2. **Marchus Christiernsen** prestwigdes 1564 till pastor här och war det ännu 1584. Märkligt är att swenska psalmer sjungits i Torelow redan omkring 1580, såsom man finner deraf att ett der begagnadt exemplar af danska psalmboken har swenska psalmer inskrifna bredwid den tryckta texten (Cronholm, Skånes pol. hist. II. 360).

3. **Morten Anderssen** förekommer som pastor här 1618. Han skulle s. å. för sina häradsbröder referera förhandlingarna wid prestmötet, men gjorde det osammanhängande. 1622 war biskopen här för att visitera, men pastor uppgaf, att folket rest till en marknad och kunde icke infinna sig till visitationen.

4. **Rasmus Rasmusson Frijs**, son af prosten

Rasmus Hansson i W. Karup, war troligen 1619 medhjelpare hos pastor i Oberljunga och förekommer som pastor här 1630. Han har då aflämnat en uppgift om sina inkomster, hwilken slutar sålunda: "Gud giffue ad den høye Öfftrighed wilde haffue it naadigt Indseende thil saadan fattig och Ringe leylighedh och forhielpue naagit thil at føde fattig hustrue och børn i denne thronge och haarde thid."

5. **Niels Jensen Helsingburgius** uppgifwes hafwa warit pastor här 5 år och dött $\frac{1}{4}$ 1636 wid 42 års ålder.

6. **Jakob Søffrensen Høslund** blef enligt en gråstenskinstrift pastor här 1636. Han lefde ännu $\frac{9}{10}$ 1667, men dog förmodligen omkring $\frac{1}{2}$ år derefter. 1648 klagade han öfwer mycken fattigdom. Hans hustru hette Karna Nilsdotter; deras son Søffren war pastor i Østjō.

7. **Søffren Finche**, som förut predikat i Lemmestrō, blef $\frac{29}{4}$ 1668 prestwigd till pastor härstädes. Enligt efterträdarens uppgift byggde han en gård för Torekow kyrkas medel och sålde den sedan för egen räkning. Efter samme mans berättelse yttrade han under danska friget, från predikstolen, att han wäl i flera år bedt för svenska kungen, men aldrig menat det af hjertat, utan tänkt på den danske. Kyrkoh. Swala tillägger: "Byfogden Ludewig blåste i horn med Presten i frigtiden och bragte kundskap till dansken." Både presten och byfogden rynde till Danmark. Det berättas, att den förre der fått ett pastorat, men sedan blifwit degraderad till klofware och slutligen för kyrkobuller fångslad, och skall han hafwa dött i fångelsket.

Sedan Finche öfwergifwit pastoratet, skulle det en tid stötas af kyrkoh. i Östra Karup herr Nils. Församlingen klagade $\frac{22}{10}$ 1680, att "då höllos inga söndagspredikningar, utan allt efter herr Nielses behag hwilken söcndag han kunde komma, som stundom ej skedde på tre wædor; stundom utlyste han skrifttermål, men excuserade sig då han kom, att partier warit hos honom, att han icke hade tid att predika, dock blifwit sittandes hos Mons Schierna" (en af Båstads notabiliteter den tiden, till yrket tullnär), "spelat kort och druckit intill andra dagen." Wid nämnda tid war Pål Larsson Åberg här och predikade. I slutet af samma år bad han att få blifwa qwar wid pasto-

ratet åtminstone någon tid, att "hans flykt icke måtte blifwa om wintren, som Frälsaren sjelf håller för det hårdaste, som skall afbedjas." 1681 $\frac{7}{4}$ förnyade han sin anhållan om Båstads pastorat (jfr. s. 166 och 259 f.) Brodde Paulin, swåger till nyhånämnde Mons Schierna, sökte också Båstads pastorat 1680.

8. **Andreas Laurentii Swala**, som torde varit wermlänning, infstrefes som student i Lund 1669 och lär då redan varit pastor wid ett regemente från Westergöthland, som hit som pastor $\frac{12}{3}$ och predikade första gången $\frac{13}{3}$ 1681 samt "inpastorerades" af herr Rasmus i Karup. S. å. $\frac{22}{11}$ begärde han att blifwa befordrad till annan lägenhet; han uppgifwer sig hafwa i Båstad leswat af egna medel och föga fått af "denna fattiga och hårdnackade församlingen," nemligen af Båstad 3 lam, 4 gås, 10 trafwar råg och 10 trafwar korn, samt af Lorefow $1\frac{1}{2}$ trafwe råg, 3 trafwar korn och 2 tunnor sill, men ingen qwicktionde; wed måste köpas och boningsrum hyras; han föreflog, att den bortrymde fogdens hus blefwe prestgård. Swala dog på hösten 1691. — Gift m. Katrina Larsdotter Weibull; enligt prosten Lacanders i Nstads bref wille de 1688 wigas utan förutgången högmödlig trolofning, hwilket konffistorium biföll, på det att Swala ej måtte beswåras med två resor till Nstad. Katrina W. hade varit gift en gång förut. Hon blef $\frac{17}{11}$ 1693 förlofswad med Swen Faxell, som varit nådärsprefst här och dog kort efter förlofningen såsom prefst på konvoyfartyget Estland. Han war son af komministern Christopher F. i Kila i Wermland, blef student i Lund 1686 och prestwigdes $\frac{9}{1}$ 1691. Katrina W. dog 1695.

9. **Arendt Pedersson Brandenburgh** 1692—1693; se wid Söfde. Angående hans ämbetsförwältning i Båstad är endast kändt, att han 1692 inståmdes till prestmötet, derföre att han icke widtagit några åtgärder för att bortstafsa ett belåte, med hwilket widskepelse bedrefes i Lorefow, enligt hwad upplyst blifwit wid biskopsvisitation s. å.

10. **Samuel Lunnæus** war född $\frac{21}{1}$ 1657 i Halmstad; fadren Andreas Bonde war då garnisonsprefst derstädes, sedan pastor i Femsjö i Småland; modren hette Christina Wirchnæa. — Han blef student i Upsala 1679, magister 1688, kallades 1692 till hofsprefst af kgl. rådet grefwe Pontus Fredrik

DelaGardie, blef pastor här $20\frac{1}{4}$ 1693 och prestwigdes dertill i Stodholm $5\frac{1}{6}$ s. ä. af biskopen i Skara Petrus Rubbeck samt introducerades $6\frac{1}{6}$ 1694 af prosten Gemæus i N. Bram. Han hade anseende såsom en kunskapad och habil man, responderade wid prestmöte 1695, hade 1696 uppdrag att inkallera kyrkoh. Tulin i W. Karup och blef $19\frac{1}{4}$ 1699 prost i N. Åsbo och Bjära häradet. Han gjorde swärigheter wid att mottåga denna tjenst, dels emedan han bodde så aflägsse från Lund, dels emedan hans kyrkor woro så långt från hwarandra belägna, att han nödgades understundom qwarstanna i annexen mellan helgdagarna, dels och emedan fiktionden mest uppbars wid prestmötestiden; då konsistorium härpå i en smickrande strifwelse yttrade, att han icke behöfde hwarje år insinna sig till prestmötet och att man i anseende till hans gode qualiteter önskade att han blefwe prost, så kunde han ej nesa att mottaga det erbjudna förtroendet. Desså synes han genom nitist werksamhet hafwa rättwisat det. Wid viftationerna tog han noggrann kånedom om tillståndet i församlingarna och beifrade allwarfsamt rådaude ordningar. 1701 $13\frac{1}{6}$ anmälde han för konsistorium allehanda offia, för hvars hånmande kronobetjeningens åtgärd förgåfwes blifwit begärd, nemligen 1. att isynnerhet i Öjernarps pastorat, men åsven anuorstådes, nästan ingen mennista kom in i kyrkan förrän predikan war begynt; förut lågo de på kyrkowallen eller sutto inne i husen wid öl, tobak och onödigt snack, och så snart predikan war slutad gingo de åter ut; 2. i Fagerhult och flere socknar i N. Åsbo härad wille brudfolk nödwändigst hafwa trumslagare och bullersamma spelmän med i kyrkan, hwarigenom andakten stördes; 3. främmande, "ofta med öl och brännwin sylde," tiggare sutto för kyrkodörrarna och sföngo otuktiga och förargliga wisor nästan under hela gudstjeningen, hindrade andakten och afhöllo swmliga från kyrkan; 4. många ställde sina timmerådor på söndagarna och kommo på ett halft år icke i kyrkan; 5. till sjerdingemån togos lösa och liderliga sällar, hwilla oordentligt skötte sina göromål; 6. i Oberljunga stodo män och qwinnor om hwarannan i bänkarna, hwilket oaktadt skedda påminnelser ej rättades; 7. på flera ställen sföng ingen mer än flockaren, och flere flockare woro så ofunnige, att de endast kånde några få psalmmelodier, så att man icke kunde

wälja psalmer lämpliga för evangeliet; med anledning häraf hemställdes huruwida desse klockare icke borde hos någon sticligare ämbetsbroder, t. ex. den i Rifeberga, öfwa sig i choral-sång; 8. i de flesta socknar fanns ingen särskild brudestrud, hwilket hade den påföljd, att de, som i förtid lätit sig häfda, ej wille plikta, föregifwande att de ej misbrukat kyssa brudars strud, enär ingen brudfröna fanns att tillgå. 1703 anmälde L., att många personer, hwilka af presterna för ofunnighet ej kunde admitteras till nattwarden, swarade, att de icke lärde mera än de förut kunde, antingen presten war nöjd med deras kunskap eller ej; han önskade att sådana motwilliga menniskor håftades, såsom brukligt war i Småland. Åfwen frågade L. om icke sockenfolkmästaren borde få plats i klockarebänken, då bönderna ej lämnade honom plats i sina bänkar, och om han ej borde följa stolgosfarna till kyrkan samt under gudstjensten afhålla dem från skim och orolighet. Wid flera tillfällen klagade L. öfwer kronobetjeningen, som tycktes hafwa för affigt att genom tidsutdrägt uttrötta rättsfökande. 1707 blef L. under en sjukdom sinnesswag och försökte att "göra sig skada med swäre sting af en knif." Underligt är, att denna sinnesswaghet ej hindrade kyrkoh. Warbergh att meddela honom nattwarden. Wid detta tillfälle "föll L. i blotta skjortan på sina bara knän och uppgaf helt gubeligen och botfärdeligen sig hafwa haft oloflig sammangång med sin piga under äktenkapslöfte," samt afhändt Torekows kyrka betydliga medel. Undersökning hölls med anledning häraf af prosten Höllingh och kyrkoh. Nytiörd från Höja, och klockaren, som lär utspridt Lunnæi beklän-nelse, ålades att "akta sig för att utsprida något ogrundadt och som kunde lända prosten Lunnæo till gravamen." Hans bror, kyrkoherden i Hagstuf Daniel L., anhöll, att kronobefallningsmannen Boman måtte jemte nämndemän uundersöka hwad waror och husgeråds saker funnes i Lunnæi hus, emedan de annars torde wara under liten säkerhet. L. blef både af konsistorium och af höfrätten frikallad från allt ansvar för sjelfmordsförsöket och de förseelser, som han sjelf bekänt, med förklaring att på hans under yrsel fällda utlåtelse kunde intet affeende sästas. L. blef sedan frisk och kom till sans igen, dock wågade han icke mera predika. Död ²⁷/₇ 1708. Biskop Steuchius höll lifpre-

difan öfwer honom, med parasceve Luc. 6: 37, exordium i Joh. 3: 20 och text Uppenb. 3: 8, 9, 10. I predikan talas mycket om samwetsångslan såsom härrörande dels af satans frestelser, dels af en naturlig disposition till melancholiska tankar, dels af mycket sittjande och nattwakande, som förderfwar blodet o. s. w.

11. **Jöns Arsenius**, säkert prestson från Kerrstorp af Örie härad, föddes omkr. 1672, prestwigdes $21\frac{1}{12}$ 1703 till nådårsprest i Kropp, war sedan i Hellestad och kom 1707 hit såsom vice pastor. Prosten Lunnæus berömde både A. och hans hustru för deras omsorg om honom under hans sjukdom. 1708 i November föreslogs A. till pastor härstädes och utnämndes $19\frac{1}{4}$ 1710. Konfistorium skref $22\frac{2}{9}$ 1711 till vice guvernören Skotte, att kyrkoherden Arsenius anmält, hurusom kapten Gyllenskepp welat intala församlingen, att man, för att förekomma pestsmitta, skulle wrida eld af ektråd, sedan all annan eld blifwit släckt; då pastor ej welat låta släcka elden i sitt hus, hade styrmannen Pål Stjerna jemte två ryttare, två af rökwakten och en annan person kommit till prestgården och släckt elden på spifeln, hwarefter de i tullnären Jakob Stjernas hus wridit från kl. 3 e. m. till kl. 8 på aftenen, utan att få någon eld af ekträden; pastor, som ansatt detta "stinka af widskepelse," hade följande söndag i predikan warnat deremot, hwarpå Jakob Stjerna ställt sig emot honom på kyrkogården och tagit församlingen till vittne på det som i predikan blifwit sagdt, samt sedan jemte tvåanne sina bröder kommit till prestgården och fordrat förklaring, hwarefter stenar blifwit inkastade genom fönstren. Prosten Warbergh anmälde 1717, att Arsenius icke wid döpelsen tog barnet, utan enligt danst sed låt den hustrun, som frambar barnet, hålla det; W. hade wid ett tillfälligt besök i Båstad fått se det och anmärkt det för A., som frågat om W. kommit för att spionera på honom och om han ej förstod sitt ämbete så wäl som W. m. m. A. erhöll sednare profestetitel. Död $20\frac{2}{8}$ 1748. — Gift $6\frac{1}{1}$ 1708 i Helsingborg med Christina Brandt, som dog $31\frac{1}{3}$ 1750; att hon i lifpredikan öfwer sonen, prosten A. i Riseberga, kallas Troilia är säkert orätt, men hon torde warit beslägtad med prosten Troilius i Helsingborg. Barn: Engela Katrina, f. 1709, d. 1710. —

Hans, f. 1711. — Jöns, f. 1713, d. 1714. — Engela Gunborg, f. 1716, d. 1718. — Jöns, f. 1717, d. 1743. Zacharias, f. 1719, d. f. å. — Samuel, prost i Riseberga. Zacharias, past. i Tryde. — Eric, f. 1726.

12. **Petrus Sindh**, född omkring 1692, blef student 1713, prestwigdes $\frac{1}{6}$ 1722 och blef s. å. konrektor wid en skola i Carlskrona. 1726 reste han till Stockholm och stall s. å. sökt att genom konservation komma i besittning af Kolbecks pastorat i Westerås stift. Sedan blef han hofprest först hos riksrådet Tessin och sedan hos riksrådet och akademikanslern Gyllenberg, men berättas hafwa affagt sig denna befattning, då han ej fick bo i det grefliga huset. Som S. war känd för mindre hedrande uppförande, har han troligen i anledning deraf måst lämna sin plats. Han stall derefter förwärfwat sitt uppehälle medelst advokatyr och predikande. 1739 klagade han hos R. M., att han ingen befordran wunnit; i sin deröfwer afgifna förklaring yttrade konsistorium, att han 1725 blifwit angifwen och lagförd för lågersmål med en person, åt hwilken han också meddelat ett falskt bewis, att dermed komma öfwer till Öland, för hwilka förseelser han säkert icke kunnat undgå lagligt ansvar, om icke fåranden försummat att beswåra sig öfwer Råmnersrättens felaktiga utslag. Sedan S. många år varit utan någon wis prestertlig tjenstgöring, blef han pastor härstädes $\frac{2}{7}$ 1750. Han war en fittelig och trätgirig menniska samt lesde i oenighet med sina åhörare. Med S. Arsenius (se pag. 214), som wid hans hitkomst hade klofarelägenheten härstädes, blef han genast så misnöjd, att han icke wille låta honom predika; han påstod och att misnöjet med A. delades af många i båda församlingarna, hwilka "egde djupare insigt." Då prosten Botfacc 1757 skulle hålla visitation i Båstad, reste både S. och hans adjunkt bort. Visitation hölls likwäl, och många ämbetsförseelser angåfwos mot S., hwilka kommo under lagligt skärskådande, men saken blef icke utagerad i S:s lifstid. Död $\frac{7}{5}$ 1762. — Gift $\frac{17}{11}$ 1750 m. Elisabeth Albin, dotter af prosten Nils A. i Hjortsberga och enka efter kyrkoh. Wulfram i Sölvesborg; hon dog i Womb 1776.

13. **Anders Backman**, son af kyrkoherden Anders B. och Hedwig Ståhlbom, föddes på Åland $\frac{24}{11}$ 1729, blef

student i Åbo ²⁹/₁₀ 1748, prestwigg ³/₄ 1754, magister f. å., vice pastor wid lifgardet 1760, pastor här ⁹/₁₂ 1763, tilltr. 1764 och responderade wid prestmöte 1767. Konståtorium anmodade 1775 prosten Ingelgren att inquirera angående en inkommen anmälan, att B. ⁵/₂ f. å. "i tillämpningen af predikan och efter Gader wår utöft grusweliga förbannelser." B. erhöll prostetitel 1792. Han sökte att få Hofs socken såsom annex lagd till Båstad, hwilket afflogs. 1801 sökte han Westra Karups pastorat och anförde, då han ingaf sin ansökning, att han haft den nåden att i sal. konung Adolph Fredriks egna händer genom excellensen Axel Fersens bemedlande öfwerlämna "Eherlocks lagliga förhör öfwer Jesu uppståndelses wittnen," som han från engelskan öfversatt; detta hade konungen så nådigt upptagit, att han kort derefter utnämnt B. till Båstads pastorat, som han "då alldeles intet kände, mera än att det hörde till det herrliga och ljusliga Skåne." Derefter hade han infunnit sig hos biskop Engeström, och då han anmält sig icke hafwa tagit pastoralexamen, hade denne "salige Herren" yttrat: "Sedan Kungen gjort Er till pastor, ni oc warit vice pastor wid Des eget lifgarde äfwen under sjelfwa friget, så behöfwes ingen pastoralexamen för Er mera, men! partes wid ett prestmöte ~~hållas~~ J. så innan kort, och de skola gälla nog så mycket i denna delen som någon examen pastorale. Lycka till! Gud wålsigne Er! men ni har icke råkat rätt. Båstad är för dåligt och litet för Er, som egde en sådan styrka" m. m.; derpå hade B. responderat wid prestmöte under Mundts presidium; slutligen yttrades: "denne Herrens ynneft har oc alltsedan i många mina bedröfwelser warit mig ett himmelskt beskydd, helst jag war en fattig, förtryckt främling. Mätte Han nu icke i begges wåra grå hår öfwer gifwa mig; men vertill är hans hjerta för stort och ådelt. Lofwad ware Gud! lifaså alla de andra mina Herrar Förmåns hjertan. Wålsignade ewigt!" B. blef jemte Christian Wåhlin (sedermere domprost) och W. Faxe (sedan biskop) uppförd på förslaget, men J. Sommar (sedan prost i Håslöf) anförde beswår öfwer detsamma, och K. M. resolwerade att, då till ifrågawarande pastorat, ett bland de största i stiftet, mån med utmärkt lärdom borde föreslås och då ej blott Wåhlin och Faxe, utan äfwen Sommar, ådagalagt lär-

dom, så borde denne med **Badmans** udførelse af forslaget udføres. **B.** havde 1806 forordnet at ved sockenstämman inhemta Barkåtra och Rebbelberga församlingars uttrande angående major **Stjernswärds** ansökning om patronrätt till detta pastorat. Då han i anseende till sjuklighet ej kunde fullgöra uppdraget, skref han till **Stjernswärd**, som han kallade "Nådige Herre," och beklagade, att han nödgats "uppdraga detta låra målet" åt annan person; derjemte skref han också till **doktor Kullberg** i **W. Karup** och anmodade honom att hålla den utlysta sockenstämman samt derwid "på allt sätt understödja" **Stjernswärds** önskan. **Kullberg** förfrågade sig i konsistorium, om han kunde mottaga **Badmans** uppdrag; han ansåg sig icke kunna uppläsa dennes bref såsom beundrigande att hålla sockenstämman, enär **B.** "gjort sig till ena partens advokat, då stämmans ordförande borde vara opartist." **B.** dog $26/7$ 1811. — Gift 1. m. **Christina Qwist**, som dog $1/6$ 1777 i en ålder af 44 år och 8 månader. Barn: **Hedwig Ulrika**, f. 1765, d. 1766. — **Carl Daniel Adolph**, f. och d. 1766. — **Ulrika Sophia**, f. och d. 1767. — **Christina Maria**, f. 1768, d. 1769. — **Fredrik Alexander**, f. och d. 1769. — **Gustaf**, f. 1771. — **Carl**, f. och d. 1773. — **Jan Israel**, f. 1775. 2. 1777 m. **Maria Dorothea Hensigen**, köpmansdotter från **Stockholm**, d. $2/1$ 1805 wid 52 års ålder. Barn: **Maria Christina**, f. och d. 1778. — **Jan Olof**, f. 1779. — **Gabriel**, f. 1780, d. 1781. — **Maria Christina**, g. m. efterträdaren. — **Emanuel**, f. 1784, d. 1805. — **Hedvig Lovisa**, f. 1786. — **Anna Margreta**, f. och d. 1788. — **Adolph Fredrik**, f. 1789. — **Anna Margreta**, f. 1791, d. 1792. — **Andreas Olaus**, f. 1798, d. 1809. 3. m. **Katrina** (tillnamnet ej känt). Barn: **Anna Katrina**, f. 1809.

14. **Wilhelm Fast** 1813—1835; se wid Förslöf sid. 273.

15. **Johan Gustaf Silfwerstrand**, son af en kronobagare och född i **Stockholm** $26/9$ 1792, blef student 1810, prestwigd $15/12$ 1815, pastor här $1/4$ 1834, tilltr. 1835. Död $27/9$ 1841. — Gift med **Sophia Wiebe**, dotter af prosten **Carl Peter W.** i **Billeberga**.

16. **Olof Forster**, son af hemmansägaren Jöns Hansson och des hustru Magnild Swensdotter i Hofsarbyd af Asarums församling och född derstädes $21/8$ 1800, blef student 1824, prestvigd i Upsala $10/6$ 1828, huspred. hos amiralen Claes Ad. Wachtmeister s. å., tjenstgjorde wid Maria Magdalena och Ulrika Eleonora församlingar i Stockholm 1830—1837 och wid borgerstadsens Enkhus 1837, var tillf. bataljonspred. wid flottan 1839 och 1840, blef 1:ste lärare wid sjömannasällskapets skola i Stockholm s. å., pastor här 1842 $11/7$, tilltr. 1843.

Gift $7/3$ 1843 med Sophia Ulrika Blachet, dotter af kronobokhållaren wid jern- och metallvägen i Stockholm J. L. Blachet och Magdal. Bodell.

Westra Göinge härad.

(Båda Göinge häraderna utgjorde ett kontrakt till år 1722.)

Prostar.

- Gammel "Dægen i Gjönge herred" 1460.
Jens Nielsen i Hjerbås 1526.
Niels Pedersen i Mållby 1537.
Morten Andersøn i Winsløf 1548.
Vertil Söffrensen i d:o 1557.
Sven Cob i d:o 1584, 1600.
Zacharias Vertilsen i Broby 1607—1615.
Jens Lauritzen i Brønnestad 1615—1625.
Niels Pedersen i Mållby 1625—1644.
Peder Christensen i Finja 1644—1646.
Hans Winsløff i Dueby 1646—1649.
Jakob Colding i Winsløf 1649—1651.
Christen Willomsen i Finja 1651—1666.
Söffren Hansen i Fårløf 1666—1669.
Hans Andersen i Winsløf 1669—1674.
Christen Carstensen i Finja 1674—1681.
David Møllenstedt i Mållby 1681—1684.
Nicolaus Erman i d:o 1685—1710.
Petrus Thomæus i Dueby 1711—1721.
Dlaus Unæus i Stoby 1722—1729.
Nicolaus Hellman i Mållby 1729—1752.
Christian Gadd i Bantifwa 1752—1754.
Hans Billing i Wiseltofta 1754—1762.
Carl Kröger i Winsløf 1762—1773.
Magnus Gabriel Wilstman i Ønestad 1773—1787.
Ebbe Bring i Brønnestad 1788—1791.
Sven Pridbjørn Segerwall i Sörby 1791—1792.
Johan Kotæn i Bantifwa 1792—1802.
Johan Georg Brandt i Åfarp 1802—1805.
Jeppa Collin i Ønestad 1805—1820.
Peter Julius Appelberg i Winsløf 1820—1830.
Jonas Peter Söderberg i Brønnestad 1830—1845.
Wilhelm Wahlgvist i Wiseltofta 1845.

Kyrkoherdar i Övestad.

1. **Jörgen Andersén**, med tillnamnet Agricola, eller Woll, skall varit från Låland och blifwit pastor här 1585. En ny predikstol uppfattes i kyrkan 1593. Efter biskopens anmälan tillät konungen 1618, att herr Jörgen fick sin son till medhjelpare. Död i April 1619.

2. **Björn Bengtsson**, son af pastorn i Hällarby Bengt Hansson, gick i Helsingborgs skola, blef student 1617 och pastor härstädes ^{14/1}, 1620. Han var närvarande wid kyrkoinsigneringen i Christianstad 1628. För svensktarnas fiendtliga öfverfall måste han 1645 fly till närande stad. Söndagen Septuagesima 1647 blef han sjuk, under det han förrättade altartjensten i kyrkan, och dog 14 dagar därefter ^{1/2} s. å. — Gift 1620 m. Margreta Christensdotter, som öfverlefde honom. De hade flera barn, om hwilka man icke ens känner namnen.

3. **Nils Evertsson Helman** prestwigdes till pastor härstädes ^{25/4} 1647 och omnämnes 1657. Han begärde 1651 att i anseende till pastoratets ringhet erhålla transport till S. Rörum. Hans enka Metta blef 1669 gift med pastorn i Wanstad Nils Jönsson.

4. **Mogens Pedersen** upptages som pastor härstädes i denna ordning uti Rönb. Samll.

5. **Måns Bertilsson Aqvilon**, son af prosten Bertil Knutsson i Löderup, blef efter dimission från Lunds skola student 1653 och kallades 1662 till Arrie pastorat, men anklagades "for nogle poster, som hand schal haffue beganget oc for mycket gjort at bringe sigh till kallet." Biskop Winstrup ansåg anklagelsen böra lämnas utan afseende, men medgaf att om ifrågavarande "poster kunde befindis sandferdeligen andragne," wore de "utilbörlige och kunde hannem icke gotgjöris." Måns Bertelsen måste afstå från pastoratet, (ifr. II. 63.) men erhöll 1664 fungligt promotorial till besordran och prestwigdes ^{21/2} 1668 till pastor härstädes. Han anklagades 1686 att hafwa försummat att besöka en sjuk, som dog utan kommunion; domkapitlet fann att han i detta mål war öfkyldig och uppdrog åt häradsprosten att derom underrätta församlingen. 1687 begärde

herr Måns, att en af hans söner måtte få uppåra klockarelönen och låta tjensten bestridas af en informator eller någon annan. 1697 tillkännagaf han för domkapitlet att han hade 5 söner, hvilka han wille hålla till boken och af hvilka två woro studenter, samt anhöll att desse måtte antingen erhålla fri kost på kommunitetet, eller också åtnjuta wärljusmedlen af Önestads socken. En af dessa söner, studenten Fredrik Aqvilonius, wille mot fadrens wilja gifta sig med Katrina Eketrä, som han "förnedrat." Domkapitlet anmodade häradsbörding Anskarstråhle att förhindra deras sammanlesnad, tills saken blefwe afgjord. Wid prestmöte 1699 tilläts åktenkapets fullbordan, "efter fadren intet synnerligt skäl hade att det förhindra." En af Måns Bertelssons söner blef klockare härstädes. I Önestads kyrka fanns 1699 ett positiv, och pastor hade antagit en son af organisten i Christianstad till att spela wid gudstjensterna. Denne befanns lika litet skickelig dertill som den der aldrig rört wid ett klaver; dock fick han fortifara ett hofst år på fadrens enträgna bön och försäkran, att han med hwarje weda skulle blifwa bättre. En del förnämt folk i socknen förklarade att de icke kunde gå i kyrkan, emedan de icke "gittade höra det illaka broml utan melodi." Då pastor derefter tillfabe ynglingen, att han icke behöfde insinna sig om söndagarna för att spela, kom han lifwål och bröt upp låset till positivet, hwaröfwer pastor såg sig twungen att klaga. Herr Måns dog $\frac{9}{10}$ 1708. En hans dotter war gift med komministern härstädes Pål Friis, och hans son war tro- ligen Barthold A., som blef student 1695.

6. **Andreas Semzæus**, son af kyrkoh. Olof G. i Hör, föddes 1682, blef student 1696 och prestwigdes $\frac{30}{11}$ 1707 till biträde åt pastor i Dusby. Följande året disputerade han pro gradu, men promoverades först 1719. Under skänsta kriget tjenade han de swenska generalerna såsom kunnskapare och budbärare, och det berättas att hans tjenester warit så wigtiga, att Magnus Stenbock i glädjen öfwer segren wid Helsingborg druckit brorskål med honom och lyft honom, ja att skänstämde hedersbewisning wedersarits honom äfwen af greswinnan Stenbock. Det förtälles också att G. på en af sina budbärarefärder blifwit af danstarna tillfångatagen och misshandlad, så att han

deraf varit halt i all sin återstående lifstid; men brefwet, som han medförde, hade han uppåtit så snart han märkte danskar-
nas annalkande. Huruwida dessa berättelser äro historiska, må lämnas derhån. Sjelf yttrar han i ett bland domkapitlets handlingar förwaradt bref af år 1736, att han i sitt tionde år fått skada i ena foten. Han war 1710 i fråga till Röke pastorat, kom s. å. på hösten hit som vakansprest, utnämndes 1711 af K. M. till pastor härstädes och installerades 2 sönd. e. Trin. 1712. Denna befordran synes icke hafwa anstått G., ty han önskade att i stället få Iwetofta pastorat, eller att byta med stadskomministern Electrin i Malmö. Wid proströvisitation 1733 war det enligt protokollet "en glädje att höra huru wäl församlingen kunde låsa." S. å. anmälde Gårs härads presteskap "en oanständig handel, som pastoren i Önestad ingäddt med några ståndspersoner angående hans prästeaccidentier," och anhöllo att ifrågawarande kontrakt måtte upphäwas och G. tillbörligen nåpas för sitt ofog. Prosten i D. Göinge härad (dit Önestad då räknades) måste förklara sig, hwarföre han icke anmält saken. Gemzæus försäkrade sig hafwa varit okunnig om att sådana accorder woro förbudna och uppgaf sig hafwa för 200 daler upplåtit högtidsöfren och andra offer åt kronobefallningsmannen Pihlman, för att öfwerlyga honom om dessa inkomsters ringhet; dock hade P. aldrig stätt wid altaret och uppburit offret. Det ansågs den tiden för "estertänkligt" att bortarrendera presträttigheter, emedan derigenom "tillfälle lätteligen gäfwes wederbörandom att ansöka prästernas förmoner," såsom det heter i ärkebiskop Jöns Steuchs bref å Cleri Comitialis wägnar 1731. Lunds domkapitel yttrade sig sammalunda om Gemzæi öfswannämnde kontrakt med Pihlman, med det utan twiswel riftiga tillägget, att presteståndet kunde "genom sådan handel sättjas uti bläme." Redan 1711 hade G. en twist angående presträttigheter, och äfwen sedermera war han wid tinget i och för dylika twister. Åstfälliga inom församlingarna klagade, att prestämberet sköttes wårdslost, och anhöllo att få begagna annan prest såsom skriftefader. Med anledning af sådana klagomål insände G. 1736 till domkapitlet ett predikofoncept, hwilket förwaras bland domkapitlets handlingar; mot detsamma befanns intet wata att anmärka. G.

begärde s. å. att slippa hafwa presterligt biträde, hwilket dock icke bewiljades. Detta synes antyda, att hans förhållande icke varit klanderfritt. Hans komminister, P. Cronander (sedan pastor i Gimbrishamn), tyckes likwäl gifwit anledningar nog till missbelåtenhet och icke mindre än G. varit orsak till owänskapen dem emellan. E. klagade 1738 öfwer kosthållet i prestgården samt uppgaf att G. wårdslöft bestridde förhör och andra ämbetsgöromål, hwilka han likwäl icke wille tillåta E. att förrätta. G. blef s. å. stämd dertföre att han skulle hafwa erkänt, att en numera afliden person på hans begäran flyttat ett rågångsmärke för att utwidga prestgårdsegorna. Den engång bilagda oenigheten mellan G. och komministern. utbröt ånyo 1739, då den sednare ^{10/12} angaf i domkapitlet, att G. "wid salig Cornett Ridderfchiölds begrafning icke låst Fader wår och wålsignelsen," ehuru det wore "straffbart för en prest att låta en samlad menighet såsom Wålb. Herr Capitainen Bildstein, Herr Lieutenanten Lundberg, kyrkoherden Iwar Blangius m. fl. gå ifrån sig utan wålsignelse och Fader wår;" widare att G. 1. sagt sig wilja hänga samwetet på spifen, 2. lärt att hedningar kunna blifwa saliga, 3. uppenbarligen predikat och discurrerat om de fördömdas återlösning från helwetet, 4. nefat en Gud wara till, med påstående att Guds försyn wore i pungen, 5. nefat den helige Andes werkan och medarbetande i bönen, Ordet och predikoåmbetet, "med flera exorbitantier." Gemæus genmålde, att biskop Linnerius icke låst Fader wår och wålsignelsen, då han begrof prof. Thres son, som biskop Rappe bar till jorden; att han icke förstod uttrycket: hänga samwetet på spifen; att han med stöd af Joh. 3: 3, 17: 3 och Apostlag. 4: 12 städs lärt att extra ecclesiam veram et sanctam nulla salus speranda; att han med en hederlig kyrkoherdes vittnesbörd kunde intyga sig hafwa "förswarat och med dictis canonicis bewisat ingen de fördömdas förlofsning från helwetet wara möjlig; att han om Guds försyn alltid lärt i enlighet med biskop Rydelii synodaldisputation öfwer denna artikel; slutligen hänwisade han till Calovius, såsom den der uttalat de åsigter, hwilka G. hyste angående den helige Andes werkan, och hwilka åfwen kunde uppwisas i de af honom 1711 utgifna 2 böndagspredikningar. Desutom påstod G., att Cro-

nander i sina predikningar brukat otjenliga utlåtelse om prester, som äro "tingstutar," "bära råffswansen på predikstolen" m. m., hwilket skulle syfta på Gemzæus. Uti allt detta framstår G. icke som en narr, såsom man är wan att tänka sig honom med anledning af de många anekdoterna om "Önefasts prest." Också hafwa personer, hwilka lefwat icke så långt efter hans tid, t. ex. prosten Collin i Önefast och prosten S. Rönbeck i Gärdsånga, uti efterlämnade anteckningar yttrat, att han haft många goda och aftningsvärda egenskaper. Han beskrifwes såsom en kunnig och hederlig man, mycket godhertad och utan allt mistroende till dem, hwilka ställde sig såsom hans wänner. Två af dessa, den förutnämnde Bihlman och en landskamrer Brandt, stola hafwa utspridt många historier om honom. Utan twifwel har han varit föremål för deras gysel. Han berättas aldrig hafwa smakat brännwin, men deremot gerna spelat kort och alltid med förlust. Detta tyckte hans gumma icke om, och han skall stundom wid återkomsten stån sina spelsällskaper sätt wänta länge på att blifwa insläppt. En lifpredikan, som tillstrifwes G. och som i flera, troligen icke diplomatiskt noggranna, uppteckningar förefinnes, har måhända ursprungligen till innehållet icke varit löjligare än mången annan homiletisk produkt från den tiden; berystad har den utan twifwel blifwit äfwen för Gemzæi egna och löjliga uttal. Ett stilprof ur denna predikan må anföras så som G. skall hafwa uttalat orden: "Jag är annotater af feteryörande att tala några ord för eder, mine farte åhörare och Önefasts församlingssbetamöter, om thenne får salike och nu hos Gud affomnade Broder, manhaftige Tumpetaren Håkan Tapp, och har jag förortnat till liktext thessa ord: Pasunaröst skall icke mera hört farda i lif. — — — Han gick här i werlten met en kammal plå rof och ett par tålika pruna pöxor, men nu är han klätter i sita, sita kläder och har palmer i sina händer. Åh, hwat ni skolen kapa, när ni får se thenna får affommate tumpetare i en såtan herrlighet. Då skolen ni rifa eter påf örat och säga: Wi wilje gerna höra tif plåsa på tumpet, men han skall swara och säga: inken pasunaröst skall hört farda. Då skolen ni kråta och jemra eter, att ni gick på kroken, när Proder Tapp plåste, och icke wille höra när han pasunade på sin

tumpet. Nu är han tumpetare i himmelen, och plåser aldrig mer för Hönestads Bönter." G. delade den i biskop Linnerii tid wanliga åsigtan om nutors löslighet, såsom man finner af ett hans bref till domkapitlets notarie, hwari han lofwar denne, om en wiß Cronman kunde blifwa skofare, "en discretion af 3 riksdaler, förutan apert en gåfwa till biskopen, och mehra förmähr han intet." Wid biskopswolet 1715 röstade G. ensam på biskop Swedberg. Död $\frac{3}{7}$ 1758. — Gift m. Anna Cecilia Wankif, dotter af kyrkoh. Petrus W. i Köpinge. Twå deras söner omtalas, nemligen Peter, f. 1720, d. 1797, militär, med namnet Gemzell, och Fredrik Elias, kronobefallningsman, samt en dotter, Anna Hedwig, g. m. prosten J. Nordell i Ljung af Linköpings stift.

7. **Gabriel Magnus Wilstman**, son af kyrkoh. Lars W. i Raslunda och född der $\frac{10}{11}$ 1716, genomgå Skara gymnastum, blef student 1735, magister 1742, prestwigd $\frac{29}{5}$ s. å. till tjenstgöring i Stoby. 1747 rådde mellan honom och prosten Lyckå derstädes en så swår oenighet, att L. ej mera wille begagna hans biträde. De klagomål som af L. anfördes i domkapitlet blefwo 1748 hänwista till werldslig rätt. Han påstod att W. 1. war af en högstint anda och umgids med löstighet och bedrägeris spel, 2. att ingen utan tro och religion kunde wisa sig wärre än W., som war lif en bitande hund, 3. att W. fått 50 dal. samt för det han skulle stämpa ondt mot Lyckå, 4. att W. war af ett oförfämdt sinne och brukat dyra edeliga contestationer, 5. att W. welat skada L. till lif och helsa samt war af högmod och arghet så intagen, att Guds ande hos honom intet mera fann rum, 6. att W. uti många predikningar uppräknat nästan alla willfarande lärosatser, som de nya swärmare tillgifne äro, såsom de fördömdes förlofning ur helwetet, att den timliga döden wore intet syndastraff och att Christus icke på något sätt welat, när den yttersta dagen skall inträffa, 7. att W. wid barndop lagt handen på barnets bröst och wid kommunion icke följt handboken, 8. att W. brukat swåra förbannelser på predikstolen och lämpat dem på Lyckå, 9. att W. sagt sig skola uppröra folket i församlingen och slutligen 10. att W. lofdat L:s dotter att rymma från föräldrarna, under försegwande att han wille hafwa henne till hustru. Lyckås

fånnda tråtlöftnad gör det sannolikt, att de verkliga anledningarna till dessa anklagelser varit obetydliga; de synas också icke hafva ledt till något resultat. W. sökte 1756 Stoby pastorat och anhöll att biskopen och domkapitlet wille icke blott uppföra honom på förslaget, utan också "widare råcka honom sin aldrafrästmigaste hjälpehand till ändamålet's winnande," icke för hans meriter's skull, utan af gunst och nåd. Det heter vidare i strifwelsen här om: "The wördnadsfulla intryck af årkänsla, som jag i hela min lifstid skal behålla i mitt hjerta i anseende till den gunst, hwarmed jag varit och än warder hugnad, skola blifwa så mycket djupare fästade i mitt hjerta, som jag råknar det för en nöjsam skyldighet att oafsläteligen ligga neder i stoftet med mina förböner inför thet högsta himlamajestätet, Thet täcktes bekröna Högw. Herr Doct., Biskopen och Brocangl. samt Högw. Herr Doct. och Domprosten och Herrar Theol. Professorer med en ewärdelig sällhet och wälgång" m. m. W. wann icke den gången sin önskan, men blef $2\frac{1}{7}$ 1760 pastor härstädes. Wid prestmöte 1763 war han respondens och presiderade 1764 wid enahanda tillfälle för en afhandling, författad af prosten Angelin i Lund, som före prestmötet aflidit. För sitt wälsförhållande wid detta tillfälle hedrades W. med prostestitel. 1773 blef han häradsprost. Efter en visitation, som han 1778 hållit i Åkarp, anmälde komministern derstädes Jonas Hörling, att W. "wisat en ogemen iswer emot them som hafwa namm för Christendom, Gudachtighet och helgelse, förfastat deras christeliga böcker utom Bibelen, Catechesen och Psalmboken med sådane utlåtelse, som jag blygs för att nämna, samt bland annat strängeligen förbjudit dem att gå till andra kyrkor och andra att gå hit." H. tillkännagaf derjemte, att detta oakadt hade nästföljande söndag folk från andra socknar kommit till Åkarp; han betygade det han icke wille wara häradsprosten eller domkapitlet olydig, men fann det löfligare att besöka främmande kyrkor för att höra Guds ord, än att göra det af nyfikenhet wid brudestadsar eller att gå på frogarna och öfwa dryckenskap eller annan otillbörlighet både under och efter gudstjensten, det ingen talar på o. s. w. Med anledning här af uppfom en process, för hwilken Wiltman och Hörling twänne gånger woro wid tinget, men som de funno saken wara "ledsam

och för allmänheten anstötlig, om dermed skulle continueras," så kommo de i vänlighet öfverens att låta twisten falla. W. dog $18/11$ 1787. — Gift 1761 m. Maria Sophia von Bornemann, f. $16/3$ 1739, d. $13/8$ 1786, dotter af ryttmästaren Joh. Gabr. von B. Öfwer sin mafas höga börd synes W. hafwa varit särdeles stolt, och hon war enligt hans anteckning i kyrkoboken ett utmärkt fruntimmer, älskad och wördad af höga och låga, "en sådan husfru och prästewinna, att hennes life aldrig mer kommer till Önestad." Barn: Lars Johan f. 1762. Margreta Charlotta, g. m. prosten Tullgren i Rågeröd. Johan Caspar f. 1765. Daniel Floræus, f. 1769, d. 1770. Ulrika Katrina f. 1773. Carolina Henrietta f. 1777.

8. **Jeppa Collin**, son af hemmansåboen Hans Andersson i N. Bram, föddes $20/12$ 1740 och bestämdes till studier, emedan han hade swaga kroppskrafter, men håg för läsning. Sedan han af en gammal husar, som varit gymnast i Skara, inhemtat de första grunderna i latinska språket, sattes han i skola i Helsingborg, hwarifrån han 1761 begaf sig till Lund och blef student. Prosten Ståhl i N. Bram gaf honom namnet Collin, härleadt af namnet på det ställe der han war född, Jordberg. 1766 $10/6$ blef han prestwigd och biträdde först hos prosten Krutzén i Bosarp och derefter i 16 år hos prosten Elmgren i Bårslöf samt blef under tiden 1782 extraord. och 1785 ordinarie pastor wid norra skånska kavalleriet. I denna egenkap predikade han wid ett storläger på Bonarps hed i Gustaf III:s närvaro, och lungen berättas hafwa med sådant nöje hört hans predikningar, att han tänkt på att kalla C. till hofpredikant. C. blef pastor här $22/5$ 1789, tilltr. 1790 och erhöll prostetitel 1793. Han sökte 1795 Fjellestads pastorat, men domkapitlet utelöt honom från förslag på den grund att det wore ett misbruf af ansökningsrätten att söka ett mindre förmonligt och mera beswärligt pastorat, än han hade förut, och att sådant skulle lända till gamle skolebetjenters och kapellaners prejudice. C. blef 1805 häradsprost. Några år före sin död led han af ögonswaghet, hwilken plötsligen öfvergick till fullkomlig blindhet; men denna upphörde likwäl snart, och synförmågan blef bättre än den varit på lång tid förut. 1817

utgaf han "till egen och älskade åhörarens påminnelse om ett förestående afsted" en predikan på 19 sönd. e. Trin. om "weberwickelsen af Herran på fotefängen." I denna predikan har han, såsom han uttrar, "gjort sitt testamente," hwari det bland annat heter: "Min själf, det dyraste jag äger, för hwilfens frälöning Jesu gudomliga blod runnit, skall tillhöra dig, Gud, min käre himmelske Fader. Uti din hand är den ewigt wäl förwarad. — — — Min älskade Maka ware tillika med mina kära barn dig, o Gud, gifwen. Du allena kan hjälpa i all nöd. Du kan frälfa dem ifrån ondo. Du kan wälsigna dem med all wälsignelse genom Christum. — — — Eder, mine älskade åhörare, gifwer jag åt Guds kraftiga Nådewerkan, som allena förmår gifwa wäxten åt det som hos eder är planteradt och wättnadt. — — — Jag bör i mitt förordnande icke förglömma min gamla Moder, jorden, som burit mig nu i sex och sjuttio år. Dig skall tillhöra denna lerhyddan, när hon fullfaller, min bräckliga kropp, när den stelnat. Förwara honom, att han under Guds beskydd må uti ditt tysta stöte njuta en söt sömn till den stora dagen, då det som blifwit sådt i snöplighet skall uppstå i härlighet" m. m. Pingstdagen 1820 hände det att den prest, som skulle förrättin gudstjensten i Önestad, hastigt insjuknade. G., som länge warit fångliggande sjuk, steg då upp och predikade så wäl den dagen, som den nästföljande. Död 1¹/₈ 1820. Hans son, prosten G. i Glimåkra, uttrar om honom: "Han hade utmärkta predikogåfwor och hördes särdeles gerna wid sjuksångar. Hans karakter war gudsfruktan, allwar i allt, hwad han företog, uppriktighet, fasthet och pålitlighet. Han hade goda studier, men tålde aldrig något beröm för lärdom. Sönerna underwiste han sjelf, i början ensam och derefter med biträde. Äfwen sedan de sticades till publik skola, fortfor han att underwisa dem på det sätt, att han dels gaf dem råd huru de skulle studera, dels hwar weda sticade dem på posten analys af den stundande Söndagens grekiska evangelium. I pastoralwetenstapen och särdeles i sin dogmatik war han mycket fast, men aldrig annorlunda än i uppriktig öfwerensstämmelse med Bibeln och de Symboliska böckerna. Märkte han att någon tänkte annorlunda, eller ens wille ställa något annat i fråga, så bestraffade han det allwarfsamt." — Gift 1787 m.

Patrina Maria Sinius, död 1831, dotter af prosten Samuel S. i Åsum och uppfostrad hos prosten Elmgren i Bårslöv, som var gift med hennes moster. Barn, utom 3 som dogo i barndomen: Martin Elmgren, prost i Glimåkra. Hans Samuel, jurisk doktor och adjunkt wid Upsala universitet, f. 1790, d. 1833, högt aktad för grundlig lärdom och den ädlaste karakter. Jakob Anders, landtbrukare. Anna Cecilia, g. m. fahnjunkaren P. G. Lindeqwist.

9. **Anders Noos**, son af prosten dokt. Petrus N. i Westerstad, föddes i Skartofsta $14\frac{1}{2}$ 1775, blef student 1791, magister 1796, prestwigd $12\frac{1}{2}$ 1800, rektor wid Carlskrona skola 1804, amiralitetspredikant 1806, amiralitetspastor 1810, fältprost 1813, kyrkoherde i Ö. Ljungby 1816, tilltr. 1818, erhöll transport hit 1821, tilltr. 1823. Han utgaf en prästvididsputation, en predikan på långfredagen 1811, en afhandling om "den naturliga religionen, utwidgad och fullkomnad genom den uppenbarade" samt "Strödda tankar och poetiska målningar, samlade ur åtskilliga författares skrifter." Död $29\frac{1}{7}$ 1824. — Gift 1813 m. Ebba af Klint, dotter af öfversten Erik af K.

10. **Sven Widing**, son af en handlande i Carlshamn och född derstädes 1779, blef student 1796, prestwigd i Werjö $17\frac{1}{2}$ 1804, kollega wid Carlshamns skola $29\frac{1}{4}$ 1808, stadskommunminister derstädes $17\frac{1}{2}$ f. å., derjemte hospitalspredikant 1809 samt sjukhus- och garnisonspredikant 1811, kyrkoherde här $29\frac{1}{2}$ 1825, tilltr. 1827. Död natten emellan den 29 och 30 November 1831. — Gift 1813 m. Ulrika Cecilia Bergelin, hwars far var rådman i Carlshamn. Barn: Margreta Sophia f. 1814. Dorothea Helena f. 1815. Brita Elisabeth f. 1818. Swen Gustaf Abraham f. 1822.

11. **Gustaf Nordström**, kloakareson från Oxie och född der $27\frac{1}{8}$ 1777, blef student 1798, prestwigd $24\frac{1}{2}$ 1802, kyrkoherde i Jfö och Riaby $14\frac{1}{2}$ 1816, tilltr. 1817, erhöfl fgl. hofpredikantstitel 1825, transp. hit $2\frac{1}{2}$ 1833, tilltr. 1835. Död $20\frac{1}{2}$ 1849. — Gift m. Beata Maria Lundgren, dotter af en gästgifware i Broby. Barn: Johan Christopher, past. i Skanör. Carl Christian, prest. Joseph Frans Oscar, f. 1820. David Gustaf Emanuel, f. 1824. Christina Maria, g. m. 1. kyrkoh. Euström på Jfö, 2. kommi-

niskern C. Danielsson i Glimåkra. Clara Charlotta f. 1810. Sophia Lovisa och Gustawa Beata födde $2\frac{1}{8}$ 1814. Regina Amalia f. 1818. Anna Petronella f. 1822.

12. Per Carlström, son af klockaren C. i Dahlsöpinge och Botilda Nilsson, föddes i Gislöf $\frac{3}{10}$ 1799, blef student 1818, prestwigd $20\frac{1}{6}$ 1824, erhöll 1837 klockarelägenheten i Tullstorp, blef 1839 vice pastor i Möbbelöf, kyrkoherde här $\frac{9}{10}$ 1849, tilltr. 1851.

Gift 1. 1838 m. Brita Wilhelmina Schlyter, f. 1806, d. 1843, dotter af prosten S. i W. Ahlsted. Barn: Gustawa Maria f. $18\frac{1}{11}$ 1838. Ulrika Botilda f. $16\frac{1}{6}$ 1840. Christopher Magnus f. $14\frac{1}{10}$ 1841. 2. $\frac{3}{10}$ 1844 m. Anna Magdalena Sjöwall, dotter af handlanden H. S. Sjöwall och Anna Christ. Wählin. Barn: Wilhelmina Elisabeth f. $16\frac{1}{11}$ 1846. Anna Mathilda f. $30\frac{1}{9}$ 1848.

Kyrkoherdar i Winslöf och Neflinge.

1. Laurentius Petri uppgifwes hafwa varit pastor här 1471. Uti ett tingswittne af år 1514 nämnes, att han i lifstiden skänkt någon jordegendom till sina efterträdare.

2. Hans Hind förekommer som pastor här 1514 och 1526.

3. Morten Andersön uppgifwes hafwa varit prost och pastor här 1548.

4. Bertil Söffrensen war prost och pastor härstädes 1557. Hans enka blef gift med efterträdaren, och sonen Zacharias blef pastor i Broby.

5. Swen Nielsen Cob prestwigdes till pastor wid dessa socknar $29\frac{1}{6}$ 1566, nämnes 1584 som häradsprost och dog $17\frac{1}{6}$ 1607. Han war gift med företrädarens enka. Till henne testamenterade han en silfwerkanna och några andra saker samt två af sina bästa kor, "at nyde og bruge aldelis uforkrenct, efterdi hun hafwer det vel fortjent for sin store kierlighed og fromhed, som hun mig hafwer stedse bewist och allermost i min

store ströbelighed." Till den som skulle hålla lifpredikan öfwer honom skänkte han ett par oxar. Han hade till medhjelpare en prest wid namn Nils Pedersen, som dog 1602 efterlämnande hustru wid namn Karine Jörgensdatter, som war beflågadt med Swen Gob och sedan gift med hans efterträdare Hans Hansson. I förutnämnde testamente tillades henne två kor och en uppredd fång, och åt hennes man en "prestekiortel," derföre att han troget betjenat Swen Gob under hans sjukdom. Denne Nils Pedersens son Peder blef pastor härstädes.

6. **Hans Hansson**, född i Golding $\frac{6}{12}$ 1577, blef student i Köpenhamn 1598 och erhöi i anseende till "sin flitighed och stideligheid Kongens kost ibland de hundrede studenter." 1602 blef han prest och medhjelpare härstädes, med åtnjutande af inkomsterna af ena socknen. 1607 blef han ordinarie pastor. Wid visitation 1618 fann biskopen anledning till belåtenhet och har i B.B. antecknat den önskan, "att alla pastorer wore sådana som denne." Personalierne öfwer honom, hwilka finnas i Sommel. Samll., intyga, att han "ubi sit Embede haffuer efter Apostelens underwisning, som intet mere kreffuer aff en Husholdere end hand skal findis tro, som en retfædig Herrens Tjenere och Husholdere offuer Herrens hiemmelige gode, retteligen dispenseret Guds Ord och Sacramenter, gierne trøstet de bedrøffuede, formanet de gienstridige og ført alting til rette met en factmodig Aand." Han skildras vidare såsom uti sitt enskilda lif en "Gudsfrøctigheds Speyl," mild, wälgörande, god husfader och tålig i motgången. (Då man låser dylika uppsatser från förra hälften af 1600-talet, kan man ej undgå att anmärka den enkla och trohjertiga ton, som i dem råder och som är så helt olik de öfwermåttan smickrande, men egentligen intetsägande phraserna, hwilka man wanligen finner i personalier från början af 1700-talet). Motgång hade Hr Hans ofta att genomgå. Två dagar efter det bekanta slaget på Wittsjö sjö slogo swensarna läger på hans gård ($\frac{9}{12}$ 1612) "och om morgenen de rycte op gaff de til drickpenge ild och den röde luffue," såsom det heter i personalierne. Herr Hans "satte da sin meget velbyggede gaard i løbet och største parten hans indhaffuende gods, som fienderne opfögte i kircken, huor hand paa kirkehvelningen dett haffde med største flidt henstop-

pet och forvaret." Sedan han byggt upp prestgården igen och begynt att sätta sitt bo i stånd, "da paakom hannem $2\frac{1}{2}$ 1618 en hastig och uforkarendis ildebrandt aff hans nabois Stegers," och prestgården afbrann, hwarwid herr Hans förlorade "sit sköne bostad, kläder, kobber, tin och det som hand end gaff sig mest for, sit sköne liberi" (bibliothek), "huilcket hand end fick reddet fra de Suendste." Han sjelf och hans hustru woro nära att blifwa Innebrända wid detta tillfälle. Hans helsa astog efter denna olyckliga händelse. Följande året $1\frac{1}{2}$ war han i Stoby för att döpa derwarande pastors barn, hwarwid han "med Guds ord och prediken tröstede baade sig selff och andre." Påföljande morgon reste han tidigt hem, kände sig då "meget öm och swag om hjerttet," men wille icke röja det för att icke bedröfwa sin hustru och hindra henne från att resa till en anförwandts begrafning i Broby. Sedan hon rest, tilltog illamåendet och han afled $1\frac{1}{2}$ 1619 samt begrofs följande midsommarsdag i Winslöfs kyrka, der en grafsten lades öfwer honom. Han war gift med den ofwannämnda Karine Jörgensdotter, hvars fader war prest i Broby; hon dog wid 64 års ålder 1633. I sitt andra äktenskap hade hon 3 söner, Nils, d. som student i Köpenhamn 1625 wid 21 års ålder, Swen, pastor i Brönneftad, och Hans, pastor i Dusby. Arfwingarna efter en adlig fru wid namn Lene Daae wille 1649 upptaga Hans Hansson och hans hustru ur grafwen i Winslöfs kyrka för att i stället der begrafwa bemälda fru, men på begäran af nyssnämnde Swen och Hans Hanssöner befallte konungen $2\frac{1}{2}$ 1649 Henrich Lindenow "att haffue indseende at for:ne deris affgangen forældris legeme udi deris begraffuelser bliffuer urört och ingen dennem aff det sted, som de nu liggendis ere, optager." Lene Daae hade warit katolik, men omfr. 1613 öfwergått till luthersta läran.

7. **Peder Nielsen**, företrädarens styfson, war född härstädes omfr. 1598 och blef 1619, alltså wid 21 års ålder, pastor härstädes. Åfwen han skall warit en from och nitist lärare. Wid biskopsvisitation 1623 befanns allt wara i godt skick. 1628 war han närwarande wid Christianstads kyrkas inwigning. Död $3\frac{1}{2}$ 1630. — Gift med Karine Clausdotter, dotter af Claus Pedersen, pastor i Quiinge. Barn:

Hans, pastor i Sörby. Eline, g. m. prosten Hans Andersson härstädes. Malena, g. m. prosten Christen Wilhelmsson i Finja. Anna, g. m. pastorn Mogens Pedersen i Broby. Enkan blef konserverad wid pastoratet.

8. **Jakob Hansen**, son af borgaren Hans Morigen och Marna Jakobsdotter, föddes i Colbing $24/1$ 1605, gif i skola dersammastädes, kom 1620 "i hofstjenst" såsom famulus hos "prins Fredriks tugtemester, mester Rasmus Jensen Wordingenius, huilken privatim leste för hannem den stund hand war hos hannem in aula." Wid midsommartid 1621 kom han till Lund, der han fick bo i biskopens hus, med hwilken han war beflågad. 1626 blef han student i Sköpenhamn och handledes der i studier af prof. Ole Worm till 1629, då han på rektorn S. Grönbecks begäran förordnades till "hörare wid öfwerste lectien" i Malmö skola. 1630 $29/8$ kallades han till pastor härstädes och prestwigdes $17/9$ s. å. Wid biskopsvisitation 1635 befanns ungdomen wara wäl underwisad. 1649 blef han förordnad till häradsprost. På hemresan från ett prestwal i Röke 1650 blef han håstigt sjuk och kunde sebermera icke förrätta presterlig tjenst. Död $17/4$ 1651. — Gift $28/7$ 1631 m. företrädarens enka Karine Clausdotter, som dog 1673 och är jemte sina båda män begrafwen i Winslöfs kyrka. Jakob Hansen hade 7 barn, af hwilka 6 öfwerlefde honom, nemligen 3 söner och 3 döttrar. Sonen Peder, f. 1636, dog 1705 som prost i Prästö på Seland. Dottren Marine war gift m. Sigward Jönsson, pastor i Håstveda. Karine war gift i Helsingborg och dog der 1684.

9. **Hans Andersson**, son af murmästaren Anders Hansson och Olawa Hansdotter i Helsingborg och bror till pastorerna Jöns Andersson i Zemshög och Thomas Andersson i Dusby, föddes i Helsingborg $13/2$ 1625, prestwigdes $2/6$ 1651 till pastor härstädes och blef 1669 häradsprost. Han skall hafwa warit en ganska ansedd man och egt betöndlig jordegendom inom Göinge härad. 1668 war han fullmäktig för stånkska presterkapet i en fråga angående helgonkylden, som då änyo tillförsäkrades åt presterkapet. Af hans porträtt i Winslöfs kyrka ser man att han bar håret nedkamadt i pannan, och anledningen dertill berättas hafwa warit att han en söndag, då

han, stadd på väg till kyrkan, wille i förbigående stjula sparf, war på en rågåker, sårat sig i pannan och deraf sedan alltid fått behålla ett stort ärr. Han dog $\frac{1}{4}$ 1674 och är jemte sin hustru och 8 barn begrafwen i Winslöfs kyrka. Hustrun hette Eline Pedersdatter, war styfdotter till företrädaren och född 1625. Hon skulle som enka hafwa hustrum i prestgården, fri eldbrand, foder för fyra kor och 10 får, en kälhage, åker till 3 punds utsäde, någon äng, 2 pund råg, 4 pund foin, 10 dal. smt och 6 löp. smör årligen. Hon blef omgift med råds-
mannen Peter Norbergh i Christianstad och lefde ännu 1680. Två döttrar lefde efter föräldrarna, och den ena war gift med kyrkoh. Christian Corbonius i Bårslöf.

10. **Hans Jönsön Gram**, äfwen **Stobæus** kallad, son af pastorn i Stoby Jöns Lauritsson och född $\frac{22}{10}$ 1637, uppgifwes hafwa warit huspredikant hos excellensen Flemming, innan han $\frac{10}{10}$ 1674 blef prestwigt till pastor härstädes. 1705 afstod han pastoratet åt efterträdaren. Död i Februari 1711. — Gift m. Elisabeth Block, syster till pastorn wid Riddarholmskyrkan i Stockholm Märten B. De hade 5 barn; två döttrar öfwerlefde föräldrarna, nemligen Cecilia, gift med efterträdaren, och Helena, g. m. past. i Skurup M. Klow.

11. **Jwar Blanxius**, äldste sonen af prosten Lars B. i Österslöf, föddes der 1676, blef student $\frac{14}{11}$ 1692, erhöå tillåtelse att predika 1696 och prestwigdes till komminister härstädes $\frac{10}{10}$ 1699, undergift 1704 änyo examen inför domkapitlet och befanns swag i kunskaper, men blef likwål 1705 kyrkoherde härstädes, sedan företrädaren åt honom afstått pastoratet. Dastadt herr Jwars kunskaper i examen befunnos ringa, omtalades han likwål icke så långesedan inom den krets, der han werkat, såsom en för sin tid ganska kunskapsrik man, hwilken äfwen haft anseende för mycken praktisk duglighet. Bönderna trodde att han "kunde mer än annat folk," t. ex. tillrättastaffa bortstulet gods, på hwilken förmåga han skall hafwa wisat många prof. Wåhända antyder detta, att B. warit en verklig prest, den der förmått wåcka ånger i syndares hjertan. Detsamma berättas ju om åtskilliga "läsareprester" i vår tid. Prosten Hellman anmärkte wid visitation 1732, att ungdomen i Wins-

löf icke flitigt bewistade katechesförhören. B. dog i början af år 1744. Hans porträtt finnes i domkapitlets sessionssal. — Gift 1. $10/7$ 1700 med Cecilia Hansdotter, företrädarens dotter. Barn: Petronella, g. 1728 m. hofrättskommisarien Ejler Troilius. Anna Katrina, g. 1723 m. regementskrifwaren Hans Jakob Gersonius. Helena Cecilia, g. m. kyrkoh. Hans Duromontan i Röke. Sophia Elisabeth f. 1706. Katrina f. 1708. Laurentia Katrina, g. m. profsten Eleazar Thulin i Torhamn. 2. på Örtosta gård $12/4$ 1711 m. Helena Katrina Delreich, dotter af kyrkoh. Johan D. i Åsum. Barn: Cecilia, g. m. kyrkoh. Johan Sundius i Ållerum. Johannes f. 1713. Lycka f. 1714. Lars f. 1716. Johan Christian f. 1718. Carl f. 1719, d. 1722. Johannes Andreas f. 1722, d. f. å. Anna Katrina, g. m. komministern Iwar Petersson. Christiana, g. 1. m. J. Arsenius, 2. m. Joh. Stare, pastor i Tryde. Bernhard f. 1730, d. 1747.

12. **Carl Kröger**, son af handlanden J. Kröger och C. Winge, föddes i Carlshamn $20/11$ 1711, blef student 1728 och prestwigdes $9/9$ 1732 till biträde åt profsten Sederberg i Carlshamn. 1733 uppdrogs åt honom att efter nämnde profsts död emottaga och expediera domkapitlets skrifwelser till häradets presterskap. 1734 kallades han till sjerde profspredikant för Carlshamns pastorat och blef 1735 stadskomminister detslädes. Professor H. Bengelius yttrade till domkaps protokolll att R. "bjudit honom 100 dal. samt att dermed winna hans bifall till sin ansöknig om stadskapellaniet," med anledning hwaraf R. inkallades. Han nekade icke direkt, men frågade om icke minnet swikit B., förklarade sig aldrig hafwa twiflat om hans bewägenhet och sade sig vara willig att undergå tilbörliq näpft, om laglig bewisning mot honom åstadkommes o. s. w. Då han blifwit stadskomminister, skref han till domkapitlet ett mycket ödmjukt tackfågelsebref, hwari han yttrar: "Herre min Gud! hwad är jag och hwad är mitt hus, att du hafwer låtit mig komma hårtill och anförtrott mig ett så högt och dyrt ämbete att vara wäktare öfwer det andeliga Israel. Jag är alltför ringa till all den barmhertighet och trohet, som du med din tjenare gjort hafwer. — Gud som mig hårtill kallat, gifwe

mig och kraft af höjden att föra Andans ämbete så, att Satans rike må warda förstördt och Christi rike upprättadt." 1742 rekommenderades han till befordran af prosten Trågårdh i Carlshamn, som yttrade: "Han hafwer icke allenast, sedan ihenna församlings stälawård blef mig såsom kyrkoherde för 7 åhr sedan i nåder ansförtrodd, med mycket berömmelig flit förestått thet margfalliga arbetet, som både wid stadskomministraturen och hospitalet fordras, utan och medelst sitt anständiga lesverne samt fogeliga och oförtrutna wäsende förwärfwat sig församlingens så wäl som Ministerli synnerliga ynnest och kärlek." 1745 $\frac{1}{4}$ blef K. pastor härstädes, responderade wid prestmöte 1749, blef häradsprost 1762, riksdagsman 1765, predikade wid prestmöte 1767 och blef åter riksdagsman 1769. Såsom warande ifrig mössa förswarade han wid denna riksdag riksråderna, hwilka af det öfriga presteståndet förklarades öwärdiga konungens och ständernas förtroende. Derefter blef han utvoterad ur presteståndet, och des talman skref till Lunds stifts presterskap, att K. framdeles icke borde wäljas till riksdagsman. K:s parti tillställde för honom en ståtlig fest, der verser sjöngos för "frihetens martyre, Sveriges Cicero" o. s. w., och en silfverkanna på 242 lod förärades honom. Han utgaf derefter från trycket så wäl sitt memorial "om grundlagarnas reduction till deras simplicitet," hwilket gifwit närmaste anledningen till hans utvotering, som och förklaring och påminnelser mot de öfwer detta memorial i presteståndet gjorda anmärkningar och en declaration till Lunds stifts presterskap med anledning af det ofwännämnda talmansbrefwet, hwilket på prestmöte 1770 delgafs presterskapet. Ur denna declaration må ett stilprof anföras: "Om jag wetandes consenterat i orättwisa; om jag på Lagens och Frihetens befohnad söft menniskogunst; om jag tagit något steg för slem winning; om jag, för egna affigter, warit efterlåten i det som rört Rikets rätt; om jag, androm till behag, uppoffrat Wärt eller andra Stånds tillståndiga heder och förmån; om jag låtit genom apparencer wärfwa eller så tillswurit mig någon sammanfattning, att jag såldt min frihet att tänka; om jag tagit förnuftet till fånga under obehöriga Aristocraters lydno; om jag intet, så mycket på min lilla individu funnat åkomma, haft till föremål Konungens Höghet och undersåtares flydd

under lagen; om jag varit en Conjuncturföljare och wåndt kappan efter wåndret; om jag intet grundat mina meningar på samwete och öfwerlygelse, så wore jag en owårdig Riksdagsman, som ock skulle rådna wid at af så uplyft samhälle, som Venerandus Clerus, förbehålla mig något godt omdöme. Men då jag härutinnan ej frugtar för någon tillwitelse, wågar jag i denna delen säga: Mitt samwete gnager mig intet. Detta ide allena säger jag, utan torde ock kunna, om så behöfdes, bestyrka hwad jag sagt med sådane omständigheter, som tämmeligen utmärka huruwida jag varit wid Riksdagen för mig enstykt eller för andra. Så wißt jag i detta som alt annat, måste widkännas min ofullkomlighet, så wißt wågar jag ock åberopa min upprigtighet." Lunds stifts presterskap hade nog hederskänsla att wid följande riksdag åter uppsända K. såsom fullmäktig. En af stiftets prostar, Thomæus i Raslunda, förfrågade sig i domkapitlet ¹³/₃, 1771, huru han borde förhålla sig, i fall någon wille falla K. till riksdagsman, emot talmannens warningsbref. Domkapitlet swarade, att det ide anstod domkap. att förklara detta bref eller widare extendera ån orden lyda. Dafiadt det partinit, hwaraf K. i likhet med alla andra på den tiden war smittad, war han likwål en årlig man och redlig fosterlandswån. Det berättas att, då hans enfa begärde nådår, yttrade Gustaf III., att ansöfningen så mycket heldre borde bewiljas, som K. aldrig mottagit utländska penningar, såsom de fleste af hans parti, åfwen i presteståndet, gjorde. En af K. år 1752 utgifwen likpredikan öfwer majoren C. H. Skytte är strifwen i temligen gammalmodig stil, och en del söfta och underliga liknelser förefomma, men innehållet är bibliskt och framställningen ide utan wärma. Från riksdagen 1772 återkom K. med förstörd helsa och dog ³/₇, 1773. Prosten A. Hellman i Mållby höll likpredikan öfwer honom. Uri de jemte densamma tryckta personalierna heter det: "Som prestman beslitade han sig om att i lära och lesverne wara ostraffelig. Han war af naturen begåfwad, och gåfsworna wore helgade af nåden. Derföre war också hans lesverne så inråttadt, att han kunde tjena hjorden till en estersyn." För öfrigt skildras han såsom "en behaglig umgångsman, pålitlig wån, ljuflig make, from och ålfkanswård husfader." Många anekdoter förtäljas

om hans qwida satiriska infällen. Då kommandörkaptenen Sjöstjerna, som plågade gysla med heliga ting, engång sporde K., om han tilltrorde sig att omvända honom, swarade K.: "nej, Ni liknar förmodligen mina gamla byxor, hwilka icke duga att wända om." Wid ett tillfälle, då några officerare, hwilka deltagit i Pommeriska kriget, besökte K. och oupphörligt ströto med sina bragder i kriget, ytrade han om slugorua, som beswärade sällskapet: "de äro så oförståmda, som hade de varit med i Pommeriska kriget." Hans gestalt war reslig, utseendet behagligt och rösten stark och wälljudande. Hans porträtt finnes i Domkapitlets seshionsrum. — Gift 1. 1736 m. Anna Magdalena Kling, hvars fader war tullinspektor; hon dog 1752 efter att hafwa födt K. 11 barn, af hwilka 5 dogo tidigt. De öfrige woro: Christian Zacharias, pastorsadjunkt. Jakob Adam; for till sjö och dog i Amerika. Henrik Salomon, landsfiskal i Christianstads län. Sophia Elisabeth, g. m. vice pastorn Jöns Lundgård. Hedwig Emerentia, g. m. 2:de stadskommunministern i Lund J. E. Barfoth. Katrina Maria, g. m. stadskommunministern P. Hegardt i Malmö. 2. 1754 m. Sophia Maria von Jordan, d. $18\frac{1}{7}$ 1756, dotter af ryttmästaren von J. på Åkesholm. Barn: Adam Jordan, f. 1755, d. 1818, härads höfding i Torna, Vara och Harjagers härader. 3. 1757 m. Charlotta Christina Bayke, f. 1719, dotter af biskop Carl P. Hon öfwerlefde K. barnlös.

13. **Håkan Berthelius**, född $24\frac{1}{6}$ 1720 i Christianstad af ett ogift fruntimmer, af hvars namn Bertha han bildade sitt tillnamn, blef student 1741, magister 1754, kollega wid Landskrona skola 1755, prestwidg $7\frac{1}{9}$ 1760, rektor wid nämnda skola 1765, pastor här $29\frac{1}{3}$ 1775 och titulär prost 1783. Som skollärare skall han hafwa utöfwat en barbarisk skoltukt. I Winslöf har han icke efterlämnat något godt minne. Han outalas såsom en man med ett stolt och i hög grad fränstötande sätt att wara, hwilkens hela omsorg gick ut på att samla penningar. Död $8\frac{1}{7}$ 1800. — Gift $30\frac{1}{6}$ 1776 m. Anna Magdalena Witte, köpmansdotter från Christianstad och enka efter en köpman i Landskrona. I sitt förra giste hade hon en son, hwilken sändes till sjö och aldrig mera återkom. Med B. hade hon en son wid namn Gustaf, som blef vice härads höf-

ding. Han förstörde sin ärfsda förmögenhet och dog i fattigdom. Berthelli hustru var på sina sednaste år swagfint och dog 1778.

14. **Peter Julius Appelberg**, son af en handlande i Ystad och född derstädes 1753, blef student 1769, prestwigd $\frac{30}{6}$ 1780, vice notarie wid domkapitlet s. å., magister 1784, theol. docens 1785, kyrkoherde i Bosjö kloster $\frac{17}{6}$ 1789, tilltr. 1790, erhöll prostetitel 1791, transp. hit $\frac{9}{3}$ 1802, tilltr. s. å., war riksdagsman 1810, blef theol. doktor 1818 och häradsprost 1820. Han ihogkommes såsom en aktningwärd och angenäm man. Död $\frac{10}{6}$ 1830. — Gift m. Wilhelmina Horster, dotter af hans företrädare i Bosjö kloster. Barn: Hans Wilhelm, f. 1791; hofrättsråd i stånsta hofrätten. Anders Christian, f. 1792. Olof Henrik, f. 1797; landtbrukare. Christina Elisabeth.

Skrifter: se Lidéns disputationskatalog.

15. **Carl Abraham Bergman**, son af gårdshofhållaren J. P. Bergman och Katrina Bergman, föddes i Winslöf $\frac{20}{4}$ 1800, gif i Christianstads skola, blef student 1816, magister 1823, konrektor wid Malmö skola s. å., rektor wid Lunds skola 1827, medicine doktor 1829, war en af Lunds akademiska förenings grundläggare, prestwigdes $\frac{20}{6}$ 1830, blef kyrkoherde här $\frac{30}{4}$ 1831, tilltr. 1833.

Gift $\frac{9}{7}$ 1828 m. Carin El. Vult von Steyern, dotter af possessionaten Julius Fredrik B. von S. Barn: Johan Julius, f. $\frac{18}{6}$ 1829, med. kand. Emma Magdalena, f. 1830, g. m. häradshöfd. Lindgren i Calmar län. Carl Henrik, f. $\frac{11}{9}$ 1832; sjöman. Fredrik Hjalmar, f. $\frac{26}{2}$ 1837. Clara Dorothea, f. $\frac{8}{3}$ 1839. Ulrika Maria Elisabeth, f. $\frac{17}{10}$ 1840. Gustaf Alarik, f. $\frac{29}{7}$ 1844.

Skrifter: se Lunds Stifts Matrikel 1854.

Kyrkoherdar i Mällby och Tjörnarp.

1. **Acho** nämnes som "presbyter in Mjälby i Gynge herred" 1388.

2. **Peder Hencanson** war pastor i "Myæthilby" 1426

enligt ett på Igl. geheimearchivet i Köpenhamn förwaradt vittnesbref.

3. **Peder Rafn** uppgifves hafwa varit pastor här 1471.

4. **Jep** war pastor härstädes 1509 enligt ett wid sockenstämma i Brønnefad afgifwet tingswittne.

5. **Laurits Nielsen** war pastor här 1526.

6. **Niels Pedersen** stall varit pastor här och prost omfr. 1540.

7. **Hans Bertilsen** uppgifwes hafwa varit prest härstädes 1542 och lärer förut hafwa varit i S. Sallerup. Jfr. III. s. 2.

8. **Hagæus Johannis** prestwigdes 1560 eller 1561 till "minister ecclesiarum Melby et Tornerup."

9. **Oluff Pedersen** förekommer som pastor härstädes 1584 och erhöll 1586 $10\frac{1}{12}$ konungens bref på att det året få uppbåra kronotonden af Tjörnarp's socken.

10. **Gregers Thomesøn** blef pastor här omfr. 1605, efter att förut hafwa varit kapellan i Hylle socken, hwilken den tiden war anslagen åt rektorn wid Malmö skola. I Malmö stads råkenstapel för nämnde år förekommer följande: "Er gifvitt Mads Lindegaard 4 mark thill lönn for hand löff thill Miellbye i Stöngherritt." På anmärkning att denna post icke borde utgå ur stadskaßan swarades, att bönderna i Hylle, för att få socknen skild från rektoratet, klagat öfwer att den blifwit wanwärdad af kapellanen, "och effter at Wij warre kommen i forfaring att Hylde Mend haffde giffuit hannem hans skudsmaal for hand drog fra dennom, der hand schulde verre prest i Miellbye, huorfor wij sennde Buud thill herr Greggers och lad hentte samme schudsmaall, at dermed kunde giörriß thill Tndteidt" (intet) "huis Bønderne i saa Maade klagitt." Man finner häraf, att det den tiden war brukligt, att församlingarna afgåfwo intyg om sina presters ämbetsförvaltning. Hr Gregers dog i början af år 1610.

11. **Niels Pedersen**, son af pastorn i Duinge Peder Nielsen, föddes der $\frac{9}{10}$ 1581, sattes 1590 i skola i Wå och 1599 i Lund samt blef 1602 student i Köpenhamn. Af södelsestället, som stundom krefes Dwidinge, tog han tillnamnet Dui-

ding, men war icke beslagtad med den från Quidinge i Åsbo härad härstammande, ännu fortleswande, Quidingska släkten. Som student war han huslärare i adliga hus, från 1608 till 1610 hos "gamle Este Bilde på Ellinge." Sedan han 15 sönd. e. Trin. predikat och erhållit församlingarnas kallelse, förordnades han $25/8$ 1610 till pastor härstädes, prestwigdes $14/11$ s. å. af den gamle biskopen Mogens Madsen i desß skuga och gjorde 1 sönd. i Advent sitt intråde i församlingarna "ubi en stor frequents fra disse och omliggende sogner." Niels Pedersen tillhörde en slägt, hvars medlemmar under en längre tid innehade de flesta pastoraterna i Gøinge härad. Sjelf, som nämndt år, prestson från Quiinge, hade han en bror Claus Pedersen, som war pastor der, och dennes tre döttrar Karna, Anna och Brita woro presthustrur i Winslöv, Dusby och Quiinge; Karna Clausd:r, hvars man war prestson från Winslöv och prest der, hade en son, som war pastor i Sörby och 4 döttrar, som woro presthustrur i Gøinge härad, nemligen i Finja, Broby, Winslöv och Håstveda. Anna Clausdotters man war oc̄ son af en Gøingeprest, och de hade två döttrar som woro gifsta med Gøinge-prester, nemligen i Dusby och Glimåkra; hon war stammoder till släkten Thomæus. Wid samma tid war en pastor i Wisfeltosta wid namn Jörgen Simonsen, som genom en af sina döttrar blef stamfader till Liuné och genom en annan för de tre Blanzierne, i Winslöv, Røpinge och Ifmetosta. Niels Pedersen berömmes i likhet med de andre medlemmarna af den slägt, hwilken han tillhörde, såsom en hederlig man och werksam prest. Biskop Mads Jensen höll visitation 1623 och låg öfwer natten i Målby samt fann sig wäl belåten med den undfågnad han der rönte. Åt pastor gafs det witsord, att han war i lära och leswerne berömlig samt af församlingarna aktad och afhållen; ungdomen befanns wara wäl underwisad i christendomen. 1625 $9/6$ blef Niels Pedersen i Christianstads kyrka af Gøinge-pastorerna wald till häradsprost. 1628 assisterade han wid inwigningen af Christianstads kyrka, då han "offuertled med en stön hvid mesfestiorte stød mit i Chorsdörren, wende ansigtet neder mod Almuen i kircken og læste det ottende Capitel af den første Kongernis bog." Wid biskopsvisitation 1630 och 1635 upprepades förutnämnda goda omdöme om hans

åmbetsförvaltning. 1612 afbrann hans prestgård, samma dag som "rigens fiender" (svenstarna) uppbrände hans broders gård i Qufinge. Påskdagen 1617 afbrann åter Mållby prestgård. Daktadt dessa misföden war herr Niels likwål en förmögen man wid sin död. Han testamenterade till Mållby kyrka 30 lod silfwer, med hwilka kyrkans kalk, som wågde 30 lod, borde ökas så att des wigt blefwe 60 lod. Till hwar och en af de fattige i socknen skänkte han 2 mark penningar och "en opmaalt skeppe Ru oc Bygh." Christianstads skola erhöll 50 daler, hwilka skulle användas till inköp af "kläder, sko oc strömper till de fattigste skolebörnen, uden weld oc wenskab." Slägtningarne blefwo icke lottlöse, hwilket man finner deraf att en revers, af H. Kamel utgifwen till herr Niels, 1655 indrefs för deras räkning. Herr Niels dog $\frac{9}{11}$ 1644 och blef begrafwen i Mållby kyrka, der ett epitaphium öfwer honom uppsattes med en af biskop Winstrup författad inskrift af följande lydelse:

*Nicolaus Petri Quidingius, qui gregis hujus
Et typus et pastor non sine fruge fuit,
Præsulis adjutor Lundani præpositusque
Qui Gothungorum non sine laude fuit,
Zelo pro Coelo qui mactus erat, scelus omne
Vitavit mystes serius atque gravis,
Qui multos annos omni sine prole maritus
Multa tamen genuit mystica τέχνα Deo,
Conditur hoc tumulo, Christo redeunte resurget,
Lux erit ille poli, lux velut ante soli.*

Han förlofwades 13:de dag Jul 1611 och wigdes $\frac{24}{2}$ f. å. på Rygård på Seland med Maren Eriksdatter, som synes hafwa varit i tjenst hos fru Anna Bilde, hwilken tillställde brölloppet. Äktenskapet war barnlöst. Biskop Mads berömmet henne såsom en god husmoder. Hon lefde ännu 1650.

12. **Arnold Arnoldsön de Fine**, troligen bror till profsten Hans Arnoldsön i Helsingborg och således son af hofkapellmästaren Arnold de F. i Köpenhamn, prestwigdes $\frac{29}{12}$ 1644 till pastor härstädes. 1646 $\frac{29}{6}$ war han instånd för Lunds domkapitel jemte sin trolofwade Anne Söffrens datter Grönbeck, som "klageligen ladet tillkiendegive sit jemnerlige klagemaal, huorledis hun af sin moder fornemmelig, samt flegt,

suoger och gode venner, skal vere nödt och tvungen trosloswelse at bewilge med herr Arnold de Fine." Presten Hans Mortensen i Lund wittnade att herr Arnold sagt, att Anna "war icke mere löstlig och Curagi end som et tråbillede," och ett annat wittne intygade, att Anna wed troslofningstillfället gråtit och sagt att hon wille heldre se djefwulen än herr Arnold, hwilken hon icke kunde fördraga mer än en hund. Hennes moder, Engele herr Peders, hade oaktadt desfa å ömse sidor fällde yttranden trott, att herr Arnold "wed belespen og fierlig omgiengelse skulde indtaget hendes hjerte." Förlofningen upplöstes. Herr Arnold blef sedan gift med ett annat fruntimmer, hwars namn är ofändt. En borgare i Köpenhamn wid namn Hans Lauritson Mus, hwilken herr Arnold benämner "en ledig person," klagade 1650, att herr Arnold och hans hustru "hannem afschillige ærerörige ord paasagt, der hand ubi for:ne prestis huus war indkommen for nogen giæld at fordre, som bemelte prest hannem dog igien med gewalt frataget." Konungen befallte i bref $\frac{7}{6}$ 1650 till biskopen i Lund, att saken skulle undersökas. Det uppgafs att herr Arnold och hans hustru fällt många otillbörliga yttranden till Anders Lauritson, t. ex. "du skall faa skam inden i dag 8 dage, saa du skall fornemme det i din bug." Detta troddes antyda att presten och hans hustru hade i sinnet att förhexa sin wederspart. Åswen hade de "mange gange slaget knæp for hans næse og spyttet ham saa gott som i sit ånsiet." Herr Arnold bestribde icke detta rent af, men påstod att motparten också brukat skällsord och supit med wittnena och köpt dem att wittna. Herr Arnold lærer blifwit suspenderad för sitt ofog. Af bref från besallningsmannen i Helsingborgs län Owe Giedde af år 1651 och 1652 finner man att åswen andra klagomål warit anförda mot herr Arnold, nemligen att han sål-lan utlyst gudstjenst till någon bestånd tid, stundom förrättat den då högst få kommit tillstådes, och stundom låtit hela församlingen länge wänta; då bönderna under hans suspensionstid erlagt helgonskylden till hans wifarie, hade herr Arnold ånyo utkräft den af dem och dem hårdeligen tilltalat. Owe Giedde yttrar i ett bref: "jeg wil raade eder som min wehn att I seer att bilægge det i gode oc leffue fredeligen med eders Sognemend, giörer och giffuer dem Preeken och tieniste i rette tide.

— — For Guds skyld leffuer fredelig med alle, och i synderlighed med eders egen sognemend; dersom I nogen kand haffue med rette at söge noget forre, schall eder tilböriligen bliffue til rette hiulpen." Herr Arnold nämnes 1655, men sedan icke vidare; dock har han troligen lefwat till omfr. 1670.

13. **David Arendtzön Mölensted** war född på Seland, men kom omfr. 1652 till Skåne. Han war 1659 i fråga att blifwa pastor i Dwidinge, men såsom född på Seland blef han icke antagen. 1664 ²⁰/₇ erhöll han fungligt promotorial till befordran i Lunds stift, "emedan han, som på den andra sidan fuller södder år, continue och efter sina förälbrars dödd tolf åhrs tidh hafuer sigh i Skåne uppehållit, dersamma stådes fina studia wähl och slitigt handterat, Guds församling undertijden af Predikstohlen wähl informerat och uti sitt lefwerne sig wähl förhållit." 1666 ¹⁸/₅ prestwälgdes han till medhjelpare åt pastor i Christianstad och uppgifwes hafwa sedermera warit pastor i Iswetofsta och i Färlöf, innan han blef pastor härstädes, men har måhända blott warit vice pastor på nämnde twänne ställen. Hit kom han troligen omfr. 1670. Han blef ¹⁴/₄ 1681 prost öfwer Göingehärad, som den tiden war den största preposituren i stiftet. Af biskop Sahn njöt han utmärkt förtroende och war mycket werksam för uniformitetens införande. Biskopen komplimenterade honom ¹¹/₁₁ 1681 för den slitige correspondence, som han framsör någon annan i stiftet hållit med biskopen. Efter hwad handlingar i domkap:s archiw gifwa wid handen war herr David mycket mindre krypare och wida hederligare karl, än Michael Arenhil, Anders Schartow m. fl. af de ifrigaste uniformitetswännerna, men säkert också dem öfwerlägsen i kraft och klofhet. Några misshälligheter mellan honom och hans åhörare eller häradsbröder afhöras aldrig. Icke heller förekomma i hans bref några småaktiga klagomål eller obestyrkta angifwelser angående fel mot uniformiteten. Han skref ¹⁶/₁₁ 1681 till biskopen: "Med uniformiteten er denne fremgang at begynde med. I Sungen vaar begyndelsen Credo, som nogen tiid bleff öffuet, siden tillige med den siunges offuer alt Allenista Gud och Nu bidia Wi then Helliga Anda etc., huilcket en temmelig tiid wil siungis, at Menighederne noget kand bliffue vante dertil, förend vi an-

gribe mere, at det i begyndelsen icke schal falde for besverligt. Med læsningen tilstaar saaledis, at Degnerne har gjort begyndelse och nu flittig continuerer med de unge, saa viit Aebogen indholder, och derpaa har nogle smaa faaed allerede smag. Naar vi nu faar Catechismi bögerne op, som schal bliffue affordret med förste, schal de fare fort dermed, forhaabendis fremgang ved Jesu kraft. Wi kand icke spende buen for hart, thi her er eet underlig folck, som mand dog med limfeldighed i tiiden driffuer huor mand vil. Aff predichestolerne er inted videre begynt end bare bönnen och texten, med tiden forhaaber jeg fremgang. Her ynstis endnu for de halstarrige en streng befaling motte udgaa om dette samme, thi per Deum paa mange orter paa landet talis der icke et ord om saadan voris tillsagde plicht, huilcket gemen folck hos os setter os i næsen til difficultet i voris forset" m. m. Uniformitetens införande wann i Göinge härad god framgång genom herr Dawids hoffsamma, men ihärdiga werksamhet. Han dog på sommaren 1684. Hans enka hette Elsa Olofsdotter och blef gift med efterträdaren. Någon son efterlämnade herr Dawid icke, men blef genom sina döttrar stamsfader för en talrik afkomma. Döttrarna woro: Sophia, g. m. kyrkoh. Hans Gudmantorp i Finja, stamsfader för Mandorffska släkten. Katrina, g. m. prosten P. Thomæus i Dusby, stamsfader till afl. prosten J. J. Thomæus och biskop Thomander. Anna Elisabeth, g. m. prosten Ewen Hansson i Rifeberga. Elsa, g. m. kyrkoh. Hans From i Gimbris. Karin, g. m. past. P. Collin i Esveröd, som genom en sin dotter är stamsfader för domprosten E. G. Bring, kyrkoh. H. Schönbeck m. fl. Christina, g. m. "en swår man," borgaren Simon Jakobsson i Gimbrishamn. Johanna Maria, g. m. prosten Jöns Rönbeck i Malmö.

14. **Nicolaus Erman**, son af apothekaren Pål E. och Maria Niklasdotter, föddes i Lund $16\frac{1}{12}$ 1653, gif i Lunds skola och blef student 1671. Under sina första studentår gjorde han sig känd för någon "widlyftighet." Han förefommer i akademiska konsistorii prot. 1673 såsom sekundant wid en duell mellan twänne ädlingar, Joachim von Notenshamn och Johan von Saur, och då akademiens rektor, prof. Sack, fordrade hans wårja, hwilken han enligt författningarna hade rätt att tillegna

sig, wågrade E. att utlämna den och "swarade sturft och otjenligt, menande det icke vara juridice handlat, utan speluceri," och "wisande sig derhos med åtskillige ord och åthåfwor mycket otidig." Rektor ålade honom derpå att träda i arrest, men E. kom undan och reste till Malmö. Återkommen derifrån wille han icke på kallelse infinna sig inför konsistorium, utan swarade att han hade tagit tjenst wid militien, hwarefter han fick behålla sin wårja. E:s frigtjenst war icke långwarig, ehuru han tyckes hafwa haft anlag, med hwilka han bort kunna gå långt på den banan. Ett par år sednare omnämnes han som lärare för fyra unga män af Sparre-familjen, med hwilka han lærer hafwa gjort utländska resor, och skall han hafwa på ett utmärkt sätt motswarat det honom lämnade förtroendet. En af eleverna blef generallöjtnant i francka arméen, återkom sedan till Sverige och blef riksråd samt fältmarschalf. Wid återkomsten till fäderneslandet kunde han icke underlåta att för sin gamle lärare betyga sin tacksamhet för hans trogna handledning. E. blef $1\frac{1}{6}$ 1683 befullmäktigad till pastor i Hör, prestwigdes $1\frac{6}{11}$ s. å. och introducerades af prosten Sture från Harlösa, men redan följande året $2\frac{3}{11}$, förordnades han till pastor i Mällby och $\frac{1}{2}$ 1685 derjemte till prost i Göinge härads samt inwigdes dertill högtidligen i Stoby kyrka af pastorn i Dusby Thomas Andersson. På phil. fakultetens uppmaning speciminerade han s. å. för magistergraden och promoverades 1688. Ett ytterligare lärdomsprof afgaf han 1704, då han wid prestmötet presiderade för en afhandling "de ordine ecclesiastico." Redan detta berättigade honom att anses för "ett förnämligt membrum" af stiftets Clerus, men i ännu högre grad wann han detta anseende genom det sätt, hwarpå han styrde sin widsträckt prepositur. Han kallades der wanligen för "Göinge-bispen" och tyckes hafwa utöfwat en episkopal myndighet, någongång till domkapitlets prejudice, men också till lättnad i desß besvär, enär E. blott sällan befinnes hafwa "bemödat" sina förmän med sådana klagomål, som t. ex. att herr Christian i Röke och herr Nils i Brönnestad woro "obstinate gesäller" och måste stundom 4 gånger påminnas om att infända begärda uppgifter. Wanligen förstod han att sjelf gifwa sådant eftertryck åt sina påminnelser, att de hör sammades. Med kraft och ihärdighet

fortsatte G. sin företrädarens arbete för uniformitetsakten, hwilken inom detta kontrakt wann en så lycklig framgång, att det wid 1680-talet slut stod framför alla de andra häraderna i anseende till antalet af dem som lärt att skrifwa och läsa in-
nantill, och 1702 förklarade en theol. lektor och en pastor från Småland, hwilka woro närwarande wid vifitationer i Göinge härad, att de der funnit bättre christendomsfunskap än i någon af de församlingar i Småland, hwilka de med Wexjö-biskopen besökt. Den kyrkotukt, som G. upprätthöll inom sin krets, war utan twifwel allwarlig, men bar måhända en mera militärist än egentligt kyrklig pregel. Man kan sluta härtill bland annat af ett memorial, som han å Göinge-presternas wagnar 1697 ingaf till domkapitlet, med önskan att det wid riksdagen måtte blifwa insinueradt hos ständerna. Deri uttalas följande pia desideria: 1. att katechespredikningarna måtte få hållas på fredagarna; 2. att sextmännen måtte äläggas att genast efter gudstjenstens slut uppgifwa dem som warit frånwarande eller kommit för sent; 3. att pastor måtte få rättighet att bestämna stolställen åt sextmän och sjerdingmän; 4. att desse måtte äläggas att, om de sjelfwe woro hindrade från att wara tillstådes wid någon gudstjenst, sätta andra i sitt ställe; 5. att hwar och en måtte förklaras skyldig att anhålla och arresteras dem, som företogo resor på söndagarna före gudstjenstens slut, då sådant genom pastors tillsägelse eller egen upptäckt kom till hans funskap; 6. att barnen borde sitta i choret, så att klofaren kunde hafwa tillsyn öfwer dem och lära dem sjunga, hwartill hwarfen de eller qwinnorna kunde förmås på flera ställen; 7. att lön af församlingens eller kyrkans medel måtte anstallas för spögubbar, hwilka borde wäcka dem, som sofwo i kyrkan, och tillse att sextmännen rätteligen angäfwro de försumlige; 8. att de som icke biewistade gudstjensten i sin egen kyrka, måtte äläggas att förete skrifligt bewis att de warit i någon annan; 9. att sextmän och sjerdingmän måtte äläggas att på pliktewallen eller i staden placera dem som dertill woro skyldige, men wisfades motstråfwighet; 10. att ingen finge antaga någon tjenare, som icke medförde prestewis; 11. att den sed måtte förhindras, att wid bröllopståg enhwar hade en brännwinsklasta i fickan; 12. att straff måtte bestännas för den som gjorde sig skyldig

till sådant; 13. att det måtte bestämmas, huruwida militära eller civila tjenstemän egde rätt att hålla möten på helgdagar eller viftatjonsdagar; 14. att läktare måtte så inrättas, att alla de som sutto der kunde se presten, och att de olika könen icke måtte få sitta tillsammans i kyrkbänkarna; 15. att hejderibare och fogwaktare måtte åläggas, att utwisa wed och byggnads-timmer åt presterna, samt i fall af försumlighet straffas; 16. att straff måtte stadgas för dem, hwilka icke åstode prestens förmaningar eller icke lydde pastors eller prostens citation; 17. att förbud måtte utfärdas mot gräfning af grafwar på söndagar och mot lifens bärande omkring kyrkan i widsteplig affigt; 18. att straff måtte bestämmas för dem som icke gåfwe tionde årligt; 19. att landsköp måtte förbjudas, helst wid fisklägen, enär löft folk företog sig att resa omkring med fiskwaror och förorsakade dyrhet; 20. att dagswerkskyldighet måtte åläggas dem som icke gåfwe tionde; 21. att presterskapets klagan deröfwer, att somliga wille gifwa blott "hwart 30:de hufwud af qwid" och hwar 30:de skeppa humble, måtte tillbörligen behjertas. Detta memorial wann intet synnerligt affeende, och G. upprepade ånyo 1705 i en skrifwelse till domkapitlet flera af de ofwananförda punkterna. Ett förslag, för hwilket G. lifligt intresferade sig, war det om inrättandet af kapellanier i de widsträcktä Göinge-pastoraterna. Han önskade att åfwen detta förslag måtte blifwa andraget inför riksens ständer 1697. En annan gång klagade han att "sabbatsbrott war alltför gement och att förmaningar litet considererades;" han mötte ofta på kyrkowägen folk, som icke wille på hans uppmaning medfölja till kyrkan och icke kunde i behörig tid hinna fram till någon annan kyrka. Mot domaren i orten och mot kyrkopatronen förde G. ett oförsträckt språk. Uti en twist med den förre biskops han af biskop Pape medelst intercession hos generalguvernören; biskopen försäkrade att så wäl prosten som domaren "sökte publicum bonum, ehuru de i metoden kunde differera;" G. förmanades "såsom en special god wän och f. swäger" att åsta sig för att genom det, hwarmed hade en god intention, emot sin tanka skada sig sjelf och samtliga presterskapet i landet, "som desutan intet synnerligen wäl noterade äro." 1705 klagade G. att med Mållby kyrkas byggnad tillgiä olagligt,

enär gammalt bly begagnades till takläggningen, hwilken ombeförjades af personer, som ej förstodo arbetet; att Jöran Walfendorff icke allenast med sitt husfolk sållan kom till kyrkan, utan ock med jagt och arbete hindrade sina bönder från kyrkos besök; att klockstapeln war förfallen, kyrkogårdsportarna söndriga och messeflåderna obrukbara; att stundom otjenligt winlämnats till kommunioner och icke ljus bestått till gudstjensterna. Domkapitlet, som förmodligen besarade att något uniformitetesstridigt bruk af ljus wid gudstjensterna egt rum, swarade på denna punkt i G:s klagomål, att ljus icke behöfdes, men G. förklarade att man under wintertiden omöjligen kunde medhinna twänne gudstjenster wid dagsljus, enär 5 å 6 timmar åtginge till gudstjensterna och 3 å 4 till resorna mellan kyrkorna, hwilka dertill woro belägna wid höga stogar och dertföre mörka. Då uppgifter 1706 blifwit inforbrade angående presterskapets inkomst af säterier, yttrade G. att adelsmän ofta wid fallelsen förbundit pastor att wara nöjd med hwad de behagade gifwa honom. Den tidens rika adel har således icke blygts för att inifränka presternas inkomster, som icke woro synnerligen stora. Domkapitlet fann stundom G:s försarande wara något egenmäktigt. 1694 fick han en tillrättawisning, då han ålagt en klockare att comparera inför domkapitlet, utan att hos denna myndighet anmäla hans förseelser. 1705 warnades han för att uppenbara hemliga synder, men dristade att i bref till domkapitlet påminna om att den synd, som han angifwit, ingalunda genom hemlig bekännelse blifwit för honom bekant. Då G. engång icke sjelf kunde utföra ett af domkapitlet gifwet uppdrag, förordnade han sjelf en annan dertill, hwarföre domkapitlet fann nödigt att förmana honom, "att han icke sjelf tager sig disposition uthi de ärender, som honom anbefallas, utan der något hinder kan wara i wägen, sådant Consistorio gifwer wid handen." G. berättas hafwa haft någonting befallande i sitt hela wäsen, war af ansenlig wäxt samt egde owanlig kroppstyrka och wighet. Hans skrifwelser äro redigt affattade och utwisa en wacker handstil. Död $19\frac{1}{2}$ 1710. — Gift $10\frac{1}{2}$ 1685 m. företräbarens enka Elsa Olofsdotter, med hwilken han hade två döttrar, af hwilka en dog före honom och den andra war gift med hans efterträdare.

15. **Nicolaus Sellman**, son af prosten i Christianstad Andreas H. och Anna Rubenius, föddes derstädes $^{10}/_8$ 1682, gick i skola dels der, dels i Jönköping, der swågern Johan Rogberg war rektor, samt blef student i Lund 1701 och magister 1706. Derefter företog han en utländsk resa, uppehöll sig i Greifswald $^{3}/_4$ år och besökte flera andra tyfsta universiteter. 1708 återkom han till Sverige och begaf sig 1710 till Upsala i anledning af frigsboroligheterna i Skåne. S. å. förefloggs han till pastor härstädes, erhöll $^{13}/_1$ 1711 egl. senatens fullmakt, och prestwigdes $^{1}/_3$ s. å. Prostämvetet i W. Göinge härad uppdrogs åt honom $^{22}/_{10}$ 1729. I en skrift på 4 tåtskrifna ark begärde han 1751 att få sin son till vice pastor, emedan han icke kunde hafwa lugn, med mindre ansvaret för de dyrköpta sjäälarna lades på en man med bättre krafter, än han sjelf egde; men blefwe icke sonen vice pastor, så wille han ingen vikarie hafwa, utan finge "i sin ålderdom gripa sig an öfwer sina krafter, fast han derwid skulle få en knäck, som förkortade hans dagar." Han önskade ock att sonen, innan han blefwe förordnad till vice pastor, finge undergå pastoralexamen i Lund, på det att folket icke måtte tro att han hade en annan lära, emedan han blifwit prestwigd uti Strengnäs. H:s plan war förmodligen att åt sin son bereda utsligt på successjon till pastoratet, men den wanns icke. H. höll visitation i Winslöf två dagar före sin död, som intråffade $^6/_9$ 1752. Biskop Engeström höll lifpredikan öfwer honom och betygade sin tillfredsställelse med det sätt, hwarpå H. bestridt sina ämbetsyhflor. — Gift 1. $^{31}/_3$ 1711 m. företrädarens dotter Maria Sophia Erman, som dog barulös $^{23}/_2$ 1716; 2. 1717 m. Anna Maria Liebman, dotter af prosten Luro L. i Christianstad. Af deras 8 barn lefde endast två efter fadren, nemligen Thure, past. i Barkåkra, och Maria Sophia, g. m. prosten Lorch i Hjärsås. En dotter war gift med lagman Holmström på Ljungarum.

16. **Andreas Sellman**, brorsson till företrädaren och son af kyrkoh. Lars H. i Hammarlöf, föddes $^{31}/_8$ 1719, blef student 1733, magister 1742, prestwigd $^{27}/_4$ s. å. till biträde åt fadren, sedermera prebendekomminister hos biskop Benzelius och $^{24}/_4$ 1749 wald till andre stadskomminister och ho-

spitalsprest i Lund. Vid waltillfället ifrågasattes, huruwida magistraten och stadens 12 äldste egde att rösta för hela borgerskapet, men anmärkningen lämnades utan afseende. Benzelius, som strax derefter skulle såsom ärkebiskop aflytta till Upsala och redan för mer än ett år sedan fått sin efterträdare i Lund, deltog i walet med 19 röster. Efter walets slut frågade han, om någon kunde säga, att han wärfwat röster för Hellman, hwartill alla swarade: nej. Beswår öfwer walet anmälde $12\frac{1}{5}$ s. å. af professorerna N. Stobæus och L. Liedbeck, bibliothekarien J. Corylander och akademisekreteraren G. Junbeck. De uppgäfwro att ingen röstlängd begagnats wid walet, att stadens äldste röstat för hela borgerskapet, utan att bewisa sin rättighet dertill, att hospitalsföreståndaren Krook afgifwit 30 röster, likaledes utan att förete någon handling, som dertill berättigade honom, att akad. råntmästaren Ek utan fullmagt röstat för sin swärfader o. s. w. De klagande anhöllo $\frac{9}{6}$ s. å. att få weta, om domkapitlet fällt någon resolution å beswärens, och anmälde $20\frac{0}{6}$ att de i hofrätten begärt promotorial till landshöfdingeämbetet om laglig undersökning i målet. Om sådan stett, hwarom domkap:s handlingar icke lämna någon upplysning, så har likwäl ingen ändring i walets utgång deraf föranledts. På kallelse af kamrer Jöns Ehrenborg blef H. pastor härstädes $\frac{3}{4}$ 1754. Under prosten Krögers frånwaro 1765 war han tillförordnad häradsprost och kallades 1773 enhälligt till detta ämbete, men förbigicks wid utnämningen, ehuru han ej blott war wida äldre kyrkoherde, än den som utnämndes, utan också genom utgifwandet af en akademisk afhandling, de duplici vestitu primorum hominum, och af minnesord i bunden stäl öfwer sin fader samt såsom opponens wid ett prestmöte gjort sig känd såsom "en lärde och witter" man och för sådana sina förtjenster warit i fråga att blifwa theologie adjunkt. Måhända har han icke åtnjutit biskop Engeströms ynnest i lika grad som Benzelii. Först i Celsii tid erhöll han prostetitel 1779. En af honom utgifwen likpredikan öfwer prosten Kröger är af bibliiskt innehåll och temligen ofonstlad i anseende till språk och framställningsfätt. Verserna öfwer fadren äro också ofonstlade; det heter t. ex.

Om Far mins lif, det han i döden wunnit,
 försäkran ger den helge Andes ord,
 som lofwar dem, som trones ända hunnit,
 en herrlig fröjd, ett saligt himlabord.
 I trona stod min fader intill fädra:
 hur kunde han sin salighet då mista?

Han lefde här i Christna prästefeder,
 han ref ej ned hwad han i läran böd,
 sitt hedersstånd war aldrig till wanheder:
 owännen bör det säga på hans böd;
 saktmodighet hans prästenit beprydde,
 i menlöshet han Christi ord åtkydde.

H. afled $\frac{22}{4}$ 1799. — Han war förlofwad med en dotter af kyrkoherden Morfing i Håslöf, men hon dog, hwarefter han $\frac{12}{4}$ 1753 blef gift med Hedwig Helena Sommelius, f. 1723, d. 1782, dotter af borgmästaren S. i Lund. Sonen Lars blef kyrkoherde i Sjörup. Dottren Gustawa ingick före privileglinåbårets slut äktenskap med auditören Pantel, men fick likwäl åtnjuta det extra nådar, som K. M. bewiljat henne såsom ogift.

17. **Christian Schönbeck** 1801—1805; se wid Riseberga s. 216.

18. **Georg Libert Slytte**, hvars fader war hofjunkare, föddes i Ljunga af Wexjö stift $\frac{24}{1}$ 1767, blef student 1784, magister 1790, prestwigd $\frac{24}{6}$ 1792, extraord. regementspred. wid Wendes artilleri 1797, stadskomminister och flotts pred. i Malmö 1799, kyrkoherde här $\frac{7}{8}$ 1805, tilltr. s. å. och erhöll profestetitel 1816. Död $\frac{26}{6}$ 1836. — Gift 1804 m. Ebba Maria Bring, dotter af prosten, doktor Ebbe B. i Malmö; hon dog i Espö $\frac{4}{6}$ 1855 wid 79 års ålder. Barn: Bengt Håkan, prost i Engelholm. Ebbe Peter, f. 1807, landbrukare. Carl Magnus, f. 1808, kapten wid Wendes artilleri. Julia Maria Fredrika, f. 1812, g. m. prosten N. Lowén i Espö. Emerentia Margreta, f. 1814, g. m. kronobefallningsman J. A. Billing. Anna Christina Ulrika, f. 1816. Henrika Elisa Charlotta.

19. **Swante Tutman**, son af en kronobefallningsman och född i Hofby $\frac{30}{6}$ 1786, blef student 1805, magister

1811, prestwigd $11/6$ 1821, pastor här $10/2$ 1837, tilltr. 1839. Död $15/5$ 1841.

20. **Fredrik Horneij**, son af handstamfaren Johan H. och Brita Bergström, föddes i Helsingborg $12/1$ 1800, gif i skola derstädes, blef student 1817, prestwigd $21/12$ 1823, huspredikant hos öfversteöjtn. E. Benzelsstjerna på Maglö 1824, magister primus 1826, pastor wid norra stånsta infanteriregementet 1827, kyrkoherde härstädes 1841, tilltr. 1843 och erhöll profettitel 1853.

Gift $2/6$ 1840 m. Hedwig Charlotta Kjöfemeister, f. 1813, dotter af kyrkoherden Samuel K. i Björnekulla. Barn: Johan Gustaf Emanuel, f. $20/6$ 1841. Hulda Erika Brita, f. $20/7$ 1842. Ewa Gustawa Charlotta, f. $18/11$ 1844. Axel Fredrik, f. $16/5$ 1846.

Kyrkoherdar i Brönnestad och Mattered.

1. **Olof Rogensfen** nämnes i ett wid sockenstämma i Brönnestad 3:dje dag Påst 1509 afgifwet tingswittne och uppgifwes hafwa varit pastor i 44 år. Död $16/6$ 1517. Till sina efterträdare testamenterade han såsom ett ståndigt inventarium "tho thambstude, en gammel gryde, som wogh 12 bismar-marc, tho hivede, it handklæde, en borddug, en so, en so med sine griser, bord oc bencke, tho nye ölkaer, it gammelt oc 3 pund ruf."

2. **Knut Jeppsson** war pastor här 1526 enligt ett sockenwittne angående två till prestgården hörande jordar.

3. **Knut Swass** nämnes som pastor härstädes 1550 och 1555. Han gjorde sistnämnde år "mageffite" angående prestgården tillhörande jordar med Mats Stensen till Rönneholm.

4. **Erned Rogensfen** war pastor här 1571, enligt ett f. å. afgifwet tingswittne. Han har gifwit sina efterträdare ett inventarium bestående af "en seng och ett pund byggh." Död 1595.

5. **Jens Lauritzön** war, enligt instriften på hans grafsten i Brönnestads kyrka, född i Torrlösa, blef pastor här-

stådes 1595, häradsproft 1615 och affade sig listnämnde befattning 1625 i anseende till en swag helsa och dålig hörsel. Wid biskopsvisitation 1623 befanns han ståta sina åligganden ordentligt, och församlingen yttrade sin belåtenhet med honom. Sigw. Grubbe har i sin dagbok $29/8$ 1624 antecknat, att han hört honom predika satis optime, magna cum laude. Till socknens fattige stänkte han 50 daler, hwaraf rântan ärligen wid pingsthelygen borde utdelas. Död wid 77 års ålder $18/8$ 1635. — Gift 1. 1598 m. Boild Olufsdatter, d. $18/11$ 1615, dotter af D. Stifon, pastor i Burlöf och kanik i Lund. De hade 8 barn, af hwilka Laurits dog som student, Nils predikade i Sigw. Grubbes närvaro $17/1$ 1630 pro sua ætate satis bene, Birgitta war gift med kyrkoh. Haft Enertöson i N. Rörum och Agnes med fadrens efterträdare. En dotter uppgifwes hafwa varit gift i Lund med en som hette Knut Jönsöson, måhända pastor i Ståfwie. 2. 1616 m. Bengta Rasmusdotter, som dog barnlös $7/4$ 1624. -

6. **Swen Hansöson Winslöf**, son af pastorn i Winslöf Hans Hansöson och född der 1605, blef efter dimission från Helsingborgs skola student 1626, kom omkr. 1630 hit som medhjelpare och blef pastor 1635. Wid biskopsvisitation s. å. befanns ungdomen wara föga kunnig, emedan föräldrarna icke woro måna om sina barns underwisning. Både pastor och klockaren manades till nit i ämbetsutöfningen. H:r Swen dog $28/9$ 1653. — Gift 1. $24/10$ 1630 m. företrädarens dotter Agnes Jönsdotter, f. 1613, d. 1634; hon hade blifwit uppfostrad af sin moster, som war gift med pastorn i Hoby och rektorn i Lund Axel Olsson. Sonen Laurits föddes 1633. 2. m. Magdalena Pålsson, som öfwerlefde honom och blef gift med efterträdaren. Dottren Cecilia war gift med kyrkoh. Jöns Bring härstådes.

7. **Christopher Jönsöson Meisner**, son af kyrkoh. M. i Björnekulla, föddes der $25/3$ 1624, gif i Herlufsholms skola, blef student 1646, kallades 1650 af sin fader till medhjelpare, prestwigdes $13/12$ s. å., kallades till pastor härstådes $30/10$ 1653 och tillträdde pastoratet kort derefter. Död i början af 1663. Han blef $10/11$ 1654 gift m. företrädarens enka Magdalena Pålsson, men lärer icke haft några barn.

8. **Jöns Enerthson Bring** är den förste prest i Skåne af denna slägt, hwilken har ansetts härstamma från Helge B., som war norrste konungen Swerres banerförare omfr. 1190. En Matthias B. skall omfr. år 1600 hafwa från Norge flyttat till Landskrona. Dennes son war Enerdt Bring, hwilken war köpman i Landskrona och har 1649 underskrifwit en af denna stads borgerstap till Knud Ulfeld afgifwen förklaring. Hans son war Jöns B., som $\frac{24}{4}$ 1663 prestwigdes till pastor härstädes. 1677 skall här warit en kapellan wid namn Hans, som räddat öfwersten Abr. Cronhjort från att blifwa dränkt i Finjasjön af snapphanarna. (Follin, Helsingborgs hist. s. 228.). Bring war ärlig swenskt. Han asled i Mars 1684. Wid hans begrafning sades psalmer hafwa sjungits på latin och danska. Biskopen kunde knappt föreställa sig möjligheten af att en så grof förseelse mot uniformiteten passerat i herr David Möllenstedts prepositur. De brottslige hotades med sträng näpft. Jöns Bring war gift 1. m. Cecilia Wins löf, styfdotter till företrädaren, 2. m. Marna Gemzæus, dotter af kyrkoh. Jöns Andersson i Lemshög. Den förra hustrun war, enligt sonsonen Swen Lagerbrings berättelse i sin sjelfbiographi, mor åt 8 barn, ehuru blott 22 år gammal wid sin död, som förorsakades deraf att en häst störtade med henne, då hon tagit sig för att rida i kapp med sin man på den backiga wägen mellan Brönnestad och N. Rörum, till hwilket stänämnde ställe de ämnade sig för att besöka den med dem beslägtade prestfamiljen. Blott tre barn öfwerlefde fadren, nemligen Ebbe, som blef pastor här, Swen, hwilken dog som student 1698, samt Christina, som war gift med prosten P. Quiding i Landskrona. Jöns Mickelsson på Hofdala rekommenderade Brings enka till att blifwa konserverad wid pastoratet, "1. som hun er af fornemme gaat sold och berömmelig förældre, som dog begge ere döde, och saaledes fra mand, fader och moder wernelös; 2. hun er af it gaatt Rycte, 3. af unge aar och 4. ingen börn." Rekommendationen wann gunstigt affeende hos biskopen.

9. **Nicolaus Hartman**, son af Lars H. och Rigitsa Wilhelmsdotter, föddes i Lund 1652, blef student 1671, erhöll attestats 1674, kallades 1680 till pastor i Jfö och Riaby och prestwigdes dertill $\frac{14}{12}$ 1681, men som han icke wille gista

sig med prestenkan härstädes, så transporterades han derifrån och blef pastor härstädes, efter att $28\frac{1}{2}$ 1685 hafwa skriftligen förbundit sig att wid 50 dalers vite före pingsttiden s. å. hafwa ingått äktenskap med härwarande prestenka. Han intygade 1686, att han "lefde bland thett folk, som befljta sig om effter Skuldigheten at fructa Gudh och åbra Konungen," samt att ingen försummelse i gudstjenstens och läsningens biwistande, ejheller sabbatsbrott förekommit. Wid biskopsvisitation 1696 predikade S. öfwer 2 Tim. 4: 5. "efter den engelska methoden." Död $10\frac{1}{4}$ 1709. Med sin hustru Marna Gemæus hade han 10 barn, af hwilka endast 4 äro kända, neml. Jöns, past. i K. Röbbelöf, Lars, som blef prest, men ej erhöill pastorat, Wilhelm, mäklare i Köpenhamn, och Malena, g. m. kyrkoh. P. Tamberg i Bosjökloster.

10. **Ebbe Bring**, son af pastorn härstädes Jöns B. och född härstädes, blef student 1689 och undergif 1696 examen inför domkapitlet. Han skref $19\frac{1}{7}$ 1698 till biskopen från Öwidinge, der han wistades hos sin swäger, och inberättade sin bror Swens död, yttrande derefter: "Swad sig mig anbelangar, är jag wäl förnöjd om det den Högsta behagar mig på samma sätt at befordra, dock imedlertid skulle det af Gud wara förseet han täncktes vocera mig till något Embete uti sitt Rådes Rike här på jorden, är jag och wäl förnöjd och dagligen wäntar efter att Herren behagade dertill uppwäcka mina höggunstige förmån." S. å. $10\frac{1}{12}$ skref han från Carlskrona, att han "på 3:dje år alltid af biskopen njutit goda promissor och försäktade sig ytterligare om ett nådgunstigt patrocinio, ödmjukt påminnande sig des saderlige och gunstige utlåtenhet." 1699 $16\frac{1}{5}$ prestwigdes han till pastor i Bosjökloster, hwarifrån han transporterades till Brönnestad med Rådets fullmagt af $24\frac{1}{4}$ 1711. Lagerbring skildrar sin fader på följande sätt: "Hans hurtiga wäsende och utseende war werkligen öfwer hans stånd. Det war honom omöjligt att krusa för sådana småstora herrskaper, som ofta finnas i provincer, hwilka ligga något långt ifrån hufwudstaden. För honom war en grefwe en grefwe, en adelsman en adelsman, en baron en baron, och en inspector en inspector, om han än aldrig war så rik och storständig. Detta gjorde honom wäl några owänner understundom, men

som han derjemte wat uppriftig, lustig och glad, war han al-
lestådes merändels wälkommen. Officerare, som i K. Carl
XII:s sista regeringstid swärmade somflugor i höstetiden, woro
isynnerhet hans folk. Säsom god wärd tog han glädligt emot
alla och undfågade dem efter omständigheterna. Jag minns
ännu att middag lagades understundom tre gånger om dagen
ät två och tjugo personer i omgången. Ty sedan ett parti
åtit, blef gården uppfyllt med nya gäster, som intet fått någon
middag, ät hwilka mina föräldrar äter utdelte med godt hjerta
och gladlynt sinne sitt lilla förråd. Och en sådan lefnad wa-
rade nästan allt utfore ifrån 1715, då Hans Maj:t kom till
Skåne, ända till några år efter högstsal. Kon. Carl XII:s
död. Huru inkomsterna af ett litet pastorat kunde förstå till
en sådan lefnadsart, begriper jag intet. — — Tædestomindre,
som mina föräldrar werkligen egde en innerlig förtröstan till
Guds näriga försyn och woro nöjde äfwen i knappare wil-
for, ledo de i sin tid ingen nöd, och deras barn, änskönt de
aldrig fingo ett öre i arf, gjorde likså stor lycka som många
andra prestebarn, hwilkas föräldrar höllos före och woro
werkligen i sitt stånd förmögne." Under frigsoroligheterna om-
kring 1710 hade Bring, i likhet med flera stånkska prester, för-
troende att fortställa underrättelser mellan de swenska office-
rarne. För detta ändamål begagnade han en ihållig kåpp, hwari
brefwen inlades. Det berättas att, då han engång passerade
en dansk wäktstuga wid Lund, lade han sin kåpp helt wärds-
löst på bordet, och ingen tänkte på att den möjligen kunde för-
tjena att undersökas. 1728 lämnade han pastoratet åt sin son,
men war likwäl 1729 willig att emottaga prostetjensten, om
den skulle erbjudas honom, hwilket dock icke stedde. Död wid
pingsttiden 1737. Han war gift med Abela Klinthea, dot-
ter af kyrkoh. i Boffökloster Olof Christensson. Om henne
berättar Lagerbring, att hon engång med flera slägtingar och
bekanta rest till Östas för att få se Carl XII, hwilket också
lyckades, och då fruntimmersskaran kom midt för wäkten, kom-
menderade kungen: skyldra gewär! och roade sig godt åt frun-
timmernas förstråfelse wid det wapenbullen, som derwid upp-
stod. Lagerbring uttrar widare: "Min moder war af ganska
godt sinnelag till att hjälpa fattiga och nödlidande, och med

ett sådant lynne hopfogade hon en ren och oförfälskad vördnad för Gud. Hon var och drifwande i sitt hushåll, och jag kan ännu med fågnad påminna mig, att hon var älskad af alla, både höga och låga, som kände henne. Myrken sorg och bekymmer utstod hon med mycket tålmod. Hon öfwerlefde sin man, sina begge mäggar, sin yngre dotter, och sin äldsta son, och woro i sonens och mägarnas hus nog knappa wilkor och många barn. Ändtligen dödde hon 1747 här i Lund i mitt hus, och blef begrafsven uti Brönnestad kyrka hos sin man och äldsta son." Barn: Cecilia Magdalena, g. m. kaptenen wid artilleriet Anders Baumann. Olof, pastor härstädes. Katrina, g. m. kaptenen Reinhold Held. Jöns, past. i Åusås. Swen, f. 1707, d. 1787, histor. prof. i Lund och kansliråd; adlad med namnet Lagerbring. Sten, bataljonspred. wid Södermanlands regemente; erhöå för sjuållighet affsed med pensjon.

11. **Olof Bring**, född i Klinta $\frac{6}{7}$ 1702, blef efter enskild undervisning student 1717, ingick derefter i frigtjenst och ådagalade i detta yrke sådan duglighet, att han snart befordrades till quartermästare, men tog affsed 1719 och begynte åter studera, prestwigdes till fadrens biträde $\frac{26}{11}$ 1726 och befullmäktigades $\frac{24}{2}$ 1728 till pastor härstädes, då fadren affstod pastoratet. Wid prestmöte 1744 fungerade han som opponens. Död af wattenfot $\frac{2}{1}$ 1747. — Gift $\frac{28}{7}$ 1731 m. Elsa Katrina Collin, dotter af kyrkoh. Petrus C. i Esfweröd och enka efter prosten derstädes C. Blangius; hon blef 3:dje gången gift med prosten C. G. Eberstein i Gladfax. Endast i andra gifftet hade hon några barn. De woro nio till antalet, men blott fem öfwerlefde fadren, nemligen Per, f. 1732, kansliråd, adlad Lagerbring, fader åt generalen Gustaf Olof L., som dog 1847. Ebbe, pastor här, sedan i Malmö. Abela Katrina, död ogift i Lund 1751. Elisabets, g. m. kyrkoh. Erasmus Trägård i Esphult. Elsa Oliva, g. 1776 med tullförvaltaren i Åhus Jöns Corbon.

12. **Erasmus Hallström**, son af stomakareåldermannen Knut Rasmusson och Cecilia Bagge, föddes i Carlskrona, blef student 1727, sedermera lärare wid amiralitetsskolan i nämnde stad, notarie i amir. konsistorium 1733, magister

1734, prestwigd $18\frac{1}{12}$, 1736, kyrkoherde härstädes 1747. Vid visitation 1754 befanns christendomsfunkskapen inom pastoratet wara försvarlig, men pastor synes icke hafwa warit rätt ordentlig i ämbetsförvaltningen; gudstjensten hölls nemligen icke på bestämd tid och predikningar på apostladagarna höllas icke. Sedan att presten lade handen på fristebarnens hufvud war ännu rådande, men det beslöts att den borde afstäckas, emedan de swagare kunde förargas, om det skedde stundom, men stundom underläts. H. begärde 1766 att blifwa befriad från sin medhjelpare Rudelius (se I. 384.), hwilken han tillwitade ett sådant uppförande, att hans biträde ej mera kunde begagnas. Deremot begärde församlingarna att få behålla Rudelius och uppgåfwo att H. war ur stånd att föta pastorsämbetet och hade under julhelgen predikat och sjungit på ett sätt, som wärdt förargelse och åtlöje. Kort derefter blef C. Bring (se nedanf.) vice pastor härstädes. Han begärde f. å. domkapitlets utlåtande, huru han borde förhålla sig, om H. icke wille låta bli att predika; domkapitlet swarade, att B. icke egde att låta någon annan predika i sitt ställe. H. dog $7\frac{1}{5}$ 1768. — Gift $26\frac{1}{4}$ 1748 i Helsingborg med Anna Maria Meisner. Barn: Maria, g. m. fadrens efterträdare. Anna Sophia, g. m. profsten Olof Bring i Östsjö.

13. **Ebbe Bring** 1769—1791; se wid Malmö II. f. 32.

14. **Grip Kruse**, son af kyrkoh. Nils K. i S. Herrestad, föddes i Kjellstorp $14\frac{1}{7}$ 1753, blef student 1770, prestwigd till huspredikant hos riksrådinnan Sjöblad $30\frac{1}{11}$ 1777, magister 1778 och extraord. regementspastor 1783. Derefter tillfades han af domkapitlet $19\frac{1}{3}$ f. å., att hans tjenst icke längre behöfdes i Ewerlöf, der han warit nådårsprest, utan att han borde tjenstgöra wid regementet. 1792 $24\frac{1}{5}$ blef han pastor härstädes. Död $16\frac{1}{3}$ 1808. — Gift 1. m. företrädarens dotter Abela Christina Bring, som dog 1802. Dottren Maria Katrina, f. 1797, d. 1839, war g. m. landskamreraren i Malmö, kammarråtsrådet C. Quensel. 2. m. Ingrid Sjöberg, som öfwerlefde honom.

15. **Jonas Peter Söderberg**, son af en landts tullswaktmästare i Carlskrona, föddes $22\frac{1}{9}$ 1770, blef student

1789, magister 1796, kollega wid Carlshamnns skola 1797, rektor wid samma skola 1798, prestwigd $16/6$ 1799, transporterad till rektoratet i Landskrona 1806, kyrkoherde här $2/2$ 1809, tilltr. 1810, blef titulär prost 1815, häradsprost 1830 och erhöi på olika tider fyra belöningssmedaljer för befrämjande af vaccinationen. Både såsom skollärare och såsom pastor och prost egde han ett förtjent anseende för duglighet och werksamhet. Hela hans wäsen bar stämpeln af allwar och redbarhet, lifasom och hans gestalt war reslig och wördnadsbjudande. Såsom förman fordrade han af andra den afkning, som han sjelf wisade sina förmän, och samma stränga ordning och noggrannhet, som han alltid sjelf ådagalade. Hans något gammalmodiga och stråfwa nta gjorde att han understundom missförstods af dem, som tillhörde en nyare tid och togo hans allwar för stolthet och hans noggrannhet för pedanteri. Af dem som närmare kände honom wärderades han högt såsom en i grund och botten hederlig man och trofast wän. Han dog $20/6$ 1845. — Gift 1. m. Christina Charlotta Corwin, dotter af tullinspektoren Jonas C. i Carlshamn. 2. $26/11$ 1820 m. Althea Sophia Rothstein, f. $25/6$ 1785, d. 1841, dotter af prosten, doft. Jonas Raphael R. i Billinge. Barn: Maria Petronella Christina, f. 1821, g. m. vice pastorn S. E. Wärsténson. Sten Raphael, f. 1823, prowisor. Beata Augusta, f. 1827, g. m. pastorsadjunkten R. H. Bruzelius.

16. **Petter Magnus Lindberg**, son af wagnmakaren L. och Ingrid Löfgren i Christianstad, föddes derstädes $9/6$ 1791, gif i skola dersammastädes, blef student 1811, prestwigd $16/12$ 1815, war vice pastor i Gudmuntorp 1834—1846, blef pastor här $18/6$ 1847, tilltr. f. å. och lämnade 1852 ämbetsutöfningen åt en vice pastor.

Gift $30/6$ 1832 med Lowisa Aft, dotter af fabriören Dlof A. i Marstrand.

Kyrkoherdar i Finja och Hörja.

1. **Henricus** war pastor härstädes omfr. 1526.

2. **Mathias Olai** var pastor här 1584.

3. **Johannes Sadolinus** var pastor 1599, då preststolen i Finja kyrka gjordes ny eller reparerades.

4. **Peder Christensen Morsinus** förekommer som pastor här 1618. Vid biskopsvisitation s. å. befanns allt vara i god ordning. Vid enahanda tillfälle 1623 flagade pastor öfver en del föräldrars värdslöshet om sina barns undervisning. Pastors förhållande i lära och lefnad witsordades wäl. Han ansågs behöfwa medhjelpare, men förklarade sjelf att han förmådde ensam bestrida sina tjensteåligganden. 1644 blef han häradsprost och dog 1646 wid 60 års ålder samt begrofs i Finja kyrka wid altaret, der en grafsten lades öfver honom. Hans enka **Sophia Månsdotter** dog 1649 wid 53 års ålder. Sonen **Gregers** blef pastor i Espkult och Mogens i Broby.

5. **Christen Willomsen**, född omfr. 1618 i jurländska staden Wiborg, prestwigdes $21\frac{1}{12}$ 1645 till komminister härstädes, blef 1646 pastor och 1651 häradsprost. Prof. Winslow (se I. 298) har antecknat att herr Christen wid prosten Hans Winslöfs i Dusby begrafning 1660 pia facundia enarravit et tractavit Dan. 12: 3. Död $20\frac{1}{6}$ 1666 och begrafwen i Finja kyrka. — Gift 1651 m. Malena Pedersdotter, som äfwen blef gift med efterträdaren.

6. **Christen Carstensson Fundanus**, son af Carsten F., som sist war pastor i Christianstad, föddes i Köpinge af Gårds härad i April 1640, underwistes någon tid hemma af sin morbror Christen Matsson, som blef pastor i Sölvesborg, kom derefter i skola först i Christianstad och sedan i Lund, blef 1660 student i Greifswald och sedan s. å. i Köpenhamn, wistades der 3 år och återwände derefter till Skåne och biträdde sin fader med predikande. Någon tid war han informator i amiralen Henning Bjelkes hus. 1666 $\frac{5}{9}$ prestwigdes han till pastor härstädes och blef 1675 häradsprost. Under friget blef han tillfångatagen af danskarna och förd till Landskrona, der han hela wintren hölls fångellig i kallt rum, hwaraf hans helsa tog obotlig skada. Död $13\frac{1}{11}$ 1681. — Gift 1667 m. företrädarens enka, Malena Pedersdotter, s. 1627, d. 1681 $28\frac{1}{11}$, dotter af pastorn i Winslöf Peder Niel-

sen. Åktenskapet war barnlöst. Båda makarna blefwo begrafna i Finja kyrka. Med anledning af hennes ansöfning besallte K. M. i bref $10\frac{1}{4}$ 1681, att biskopen skulle "henne efter wahn- ligheten accommodera, jemwähl och dhen försorg draga för hen- nes sah. Mans broder Matz Carstensson, att han såwijda han pröfwes capabel och werdigh, må kunna ansees och ihog- kommas." Han blef stadskomminister i Christianstad.

7. **Hans Hansson Gudmantorff**, son af kyrkoh. Hans Bodelsson i Gudmuntorp och kusin med företrädaren, föddes i Gudmuntorp, blef $\frac{5}{3}$ 1675 prestwigd till pastor i Riby och Rinkaby och transporterades 1681 till Finja, då förstnämnda församlingar lades till Åhus såsom annexer. Bi- skop Hahn yttrade i bref till riksrådet E. Ulfeld, att herr Hans war en mycket from och stilla man, som med all höfslighet skulle weta att gå företrädarens enka tillhanda. Han dog $2\frac{1}{4}$ 1696 och begrofs i Finja kyrka, der en grafsten lades öfwer honom. — Gift 1. m. Geska Swensdotter, med hwilken han hade en son; 2. m. Sophia Möllenstedt, dotter af prosten Da- wid M. i Mällby. I detta åktenkap föddes sex barn, af hwilka en dotter, född efter fadrens död, begrofs jemte honom i kyr- kan. Fyra söner äro kända, neml. Olof, prost i Grönby, Paul, past. i Stora Köpinge, Johan, prost i Köpinge af Gärs härad, och Dawid, som arrenderade Espö prestgård 1747; de togo namnet Mandorff. Deras moder blef gift med fa- drens efterträdare.

8. **Thomas Eurodius** 1697—1706; se wid Grönby II. 219. Under hans tid afbrann prestgården $2\frac{2}{6}$ 1703.

9. **Vitus Beringh**, son af pastorn i Grönby Petrus B., blef student 1691 och prestwigdes $7\frac{1}{2}$ 1696 till att biträda sin fader, efter hwars död han af professorn Stjernberg och fru Maria Ehrenborg 1705 rekommenderades till successjon i Grönby pastorat. Ehuru prosten Arenhil redan 1695 försäk- rat, att B:s "inwärtas qualiteter woro långt större än hans fropps storlek och utwärtas anseende," så ansågs han likwäl icke meriterad till att erhålla Grönby pastorat. Då det tillföll Eurodius, så blef B. dennes efterträdare i Finja 1706. S. å. råkade han wid en anförwands begrafning i Hammenhög uti slagsmål med twänne ämbetsbröder och måste derföre plifta

10 dal. samt ad pios usus samt erlægga 4 dal. i citationspenningar. Förgäfwes bad han att såsom en "nybolig prestman" blifwa befriad från dessa utgifter. Han war utsedd till predikant wid prestmötet 1710, då han $18\frac{1}{2}$ f. å. afled. Han war gift med Gunilla Berckman, hwars fader war militär; hon blef sedan g. 2. m. J. Orstadius, 3. m. D. Lundahl, pastor i Frillestad. Dottren Gunilla war gift med kyrkoh. Christian Bagger i St. Harrie. Gabriel, Carl och Petrus B., hwilka blefwo studenter 1721, woro troligen alla söner af Vitus B.; den sifte blef pastor i Vara.

10. **Daniel Hjerfowius**, son af förste stadskommisster i Lund Olof H., föddes derstädes 1681, blef student 1701, prestwigd till nådårsprest i Frillestad $\frac{9}{10}$ 1710, pastor här 1711 och installerad 1 sönd. e. Trin. 1712. Död $\frac{1}{6}$ 1723. Han war gift m. Magdalena Feuk, dotter af kyrkoh. Hans F. i Åkarp. Hon rekommenderades hos domkapitlet af sin swäger kyrkoh. Eurenus dersammastädes till att blifwa konserverad wid pastoratet, för hwilken förmon utlofwades dels trogna förböner, dels "att den med skyldig tacksamhet i sjelfwa werket ihogkomma." Konfistoriintarien anmodades att mot hederlig wedergällning understödja denna rekommendation, som också hade önskad påföljd. Twå Hjerfowii söner blefwo prestes, neml. Olof, past. i Huaröd, och Hans, som ej wann besordran till pastorat.

11. **Johannes Leonard von Dohren**, stänning, prestwigdes $22\frac{1}{6}$ 1715 till komminister i Köpinge af Gårds härard och war der qwar till 1723, då han blef pastor härstädes. Död på sommaren 1731. Han war gift med den oswannämnda Magdalena Feuk, som öfwerlefde honom. Hon tyckes hafwa varit "icke af det bästa kynne." Nådårspresten Abraham Bogt klagade, att hon gaf honom ingen lön och bemötte honom med stor otidighet och "öfwerilade honom med skällsord." Wittnen intygade att, då han engång begärde några daler på sin lön, öfwerhopade hon honom med otidigheter, önsfede ondt öfwer honom och hans familj samt skriade och ropade som en urfsinnig och spottade på honom, lifasom hade han varit en hund och ingen menniska; ändtligen kastade hon under eder och swor domar 6 daler till honom.

12. **Gunnar Wittbaum**, skåning och född 1691, prestwigdes $28/7$ 1720 till tjänstgöring i Råby, blef 1722 medhjelpare i Brandstad och 1724 hofprest hos generalen E. Örnstedt på Skottarp. 1726 råfode han i onåd hos bemålde herre och "måste flytta med ett obestebeligt affed," hwilket han anmålde i domkapitlet, anhållande derjemte om befordran till Sölweborgs pastorat. Domkapitlet kunde icke rekommendera honom till befordran utan att ega kunskap om huru han uppfört sig "hos en så from och genereus herre." 1731 föreslogs han till pastor härstädes, erhöil wid walet ingen kallelse, men utnämndes af K. M. $1/4$ 1732, tilltr. 1733. Wid visitation 1754 befanns christendomskunskapen wara försvarlig. På sina sednare år hade W. till vice pastor Johan Heuman. Denne anmålde 1771 att han "wid sitt fringsfarande på husförhör öfwerträffat ett himlabref," hwilket utfäldes af några främestor, med anledning hwaraf domkapitlet hos landshöfdingämbetet anhöll, att sådanas fringresande måtte hindras. W. dog 1772. Hwad hans hustru hette, är icke kändt. Dottren Elsa Christina war gift 1. med komministern och klofaren Niklas Lund härstädes, 2. m. vice pastorn J. Heuman.

13. **Johan Gustaf Thiman** prestwigdes $8/4$ 1743 i Skara till tjänstgöring wid flottan, blef s. å. adjunkt hos tofsa pastorn i Carlskrona J. F. Franck, som jemmäl war pastor i Råtraby, befordrades $17/4$ 1748 till fastellspredikant, erhöil plats i amir. konsistorium. s. å. och blef pastor härstädes 1774. Hans medhjelpare Anders Sundberg anmålde 1783, att han tjänstgjort i Finja $6\frac{1}{2}$ år utan lön. T. erkände sanningsenligheten häraf, men ansåg sig icke skyldig att betala någon lön, enär S. på egen begäran erhållit misstiv till Finja och således "S. söft T. och icke twärtom." Domkapitlet ålade T. betala 50 dal. smt för hwarje år. T. afled wid 67 års ålder $7/5$ 1785.

14. **Petrus Corvin**, son af kyrkoh. i Bårelöf Andreas C., föddes $14/1$ 1748, blef student 1761, prestwigd $11/4$ 1770, sedermera extraord. regementspredikant och derjemte medhjelpare hos doktor C. Kullberg i Strö, af hwilken han uppsforades till en allwarlig prest i herrnhutist anda. Det war nemligen före K:s bekanta "affall" från denna rikftning, som

E. var hans medhjelpare. En af **E.** utgifwen litpredikan år skrifwen i den herrnhutiska stilen. Han aflade ämbetsed som pastor härstädes $\frac{1}{3}$ 1786 och erhöll prostetitelt 1803. Död $\frac{13}{11}$ 1805. — Gift m. Beata Elisabeth Malmqwist, dotter af klockaren Dawid M. i Rifeberga. Dottren Beata Elisabeth war gift med borgmästaren Frans Cronholm i Landsfrona.

15. **Nils Lundelius**, borgareson från Dstad, föddes $\frac{19}{9}$ 1754, blef student 1776, prestwigt $\frac{30}{6}$ 1780, utnämndes 1806 till amiralitetspredikant, men tillträdde icke denna befattning, emedan han $\frac{21}{8}$ f. ä. blef pastor härstädes, tilltr. 1808. Död $\frac{6}{3}$ 1821.

16. **Olof Öfwerberg**, son af en stråddare i Malmö och född der $\frac{29}{8}$ 1766, blef student 1785, prestwigt $\frac{11}{12}$ 1791, pastor här $\frac{23}{1}$ 1822, tilltr. 1825. Död $\frac{27}{9}$ 1834. — Gift 1799 m. Petronella Öfgren, hwars far war sadelmakare. Barn: Johan Peter, kyrkoherde i Ahlsfog på Gotthland. Carl Mathias, amiralitetskammarskrifware. Olof, handlande. Jakob. Henrik. Ewa Charlotta.

17. **Swen Pettersson**, bondeson från Runneby och född der $\frac{11}{8}$ 1787, blef student 1808, prestwigt $\frac{20}{12}$ 1812, kapellan i Glindåtra $\frac{22}{7}$ 1830, pastor härstädes $\frac{19}{6}$ 1835, tilltr. 1837. Död $\frac{30}{9}$ 1842. — Gift 1817 m. Margreta Christina Borg, hwars fader war tullskrifware. Barn: Carolina Wilhelmina Maria, g. m. pastorsadj. D. J. Hellichius. Swen Ferdinand f. $\frac{28}{8}$ 1819. Carl Fredrik f. $\frac{21}{7}$ 1821. Wilhelm och Hedwig Elisabeth födde $\frac{4}{7}$ 1824. Anders Laurentius f. $\frac{15}{3}$ 1827. Jakob Richard f. $\frac{12}{1}$ 1833. Otto Alfred f. $\frac{17}{11}$ 1835.

18. **Olof Swensson Morin**, son af hemmansegaren Swen Nilsson och Karna Håkansdotter, föddes i Femshög $\frac{13}{12}$ 1793, blef efter skolgång i Carlshamn student 1815, prestwigt $\frac{20}{12}$ 1816, vice pastor i Träne 1822—1840, kyrkoherde här $\frac{11}{8}$ 1843, tilltr. 1846.

Gift $\frac{6}{3}$ 1820 m. Maria Nordström, borgaredotter från Carlshamn. Barn: Christina Charlotta, f. $\frac{20}{6}$ 1816, g. m. färgaren Samuelsson i Carlshamn. Hilda Sophia f. $\frac{14}{6}$ 1821. Josephina Carolina f. $\frac{24}{2}$ 1823. Nils

Elias, f. $\frac{5}{11}$ 1824, student. Maria Amalia f. $\frac{20}{4}$ 1826. Laurentia Rudolphina f. $\frac{27}{2}$ 1828, g. m. inspekt. Ljungberg. August Ferdinand f. $\frac{9}{10}$ 1829, handelsbokhållare. Cecilia f. $\frac{12}{4}$ 1832. Olofina Emerentia Maximiliana f. $\frac{1}{2}$ 1834. Swen Olof Theodor f. $\frac{28}{4}$ 1838.

Kyrkoherdar i Köke och Torup.

1. Nils war pastor här 1526.

2. Petrus Pauli war pastor här 1584.

3. Lauritz Dilsön war pastor härstädes 1610, äfvensom 1623, då han till församlingarnas belåtenhet förvaltade sitt ämbete, enl. anteckning i B.B.

4. Michel Michelsen Billom förekommer som pastor här 1632. Vid visitation 1635 fann biskopen pastoratets ungdom, särdeles den från Torups socken, wara ofunnig, med anledning hwaraf herr Michel erhöll admonition. Han dog 1650.

5. Peder Nielsön Fir, född i Helsingör, prestwigdes $\frac{17}{10}$ 1649 till komminister härstädes och blef följande året pastor. 1683 klagade bönderna i Torup öfwer hans omättligen girighet, och som "generalguvernören pousserade saken," blef herr Per $\frac{16}{12}$ s. å. suspenderad och instämd till nästa landemöte. Man känner ej närmare de förseelser, till hwilka han gjort sig skyldig. Biskop Hahn skref $\frac{10}{4}$ 1684 till prosten Wölstenstedt att, som herr Per hade många owänner, hwilket säkert komme att wisa sig wid landemötet, så att biskopen icke såg huru han skulle kunna conserveras wid fallet, så borde han antaga Christian Munk till vice pastor, förbehållande sig ärligt underhåll; wille herr Per icke ingå på detta förslag, finge han stå sin egen fara, men om han än wore så lydlig att blifwa restituerad till ämbetet, torde följa en sådan exacerbatio animorum, att domkapitlet icke salva conscientia kunde släppa honom till pastoratet utan att adjungera honom en kapellan, som kunde drifwa uniformiteten, "hwilken H. K. M. så högt urgerade." Detta borde prosten föreställa herr Per, eller, om

det icke verkade, föreläsa biskopens bref, men icke lämna någon affskrift deraf eller meddela det åt någon annan. Uniformiteten tyckes alltså hafwa brukats såsom en buse att strämma herr Per, lifasom hade fel mot den warit swårare än alla andra försælsler. Suspensionen upphåfdes på hösten s. å., sedan herr Per till Christian Munc afstått pastoralwården och $\frac{2}{3}$ af pastoratets inkomster, dock med förbehållen rätt att tjenstgöra, då han kunde. Mellan båda presterna uppfom snart en bitter owänskap, med anledning hwaraf domkapitlet, med G. Pape till ordförande under biskop Sahns fränwaro, skref till dem $\frac{30}{8}$ 1685, att, som de icke wille förlikas och efterleswa det dem emellan uppgjorda contractet, utan extorquera de klara orden efter eget tycke, "ty hafwer Conf., på det man dock engång för sådana beswär, quereler och öfwerlopp kunne wara fri och omo-lesterad, wålment welat Eder begge förmana och åtwarra, at leswa med hwarandra i enighet och sãmja och rätta Eder efter contractet, wål wetandes, att der I skulle tråta och lifwas, skulle det icke allenast wanhedra edert åmbete, utan ock gifwa församlingarna en mycket stor förargelse, hwilket wille falla Eder så mycket swårare att answara, som I dermed handlen emot eder egen hand och gifna löfte, alltså sjelbdömde wara till det straff förfallne, som slutningen af contractet exprimerar och förmåler, hwilket ofelbart skall warda exequerat på hwilkendera parten som brotslig befinnes. Särdeles såsom Hans Wyrdbighet Herr Per beswärar sig öfwer Eder, Herr G. Munc, at I icke allenast med otillbörliga, förakteliga och årerdriga ord honom uti hans stufwa förleden $\frac{20}{12}$ 1684 hafwen angripit, utan och sedermera $\frac{12}{5}$ sistförleden hotat honom med hugg af kåpp och ytterligare wid kyrkioräkningen i Mållby $\frac{22}{5}$ uti Herr Probstens och åtskilliga kyrkiowårdars närwaro ställt honom för ingen årlig man, jude och den der wårre är än en jude etc., såsom Herr Per klagelligen för Conf. hafwer angifwit, alltså fast det Conf. icke wil förmoda, det I til den stora importunitet och ohöflighet skulle hafwa obesinneligen utbruffit, likwist är det Conf: befallning, att I Eder hårpå wederbörligen förklarar, helst emedan, der sådant skulle mot förmodan lagligen Eder kunna öfwerbewisas, skal det Eder tilbörligen blifwa så mycket mera resenterat, som det fast bättre anstår Eder, som den yngre, efter

Apost. Pauli förmaning 1 Tim. 5: 1. och Phil. 2: 3. med heder och vördnad at gå Herr Per såsom Seniori tillhanda, än med sådan otidighet wisa at I icke kunnen styra edert eget sinne. Härmed Eder begge Gudi befallade och förmanade at achta det som står i Rom. 12: 10." Derefter djerfdes herr Christian att "med en obetänksam skrifwelse bemöda" domkapitlet, med anledning hwaraf biskopen skref till honom $\frac{2}{11}$ 1685, att han borde "ödmjukt deprecera, att saken i widrigt fall icke måtte honom för swår falla." Den gamle herr Per dog 1686 eller 1687 och begrofs i Röke kyrka, der ett epitaphium öfwer honom uppsattes. Hans enka hette Gertrud Jönsdotter Morsing. De hade inga barn, men efterlämnade förmögenhet, hwaraf 200 R:dr testamenterades till Röke och Torups kyrkor, 100 R:dr till de fattige i pastoratet och 100 R:dr till akademien till understöd för fattiga studenter.

6. **Christian Muncé** blef student 1670, erhöll $\frac{28}{4}$ 1681 kungligt promotorial till befordran och prestwigdes $\frac{3}{10}$ 1684 till pastor härstädes. Hans oenighet med den gamle pastorn och hans mindre passande uppförande mot densamme är ofwan omnämndt. En Böhmian wistades under M:s tid i Torups söden, och dennes försök att föra honom till rätta hade ingen framgång (jft. I. 102). Ett pastoralt bekymmer af annan art androg M. 1687 för sina fäder i domkapitlet. Han klagade nemligen deröfwer att barnfångshustrur 2 å 3 dagar efter förlofningen gingo ut på marken och arbetade, hwilket han ansåg juxta legem puerperarum Levit. 12. och Luc. 2. böra hindras, och de "i så måtto skiljas från andra creatur, hwilka strax post partum löpa hit och dit." Domkapitlet swarade, att han berde förmana dem att iakttaga hwad deras helsta och anständigheten fräste. Wid prestmöte 1689 war han respondens. Befallningsmannen Nils Stobæus klagade 1690 att herr Christian wågrat att publicera ett och annat R. M:s och Kronans ärende samt skrifwit till länsmannen ett ohöfligt, obetänksamt och nesligt bref, hwarigenom befallningsmannen ansåg sig "tecte læderas, hållandes det för en res pessimi exempli, hwilken andre, der det skulle onåpft passera, till otydno och förtretlighet reta torde." Håradsprosten erhöll uppdrag att anfålla undersökning angående denna sak. Muncé dog $\frac{18}{1}$ 1691

och begrafad wid altaret i Röke kyrka. Han blef 1684 gift med en köpmansdotter från Runneby wid namn Maes, som lärar varit styfdotter till komministern derstädes Hans Gorwin. M. efterlämnade en son och 4 döttrar, alla under 7 år. Enkan blef konserverad wid pastoratet.

7. **Mårten Florel 1691--1711**; se wid Wemmenhög II. 236.

8. **Olof Plantin**, son af kyrkoh. i Nordmaling i Ångermanland Olof P. och Birgitta Forsell, föddes $28/9$ 1672, kom 1683 till skolan och 1687 till gymnasium i Hernösand, blef 1690 student i Upsala, 1692 i Lund, magister 1698, pastor i Wemmenhög 1700 och för sin ogudaktiga lejnad och wårdslösa ämbetsförvaltning (jfr. II. 234 ff.) 1711 derifrån förflyttad till Röke pastorat, som ansågs för ett af de minsta i stiftet. Här uppförde han sig icke bättre än i Wemmenhög. Klagomål anfördes 1715 deröfver att han försummat predika på apostladagar och att hålla ottesfång på böndagar, underlåtit att besöka sjuka, som begärt att få den hel. nattwarden, afhållit flera personer från nattwardgång derföre att de icke fullgjort dagsverken eller betalt offerpenningar, stundom först kl. 12 börjat första messan med striftermål, någongång alldeles underlåtit att hålla gudstjenst, samt utan någon känd anledning öfver onämnda personer utöft förfärliga förbannelser, sågande: "förbannad ware deras ingång och utgång, gångande och stådande, sittande och liggande, wilja och rådslag, åker och ång, loge och lada, få och får; deras liföfrukt skall wara förbannad och jorden som de gå uppå." Det sattes i fråga, att han skulle affättas, men han blef förskonad. Huruwida hans slägtskap med ärkebiskop Steuchius och biskop Linnerius derwid togs i betraktande, upplysa icke handlingarna. Wid en prostrifitation omtalades, att P. eller rättare hans wälborna fru höll krog i prestgården, men saken blef ej fullt utredd. 1720 erhöil han presterligt biträde och har förmodligen derefter föga besattat sig med ämbetsförvaltningen. 1721 klagades deröfver att han med skällsord öfverfallit och från arbete förhindrat en murare, som skulle reparera Röke kyrka. Prestgården war förfallen. 1732 fick han sin son till medhjelpare. Dennes uppförande war icke klanderfritt, och mellan honom och fadren rådde oenighet, äfwen som mellan

dem båda och presten C. Bagger, som innehade klokkaretjensten. P. dog $19\frac{1}{2}$ 1736. — Gift 1. $18\frac{1}{7}$ 1700 med sin företrädarens i Wenmenhög enka Karine Jönsdotter, som dog 1711; 2. 1718 med Plantina Margreta Cedersträhle, som war dotter af en öfwerflöjtnant och lefde ännu 1750. Af P:s 13 barn nämnes endast sonen Olof, som blef pastor i Brågarp. En son låter varit hejderidare och fader till prosten Olof P. i N. Rörum.

9. **Hans Jakobsson Duromontan** war född omfr. 1685 i Hardeberga, blef student 1709, prestwigdes till tjänstgöring i Winslöf $30\frac{1}{6}$ 1720 och blef pastor härstädes 1736. Hans wälförhållande i ämbetet och lefwernet intygades, då han sökte detta pastorat, hwartill han järskildt rekommenderades därför att han 1735 genom en eldswäda förlorat sin lilla egendom. Den ofwannämnde C. Bagger (jfr. II. 124) beredde honom mycken förtretlighet. D. klagade 1738, att B. på kyrkwägen "öfwerfallit honom med skällsord, hotande, bannande och annan otidig åtbörd." B. anlagade åter D. att hafwa tillåtitt komministeru Plantin att i prestgården bjuda socknemännen på öl, brännwin, tobak och spel en hel natt, hwarwid en häst "blifwit satt på spel." 1739 klagade studenten Brenning, som war informator i prestgården, att han af Bagger blifwit öfwerfallen med swordomar och förbannelser samt stenkastning, då han frågat några bönder, som på en helgdag plöjde B:s åker, om ej sådant kunde ske på en söckendag. Församlingarna, som mot sin wilja fått Bagger sig tillsänd såsom klockare af domkapitlet, begärde 1739 att blifwa från honom befriade, hwilket bewilljades. Derester blef ett fredligt lefwerne i Röke. D. skall varit en stilla och saktmodig man. Han dog $3\frac{1}{2}$ 1742. — Gift 6:te sönd. e. Påsk 1726 med Helena Cecilia Blanzius, dotter af kyrkoh. Iwar B. i Winslöf. Barn: Jakob f. 1726. Johan Christian f. 1729. Christopher f. 1731. Cecilia f. 1734.

10. **Henrik Ring**, stänning och måhända prestson från Fwetofsta, prestwigdes till tjänstgöring i Semshög $17\frac{1}{12}$ 1730. Han anmälde 1736 att pastor derstädes, prof. Estenberg, afstedat honom och wille ensam stöta pastoratet. Deremot påstod C., att Ring sjelf begärt dimission, och förklarade sig gerna

wilja hafwa medhjelpare, om han finge "den, som icke ginge efter hans argesta, utan wore trogen och i alla delar till predikoembetet stickelig, utan frymtan och allwarligen sjelf trodde hwad han lärde andra, och det med besked, utan hypocritiska och theatraliska affecter." R. blef 1742 nådårsprest härstädes, begärdes s. å. till sjerde profspredikant och utnämndes af K. M. till pastor $\frac{7}{12}$ 1743. Han skall warit "en munter och lustig man." Död $\frac{25}{3}$ 1749. Hans enka hette Elisabeth Judith Brock och lærer warit från Hoby i Blekinge.

11. **Andreas Frick**, son af en skräddare i Christianstad och född der 1708, blef 1736 kollega wid Carlskrona lärdomsskola och 1750 pastor härstädes. Wid viftation 1754 ådagalade församlingarna wacker christendomskunskap; "husbesöf hus från hus" försummades icke. F. afled $\frac{12}{11}$ 1766. — Gift med Helena Margreta Guhlberg, dotter af liquidationskommisarien Gilius G. i Carlskrona; hon öfwerlefde honom jemte 4 oförförjda barn. Sonen Andreas Gilius war född 1752 och Johan Edward, som war den sjerde i ordningen, 1753. Dottren Helena Margreta nämnes 1761 i domkap:s prot. såsom stående i brottsligt förhållande till komministern härstädes D. Hjerfowius, sedan past. i Huaröd.

12. **Samuel Söl**, son af en inspektor på Ljungby och född omfr. 1718, blef student 1736, magister 1745 och prestwigd $\frac{10}{6}$ 1746 till tjenstgöring i Carlshamn, der han äfwen war kollega wid skolan. 1766 föreslogs han till Åusås pastorat och begärde wid samma tid tillåtelse att resa till Wimmerby för att besöfa en slägtning, som troddes wilja göra honom testamente. Domkapitlet, som torde anat att han hade något annat mål för sin resa, fann betänkligt att samtycka till hans begäran och ansåg det tjenligast, att han dröjde med resan, tills pastoratet blifwit bortgifwet. 1768 blef han pastor härstädes. Han predikade wid prestmötet 1774. Död $\frac{28}{5}$ 1776. Hans enka hette Katrina, men tillnamnet är icke kändt. Hon erhöll dubbelt nådår.

13. **Glaes Ludvig Gunes**, son af kyrkoh. Caspar G. i Söfde och född derstädes $\frac{21}{1}$ 1727, blef student 1739, magister 1751 och begaf sig derefter till Stockholm, der han war informator för G. M. Bellman. Under tiden gjorde han sig

bemärkt såsom poet och blef medlem af flera witttra sällskaper. 1758 ¹⁰/₃ prestwigdes han i Westerås till huspredikant hos grefve G. G. Tessin. 1766 blef han extraord. hofpredikant och 1767 kollega wid Malmö skola. 1777 ¹⁰/₁₂ utnämndes han till pastor i Röke, enligt berättelse på Bellmans rekommendation hos Gustaf III. Pastoratet tillträdde han 1779 och installerades 22 sönd. e. Trin. s. å. Han synes hafwa egt anseende såsom en af prästerskapets utmärktare medlemmar. I Lunds Westoblad anföras ingångspråket, ämnet och hufwud- delarna i en hans tingspredikan och i hans installationspredi- kan, hwilken siftnämnda handlade om "wäckta syndares wundna nåd och wisade dygd mot felande nästa." En hans styffson, me- dicine studiosus Samuel Herbst, yttrade wid samma tillfälle i ett "fågneqmad":

Min Far, Er lycka och Er heber
Med glada Hjordens knys i dag,
Förshynen Er ett lugu bereder
Mot tidens twång och afwunds slag.
Ett stilla hopp dock priset tar:
Helt nögd med Er skal Folket säga:
Gud styrke den wi kårt fått äga
Lil lärð och wård en Låro-Far!

Wid prestmöte 1780 helsade G. "en wördig Flock ur trenne Lån" med verser, hwilkas beghynnelse lyder sålunda:

Jag ser inom Minervas stöte
ett folk, som förr des spenar dit.

Wid en disputation, som biskop Celsius höll i Bankiswa, skref G.:

Præsul en ipse venit sapiens: Quid celsius illo!

Si hur han går att rätta the får, som råkat i willo.

Desse prof torde antyda arten af hans skaldskap. 1783 söfte han Konga pastorat, men domkapitlet uppförde honom icke på förslag, oaktadt hans många tjänstår, emedan, såsom prof. Hef- lén yttrade, Konga pastorat war mindre än Röke samt hans år och helsa syntes lägga hinder i wägen för hans hog att verka i hittils ofända församlingar, hwilkas förmon isynner- het borde affes. På sednare ären wisade G. en beklaglig be- någenhet för spirituosa. Död ²¹/₃ 1791. — Gift med Helena Charlotta Morell, som dog 1794.

14. Fredrik Bottsack, son af prosten Fredrik B. i

Hjernarp och född 1733, blef filosof. kand. 1758, prestwigd $28/3$ 1759, kyrkoherde här $24/5$ 1792. Han war begifwen på dryckslenkskap samt lefde och dog i armod. Död $22/6$ 1794. Hans hustru Greta Krutmeijer war prestdotter från Ödrölsf, f. 1737, d. 1795; hon skall hafwa delat mannens smak för spirituosa. Dottren Johanna Fredrika, f. 1777, dog 1795.

15. **Carl Johan Sjöstedt**, son af en konstapel och född i Landskrona $10/11$ 1748, blef student 1768, prestwigd $18/5$ 1776, extraord. bataljonspred. wid Kronobergs regemente 1783. Han uppgifwes aldrig hafwa sökt pastorat, men kallades tre gånger till sjerde profpredikant, nemligen i Hästveda, der han war nådårsprest, 1788, i Röke 1794 och i Åkarp 1803. På den medlersta kallelsen följde utnämning $7/5$ 1795; pastoratet tillträdtes 1797 och prosttitel erhöles 1813. Död $3/12$ 1829. Prosten Söderberg höll tal wid hans begrafning och skildrade honom såsom en wälmenande, ordningsälskande och oförtruten församlingslärare. — Gift 1796 m. Metta Helena Frost, f. 1759, d. 1830, dotter af kyrkoh. Eljert F. i Hästveda. Barn: Carl Johan, kyrkoh. i Stiby. Brita Magdalena.

16. **Eric Ericsson** 1832—1845; se wid St. Harrie, III. f. 254.

17. **Anders Bannholm**, bondefon från Mållby, föddes $10/3$ 1787, blef student 1812, prestwigd $10/12$ 1814, kyrkoherde här $21/5$ 1845. Död $6/1$ 1852. — Gift med Sophia Magdalena Sjöberg, dotter af inspektoren Christian S. Barn: Frans Wilhelm f. 1826.

18. **Gustaf Erik Timelin**, son af extraord. regementspred. Petrus L. och Anna Katrina Hofwerberg, föddes i Fleninge $9/12$ 1798, blef student 1818, prestwigd $19/12$ 1824, innehafware af klockarelägenheten i Riseberga 1832, kyrkoherde här $12/4$ 1853, tilltr. 1854.

Gift $11/4$ 1832 m. Maria Katrina Rasch, f. $5/10$ 1809, dotter af prosten Anders R. i Björnekulla. Barn: Maria Josephina Selima f. $9/4$ 1833. Esaias, f. $29/6$ 1836, konstapelskadett wid Wendes artilleri. Johan Gustaf f. $23/1$ 1839. Anders Ossian Leonard f. $15/9$ 1841. Petrus Samuel Theodor Ernst f. $25/12$ 1844. Elise Christine f. $1/2$ 1848.

Kyrkoherdar i Wankiswa och Ignaberga.

1. **Mauris** nämnes som pastor härstädes i ett år 1509 på sockenstämma i Brönnestad afgifwet tingswittne.

2. **Staffen** war pastor här 1526.

3. **Peder Pedersön** war pastor här 1569—1584, sedan i Åfarp.

4. **Jens Knudsen**, bördig från Jutland, förekommer som pastor härstädes 1596 och ännu 1623. Biskop Mogens Madsen höll visitation här 1602. Wid biskopsvisitacion 1613 befanns allt wara *zara ræger* Paulinam. 1618 är antecknad, att pastor stötte sitt ämbete temligen bra, men behöfde medhjelpare. 1623 ålades han att antaga sådan. Åhörarne woro beslätna med hans ämbetsförvaltning.

5. **Niels Dilsen** war pastor här 1630 och ännu 1655, troligen till 1658. Hans hustrus namn är ej kändt. Barnen kallade sig Wankis och följande äro kända: Nils, boktryckare i Stockholm. Jöns, pastor i Åfarum. Olof, past. i Färöf. Per, past. i Köpinge af Gärs härab. Christensa, gift m. köpmannen Per Persön i Carlshamn.

6. **Jesper Rasmusson Wanneberg**, född i Landskrona, blef pastor här på kallelse af amiralen Henning Bjelke och Ignaberga socknemån samt prestwigdes $\frac{3}{11}$ 1658. Han lär hafwa lefwat till 1697 eller 1698. Hans enka Anna Hansdotter blef gift med efterträdaren.

7. **Lars Nilsson Tulin**, son af kyrkoh. Nils T. i Allerum och född der $\frac{2}{3}$ 1664, blef student 1683, prestwigdes $\frac{2}{6}$ 1691 till komminister i Örfelljunga, utnåpundes $\frac{5}{6}$ 1698 af K. M. till pastor härstädes och installerades $\frac{29}{6}$ 1699, då åfwen syn skulle hållits å prestgården, men den blef icke af, emedan "hwarken häradsbördingen eller besallningsmannen kunde wara öfwerwarande, emedan de måste uppvakta för H. K. M:s närvaro." T. afstod pastoratet 1730 och dog $\frac{13}{4}$ 1740. — Gift 1. m. med en hustru, hwars namn ej är kändt. Med henne hade han 2 söner, som woro wid akademien 1709; den ene hette Johan och blef kollega wid Christianstads skola. 2. $\frac{10}{8}$ 1699 m. företrädarens enka Anna Hansdotter, f. 1662, d. 1720. 3. m. Margreta Cederfelt.

8. **Christian Gadd**, troligen son af klockaren Lukas G. i Åfarp, föddes omfr. 1693, erhöll 1716 tillåtelse att predika i Stoby, prestwigdes $23/7$ 1720 till komminister härstädes, blef kyrkoherde $11/4$ 1730, häradsproft 1752. Död $12/1$ 1754. Han trolofswades 4:de pingstdagen 1730 m. jungfru Elna Maria Hörlin och wigdes med henne $2/8$ f. å. Hon dog $22/7$ 1768 wid 69 års ålder. Barn: Anna Elisabets f. $5/2$ 1732. Nils Peter, past. i Fjellestad. Elsa f. 1735, d. 1768.

9. **Christian Lundström**, son af kyrkoh. Per L. i Fjellestad, föddes der omfr. 1718, begärdes 1739 till medhjelpare af kyrkoh. Gadd härstädes, prestwigdes $29/5$ 1742, kallades 1751 till 4:de prosfpredikant i Hör, blef pastor härstädes $9/11$ 1754 och erhöll prostetitel omfr. 1780. Död $26/11$ 1786. — Gift $2/3$ 1755 m. Sara Eleonora Riddereschöld, f. 1727, d. 1779, dotter af rytmästaren Carl R. och Hedv. Soph. Westerschöld. Barn: Hedvig Katrina f. $10/10$ 1756. Carl Peter f. $9/12$ 1757. Christiana Eleonora f. 1759, d. 1764. Balthasar Magnus f. 1762, d. 1764. Helena Sophia f. 1764, d. f. å. Christiana Eleonora f. $22/7$ 1765. Helena Sophia f. $24/4$ 1769. Balthasar Magnus f. $23/12$ 1770. Genom sitt giftermål blef L. egare till Wankiswa säteri, Brödsåkra m. m., och hade alltså betydlig förmögenhet. Den försingrades af barnen. Hustrun kallas alltid i kyrkoboken "Fru S. E. Riddereschöld af Wankiswa." Ena dottren uppgifwes hafwa varit gift med prosten, doct. Rhodin i Markaryd af Wexjö stift.

10. **Johan Koræn**, son af prosten i Hestra af Wexjö stift Joseph K., föddes $20/9$ 1749, blef docens i juridik wid Lunds universitet 1771, kollega wid Jönköpings skola 1782, gymnasiadjunkt i Wexjö 1785, prestwigd 1786, rektor wid skolan på Wisingsö 1787, pastor här 1788, häradsproft 1792, transporterad till Tolg i Wexjö stift 1802. Död $1/9$ 1815. — Gift $10/11$ 1789 m. fröken Hedvig Margreta Uggla. Barn: Fredrika Euphrosina f. 1790, d. 1794. Joseph Anton f. $7/10$ 1791. Per Gustaf f. $23/8$ 1792. Christina Margreta f. $10/9$ 1793. Carl Fredrik f. $24/1$ 1795. Gustava Fredrika f. 1796, d. f. å. David f. $1/1$ 1797. Sara Elisabets f. $23/2$ 1798. Christian Dibrik f. $27/1$ 1800.

Fredrika Euphrosina f. 1801, d. f. å. Så wål hustrun som barnen bära i kyrkoboken titeln "af Wankiswa."

11. **Swen Elmlund**, född i Blekinge $^{15}/_9$ 1753, blef student 1774 och prestwigdes $^{17}/_{12}$ 1777. Han infallades 1779 inför domkapitlet, som förnummit att han utan dess tillåtelse uppehöll sig i Blekinge och "förorsakade hwarjehanda oreda i församlingarna." Swari oredan bestod, upplyses icke närmare. 1783 $^3/_9$ war han ånyo infallad inför domkapitlet, som sade sig wål fänna hans "bemynderliga frierier, åfvensom hans öf- riga uppförande, under det han sig på särskilda ställen uppehöllit," och derföre allwarligen förmanade honom att taga sig till wara för ett strymtaktigt wäsende. Han lofwade att med flit och tilbörlig noggrannhet iakttaga sina skyldigheter och isynnerhet att icke utan pastors samtycke företaga resor. Han tjänstgjorde då i Huaröd. 1798 $^{18}/_{12}$ blef han pastor i S. Olof, tilltr. 1800, erhöll transport hit $^{13}/_2$ 1805 och tilltr. f. å. Död $^9/_10$ 1823. — Gift 1785 m. Benedikta Nilsdotter, f. 1764, d. 1850, dotter af torparen N. Pålsson. Barn: Johan Fredrik, kyrkoh. i Christianopol. Joseph, prost härstädes. Samuel, f. 1799, war phil. mag. och studerade medicin. Maria Christina, g. m. pastorsadj. Joh. Zufwerkwist. Lovisa Fredrika, g. 1. m. pastorsadj. A. Kihlgren (jfr. III. 54), 2. m. landbrukaren Berglund. Edela Theodora. Elisabet Charlotta.

12. **Joseph Elmlund**, son af företrädaren, föddes i Håglinge $^{13}/_{12}$ 1796, blef student efter enskild undervisning 1808, prestwigd $^{17}/_{12}$ 1819, pastor härstädes $^{19}/_{12}$ 1826, tilltr. 1827 och erhöll prostetitel 1851.

Gift $^9/_9$ 1827 m. Edela Muncckberg, dotter af inspektoren Swen M. Barn: Emma f. $^{31}/_6$ 1830. Josephina f. $^7/_10$ 1832. August f. $^{24}/_9$ 1834, landbrukselev. Theodor, f. $^{24}/_{12}$ 1836, militär. Rosalia f. $^3/_2$ 1839. Wilhelm f. $^{25}/_{11}$ 1842. Alma f. $^{26}/_{10}$ 1846.

Kyrkoherdar i Åkarp och Wittsjö.

1. **Laurentius** war pastor härstädes 1557, då han befinnes hafwa undertecknat ett intyg rörande en gränstreglering.

2. **Matthias Olai** prestwigdes $\frac{10}{6}$ 1564 till pastor härstädes. Att han blifwit affatt från pastoratet, finner man af fgl. br. $\frac{24}{3}$ 1585, enligt hwilket han skulle jemte sin hustru instämmas för kapitlet, som borde undersöka och döma, huruvida icke deras äktenskap borde upplösas, enär han stått efter hennes lif och blifwit affatt, derföre att han köpt falska vittnen och begått andra grofwa bedrägerier för att åstadkomma skilsmessa dem emellan.

3. **Per Michelsen Bryggare** uppgifwes äfwen hafwa blifwit affatt.

4. **Peder Pederssön Salt**, född på Jutland, prestwigdes $\frac{27}{7}$ 1569 till pastor i Wankfwa, erhöll 1584 kunglig tillåtelse att mottaga annan prestlägenhet, om han till sådan blefwe lagligen kallad, blef derefter pastor härstädes och omnämnes såsom sådan 1595 och war det ännu 1610. I Wankfwa skall han hafwa fört många processer för att få inkonsterna reglerade. 1584 utgaf han "Alexander Magni Historie oversat fra det Tydske."

5. **Ebbe Christophersen**, född i Helsingborg, war pastor här en kort tid och dog 1614. Enkan Marna Olofsdotter blef gift med efterträdaren.

6. **Hans Mortensen Thisted**, till börden jutlänning, hade warit rektor wid Helsingborgs skola, innan han blef pastor härstädes, hwilket troligen skett 1614. I B.B., der ingen annan pastor uti Åkarp nämnes, förefommer att han beskylldes för olofligt umgänge med twänue fruntimmer i Helsingborg och för otidigt sänglag med sin hustru. Wid biskopsvisitation 1623 erhöll han godt witsord af sina åhörare, men klagade öfwer annerboarnas obenägenhet att offra, samt öfwer de långa och beswärliga wägarna inom pastoratet. Enligt en anteckning af pastorn i Glimåkra M. Cochus dog herr Hans 1658 samma dag, då Carl X Gustaf efter Skånes eröfring reste genom Åkarps socken uppåt Småland, alltså omfr. d. 20

Mars. Med sin hustru Marna Olofsdotter hade han en son Ebbe, som blef pastor i Broby.

7. **Laurentius Jani**, född i Nättraby, prestvigdes till medhjelpare härstädes $2\frac{1}{12}$ 1645 och anmälde $10\frac{1}{5}$ 1658 af biskop Winstrup till att erhålla fullmakt som pastor. Död $28\frac{1}{3}$ 1671.

8. **Hans Göransson Föch** instrefes $30\frac{1}{6}$ 1667 som student wid Lunds universitet, kallades till pastor härstädes $13\frac{1}{4}$ 1671, prestvigdes $\frac{9}{6}$ s. å. och installerades Trinitatisföndagen s. å. af prosten Hans Andersson från Winslöf. Enligt berättelse blef han "ofta anfått af snapphanar," men enligt en annan uppgift hade han genom sitt oförsträckt sinne och kraftiga tilltal skaffat sig sådan respekt, att de icke vågade ofreda honom. 1685 absolverade han en qwinsperson, som födt 5 oäkta barn, utan att med sina förmån kommunicera "en så enorm sak." Han anhöll 1698 hos domkapitlet, att blifwa försäkrad om att hans hus efter hans död skulle blifwa konserveradt, återopande derwid, hursom han troget tjänat swenska öfverheten under kriget, fört bref mellan de swenska generalerna och lyckligen ledsagat swenska officerare under nattliga färder, blifwit "blasferad" o. s. w. Död $19\frac{1}{11}$ 1709. Han war gift två gånger; första hustrun Margreta Göransdotter war dotter af pastorn i Wisseltofta Jörgen Simonsson och nämnes 1703 som afdiden. Andra hustruns namn är icke känt. I förra giftet hade han följande barn: Lars, past. i Hyby. Olof; war student 1705. Ivar; war 1703 regementsadjutant. Ingrid, g. m. fastellspred. Håkan Gullberg i Carlshamn. Anna Margreta, g. m. regementspastorn Erik Kihlgren. Dorothea Katrina, g. m. fadrens efterträdare. Magdalena, g. 1. m. D. Hjerfowius, 2. m. J. L. von Dohren, pastorer i Finja. Bouppteckningen efter F. utwisar, att i huset fanns 630 lod silfwer, 6 hästar, 34 nötkreatur, 51 får och getter, 22 swin, 148 släktfödo o. s. w. De två yngsta döttrarna (16 och 10 år gamla) strefwo $30\frac{1}{8}$ 1710 till biskop Steuchius och anhöllo, att ingen förlofwad prest måtte erhålla Åkarys pastorat, utan någon af dem derwid blifwa konserveradt. Då den nedannämnde Eurenus kommit hit för att förestå pastoratet, stref han ett tackjägelsebref till domkapitlet, som försändt honom till ett wadert

och hederwärdt hus, der han med all höfslighet bemöttes, och förklarade sig willig att, om han finge pastoratet, närmare förbinda sig med presthuset, emedan han intet annat än godt hört om jungfrurna.

9. **Abraham Eurenus**, son af pastorn i Nora i Ängermanland Jakob E. och Elisabeth Bland, föddes $\frac{1}{12}$ 1681, kom 1691 i skola och 1698 till gymnasium i Hernösand, blef student i Upsala 1700. Efter den stora eldswådan derstädes 1702 begaf han sig till Lund, der han hade en anförwandt i biskop Steuchius, med hvars syster hans fader varit gift första gången. E. blef magister 1706 och antog 1708 kondition hos prosten Troilius i Helsingborg. Sedan denne flytt från Helsingborg (ifr. III. 349.), följde E. med honom till Christianstad och blef af Magnus Stenbock antagen till pastor wid generalstaben och notarie i fältkonfistorium samt prestwigdes 1709 af biskop Steuchius i Wieslanda kyrka i Småland. 1710 rekommenderades han af domkapitlet hos Hans Kamel, som hade patronrätt till Halmstads pastorat. S. å. tjenstgjorde han såsom stadskapellan i Helsingborg, kom s. å. hit såsom nådarsprest och utnämndes $\frac{13}{11}$ 1711 af Rådet till pastor härstädes, hwilket af K. M. bekräftades $\frac{20}{9}$ s. å. Han ihogkommes såsom en redlig och nitift lärare. Död $\frac{4}{2}$ 1746. Prosten Lyckå i Stoby predikade wid hans begrafning öfwer Gen. 15: 6. "Abraham trodde Gudi, och det wardt räknadt honom till rättfärdighet." — Gift $\frac{16}{11}$ 1711 m. företrädarens dotter Dorothea Katarina Feuf, som öfwerlefde honom. De hade 5 söner och 3 döttrar, hwilka alla utom ena sonen öfwerlefde fadren. Blott de två sönerna äro kända, neml. Johan Jakob, prost i Kropp, och Abraham, pastor i Södra Rörum.

10. **Didrik Rock**, son af klofaren Nils K. och Ingrid Sörensdotter, föddes i Hammarlöf $\frac{5}{5}$ 1699, gick i Malmö skola, blef student 1720, underwisade flera ynglingar så att de kunde afgå till akademien, prestwigdes på kallelse af prosten Runbeck i Hwellinge $\frac{5}{11}$ 1733, blef 1740 adjunkt hos H. Benzelius wid Lunds domkyrkoförsamling och 1742 wid Lomma förs., pastor här $\frac{15}{10}$ 1746, tilltr. 1747. Han wille 1760 göra bön i kyrkorna om uppräkten af de tjuftwar, som stulit kyrksilfwer; biskopen tillät icke att sådan bön gjordes, men bad ho-

nom förmana åhörarne att upptåda tjufwarne. *R.* utgaf 1763 "En sann omvändelses spegel" och 1765 "Christnas saltförbund med sin Gud i den himmelske Davids Jesu rike." Sistnämnde arbete, som förf. ämnat "dem ungom och ensaldigom af sine åhörare till upplysning," klandras i *Svenskt Magasin* såsom för detta ändamål olämpligt, enär det "rörer det sublimare af theologien." Wisserligen förekomma mystiska elementer i arbetet, hwilket för öfrigt utgör en framställning af kristendomens hufwudläror efter methodus foederalis. *R.* afled $\frac{30}{4}$ 1770. — Gift 1748 m. Elsa Maria Bernzerus, som sedan blef gift m. kyrkoh. Sam. Billing i Swedala. *R.* hade inga barn.

11. **Christopher Billing**, son af kyrkoh. Pål B. i Eswerlöf, lærer warit inspektor innan han blef prest. Han prestwigdes $\frac{18}{12}$ 1736 till tjenstgöring i Dahlköpinge, war 1742 i Tullstorp, blef $\frac{20}{8}$ 1759 pastor i Fosse och erhöll transport till Åkarp 1770. M. Falk (se s. 278.) tjenstgjorde här 1766—1770 och sedan hittom J. Hörling (se I. 190 och ofwan s. 308). Genom deras werksamhet uppstod på denna ort en andlig wäxtelse, hwilken genom wisfa swärmares åtgärd fick en misrifkning hos somliga. E. F. Ryman (se s. 131.) blef 1779 vice pastor härstädes, och hans bemödanden att motarbete swärmeriet prisades mycket af domkapitlet. Biskop Celsius företog kort efter sin ankomst till Skåne en visitationsresa till de "af inrotad stadelig fanatism och åtskilliga willomeningar oroad" församlingarna. *Ifr.* I. 194 f. Billing synes hafwa warit föga werksam sedan han blef pastor härstädes. Död i hög ålder $\frac{6}{9}$ 1788. — Gift m. Brita Elisabeth Örnberg, dotter af prosten Olof Ö. i Dahlköpinge; hon war f. 1720 och dog 1790. Sonen Paulus Olaus blef prost i Dusby.

12. **Johan Georg Brandt** 1789—1805; se wid Christianstad.

13. **Abraham Pettersson**, son af en skeppare i Carlskrona, föddes der 1756, blef student 1777, filosof. kand. 1782, prestwigd $\frac{11}{5}$ 1783, extraord. regementspred. wid Konungens eget wärsw. regm:te 1784, ordinarie bataljonspred. 1791, pastor här $\frac{14}{2}$ 1805, tilltr. s. å. och erhöll s. å. fältprosttitel. En ej långesedan afliden prest, som warit hans adjunkt, plågade berätta,

att han lefde mycket godt i B:s hus och stundom tog fyra suppar, då han skulle fara i sockenbud. B. dog $19/1$, 1823. — Gift 1807 m. enkefru Svensson, född Rahrström.

14. **Mathias Wilhelm Brinck**, son af en häradsstrifware, föddes i Ösby $21/6$, 1776, blef student 1797, prestwigd $24/6$, 1802, war extraord. regementspredikant och blef såsom extrasökande utnämnd till pastor här $14/1$, 1824, tilltr. 1825. Många år före sin död hade han vice pastor. Död $19/1$, 1846. — Gift m. Beata Eloisa Billing, dotter af prosten Paulus B. i Dusby; hon dog i Lund 1856. Barn: Emma Andrietta, f. 1816, gift m. vice pastorn A. M. Ågren. Emilia Aurora f. 1817. Wilhelmina Eloisa f. 1819. Elof Eduard Ludvig f. 1822. Mathilda Augusta f. 1828. Hilma Elmira Glinda f. 1830.

15. **Johan Nyman**, son af klockaren Anders N. och Märta Nilsdotter, föddes i Brå af Werjö stift $7/1$, 1797, genomgick Werjö skola och gymnasium, blef student 1819, magister 1826, kollega wid Jakobs församlings skola i Stockholm 1836 och wid Maria förs. lärdoms skola 1837, prestwigd i Strengnäs $13/6$, 1843, pastor härstädes $26/10$, 1846, tilltr. 1849.

Gift $27/6$, 1849 m. enkefru Johanna Wilhelmina Nyberg, dotter af faktorn Olof Ekman i Ekilstuna.

Kyrkoherdar i Wissetofta och Werum.

1. **Laurentius Bigh** skall varit pastor här omfr. 1540.

2. **Nicolaus Lauridsen Bigh**, den förres son, prestwigdes till pastor härstädes $22/6$, 1565. Fullmagten för deputerade wid hyllningen 1584 har han "monte et manu propria reverenter" underskrifwit, och 1610 waldes han sjelf till deputerad wid hyllningen. Någon tid derefter fick han sin son till medhjelpare, och en twist dem emellan bilades wid en biskopsvisitation, för hwilken årtalet icke är angifwet.

3. **Peder Nilsson Bigh**, företrädarens son, war först kapellan härstädes och blef sedermera pastor, sednast 1623.

Wid biskopsvisitation s. å. förklarade han i predikan texten icke illa; församlingsboarna woro nöjda med sin pastor, och ungdomen, hvars antal war betydligt, war wäl underwisad i Christendomen. Wid visitation 1635 är antednadt, att ungdomen kunde katechesen wäl samt att pastor och hans hustru woro gästfria och undfågnade biskopen och prosten ganska wäl. I ett fgl. bref ¹⁵/₁₀ 1630 nämnes att herr Peder warit wällande till en wigsel utan brudens förälbrars samtycke. Han dog 1640. Hans dotter Anna blef gift med efterträdaren.

4. **Jörgen Simonsson Schee**, född af borgaresolf i Stawanger ²⁰/₂ 1612, gick först i skola derstädes och kom omfr. 1630 till Helsingörs skola. En tid derefter föll han i en sjukdom, hwilken warade ett helt år. Efter tillfrisknandet kom han till Wiborgs skola, der han erhöll ett stipendium af 1 daler i weckan och desutom djekneråntan af några landsfognar. Afwen underwiste han pastorns barn och upptogs bland Davidicos eller choralerna. 1636 blef han student i Köpenhamn, reste snart derefter hem till Stawanger och blef kollega wid derwarande skola, men återwände efter ett år till Köpenhamn, der han erhöll plats på kommunitetet. Sedan han erhållit testimonium attestationis et dimissionis, erbjöds honom en lärareplats wid skolan i Wiborg, men han försakade den och antog i stället kondition hos pastorn i Finja Peder Christensen. Sedan blef han informator hos pastorerna Jöns Lauritsson i Stoby och Nils Olsson i Wankiswa. Wid midsommarstiden 1640 kallades han till pastor härstädes och prestwigdes ¹⁷/₇ s. å. i Christianstads kyrka. 1674 afbrann prestgården. Efter denna olycka och 1670-talets frig kom han icke till sin fordna wälmåga. Biskop Hahn skref ²⁸/₂ 1684 till prosten Möllenstedt, att som det förnummits, "att uti Wisselsofta och Werums kyrkor allt framgent brändes ljus wid brudewigningar och andre sådane acter, såsom oc wid annexen strag wid kyrkan hölls om söndagar och andra helgedagar öhlsahl, af hwilka excesser den förste stridde alldeles emot uniformiteten och den sednare emot fgl. förordningen, förändes hwardera många skadeliga consequenser med sig, alltså borde prosten sådant genast och utan ringaste dröjsmål. allwarligen förbjuda." 1686 lämnade herr Jörgen pastoratet. Död ¹²/₃ 1692 och be-

grafven i Wisselfofta kyrka. Han war gift med företrädarens dotter Anna Pedersdotter, som dog 1703 wid 81 års ålder. Enligt en uppgift i Sommel. samll. såg herr Jörgen "sina barn och barnbarn till 50 sjålar" och efterlämnade 2 söner och 6 döttrar. En son och alla döttrarna äro kända till namnet, neml. Bernilla, g. 1. m. Ivar Detloffson, 2. m. L. Blangius, pastor i Österlöf; Christina, g. m. kyrkoh. A. Maglowius i Dulinge; Karna f. 1647; Anna f. 1652, g. 1669 m. Bert Tidemansson Krutmejer; Cecilia, g. m. fadrens efterträdare; Jakob, f. 1657, blef student i Lund 1676, men skall sedan hafwa blifwit tvingad att antaga tjenst wid danska arméen, der han avancerade till löjtnant; efter erhållet afsted studerade han i Köpenhamn, återkom 1681 till Sverige och sökte der förgäfwes fortkomst på den presterliga banan, men blef sedermera pastor i Zunderöen af Trondhjems stift; Marna, f. 1664, g. 1687 m. pastorn i Stenbrohult af Werjö stift Samuel Brodersonius, som war morfader åt Linné.

5. **Lars Nilsson Dyman**, son af kyrkoh. i Öppmanna Nils Oluffen, föddes 1652, disputerade i Lund 1674, prestwigdes $^{10}/_7$ 1683 till medhjelpare härstädes. Några dagar förut hade han förpligtat sig att med all flit söka upptäcka författaren till en smådestrift mot biskopen m. fl. (jfr. I. 271.) Håradsprosten erhöll $^{28}/_2$ 1684 biskopens uppdrag att warna "favellanen herr Lars Dyman, som weth icke den höflighet at hålsa på Welb. Herr Bondhe, adelsmannen där uti socknen." 1686 $^{20}/_6$ blef D. i anseende till herr Jörgens ålderdom och swagheth utnämnd till pastor härstädes, med rättighet att efter herr Jörgens död tillträda alla pastoratets inkomster. Domkapitlet yttrade, att D. war "wål studerad, måttlig swenska språket och alldeles tjenlig att förfordra uniformiteten." 1692 $^{30}/_6$ installerades han högtidligt af prosten Erman. Wid den tiden lefde i Werums socken en gubbe, **Stide Erik** kallad, som war beryktad för signeri och med anledning deraf inkallades för domkapitlet. Han medgaf att han kunde återställa bortkomna saker genom uppenbarelse af Christus och ånglarna, som nattetid besökte honom. I domkap:s prot. förekommer följande: "Qu. Huru dhe Ånglarna sågo uth? Resp. fina och hwita, så hwita som ljus. Qu. Om de denne förledne natt warit hos honom?"

R. Ja. Qu. Hvad de sagt till honom? R. han skulle komma för et stort rådh och fåå nådh hos Gudh och vår Herra Jesum Christum. Han måtte upläsa Catechismum och Herrans Bön, dem han temlig confuse laad. Qu. Om han tillbedit Änglarna, när de kommo till honom? R. Ja, han sigit up och fallit på sin knå. Hwarefter honom förhölls den stora synd han begått emoth Gud, aldenstundh de han för änglar anslith hade och tilbedit, intet wahr annat än dhen lede och suule anden dieswulen, som sig i liusens Engel förskapat hade. Lofwade at aldrig befatta sig med fignerij, utan om Änglarna återkommo, säga i tron: Wit bort Sathan!" En annan bonde, wid namn Pål Edrenson, som äfwen troddes öfwa figneri, befanns köpa medifamenter på apotheket efter Nils Michelssons läkarebok, kallad "den barmhertige Samariten." Opman upp-
tefnade "äfskilliga märkwärdigheter i orten," enl. Elmgren. Han dog $\frac{5}{6}$ 1707 och begrofs i Wisfeltosta kyrka. — Gift $\frac{25}{9}$ 1683 m. Cecilia Jöransdotter, företrädarens dotter; hon war född 1655 och öfwerlesde sin man. Barn: Barbara, g. m. fadrens efterträdare. Per, f. 1689, död som skolungling i Christianstad 1706. Millena, f. $\frac{10}{2}$ 1690, g. $\frac{10}{11}$ 1708 med mönsterstrifwaren wid adelsfanan Joh. Fischerström. Anna Elisabeth, f. $\frac{10}{11}$ 1694, g. $\frac{4}{10}$ 1723 m. Joh. Alb. Liefferß, som lär varit rådmän i Lund.

6. Petrus Siftrenius, bondeson från Gistra i Skärstads socken af Wexjö stift, föddes 1672, kom 1680 till Jönköpings skola, förtjente som skolgosse sitt uppehälle genom renskrifning och genom att läsa för rektorns barn, blef student 1691 och erhöll f. ä. informatorsplats hos kyrkoh. Aquilonius i Önestad. Sedermere war han informator och predikobitråde hos prosten Rubenius i Färölöf och prosten Hellman i Christianstad. 1695 återwände han till Lund, sändes 1697 till Hammenhög för att predika under kyrkoh. Angels sjukdom, blef 1698 kollega wid Christianstads skola och prestwigdes $\frac{1}{6}$ 1700 till att biträda i Färölöf. Han klagade f. ä. att han blifwit af stads-komministern Haldin "utaf predikstolen i aftonsången dom. Cantate inför offentlig församling utropad och derigenom swärligen diffamerad." Han hade lofwat G. att nämnde söndag predika, men hade fått förfall derigenom att han blifwit kallad till Lund

för att undergå examen och prestwigas. Då detta om lördagen gafs H. tillkänna, hade denne "i sina distrefällers närvaro med ed sagt," att G. skulle "blifwa hans exordium" följande dagen, då han också börjat sin predikan med en uppmaning till församlingen att troget bedja för honom (Halbin), emedan han genom den sista kollegans bebräglighet blifwit tvungen att nästan alldeles oberedd uppträda på predikstolen. G. kunde ej komma öfwerens med prosten Rubenius i Färlöf, som påstod att G. wille vara kompastor och dref falsk lära, hwilket sednare skulle bewisas dermed, att han i en lifpredikan yttrat om den aflidne, att han älskat Gud öfwer allting och sin nästa såsom sig sjelf, hwarwid aumärkes: "Hæc assertio sapit heterodoxiam, quum legis impletio sit plane homini impossibilis in hac vita." G. blef pastor här $\frac{30}{7}$ 1707, tilltr. 1708. Han klagade 1710 öfwer frögeri och dryckenskap i Werums socknen. 1720 wille han hafwa Gudmund Brock till medhjelpare, med wilkor att han icke sinne förlofwa sig och skulle njuta i lön 20 daler s:mt, en offerdag och hwad som wankade wid sjukbesök. 1725 klagade G. mycket öfwer att slätter-, störde-, åke- och andra gillen tillställdes dagen före helgdag, att frögeri i kyrkobyarna och wid kyrkowägar gaf anledning till Guds gåf-wors misbruk, oljud, slagsmål och hemgång, samt att "de nedrige kronobetsjenter" icke gjorde sin skyldighet för att afstyra sådant ofskid, utan twiswel för att icke mista sitt "forn och andra accidentier," som de årligen togo af bönderna; sjelf wäggade han icke uppträda som åklagare, emedan han erfor "nog hat och bitterhet af riksdagsmannen Påfwel Häkansson i Sandby, des slägt och adhärenter." G. dog $\frac{28}{3}$ 1730 och begrofs i Wisselostas kyrka. — Gift $\frac{5}{5}$ 1708 med företrädarens dotter Barbara Opman, f. 1687 och efter G: i död omgift med kyrkoh. Jakob Brock i Sjörup. Barn: Cecilia f. $\frac{28}{2}$ 1709, g. $\frac{4}{2}$ 1730 m. kyrkoh. i Gøtheryd af Wejöö stift Erik Hjelm. Rachel, g. m. prosten Hörlin i Solberga. Anna Katrina, f. $\frac{3}{1}$ 1713. Laurentia, g. m. kyrkoh. Joh. Bernzer i Tranås. Lars, f. $\frac{11}{12}$ 1718, med. doktor. Nils, pastor i Sjörup. Petronella, f. 1722, d. 1723. Petronella f. $\frac{15}{10}$ 1724.

7. **Hans Billing**, son af flockaren Lars B. i Finja,

föddes der 1692, blef student 1710, sedermera kollega wid Carlshamns skola, prestwigd $\frac{25}{11}$ 1726, pastor härstädes $\frac{31}{1}$ 1731, tilltr. f. å., blef häradsprost 1754, men lämnade sistnämnde befattning 1762. 1747 klagades, att en man i Boalts hus af Wisseltofta socken öfswade lusus diabolicos. Wid visitation 1754 ådagalade församlingarna "wacker kunskap." Wid denna tid fanns i Werum en skola, inrättad i enlighet med Malsta skola i Upsala stift. Öfwerflöjtnanten von Bremer begärde att domkapitlet wille förordna en sticlilig lärare wid Werums skola, men domkapitlet kände ingen, som mot 550 daler kopparmynt årlig lön wille åtaga sig skolan, utan bad von Bremer sjelf utse en tjenlig person, hwarefter domkapitlet wille befullmäktiga honom. Billing afled $\frac{9}{1}$ 1766 "efter en isynnerhet i 3 weckor med stort tålmod utstånden sjukdom af gift stenpassion och kolik" och begrofs i Wisseltofta kyrka i Choret. — Gift 1726 m. Katrina Elers, som war dotter af rådmannen och handlanden i Christianstad Jakob E. och Elna Gemzeus samt hade förut i fyra år warit gift med en handlande wid namn Klintorff i Carlshamn; hon war född 1694 och dog $\frac{1}{2}$ 1766. Barn: Jakob, pastor härstädes. Katrina, g. m. prosten E. H. Weibull i Reelöf. Lars, prost i Igelösa.

8. **Jakob Billing**, företrädarens son, föddes omkr. 1728, blef prestwigd till fadrens biträde $\frac{9}{12}$ 1753, pastor härstädes $\frac{14}{7}$ 1767, tilltr. 1768 och dog efter 9 dagars sjukdom $\frac{22}{3}$ 1771 samt begrofs i kyrkan bredwid fadren. — Gift $\frac{2}{3}$ 1768 m. Anna Elisabeth Rooth, dotter af handlanden i Christianstad Edvard R. och Petronella Weibull; hon blef äfwen gift med efterträdaren. Barn: Hans, f. och d. 1769. Katrina Jakobina f. 1771.

9. **Christian Castenberg** war född i Göinge härad och hade, såsom härstammande från prosten Rönnow i Åhus, lika nära arfsrätt till nämnde pastorat, som Swen Aulin, hwilken blef pastor der 1768. C. blef magister 1757, prestwigdes $\frac{17}{12}$ f. å. till tjänstgöring i Ulstorp, blef 1772 pastor härstädes och tilltr. $\frac{1}{5}$ 1773, men dog 13 dagar derefter i Christianstad af röfveber, hwartill kom kallbrand i ena benet, som affsågades. På sotsången blef han wigd med företrädarens enka A. E. Rooth, sedan lyhöning f. d. blifwit i Wisseltofta kyrka

3 gånger afkunnad. Hon erhöll dubbelt nådar och innehade alltså pastoratets inkomster till $\frac{1}{5}$ 1776. Död $\frac{24}{7}$ f. å. Berent Munthe, rektor i Malmö, skref verser öfver Castenberg, hvilkas början lyder sålunda:

Tu skyndar til the sista öden,
 Min Wån! ifrån en witter ort,
 Ther ödet Tig all heber gjort;
 Tu söker bröd: Tu finner böden.

Slutet lyder så:

Nu hwila sött och tina starkwor giöm!
 Ein aldrabästa wån skall thessa nogsamf hela,
 Ther härlighet, der kraft och kiänsel aldrig jela,
 Ther all tin motgång war en dröm.

10. **Petrus Ruth**, son af en konstapel och född i Malmö, blef student 1746, prestwigdes $\frac{18}{12}$ 1754 till tjenstgöring i Hofby och emottog Wisselfosta pastorat 1776. Han byggde nytt böningshus å prestgården och lät förse Wisselfosta kyrka med en stor tillbyggnad. Wid prestmöte 1780 predikade han och erhöll 1791 prostetitel. Död $\frac{1}{2}$ 1803. — Gift 1. $\frac{17}{4}$ 1774 efter 10 års förlofning m. Anna Magdalena Lief-fertz, f. $\frac{11}{2}$ 1734, d. $\frac{25}{5}$ 1782, dotter af kyrkoh. Christian L. i S. Olof. Barn: Margreta Katrina f. 1776, d. 1777. 2. $\frac{7}{11}$ 1783 m. Boel Katrina Stuberius, datter af klockaren Lars S. i Wå och Christina Bramstedt; hon hade förut varit gift med prosten i Christianstad, prof. G. Näsman, war född 1745 och dog 1815. Wid visitation 1799 befanns stor oenighet wara rådande mellan prostinnan, som ansågs wara begifwen på dryckenskap, och komministern Swen Möller; de hade båda på lång tid icke begått den hel. nattwarden. En ryttarehustru utsälde på helgdagar brännwin under bar himmel nära wid kyrkan.

11. **Jöns Peter Schrewelius** 1805—1812; se wid Jemshög.

12. **Carl Ludvig Hornstedt**, son af rådmannen Olof H. och född i Linköping $\frac{1}{8}$ 1773, blef student i Upsala 1792, i Lund 1798, magister 1799, prestwigid i Stockholm $\frac{8}{12}$ 1802 till huspred. hos excellensen Ruuth, hertiglig hofpred. 1803, extraord. tjenstgörande fgl. hofpred. 1809, pastor härstä-

des $10/9$ 1812. Han omtalas såsom en stor älskare af spirituosa. Död $6/7$ 1823. — Gift med Charlotta Christina Grubb. Sonen Carl August föddes $11/7$ 1815.

13. Carl Christian Eberstein 1826—1836; se wid B. Karup s. 257.

14. Wilhelm Wahlqvist 1836—1858; se wid Söderhviddinge III. 267.

15. Olof Caspar Cederschiöld, son af prof. Fredrik C. (se I. 301.), föddes i Lund $12/12$ 1815, blef efter enskild undervisning student 1829, phil. mag. 1838, duplikant wid Östads skola 1839, tillf. rektor wid Sölvesborgs skola 1840—43, prestvigd $16/6$ 1844, flottapastor i Christianstad 1846, pastor härstädes $20/6$ 1856, tilltr. 1858.

Skrifter: se Lunds Stifts matrikel 1854.

Kyrkoherdar i Stoby och Sandby.

1. Laurentius nämnes som pastor här utan tidsuppgift.

2. Jesper Bengtsson war pastor här 1526.

3. Jens Pedersen uppgifwes hafwa varit pastor här 1557 och 1577.

4. Peder Hansen förekommer som pastor här 1584 och 1592.

5. Lars uppgifwes hafwa varit pastor här 1604. (Ståhl.)

6. Peder blef enligt en uppgift i Rönb. samll. affatt från detta pastorat 1609.

7. Christopher Siwendsön, son af pastorn i Glimåkra Siwende Hansen, war pastor härstädes 1610. Biskopsvisitation hölls här 1618 in magna hominum frequentia. Pastor predikade icke illa, men om hans lefwerne gingo onda rykten. Ungdomen war wäl underwisad i christendomen. Wid visitation 1623 är antednadt, att pastor predikade mycket lärdt och hade ypperliga gåfwor; "cetera novit Deus." Ungdomens kunskap war äfwen då tillfredsställande, men 1633 war belåsheten i detta hånseende mindre. 1628 klagade häradsprosten

Nils Pedersen, att han blifwit af herr Christopher swåriligen förolämpad; saken förhades i Ignaberga kyrka i närvaro af biskopen och häradets pastorer, och twisten bilades. Herr Christopher har utgifwit "Militia spiritualis eller Guds Börns andelige Strid i dette Liv imod Djævelen og Døden," Kbhvn 1622, och "Bellum Trojanum eller Historisk Beskriffuelse om den Trojaniske Krig fra Begyndelsen til Enden oc huorledis denne Mechtige Stad Troja er paa det sidste aff de Græker ofsuervunden oc indtagen Ar effter Verdens Skabelse 2782 der Abdon var Dommere i Israel," Kbhvn 1623; ånyo upplagd 1709 och 1761. Det förre arbetet är dediceradt till Otto Marswin på Dybed. I dedikationen yttras: "En part haffuer bekommet deris tilnaffn af Creaturene, som deris Natur kunde i nogen maade komme offuerens medt, vere sig Enten aff dyrene paa Marken, eller aff Fulene under Himmelen, eller aff Fiskene i haffuit. Ligesaa Gunstige oc Velbaarne Dtte Marswin, haffuer Eders Velbyrdigheds Forsædre i fordom dage, ved Mandoms Gierninger oc bedriff, forhuerrffuit sig, icke alleniste Herre Stiold med Adelig Frihed oc Ret, mens oc saa det Priselige Marswins Tilnaffn, huilket Ed. Velb. förer med ære oc paa denne dag: i det Ed. Velb. i gierningen beuiser Eder En Ret Marswins Natur, och det baade aff it Adeligt blod, oc aff it oprichtigt hierte oc Gemyt tillige." Derefter jemføres Otto Marswin med delphinen, som fordom förde Arion i land och som såges förswara menniskan mot hajar och andra sjödjur. Det sednare arbetet är tillegnadt K. Christian IV. Förf. yttrar, att många tro sig genom krig skola "vinde den gylden Fæt, der hoß Colchos dag oc nat aff en grum oc forskærdelig Drage bevaagedis, som Poëterne fabulerer oc snacker," men i stället få "Spot oc Skade, Arme oc Breenbröd, Lemmelæstelse, Ja störste Parten lader liffuit paa stæden, oc förer dertil oc saa andre med sig i Uleilighed;" orsaken dertill menar han wara den, att många gifwa sig i krig utan att weta "huorledis de med deris Geveer skulle omgaaes, siger dem imod Fienden bruge," hwarom ifrågawarande arbete skall meddela nödig uppløsning. Förf. har dedicerat sitt arbete till konungen, "forhaabendis dette, att ligesom hine begierlige mennsker, de megit snarere holde deris Hænder fra de hellige Ting, som ere gifne

oc consecrerede til Guds Aere, fremfor det, som almindeligt er; saa er oc at fornægte hine Lastere och Spotmuler ocsaa dennem med derts Klaffers Tunge forskaane, hvis Arbejd oc gode Forsæt Førstelige oc Nectige Personer antheffuer oc forsuarer." Herr Christopher lefde troligen ännu 1635. Hans hustru hette Marine och en deras son döptes $\frac{1}{6}$ 1619; en dotter war gift med efterträdaren.

8. **Jens Lauritzen**, född i Hedenstad i Schleswig, torde hafwa varit komminister härstädes, innan han blef pastor, hwilket förmodligen skett före 1640. På en släggtafla, tryckt jemte A. M. Stjernsparres minnestal öfwer generalmajor L. E. Stobée, berättas, att herr Jöns "på en gång såg 14 fullväxte söner i lifwet och ägde den styrka, att han på sitt 95:te år, oaktadt en tjocklek af 5 Brabandske alnar, kunde sjelf stiga till häst och till Gudstjenstens förrättande färdas emellan kyrkorna i Stoby och Sandby, samt lefde ännu länge efter den tiden." Detta låter nästan mythiskt. Han lefde ännu 1673, men lærer desförinnan hafwa afstått pastoratet. Hans hustru war dotter af företrädaren. Den ofwannämnda släggtaflan upp-tager följande barn: Petrus; studerade i Danmark. Lars, past. i Iwetofta, sedan i Tråne. Mats, d. i unga år. Mats, död ogift. Hans, past. i Winslöf. Christopher, drunknad wid Gøtheborg. Märten, fändrif i Wismar; ogift. Zacharias, sjöutskinspektor i Ystad. Andreas, prof. och bibliotekarie wid Lunds universitet. Christina, g. m. handlanden Hans Welfin. Nils, kronobefallningsman i Gøinge härad, sedan akad. råntmäst. i Lund. Henning, kyrkoherde(?). Margreta, g. m. kyrkoh. Jonssonius(?) i Stoby. Maria, g. m. en prost i Sölwesborg. Härwid anmärkes, att Jöns Lauritsons dotter, som blef prestfru i Stoby, hette Marina, och den, som blef gift med prosten Christen Matsson i Sölwesborg, hette Elisabeth. En dotter wid namn Helena, blef g. m. L. Engstedt; se sid. 72. Alla barnen kallade sig Stobæus.

9. **Hagæus Johannis Loengius** uppgifwes hafwa varit pastor här 1672 och gift med Marina Stobæus, som efter honom blef konserverad wid fallet.

10. **Andreas Joannis**, son af kyrkoh. i Zenshög

Jöns Andersson, prestwigdes till pastor härstädes $20/6$ 1673 och dog 1691. Med sin hustru Marina Stobæus, som öfverlefde honom och ännu en gång blef konserverad, hade han sönerna Jöns och Hans, af hvilka den förste blef pastor i Hållaryd.

11. **Dlaus Dselius**, smålänning och troligen son af komministern Johan D. i Döraryp, blef student 1682, sedermera kollega och derefter rektor wid Lunds skola, samt prestwigdes till pastor härstädes $23/3$ 1692. Han skref $18/2$ s. å. i bref till biskopen att i herr Anders' tid hade varit god disciplin i församlingarne, men den hade lidit under vakansen; dock hoppades han att den snart skulle kunna upprättas. I samma bref yttras: "Cammereraren Adlersten förväntas till Sandby i morgon eller öfvermorgon. Gud regere honom och hjelpe det fattiga presterskapet!" D. afled $22/1$ 1695 och blef begrafwen i Stoby kyrka. Hans enka Marina Stobæus lefde ännu 1710.

12. **Andreas Rubenius**, son af kyrkoh. Nils R. i Hwittaryd af Wezjö stift, blef student 1684, magister 1692, pastor i Tåfwelsås och hospitalsyfloman i Wezjö s. å., pastor här 1695. Efter hans utnämning hade biskop Steuchius yttrat, att han borde examineras i Lund, hwaröfwer R. beswäradade sig hos Konungen, som $6/2$ 1696 skref till biskopen: "Som I lähre wetta Eder att påminna, det Wij wid Eder härwarelse mände Dß uthlåta att af förseende war händt det bemelte Rubenius om des examinerande af Dß wardt remitterat till Wezjö Consistorium, alltså förklare Wij härmed som han redan har undergått examen wid Wezjö Consistorium och dersamma städes befunnen Capabel och skickelig, så bör han slippa att wijdare undergå examen wid Consistorium i Lund, och hafwe I förden skull honom att installera uti Stoby pastorat, lährandes Wij herefter låta taga better i acht att medh sliکه remisfer een sådan abus intet wijdare skall förelöpa." R. dog 1697. Hans enka Katrina Hyman blef gift med efterträdaren. R. lär icke hafwa efterlämnat några barn.

13. **Dlaus Unæus**, som war norrlänning, prestwigdes i Lund $7/2$ 1696 till komminister wid biskopens präbendes församlingar, blef magister 1698, pastor härstädes s. å. och responderade wid prestmöte 1699. Han begärde 1711 att blifwa

prost öfwer sitt pastorat och försökte att andragna sig häradsprostens uppfigt, genom att direkte till domkapitlet insända skrifvatt, kollekt m. m. Prostatunnorna af Stoby pastorat wille han och tillägna sig. 1714 erhöil han den efterlångtade prosttiteln. En major Human angaf 1716 att U. höil två frogar inom pastoratet. 1722 $\frac{9}{2}$ blef U. prost i Westra Ödunge härad, som då skildes från det Östra. Till detta sednare räknades, utom ännu dit hörande socknar, Önestad, Sörby och Gumlösa till år 1736, då de lades till det Westra. Stoby pastorat ansågs redan den tiden för ganska förmonligt. U. dog $\frac{19}{7}$ 1729. — Gift m. företrädarens enka Katrina Hymen. Barn: Jonas. Erik. Olof; war prest och adjunkt hos fadren, men blef swagfunt. Juliana, g. m. kyrkoh. Torren i Rastunda. En dotter war gift med en qwartermästare, wid namn Malmberg.

14. Petrus Lyckå, son af en flockare i Lyckby i Blekinge och född der omfr. 1697, blef student 1714, magister 1719, prestwigdes $\frac{19}{11}$ 1720 till tjenstgöring i Malmö och Sallerup samt blef 1722 rektor wid Christianstads skola. Wid sitt tillträde höil han en latinsk oration de arte tractandi puerilem uotatorum. I första början lærer han hafwa med slit flött sin skoltjenst och lefwat i endragt med kamraterna; men det warade icke rätt länge. Hans häftighet och ostadighet förorsakade, att han 1725 måste förmanas att bemöta kollegerna höfligt och 1728 warnas för att länge wata borta från skolan. Swad som brast i ämbetsnit, tyckes han hafwa welat ersätta med renlärighetsöfwer. Han breswexlade nemligen i hemlighet med biskopen angående Dippel, som 1728 war i Christianstad. I ett bref $\frac{27}{2}$ f. ä. berättar L., att han stundom hört undran yttras deröfwer, att Dippel sed wistad inom Lunds stift, och säger sig hafwa alltid "med tienlige reprocher till H. H. Biskopens wördnad och heder bemött" sådant tal. L. sökte 1728 att blifwa pastor i Lösen och erhöil flera röster genom biträde af sin bror, som war häradskrifware i Blekinge. Med hans kallelse till pastor härstädes tillgic på följande sätt. Fru Margreta Cederfelt kallade $\frac{16}{8}$ 1728 den ofwannämnde N. Torren till prosten Unæi medhjelpare och försäkrade honom om successjonen till pastoratet, hwaruti sonen Nils Cederfelt å egna och

fina systons wagnar inslämde. Detta upprepades $\frac{2}{6}$ 1729 och efter Unæi död $\frac{29}{10}$ f. å., åfvensom $\frac{20}{1}$ 1730 med tillagdt wilfor, att Torréén skulle ingå äktenstap med Unæl dotter Juliana. Ytterligare upprepade Fru Ederfelt $\frac{23}{2}$ och $\frac{14}{3}$ f. å. sin kallelse för T., "såsom en i Guds ord wäl öfwer samt i lära och lefwerne stidelig person och för hans gudfruktiga, stilla och wadtra uppsörande och redan någon tid gjorda tjenskt." I ett bref, som blifwit uppwisadt i domkapitlet $\frac{18}{3}$ och $\frac{4}{2}$ f. å., beder samma fru, som säger sig wilja "maintenera och bibehålla nuwarande Erkehuset i Stoby", att biskopen, "som låtit städsse påskina et faderligt och ömt hjerta för alla bedröfwade Enkor och faderlösa uti prästeståndet, behagade för denna Herr Torréén hafwa en faderlig omwårdnad." Domkapitlet kunde dock icke på grund af dessa upprepade kallelser besullmäktiga T. till pastor, emedan patronrättigheten icke war bekräftad. Ansökning derom gjordes hos K. M. på prostinnan Unæi bekostnad, och K. M:s bifall wanns. Fru Ederfelt skref derefter $\frac{7}{8}$ 1731 till domkapitlet: "Jag borde fördenksall nu med mine påminnelser wid besättjandet af samma pastorat inkomma. Men som jag därwid hafwer några högnödigga och gällande grundsatser, som betarfwar någon liten tid, ty råddes Ed. Högw. och Vener. Cons. Eccl. med Collocationsbrefwets medbesande låta innehålla, till des jag med slike mine påminnelser inkommit." S. å. $\frac{30}{8}$ gaf fru Ederfelt fullmakt på pastoratet åt Lyckå, som genast wille såtta sig i besittning deraf. Deremot kallade hennes son, som uppgaf sig hafwa köpt Hefleholms gård, Torréén, som en söndag å prestboställets gård i närwaro af en mängd bönder uppläste denna kallelse. Fru Ederfelt uppgaf i bref till domkapitlet $\frac{4}{6}$ f. å. "de stäht och grundsatser, hwarföre vocationen för T. blifwit återkallad." Detta bref finnes icke bland de öfriga denna sak angående handlingarna i domkapitlets archiw, men "skålen och grundsatserna" wore förmodligen desamme som af Lyckå i en skrifwelse till domkapitlet androgos, neml. 1. att den förwa kallelsen war utfärdad innan patronrättigheten war stadfäst; 2. att Torréén wid kallelsens presenterande i domkapitlet fått till swar, att han wore en omeriterad person; 3. att fru E. icke egde någon underrättelse om Torrééns "bedröfwade wärdighet och meriter,

hvarigenom hon blifwit föranlåten att applicera sitt sinne på Lyckå, till att undwisa någon rörlig omständighet af des ringa meriter och wärdighets förefastande;" 4. "att widare reflection å den förra kallelsen ej ägt rum och slikt kallelse alltså ingen influens eller gällande kraft haft att åstadkomma wärkan;" 5. att domkap. utan asseende på densamma begärt ny kallelses afgifwande. Saken blef nu hånstjuten under K. M:s pröfning. Nils Gederfelt begärde $\frac{2}{11}$ och $\frac{3}{11}$ s. å. att E. måtte wid pastoratet bibehållas enligt den fullmagt, som fru Gederfelt honom meddelat, yttrande derjemte sin önskan att allt, "som kunde lända hans familj till skada och framdeles förtal," måtte förekommast. Widare nämner Nils G. i en af åberopade skrifwelser, att han $\frac{26}{10}$ "gifwit domkapitlet wid handen, att Lyckå syntes hafwa tillhandlat sig vocation, samt insinuerat en affkrift af den ingångna förmente handel," och fortsfar: "Tilförene har jag wäl på Magister Lyckås begiäran recommenderat hans angelägenhet, men sedan jag dels wardt underrättad om de många vocationer, som Comministern Torren woro meddelte, dels at Com. Torren på Mor mins befallning förlofwadt sig med Sahl. Probstens esterlemnade dotter, så har jag till mitt samwetes befriande aldeles äfidosatt Magister Lyckås begiäran, så mycket mera när jag så märkeligen förnam, hwilka olaga medel brukades och at den oskyldige igenom dem så grusweligen förfördelades och bebragen wardt." Fru Gederfelt skref $\frac{2}{11}$ s. å., att hon gerna skulle bifallit domkapitlets förslag att låta Torren stöta pastoratet, tills K. M:s utslag i saken fallit, om domkap. för beswarat hennes skrifwelser i ämnet, men nu hade hon anmodat Lyckå att predika och skriftligen underrättat Torren derom; "mån allt detta oaktadt har denna Torreen med håniska och skamlöse orde Termer i begge kyrkiorna angriipit mag. Lyckå, förargat Guds församling med det mehra kyrkoherden Hr Lyckå torde Ven. Cons. ödmjukeligen berättat. Hvarföre od nu Hr mag. Lyckå pastoratet, som han emottagit på min befallning, skall förestå till des hans K. M. härwidh alslernådigt behagar giöra uthslag. Skulle emoth förmodan min Son fändriken Gederfelt inkommit med några berättelser endehra om köp eller afhandling med Heselholms gård hos Ven. Cons. Ecoles. eller till goda wehlat uthlåtitt sig för

Com. Torrén, så adverterar jag härmed, att all hans företagande och berättelse i dy måhl är absurd och af intet värde, ber och wördsammast at H. H. Biskopen och Ven. Cons. då behagade mig sådant communicera, på det jag med stihl kan wissa des ofog och förehafwande." Förmodligen har Fru Cederfelt med anledning häraf utbekommit den i hennes sons skrifwelse $\frac{2}{11}$ omnämnda copian af köpeafhandlingen, hwilken icke finnes i domkap:s archiv. Torrén inkom $\frac{20}{10}$ s. å. till domkapitlet med en ansökning, att det måtte hafwa slut med saken angående Stoby pastorat, och berättade, att "probsteänkan påkostadt 300 daler smt på juris patronatus utwärdande i Stockholm." Han ingaf änyo $\frac{10}{11}$ en skrift, hwari han klagade att Lyckå inträngt sig i hans ämbete och förbjudit honom att widare dermed sig befatta, hwarester domkapitlet s. d. swarade, att L. egde att fortfarande bestrida ämbetet, och beslöt att utfärda till Lyckå "ett afswarsamt monitorial, — — att han håller sig ifrån Pastoratförrättningen i Stoby till förekommande af Guds förtörnelse, församlingens förargelse och hans egen olägenhet." I samma monitorial skulle L. äfwen anmanas, att blifwa wid sitt ämbete som skolrektor, emedan domkapitlet i annat fall wille söka "handräkning af werldslige armen till hämmande af oordning." L. blef också genom landshöfdingens ämbetets åtgärd hindrad från att inflytta i Stoby prestgård. Fru Cederfelt beswårade sig häröfwer i en skrifwelse till domkapitlet $\frac{20}{11}$ s. å., der det heter: "Wid min hemkomst finner jag för mig en affskrift eller Extract af Cons:i Ecclie Protocol, som är hållit i Lund den 10 hujus på en lögnachtig berättelse, sem Comministern Nils Torrén Herr Biskopen och Ven. Cons. förebradt, hwarpå dhe och straxt warit mycket willediga att gifwa honom Resolution med befallning att han sin Comministers Beställning till hans Maj:ts widare uthslag för rätta skall. Det är fast oerhörd att ett helt Consistorium, hwar est så många heberliga och höglärda män borde stifta rätt, låta förleda sig af en omeriterad, ung menniska, som först tittar ut i werlden och litet wet hwad der passerar. Jag har respect för then heder Högwyrd. H:r Biskopen och Ven. Cons. effter kongl. fullmakt äga och hafwer wist min wördsamma skyldighet i alla måhl, och nästan mer än jag bort. Jag har intet

genom ett, utan mångfaldiga skrifwelser berättat och wid handen gifwit, att jag Comministern N. Torrén för desß bedriffter icke will hafwa till Stoby pastorat. Jag har i hans ställe begärt till kyrkoherde Herr Mag. Petrus Lyckå, som sjelf har gifwit H:r Biskopen och Ven. Cons. tillkänna, men i skället för en chatagorist resolution har jag allenast långt omsider fått ett kort swar, att saken till H. Maj:ts deciderande skall hemställas. När nu sådant skiedt är, huru kan då H:r Biskopen och Ven. Cons. i denna saken expediera någon resolution; enär har det i Sverige warit practicabelt, att i en sådan sak resolvera utan communication med Contraparten; högsta Öfwerheten unnar sine undersåtare detta beneficium, och ett Confrimtion gör twänt emot på sådant sätt; när sådane fell i processen begås kan en lögnachtig person limga heber och åhæra af en åhrlig man. Efter min macht och myndighet, den jag som Patronus af mîtt starka jus Patronatus åger, har jag befallt H:r Mag. Lyckå att förættta kyrkoherde Embetet wid Stoby och Sandby församlingar. Will Herr Torrén derwid upwachta såsom Comminister, efter H:r Biskopens och V. Cons: resolution af d. 10 Nov. will jag åndteligen dertill samtycka intill desß H. R. M:s nådiga utslag i saken blifwer. Seban will jag H. R. M. med reena och uthförliga ordestermer underdånigst berättta, hwad som i denna saken sig tilldragit, hwad förargelse och owåsende i Guds hus förmedelst H:r Torréns och desß adreherenters (adhærenters) sällsamma uppsörande skiedt är. Hwad bistånd och hielp Herr Biskopen och Ven. Cons. mig effter aldrånådigst Confirmation och Kongl. Gammar-Collegii bref bordt wist, skall jag intet förglömma hos H. R. M. allerunderdånigst att berättta." Lyckå befullmäktigades ¹⁷/₁₂ s. å. till pastor härskådes. Wånstapan mellan honom och hans höga patronessa warade ej länge. Redan i April följande året kunde han icke på wånsligt sätt förmå henne till att anskaffa tillråddigt bröd och win till nattwardsgångarna, utan nödfalades att genom anmälan hos domkapitlet söka utwerka att hon blefwe lagligen dertill twingad. Med anledning af hwad som passerat, då Torrén till följe af domkap:ß förordnande wille fortifara att förestå pastoratet, men Lyckå på fru Gederfeldts befallning wille dertill intränga sig, anfördes klago-

mål wid werldslig rätt så wäl af Torréen som Lyckå. Den förre androg, "huru som H:r magister Lyckå skall trengt honom ifrå sitt embete, isynnerhet Allhelgonadag 1731 så snart sammanringningen i Stoby, ther gudstjensten först begyntes, war skedd och han gått för altaret, kommit i kyrkiodörren och stigit up till honom, ther han stod, samt trenne gånger med armen stött till honom, jemte utblåtelse och ed, att Gud döde honom till lif och själ, om han skulle stå ther" o. s. w. Lyckå påstod att Torréen war skyldig till detta owäsen, emedan han hindrat L. i ämbetsutöfningen; swordomarna urfäktade han med åberopande af 2 Cor. 1: 23 och Joh. 8: 44, yrkande derjemte, att ej sjelfwa handlingarna, utan det sinne, hwarmed de stett, borde bedömmas, att han aldrig haft för affigt att tillstålla kyrkobuller o. s. w. Själf klagade Lyckå, att öfwerflöjtnanten E. Fröberg och majoren E. H. Skytte, sedan han enligt fru Cederfeldts fullmägt öfwertagit pastoralwården och i sönd. i Advent 1731 kommit till Sandby kyrka för att förrätta gudstjensten, "med starkt motstånd tillsagt honom ej befatta sig dermed, utan befallt Torréen sådant förrätta, men H:r Öfwerflöjtnanten isynnerhet, när kyrkiodörren war öpnad, stält sig mitt i thensamma och då L. wille gå in, fattat honom i armlarna, rifwit kappan af honom, stält honom emot mitt på golfwet, fört honom tillbaka, opwärdt förargelse hos alla församlingens ledamöter och gjort uppenbart kyrkobuller med befallning till Herr Torréen at förrätta Gudstjensten, hwarwid äfwen Herr Majoren Skytte, som hwarken i församlingen är boende eller ther thet ringaste haft att säga, stält i en stol och ropat han intet skulle gå fram" m. m. Häradsrättens utslag 7/2 1735 frifände Torréen, men dömd Lyckå, såsom skyldig till förseelse mot fgl. förordn. 22/12 1686 om oljud och förargelse i kyrkor och fgl. förordn. 17/10 1687 om eder och sabbatsbrott, till att böta 100 dal. fnt., stå uppenbar kyrkoplikt och betala 409 dal. fnt. i rättegångskostnader. L. reste derefter till Stockholm och lär hafwa lyckats att utverka mildring i domen, åtminstone hwad kyrkoplikten angick. Öfwanomförmålde twistigheter utgjorde en begynnelse till många processer, uti hwilka L. sedermera war inblandad. Hans anklagelser mot sin adjunkt G. Wilszman äro öfwan s. 307 omnämnda. Han anklagade en bonde wid namn Per Lufwesson

för att hafwa wid ett läsemöte, som hölls af klockaren Ingwar Herwander, icke af ofunnighet, utan på spe sagt att wi hafwa 3 Gudar, kallat klockaren du och tillåtit sig ett groft skämt om peruker, dem han förklarar för ett djefwulens påfund. Lyckå, som sjelf brukade peruk, fände sig swärligen förolämpad deraf och fann nödigt att i ett memorial till Tingsrätten på 2 fullskrifna ark förfäktat tillåtligheten af peruker. Der yttras: "Jag finner att denna Per Tufwesson af ett blott wahnartigt sinne utan ringaste orsak försmädat mig och hela presteståndet, i thet han tillagt oss ett predikat af den onda andans regerande och förande, samt hähnist beskymfat att wij bära mårrehår och skökohår på hufwuden: meningen förmärker jag skall förstås om peruquers bårande. En allmän hufwuuddragt är detta, som både högre och ringare bruka och åfwen är tillåtet Per Tufwesson, om honom så behagar, at bära;" wäl wore det tydligt på grund af Syrach's 38 kap., der det heter: "huru kan den akta på läro som plöja måste och gerna oxarna med gisfelen drifwer och måste sent och arla gifwa konar foder?" att Per Tufwesson icke kunde hafwa förstånd att uttyda Skriften; dock wille L. anmärka, att uti Guds ord ingen grund finnes för det antagandet, att djefwulen skulle hafwa mera magt öfwer dem som bära hårmössor, än öfwer dem som bära stinnmössor, eller att peruker icke skulle wara tillåtliga; uti 2 Mose Boks 28 kap. omtalas långt dyrbarare prydnader, som buros af prester, hwaraf snarare kunde slutas, att presterna böra bruka hedersam klädnad, än att de icke skulle få bära peruk; wisserligen besallte Kristus sina lärjungar att gå barfotade, men Paulus bjuder att ingen skall hata sitt eget kött och att man skall gifwa kroppen des åra till nödtorft; om än apostlarna icke brukade peruker, kunde sådana dock utan synd nyttjas, der så är sed, helst aposteln Paulus i fråga om klädebrägt beröpar sig på seden i Guds församlingar; prester, som från barn- domen måste beswåra sig med nattwak och läsande, förnimma nog hufwudets och hjernans förswagande och kunna wäl behöfwa peruk, såsom Lyckå sjelf nogsamf erfarit; han wille och gerna för sin del för att slippa slikt misfirmande gifwa Per Tufwesson en peruk att bära; skulle än möjligen här af skökor finnas i den, så borde han weta att publikaner och skökor kom-

ma förr i Guds rike; än gamle phatiseiske stålmar; Per Lufwessons försmädelse mot alla som bära peruk wore gräselig och straffbar, och på det att icke det förhånande, hwarmed han lättfinuigt betadlat prästeståndet och alla som peruker bära, måtte locka de onda till efterföljd och såmedelst draga öfwer Sweriges inbyggare det öde, som enligt Jer. Klagow. 4: 16 öfwergått judarna för deras förakt för presterna, så yrkades att denne Belials man för sitt grofwa brott måtte dömmas till risflitande eller fängelse wid watten och bröd samt offentlig afbön. 1748 war Lyckå anlagad att hafwa "med skamlösa ord om presträtigheters utgörande öfwerhoyat en person wid nattwardsförhör," nekaf begrafning, då ej nöjaktig betalning erhöles, m. m. Lyckå stämde actor, landsfiskalen Fuhrman, för dessa enligt hans påstående osanna anlagelser. I ett memorial på 27 ark sysselsätter Lyckå sig mycket med den omständigheten, att han i stämningen af Fuhrman blifwit nämnd utan någon titel. Det heter här om: "Emedan Herr Hofauditören och Landsfiskalen ej ännu lärt mores och tillbörlig höflighet, utan i den mig tillfända stämningen på åtskilliga ställen nämnt mig blött Lyckå och ej welat tillägga mig den ämbetscharacter, som mig tillkommer, ty såsom mig ej skäligen will anstå, att med ett sådant ohöfligt förakt af en sådan person bemödt blifwa, hafwer jag bort anhålla, det Herr Håradshöfdingen tåcktes underwisa honom, at des skuldighet efter lagen och domarereglorna fordrar at han bör i tal och skrifwande wara emot hwar och en efter stånd, wårde och wilkor höflig, samt att Rättens Råndemän förehålla honom, at sådant aldeles strider emot den allmänna höflighetsordning, som hwar och en husfader lærer sina barn och de jemwål öfwerallt weta och förstå. Min aldranådigaste Konung hafwer i twänne fullmagter förutan ämbetscharacteren sårskilt heder sprædicatum mig tillagt. Ethica Christiana, som läres af Apostlarna Pauli och Petri bref, medgifwer klarligen, att den ena skall förefomma den andra med inbördes heder, hwilket han af hufstafan, wår allmänna barnalåra funnat inhemta om han den eljest rätt låtit hafwer. Sådant bör icke få namn af en fåfång äregirighet, som består deruti, att öfwer stånd och wårde sig uphåfwa, utan är slikt heder en Guds försyn och nådewerkan, hwarigenom hwar och en med Paulo är det han

är. Hvarföre Kristus fredlyser sina apostlars heder med denna apologia: Den eder föraktar, han föraktar mig." Lyckå måtte för sitt procesmakeri hålla till godo med åtskilliga hårda tillmälen. Förutnämnde advokatfiskal Fuhrman yttrade t. ex. inför häradsrätten: "Det förtryter mig högligen hafwa fått anledning å ämbetets wågnar anklaga H:r Prosten och att han, som så ofta varit anlagad och dömd, ändå ej skall rätta och bättra sin wandel. Och som jag dertill länge stått tegat och ingen bättring funnit, utan allt landet är uppfyllt med rop om des elaka lefwerne, försmädelse, hån och spott mot Konungens befallningshafwande, M. V. Consistorium, den ena domaren och domstolen efter den andra, så att des egne Embetsbröder sucka och blygas öfwer des förhållande, församlingen så wäl som de nästgränsande till förargelse, ett exempel för hwilket den Högte beware enhwar rikets inbyggare, en menniska, som försmådar och, då det skall komma för domstolen, brukar tusen swinkningar och undanslyfter, in summa en skamsläck för det wördiga ståndet — — så yrkas att Herr Prosten Lyckå måtte genom profos och sjerdingsman hemtas, på det att ej onödig tidsutdrägt må förorsakas" o. s. w. Man kan förundra sig öfwer att en person, hwars förhållande ryktes wittna om en hatfullhet och trätlystnad, som mycket illa anstår en prest, icke befinnes hafwa ådragit sig några allwarliga bestraffningar af sina förmän, utan i stället hedrades med profetetitel, hwilket den tiden ännu war en utmärkelse. Hans yttre ämbetsförvaltning synes hafwa varit oklanderlig. Wid visitation 1754 befanns församlingens kristendomsfunskap wara "wacker," och det nämnes att pastor ärligen höll öfwer 40 katechesförhör, af hwilka somliga warade en hel dag. En af L. utgifwen likpredikan öfwer kyrkoh. Eurenus i Åkarp är widlyftig, dogmatisk och torr samt beskriwer rättfärdiggörelsen såsom en domshandling. Utom denna predikan har han från trycket utgifwit ett arbete i bunden stil med titel: "Trones Reglemente efter thet med Guds Sons blod besiglade Domslut uti Treenighetens ewiga och oföränderliga Wisshets, Rärleks och Rättfärdighets Råd, uppståldt emot willosatser om de fördömdas förlofning, af sanningens Pröfwade Ljus." Författarens namn antydes genom de två första ordens initialer. Begynnelsen lyder sålunda:

Christålskande Kåfare.

Att wårdet mot wiljan sig här icke wisar
 Och, såsom man säger, sin Måstare prisar,
 Behagar min Kåsar höggünstigt ursäkta
 Och Auktors wålmening mot wrånga förfäkta.
 Thet upsåt jag fattat, at Tig härmed båta,
 Som werldenes nöjen will gerna förlåta
 Och ålfa then wisshet, som själen kan tjena,
 At winna then sällhet, som ewigt förlåna
 Gud will fina trogna, som hans Ord rätt frukta
 Och icke theß sanning med blinda skäl tukta,
 Bör önskan min främja, när tu tåg påminner,
 Att man dock ej annat än skydwärk finner
 Af wisshet i werlden bland witraste männer o. s. w.

Censor Librorum N. Delreich Insände 1754 till domkapitlet utdrag ur kanslikollegii protokoll, enligt hwilket L. war stinnad att utgifwa en traktat om spökerier, kallad "en slichbar Spökelshes Skådoxplåt", med anledning hwaraf domkapitlet anmodades, att icke låta honom trycka boken, innan manuskriptet till Delreichs granskning öfwerlämnats. Domkapitlet hade icke hört talas om ifrågawarande arbete. L. afled ¹⁵/₁₁ 1756. — Gift 1. m. Petronella Blangius, f. 1708, dotter af prosten Bribbjörn B. i Köpinge. Barn Bribbjörn, f. 1724; skref 1739 vers öfwer morfadren. Ingeborg Dorothea, g. m. prosten J. Kihlgren i Frenninge. 2. m. Petronella Westerschöld, med hwilken han ej lefde wäl tillsammans; hon rymde ur huset, men återkom då efterlydning höll på att utfärdas. Med hennes moder, en generalmajorska, war L. äfwen i owänskap och påstod, att hon ur hans hus bortfört silfwer, lin- och sängkläder m. m. 3. m. Brita Helena Drefling, som dog omfr. 1752. Med henne hade han sonen Adolf, som blef prost i Lemmeströ. 4. m. Elsa Maria Ringius, som öfwerlefde honom och blef gift med efterträdaren. Zebulon Lyckå, som war student 1762, torde oå warit son af prosten L.

15. Paul Lybeck har icke såsom företrädaren strifwit sitt "herdaminne" i rättegångshandlingar, men deremot i hjerstat hos många, dem han underwisat till salighet. Det mesta af hwad som här anföres om hans lefnadsomständigheter har

han enligt gammal from plågsed i lifstiden upptecknat uti en bibel. Han war son af fåndrifven Magnus L. och Theresia Laren samt föddes i Rå wid Helsingborg $24\frac{2}{3}$ 1722, sattes 1730 i Helsingborgs skola och blef student 1739. Två år derefter blef han informator hos kyrkoh. Nils Quiding i W. Karup, som också 1748 kallade honom till prest; häradsprosten Botsfacc, stref $26\frac{2}{3}$ s. å till domkapitlet: "Så mycket jag förstådt är denna Lybeck en ganfka stickelig och sachtmodig person, som med flit genom Guds nåd idkat sina studier och anlagt sin ungdomstid, att han förmodeligen finnes stickelig, när Gud och våra höga andeliga förmån anse honom med sacros ordines;" dock blef kallelsen icke bifallen. Följande året $20\frac{2}{3}$ prestwigdes L. till tjänstgöring i Barkåkra och 1758 $21\frac{1}{8}$ kallades han "utan penningar och för intet" af rytmästaren Caspar Ehrenborg till pastor härstädes. Redan då war hans helsa flen och 1766 föll han i en febersjukdom, hwilken illa botades och grundlade främpor, hwilka höllo honom wid sängen i två års tid, hwarunder han "7 gånger war så nära döden, att ingen kunde tro att han skulle lefwa 7 minuter." 1768 kom han efter brunnsdrieking wid Ramlösa så till helsa, att han kunde predika och sköta sina öfriga prestesyflor. Brunnsdriekingens fortsattes ytterligare i fem år, och helsan förbättrades så småningom; "dock" — yttrar han sjelf. — "kan jag intet säga, att jag någon dag varit utan mer och mindre beswärliga känningar." 1778 öfwer gick honom den motgången, att prestgården afbrann. Derom yttrar L.: "Det är lätt att tacka för medgången, men det will nåd till att tacka för agan! Lofwad ware Herren som hjälper." Widare yttras: "Mina främpor hafwa wäl dageligen uti de sednare åren följt mig, så att jag lärde i denna skolan hwad det är att lida i föttet; men lofwad ware Herren, att de varit drägeliga. Det är godt att, fast den utwärtens menniskan förgås, den inwärtens warder förnyad dag från dag. Herre! jag är allt för ringa till all den nåd och barmhertighet, som du med mig din ringa tjenare gjort hafwer." Medan L. sålunda under ständiga pröfningar lärde att allt bättre förstå korsets hemlighet, arbetade han också med oförtröttadt nit på att göra den känd för sina åhörare. Enligt personalierna öfwer honom, författade af C. C. Billing (se

III. 37.), använde han mycken omsorg på beredelsen, medelst bön och meditation, till predikningar och katechetisk undervisning, samt "ansåg för en verklig kyrkostöld, att genom onyttiga tidsfördrif, wårdslöshet och werldsliga förströelser betaga sig den nödiga tiden dertill." I lifhet med flera allwarligare prestes på hans tid war han herrnhutismen tillgifwen, men det herrnhutiska uttrycksmaneret war icke hos honom utbildadt till någon ensidighet, enligt hwad man kan sluta af de twänne lifpredikningar, hwilka han utgifwit, öfwer kyrkoh. Radier i Sörby och profsten Segerwall darsammastädes. De som minnas L., säga att i hans utseende och hela wäsen affspeglade sig den innerligaste fromhet och ett apostoliskt kärlekönit. Detta motsäges icke af hans porträtt, som finnes på domkapitlets sessionssrum. 1782 erhöll han prostetitel. Sin sista predikan höll han 5:te sönd. i Fastan 1797 öfwer Phil. 2: 5. "Warer oförtalade och rene och Guds barn ofstrafflige midt ibland det wanartiga och wrånga slågtet, ibland hwilka lyser såsom ljus i werldene." S. å. $\frac{7}{4}$ förrättade han striftermål i Stoby kyrka och afled $\frac{10}{4}$ s. å. Prof. Hylander predikade wid hans begrafning öfwer Gal. 6: 14. — Gift 1761 m. företrädarens enka Elsa Christina Ringius, dotter af profsten R. i Hör; hon dog kort efter sin man. Barn: Christina Theodora, g. m. profsten Weidman i Fulltofta. Nils Magnus, f. och d. 1766.

Utom ofwannämnde 2 predikningar har L. utgifwit: "Korta Christeliga frågor och swar till förklaring öfwer sal. Lutheri lilla Cateches." De äro i allmänhet korta, bestämda och wäl lämpade efter de ensaldiges fattningsgäfwor.

16. **Magnus Fredrik Mobeck**, son af en sändring och född i Jönköping $\frac{9}{1}$ 1759, blef student 1784, magister i Greifswald 1791, prestwigt i Wezjö $\frac{14}{12}$ 1794, kyrkoherde här 1797 och titulär prost 1802. Död $\frac{29}{7}$ 1827. — Gift 1797 med Helena Katrina Frykner, hwars fader war landtmåteridirektör och hospitalspsykiater. Barn: Helena Beata, g. m. ryttmäst. Adolf Rosentwist. Lovisa Fredrika, g. 1. m. profsten wid Carlskrona tyfka förs. J. Lundqwist, 2. m. landtråntmästaren H. R. Moberg i Carlskrona. Anna Carolina, g. m. hospitalspsykiatern C. Kiöfemeister.

17. **Petter Jönsson**, son af borgaren Jöns Larsson och **Elisab. Persdotter**, föddes i Lund $24/4$ 1798, gif i Lunds Kola, blef student 1814, prestswigd $20/12$ 1821, magister 1823, med. doktor 1828, pastor här $14/3$ 1828, tilltr. f. å. och erhöll prosttittel 1839.

Gift $29/9$ 1828 m. **Elisabeth Lindschoug**, dotter af handlanden **Jakob L.** i Lund. Barn: **Mathilda Elisabeth**, g. m. pastorsadj. **S. G. Björk**. **Augusta Wilhelmina**, f. $29/8$ 1834. **Margreta Lowisa**, f. $5/8$ 1836. **Hilma Emilia** f. $29/7$ 1841. **Eva Eleonora** f. $2/4$ 1843. **Emma Fredrika Elfrida** f. $15/8$ 1844.

Kyrkoherdar i Sörby och Gumlösa.

1. **Olof Gudferksön** war 1426 pastor i Gumlösa, enligt ett vittnesbref, utgifwet måndagen före allhelgonadag f. å. Den tiden war måhända Sörby kyrka icke ännu anlagd. Den nämnes ännu 1660 såsom annex till Gumlösa, hwilken är mycket gammal. Den inwigdes 1191 af ärkebiskop **Abfalom**, som derwid assisterades af biskoparna **Erif** från **Trondhjem** och **Stenar** från **Wexjö**. Kyrkan försågs med en mängd rara relikter, hwilka förwarades i en låda under altaret till omkr. 1720, då kyrkoh. **Platius** till förefommande af widskelpelle lät bortföra dem till okänt ställe.

2. **Staffen Andersén** war pastor här 1557.

3. **Erif Hansen** förefommer som pastor här 1584 och 1593.

4. **Jöns Eriksson**, troligen den förres son, uppgifwes hafwa warit pastor här 1595.

5. **Peder Lauridsén** nämnes som pastor här 1603.

6. **Peder Oluffsen**, som understrefwit en hyllningsfullmagt 1610 utan att utsätta sin boningsort, war sannolikt pastor här. **Atminstone** war en herr **Peder** prest i Gumlösa och Sörby 1618, då biskopen här infann sig för att hålla visitation, hwilken likwäl till följe af pastors frånwaro måste inställas.

7. **Söffren Jønsøn**, son af Jøns Hansøn och Birgitta Thomasdatter, föddes i Tornagers socken på Jutland, gick i Ribe skola och var hörare i samma skola i 3 år, innan han 1615 blef student i Köpenhamn. S. å. kallades han till pastor wid S. Døfs förs. och prestwigdes $25/10$ s. å. På kallelse af hert Anders Sinclair på Sinclairsholm blef han 1619 $19/8$ pastor härstädes. Wid biskopsvisitation 1623 war han ej närvarande, men erhöll af församlingarna godt löfword, och ungdomen befanns wara wäl underwisad i kristendomen. Wid lika tillfälle 1635 "predikade han wäl, med klar ypperlig röst," och ungdomen ådagalade god kunskap. Död $22/10$ 1648 och begrafwen i Sörby kyrka. — Gift 1. 1616 på Gulleboe m. jungfru Karen Andersdatter, som dog barnlös $31/3$ 1642. 2. $27/10$ s. å. m. jungfru Anna Matsdatter, med hwilken han hade sönerna Jøns och Christian, hwilka kallade sig Sorbontius och blefwo pastorer, den förre i Jemshög och den sednare i Vårsløf, samt dotten Maria, g. m. kyrkoh. L. Stobæus i Tråne. Enkan blef gift med efterträdaren.

8. **Hans Pedersen Winsløff**, son af pastorn i Winsløf Peder Nielsen, föddes der omfr. 1623, blef efter dimission från Lunds gymnasium student 1642 och kallades 1649 af församlingarna till pastor i "Sinclairsholm och Sörby," men Joakim Beck till Gladsax, som egde Sinclairsholm, wille hafwa sin "skolmästare" Christen Jffuersen till pastor. Bönberna klagade $17/3$ s. å. att Beck wille genom att befordra denne, som war gift, hindra prestens konsevation och dertill använde "ligesom Trusel derhøes, huis dette icke blef efterkommet;" de anhöllø att saken måtte snart afgöras, "efftersom wi nu i langsommelig tid hassue werett udeenn voris egen Siælehyrde och præst icke udenn störste Salighedsfare, det Gudi best er bekiendt," samt begärde att få Hans Pedersen till prest, "efftersom hans gaffuer och prediken os bedre en Christen Jffuersens gefalt, och hans gode naffn och rykte, gudsrøgtighed och schidelighed er os af barndom bekiendt, dertill med er hand en ledig och eenlig personn, som maa stee aff Gudi kunde faa ubi finde i frembtidenn att egte den fattige, Erlige Ende med sine faderløse Børn, som ellers imod denn Christenn Öffrigheds welle faa meget öndeligen maatte förchiudis, dersom en giff

personn med hustru skulde komme till kaldett." Konungen anbefallte $\frac{1}{4}$ f. å. länsmannen Henrick Lindenow och biskopen att undersöka förhållandet. Herr Hans prestwigdes $\frac{1}{8}$ 1649 till pastor härstädes. Han synes hafwa varit en aktad man och egt sina förmåns förtroende. 1674 war han i häradsprostens ställe wid en öfwerläggning om enfegenant i Färlöf. 1681 hade han uppdrag att meddela åt de öfrige pastorerna i häradet David Möllenstedts utnämning till häradsprost och sammanfalla dem jemte flockarna till Ignaberga kyrka, der de sednare borde sjunga Veni sancte Spiritus, hwarefter bön skulle göras, prostesfullmagten uppläsas och Te Deum laudamus afsjungas. Död $\frac{30}{8}$ f. å. — Gift 1. m. företrädarens enka Anna Matsdotter, som dog $\frac{5}{4}$ 1678 wid 69 års ålder. 2. 1679 m. Karine Ennertsdotter, som lefde efter honom.

9. **Jonas Cavallius**, son af lektor i Wexjö Magnus C., föddes omfr. 1646 och studerade i Åbo samt blef der magister 1675. Derefter lär han varit frigsprest, innan han 1678 blef tillförordnad stadskapellan i Christianstad. Hans röst ansågs icke passande för stadens kyrka, enligt magistratens skrifvelse $\frac{19}{11}$ 1680, hvarsföre man önskade få en annan kapellan. Han blef likväl ordinarie komminister i staden och pastor i Rosaby. Prosten Hellman klagade, som det vill synas icke utan skäl, öfwer hans "quereler och obtrectationer," samt önskade att befrias från en "så förtretlig man." 1685 blef C. förflyttad till Sörby. Han synes icke hafwa varit mycket verksam som pastor, ty prosten Darin i Norra Bram, hwilken som student varit informator i hans hus, berättas hafwa haft mycket arbete med predikande. B. anlade i Sörby en trädgård, hvars flesta träd gingo ut under den strånga vintern 1708—1709. Död $\frac{5}{4}$ 1709. — Hans hustru hette Rebecka Nydelius; hon war dotter af en ekonom wid Wexjö domkyrka och hade, innan hon blef gift med C., varit gift med en kyrkoherde och i detta äktenkap haft 8 barn, men blifwit efter hans död "utstött" från pastoratet, som man den tiden plågade säga, då en prestenska ej blef gift med mannens efterträdare. Cavallii dotter Brita Margreta föddes i Christianstad 1683; sönerna Nils och Jöns gingo i skola derstädes omfr. 1700; den förre blef sedan löjtnant och bodde i Högstad. I protokollet wid

hufesyn i Sörby 1710 nämnas som Cavallii arfwingar flockaren Pål Holmer i Stoby, kyrkoh. Sjööbeck i Nöbbelöf, Herr Håkan Mellin, madame Katrina Bagge, sal. fåndriften Jöns Swensson Runngrens barn, jungfru Brita Margreta Cavallia och löjtnanten Nils Cavallius. Kapten Nils Skytte på Sinclairsholm önskade att få A. Kenorin (se wid Wemmerlöf) till pastor efter E., sägande sig weta honom hafwa haft "sinne och behag" till en dotter af E., hwilken han kallar "sin fordom goda pastor."

10. **Balthasar Platius**, son af en pastor i Profstad af Bohuslän, föddes 1680, gick i skola i Götteborg, blef student 1700, kollega wid Lunds skola 1707, prestwigd till tjänstgöring wid biskopens prebendeförsamlingar $\frac{9}{10}$ s. å., pastor härstädes med Rådets fullmakt $\frac{19}{4}$ 1710. Han begärde 1723 att ur hwardera kyrkans kassa få årligen använda 5 dal. smt till lön åt en kyrkostöt, som skulle "hålla församlingen ifrån sowsande under predikan;" så wäl landshöfdingen som biskopen fann förslaget mycket nyttigt och nödigt, men wille höra kyrkoinspektoren, huruwida kyrornas medel kunde medgifwa denna utgift. P. skänkte till Sörby kyrka en ringfloca, till 2 gudfruktiga fattigas understöd 430 dal. smt. och till blifwande prestens underhåll wisfa inkomster af fyra hemmansdelar, öfwer hwilka pastor skulle hafwa dominium. Hans mening war att P. Sonnberg (se wid W. Ljungby) skulle blifwit hans efterträdare och sålunda fått förmon af denna donation. Till skolwäsendets förbättring inom pastoratet gjorde P. äfwen en disposition, hwilken likwäl icke länge förwaltades efter hans föreskrift, enligt domkapitlets relation om skolinrättningar i stiftet 1754. P. dog $\frac{29}{4}$ 1727 och begrofs i Sörby kyrka, der en wacker grafsten lades öfwer honom och hans hustru Edela Katrina von Hauen.

11. **Jöns Schartau**, son af pastorn i Skartofta Mats Jönsson, kallade sig först Schartow, men ändrade det till Schartau, blef student 1698, prestwigdes till tjänstgöring i Broby $\frac{9}{10}$ 1717 och blef 1728 pastor härstädes emot församlingens önskan, hwilka wille hafwa den ofwannämnde Sonnberg. Domkapitlet beprisade högligen Schartaus kunskaper och ämbetsnit, då han föreflog till pastoratet. Kapten Skytte

stref deremot, att Sch. wist icke blifwit pastor "med Guds wilje, utan blott med Hans tillstånd," och att församlingarna "aldrig kunde fatta kärlek till honom, utan wille ytterligare hos R. M. anhålla om att få den som de hade kär" m. m. S. dog $\frac{3}{7}$ 1754 wid 69 års ålder. — Gift 1. i Christianstad 1720 med Stina Oreta Frick; 2. m. Ingrid Setterberg, som öfwerlefde honom. Sonen Mathias nämnes 1746 som student.

12. **Carl Fredrik Madler**, son af hospitalspresten i Helsingborg Carl Gustaf R. och Katrina Tangé, föddes i Carlskrona $\frac{11}{12}$ 1717, gick i Helsingborgs skola och blef student 1737. Genom sin mors andra gifte war han styfson till kyrkoh. von Bergen i Frillestad och erhöll således utan twiswel en christlig uppfostran. Som student hade han informatorplatser i familjer, lända för religiositet. Med en ung von Conow från Kulla Sunnarstorp gjorde han en utrikes resa, under hwilken han med synnerligt intresse besökte universitetet i Halle och det af A. H. Francke stiftade barnhuset dersamma stades. 1743 war han i sekreteraren Lindenstedts hus på Jungelstad såsom lärare för hans pupill Fredrik Sjöstjerna. Kyrkoh. Lesgren i Ö. Herrestad begärde domkapitlets tillåtelse för R. att predika, men den wägrades på den grund, att han derigenom skulle hindras i sin lärarsyftlas behöriga stötande. Lindenstedt upplyste $\frac{28}{6}$ s. å., jemte det han "högligen wördade en så ömsint Ven. Cons: i omsorg om ungdomens information," att R. under sommaren war fullkomligt ledig från informatorsgöromål, emedan eleven, som redan antagits i tjenst wid flotant, war med på en sjöexpedition. Domkapitlet swarade i Juli s. å., att man nu hoppades på fred, hvarföre det wore fanoliskt att den unge Sjöstjerna snart komme hem, då R. wäste återtaga sina syftlor såsom informator och omöjligen kunde få tid att predika. Det ser ut som Lunds domkapitel ännu varit beherrskadt af fluggrådsåla för alla, som haft någon gemenskap med universitetet i Halle. R. blef magister 1748, lärare wid Steppögöskeskolan i Carlskrona s. å., prestwigdes i Calmar $\frac{26}{8}$ 1752, blef pastor här $\frac{9}{8}$ 1756 och responderade wid prestmöte 1759. Död $\frac{16}{8}$ 1773. Prosten Lybeck i Stoby höll lifpredikan öfwer honom. Öfwerensstämmelse i religiösa åsigter hade såfært stiftat wännskap mellan dessa grannar. — Gift 1. 1749

med Maria Blom, som dog 1758. A. hade med henne 2 söner, som dogo före honom, och en dotter, som blef gift 1. med profsen Segerwall härstädes, 2. m. kyrkoh. Elmlund härstädes. 2. 1759 m. Beata Elisabeth Berg, dotter af majoren S. W. Berg. Hon bodde som ogift jemte fyra syster på Möllarp i Rågeröds socken, och deras hus skall varit en förträfflig skola för unga fruntimmer, hvilka der lärde gudsfruktan och goda seder. Hon öfverlefde sin man.

13. **Erik Saurén**, som varit lärare wid stora barnhuset i Stockholm, blef pastor här 1774 och dog på senhösten 1778. Hans enka hette Margreta von Strokirch.

14. **Sven Fridbjörn Segerwall**, son af rådmannen och postmästaren i Malmö Anders S. och H. Blangius, prestdotter från Köpinge, föddes i Malmö $20/1$ 1745, gif i skola detsammastädes, blef student 1763, hade kondition hos professor Harmens, prestwigdes $12/12$ 1765 till tjänstgöring i Mållby och var adjunkt der 15 år, kallades 1780 till sjerde prosfpredikant härstädes, utnämndes till pastor $22/11$ s. å., tilltr. 1781 och blef häradsprost 1791. Död $20/1$ 1793. Prosten Lybeck i Stoby höll lifpredikan öfver honom och berömde — utan twifwel sanningsenligt — hans gudsfruktan och ämbetsnit samt kallade honom "en rar man, så att man intet finner många Segerwallar." — Gift 1781 m. Katrina Maria Radier, dotter af kyrkoh. A. härstädes; hon blef och gift med Segerwalls efterträdare. Efter sin mors död hade hon wistats på Sinclairsholm och der njutit en omsorgsfull uppfostran, särdeles af fröken Elisab. Sophia Skytte. S. hade med henne fyra barn, af hvilka 2 söner och en dotter lefde efter honom.

15. **Nils Fredrik Elmlund**, bondeson från Blekinge, prestwigdes $17/12$ 1777, erhöll 1779 af domkapitlet föreslåningar detsföre att han utan domkapitlets tillåtelse wistades i Blekinge och åstafkom oreda i församlingarna, kallades till 4:de prosfpredikant härstädes och utnämndes till pastor $29/11$ 1793, tilltr. 1794 och erhöll prostetitel 1798. Död $4/8$ 1807. — Gift m. företrädarens enka K. M. Radier. Sönerna Carl Fredrik och Carl Gustaf blefwo prester, men ingendera wunn befordran till pastorat.

16. **Bernt Aulin**, son af kyrkoh. Swen A. i Åhus,

föddes i Igelösa 1753, blef student 1768, prestwigd $30/11$ 1777, extraord. regementspredikant 1783, pastor härstädes 1808, tilltr. 1810 och erhöß profetitel 1816. Död $22/1$ 1822. — Gift med Elisabets Sophia Hoffgard, som dog 1812 wid 56 års ålder.

17. **Erik Willaszon**, son af klockaren Petter W. i Öfraby och Märta Strider, föddes $21/9$ 1778, blef student 1797, innehafware af klockarelägenheten i Mällby 1802, prestwigd $21/8$ 1803, kallad till 4:de prospredikant här 1822, utnämnd till pastor $27/2$ 1823, tilltr. f. å. och erhöß profetitel 1830. Död $26/8$ 1837. — Gift 1804 m. Anna Katrina Lagerlund, hwars fader war inspektor. Barn: Håkan Peter, f. 1805. Maria Märta, f. 1807, g. m. tygförvaltaren A. K. Hwasser i Christianstad. Hilda Margreta Sophia, f. 1809. Wilhelmina Christina Elisabets, f. 1812, g. m. öfverförstern Ritter. Anna Amalia, f. 1815. Erik Magnus, f. 1817. Frans Wilhelm, f. 1819. Lovisa Sophia, f. 1821. Carolina Margreta Henriette, f. 1823. Anna Erika Mathilda, f. 1827.

18. **Johan Willaszon**, den förres bror, föddes i Öfraby $6/6$ 1787, blef student 1807, prestwigd $17/6$ 1811, pastor här $12/9$ 1838, tilltr. 1841 och lämnade 1853 ämbetsförvaltningen åt en vice pastor.

Gift $15/10$ 1818 m. Maria Elisabets Adrian, dotter af steppsbyggmästaren Abbjörn A. i Köpenhamn. Barn: Axel Peter, f. $17/6$ 1821, kammarstrifware. Märta Beata f. $20/7$ 1819. Mathilda Sophia f. $6/4$ 1823.

Östra Södinge härad.

Prostar.

(efter 1722, då Södinge härad, som förut utgjort ett kontrakt, delades i tvåanne. Jfr. s. 301, 374.)

Jakob Orman i Broby 1722—1733.

Olof Elias Kolleroth i Fårölöf 1733—1736.

Andreas Wankif i Glimåkra 1736—1746.

Thomas Thomæus i Hjeråsås 1746—1752.

Magnus Gällich i Quiinge 1752—1766.

Hans Peter Lorch i Hjeråsås 1766—1790.

Lars Carlsson Malmström i Fårölöf 1790—1808.

Noloff Andersson i Glimåkra 1808—1822.

Sven Johan Collin i Dusby 1822—1835.

Petrus Samuelsson Ström i Hjeråsås 1835.

Kyrkoherdar i Hästveda och Farstorp.

1. **Carl** nämnes som sacerdos de Fatherestorp 1241.
2. **Anders Nielsen** uppgifwes hafwa varit pastor här 1526.
3. **Georgius N. Plonius** war pastor 1574, då biskopen Tyge Asmundsøn höll visitation 13:de dag Jul, enligt en anteckning i en bibel.
4. **Georg Simonsen** förekommer som pastor här 1584 och 1602.
5. **Peder Siguortzen**, född 1577 i Helsingborg af hederliga föräldrar, "dannemannen" Sigw. Pederfen och Agda Pederødatter, gick i skola i Helsingborg och i Slagelse, och blef i Köpenhamn 1596 "kiendt dyctig oc for en student indstreffuet oc holdtett, der hand sine cornua ibidem haffde deponeret." 1599 blef han lärare wid sin födelsestads skola, der han tjenstgjorde både såsom "hörare" och "skolmästare." 1603 blef han pastor härstädes. Wid biskopsvisitation 1623 höll han en temligen wäl författad predikan; ungdomen befanns wara wäl underwisad i christendomen och allt war i godt skid. Pastor klagade öfwer kyrkowägens beswärlighet; han kunde endast färdas ridande och måste om wintren rida ut "när hönsene gale," och när yrwäder inträffade war han ofta i största lifsfara, reb wille o. s. w. Uti de öfwer honom författade personalierna skildras han såsom en gudfruktig man. Dagligen plågade han morgon och afton gå upp i kyrkan att bedja. I fastlagstiden 1648 måste han upphöra dermed för sin sjuklighets skull, och $\frac{19}{10}$ s. å. måste han "sig slet offuergifwe," begick $\frac{20}{100}$ den hel. nattwarden, hwarester han hjerteligen tackade Gud för all Hans nåd och "allting besluttete med disse ord, dog paa latine: Kom o mildte Jesu lille, töff ej lenge; aff lyst till dig mit hjerte monne trenge, huilcket mundhell han altid haffde." Död $\frac{17}{7}$ 1648 efter en plågsam sjukdom, som ej tillstodde honom att ligga, utan nödgade honom att "aff sengen flyttes aff en stoell paa en anden med stor möde." — Han blef midfastsöndag 1604 gift med Karine Gertsdatter från Odense. Axel Brahe till Öfwed bekostade brölloppet. De hade i sitt äkten-

skap 5 söner och 5 döttrar; hustrun och 3 barn af hvarbera fönet öfverlefde fadren; ena dottern blef gift med efterträdaren.

6. **Jöns Thuresen**, son af en grvftköpare och fämnr i Malmö, föddes der 1622, blef $27/10$ 1644 prestwigd till komminister härstädes, pastor 1648 och dog 1677. Hans hustru hette Anna och war dotter af företrädaren; sonen Sigward efterträdde honom.

7. **Sigward Jönsson**, den förres son, prestwigdes $20/8$ 1676 till hans medhjelpare och blef pastor följande året. Han omtalas såsom en redlig swenskt och blef 1678 befriad från kontributions erläggande. Död på sommaren 1697. Han war gift med Marina Jakobsdotter, f. $14/3$ 1640, d. $26/2$ 1701, dotter af prosten Jakob Hansson i Winslöf.

8. **Lars Frost**, son af borgaren Hans Larsson och Ingrid Andersdotter, föddes $16/5$ 1663, sattes 1674 i Malmö skola, blef student 1685 och präceptorerade 1688 alternatim i S. Ljungby och Qwidinge, samt erhöi af derwarande pastorer ett godt beröm för sitt skickliga lesverne och information. 1690 undergick han theologiskt examen och sändes s. å. till Söfwestad att "upwakta med predikande" under nådåret. S. å. $29/10$ blef han kollega wid **Mads** skola, prestwigdes $22/6$ 1695 och blef $2/3$ 1698 pastor härstädes. Församlingarna kallade komministern Lars Engstedt (se wid Borreby s. 71), men F. föredrog såsom mera meriterad. Wid prestmöte 1708 war han respondens. S. å. anmälde han för domkapitlet, att ryttaren Åstrand Trulsson i Farstorp, som hade lågrat en piga och blifwit ålagd att taga henne till äkta, "war mera nöjd att förföra lifwet, och fördenstull nästan hela sommaren undandöljt sig, gångit Skoguan, intet sökt Guds hus eller sine salighetämmedel eller uppenbarligen kommit uti syne med någon människa, utan varit såsom half desperat." Domkapitlet rekommenderade saken till snart slut wid häradsrätten, på det att den ifrågawarande personen måtte få åtnjuta den hel. nattwarden "i underdånigk följe af K. M:s nådigste förordning och Christelige intention om Ryttarnes anförande till en sann gudsfrukten och derad andeliga wälfärds befordran." F. dog hastigt af slag wid midnatt $9/$ 1720, sedan han föregående dagen predikat i båda sina kyrkor och på aftenen haft några goda wänner hos sig, "med

hvilka han gjort sig lustig," enl. profsten Thomæi skrifwelse om dödsfallet. — G. 1. $\frac{6}{7}$ 1698 m. Marna Klerck, som dog $\frac{10}{8}$ 1704, efter att hafwa födt honom 3 söner och 3 döttrar. Sonen Hans blef stadskommunister i Malmö. 2. $\frac{1}{11}$ 1706 med Christina Barfoth, dotter af profsten Ejlerth B. i Glimminge; hon öfwerlefde F. och blef gift med efterträdaren. 3 andra äktenskapet hade F. 6 söner, af hvilka Ejlerth blef pastor här och Lars i Skanör, och 3 döttrar, neml. Katrina, g. m. kyrkoh. E. G. Nyfiörd i Gessle, Maria, g. m. kyrkoh. G. Schwenius i Skurup, och en som war g. m. kyrkoh. D. Hjerfowius i Huaröd.

9. **Dlaus Lindewall**, bondeson från Linneröd och född $\frac{14}{4}$ 1678, gick i Christianstads skola, blef student 1703, prestwigdes $\frac{16}{2}$ 1710 till tjänstgöring i Åsum och blef $\frac{21}{3}$ 1720 pastor härstädes. Död af förbjuggsfeber $\frac{11}{2}$ 1736. — Gift $\frac{7}{1}$ 1721 m. företrädarens enka Christina Barfoth, som öfwerlefde honom och 1744 blef gift med kaptenen J. A. Schumacher. Hon skall warit ett särdeles manhaftigt fruntimmer och mycket omtykt af Magnus Stenbock. Hon dog i Håstveda 1776 wid nära 91 års ålder.

10. **Håkan Borg**, son af verkmästaren Johan H., föddes wid Torsebro frutbruk $\frac{14}{5}$ 1696, gick i Christianstads skola, blef student 1718, prestwigdes $\frac{26}{11}$ 1726 till tjänstgöring i Wisseltofta, erhöll wid prestwaleet härstädes endast en röst, men utnämndes likwäl till pastor $\frac{5}{7}$ 1737. Död i början af år 1748.

11. **Ejlerth Frost**, son af kyrkoh. Lars F., föddes härstädes $\frac{17}{11}$ 1710, blef efter undervisning af styffadren student 1728, prestwigdes $\frac{24}{3}$ 1738 till tjänstgöring i Uppåkra, blef f. å. magister, tjänstgjorde 2 år såsom domprofsten M. Rydelii adjunkt och 5 år såsom prebendekomminister i Stångby, blef pastor här $\frac{17}{1}$ 1749 och responderade wid prestmöte 1752. Död $\frac{24}{9}$ 1787. — Gift $\frac{8}{9}$ 1749 m. Magdalena Liefvertz, f. 1724, d. 1802, dotter af rådmann Holger L. i Lund. Deras barn, utom några som dogo i barndomen, woro följande: Lars, kamrer i kammarkollegium. Olof, translator i tgl. kansliet. Gertrud Helena, g. m. profsten E. J. Sjöstedt i Röfe.

Anna Maria, f. 1754, d. 1804, g. m. fräbådareålder mannen G. Öberg i Christianstad.

12. **Anders Nyman**, bondesön från Nyssby af Wejö stift, föddes $\frac{22}{3}$ 1745, blef magister 1766, prestwigdes i Linslöping 1770 till huspredikant hos presidenten Strömfelt, blef 1772 lärare wid Thenstedtska wezelunderwisingensanstalten i Stockholm, pastor här $\frac{22}{6}$ 1789. Han begärde 1791 prestreligt biträde på grund af läkareattest, att han ofta insjuknade af hæmorrhoidalplågor och att hans kroppskonstitution ej löf Wade stadgad heljsa, men biskop Celsius ansåg honom ej behöfwa adjunkt, då han ej war beswärad af ständig sjukdom. S. d. fick Sundius i Harlösa, som war 16 år yngre än N., behålla sin adjunkt, som war ämnad till annan tjänstgöring; prof. Hellman anmärkte att S. borde prestera läkarebetyg, men biskopen ansåg det onödigt. N. erhöU $\frac{22}{1}$ 1799 transport till Willstad i Wejö stift och blef titulär proft 1800. Död $\frac{29}{7}$ 1810. "Predikade kristligt, lefde exemplariskt." (Ny Smål. bestr. 3. 126.) — Gift med M. G. Brinckman från Stockholm.

13. **Martin Bååth**, son af en rådman i Ystad, föddes derstädes $\frac{9}{1}$ 1741, blef student 1759, prestwigd $\frac{19}{6}$ 1762, filosof. kand. 1765, tjänstgjorde 1787 i W. Wram och föreflog 1799 till Håstweda pastorat. Sedan han hållit profpredikan, anmålde kanslirådet Berch i domkapitlet, att Bååth dels rekommenderat sig sjelf till att wid walet erhålla röster, anförande sin fattigdom, många barn o. s. w., dels warit nästan obegriplig för åhörarne i anseende till sitt underliga uttal, i det att obehöriga bokstäfwer eller stafwelser innångdes midt i orden eller före och efteråt tillades, så att han sade t. ex. Caristus, Papalus, Pepelikan, isfalo si i stället för Kristus, Paulus, Publikan, slog sig o. s. w. Domkapitlet lämnade denna anmälan utan afseende, enär misnöje mot Bååth icke blifwit wid frågodagen anmåndt och då domkapitlet icke funnit hans uttal oförståeligt; men det gafs B. wid handen, att "tillämpningen på honom sjelf såsom söfande icke warit grundad i författningarna och att det derföre warit tillståndigast att dermed innehålla." Bååths "proftal," hwilket han till domkapitlet insände, war af följande lydelse: "Wi slute vårt arbete, som jag

kommit hit att göra för eder såsom prof; det hafwen I magt och rätt att pröfwa och efter eder pröfning och öfwertygelse yttra ebett förtröende. Gud wet att jag behöfwer en prästabel för att få en beta bröd för många barn, som ligga mig om hjertat, de tarfwa underhåld och uppfosttran, dem jag i min nuwarande ställning har swårt att efter önskan och faderlig plikt gifwa dem, och monne det icke i mina annalkande år föröker mitt bekymmer och lägger sten på börda? Min lära och umgängelse, den I någorlunda tordes hafwa hört talas om, synes icke göra mig owärdig och mina många tjenstår icke oförtjent till befordran, som kommer an på Konungens nåd. Det står i Guds hand, som styrer våra öden, om han will böja edra hjertan, att af desse anförde grunder för mig hafwa förtröende. I sän göra efter egen noga pröfning och öfwertygelse, och styre då Gud sedan i Jesu namn till sin åra och församlingens själawälgång. Swar och en pröfwe sin egen gerning. Men Herre Jesu, pröfwa du både mig och eder och hjelp oss dertill, att wi måge göra Abrahams gerningar för att warda Abrahams barn" m. m. B. erhöil wid walet helt få röster, men utnämndes likwäl till pastor $27/11$ 1801 och tilltr. s. å. Död $25/10$ 1820. Han war gift med en dotter af kyrkoh. Johan Molén i Huaröd. Dottren Anna Philippa war g. m. profsten C. P. Lundgård i St. Köpinge och Helena m. pastorsadj. Gustaf Wettersten.

14. **Anders Andersson**, borgareson och född $3/6$ 1780, blef student 1800, prestwigd $29/6$ 1806, extraord. regementspred. 1810, andre stadskomminister i Landskrona 1818, tilltr. 1819, kyrkoherde här $24/10$ 1821, tilltr. 1823. Död $16/9$ 1830. — Gift 1823 m. Lowisa Bruzelius, f. 1794, dotter af profsten Nils B. i Tommarp. Barn: Nils Lukas, f. 1823, med. doct. Jöns Koloff, f. 1825, med. land. Lars Fredrik, f. 1826. Charlotte, f. 1828. Anna, f. $4/12$ 1830.

15. **Petter Johan Herblow**, son af klockaren Johan Christian H. och A. E. Hugg, föddes i Christiansstad $8/2$ 1796, blef student 1812, vice kollega wid Christiansstads skola 1818, prestwigd $23/12$ 1822, pastor härstädes $20/5$ 1831, tilltr. 1834 och erhöil profetitel 1839.

Gift 1823 m. Charlotta Christina Westerberg,

dotter af fabrikkören Dlof W. och Sara Soph. Schmidt. Barn: Christian Dlof, pastorsadjunkt.

Skrifter: se Lunds Stifts Matrikel 1854. Ett tilprof må anföras ur ett minnestal öfver pastorflan Wahlqwist 1836: "Endast en förhoppning i lifwet är sann och pålitlig, det är hoppet till Herran, grundlagdt genom en tidig känedom af hans nåd till salighet och genom en tidig efterföljd af hans wilje till helgelse. — Wandrare genom lifwet! eho du wara må, som närwarande eller frånwarande, will mottaga en påminnelse, en helsning från henne, som bortbytt jorden mot Himlen, som med de rättfärdiga kommit till frid och till fullkomlig erfarenhet af Guds barns saliga förhoppningar — gör dig tidigt bekant med den allswäldige, som aldrig swiker ditt hopp!"

Kyrkoherdar i Broby och Emislöf.

1. Tydrik "prest af Broby" och 2. Peder Laurenfen "prest af Emislef i Gynge herred" hafwa 1426 måndagen före Allhelgonadag understrifwit ett vittnesbref. Dessa socknar hade alltså den tiden hwardera sin pastor.

3. Jørgen Rielsen, bror till prosten Ewen Gob i Winslöf, torde hafwa warit pastor här omfr. 1570. Hans dotter Karine war gift 1. m. Nils Pedersen, komminister i Winslöf, 2. m. Hans Hansson, pastor dersammastädes.

4. Zacharias Bertilsen, son af pastorn i Winslöf Bertil Söffrensen och styfson till den nyssnämnde Ewen Gob, war pastor härstädes 1584, häradsprost 1607—1615, men synes hafwa lefwat ännu 1618, då biskopsvisitation här hölls in magna hominum frequentia. Ungdomen af båda könen befanns då kunna sin kateches ad unguem. Efter styffadren ärfde herr Zacharias hans bästa böcker, och hans hustru Kirstine en qwiga.

5. Georg nämnes som komminister här 1618, då han wid visitationen höll en temligen god predikan, och förekommer 1619 som pastor, men dog s. å. och begrofs den 18 Juni.

6. Söffren Andersen, son af pastorn And. Jønsson

och Karine Matsdotter, föddes i Orslöv på Seland 1586, fattes i skola i Slagelse 1594, i Rostild 1598 och i Herlufsholm 1600, blef student 1604, hörare i Slagelse skola 1606, i Restved 1609, reste 1611 utrikes och uppehöll sig $\frac{1}{2}$ år i Rostod, 2 år i Leipzig och lika länge i Wittenberg, kom 1615 åter till Köpenhamn, blef en tid derefter informator hos herr Otto Marswin på Hammerhus och 1619 pastor härstädes. Vid biskopsvisitation 1623 blef hans lära och lefnad väl witsordad. Vid lika tillfälle 1635 befanns ungdomen vara okunnig till följe af flockarens försumlighet. Efter att i 15 år hafwa lidit af podager, hwilken sista året höll honom wid sängen, afled herr Söffren $\frac{29}{11}$ 1638. — Gift 1620 med Karine Jönsdotter, som öfwerlefde honom och blef konserverad wid pastoratet. De hade 7 söner, af hwilka 3 öfwerlefde fadren.

7. **Ebbe Hanssen**, son af pastorn i Åkarp Hans Mortensen, föddes der $\frac{10}{11}$ 1616, gick i Lunds skola, blef student i Köpenhamn 1635, studerade under prof. Jesper Brochmand, war någon tid informator hos Erik Krabbe, höfwidsmän på Christianopels flott, prestwigdes $\frac{7}{11}$ 1638 till komminister härstädes och blef kort derefter pastor. 1645 togo swensfarna bort ur Emitslöfs kyrka "messesårk, böcker, bänken" m. m. och uppbrände flockstapeln, hwarwid flockan smälte och metallen rann ned i jorden, men upphemtades och bortfördes af swensfarna. Ebbe Hanssen dog pingstdagen $\frac{30}{5}$ 1658. Vid hans begrafsning hölls predikan öfwer Ef. 26: 20, och i personaliernas betygas, att "hand haffuer været fromb och venlig imod alle mennescher, allermost imod di fattige och nödtörfftige, huorum alle fromme mennescher icke nochsom kand berömme hannem, saa dersom det haffde været Herrens velie och behag, haffde hans kiere tilhørere gierne ynshet och begieret aff Gud i himmelen hans tid endnu motte været noget lenger hoes dem." Han war gift med företrädarens enka Karine Jönsdotter, som öfwerlefde honom. De lära icke haft några barn.

8. **Mogens Pedersen**, son af profsten Peder Christensen i Finja och född der omfr. 1630, prestwigdes $\frac{30}{6}$ 1658 till pastor härstädes. Död $\frac{27}{3}$ 1684. — Gift med Anna Winslöf, f. 1629, d. 1700, dotter af pastorn i Winslöf Peder Nielsen. Sonen Peder kallade sig Pontoppidan och

blef pastor i Östraby; dottren Sophia war g. m. efterträdaren.

9. **Christian Jakobsson Noviomagus**, son af pastorn Jakob Christensson i Munkaljungby, prestwigdes $\frac{2}{8}$ 1674 till tjenstgöring wid ett regemente, blef under friget gripen af danskarna och förd till Köpenhamn, men synes hafwa snart återkommit, erhöll 1679 kungligt promotorial till befordran, tjenstgjorde sedan någon tid i Ölimåkra under pastorns frånvaro och begärdes af några till pastor der, då pastorn troddes blifwa assatt. Ett i domkapitlets konceptbot $\frac{1}{6}$ 1683 infördt, men sedan utstruket bref till generalguvernören innehåller klagan öfwer att Christian Noviomagus icke welat mottaga Wiellangrefwie eller Tranås pastorat samt "med importunitet angripit biskopen på hans bak med calunnier och otijdigheter;" generalguvernören ombedes att icke lyfna till hwad herr Christian möjligen kunde andraga för att denigra biskopen, såsom droge han ingen reflexion till generalguvernörens nådiga rekommendation. Herr Christian erhöll 1684 $\frac{24}{4}$ ny rekommendation till befordran och blef s. å. pastor härstädes. Han predikade då ännu på danska. 1685 $\frac{25}{11}$ blef han suspenderad och instämd till nästa landemöte dertfore att han, då twänne drängar mot hans förbud infunnit sig till kommunion och annammat sacramentet, utan att han observerade det förrån efteråt, hade från predikstolen om dem fällt "gruswelige utlätelser" och sagt att de såsom tjuftwar och skälmar stulit sig till nattwarden och annammat böden och djefwulen i skället för Christi lekamen och blod. Han mente att detta uttryck kunde förswaras, men då prosten Erman anmärkte att det wore att lära mutationem corporis Christi in corpus diaboli, blef herr Christian illa till mods och bad om öfwerseende. Domkapitlet hemställde till biskopen, som för tillfället war frånvarande, "huru denne swåhre och owanlige Casus borde och kunde ansees," samt upplyste att några andra saker mot h: Christian förekommit wid werldslig rätt och att flera torde framdeles förekomma, hwilka en stidelig prestman icke synnerligen wäl anstode. För att wisa, hurudan herr Christians profess i studier war, bifogades hans skriftliga förklaring. På wåren 1686 hade han fått återtaga sitt ämbetes utöfning, men inom för-

famlingarna war misnöje med honom och somliga woro rädda för att af honom emottaga sacramentet, med anledning hwaras domkapitlet fann sig föranlåtet att i en allvarsam skrifwelse $\frac{30}{3}$ f. å. förmana dem, att icke rätta sig efter dem som äggade till oenighet, samt förklara att de hwarcken behöfde frukta att blifwa beswärade med för swära frågor, emedan domkapitlet skulle i tillhålla herr Christian att lämpa sig efter hvars och ens förstånd och sjelfwa katechesen, icke heller räddas för att af honom emottaga Herrans nattward, enär domkapitlet "fänt honom beqwäm till preståmbetets förrättande" och då sacramentets frast icke beror af den persons wärdighet, som detsamma utdelar. Äfwen sednare klagades att hr Christian wårdslost skötte sitt ämbete och owänligt behandlade sina åhörare. I synodalprotokoll 1689 förekommer: "Signeri och troldom skall upptäckas om några sådana satans krottar kunna wara i några församlingar, emedan en man i Göinge härads, Broby socken, Guds namn till största wanheder och misbruk, samma satans konst i mång år exercerat och brukat hafwer." Ifr. I. f. 100. Herr Christian dog 1696 på sommaren. Han war gift med företrädarens dotter Sophia Pontoppidan, som äfwen blef gift med efterträdaren. **Barn:** Johanna Christina, f. $\frac{21}{10}$ 1688. Anna Elisabeth f. $\frac{18}{11}$ 1689. Elna Malena f. $\frac{12}{1}$ 1691. Elsa Margreta. f. $\frac{26}{1}$ 1692. Jakob f. $\frac{8}{5}$ 1693. Magnus f. $\frac{30}{1}$ 1695. Mathias f. $\frac{13}{6}$ 1696.

10. **Jakob Orman**, södermanlänning och född $\frac{22}{7}$ 1670, blef student 1689, prestwigdes till pastor härstädes $\frac{6}{10}$ 1697, tilltr. 1698 och responderade wid prestmöte 1699. Såsom prof på den tidens militärens råa uppförande må nämnas, att D. 1712 beflagade sig öfwer att hafwa blifwit kinspuftad af en officer, hwilken han förmanat att upphöra med sitt fasliga swärjande och bannande. D. blef $\frac{6}{2}$ 1722 prost i D. Göinge härads, som då stildes från det Westra. Död $\frac{14}{3}$ 1733. Prosten Nolleroth fann wid visitation $\frac{22}{8}$ f. å. att församlingsboarna, hwilka talrikt tillstådeskommit, kunde "makalöst" läsa och wisade sig icke wara barn i christendomen samt woro willige att beswara de dem förefatte frågor, hwilket såsom ett ofwifligt tecken, att de willigt annammat det dem af deras "omistlige" lärare förkunnade ordet, högligen berömdes.

— Gift m. företrädarens enka Sophia Pontoppidan, f. 1663. Barn: Christian, f. 1698, studerade 1726 i Roskild och nämnes 1734 som magister. Olaus f. 1699. Anders f. 1701. Ursula Kattina f. 1703. Anna Maria f. 1705, g. m. ryttmästaren J. S. Kock.

11. **Gerhard Segelundh**; skåning, prestwigdes $12\frac{1}{2}$ 1721 till stadskomminister i Ystad. Han klagade 1723 öfwer de ringa inkomsterna wid denna tjenst, af hwilka han påstod att pastor i staden slog under sig en del. 1728 sökte han S. Peders Klosters pastorat i Ystad, med löfte att "bewilja sin ödmjuktyldigste tacksamhet, så wida görligt wore och ämnet kunde tillsträcka." 1729 $\frac{5}{6}$ anhöll han i skrifwelse till domkapitlet om befordran till St. Köpinge pastorat, yttrande efter uppdepandet af sina meriter: "Desutan har jag uppå Ed. Fad. Högw:s och M. V. Cons:i höggunstiga föreställning conserverat min sal. förmans hus, hwarföre jag mig fuller på det högsta urfåttade, föregifwande det som sandt war, at så wida jag som en fattig karl skulle taga en enka med så godt som 5 barn och stor skuld wid en liten och ringa lågenhet, skulle jag derigenom blifwa en tiggare; då (det Gud wet at jag intet ljuger) försåkrade Ed. Fad. Högw. och M. V. Cons. at så framt jag wille conseruera enkan skulle jag bli hulpen till bättre lågenhet, kanhända innan Nådåhret bleswe expireradt, ty min sal. förmans 9 på 10:de åhra meritter skulle blifwa mig impu- terade." 1730 sökte han Tygelsjö pastorat, önsfande, att biskop Linnerii lefnad måtte efter Hissia exempel med 15 år förlängas, och utlofwande sig wilja bedja om Guds wålsignelse öfwer biskopen, "så wåll som och efter sin skyldighet uti stelswa wårket efter yttersta förmågo wisa sin demödigste tacksamhet," om den sökta befordran wunnes. 1733 blef H. pastor härstädes, tilltr. 1734. Han inberättade 1736 att en 13-årig gosse i Broby, wid namn Åke Frennäs-son, plågades och förföljdes af ett spöke, som tillspådde mycket owäsen medelst insjölldytters, skoborstars, wedtråds m. m. Iringfastande. Domkapitlet uppmanade H., som upptagit gossen i sitt hus, att honom med Guds ord trösta och göra bön för honom i kyrkorna samt uppmana församlingarna till trogna förböner för honom. H. skall hafwa egt en god bosfamling. Död $2\frac{1}{6}$ 1748 wid 55 års ål-

der. — Gift m. stadskomministern D. Rudelii i Østad enka Hedvig Eleonora Hedeman, som dog 1746 wid 56 års års ålder. Barn: Anna Margreta, f. 1722. Elisabeth Sophia, f. 1729, d. 1795, g. m. provincial-schåfern Wärten Ahlander.

12. **Nicolaus Rusch**, son af en tullbesökare och född $26/1$ 1712, blef student 1730, magister 1738, undergick derefter theologiskt examen inför domkapitlet, men reste 1740 till Stockholm i tanke att ingå wid något civilt ämbetsverk. Detta lärer dock ej skett; åtminstone var han ej långt civil tjänsteman, ty 1741 $22/10$ prestvigdes han till pastor wid Hamiltonska regementet. 1749 $12/9$ blef han pastor här, opponerade wid prestmöte 1752 och erhöll prostetitel 1782. Död $23/6$ 1791. Prosten Malmström i Hårslöv predikade wid hans begrafning öfver den af R. walda texten Ps. 71: 5, 6. — Gift 1. 1742 $2/10$ m. Anna Elisabeth Hagman, d. 1783, dotter af en tullförvaltare, 2. m. Maria Sophia Bering, prestdotter från Vara. Båda äktenskapen woro barnlösa.

13. **Nils Westring**, född 1742, prestvigdes 1769, blef sedan extraord. regementspredikant, utnämndes $24/6$ 1792 till pastor härstädes och erhöll 1803 prostetitel. Död $17/3$ 1808. — Gift med företrädarens swågerska Anna Katrina Bering, d. 1809.

14. **Anders Åkerberg**, bondeson från Rifeberga, föddes 1759, blef student 1778, prestvigd $22/12$ 1783, pastor här $21/12$ 1808, tilltr. 1810. Död $19/10$ 1815. — Gift m. Wiwika Weibull, prestdotter från Reslöv, f. 1763, d. 1825. Sonen Henrik Samuel är prost i Dvistästa.

15. **Lars Frost**, son af prosten med samma namn i Stanör, föddes i Arrie 1763, blef student 1777, magister 1781, prestvigd $22/12$ 1783, extraord. regementspred. wid norra stänsta kavalleriet 1791, vice kollega 1792, stadskomminister och flottspred. i Malmö 1794, pastor i Burlöv $25/7$ 1802, tilltr. f. å., blef prost i Vara härad 1811, erhöll transp. hit $13/11$ 1816, tilltr. 1818. Död $8/4$ 1820. — Gift m. Christina Sophia Beyer. Dottren Susanna Maria är gift med prosten Olander i Ö. Sallerup.

16. **Jöns Hartelius**, son af en fräbpare och född

i Torrlösa $1^{\circ}/_6$ 1762, blef student 1777, prestwigd $11/_{12}$ 1787, pastor här $2^{\circ}/_2$ 1821, tilltr. 1822. Död $21/_{12}$ 1840. — Gift 1802 m. Cecilia Swensson. Barn: Jakob Julianus, f. 1809, kronofogde i Blekinge. Swante Emanuel, f. 1812. Alexander Magnus, f. 1813, praktiserande läkare i Lund. Philip Wilhelm, f. 1815, d. som student. Helena Maria f. 1817. Carl Fredrik Octavus f. 1820.

17. **Paul Grenander**, son af en traktör, föddes i Malmö $7/6$ 1791, blef student 1812, prestwigd $1^{\circ}/_6$ 1816, amiralitetsfångpred. i Carlskrona $17/1$ 1828, kyrkoherde här $9/_{11}$ 1841, tilltr. 1843. Död $24/6$ 1850. — Gift m. Charlotta Gustava Borgström, hvars fader war ekonomidirektör. Barn: Elise Rosalie f. 1829. Alfred Victor f. 1836. Emil Ferdinand f. 1838.

18. **Christoffer Olofsson Angeldorff**, son af häradsdomaren Olof Christensson och Elsa Andersdotter, föddes i Dusby $7/6$ 1808, genomgick Wexjö skola och gymnastium, blef student 1828, prestwigd $14/6$ 1831, prebendekomminister i Stångby s. ä., i Hellestad 1832, huspred. hos generalmajoren Blomgren 1834, pastorsadjunkt i Westerstad s. ä., i Christianstad 1836, vik. kurhuspred. i Stockholm 1840, extraord. tjänstg. i gl. huspred. 1842, notarie wid Stockholms stadskonf. 1844, erhöll affed från denna befattning 1848, blef pastor här $24/1$ 1851, tilltr. 1853.

Gift 1. $29/6$ 1852 m. Sophia Ulrika Wahlbom, f. 1819, d. 1853, dotter af prosten i Ljungby af Calmar stift Carl A. Wahlbom och U. Ljungfeldt. 2. 1854 m. förra husstruns syster Wilhelmina Maria Augusta Wahlbom, f. 1824.

Skrifter: se Lunds Stifts Matrikel 1854.

Kyrkoherdar i Glimåkra och Örkened.

1. **Johannes** war pastor i Glimåkra 1565, då Georgius Hemmingius $7/_{11}$ prestwigdes till hans biträde. Örkeneds kyrka fanns då ännu icke till.

2. **Sijende Hansen** prestwigdes $1\frac{1}{8}$ 1566 till pastor här och omnämnes såsom sådan 1584. Tre hans söner nämnes, neml. Anders, past. i Österslöf, Christopher, past. i Stoby, och Zacharias, borgare i Christianstad.

3. **Dinus Hansen Kolding** förekommer som pastor härstädes 1610 och 1614.

4. **Sjune Påfwelsen** uppgifwes hafwa dött som pastor här 1614.

5. **Magnus Olai Cochus** blef 1608 kollega wid Lunds skola, 1612 baccalaureus i Köpenhamn, prestwigdes $20\frac{1}{4}$ 1614 till tjenstgöring i Ramdala, Femjö och Sturkö, predikade prof i Glimåkra i Juli f. å. och utnämndes i September f. å. till pastor härstädes. Orkeneds kyrka kallades den tiden Nykirke. Wid biskopsvisitation 1623 erhöll pastor godt witsord af församlingarna, och nattwardsungdomen ådagalade god kunskap. Prof. Joh. Winslow har antecknat: "den 1 Maj 1630 stjöt Herr Måns i Glimåkra sig oförwarandes med swantestrufwen fördärwad i hufwudet, hwarutaf han den 8 Maj nästgårefter kl. 6 om morgonen blef död; begrofs den 13:de æt. 48 anno. Text. Sap. 3: 5, 6." — Gifst $1\frac{20}{10}$ 1614 på Swenstorp m. Margreta, Nilsdotter, som d. $\frac{9}{8}$ 1615. Sonen Olof föddes $27\frac{1}{12}$ f. å. 2. $\frac{6}{10}$ 1616 på Mölleröd m. Eline Lauridsdotter. Barn: Petrus f. $\frac{1}{8}$ 1617. Margreta f. $14\frac{1}{4}$ 1619. Johanna f. $12\frac{1}{12}$ 1620. Laurentius f. $\frac{3}{6}$ 1623. Benedictus f. $30\frac{1}{8}$ 1625. Kirstine f. $22\frac{1}{3}$ 1627. Henrik f. $\frac{1}{1}$ 1629.

6. **Gerdt Pedersen**, troligen den Gerh. Petri Scanus, som 1627 $19\frac{1}{6}$ blef baccalaureus i Köpenhamn, blef pastor härstädes 1630. Han synes hafwa lämnat ämbetet 1661, måhända för någon förseelse, dock med rättighet till nödigt underställ af pastoratet. Det war då i fråga att Canutus Hahn skulle blifwit pastor härstädes, men han blef i stället f. å. professor wid Lunds gymnasium. Herr Gerdt lefde ännu 1664.

7. **Peder Lauritsøn Hjerås**, prestson från Hjerås, gif i Lunds skola, blef student 1657, prestwigdes $5\frac{1}{12}$ 1662 till pastor "i Glimåkra och Lönsbo" och erhöll till en början blott hälften af pastoratets inkomster. Död 1674.

8. **Paul Enerikson**, f. $\frac{3}{4}$ 1644, prestwigdes till

pastor här $18\frac{1}{2}$ 1674. Under friget blef han 1676 gripen af danskarna och förb till Köpenhamn. Då han sedermera kom hem, sökte några af församlingsboarna att göra hans trohet mot swenska öfwerheten mistänkt och klagade derjemte öfwer hans "swaga måhl och måhle" samt deröfwer att han för uteblifna dagswerken afhållit personer från den hel. nattwarden. Han bewisade med många intyg sin trohet mot Sveriges öfwerhet och blef genom generalguvernörens resol. $10\frac{1}{10}$ 1681 bibehållen wid pastoratet, hwarifrån han ända ditiils synes hafwa varit utefluten. Under tiden hade det föreståtts dels af en wid namn Olof Hammer, dels af G. Noviomagus (se sid. 401.). Herr Paul klagade ofta deröfwer att hans åhörare förhöllö honom hans lagliga inkomster. Åhörarne deremot beswårade sig deröfwer att han "utmattade" dem med rättegångar, så att de icke längre kunde med honom uthärda. 1688 erhöll han med anledning häraf allwarliga föreställningar. Som han derjemte war swag i swenska språket och stötte ämbetet mindre ordentligt, uppmanades han 1690 att antaga en komminister. S. å. klagade församlingsboarna hos K. M. "öfwer det swära förtryck och twång dem tillfogas af deras kyrkoherde herr Paul med prestelöhnens uthprässfande," med anledning hwaraf noggrann undersökning anbefalles af K. M. Wid biskopsvisitation 1696 klagade en inom pastoratet boende major, att pastor med mycken hårdhet utkräfsde sina inkomster samt hade egenmäktigt affatt klockaren, för att med klockareinkomsterna aflöna sin kapellan. Pastor påstod att klockaren blifwit affatt derföre att han höll frog och lesde lastbart. 1698 war herr Paul i owänstap med kapellanen Nils Kofemeister och klagade öfwer hans motsträfwighet och spottshet. 1702 infallades herr Paul till Lund för att predika wid prestmötet. Sedan han fullgjort sitt åliggande, "förehöltk honom in praesentia praepositorum, det han i sin synodalpredikan ej obserwerat wederbörlig flit och eliest yurt danice predikat, fördenstull at han i sine Predikningar wäl studerar och så mycket möjligt är sig bättrar, hwad des måhl wijdkommer. Confistorium will oc framdeles förhöra honom, om han sig bättrat, antingen det kan ske in synodo eller eliest." Han infallades ånyo följande året för att predika i Lund 4:de böndagen. 1705-

var fråga om hans aflägsnande från Glimåkra pastorat, enl. domkap: s protokoll, der det heter: "Swad herr Paul i Glimåker wijskommer, så är han så wäl bekant för sit lefwerne och gåfwor, så at der någon Prest ensam til Orfenet må förordnas, så kan han intet förtänkia der Cons. sätter dist en annan och transporterar herr Paul till annan ort." Prosten Erman mente likwäl att herr Paul skötte ämbetet ordentligare ensam, än tillsammans med komministern Jonas Angelius. 1706 ²⁰/₁₀₀ skrefs till h: r Paul ett förmaningsbref att han borde "afhålla sig ifrån swärjande, lämna substituten i fred och lefwa med sin Comministro som sig wederbör." 1711 måste han lämna pastoralwården och för sin återstående lifstid ätnöja sig med en del af inkomsterna. Med sin hustru lefde han i osämja. Båda makarna woro 1700 instämde för domkapitlet. Han påstod att hon war oordentlig i hushållningen, bortgaf mycket till sina "rännefåringar" och hade haft "maskopie med en præceptor för deras barn." Hustrun åter klagade, att han kallat henne sugga och andra "otjänliga ord;" wid deras dotters bröllop hade han i många närwaro haft dylika utlåtelse, äfwen som sagt sig heldre se f—n än henne; en borgare hade bedt honom upphöra med sådant tal. Domkapitlet sporde: "Om han henne slagit? Resp. Nej, allenast en gång tagit henne öfwer hennes hals, för det hon icke giordt rent under des griifar i huset. Qu. Swarföre hon kallas Soo och Sugga? Resp. ty hon är oreen och skittin." Han wille icke förlikas med henne, men hustrun wisade försonligt sinne och bad för honom, då domkapitlet ålade honom någon tids suspension. 1714 måste domkapitlet föranstalta om att hon till sitt uppehälle fick uppbåra en del af de inkomster, som woro anslagna åt honom. 1715 war han ånyo inkallad för domkapitlet, der han klagade öfwer hustruns arga sinne och förklarade sig "aldrig wilja taga henne med sig i säng," men wille likwäl icke tillåta att hon wistades hon sin dotter, som war gift. H: r Paul war länge beryktad på orten för en Stockholmsresa, den han företog för att erhålla konungens bekräftelse å sin fullmakt eller enligt en annan uppgift för att winna kunglig stadfästelse på sin rättighet till ollonstäft af åhörarne. Han skall en söndag efter flutad gudstjenst hafwa lofwat att nästa söndag med en kunglig

resolution bewisa sin rättighet, hwarpå han genast begaf sig å väg, ankom till Stockholm på Onsdagen och erhöll företråde hos konungen, som godkände hans fordran, och genast lät utfärda resolution, hwarpå herr Paul samma dag anträdde återresan och war hemma till söndagen, då han för bönderna uppläste den kongl. resolutionen "till deras största förundran och häpnad." Han dog $20/10$ 1718. Han blef gift omfr. 1676 med Apollonia Hansdotter, dotter af prosten Hans Hansson i Winslöf. De hade åtminstone en son, som 1690 hade informator, och tre döttrar, neml. Benedikta, g. m. fabrens efterträdare, Anna, som nämnes 1703 och sedan lärar warit gift i Carlshamn, Christina, g. m. J. Leche, 2. m. A. Lunnius, pastor i Barkåkra.

9. **Anders Wankif**, son af kyrkoh. Olof W. i Fårslöf, blef 1703 kollega wid Christianstads skola, begärdes 1708 till medhjelpare af kyrkoh. Cavallius i Sörby, prestwigdes dock först 1711 $1/3$, kom s. å. hit som vice pastor och besullmäktigades $12/1$ 1712 till pastor. Wid visitation 1733 hölls förhör "några timmar i detta sköna Temple och man kunde intet annat än storligen berömma deßa wadra församlingar för den lust och kärlek till Guds ord, som wisade att de wårderat Evangelii mjölk, hwarigenom de till sådan stadighet kommit hade." Presterna på stället berömde församlingarnes "ogemena willighet att låta sig underwisa." W. wille s. å. blifwit häradsprost och begärde förordnande att sköta tjensten efter pr. Ormans död, men först wid nästföljande prostvakans blef W. häradsprost $13/12$ 1736. Död $14/3$ 1746. — W. skref $19/3$ 1711 till domkapitlet, att han icke wille gifta sig med Paul Enertsons äldsta dotter, som warit "så odygbig att låta lågra sig af ryttmästaren Peter Bånge;" dock blef han sedermera gift med henne; hon hette Benedikta Paulin. Andra gången war han gift med Charlotta Elisabeth Stenhoff, d. 1746, dotter af prosten Nils S. i Christianstad. Barn: Nils, past. i Ullstorp. Ingrid, g. m. kyrkoh. Daniel Hindbeck i Silfåkra. Sara, g. m. prosten J. Kihlgren i Frenninge. Oliva, g. m. prosten A. Litholander i Brandstad.

10. **Lars Cronholm**, son af rådmannen Michael C. och Anna Sörensdotter, föddes i Malmö $11/6$ 1711, gif i skola

berstädes, blef student 1728, magister 1734, rektor wid Carlshamnns skola s. å., prestwigd $\frac{10}{16}$ 1736, föreslogs till pastor här 1746 och erhöil wid walet de flesta rösterna, men detta wal öfwerklagades och upphäfdes, hwarrester G. wid nytt wal erhöil det minsta röstantalet, men utnämndes likwäl till pastor $\frac{7}{17}$ 1747. Wid hans installation, som förrättades af prosten Thomæus i Hjerås, fann denne sig icke lika belåten, som prosten Nolleroth varit wid visitation 1733. Folket war nemligen icke synnerligen talrikt tillstädes, många tego alldeles under sången, flera af ungdomen kunde hwarfen låsa innantill eller utantill, och många af de äldre kunde hwarfen katechesen utantill, ickeheller beswara de wigtigaste frågor. Prosten påyrkade att en skolmästare hölles för hwarje socken, att kapellaren, som innehode klofarelönen, bidroge att låna skolmästarna, att skolhus byggdes, att låsemöten hölles två gånger årligen i socknarna och alternatim i kyrkorna med ungdomen, att ingen första gången admitterades till nattwardsgång utan föregående underwisning af pastor "några gånger," helst under fastetiden efter passionspredikningarna, att ordentliga sofnelångder uppgjordes, att pastor skulle anställa husbesök, då alla personer i huset borde gwarstaana och ingen undandöljas, på det "att icke flere stielmar i desse socknar må uppfödas," att alla, som erhöile flyttningsbewis besförinnan förhördes, att kommunion ofta anställdes, så att ordentligt förhör kunde hållas med nattwardsgästerna, att förhöret hölles föregående helgdag och icke samma dag som nattwardsgången, att folket borde infinna sig i kyrkan tidigt och deltaga i sången, samt att några årliga och gudfruktiga män borde utses till uppsyningsmän. G. war orator wid prestmöte 1752. Alltifrån sin ungdom led han mycket af blodets uppstigande åt hufswudet; "wid minsta buller syntes alla ådror wilja brista." Han predikade sista gången sista söndagen af året 1777. Kort derefter påkom honom ett slagansfall. "Den återstående tiden anwände han helt och hållet på Guds ords låsande och betraktande, under trågna samtal med sin Gud i bönen, och då han icke förmådde sjelf låsa, lät han sina fåra söner låsa för sig." Död $\frac{3}{6}$ 1780. Prosten Lorich i Hjerås höll lifpredikan öfwer honom och berömde honom såsom "en begåfwad, flitig, agtsam och nitisk kyrkoherde,

aldeles afpassad efter så folkrika församlingar." Om hans predikosätt yttrar L., som själf hört honom, att det med "den uppbyggelse och grundelighet, som han af hans lärdom och ärfarenhet wäntade," förenade en "så wäl afpassad och intagande zirlighet, att han det af hans då tilltagande år mindre hade förmodat." I personalierna yttras, att den aflidne wärit "en Herrans prest, som genom Guds nåd gjort Andans ämbete redeliga och förelyst sina åhörare på himlawägen i lära och lefwerne, en ordningsman uti de honom ansförtrodde församlingarna och i sitt hus utan buller, en huld man emot sin fåra maka, en hjertelig far och ömsinnad fader mot sina fåra barn och en redelig man i allt sitt umgänge." — Gift 1. $18\frac{1}{2}$ 1734 m. Sara Hallonquist, d. $16\frac{1}{4}$ 1749, dotter af direktören wid Husqvarna fruktbruk Swen H. och Beata Liljengranat. I detta äktenkap föddes 6 söner, af hwilka 2 dogo före fadren. Af de öfrige nämnas Carl Fredrik, past. i Tråne, Peter, kollega wid Carlshamns skola, och Johan Michael, som 1760 sökte klofaretjenst i Wemmenhög. 2. $11\frac{1}{6}$ 1750 m. Beata Seldener, dotter af handlanden i Carlshamn Rutgien S. och Elis. Soph. Häfänsdotter; hon dog 1806 wid 76 års ålder. I detta äktenkap föddes 4 söner och 8 döttrar, af hwilka en son och 5 döttrar dogo före fadren. Af döttrarna nämnas Beata, g. m. kyrkoh. Mellblom i Öppmanna, Anna Sara, g. m. kapellanen i Glimåtra Petrus Wählin, och Anna Maria, g. m. kyrkoh. Per Aulin i Åhus.

11. **Noloff Andersson**, bondeson från Ö. Streflinge, föddes $11\frac{1}{4}$ 1744, blef student 1761, prestwigd $17\frac{1}{12}$ 1763, kollega wid Landskrona skola 1766, magister 1768, kallade sig då efter födelseorten Schrewelius, men antog 1778 namnet Andersson efter sin styffader Anders Mattsson (som war bondeståndets talman wid riksdagen s. ä.), blef 1779 ordin. fgl. hofpredikant, pastor härstädes $12\frac{1}{11}$ 1781, tilltr. 1783. Hans hofpredikantstitel gjorde honom så stolt, att han wågrade att låta sig installeras af häradsprosten Lorich, som dertill erhållit biskopens uppdrag. A. förklarade sig önska uppstaf med installationen, tills biskopen eller en af domkapitlets ledamöter kunde den förrätta, emedan han icke utan kunglig befallning "böjde sitt hufwud under någon prests hand,"

hvilket med hans wärdighet wore oförenligt. För denna motsträfwighet mot biskopens föranstaltande blef han inkallad för domkapitlet, men inställde sig först sedan domkap. begärt landshöfdingeämbetets åtgärd för hans instaffande. Han tillfrågades, om han erkände häradsprosten för sin förman; härpå wille han först swara, om någon egl. författning företebdes, hwari prosten kallades hans förman, hwarefter domkap. lät uppläsa ett egl. br. af 1762. A. ansåg sig såsom hofpredikant ega en högre wärdighet och ej kunna jemföras med dem, som från att wara komministrar eller skollärare blefwo pastorer. Widare tillfrågades han, om han wille med häradsprosten öfwerenskomma om dag för installationen. Han förklarade att, om det wore biskopens befallning, wille han åsthyda den, om den were laglig, men att han wäl torde hos K. M. förfråga sig, huruvida hans wärdighet kunde medgifwa att han installeredes af en prost. Domkapitlet resolverade, att A. borde låta häradsprosten efter erhållet uppdrag förrätta installationen och med honom öfwerenskomma om tiden för densamma. Detta meddelades genast åt A., som förklarade sig icke ämna anföra besvär deröfwer, men hos K. M. göra förfrågan i ämnet, och frågade när det borde ske. Domkapitlet swarade att det ej widare kunde befatta sig med saken och att han kunde erhålla protokollsutdrag, om så önskades. Råmndemannen Ewen Månsson i Glimåkra klagade 1786, att Andersson 1. kastat bort offeret, som klaganden lagt på altaret; 2. wågrat att resa i socknebud; 3. tagit folk i häret om söndagarna under gudstjensten och dragit dem af och an; 4. strikit och stormat i kyrkan för att hindra långwäga boende folk att gå ut innan gudstjensten war alldeles avslutad; 5. wid samlingar utbrusit i eder och swordomar; 6. två söndagar samt juldagen och nyårsdagen haft på predikstolen mycket att berätta om "en kyrkogångsmat," som warit för liten, hwarigenom församlingen blifwit oroad af hans förakt för deras gäfwor; 7. förbjudit komministern Rasch att begrafwa klagandens mor, och hade klaganden, då han begärde lifbårens utlämnande, blifwit af prestfrun öfwerfallen med hugg och slag; 8. låtit lif, som framkommit före sammanringningen, stå obegrafna tills efter gudstjensten; 9. wanwårdat kyrkogården och låtit "ohyggliga kreatur" asbeta

och orena den; 10. då tionden aflämnades, stufvat flera tiondegifware och tillfogat klaganden blodwite samt nyttjat olagligt mått. Saken förwiftes af domkapitlet till werldslig domstol. Om också dessa klagomål i någon mon hårrört af klagandens titelighet, så torde de likwäl också bekräfta de gängse berättelserna om det brutala sätt, hwarpå A. behandlade sina åhörare och wille införa samt upprätthålla utwärtens stid och ordning. Han ihogkommes för öfrigt såsom en driftig ekonom, samlade mycken förmögenhet och wiste wäl att taga sig respekt hos dem, öfwer hwilka han hade något att säga. Någon bonde lär aldrig hafwa fått sitta i hans rum. A. blef 1792 titulär prost, 1808 häradsprost, 1818 wasa-ridbare och 1820 jubelmagister. Från trycket utgaf han twänne läroböcker i räknekonsten. Död $28\frac{1}{4}$ 1828. — Gift 1776 m. sin kusin Sophia Schrewelius, hvars fader war klofware. Barn: Benedikta Magdalena; ogift.

12. **Martin Eimgren Collin**, son af prosten Jeppe C. i Önestad, föddes i Bjärestad $11\frac{1}{7}$ 1788, gif i skola i Wejgård, blef student 1806, magister 1811, amanuens wid domkapitlet 1812, prestwigd $19\frac{1}{12}$ 1813, kollega wid Christianstads skola 1815, vice rektor derstädes 1816, konrektor i Malmö 1818, pastor härstädes $4\frac{1}{2}$ 1829, tilltr. f. å. och erhöll prostetitel 1834.

Gift $22\frac{1}{10}$ 1820 m. Charlotta Sophia Dlin, dotter af ekonomidirektören Carl Anton D. Barn: Carl Jakob, vice pastor. Samuel Wilhelm, f. $28\frac{1}{3}$ 1823; mechanicus wid Motala verkstad. Emma Katrina Cecilia, f. $2\frac{1}{8}$ 1826. Johan Bernhard, f. $26\frac{1}{8}$ 1828; mechanicus i Lawrence i N. Amerika. Theodor Emanuel, f. $12\frac{1}{8}$ 1830, landtbrukare. Clara Wilhelmina, f. $13\frac{1}{8}$ 1832. August Zacharias, f. $23\frac{1}{8}$ 1833, phil. kand. Paul Martin, f. $2\frac{1}{2}$ 1838. Simon Christopher, f. $22\frac{1}{5}$ 1840.

Skrifter: se Lunds Stifts Matrifel 1854.

Kyrkoherdar i Öusby och Loushult.

1. **Gislo** förekommer i *Necrologium Lundense* som sacerdos de Ösby.

2. **Bror Pedersen** var pastor här omkt 1557.
 3. **Anders Henriksen** prestwigdes till pastor härstädes $18\frac{1}{8}$ 1566.

4. **Gissel Jensen** (Agesilaus Joannis) prestwigdes till konminister i Winslöv 3:dje dag Pingst 1575, förekommit som pastor här 1584 och 1610 samt dog $18\frac{1}{8}$ 1614. Swenskarnas framfart på denna ort 1612 och huru de "suttö och legede fort på Dusby kirkegaard" lejde länge i allmogens minne och betättelser.

5. **Hans** förekommer i B.B. såsom pastor härstädes 1620 och 1623. Han var en förmögen man, men mycket snål. Vid biskopsvisitation sistnämnde år erhöi han godt witsord af åhörarne, och ungdomen befanns wara wäl underwisad i kristendomen.

6. **Bertil** nämnes som prost i Dusby 1629.

7. **Hans Olsen** dog som pastor härstädes $6\frac{1}{10}$ 1633 wid 54 års ålder.

8. **Hans Hansön Winslöff** har sjelf på latin uppsatt sin lefwernesbeskrifning, hwartill sonen, prof. J. Winslow, gjort några tillägg. Ur denna uppsats inhämtas följande. Han föddes $27\frac{1}{11}$ 1608 i Winslöv, der fadren med samma namn war pastor. Jemte sina twänne bröder (se sid. 314) underwistes han först af en informator gemensamt med pastorn i Hjeråsås Pål Olsöns söner, derefter dels af fadren, dels af halfbrodern Peder Nielsen, som blef pastor i Winslöv. Sedan föräldrarna 1618 genom en eldswåda förlorat nästan allt hwad de egde och fadren 1619 aflidit, hade han söga utsig att kunna fortsätta studierna, men modren sände honom likwäl wid påsktiden 1620 till Lunds skola, såsom han sjelf yttrar: amicorum suasu et innata ingenii mei felicitate victa. Genom sin qwidhet och slit wann han sina lärares beivågenhet och erhöi 1623 klofakareinkomsterna af Örtosta och L. Harrie socknar, förmodligen med skyldighet att gå dit ut och sjunga wid gudstjensterna. 1624 fick han njuta fri kost jemte klofakarelönen af Højs pastorat. 1626 afgick han från skolan och blef student i Köpenhamn, der han i 3 år slitigt studerade under prof. D. Worms handledning. Sjelf yttrar han att nomen ejus emersit genom hans aflagda hedrande kunstaapsprof. Bi-

Kop Mats Medelfar satte honom 1629 $\frac{26}{8}$ till rektor wid Christianstads skola, och 4 år derefter blef han "mot sin egen wilja och med församlingarnas misnöje lagligen wald och fallad till pastor i Dusby." Den "lagliga" falletsen skedde förmodligen efter landshöfdingens och biskopens föreskrift. Första Söndagen i Adv. 1633 blef han prestwld och 14 dagar derefter installerad af prosten Nils Pedersen från Mällby. Han berättar i ofwannämnde uppsats, att "alla sockenboerna under tiden rasade och woro öfvermåttan samt mot rätt och skäl motstråfwiga, men ändtligen återkommo de till sans och afbådo hos honom sin wanwettiga förwillelse." Om sin ämbetsförwältning yttrar han: "Huru swårt arbete det varit att drifwa detta råa och wilde folk till Christi lydnad, vertill är Gud allena mitt wittne; och huru lycklig framgång mitt werk haft, derom må den närwarande dagen tala. Jag skall icke tillägga ett ord mera. Prisad ware Gud, hwars kraft är mäktig i min swaghet och genom hwars nåd jag är hwad jag är." Utan twifwel war han en kunskapad man, och af hans ordningsfinne finnas ännu spår uti Dusby pastorsarkiv, men också tyckes han sjelf hafwa wetat att tala om sina förtjenster. Han blef $\frac{9}{2}$ 1646 häradsproft, men lämnade denna besattning $\frac{14}{10}$ 1649 i anseende till sin swaga helsa. Såsom karakteriskt för den tidens kyrkliga förhållanden må nämnas ett i domkap: s arkiv förwaradt bref af honom till befälningssmannen öfwer Christianstads län Henrik Lindenow; brefwet rekommenderar en gammal bonde, som för begånget lågersmål med en beslägtad person länge varit utesluten ur församlingen, till att åter få blifwa delaktig af den hel. nattwarden. H. Lindenow har å samma bref skrifwit: "Till wenligt genswar saa er Jeg nock till freß att for:de gamle Mand bliffer anamet till Guds Bor. Christianstad den 29 October Anno 1657. Hendrich Lindenow m. p." Herr Hans dog $\frac{26}{8}$ 1660 och begrafos $\frac{3}{9}$, hwarwid prosten Christen Wilhelmsson i Finja höll likpredikan öfwer Dan. 12: 3. Ett epitaphium, föreskällande herr Hans och hans familj, samt en grafsten öfwer honom finnas i Dusby kyrka. Han blef g. i Quilnge $\frac{24}{8}$ 1637 m. Anna Clausdotter, f. $\frac{12}{8}$ 1607, d. $\frac{7}{8}$ 1679, dotter af pastorn derstädes Claus Pedersen. De hade 2 söner och 4

döttrar, af hvilka en son Claus och 2 döttrar med namnet Ingeborg dogo i barndomen. De efterlefswande barnen woro: Johan, theol. prof. och pastor i Ståswie, Karine, g. m. fabrens efterträdare, och Apollonia, g. m. kyrkoh. Pål Enerts-son i Glimåkra.

9. **Thomas Andersön**, son af murmästaren Anders Hansson, som skall warit af en stottst adlig familj, och des hustru Olava Hansdotter, föddes i Helsingborg $\frac{2}{4}$ 1626, gif i Lunds skola, blef student 1640, prestwigdes $\frac{17}{6}$ 1654 till komminister härstädes och blef 1660 kyrkoherde. Under frigs-åren på 1670-talet led han många swårigheter, men wisade obrottslig trohet mot swenska öfwerheten. Dusbj pastorats inwånare slöto 1676 med Wirestads socken i Småland "en allmindelig oc sicker Bondesfred, saa wit Bønderne selff alleniste wedkommer, willendis effter krafft och formue affwerje all ulempe, baade hwad Snaphaner saa oc anden frigsbeswer anlanger." Biskopen uppdrog 1685 herr Thomas att installera prosten Erman i Mållby, förklarande derjemte sig gerna hajwa welat utnämna honom till prost i anseende till hans "erudition och goda beröhm," om icke hans ålder och aflägsna boningsort utgjort ett hinder. I ett bref af domkapitlet nämnes herr Thomas såsom warande i lefnad och lära en af stiftets berömligaste prester. Kyrkoböckerna bära ännu wittne om hans ordningsinne. Biskop Bayke höll visitation härstädes $\frac{22}{6}$ 1690, enl. anteckning i kyrkoboken, "och fann H:r Biskopen sitt synnerliga nöje så i ungdomens som de andras förkofring i sine christendomsstycken, det Consistoriinotarien på H:r Biskopens wågvar tackade och berömde dem för." Efter förhörets slut bad biskopen "de 6 kyrkans män" från båda socknarna komma in i prestgården, der de tillfrågades om de eller någon annan i pastoratet hade något att beswåra sig öfwer med affseende på pastor eller hans kapellan, hwarpå enhälligt swarades med nej, "hwilket H:r Biskopen med stor glädje och tackfägelse till Gud åhörde." S. å. afträdde herr Thomas pastoratet till sin son Andreas, och då denne följande året aflidit, blef yngre brodern Petrus utnämnd till pastor. H:r Thomas aflod $\frac{9}{6}$ 1692 och begrofs $\frac{7}{9}$, hwarwid prosten Erman höll likpredikan öfwer Ebr. 13: 7. — Gift med företrädarens dotter Karin Hans-

dotter, med hwilken han i 33-årigt äktenskap hade 15 barn. De antogo namnet *Thomæus*, och 6 af dem äro kända, neml. Johan, provincialläkare, d. i Malmö af pest 1712, *Andreas*, pastor härstädes, *Petrus*, prost härstädes, *Christian*, past. i Gudmuntorp, *Jöns*, past. i Halmstad af Luggude härad, och *Katrina*, g. m. prosten L. Engstedt i Borreby.

10. *Andreas Thomæus*, född härstädes $1^{\frac{2}{3}}$ 1663, blef student i Lund 1682, sedan i Rostock, disputerade 1686 i Lund under prof. C. Pappes præsidium, och prestwigdes $1^{\frac{5}{6}}$ 1687 till fadrens biträde. Följande året wille fadren åt honom öfwerlämna pastoratet, men det bifölls af wederbörande först 1690, då herr *Andreas* $3^{\frac{0}{7}}$ erhöll konungens fullmakt på Dusby pastorat, der han $1^{\frac{4}{9}}$ s. å. installerades af prosten Erman. Enligt anteckning i kyrkoboken tillgick installationen på följande sätt. Efter sammanringningen trädde prosten för altaret och begynte psalmen: Nu bedje wi den helge And', efter hvars slut installandus, som förut legat på knå wid altaret, steg upp och ställde sig bredwid prosten, hwarpå båda wände sig mot församlingen och prosten höll "en wacker sermon om predikoambetets wigt och en rätt lärares egenstaper" med anledning af 2 Cor. 5: 20, hwarpå prosten uppläste fullmagten och högtidligen å biskopens wagnar antwardade ämbetet åt den nye pastorn, med förmaning till honom, att i lära och lefwerne så föreläsa sina åhörare, som en trogen och waksam själasörjare egnar och såsom den der måste wara betänkt på att i sinom tid göra öfwerherden Jesu Christo råkenskap för deras själar. Derefter öfwerlämnade prosten åt kyrkoherden den hel. bibeln, förmanandes honom att den fliteligen läsa och rätteligen förstå samt efter dess innehåll utdela de hel. sacramenterna. Dernäst antwardades kyrkonycklarna åt kyrkoherden, hwarwid han påmintes om himmelrikets nycklar, hwilka äro åt församlingslärarne anförtrodda, att de kunna å Christi wagnar upplåta och tillsluta himmelen, hwilken magt de skola bruka till Guds församlings uppbyggelse och icke till dess nedbrutelse. Slutligen lyfönstade prosten den nye pastorn, förmanade församlingen att erkänna honom för sin rättte själasörjare, den de woro heder, kärlek, lydnad och underhåll skyldige, samt wälsignade folket, hwarefter 3:dje versen af psalmen: Kom Helge And',

o Herre Gud, affsöngs. Derefter begyntes den wanliga gudstjensten. Herr Anders Thomæus dog ogift $\frac{1}{4}$ 1691 och be-
grofs $\frac{28}{4}$, då prosten Erman höll lifpredikan öfwer Wisb. 4:
7—14.

11. Petrus Thomæus, född härstädes $\frac{30}{8}$ 1666, blef student 1684, erhöll attestatum 1687, war 1688 infor-
mator hos prosten P. Sommar i Hörby, som berömde hans
gudsfruktan, sädlichkeit och slit, och blef $\frac{12}{7}$ 1691 pastor här-
städes samt 10 sönd. e. Trin. s. å. installerad af prosten Er-
man. Wid samma tillfälle hölls visitation, och flockaren åla-
des sub poena suspensionis et remotiois att bättre taga sitt
ämbete i akt. T. war ofelbart en af de utmärktare presterna
i Lunds stift på den tiden. Som pastor har han ådagalagt
mycken werksamhet och oegennyttia. Anteckningsböckerna, hvilka
upptaga många disciplinära mål och anordningar, bewittna
hans allwar och ordningsfinne. Dusby kyrka utwidgades och
försägs med orgel, ljuskronor m. m., till en del på Thomæi
egen befostrnad. Sjuk- och fattigstugor uppbyggdes i båda förs-
samlingarna, och för fattigwård, skolunderwisning och christlig
ordning i allmänhet förjdes med mycket allwar. Utom de år-
liga prostvisitationerna hölls här twänne biskopsvisitationer af
biskop Steuchius under Thomæi tid, och befanns allt wara uti
bästa stid. Att T. gerna wille tala till sina åhörarens upp-
byggelse torde bewisas äfwen deraf, att han då en stor solförs-
märkelse inträffade $\frac{13}{9}$ 1699 sammankallade folket till kyrkan
och höll predikan öfwer Ps. 27: 1. Loushults kyrka besöktes
af många från nästgränsande socknar i Småland, och T. ifrå-
gasatte 1710, att främlingarna borde betala något till kyrkan
för begagnandet af bänkrummen. Han anmärkte, att främlin-
garna wanligen uteblefwo på offerdagar. 1711 $\frac{15}{3}$ blef han
prost i Göinge härad. Wid riksdagen 1713 war han deputer-
rad. Han yrkade kraftigt på fred, yttrande: "De i Skåne
åstunda högeligen att fred må erhållas. Men sättet huru det
skall ske, wet han intet att förestifwa. Det är wäl wist att
Konungen sjelf allena äger att sluta fred, men likwäl när hög-
sta nöden är på färde, tyckes oförgripligen för många wigtiga
orsakers skull wara nödigt att sända deputerade till Czaren och
förnimma, om han will afstå med det onda, han emot oss går

hafwande med. Ty skulle man komma hem och intet hafwa annat att berätta än om contribution, blifwer man icke mycket välkommen." (Berell, Bidr. t. Sw. Kyrkans och Riksdagarnas hist. s. 144.) T. predikade wid prestmötet 1714 och utsågs till vice præses wid nästföljande prestmöte. Då kyrkotionden 1718 skulle hållas i beredskap att lefwereras till kronan, androg T. för domkapitlet sina bekymmer deröfwer; man fruktade att kyrkorna skulle mista sin nödiga win- och byggnadsfåd, så att man skulle nödgas inställa Herrans Mattwards utdelande, "hvilket oförswarligt och ochristligt wore"; "då nu för tiden winet är så dyrt, at man et anchar franstt win, som temmeligen gement och ringa är, ej under 50 dal. samt bekomma fan, och då församlingen 3 å 4 resor om åhret begår Herrans Mattward, såsom sombligeståds steer och borde wara, i förmågo af K. M:s kyrkiolag och ordning, hwar skal man då taga medel till vijn och oblators inföp?" T. hade på sednare åren swag helsa och reste flera gånger till Ramlösa och Medewi helso-brunnar. Död wid 55 års ålder $29/7$ 1721. Biskop Linne-rius höll wid hans begrafning predikan öfwer Phil. 1: 23. Han begrofs i en murad graf i Dusby kyrka, der ett epitaphium uppfattes öfwer honom och flera hans anförwandter, hvilket ännu är bibehållet. — Gift omkr. 1693 m. Kattina Möllenstedt, dotter af prosten David M. i Rålby. Barn: Anna Sophia, g. m. fadrens esterträdare. David, räntmästare i Halland. Thomas, prost i Hjerås. Anders, theol. doct. och prost i Raslunda. Olof, past. i Wemmerlöf.

12. Olof Tranæus, son af bonden Brynte Stenars, son och des hustru Bredward Persdotter i Blomstogs pastorat af Carlstads stift, föddes $21/12$ 1682 på Tranegård, hwaraf namnet Tranæus bildades, begynte wid 16 års ålder att studera, blef efter att hafwa genomgått elementarläroverket i Carlstad student i Lund 1701 och erhöll till enskild lärare A. Rydelius, hvars wänskap han snart förwårswade sig och sedan fortfarande bibehöll. Någon tid war han informator för biskop Linnerii söner och sedan för Nils Palmstjerna, som blef Lunds universitets kansler. 1711 blef T. magister, 1712 $23/1$ rektor wid Lunds skola, prestwigd $12/12$ 1721 till pastor härstädes, tilltr. 1723 och installerades 21 sönd. e. Trin. s. å. af biskop

Linnerius, som derwid höll "en mycket lärdd och wacker sermon om den stöfvel, som själen efter sin wärdighet fordrar för kroppen och de wigtiga orsaker, hwarföre prestämberet är af Gud insatt och förordnad." Som pastor på landet synes L. hafwa fortsatt skollärareyrket; han höll nemligen i sitt hus en pension för ynglingar. Att studierna icke heller försummade, torde man kunna sluta deraf att han präsidierade wid ett prestmöte och utgaf flera akademiska afhandlingar samt 2 gånger föreflogs till theologiskt professjon wid Lunds universitet. Men han arbetade också nitiskt i sin egentligt presterliga kallelse. Han önskade att få en ordinarie komminister inom pastoratet och desutom en adjunkt; derom skref han 1731: "Gud wet med mig aldrabäst, huru nödigt icke allenast twänne utan tre arbetare här på orten i ämbetet behöfwes. Och kan jag icke tillfyllest mig förundra öfwer then prestman, som inbillar sig och andra med sig att en prest alla ämbetsyhjlor i dessa eller dnlifa församlingar skulle kunna försvarligen och ordentligen förrätta eller att han hade gjort nog till saken, då han i hastighet, Gud wet med hwad bested och ordning, har hållit en predikan först i then ena kyrkan och genast med lika hast till den andra sig skyndar, en likaledes predikan ther at förrätta, utan att widare göra wid saken. O hwilken styggelse menar jag detta wara inför Gud, som redo är till att dömma och engång af sina tjenare så högre som lägre, hwilka hans hus förefått, lärer fordra en alwarfjam och noga råenskap." I början af år 1733 angreps han af en swår melancholi, hwilken snart öfvergick till sådan wäldsamhet, att landshöfdingämbetet måste beordra bönder till att hålla wakt om honom; detta warade i 3 år. "För att soulagera den sjufe," utnämnde biskop Linnerius honom till prost $2\frac{1}{4}$ 1733, enl. hwad prosten N. Angelin berättar i sin sjelfbiographi. Under de år L. af sin sjukdom war förhindrad från att stöta sitt kall, bestriddes det af nybnämnde N. Angelin, som sedan blef 1:ste stadskom. i Lund. Under sin sjukdom sysselsatte L. sig med att swarfsa käppknappar och snusdosor åt sina ähörare, hwilket ännu af traditionen omtalas i Dusby. Pastorsämbetet i Dusby klagade 1736, att presterna i närgränsande småländska pastorater, särdeles Linnæus i Stenbrohult, till nattwarden admitterat personer från Lous-

hult, hvilka dels för ofunnighet och dels för lastbarhet icke bort admitteras, äfvensom att smålandspresterna i de säfallade altarsedlarna icke omnämnde personernas christendomsfunskap eller hinderlöshet till ättenskap. På anmärkningar härom hade Linnæus svarat "owettigt och pikant" och på ett för Clerus Scanensis förnärmande sätt. Angeltin yttrade sig på samma sätt mot Clerus Wexionensis. Båda erhöilo tillrättawisningar. 1736 blef Tranæi helsa något förbättrad, och han kunde sedan arbeta i sitt fall, ehuru hans lynne äfwen sedermera war både för honom sjelf och för andra beswärligt. 1738 besöfkes han af sin wän biskop Rydelius, som här insjuknade och afled. L. dog $\frac{2}{1}$, 1751. — Gift 1. m. Anna Stina Sölle, prestdotter från Wreskiöbing på ön Wro wid Schleswigka kusten; 2. $\frac{4}{11}$, 1746 m. Anna Sophia Thomæus, som war dotter af företrädaren och hade förut varit gift 1. m. kyrkoh. H. Westerdaht i Fulltofta, 2. m. stadskom. H. Frost i Malmö. Hon war född $\frac{18}{9}$, 1694 och dog $\frac{5}{9}$, 1775. I förra ättenskapet hade L. en son och en dotter, som dogo i spääd ålder, men i det sednare inga barn.

13. **Hans Peter Lorich** 1752--1762; se wid Hjerås. Hans önskan att flytta från Dusby stall hafwa föranledts af de swårigheter, med hvilka utbefommandet af presträttigheterna i Dusby war förenadt. Ordningar hade i detta hänseende uppkommit under företrädarens sednare år.

14. **Jöns Lind**, son af kaptenlöjtnanten wid amiralitetet Jöns L. och Christina Rahse, föddes i Karlskrona $\frac{10}{12}$, 1723, blef student 1740, hade derefter informatorplatser i flera förnåma hus, prestwigdes i Stochholm $\frac{13}{10}$, 1751 till huspredikant hos presidenten grefwe E. G. Bjelke. Genom sin flit i samlandet af antiquiteter och historiska notiser wann han synnerlig ynnest hos ärkebiskopen H. Bengelius och kanslirådet von Stjernman. 1753 gjorde han en resa genom Upland, Södermanland, Westmanland, Dalarne och Wermland samt ökade under densamma sina samlingar angående fäderneslandets historia. Femte bankokommisfarien B. Bergius utgaf han "Nytt förråd af äldre och nyare handlingar rörande nordiska historien," hwilket G. Sommelius kallat "ett uppbyggeligt wärå." L. blef 1755 adjunkt wid Clara förs. i Stochholm, 1756 $\frac{30}{7}$ pastor

wid Loföns och Drottningholms församlingar, titulär prost 1760, prost i Fjerdhundra härads 1762, pastor härstädes $\frac{27}{6}$ 1763. En af anledningarna till L:s ansökning om transport från Loföns skall (enligt berättelse af hans dotter, profstinnan Billing) varit, att hans hustru varit besvärad af att i sitt hus mottaga de kungliga prinsarna, hwilka, då de jagade i Drottningholms park, plågade besöka prestgården. Wid prestmöte 1764 war L. orator. Han ihogfommes ännu i Dusby med mycken aftning såsom en man, den der i lära och lesnad bewisat sig såsom en wärdig prest. I början af hans ämbetslid i Dusby plågade bönderne icke wid sammanringningen ingå i kyrkan, utan qwardröjde i kyrkobyen eller sutto på kyrkowallen och röfode tobak, så att prosten under det Tron söngs måste gå ut och drifwa dem in i kyrkan. Dusby kyrka fick i hans tid en tillbyggnad. Han egde ett betydligt bibliothek, äfwen som en ansenlig samling af porträtter och andra taflor samt mynt. Ehuru historiska studier lifligt intresserade honom, woro de theologiska icke för honom främmande, hwilket man finner af hans i Biogr. Lex. VIII. s. 207 omnämnda brefswebling med A. Lanæus, (då past. i Skwetofsta, sedan i Ingelstorp) der han yttrar sig t. ex. angående den då för tiden ryktbara theologiska striden mellan B. Wundt (sedermera biskop i Lund) och domprosten Knös. L. tyckes hafwa varit mycket kruserlig, ty han kallade biskop Celsius i bref för: "nädige herre." På ämbetsresor inom pastoratet plågade han färdas till håst och ådrog sig genom förkylning på en sådan resa en rödsot som slutade hans lif $\frac{2}{9}$ 1785. — Gift 1. 1756 m. Hedwig Elisabeth Groth, dotter af en fältkamrer; hon dog 1759 efterlämnande tre söner, som dogo i yngre åren. 2. $\frac{16}{1}$ 1760 med enteprosten innan Eva Henriette Osterman, dotter af öfwertullinspektoren Christopher Diderik O. och Sophia Lowisa Hauswolff. Barn: Fredrika Lowisa, g. 1. m. prosten, dokt. D. Bergflint i Gladfax, 2. m. prosten J. Björck i Cimbris. Christina Theophila, g. m. fadrens efterträdare. Justus Christopher, justitieråd, ablad med namnet von Lindecreutz. Gustaf Salomon, lagman; d. 1853.

15. **Sven Hasselqwist**, son af riksdagsmannen och åboen Lars Lufwesson och Elna Olofsdotter, föddes i Hasla-

ryd af Dusby socken $\frac{3}{4}$ 1752, blef efter skolgång i Christianstad student 1774, konditionerade någon tid hos kyrkoh. Stenhoff i Lyngby, prestwigdes på prosten Linds kallelse $\frac{30}{11}$ 1777, blef 1783 extraord. regementspastor wid norra skånska kavalleriet och $\frac{4}{12}$ 1786 pastor härstädes. Hans tidiga befordran skall enligt sägen befrämjats genom någon betydligare penninggeupppoffring af fadren, riksdagsmannen i Haslaryd. I kyrkoboken är om H. anteckadt, att "han war en i lifstiden snäll och slitig hushållare." Död $\frac{23}{7}$ 1792. — Gift $\frac{23}{2}$ 1787 m. företrädarens dotter Christina Theophila Lind, som of blef gift med efterträdaren. Barn: Jöns, advokatfiskal i Krigshofrätten; d. 1842. Lars, handlande i Malmö. Lovisa Eleonora, g. m. tullförvaltaren Brinck i Landskrona. Henriette Charlotte, g. 1. m. inspektoren Swen Åkerberg, 2. m. landtbrukaren Dahlgren på Öland. Swen, grosshandlare i Calmar.

16. **Paulus Claus Billing**, son af pastorn i Åkarp Christopher B., föddes i Söfde $\frac{23}{6}$ 1755, blef efter skolgång i Malmö student 1772, magister 1778, prestwigd i Wejöö $\frac{10}{2}$ 1781 på kallelse af landshöfdingen baron Sparre i Christianstad, rektor wid Karlskrona skola $\frac{27}{3}$ 1786, pastor här $\frac{20}{6}$ 1793 efter att hafwa dertill erhållit församlingarnas enhälliga kallelse. 1795 opponerade han wid prestmötet och erhöll s. å. profettitel. Om honom finnes anteckadt, att han war en "from, dygdig, rättfäffens och nitist ämbetsman." Död $\frac{20}{6}$ 1808. — Gift $\frac{4}{10}$ 1793 m. företrädarens enka Christina Theophila Lind, som dog $\frac{9}{12}$ 1854 wid 89 års ålder. De hade 8 barn, af hwilka 5 lefde efter fadren, neml. Paul Christopher, prest och innehafware af klosterlägenheten i Winslöf. Gustaf Wilhelm, d. 1809. Beata Eloisa, g. m. kyrkoh. Brinck i Åkarp. Gustava Margreta, g. m. auditor Sauer på Slagtofta. Fredrika Dorothea; ogift.

17. **Swen Johan Collin**, son af theol. lektorn och prosten Petrus C. i Wejöö, föddes $\frac{16}{6}$ 1770, blef student i Lund 1788, magister med främsta rummet 1793, lärare wid en af enskilda personer stiftad elementarskola i Gesle 1796, prestwigd $\frac{26}{6}$ 1800, pastor härstädes $\frac{22}{6}$ 1809, titulär prost 1815, häradsprost 1828, theol. doktor 1830. Död $\frac{9}{4}$ 1835. Han

råknades för sin aftningsvärda karakter och sin lärdom bland stiftets prydnader. Ur hans biographi uti "Bidrag till Lunds Stifts Herdaminne," Lund 1846, hwartill wi för öfrigt hånwisa, må följande anföras: "I början då G. sjelf predikade war en djup tystnad, en spänd uppmärksamhet, men församlingens physionomi war lika stel som predikostilen. "Wi förstå det ej. Wi ha ej varit i Stockholm, wi. Han predikar Stockholmska" sade de upprigtigaste bland de annars med sitt modersmål wäl bekante Dusbyz och Loushultsmännen. Detta bättrade sig allt mera genom större wana å ömse sidor; men ännu efter många år war ej allt afhjelpat. — — — Så sjuknade prostinnan, hennes kinder bleknade, hennes glädje förswann. Hon sökte tröst, men fann ingen. G. kunde ej trösta sig sjelf, mindre henne. Hon sade rent ut, att sann Gudsfruktan brast dem begge. — — Sedan hon bortlagt Ehrenbergs "Andaktsbok för bildade qvinnor," under försäkran att hon ej kunde lesa af wind och wäder, och sjöng sin Dufworöst och bad med sin Arndt med händerna knäppta på den uppflagna Biblen i ett rum, dit ingen inträdde, då ej dörren war öppen, så blef en olika klang i hwarje uttryck af hennes själ. — — Collin lärde mycket wid sin lidande hustrus sida. Man märkte snart, att han wille att predikan skulle wara ett tal till folket i stället för en afhandling inför bildade. Och i folkets ögon sågs nu en lifligare uppmärksamhet, stundom ett bifallets eldsdrag eller känslans stilla tår. Och till sin egen förundran talte han ur hjertat ett ledigare, ja i alla afseenden bättre språk än han stref. — — Hwad han bestämdt öfode omkring sig war en i stiftet werkligen owanlig allmogebildning och civilisation." — G. war gift 1. m. Lovisa Stenqwist, ett genom skönhet, bildning och älskwärdhet utmärkt fruntimmer; hon dog 1822. Barn: Charlotte, g. m. landtråntmästaren M. Billing i Christianstad. Per Harald, f. 1811, med. doktor. Johan Oscar, f. 1814, kronolänsman. Adam Ulrik, f. 1816, löjtnant. Seth Herman, f. 1820, possessjonat. 2. m. Christina Plan, som dog 1824. 3. 1825 m. Elisabeth Ingelman, prostedotter från Götherud af Wezjö stift. Barn: Maria Lovisa, f. 1826. Gustaf, f. 1831, phil. mag. Skrifter: se Lunds Stifts Matrikel 1823.

18. **Carl Abraham Eurenus**, son af profsten Carl Peter E. och Elisabeth Wallanger, föddes i Rödön i Jemtland $17\frac{1}{1}$ 1778, blef student i Upsala 1797, men begaf sig der-
 efter s. å. till Lund, der han njöt mycken wälwilja och godt understöd af sin anförwandt, prof. M. Norberg, prestwigdes i Hernösand $9\frac{1}{7}$ 1805, blef s. å. huspred. hos major af Wirgin och extraord. bataljonspred. wid Götha artilleri, garnisonspred. i Götheborg 1807, fältpred. wid stånfska landtwårnet 1808, magister i Lund s. å., pastor i Öfweb $13\frac{1}{9}$ 1809, respondens wid prestmöte 1814, erhööll 1815 titel af prost och 1816 af kgl. hofpredikant, blef 1817 tillf. prost i Färs härad, ordinarie 1818, erhööll transp. hit $19\frac{1}{12}$ 1835, tilltr. 1838. Han ihogkommes såsom en nitist församlingelärare och begåfswad predikant, samt räknades bland Brödräfsamlingens wänner i vårt stift. Att hans predikostil likwäl war fri från det ensidigt eller öfwerdrifwet herrnhutiska maneret wisar hans utgifna likpredikan öfwer profsten Gullander i Brandstad. E. afled $28\frac{1}{1}$ 1848. — Gift 1. 1811 med Maria Dorothea Wirgin, d. $27\frac{1}{6}$ 1815, dotter af kaptenen Henr. Bernh. W. och E. S. Adlerstjerna. Barn: Maria, f. $27\frac{1}{6}$ 1815, g. m. inspektoren Malmberg på Tulesbo. 2. 1816 m. Anna Brita Hylander, d. $28\frac{1}{3}$ 1821, dotter af assessorn Joseph H. och Anna Brita Ljungwall. Barn: Anna Elisabeth Wilhelmina, f. $12\frac{1}{4}$ 1817, g. m. landbrukaren Segerström. Gustaf Daniel, f. $26\frac{1}{6}$ 1818, possessionat. Sara Juliana, f. $20\frac{1}{2}$ 1820, g. m. kronolåns-
 mannen D. M. Allguren. Malte Carl Joseph, f. $22\frac{1}{3}$ 1821, lärare wid Malmö lärdomsskola. 3. 1822 m. Hedwig Sophia Hultén, dotter af handlanden Nils H. och Ewa Dor. Troberg. Barn: Amalia Brita Charlotta, g. m. kyrkoh. F. T. Gustafson i Rågeröd. Swen Esaias Andreas Mathias f. $30\frac{1}{1}$ 1826; gifd till sjö och dog i Australien 1856. Bror Nils Gottlieb f. $11\frac{1}{2}$ 1828; död som barn. Wilhelm Abraham f. $16\frac{1}{6}$ 1830, gravör. Henrik Jakob f. $22\frac{1}{3}$ 1832, d. i Amerika 1854. Jakob Ulrik Jöns f. $10\frac{1}{10}$ 1834; d. som barn. Carl Abraham f. $11\frac{1}{2}$ 1836; gårds-
 bothållare på Ljungby. Hedwig Maria Dorothea f. $16\frac{1}{9}$ 1838. Ewa Christina Sophia f. $14\frac{1}{3}$ 1841.

19. **Carl Oscar Sylwan**, son af handlanden Chri-

ftian S. och Charlotta Sophia Sandström, föddes i Ystad $\frac{4}{11}$ 1814, gick i skola versammastådes, blef student 1831, magister 1835, vice konrektor wid Malmö skola 1836, kollega wid samma skola 1837, wid Ystads skola 1840, prestwigd $\frac{20}{12}$ f. å., pastor här $\frac{9}{11}$ 1849, tilltr. 1851.

Gift $\frac{14}{9}$ 1852 m. Sophia Clementina Rhamn, dotter af tullförvaltaren M. B. Rhamn och enka efter fångpred. Gustaf Sylwan i Carlskrona. Barn: Carl Gustaf f. $\frac{26}{6}$ 1853. Therese Charlotte f. $\frac{19}{6}$ 1855. .

Kyrkoherdar i Hjersås och Knislinge.

1. Peder Mathisen war pastor härstådes 1426.
2. Jens Nielsen war 1526 pastor i Hjersås och prost i Göinge härab.
3. Laurits Germundsen war pastor härstådes 1557.
4. Lars Nielsen uppgifwes hafwa warit pastor här 1601, men detta årtal torde böra utbytas mot ett tidigare, till följe af hwad som förefommer om efterträdaren.
5. Paul Dilsfenn skall enligt inskriften å ett epistaphium, som han sjelf låtit uppfätta i Hjersås kyrka 1631, warit född 1569 och blifwit pastor här 1589, alltså wid 20 års ålder. J. V. B. nämnes att han blifwit anlagad för att hafwa utfålt öl på helgdagarna före gudstjensten, hwarigenom oordningar och slagsmål uppkommit, hwarwid till och med dråp blifwit begånget. Saken anmälles hos werldslig myndighet. Wid biskopsvisitation 1618 befanns allt wara i god ordning. 1623 och 1635 ådagalade pastoratets ungdom god christendomsfunskap. Prosten Nils Pedersen i Mällby klagade 1628 öfwer en af pastorerna i Hjersås, Stoby och Håglinge honom tillfogad förolämpning, hwilkens beskaffenhet icke närmare angifwes. Det berättas att herr Pål medelst en förgiftad bryd afdagatagit ett swenskt ströfparti, som infallit i Hjersås, förmodligen 1612, hwarefter swensarna kommo för att hämnas och anföllo hans hus med eld och swärd. Sjelf kom han lifwål undan och undstaf sig på en ö i sjön Immeln. När han

dog, finnes ingenstädes uppgifwet. Hans hustru hette Marna Larsdotter. På det ofwännämnda epitaphiet stod, enl. uppgift i *Sommel. Saml.*, att "han war fader åt 5 söner och hon moder åt 3 döttrar." Tre af herr Påls söner hade omfr. 1615 informator jemte pastorn i *Windslöf* Hans Hanssons söner.

6. **Laurits Povelsen**, troligen son af företrädaren, synes hafwa varit pastor här före 1640. Han förekommer 1648 och 1655. Hans hustru hette Elisabeth och fem deras söner blefwo prestes, nemligen Peder, past. i *Olimäkra*, Olof, förste stadskom. i *Lund*, Christoffer, past. i *Igelösa*, Pål, komminister i *Arrie*, och Anders, past. i *Höj*.

7. **Offe Wadtzen Gersonius**, son af kyrkoh. i *Röpinge* af *Gårds* härads *Mats Christensen*, prestwigdes till pastor härstädes $\frac{1}{3}$ 1657 och antog 1684 en medhjelpare, som försåkrades om successsion till pastoratet; men herr Ove synes hafwa lefwat till 1704. Hans hustru hette Anna. Dottren Marna blef gift med efterträdaren.

8. **Dettlof Ivarsson Klow**, son af pastorn *Ivar Dettlofs*son i *Österslöf*, prestwigdes $\frac{10}{12}$ 1684 till komminister härstädes med *survivaance* på pastoratet, hwarå han först 1704 erhöll verklig fullmakt. Han erhöll 1693 allwarlig warning med anledning deraf att det försports, att han hwarfen i ämbetet eller lefwernet sticad sig som en rätt prest egnar. *Ståhl* berättar, att han sett så grym ut, att han wäckte fasa hos folket, då han stod på predikstolen. Om anledningen till namnet *Klow* berättar *Ståhl* följande. Såsom god jägare plägade herr *Dettlof* på wägen mellan kyrkorna medhafwa sin bödsfa. På en sådan färd stöt han en örn och wille, sedan den nedfallit, bemägtiga sig sitt willebråd, som han trodde wara dödt; men örnen högg sina klor så djupt i hans bröst och lår, att han omöjligen kunde lösgöra sig. Ur denna nödställda belägenhet räddades herr *Dettlof* af flockaren, som bödade örnen, affkar fötterna och så utdrog de långa klorna. Hr *Dettlof* låg länge sjuk efter denna händelsen, men lät, sedan han tillfrisknat, afbildad den på en trätafla i utfuret arbete och kallade sig *Klow*. Berättelsen är mythisk, ty herr *Dettlof* hade namnet *Klow* innan han blef prest. Han lämnade 1721 pastoratet

och dog 1730. Han war gift m. företrädarens dotter Marna, och hans dotter Helena Maria blef gift med hans efterträdare.

9. **Nils Jöranfson Horster**, son af vice pastorn i Oberljunga Jöran H. och född omkr. 1690, blef student 1709, prestvigdes $\frac{2}{6}$ 1717 till komminister härstädes och blef kyrkoherde 1721. Enl. Elmögens anteckning war han en from och gudlig man. Ståhl berättar om honom följande underliga historia. Under det han engång predikade i julottan, tyckte han att det blef mycket varmt i kyrkan och öppnade därför en fönsterruta, som war dertill inrättad. Han blef då warse någonting på kyrkogården lika högt, som han sjelf, hvarpå han åter tillflöt fönstret, men blef i detsamma warse herr Dettlof Klow's gestalt midt emot sig på läktaren. H. begynte nu att tala med stor ifwer, men efter en stund utropade han: jag frestas af satan, läste derpå några korta böner och gick så ned af predikstolen, tog sin hustru wid handen och wandrade hem. Ett stort buller uppstod i kyrkan och folket kände en ohygglig luft och skyndade ut i första försträckelse. Men pastorn sjuknade och dog ej långt derefter. Horster dog $\frac{19}{4}$ 1729, då Dettlof Klow ännu lefde, och således må det hafwa varit den sistnämnde lifslofwande, som med sitt grymma utseende främde den förre. H. war gift m. företrädarens dotter Helena Maria Klow, död 1729. Barn: Jöran, nämnes som student 1746. Dettlof, magister och prest. Petronella, g. m. frigsrådet Lars Orrschöld.

10. **Thomas Thomæus**, son af prosten Petrus T. i Dusby och född der $\frac{31}{10}$ 1699, blef efter enskild undervisning student 1714. Då Carl XII tog sitt residens i Lund, blef T. af baron Görtz's betjening utdrifwen och hans sater utkastade ur hans logis i konfistorliotarien Klinthes hus. Han begaf sig derefter hem till sin fader, som någon tid derefter sände honom till Upsala med rekommendation till ärkebiskop Steuchius. Denne prelat undfick den skänste prestsonen wänligen och lät honom bo i sitt hus. I Upsala studerade T. filosofi och matematik, "hwartill han hade god lust och mycken application." Som frigsboroligheter 1718 nypades i medlersta Sverige, återwände T. då till sin födelseprowins. Efter fa-

drens död blef han $^{12}/_{12}$ 1721 prestwigd till nådårsprest i Dusby och föreflog i tredje rummet till samma pastorat, hwilket likwål tillföll en äldre och mera meriterad man. **T.** blef 1723 magister och tjenstgjorde derefter i Esweröd. Wid prestmöte 1727 föreflog han jemte två andra obefordrade prester, hans kusiner **D. Evenöson** (sedan past. i Esweröd, sist i Norrköping) och **P. Mandorff** (sedan past. i St. Köpinge), att åtgärder borde widtagas för att förefomma simoni. Det tyckes wittna både om rättskänsla och frimodighet, att under biskop Linnerii tid framkomma med ett sådant förslag, hwilket war att "tala om rep i hängd mans hus." 1729 $^{24}/_{10}$ blef **T.** pastor härstädes. Prosten Kolleroth fann wid visitation 1733, att församlingarne kunde "öfvermåttan wål" sina christendomsstycken utantill, äfwen som nöjaktigt redogöra för de af prosten dem förelagda spørsmål. **T.** berömmes såsom en "wacker lärare." 1746 $^{2}/_{6}$ blef han prost i **S. Göinge** härab. Han klagade 1749 deröfwer, att gossar och flickor ofta flyttade från ett pastorat till ett annat utan att medhafwa prestattester, hwilket föranledde att deras underwisning wårdslösades; wid anmärkingar härom plågade husbönder swara att, då tjenstehjon blott en kort tid behölls, lönte det sig ej att betala dryg lösen för prestsedlar åt dem. **T.** önsfades med anledning häraf att presterstapet i stiftet finge en förmaning, att icke af de fattige kräfwa betalning för prestsedlar. Han egde anseende såsom en kunnstfapad man och begåfwad predikant. Af hwad här är anfördt, torde man kunna fluta, att han också warit en ordningsålsfande och en vegennyttig man. Under sina fyra sista lefnadsår hade han swag helsa. Död $^{20}/_{7}$ 1752. — Gift $^{14}/_{3}$ 1730 m. **Elisabeth Maria From**, prestdotter från Gimbris. Sonen **Per** blef pastor i **Isö** och **Kiaby**.

11. **Gottfrid Magnus Hoffberg**, son af en regementsfältfår, som dog i Polen 1703, och **Maria Widen**, som war från Mecklenburg, föddes i **Bösarp** $^{24}/_{3}$ 1698. Modren blef omgift med en annan regementsfältfår. De förlofade genom en eldswåda 1708 allt hwad de egde. Som skolgosse i Christianstad måste **H.** swälta tre dagar i weckan, emedan han hade blott fyra kostdagar; "ett nog hårdt prof för en späd yngling, att i de tillwäxande åren, då mången så lystrar

efter mat, sakna äfwen nödorstigt uppehälle" (Personalier öfwer *H.*). Den undervisning han till en början njöt, bestod deri att han måste utantill lära allehanda som han icke förstod, men sedan han 1712 kom att läsa för kollegan Rosfou, blef det något bättre. Om den tidens skollärare yttras i nyssnämnda personalier: "En bedröflig erfarenhet vittnar, att nägre bland dem icke hafwa annan affigt än att snart få räkna många tjänstår och sedan åtnjuta en rik wedergällning för det de wårdslösafat en dem anförtrodd ungdom." 1717 blef *H.* student, men fann i Lund i anseende till den oroliga tiden föga lugn för studier, hvarsföre han antog kondition hos inspektoren Weidman på Simontorp. Här blef han fånd af en grefwinna von Ascheberg, som tid efter annan lämnade honom penningeunderstöd till 100 dukaters wårde. 1723 ¹⁸/₁₂ prestwigdes han till tjänstgöring i Widstföfle, begärdes 1727 till prospredikant i Raslunda och blef 1732 ¹/₂ pastor i Östra Lyngby. Han blef 1747 anlagad för att hafwa i en böndagspredikan inblandat politiska reflexioner och tillämpat *Gj.* 3:dje kap. på Sveriges händelser efter år 1700. Kyrkoh. Eurodius i Görslöf, som varit konfistoriombud wid rättegången, stref ⁹/₈ 1750 till domkapitlet, att han trodde sig kunna med trygghet förklara, att *H.* af hat och utan skäl blifwit anlagad af inspektoren Kiölerström; tjuguatta wittnen hade intygat, att *H.* alltid predikade uppbyggligt och aldrig fällt förgripliga utlätelser mot konungen och regeringen; enligt hofjägmästaren Hammarbergs, ryttmästaren Horns, kapten Rams m. fl:s utsagor, hade *H.* wid ifrågawarande tillfälle i predikan på uppbyggligt sätt wissat, huru Gud, utom Ordet och predikoåmbetet, begagnar sin försyns stöd till att locka menniskorna till bättring, tillstikande än bedröfwelse, än glädje, "hwilket blifwit af swenska historien från 1700 utan minsta anstöd och förgripliga utlätelser illustrerad." Hofrätten dömde *H.* till warning för det han i predikan inblandat werlböliga saker. 1754 ¹⁷/₁ blef han pastor härstädes. Domkapitlet tilldelade honom en skraps dershöre att han i en skrifwelse angående klokares tillsättning i Hjersås "ej haft försyn för att tala på Conistorii åtgärder och bruka sdrwördbande utlätelser mot Conistorium;" men han förklarade sig ej kunna erindra sig hafwa brukat sådana uttryck. Han

synes hafwa varit en allwarligt from man, och torde varit pletisumen tillgifwen. Wid biskopswalet 1747 fick Tollstadius en röst i N. Åsbo härads, troligen af H., som då war pastor i det häradet. H. plågade hwarje år på sin födelsedag upp-teckna hwad honom under årets lopp wedersfarits. För att göra sig förtrolig med tanken på döden hade han flera år före sin död låtit försärdiga sin likfista, uppsatt tillfännagifwande om sin död o. s. w. Död $18/1$ 1760. — Gift 1. $14/6$ 1733 i Carlshamn m. Mariana Hoffgardh, d. 1750, med hwilken han hade 3 söner och 3 döttrar. Sonen Christian Magnus war prest och skollärare i Christianstad. Dottren Maria Elisabeth war g. m. kyrkoh. Anders Leche i Torrlösa. 2. $17/11$ 1751 m. Anna Sophia Leche, dotter af kyrkoh. Frans L. i Torrlösa. I detta äktenkap föddes sonen Frans, som blef auditor, g. m. Johanna Sophia Rönström.

12. Hans Peter Lorich, son af kyrkoh. Hans L. i Fofte, föddes derstädes $22/7$ 1712, gick i Malmö skola, blef student 1727, magister 1734, docens i filosofi s. å., förordnades 1739 att hålla offentliga föreläsningar öfwer litteraturhistorien, blef 1740 konrektor och 1744 rektor wid Malmö skola. Hans efterträdare i denna befattning har om honom antecknat: "War en grundlig theologus, en subtil philosophus, en behagelig predikant och en god christen." Han prestwigdes $18/6$ 1748, opponerade wid prestmöte 1750, blef kyrkoherde i Dusby $3/11$ 1752 och präsidierade wid prestmöte 1758, hwarefter Greifswalds akademi erbjöd honom theologiskt doktorswärdighet, hwilken han af blygsamhet undanbad sig. 1762 $13/6$ erhöll han transport till Hjärsås, blef 1766 häradsprost och föreflogs 1779 af Lunds domkapitel till theol. doktor, men han lærer äfwen då undanbedt sig den hedren. 1790 lämnade han profestjensten och afled $29/4$ 1798 som Senior bland Lunds stifts presterskap. Han ihogkommes såsom en mycket hederlig och ätningenswärd man med ett wördnadsbjudande utseende och sått att wara. Hans från trycket utgifna likpredikan öfwer kyrkoh. Cronholm i Glimåkra bewittnar, att han varit en renlärig predikant. Wid prestmöte 1799 hölls ett minnestal öfwer honom af L. P. Wählin, sedan prost i Norrhwidvinge. — Gift 1. 1740 efter 6 års förlofning med Elsa Maria Corvin,

dotter af prosten Samuel Fredrik G. i Malmö; hon dog efter 6 veckors äktenskap. 2. $\frac{31}{10}$ 1741 m. Maria Sophia Hellman, dotter af prosten Nils H. i Mållby; hon dog 1744. I detta äktenskap föddes sonen Nils, som blef frigsråd och adlad med namnet Loricus, och dottren Elsa Maria, g. m. prosten P. Flensburg i S. Rörum. 3. $\frac{9}{7}$ 1745 med Elisabeth Psilander, f. $\frac{25}{6}$ 1726, d. $\frac{8}{10}$ 1787, dotter af majoren Nils P. och Katrina Lönn. Af de i detta äktenskap födda 7 sönerna och 3 döttrarna dogo de flesta i barndomen. Sonen Anders Adolf var kapten och Samuel Fredrik major wid Wendes artilleri.

13. Peter Ludwig Kall, son af en löjtnant och född i Grydts församling af Linköpings stift $\frac{28}{3}$ 1750, blef student 1767, prestwigdes $\frac{18}{6}$ 1776 på kallelse till huspredikant hos landshöfving C. Adlerfeldts enka Betty Jennings, som tillhörde anglicanska kyrkan, blef extraord. regementspred. wid konungens eget wärswade regmte 1781, pastor här 1798 $\frac{22}{5}$, titulär prost 1811. Död $\frac{5}{4}$ 1817 efter en långsamt tårande sjukdom. "En grundelig lärdom, lyckliga ämbetsgåfvor, den ömmaste ämbetsförvaltning, en owanlig redlighet och fromhet i characteren gjorde honom allmänt högaktad och älskad, och hans församlingar begreto honom som en fader." (Hjersås kyrkobok.) I Lunds Stiftstidning finnes ett äreminne öfwer honom insördt, hwilket är ett non plus ultra af tomt phrasmakeri och kräftadt pathos. Det heter bland annat: "Den som ej kânt den aflidne kan tro teckningen af hans dygder wara ett inbillningsfoster. — — De christendomens dygder han predikade fingo i hans mun fördubblad styrka till efterföljd, ty han tog dem ur sitt hjerta. De laster, mot hwilka han ifrade, blefwo i framställningen dubbelt ryswärde. Ty främmande för hans själ woro de en stråf för hans tanka. — — Som medborgare ägde han den widsträcktä kannedom, de lysande egenheter, som åt större anspråk skulle öppnat större werksamhetskrets, men hans blygsamma dygd, gömd i den tyfsta dal, som ägde honom, kändes blott af de lycklige han gjort, de dygdige han bildat. — — Han utmärkte sig äfwen genom denna smakens förädling, som tillhör witterhetens gyllene tidehwarf. Hans predikofätt wittnar. — — Genom det fina wettets lekande stämt gaf han säll-

skapskretsfarna lif, genom satirens udd inga fär. — — Minnesvärdar refas. Minnesvärdar förstöras. Men välsignelsen utbredd på jorden af denne den forskäfte Frålsarens sanne, dygdige, sällsynte Lärare är en Minnesvärd, som trotsande tiden och förgångligheten, höjer sig till den allsmågtiges thron." — Gift 1798 m. Johanna Katrina Modigh från Carlshamn. Barn: Ludovika. Katrina. Theodor. Christopher.

11. Petter Samuelson Ström, son af profsten Samuel S. och Anna Brita Götherström, föddes i Enslöf af Götheborgs stift $\frac{5}{7}$ 1784, blef efter skolgång i Laholm student 1801, magister 1808, prestvigd $\frac{9}{12}$ 1815, huspred. hos baron E. H. Duwall på Sinclairsholm f. å., fgl. hofpredikant 1817, pastor här $\frac{21}{6}$ f. å., tilltr. 1818, häradsproft $\frac{20}{5}$ 1835.

Gift $\frac{7}{10}$ 1836 m. Emilia Charlotta Wulff, dotter af kamereraren Abraham W. på Karsholm. Barn: Anna Emilia, f. $\frac{13}{8}$ 1837. Samuel Per Emil f. $\frac{24}{7}$ 1838. Beata Charlotta f. $\frac{31}{1}$ 1840. Jakob Abraham f. $\frac{4}{10}$ 1841. Emilia Beata f. $\frac{20}{10}$ 1843. Hans f. $\frac{25}{10}$ 1846.

Kyrkoherdar i Qwiinge och Grnt.

1. Niels Pedersen war pastor här 1557 och ännu 1568.

2. Peder Nielsen, den förres son, prestwigdes till komminister härstädes $\frac{2}{4}$ 1568, war pastor 1584, troligen till 1599. Hans hustru hette Beate Pedersdatter och deras söner woro Claus, pastor här, och Nils, proft i Mällby. De brukade stundom tillnamnet Qwiding efter födelseorten, som stundom strefs Qwidinge. Jfr. ofwan f. 322.

3. Claus Pedersen, född härstädes omfr. 1577, blef pastor 1599. Vid biskopsvistation 1611 befanns allt wara i bästa stid; pastor berömmes i B.B. såsom warande i lärdom och berömlig wandel den ypperste bland presterna i Ödinge häråd. Vid vistation 1623 erhöll han också fördelaktigt witsord af dåwarande biskopen, och nattwardsungdomen ådagalade

god kunstav. Detta sistnämnda egde deremot icke rum 1635. H:r **Claus** afst^o $\frac{9}{10}$ 1642. — Gift 1601 m. Apollonia Knutsdotter, f. 1584, d. $\frac{10}{8}$ 1642, dotter af pastorn i Riseberga Knut Jönsson. Barn: Knut, blef student 1640, erhööll attestation i Köpenhamn 1648, hwilken sedermera godkändes i Lund; han war student ännu 1680. Karine, g. 1. m. Peder Nielsen, 2. m. Jakob Hansen, pastorer i Winslöf. Anna, g. m. prosten Hans Winslöf i Dusby. Birgitta, g. m. fadrens efterträdare.

4. **Friderich Thomesön Franck**, son af ridefogden Thomas Fredrikson och Karine Nielsdatter, föddes på Wideröra i Dittarps socken $\frac{27}{12}$ 1616. Efter fadrens död blef modren omgift med Peder Wendelbo, som tjente wid armeen och bodde i Helsingborg. Sonen blef dels i styffadrens hus, dels i hederliga presthus på landet uppfostrad "till gudsfrygtighet oc al erbarhed med tilbörliq disciplin." Vid 13 års ålder kom han till Sorö skola, blef 1636 student i Köpenhamn och idkade der theologiska studier i 4 år. Derefter blef han informator hos pastorn i Jemshög Laurits Pedersen, hwilken "paa det flittigste och ydmydigste til videre promotion forschref" honom till biskopen. Denna rekommendation hade till påföljd, att herr Fredrik 1641 $\frac{24}{8}$ förordnades till kollega wid Christianstads skola, hwarifrån han redan följande året 20 sönd. e. Trin. kallades till pastor härstädes, hwarefter han undergif examet, prestwigdes $\frac{18}{11}$ samt installerades 2 sönd. i Advent 1642. I de öfwer honom författade personalierna skildras han såsom ett mönster af gudsfrukta, redlighet och fridsamhet, ehuru "hand som alle Adams Börn hafde sine Nævos oc schröbeligheder." Efter långvarig sjuklighet afled han $\frac{11}{11}$ 1653 "med så gladt mod, som om han gått till en dans," enligt hans eget uttryck, hwarom personalierna ock berätta. — Gift $\frac{24}{9}$ 1643 m. företrädarens dotter Birgitta Clausdotter, som också blef gift med efterträdaren. H:r Fredrik efterlämnade 3 döttrar.

5. **Andreas Andreæ Magleby** l. **Maglov**, född omfr. 1620 i Gryts socken, som fordom kallades Magleby, prestwigdes till pastor härstädes $\frac{18}{11}$ 1654. Uniformitetens införande skaffade bekymmer åt honom, så wäl som åt många gamla prester. 1683 klagades öfwer hans "nachläsighet" i uni-

formitetens lasttagande; dock hade man något öfverseende med honom för hans ålders skull. En klockare härstädes, som på juldagen varit drucken och felat på fången, dömdes att pliska 50 daler eller sitta på watten och bröd 14 dagar. Samme klockare hade sagt, att pastorn "opponerat sig mot uniformiteten och sagt, att der skulle blifwa en fanens examen för klockaren, om han lärde barnen swenska." Åfwen hade han på en frog kallat pastorn "1. en gammal skålm, 2. Åsmodeum, 3. ignorant." Som klockaren ej kunde "probera" sina angifwelser, dömdes han till dryga böter. Maglov anmålde 1694, att ett wanckapligt foster kommit till werlden der i församlingen. Det war ett dödfödt pigebarn, för resten wålskapadt, men "for till i panden hengde ett stycke kiött ned for panden, och det kunde man, som de oc gjorde, löfte op. När samme stycke kiött oplöstedes, då sågs Barnets welskicket ansigt och håår på hofvedet, men det oplöfste stycke kiött war i alla måttan med sin skickelse, som den Fontagie eller Lopp i panden, som Quindetionet till stor, som menes Zirar brukar. Gud hielppe os! Bag till på hufwudet war Twå smalachtig länge stycker kiött nedh åt ryggen, som 2 hengel (?), det och Quindetionet nu om stunder ved deris hufwer lade till ringe Brydelse bruget och förer." Prosten Erman, som till domkapitlet insände denna anmälan, nämnde sjelf intet ord om saken. Sistnämnde är blef Lars Quiding medhjelpare här. Wid en visitation 1697 fann bemålde prost, att Maglow stötte sitt ämbete wårdsöfist; det hade händt att han glömt att läsa Fader wår, tills klockaren derom påminte honom, försummat katechespredikningar och på söndagen efter jul predikat öfwer 3:dje juldagens evangelium. Prosten trodde att "satans rike skulle mycket nedbrytas," om komministern Quiding komme bort; för någon mistankas skull wille pastorn lade låta honom predika. Med anledning af prostens härom ¹²/₄ s. å. gjorda anmälan, bortmisshwerades Quiding, men Maglov och församlingarna bådo nu att få behålla honom. Ut i hans böneskrift härom, författad i en sorts stenstil, förekommer följande: "Jeg ringe, ja ringeste iblant Brödrerne i Christo staar i selskapet med Barfilæo, sidder til bords med Elia och Daniel ibland mine 6 Diequiste, den yngste och mindste af 2 aars styrcke, holder min broder Peder, det har hverken

guld eller fölf, ved haanden, Men (Gud hielp mig) gode ord, en ydmig bön. Denne bön, denne begiering, at högwyrd. och höylärde Herrer lader endnu min ordineret kapellan herr Lars Quiding komme och blifwe hos mig en stacket tid, ti for mig har flocken slaget 11 och werket falder snart på 12. O Elia, Israels Bogn och Reifener, Doctor Mathias Steuchius, Höwyrdige Herr Biscop och Fader, 3 Wyrd. och Höylärde Herrer Consistorialer, der acter med tiden, om Gud will, at swöbes i Elie faabe, giöret endnu gott den stund i kand och hafwer tid imod mig eder ringe och gamle Broder i Herren, att jeg nöddrefwen her och der naar den swömmende hielp, en god Audienß" m. m. Det påstods, att Maglow trolofwat sin hustru med Quiding, så att hon skulle få blifwa wid pastoratet bibehållen. M. wille wäl förneka detta, men domkapitlet yttrade, att det war bestyrkt "af hans egen utfago och communi fama." Huru mycket än konservationer den tiden gynnades, tycktes detta dock wara att gå något för långt. D. måste inställa sig wid prestmötet s. å., och följande förefommer i synodalprotokollet: "Frankom H:r Lars Quiding, och frågades, hwarföre emot Cons:i befallning han förblifwit i Qwiinge prästegård i Göinge härab, som in scandalum totius Ministerii är, och huset een stor tort deraf hafwer. Swarade H:r Quiding, han fordrade sin lön af kyrkioherden för gort arbete, och förhöltis honom det straff, som följer på den Prästman, som emot sin biskop och Cons:i befallning geenvyrdig är. Då H:r Quiding begynte at bedja för sig och för honom sammaledes det wärdiga Synodus, så at han här efter håller sig ifrå huset i Qwiinge och söker medh det första at komma up till Linsköpings stift, hwareft för någon tijd sedan och hafwer Conf. honom recommenderat." Maglow war 1698 instånd för domkapitlet. Man förebrådde honom, att han mycket widrigt bemött studeranden P. Winding, (se I. 318) som blifwit sänd till att biträda honom; han swarade, att W. "wisat sig något autoriserad och wille wisa sitt wälde," men M. påmintes, att han icke egde "taga sig myndighet och sättja sig emot Consistorii disposition." Afwen förhöll domkapitlet M. åtskilliga förseelser, såsom att han "kyrkiobönen förändrat och brukat ett oanständigt formulår," uteglömt wiösa böner och wälsignelsen,

försummat att upplåsa kungliga plakater o. s. w. Han bad om förlåtelse för dessa förseelser, åfvensom för "sit upkastande och sit wans fastande i kyrkan." Swen Stenwald (se II. 66) sändes hit s. å., och domkapitlets mening war att han skulle blifwa vice pastor med åtnjutande af halfwa inkomsterna. Detta blef dock ej af, måhända med anledning af Blanzii i Österlöf intercession för Maglow, ehuru dennes scurrila beteende och uppstufsigheet mot domkapitlet synas hafwa bort framkalla strängare åtgärder mot honom. Han hade uti kyrkan engång "sagt sig wilja berätta en historia, icke om Alexander Magnus, utan om sig sjelf, att han war hwarfen kommen ifrån Bryssen eller Ryssen, utan war lagligen kommen efter sal. Steentidz och sal. Anna Gifwiz samt de förnämste socknemännens kallelse och Kong Fredriks ordinans, men nu hade biskopen och consistorium satt honom på halsen en capelan, som skulle hafwa halfwa lönen; begårade så en offerdag, då han wille stå ej som en högmödig Pharise wid altaret, utan wid dörren eller predikstolen som en fattig publikan" m. m. Han klagade att Stenwald icke helsade på honom, hwilket war "ej blott mot Christi befallning, utan ock mot civilitatem morum." M. afled $2\frac{1}{2}$ 1700. — Hans hustru som nämnes 1660 hette Birgitta och hade såfert warit gift med hans företrädare. Sedan lär han warit gift med Christina Jörgensdotter, prestdotter från Wisfeltosta; hon lefde ännu 1715, då kyrkoh. Tengwal påmintes att "förnöja" henne.

6. **Michael Hagström** war östgöte och son af Peter H., hwilken "länge och mödosamt tjenat K. M. och fadersneslandet efter yttersta förmåga, allt sedan han 1655 gick åt Påland såsom korporal, och sedan blifwit löjtnant." H. blef 1694 kollega wid Malmö skola, prestwigdes till pastor härstädes $1\frac{1}{8}$ 1701 och dog $1\frac{1}{8}$ 1702. Hans enka Anna Margreta Tinkel, härstammande från pastorn i Grönby Peder Boeson T., blef konserverad wid kallet. H. hade sönerna Peter, borgmästare i Malmö, och Niklas, rådman dersammastädes.

7. **Lars Tengwal**, bondefson från Westergöthland, prestwigdes $7\frac{1}{8}$ 1701 till komminister i Stångby och blef $1\frac{1}{4}$ 1703 af Kongl. Maj:t utnämnd till pastor härstädes. Wid prestmöte 1707 war han respondens. Prosten Orman klagade

1725 att *L.* mycket brukade starka drycker, särdeles brännvin. En fröken *Zena Sophia Buttbus* wille icke af honom emottaga den hel. nattwarden, utan begick den i *Sönnarslöf*, hwilket *L.* wille förhindra, påstående att hon gjorde så "för att göra sin syster plaisir dermed." *L.* anmälde sig wilja öfversätta *Spe-ners* förklaring öfwer den Christliga läran. Domkapitlet berömde hans flit att söka Guds ära och de ensaldiges underwisning; dock afräddes han från ifrågawarande arbete, emedan "*Dr. Speneri* förklaring ej finnes i alla stycken och ordafätt med den rena evangeliska läran alldeles enligt;" deremot skulle domkapitlet gerna se, om han wille wåga något på en ny upplaga af *Hunnii Epitome credendorum* i swenskt öfversättning. *L.* dog $\frac{21}{6}$ 1731. — Gift med företrädarens enka *M. M. Linckel*, som dog 1716 efterlämnande 8 barn. Bland *L:s* barn nämnas: *Michael*, pastor i Lemmeströ, *Hans*, rådmän i Malmö, *Anders*, rådmän i Christianstad, *Ernst*, inspektor, och *Anna*, gift med klockaren *Dahlberg* i Hjerås.

8. **Magnus Dibrif Gällich**, son af en "contreseyare" och född $\frac{15}{10}$ 1694, gick i skola i Malmö, blef student 1714, prestwige $\frac{12}{12}$ 1721 till nådårsprest i Ingelstorp, emottog 1723 enahanda befattning i *W. Bram* och misshverades 1725 till Christianstad. Der gjorde han bekantskap med *Dippels* åsigter, hwilka denne sjelf derstädes utspredde, och då *G.* 1728 sökte *D. Herrestads* pastorat, men icke fick någon kallelse wid walet, trodde han *Dippel* hafwa förankedt detta, enär han någon tid wistats inom nämnde pastorat. *G.* anhöll $\frac{19}{3}$ s. å. om biskopens kraftiga rekommendation för sig i *Stodholm*. 1732 $\frac{1}{4}$ blef han pastor härstädes. Prosten *Molleroth* intygade s. å., att *G.* "icke allenast medelst catechismi läras drifwande i sina kyrkor, utan och genom ordentlige utfatte besök hos från hus i båda församlingarna sökte upprätta hwad genom företrädarens långliga swaghet och ströplighet hos åhörarna till deras önskelige tillväxt i Guds och vår Herras Jesu Christi kundskap kunde wara eftersatt;" prosten hade såsom hans granne ofta hört detta omtalas, och wille derföre icke det året beswåra honom med visitation. *G.* war riksdagsman 1740 och blef häradsprost $\frac{25}{6}$ 1752. Han anmälde sjelf 1757, att han på

Wand's gård döpt en trädgårdsmästares barn, emedan han ej trott sig kunna förbra att det skulle ske i kyrkan, då friherstinna Hamilton skulle bära barnet till dopet; domkapitlet ursäktade honom för den gången, men förmanade honom att icke vidare låta sådan lagöfveträbelse komma sig till last. Af ett bref från domkapitlet till prosten Lind i Dandby finner man att Gullich å härabets prestestaps wägnar wid 1764 års prestemöte ingifwit ett memorial angående seminariers inrättande för bildandet af klockare och skolmästare, men att det icke blifwit upptaget i synodalprotokollet, "såsom det också icke tillkommer Consistorium att pålägga någon pastor och församling att inrätta något seminarium antingen för klockare eller skolmästare, utan är sådant en sak, som ankommer på dem sjelfwa efter rådsläpande och öfwerläggning med hwarandra." G. dog i Helsingborg $\frac{3}{9}$ 1766. — Gift m. Helena Julius, d. $\frac{19}{5}$ 1749, dotter af kyrkoh. Pål J. i Gullarp. I detta ättenskap föddes 3 söner och 3 döttrar; af de sednare war Wendela Helena g. m. postmästaren Nils Wenander i Helsingborg och Anna Lucia m. kyrkoherden Caërs härstädes.

9. **Eschard Sundius**, son af kyrkoh. Nils S. i Kjellstorp, föddes $\frac{21}{1}$ 1727, blef student 1743, sedermera philos. kandibat, prestwigdes $\frac{19}{12}$ 1752, blef pastor wid Hamiltonska regementet 1758, war någon tid garnisonspredikant i Stralsund och blef pastor här $\frac{21}{12}$ 1767. Död $\frac{9}{3}$ 1786. — Gift med Ulrika Henrietta von Bornemann, med hwilken han hade sonen Nils Johan, th. dokt. och prest, sst i Jämsjöstad.

10. **Lorens Peter Caërs**, son af en handlande i Christianstad och född der $\frac{29}{7}$ 1731, gick i skola der sammastädes, blef student 1749, prestwigd $\frac{19}{3}$ 1758, magister 1760, prebendekomminister i Lomma 1773, domkyrkoadjunkt och notarie i domkyrkorådet 1782. I Lunds *Wesoblad* omtalas stundom hans lagmans- och rådfugupredikningar, t. ex. en hållen 1787 med ämne: "Guds närwarelse på wårt ämbetsrum; 1. att Gud är allestädes och i all rum närwarande; 2. hwartill Guds närwarelse bör förnä oss, nemligen att frukta honom på hwad rum wi äro och besynnerliga på wårt ämbetsrum." Wid prestmöte 1776 war han respondens. Domkapitlet råf-

nade bland hans meriter, att han flera gånger fört protokoll wid pastoralexamen, hwilket notarien B. Nehrman icke kunde, i anseende till sin ofunnighet i latin. E. blef pastor här $14\frac{1}{12}$ 1786 och erhöll prostetitel 1788. Död $16\frac{1}{4}$ 1798. — Gift med Anna Lucia Güllrich, dotter af prosten G. härstådes.

11. **Johan Samuel Trägårdh**, son af prosten Swen T. i Helsingborg, föddes der $19\frac{1}{5}$ 1750, blef student 1765, magister i Greifswald 1776, prestwigd i Lund $30\frac{1}{11}$ 1777, stadskomminister och slottsprest. i Malmö 1789, pastor här $10\frac{1}{12}$ 1798, tilltr. 1799. Död $20\frac{1}{4}$ 1818.

12. **Johan Karlsson**, son af en "åferman" och född i Råsa af Östra härad i Småland $24\frac{1}{2}$ 1778, blef prestwigd 1806, tillf. pädagog i Örenna s. å., vik. stadskomminister i Wejbo 1807, bataljonsprest. wid Jönköpings regemente 1808, medföljde derefter till 1814 arméen och flottan på flera expeditioner och tjänstgjorde både som prest och som läkare, war tjänstförrättande fältprost 1811, blef pastor här 1818 och L. N. D. 1819. Död $5\frac{1}{7}$ 1833. — Gift m. Augusta Agrell, b. 1826, dotter af prosten i Skatelöf, doktor Carl Magnus A. Barn: Carl Oscar f. 1821.

13. **Olof Håkansson**, son af en sockenstråddare i Hvitaby, föddes $14\frac{1}{2}$ 1781, blef student 1801, prestwigd $3\frac{1}{7}$ 1807, pastor här $20\frac{1}{4}$ 1834, men tillträdde icke pastoratet, emedan han afled $26\frac{1}{4}$ 1835. — Gift 1. m. Helena Christina Engstedt, f. 1773, b. 1814, dotter af prosten Lars E. i Dwidstofta och enka efter kyrkoh. H. M. Kemner i Gekste. Barn: Carl Johan, kyrkoh. i Oderslunga. 2. 1815 m. Charlotta Lovisa Engstedt, dotter af pastorsadj. Christian E. i Borreby. Barn: Haquin Christian. Christina Sophia. Ulrika Sabina.

14. **Bengt Norlin**, bondeson från Tofta socken och född $1\frac{1}{12}$ 1787, blef student 1806, prestwigd $16\frac{1}{12}$ 1811, innehafware af klofarelågenheten i Lund 1822, kyrkoherde här $30\frac{1}{4}$ 1836, tilltr. 1837 och erhöll sedan prostetitel. Död $29\frac{1}{11}$ 1848. — Gift 1823 m. Abigail Sophia Schartau, f. 1789, dotter af prosten Henrik S. i Lund. Barn: Katrina Maria f. $21\frac{1}{7}$ 1824. Henrik f. $4\frac{1}{12}$ 1825. Anna Mathilda f.

$\frac{6}{11}$, 1828. August f. $\frac{11}{4}$ 1830. Henrika Sophia f. $\frac{27}{4}$ 1832.

15. **Carl Mathias Winqwist**, son af tullinspektoren H. Winqwist i Cimbrishamn och B. C. Dahlberg, klosterfadotter från Hjerås, föddes i Lund $\frac{27}{8}$ 1789, blef student 1806, prestwigd $\frac{20}{12}$ 1812, prebendekomminister i Fjellie 1820, pastor i Öfraby $\frac{16}{9}$ 1830, tilltr. 1832, blef titulär prost 1834, häradsprost i Ingelstads härad $\frac{20}{9}$ 1848, erhöi transp. hit $\frac{11}{8}$ 1849, tilltr. 1851. Död $\frac{18}{9}$ 1854. — Gift $\frac{15}{10}$ 1831 m. Elise Katrina Battram, dotter af handlanden J. G. Battram i Östad och Erika Arestog. Barn: Wilhelmina Helsing, f. $\frac{22}{2}$ 1835.

16. **Olof Ekelund**, son af löjtnanten J. M. Ekelund, föddes i Landskrona $\frac{1}{6}$ 1803, gick i skola der, blef student 1819, prestwigd $\frac{14}{6}$ 1826, pastor wid skånska dragonregementet $\frac{5}{7}$ 1834, vice pastor i Hållaryd 1853, pastor härstädes $\frac{25}{6}$ 1855, tilltr. 1857.

Gift 1. 1834 m. Anna Helena Trågårdh, d. 1849, dotter af fältprosten Carl Gustaf T. i Öppanna. Barn: Carl Magnus, f. $\frac{3}{10}$ 1835. Anna Sophia f. 1838. 2. $\frac{7}{2}$ 1851 m. förra hustruns syster Carolina Sophia Trågårdh.

Kyrkoherdar i Färlöf och Strö.

1. **Thure** war pastor här före 1506, såsom man finner af ett på fgl. geh. arkivet i Köpenhamn förwaradt register öfwer en del handlingar, hwilka reviderades på Lundagård 1577, bland hwilka war ett vittnesbörd af år 1506, att en gård i Kvelöf blifwit stadd af herr Thure, "fognepræst i Ferilde," som derwid fått "en bardet stöfflehud."

2. **Niels Matzon** nämndes som pastor här uti ett i samma register upptaget vittnesbref af år 1519. Att med Ferilde menas Färlöf, finner man deraf, att det såges wara beläget i Öingne härad.

3. **Johannes Thomæ** prestwigdes $\frac{9}{10}$ 1564 till pastor i "Færløff och Ethrø."

4. **Age Andersen** var pastor här 1584 och 1610.

5. **Dlaus Martini Crop** var troligen pastor här 1615. Han blef wid höstsynoden 1642 af herr Christoffer Ulfeld anlagad "för åfkilliga oansåndigheter" och ålades att antaga en kapellan samt till honom afstå inkomsterna af hufvudsodnen. Wid nästföljande synod blef han "utesluten ur Ministerio."

6. **Söffren Hansen Stendorf** prestwigdes till pastor härstädes $\frac{31}{6}$ 1643, blef häradsprost 1666 och dog $\frac{10}{8}$ 1669. — Gift 1. m. Elsa Thomasdatter, som dog $\frac{13}{8}$ 1649. Sonen Johan, f. 1648, var 1680 hofprest hos rikskammarrådet Drakenhjelm och erhöll promotorial till Åmuntorps pastorat. 2. m. Marna Månsdatter, som blef gift m. past. Jøns Joensen härstädes. En dotter blef 1687 gift med en jägeriffstal.

7. **David Arendtzøn Mølensted** uppgifwes hafwa blifwit pastor här efter herr Söffren. Dwißt är likwål, huruvida han nånsin varit ordinarie pastor här, ty i K. M:s resolution & presterklapets beswår wid risöbagen 1672 nämnes, att Færløfs pastorat i några år varit utan någon wiß pastor, till följe af de i prestwalet intresserade herrars twiſtigheter, och att K. M. wille wara betänkt på att för framtiden "håmma och betaga ett slikt procedere." H:r David war troligen då redan pastor i Målby; se ofwan sid. 326.

8. **Jøns Joensen** torde hafwa blifwit pastor 1672, men war död i Maj 1674, då den till pastor härstädes kallade D. Wankif lofwade att årligen gifwa hans enkä 3 pund råg, 4 pund korn, 6 lam, 6 gås, 2 liöp. smör, 12 dal. smt och foder till 2 kor. Hennes namn war Marna Månsdatter, och hon hade förut varit gift med kyrkoh. Söffren Hansen härstädes; hon dog 1696.

9. **Duff Nielsen Wankif**, son af kyrkoh. i Wankifwa Riks Døson, prestwigdes $\frac{29}{4}$ 1668 till komminister i Tråne, erhöll s. å. och ånyo 1670 fungligt promotorial till befordran och war i Maj 1674 af Ebbe Ulfeld kallad till pastor wid "Færlø, Arrigløf och Strø församlingar." Han upp-

gifwes hafwa dött 1687. — Gift m. Christina Clausdotter, dotter af prosten Claus Marqwersen i Tråne. Barn: Anders, prost i Glimåkra. En dotter war gift med guldsmeden Johan Berlin i Christianstad.

10. Mathias Rubenius 1687—1711; se wid Löderup s. 84.

11. Claus Elias Røllerod, son af kyrkoh. Erasmus R. i Hör, blef student 1696, informerade sedan en son till Magnus Stenbock och blef på dennes färelse $\frac{1}{2}$ 1708 prestwigd till hofprest, hvarjemte han under friget tjenade som kunskapare och stål hafwa gjort Stenbock goda tjenester, lika som halfbrodern Anders Genæus, som blef pastor i Önestad. 1710 $\frac{24}{8}$ föreslogs han till pastor härstädes, utnämndes någon tid derefter och tillträdde pastoratet 1711. Han war då filosofihæ kandibat. Wid prestmöte 1720 war han respondens, blef 1730 "præpositus suarum ecclesiarum et præposito ordinario suffraganeus," och 1733 häradsprost. Wid sina viftationer tyckes han hafwa funnit idel ouledningar till den högsta belåtenhet. En af honom utgifwen lifpredikan öfwer öfwerdirektören Danckwardt har något lärd anstrykning. Ämnet är: "två för de rättfärdiga öppnade Himlar, en nådehimmel på jorden af gudomlig omwårdnad och en årehimmel öfwer jorden af lysande härlighet." Talaren wille icke undersöka "himlahwalfwets wäsende, materia och warelse eller des härliga qualiteter och egenskaper mangrant uppräknat," ehuru den synliga himlen är "ett underfönt konststycke." R. dog på sommaren-1736. — Gift 1711 m. Philippa Lorich, dotter af kyrkoh. P. Lorich i Swedala och enka efter en handlande Rehrman i Malmö. Barn: Anna Philippa, g. m. kyrkoh. J. G. Weidman i Gladstaz. Helena Christina, g. m. prosten A. Ziebeth i Dwidinge.

12. Martin Solberg, son af handlanden Mathias Johansson och Annika Matsdotter, föddes i Stockholm 1691 och beständes af fadren till handelsyrket, men wisade föga fallenhet dertill, började wid 18 års ålder att studera och blef 6 år derefter student i Upsala, hwarefter han antog en informatorsplats i Skåne. Han prestwigdes $\frac{1}{8}$ 1719 till tjenstgöring wid ett Upländskt regemente, hwilket sedermera indrogs, hwarefter

S., som då war i Skåne, fick tjenstgöring i Wemmenhög hos kyrkoh. Florel 1720. 1737 $1\frac{3}{4}$, blef han pastor härstädes, tillr. 1738. Domkapitlet begärde 1739 landshöfdingeämbetets åtgärd för att utbekomma hans fullmakt och dertillhörande expenser. Prosten Wankif anmälde för domkapitlet 1745, att S. utlyst viftation på annan tid, än den af prosten bestämde, hwilket haft till påföljd att intet folk varit tillstädes wid prostens ankomst till Färlöf. Han hade tilltalat S. för hans egenmäktighet, "men såsom han plågat i andra mål wara widrig, at han icke stort åttat hwad man i Embetsmål haft honom i ett och annat att säga, så ock i detta," utbad prosten sig "Högw. H:r Biskopens och M. V. Cons:i höggunstiga assistence till att få njuta sin myndighet i sin syfla sig till godo." S. afled $\frac{2}{2}$ 1752. — Gift 1721 med Christina Florel, prestdotter från Wemmenhög. Af deras 8 barn lefde 2 söner och 4 döttrar efter fadren. En af de sednare war gift med kyrkoh. J. Rasmelius i S. Lyngby.

13. **Mathias Seldener**, son af handlanden Lutgien S. och Elis. Soph. Håkansdotter föddes i Carlshamn $\frac{6}{2}$ 1719, blef student 1734, magister 1741, prestwigd $2\frac{7}{4}$ 1742 till tjenstgöring i Femshög, rektor wid Ystads skola $1\frac{8}{11}$ 1746 och inskallerad i denna besättning af Biskop Bengelius, som opponeerade wid en disputationssakt wid samma tillfälle, hwartill S. utgifwit theser. Då prosten Göllich hållit prestwal härstädes 1752, begärde fröken Ridderschang på Araslöf och direktör Dankwardt, att walakten måtte uppsändas till Araslöf till deras underskrift, hwilket också stedde. Men som nämnde gård icke stod främst, utan sist i längden och bemålde fröken icke nämndes för herrskap till Araslöfs gård och gods, och då intet hemmantal war utfatt för Torsebro, så nekade fröken R. och direktören att underskrifwa akten i des närwarande skid och fordrade att den skulle omskrifwas. Prosten inwände att tiden ej tillåt det och att intet papper war till hands, men direktören lofwade att genast sända en skrifware och tillräckligt pappersförråd. Då prosten dröjt en stund, men ingen skrifware eller papper afhörts, reste han sin wäg utan underskrifter, enligt hans anmälan $\frac{3}{11}$ s. å. Walakten blef utan betydighet, enär S. utom förslag utnämndes till pastor härstädes $11\frac{1}{2}$ 1753.

Fältmarschalken Stael von Holstein begärde 1762 patronrätt till Färlöfs kyrka, anförande bland andra skäl att Uraelöfs gård fordom haft en egen kyrka och patronrätt till densamma. Domkapitlet yttrade här om, att detta skäl ingalunda war giltigt, enär en patronus icke kunde på grund deraf, att han låtit en kyrka förfalla, pretendera jus till en annan. Selbener war utsedd till vice præses wid prestmöte 1766, men måste fungera såsom ordinarie præses, med anledning af inträffadt sjukdomsförfall för prosten Barfoth i Gudmuntorp. S. blef derefter hedrad med prostetitel. Han har utgifwit ett "sägneqvad" öfwer Adolph Fredriks och Lovisa Ulrikas "höghugneliga kröning," äfvensom ett minnestal och en likpredikan. Talet är temligen enkelt, men predikan mera lärdom och konstlad. Ämnet är "Guds barns lif och död." Det heter bland annat: "Hurwid lifwet och isynnerhet ett långt lif är något märkligt och sannskylligt godt, är en fråga, som med estertanka bör beswaras. I och för sig sjelf och utan afseende på något annat är wäl det naturliga lifwet icke något moraliskt godt, utan ett prof af sjelfwa des upphöfsmans gudomliga allmagt" — — men användes det rätt, så att andelig och ewinnerlig lycksalighet befordras, så är det en nådegäfwad o. s. w. S. afled $\frac{1}{6}$ 1769. — Gift $\frac{1}{2}$ 1753 m. Christensa Morsing, dotter af handlanden Thomas M. i Ystad. Deras barn woro Thomas och Ebbe Lutgien, som dogo före fadren, samt Sophia Elisabeth och Anna Margreta. Enkan blef konserverad wid pastoratet.

14. **Lars Carlsson Malmström**, son af inspektoren wid Andrarums alunbruk Carl M., föddes derstädes, blef student 1748, magister 1757, prestwigd $\frac{17}{12}$ s. å. till tjenstgöring i Borreby, docens i filosof. fakulteten 1762, rektor wid Ystads skola $\frac{2}{11}$ 1767, pastor härstädes $\frac{7}{11}$ 1770, häradsprost 1790 och lämnade sistnämnde besättning 1808. Han utgaf ett par disputationer och en likpredikan. Död $\frac{31}{6}$ 1811. — Gift m. företrädarens enka C. Morsing, som dog 1804 wid 73 års ålder.

15. **Johan Chrysanter**, son af prosten i Carlstorp af Wezjö stift J. Chrysanter och Rebecka Barkman, föddes i Kulltorp af samma stift $\frac{1}{6}$ 1781, blef student i Upsala 1802

och i Lund 1805, prestvigd i Wexjö $17\frac{1}{4}$ 1807, pastor härstädes $\frac{9}{10}$ 1812, respondens wid prestmöte 1814. Död $15\frac{1}{2}$ 1831. — Gift 1812 m. Johanna Katrina von Esen, f. 1795, dotter af kaptenen wid Galmare rgnte Axel von E. och Katr. Soph. Florén. Barn: Carl Axel f. 1815, b. som student. August Theodor f. 1817. Ulrika Sophia Amalia f. 1819; g. m. baron Schwerin.

16. **Jonas Christian Tharsell**, son af komministern Peter T. och Christina Fallander, föddes i Höreda af Långöfvinges stift $26\frac{1}{7}$ 1799, genomgick Efsjö skola och Långöfvinges gymnasium, blef student i Uppsala 1818, magister versammastades 1824, prestvigd i Långöfving $29\frac{1}{1}$ 1825, theol. kand. i Uppsala 1828, vikar. apologist i Långöfving 1830, pastor wid skänsta husarregementet f. å., vikar. philos. lektor i Långöfving 1830—31, pastor här $\frac{1}{3}$ 1834, tilltr. f. å. och erhöll prostetitel 1840.

Gift $\frac{9}{10}$ 1832 med Katrina Maria Tryggdahl, dotter af häradsbörding Gabriel T. Barn: Hedwig Christina f. $\frac{2}{7}$ 1834. Amalia Dorothea f. $\frac{9}{7}$ 1836. Laura Mathilda f. $23\frac{1}{5}$ 1838. Katrina Lovisa f. $\frac{1}{5}$ 1840. Christian Theodor f. $\frac{9}{2}$ 1842. Gustawa Wilhelmina f. $21\frac{1}{12}$ 1843. Edla Josephina f. $12\frac{1}{5}$ 1845. Ingeborg Gabriella f. $21\frac{1}{4}$ 1849.

Skrifter: se Lunds stifts Matrifel 1854.

Kyrkoherdar i Araslöf.

Denna socken utgjorde ensam ett pastorat tills mot slutet af 1500-talet, då den förenades med Rosaby. Enligt fgl. br. $22\frac{1}{5}$ 1614 borde "Rosaby kyrka och socken affkaffas och Ahreslöf blifwa annex till en capellan i staden" (Christianstad). Detta blef 1625 i så måtto ändradt, att Rosaby kyrka bibehölls, men Araslöf skulle förswinna. Enligt fgl. resol. $18\frac{1}{6}$ 1632 skulle Araslöfs socken sammanlösas med Färlöf wid nästa ledighet, men 1640 war sedga huruwida den skulle förenas med Färlöf eller med Wä. Det förra önskades ej af socknens inwånare, och 1643 synes den hafwa tillhört Wä, men seder-

mera blef den lagd till Färlöfs pastorat, och D. Wankif nämnes 1674 såsom fallad till pastor i Färlöf, Araslöf och Strö. Förmöbligen predikades då ännu i Araslöfs kyrka, hwilket deremot säkert hade upphört 1707, då generalmajoren Skytte begärde att få använda stenen af densamma till reparation af Råbelöfs kyrka.

1. **Jens Bing** erhöll 1531 ärkebiskop Åke Sparres fullmakt på "Aluerslöff kirke ubi Giödingherred." Han förekommer ock 1548.

2. **Laurentius Petri** prestwigdes $\frac{3}{8}$ 1564 till pastor ecclesie Arixlöff.

3. **Johannes Tordsson** prestwigdes $\frac{3}{8}$ 1573 till pastor eccles. Arixlöff in territorio Gothico.

4. **Michael Jacobi** förekommer 1584 som "Aruasloviensis pastor," enl. en hyllningsfullmakt för Göinge härad.

5. **Niels Michelsen** war 1600—1613 pastor i Araslöf och Rosaby samt prost i Willands härad; se wid Helsingborg III. 335.

6. **Hans Bang** synes hafwa blifwit pastor här 1613. Han nämnes såsom egare till en gård i Wå.

7. **Zacharias Jensen** borde enligt fgl. bref. $\frac{15}{8}$ 1615 till biskopen i Lund befordras till annat pastorat från "Rosseby och Arixlöff." Han torde hafwa blifwit pastor i Mörrum.

8. **Peder Ollsönn** war 1618 pastor i Araslöf. Wid biskopsvisitation s. å. befanns tillståndet i församlingen dåligt; ungdomens underwisning war försummad; en djekne, som utstikades från skolan i Christianstad, behöfde sjelf lära och dugde ej att lära andra. Pastor höll wid samma tillfälle "en nog tråkig" predikan om Pauli omvändelse, samt befanns leswa i oenighet med socknesolket. Slottsherrn Matthe Zuel skref $\frac{6}{12}$ 1634 till Ivar Wind, att herr Peder i Araslöf icke kunde erlägga den åtagna afgiften för kyrkotionden, emedan tionden minskats derigenom att Christopher Ulfeld anlagt en sätesgård, "huor hand selff holder auffl." Sednare finnes herr Peder icke omnämnd, men torde hafwa lefwat till 1640.